

ნუგზარ ბირკაია

ქართული ადვოკატურის ისტორიის საკითხები

**გამომცემლობა „მერიდიანი“
თბილისი 2022**

რედაქტორი

ჯონი ხეცურიანი

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული
აკადემიის ნამდვილი წევრი, აკადემიკოსი

© გამომცემლობა „მერიდიანი“, 2022

© ნ. ბირკაია

ISBN 978-9941-34-105-2

წინათქმა

წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ გამოვეცით 2017 წლის აგვისტოში. ის მოგვითხრობს ქართული ადვოკატურის უდიდესი ისტორიისა და ტრადიციების შესახებ, ასევე – 2001-2005 წლებში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ბრძოლას მოპოვებული უფლებების დაცვისათვის, რაც მას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს.

აღნიშნული წიგნი საინტერესო და წარმატებული გამოდგა, რაზეც მიუთითებს ცნობილ იურისტთა რეცენზიები და ათეულობით ადამიანთა დადებითი შეფასება, რაც უშუალოდ გაგვიზიარეს.

ყოველივე ზემოაღნიშნული გვაფიქრებინებს, რომ ჩვენს შრომას უკვალოდ არ ჩაუვლია.

აღნიშნულ თემატიკაზე არ შეგვინწყევტია მუშაობა და ამ ხნის განმავლობაში ნაშრომის ცალკეული საკითხები შევავსეთ და დავაზუსტეთ. რაკი წიგნში ძირითადად ყურადღება გამახვილებულია ქართული ადვოკატურის ისტორიასა და იმ მოვლენებზე, რომელთაც ადგილი ჰქონდა მისი განვითარების ამა თუ იმ ეტაპზე, საჭიროდ მივიჩნიეთ, რომ წიგნის სახელწოდება ერთგვარად მიახლოებოდა ნაშრომის არსს, სახელდობრ: „ქართული ადვოკატურის ისტორიის საკითხები“, რაც, ვფიქრობთ, კიდევ უფრო დააკონკრეტებს ნაშრომის თემატიკას.

კიდევ ერთხელ დიდ მადლობას მოვახსენებთ ჩვენს მკითხველსა და კოლეგებს.

ნუგზარ ბირკია
2022 წლის 20 მაისი

ნიგნის - „ადვოკატურა საქართველოში“ -- შესახებ

2017 წლის 11 ოქტომბერს ქალაქ თბილისში, სასტუმრო „ძველი თბილისის“ სააქტო დარბაზში გაიმართა ნიგნის-- „ადვოკატურა საქართველოში“ პრეზენტაცია, რომელსაც დაესწრო ფართო საზოგადოება, მათ შორის ცნობილი ქართველი მეცნიერ-იურისტები, პრაქტიკოსი იურისტები და ჟურნალისტები, რომლებმაც გამოთქვეს თავიანთი მოსაზრება ამ ნიგნის შესახებ, რისთვისაც მათ დიდ მადლობას მოვახსენებ. კერძოდ, ნიგნის პრეზენტაციაზე ბატონმა ჯონი ხეცურიანმა აღნიშნა:

„მე მინდა გითხრათ, რომ ნუგზარ ბირკაიას ნაშრომი „ადვოკატურა საქართველოში“ ნამდვილად საჭირო ნიგნია. ქართველი მკითხველი, იურიდიული საზოგადოება არ არის განებივრებული იურიდიული ლიტერატურით ზოგადად-- და კერძოდ, ადვოკატურის შესახებ ნაშრომებით. ძალიან მწირია ადვოკატურასთან დაკავშირებული ლიტერატურა: ამიტომ ნებისმიერი ახალი გამოკვლევა, ნიგნი იქნება ეს თუ სხვა სახის სამეცნიერო ნაშრომი, მისასალმებელია, რადგან ის შეეხება უაღრესად მნიშვნელოვან ინსტიტუციას, როგორიცაა ადვოკატურა. ადვოკატურის გარეშე საერთოდ წარმოუდგენელია მართლმსაჯულების განხორციელება და არა მხოლოდ მართლმსაჯულების, არამედ ადამიანის-- უფლებების ჯე-როვანი დაცვაც ნებისმიერ საზოგადოებაში.

ახლა - რაც შეეხება ამ ნიგნს - „ადვოკატურა საქართველოში“, ის ძალიან საინტერესოდ იკითხება, თუნდაც არასპეციალისტებისათვის. ავტორმა ნიგნი დაყო ეტაპებად, თუ როგორი იყო ადვოკატურა დასაბამიდან, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია აღქმის თვალსაზრისით: ადვოკატურის განვითარების ეტაპები, უძველესი დრო, მეფის რუსეთის პერიოდი, დამოუკიდებელი საქართველოსა და საბჭოთა პერიოდი და ასე შემდეგ... ამავე დროს მოცემულია ნორმატიული მასალა შესაბამისი პერიოდებისა და ეს ძალიან კარგადაა წარმოჩენილი. მოცემულია აგრეთვე პერსონალიები, რაც მეტად საინტერესოა-და შეიძლება ზოგჯერ უფრო მეტსაც გაგებინებს ადვოკატურისა და-- საერთოდ-- იმ პოლიტიკური მდგომარეობის შესახებ, ვიდრე ზოგიერთი ნორმატიული აქტი, თუნდაც ამა თუ იმ მეცნიერის შეხედულება. ამიტომ ნიგნი უაღრესად

საჭიროა. ის სრულ წარმოდგენას შეუქმნის ნებისმიერ ადამიანს, რომელიც დაინტერესებულია ამ ინსტიტუტის დღევანდელი მდგომარეობით – თუ რა გზა განვლო საერთოდ ადვოკატურის ინსტიტუტმა ჩვენთან, ვინ იყვნენ ადვოკატები, ან საადვოკატო საქმიანობას ვინ ეწეოდა – ესენი იყვნენ საქართველოს ყველაზე გამორჩეული და გამოჩენილი ადამიანები: ილია ჭავჭავაძე, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ოსიკო ბარათაშვილი და სხვები. ყოველივე ზემოთქმული ისტორიულ ეტაპებად არის განხილული ნ. ბირკაიას ნაშრომში და რაც მთავარია – ავტორი არ არიდებს თავს იმ მწვავე საკითხებს, რომლებიც მრავლად იყო ადვოკატურის განვითარების გზაზე საქართველოში. ეს კი უწინარეს ყოვლისა, გამოწვეული იყო არა აზრთა სხვადასხვაობით, მეცნიერული თუ სხვა სახის შეხედულებით, არამედ – პოლიტიკური დამოკიდებულებით. ეს ბატონ ნუგზარს კარგად მოეხსენება, რადგან თავადვეა მონაწილე ამ პროცესებისა სწორედ ამიტომ გადმოსცემს ის ყოველივეს ასე კარგად, ადეკვატურად, აღსანიშნავია ისიც, რომ პირველი ხელიდან მომზადდა ინფორმაცია, იმის თაობაზე, თუ რა მდგომარეობა იყო ადვოკატურაში და თუნდაც – მართლმსაჯულების სისტემაში. როცა ძალიან დიდი შეხლა-შემოხლა იყო, საკონსტიტუციო სამართლოც ჩაერთო ამ საქმეში, მაგრამ მაინც თავისი გაიტანეს. ამან, რა თქმა უნდა, დააზიანა და დააზარალა როგორც მართლმსაჯულების, ისე ადვოკატურის სისტემა. ყოველივე ზემოთქმული ისე აქვს აღწერილი ავტორს, რომ ჭკუის სასწავლებელი და გაკვეთილი უნდა იყოს მომავალშიც, რათა, მსგავსი შეცდომები არ განმეორდეს საერთოდ.

ბატონ ნუგზარს უნდა ვუთხრათ დიდი მადლობა ამ წიგნის შექმნისათვის. მან ნამდვილად დიდი შრომა გასწია და რაც დრო გავა ეს ნაშრომი კიდევ უფრო მეტ მნიშვნელობას შეიძენს შემდეგი თაობისათვის. მომავალში თუკი ვინმე დაინტერესდება ადვოკატურის განვითარებით საქართველოში, ბატონ ნუგზარ ბირკაიას წიგნს გვერდს ვერ აუვლის“.

ქალბატონმა რუსუდან შველიძემ აღნიშნა, რომ „წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ ძალიან საინტერესოა. მას ეტყობა, რომ ძალზე ბეჯითად ნამუშევარია, აგრეთვე ჩანს, რომ ნუგზარს სურდა ამ მასალის წარმოჩენა და ჩვენამდე მოტანა. მან შეძლო აღედგინა განყვეტილი დროთა კავშირი სამართლებრივ სისტემაში და მათ

შორის ისეთ სფეროში, როგორიც არის ადვოკატურა: მოგეხსენებათ - რა არის ჰამლეტის ყველაზე მთავარი სიტყვა: „დროთა კავშირი დაირღვა“... ადამიანთა კავშირი არავითარ შემთხვევაში არ უნდა განყდეს... ეს არის არა მხოლოდ პროგრესის, არამედ კულტურის შენარჩუნების ერთადერთი გზა. ნუგზარ ბირკაიას წიგნს აქვს, ჩემი აზრით, სწორედ ეს კულტურული ღირებულება იმ სოციალური და პროფესიული მნიშვნელობის გარდა, რომელიც ამ წიგნისათვის არის ნიშანდობლივი. დაინტერესებული ადამიანი ნაშრომში ნახავს, რომელ წელს შეიქმნა ნაფიც ვეჟილთა საბჭო, ამავე დროულად ის ნახავს იმასაც, რომ ჩვენ ვეყრდნობით სწორედ ამ კულტურულ ფასეულობებს - განსაკუთრებით ვებლაუჭებით იმიტომ, რომ ჩვენმა ეპოქამ, სამწუხაროდ, მოინდომა ამ ფასეულობათა ჩანაცვლება იმ ფასეულობებით, რომლებიც უცხოა ჩვენთვის, რომელიც არ უკავშირდება არც ლუარსაბ ადრონიკაშვილის, არც ოსიკო ბარათაშვილისა და არც იმ ადვოკატების ნაფიქრალს, რომლებსაც ჩვენ მოვესწარიით და რომელნიც ასე ვთქვათ - კლასიკოსები არიან. ამიტომ ამ წიგნის მნიშვნელობა არის განუზომლად დიდი და ამას ალბათ დრო დაადასტურებს. კიდევ ძალიან მინდა ერთი რამ აღვნიშნო, როცა ადამიანთან ხარ, შენ კარგავ ამ ადამიანის სოციალური ღირებულების აღქმას. ის არის შენთვის მეგობარი, შენ მას იცნობ: ის არის შენთვის ნუგზარ ბირკაია და ჩვენ გვაყვინყვდება, რომ ერთადერთი პრეცედენტი ოთხმოცდაათიან წლებში, როდესაც მოსამართლემ თავისი უფლებების დარღვევისათვის სასამართლოს მიმართა, სწორედ ნუგზარ ბირკაიამ შექმნა, ასე რომ, თავისთავად ის ისტორიული პიროვნებაა, რომელმაც ეს შეძლო, იმ დიდი ზეწოლის პირობებში, რომელშიც ის იყო, მასაც ეშინოდა და მასაც აწუხებდა თავისი ოჯახისა და ცოლ-შვილის ბედი, მაგრამ მან ეს გააკეთა, რაც ჩვენ არ გაგვიკეთებია - მე არ გამიკეთებია“.

თავის სიტყვაში ბატონმა თემურ ანდლულაძემ განაცხადა, რომ „ამ წიგნში ნუგზარ ბირკაიამ თავი მოუყარა საქართველოს ადვოკატურის ისტორიის მნიშვნელოვან ნაწილს და - ცხადია, მისი შრომა დადებითად უნდა შეფასდეს“.

ბატონმა რომან შენგელაიშვილმა აღნიშნა, რომ „ნუგზარ ბირკაიას წიგნში უაღრესად დიდი შრომაა ჩადებული. წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“, უპირველეს ყოვლისა, მნიშვნელოვანია იმით, რომ იგი ქართველ იურისტებს ეძღვნება. ჩვენ როცა ვფიქრობ-

დით იურიდიულ ფაქულტეტსა და ჩვენი იურისპრუდენციის მომავალზე აგრეთვე იურისტების დაწინაურებაზე, საჭიროდ მიგვაჩნდა ქართველი იურისტების იურიდიული მოღვაწეობის შესახებ მეტი გამოკვლევა შექმნილიყო, რათა მომავალ თაობას ჰქონოდა სრული წარმოდგენა მათი საქმიანობის შესახებ. სწორედ ამ თვალსაზრისით არის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ბატონ ნ. ბირკაიას მოღვაწეობა: იგი ხელმძღვანელობდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, კერძოდ, ბატონმა ნუგზარმა მაშინ შექმნა ისეთი გარემო, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაქულტეტი, რომელიც იურისტთა კადრების სამჭედლოდ ითვლებოდა, ისე დაუკავშირა პრაქტიკული ინსტიტუტების საქმიანობას, რომ არამარტო მეცნიერებს, არამედ სტუდენტებსაც ძალიან უხაროდათ ადვოკატურის სისტემაში მუშაობაც და პრაქტიკის გავლაც. მე მინდა განსაკუთრებით ხაზი გავუსვა ბატონ ნუგზარის მოღვაწეობის იმ პერიოდს, როცა აღინიშნებოდა საქართველოს ადვოკატურის 80 წლისთავი. მაშინ კიდევ უფრო გააქტიურდა მუშაობა, სამეცნიერო კონფერენციები, შეხვედრები და ისეთი ღონისძიებები, რომლებიც საქმის კურსში აყენებდა მთელ საზოგადოებას იურიდიული კორპორაციის საქმიანობის შესახებ. მე მიმაჩნია, რომ ამ წიგნში ქართველი მკითხველები და არამარტო იურისტები - დაინახავენ, რომ ადვოკატობა მნიშვნელოვანი პროფესიაა, განსაკუთრებული სფეროა და სწორედ ამას უნდა მიექცეს უმთავრესი ყურადღება. ამ ამოცანის განხორციელებაში კი ძალიან დიდი როლის შესრულება შეუძლია სწორედ ნუგზარ ბირკაიას წიგნს „ადვოკატურა საქართველოში“, რომელშიც დეტალურად არის გადმოცემული ისტორიაც და ფაქტობრივად - თანამედროვე პერიოდიც, როცა ბატონი ნუგზარი ამ სფეროს გამორჩეული ხელმძღვანელი იყო. მე დიდი მადლობა მინდა გითხრა თქვენ, ბატონო ნუგზარ, ასეთი კარგი წიგნის შექმნისათვის“.

ბატონმა ბესო კვირიკაშვილმა აღნიშნა: „ბატონებო, წიგნის - „ადვოკატურა საქართველოში“ - გამოცემა ნამდვილად დროულია. ესაა პირველი მცდელობა საქართველოში ამ ინსტიტუტის ისტორიის აღწერისა - მსგავსი წიგნი არ დანერგულა და მისი ღირებულება ის გახლავთ, რომ წიგნში წარმოჩენილია ადვოკატების საქმიანობა საქართველოში. ჩვენ გვახსოვს, გაუღერდა მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ თითქოს საქართველოს ადვოკატთა ასოცია-

ციის დაარსებიდან იღებს სათავეს ადვოკატურის ისტორია საქართველოში, მაშინ როდესაც ადვოკატის ინსტიტუტი უძველესია ჩვენ ქვეყანაში, რისი უტყუარი მტკიცებულება გახლავთ ეს წიგნი. ამ შრომისათვის მე მინდა უდიდესი მადლობა გადავუხადო ავტორს, ნუგზარ ბირკაიას. წიგნში ზღვა მასალაა დამუშავებული: იგი ძალიან საინტერესოდ იკითხება, სტრუქტურულად კარგადაა შედგენილი და ადეკვატურადაა წარმოდგენილი ადვოკატურის განვითარების ისტორია საქართველოში. ვფიქრობ, იგი წაადგება არამარტო ქართულ იურიდიულ სამყაროს, არამედ სრულიად ქართულ საზოგადოებას და კარგი იქნება, თუ ავტორი მომავალშიც გააგრძელებს მუშაობას ამ თემატიკის მიხედვით, ყველას გილოცავთ ამ წიგნის გამოცემას“.

ქალბატონმა ია პატარავამ აღნიშნა: „ბატონ ნუგზარ ბირკაიას წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ უნიკალურია, რადგან ამ სახის ნაშრომი პირველად დაინერა და გამოიცა საქართველოში“.

ქალბატონმა ელზა ჯმუხაძემ საზოგადოებას მოახსენა: „მიმაჩნია, რომ ბატონ ნუგზარ ბირკაიას ნაშრომი „ადვოკატურა საქართველოში“ უნდა იყოს ყველა ადვოკატის სამაგიდო წიგნი. მე არ მეგულება სხვა ნაშრომი, რომელშიც ამდენი საინტერესო ფაქტობრივი მასალაა თავმოყრილი“.

ბატონ ნიკოლოზ მჭავანაძის თვალსაზრისით: „ბატონ ნუგზარ ბირკაიას წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ იმდენად საინტერესო და მნიშვნელოვანია, რომ დამწყებ იურისტს, თუ კი წაიკითხავს ამ წიგნს, ექნება მოტივაცია გახდეს ადვოკატი, რადგან მასში ამოიკითხავს, თუ რა ადვოკატურის სკოლა იყო საქართველოში, ვინ იყვნენ ადვოკატები და გაუჩნდება სურვილი, გაყვეს ამ რთულ, ეკლიან გზას, რომელსაც ადვოკატობა ჰქვია. მინდა დიდი მადლობა მოგახსენოთ, ბატონო ნუგზარ, ამ წიგნისა და - ზოგადად - თქვენი პრინციპული პოზიციისათვის ყველა ასპექტში - თქვენი მოღვაწეობის ყოველ ეტაპზე სწორედ ამიტომ იმსახურებთ თქვენ ასეთ სიყვარულსა და პატივისცემას ჩვენს საზოგადოებაში - თქვენ ყოველთვის გამოხატავდით პოზიციას, რომელიც იყო სამართლიანი და სამართლებრივი“.

ბატონმა გიგლა გობეჩიამ აღნიშნა: „წიგნის გამოცემა და წიგნთან შეჭიდება, თანაც ისეთ წიგნთან, რომელმაც მომავალს უნდა გაუძლოს, იოლი საქმე ნამდვილად არ არის. მე ვარ იმის მომსწრე,

როცა ბატონმა ნუგზარმა დაარსა გაზეთი „ადვოკატი და მართლმ-საჯულება“. ის ამ ტრიბუნას იყენებდა იმისათვის, რომ მართალი სიტყვა ეთქვა და დაეცვა კოლეგები... ბატონმა ნუგზარმა თავისი უზარმაზარი გამოცდილება თავისივე წიგნით დაუდო წინ მომავალ თაობას საფიქრელად, საზრუნავად და მომავალი წინსვლისათვის“.

ბატონმა პაატა გიორგაძემ ასევე გამოთქვა საკუთარი თვალ-საზრისი: „მივესალმები ბატონ ნუგზარ ბირკაიას წიგნის -- „ადვო-კატურა საქართველოში“ - გამოცემას... სიმართლეს ვერასოდეს ვერ მიუტან საზოგადოებას განსახილველად და სიმართლეს ვერ ემსახურები, თუ შინაგანი მწარმსი, ადამიანური თვისებები, ღირსება და ღირებულებები არ გაგაჩნია - მორალურ თვისებებთან შერწყმული. სწორედ ეს ღირებულებები არის ნუგზარ ბირკაიას ცხოვრების წესი და მან გამოსცა ეს წიგნი, რომელიც არის ქარ-თული ადვოკატურის ისტორიული მემკვიდრე“.

ბატონმა ვაჟა მოსიაშვილმა აღნიშნა შემდეგი: „წიგნი „ადვო-კატურა საქართველოში“ არის იმის დამადასტურებელი, თუ რო-გორ იბრძოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, მისი თავკაცი ბატონი ნუგზარ ბირკაია იმისათვის, რომ საქართველოს ადვოკა-ტურას არ დაჰკარგოდა ისტორია - და რომ ადვოკატთა კოლეგი-ის წევრებს შენარჩუნებოდათ ადვოკატის მოპოვებული სტატუსი. ბედნიერი ვარ, რომ ეს წიგნი შეიქმნა და დაიდება ჩვენს მაგიდე-ბზე“.

წიგნის პრეზენტაციაზე სიტყვით გამოვიდნენ აგრეთვე ბა-ტონები ვაჟა ბერიძე, გიორგი მარიამიძე, ბექა ქეზულაძე, ჯაბა ხუბუა და ნუგზარ თურმანიძე, რომლებმაც ასევე დადებითად შეაფასეს ნაშრომი „ადვოკატურა საქართველოში“.

ბატონმა ვალერი გელბახიანმა, რომელმაც ვერ შეძლო წიგნის პრეზენტაციაზე დასწრება გამოგზავნა თავისი რეცენზია ნუგზარ ბირკაიას - წიგნის -- „ადვოკატურა საქართველოში“ - შესახებ:

„ბატონო ნუგზარ, პირადად მინდა დიდი მადლობა გადაგიხადოთ იმ რუტინული შრომისათვის, რომელიც თქვენ გასწიეთ ამ წიგნზე მუშაობისას. ჩემი აზრით, ამ ნაშრომმა გაა-ცოცხლა მივიწყებული წარსულის ის პერიპეტიები, რომლებიც უკავშირდება ქართული ადვოკატურის დაფუძნებისა და მისი სისტემური გარდაქმნის უალრესად საინტერესო ისტორიულ პრო-ცესებს. ყოველგვარი გადაჭარბების გარეშე შეიძლება ითქვას,

რომ მთელ სამყაროში იურუდიულ პროფესიებს შორის ყველაზე საპატიო და პრესტიჟული საადვოკატო საქმიანობაა, ვინაიდან იგი პროფესიულად ემსახურება ღირებულებათა სისტემაში ყველაზე დიდ ფასეულობას - ადამიანის უფლებებისა და ინტერესების დაცვას... ამ წიგნში გადმოცემულია ის ფასდაუდებელი შემოქმედება, რომელიც ადვოკატთა კორპუსმა გასწია ქართული სახელმწიფოს ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. რაოდენ საამაყოა, რომ ცნობილი ქართველი ადვოკატები აზანზარებდნენ რუსეთის უძლეველი იმპერიის სამართლებრივ ციტადელებს და საოცარ იურუდიულ შედეგებს აღწევდნენ. ამის დასამტკიცებლად მარტო ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის მოღვაწეობა იქნებოდა საკმარისი.

არ შემიძლია არ გავიხსენო ის საპატიო მისია, რომელიც პირადად მერგო საადვოკატო სფეროს სამართლებრივი რეგულაციის საკანონმდებლო პროცესში. მაშინ ადვოკატთა კოლეგიას ხელმძღვანელობდა ამ წიგნის ავტორი, ნუგზარ ბირკაია, რომელიც აფთარივით იბრძოდა მოქმედ ადვოკატთა ინტერესების დაცვისათვის. საქმე ის გახლდათ, რომ ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის იმდროინდელი ხელმძღვანელი საქართველოში, ქალბატონი ქემბელი - კანონმდებლებს კარნახობდა ქართული ადვოკატურის ინსტიტუციური აღმშენებლობის არქიტექტურულ კონსტრუქციას, რომელშიც 1500 ღვაწლმოსილი და გამოცდილი ადვოკატების ინტერესები სრულიად ნიველირებული იყო. სამწუხაროდ, ფრიად პარადოქსული ვითარება შეიქმნა, ვინაიდან ცნობილ უფლებადამცველებს თავად შეექმნათ პრობლემა საკუთარი პროფესიული უფლებებისა და ინტერესების დასაცავად. ამ ურთულეს ვითარებაში წინამდებარე წიგნის ავტორმა პირადად ითავა ურთულესი ვალდებულება და იმდენად ღირსეულად წარმოაჩინა ქართველი ადვოკატების როლი და მნიშვნელობა, რომ თავად ამერიკილებსაც კი მოუწიათ უკან დახევა და მთელ რიგ კომპრომისებზე წასვლა. ნ. ბირკაიას თაოსნობით დაარსდა ადვოკატთა ნაციონალური გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომელშიც სამართლის აქტუალურ პრობლემატიკასთან ერთად იბეჭდებოდა ადვოკატთა შესახებ კანონპროექტის შემუშავებისა და განხილვის ძალზე საინტერესო პუბლიკაციები; ტარდებოდა საერთაშორისო და კორპორაციული კონფერენციები, მათ შორის დაუვიწყარი იყო ქართული ადვოკატურის 80 წლისთავის იუბილე და ა.შ. ერთი სიტყვით, წინამდე-

ბარე წიგნმა სრულად აღადგინა ის 80-წლიანი ისტორია, რომელიც ღირსეულად გაირა საქართველოს ადვოკატთა კორპუსმა და პრაქტიკულად გააცოცხლა თითქმის მივიწყებული, უაღრესად მნიშვნელოვანი იურიდიული ტრადიციების წარსული ეპოქა.

2002-2003 წლებში დასრულდა საადვოკატო ინსტიტუციის პირველი საკანონმდებლო რეფორმა და ამით თითქმის დასრულდა მისი შემდგომი განვითარების მომავალიც იმდენად, რამდენადაც შემდგომ წლებში ჩვენ ვიხილეთ სასტიკი რეპრესიული ანგარიშსწორება ხელისუფლებისათვის არასასურველი ადვოკატების წინააღმდეგ და 150-ზე მეტი ადვოკატი ციხის საკნებში აღმოჩნდა. მიუხედავად იმისა, რომ სახელისუფლებო ცვლილებების შემდგომ საგრძნობლად შეწყდა ადვოკატების მიმართ ზეწოლისა და უკანონო დევნის ფაქტები, ეს მოვლენა მაინც არ აღმოჩნდა საკმარისი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლო სისტემის ჩამოყალიბებისათვის და საქართველოს მართლმსაჯულების დემოკრატიამ საერთაშორისო რეიტინგის ნეგატიურ სიაში გადაინაცვლა. სამწუხაროდ, დღემდე საპროცესო კანონმდებლობაში არ არის მიღწეული მხარეთა თანასწორობის ბალანსის სრული შესაბამისობა და კვლავ დომინირებს სახელმწიფოს უპირატესი როლი მართლმსაჯულების განხორციელებისას; ვფიქრობ, რომ ამ წიგნის წაკითხვის შემდგომ თანამედროვე პოლიტიკოსებს, სამართლის დარგის წამყვან სპეციალისტებსა და ადვოკატთა კორპორაციის მომავალ ხელმძღვანელებს შეექმნებათ ჯანსაღი წარმოდგენა იმის თაობაზე, რომ ყოველგვარ ბრძოლას - და თუნდაც უსიამოვნო პროცესს, აქვს აზრი, როცა იგი მართლმსაჯულების გადემოკრატეზულებას უკავშირდება და ამ საპატიო საქმეში ყველაზე წამყვანი ფუნქცია მაინც ადვოკატებს ეკუთვნით. მინდა, რომ ყველა ადვოკატს წარმატება ვუსურვო და - აქედან გამომდინარე, ძალიან ბევრ მადლობას ვუძღვნი ბატონ ნუგზარ ბირკაიას, რომელმაც ქართული საადვოკატო ცხოვრების მივიწყებული ისტორიის გაცოცხლება შეძლო და ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ ამ წიგნით ძლიერი სტიმული მიეცემა თანამედროვე და მომავალი თაობის იურისტებს, რომლებიც ღირსეულად იბრძოლებენ დამოუკიდებელი და თავისუფალი სასამართლო რეფორმის შემდგომი განვითარებისათვის". პატივისცემით, ადვოკატი ვალერი გელბახიანი - 2017 წლის 11 ოქტომბერი.

მოგვიანებით გამოგზავნა რეცენზია ბატონმა მინდია უგრეხელიძემ - ქართული ადვოკატურის შესახებ ნუგზარ ბირკაიას ახლად გამოცემული წიგნის გამო:

„ნუგზარ ბირკაიას წიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ იმ-თავითვე წარმატებისთვის იყო „განწირული“. ამას უპირატესად ავტორის პიროვნება და მისი საქმიანი ბიოგრაფია განაპირობებდა. ადვოკატურის იდეას ის ჯერ კიდევ მაშინ ეზიარა, როდესაც ამ კორპორაციის დაკომპლექტება აკადემიურად ჩამორჩენილი კურს-დამთავრებულებითა და სამსახურიდან გამოძევებული გამომძიებ-ლებით ხდებოდა, მცირე გამონაკლისის გარდა. თუმცა, საბედნი-ეროდ, ადვოკატურას ამშვენებდნენ ძველი დროიდან შემორჩენილი კლასიკოსი იურისტები, რომლებიც რაოდენობრივი სიმცირის მიუხედავად, მაინც ახერხებდნენ შეენარჩუნებინათ ადვოკატურ-ისათვის ღირსება და სახე, იმდენად დიდი იყო მათი კუთვნილი პიროვნული წონა და ავტორიტეტი. სწორედ მათ ხელში გამოი-წრთო მაშინ სრულიად ახალგაზრდა ნუგზარ ბირკაია. მან თავიდან შეიტყო და შეისისხლხორცა ადვოკატურის წმიდათანმიდა იდეა, მისი ყადრი, მაღლი და დანიშნულება. ამიტომ არ გაძნელება მას, ბოლომდე დარჩენილიყო ერთგული ადვოკატურისა და მისი ღირ-სეული წარმომადგენლებისადმი.

ყოველივე ეს აყალიბებდა, თუ შეიძლება ასე ითქვას, მისი მხრივ ადვოკატურის „შიგნიდან ხედვას“.

სხვა, - არანაკლებ მნიშვნელოვანი გარემოება: საქმე ისაა, რომ ბატონ ნუგზარს მოუწია ადვოკატურის ქვრეტა მოსამართლის თანამდებობის პოზიციიდან, სასამართლო ხელისუფლების მაღა-ლი სამრეკლოდან. ეს უკვე სრულიად სხვა რაკურსით დანახული და განცდილი სინამდვილეა. არაერთი უცხოური სამართლებრივი სისტემის მიხედვით, საადვოკატო გამოცდილება მოსამართლეო-ბის აუცილებელი წინაპირობაა - იმიტომ, რომ ვერ იმოსამართლებ სათანადოდ, თუ პირადად არ გამოგიცდია დაცვით მდგომარეობა-ში ყოფნა - როდესაც პირისპირ რჩები ძლევაგამოსილ სახელმწიფო მანქანასთან, მთელი მისი ამოუწურავი, ზოგჯე - დამთრგუნველი შესაძლებლობებით. აი, კიდევ ერთი დამატებითი ფაქტორი, რამაც უთუოდ განაპირობა ადვოკატის პროფესიის სიკეთის ხილვა. ასე რომ, სამოსამართლო სიმაღლიდან (რომელსაც ნუგზარ ბირკაია არასდროს უცდუნებია ადამიანის უფლებათა საზიანოდ) კიდევ

უფრო მეტად გახდა საცნაური – ერთი მხრივ, ადვოკატურის სწორუპოვარი მნიშვნელობა მართლმსაჯულებისათვის, ხოლო – მეორე მხრივ, მისი მრავალი სადრტიკინველი.

ნიგნი, რომელსაც გავეცანი, თავიდან ბოლომდე ზემორე აზრითა და გამოცდილებითაა განმსჭვალული. იგი მოიცავს განვლილ უმნიშვნელოვანეს პერიოდს საქართველოს სამართლებრივი ცხოვრებისა და ერთგვარად მის ახალ და უახლოეს ისტორიას წარმოადგენს. ის გარემოება, რომ ნაშრომი გაჯერებულია მდიდარი ფაქტობრივი და დოკუმენტური მასალით, კიდევ უფრო მეტ დამაჯერებლობას მატებს მას, ხოლო ღირსებას – მის ავტორს. და მაინც, არის ერთი გარემოება, რომლის გამო ნუგზარ ბირკაია განსაკუთრებულ მადლიერებას იმსახურებს:

როდესაც საქართველოში ლამის „დესანტად“ ჩამოსხეს ე.წ. „რეფორმატორებად“ წოდებული ურდოები, რათა სინამდვილეში ჯერ დაერბიათ და შემდგომ კი მთლიანად დაუფლებოდნენ ქართულ სამართლებრივ სივრცეს, ნუგზარ ბირკაია არ შეეპუა აგრესიას, პირიქით, ხმალამონვდილი „შეეგება“ და შეებრძოლა მას. სამწუხაროდ, ქართული სახელმწიფო ხელმძღვანელობის დაძაბუნებული კორპუსი სრულიად უძლური აღმოჩნდა არათუ განეკითხა ვითარება, არამედ ვერც კი გაერკვა, რა „ვარდისფერი ჭირი“ ემუქრებოდა სასამართლო სისტემას და ქვეყანას. ნუგზარ ბირკაია ამ ბრძოლაში „ფიზიკურად დამარცხდა“, მაგრამ იდეურად არა; ფუჭი და ამოუგამოდგა მავანთა ჩასაფრებული მოლოდინი... სხვა რომ არაფერი ვთქვათ, ის ხომ მისი უწმინდესობისა და უნეტარესობის, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორის მიერ პირადად კურთხეული დასის ჩოხოსანია... მეც იქ გახლავართ, თუმცა – ამ მცირედ მონახაზში ნუგზარის საავტორო პორტრეტისა, არაფერი მითქვამს მიკერძოებით.

მკითხველისაგანაც, განსაკუთრებით კი კოლეგებისგან დადებით გამოძახილს მოველი ქართული ადვოკატურისადმი ნუგზარ ბირკაიას მიერ მიძღვნილ ნიგნზე.

მინდია უგრეხელიძე -- 2017 წლის 1 ნოემბერი“.

2019 წელს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის დაფინანსებით გამოიცა მწერალ დათო ტურაშვილის ნიგნი „თავის უფალი ადამიანი,“ რომელიც მიეძღვნა ქართული ადვოკატურის 100 წლის იუბილეს. დ. ტურაშვილი თავის ნაშრომში უხვად იყენებს

ნიგნში „ადვოკატურა საქართველოში“ - გადმოცემულ ისტორიულ ფაქტებს და 65-ე გვერდზე პირდაპირ მიუთითებს, რომ „ეს პროცესი (და არა მხოლოდ) აღწერა კიდევ ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ თავის ნიგნში „ადვოკატურა საქართველოში“.

დღეისათვის მკითხველს ნიგნი „ადვოკატურა საქართველოში“ შეუძლია ნახოს საქართველოს ეროვნულ ბიბლიოთეკაში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში, ნიკო ნიკოლაძის დიდი ჯიხაიშის სახლ-მუზეუმის ბიბლიოთეკაში, სამტრედიის რაიონულ ბიბლიოთეკასა და გურამ შარაძის სახელობის ემიგრაციის მუზეუმის ბიბლიოთეკაში.

დიდ მადლობას მოვახსენებთ ჩვენს რეცენზენტებსა და მხარდამჭერებს.

ნუგზარ ბირკაია

ქ. თბილისი, 2022 წლის 30 იანვარი

შესავალი

როგორც უწყვეტია სიცოცხლე, ასევე უწყვეტია დაცვის
ფუნქცია.

ადვოკატურის ისტორია ამა თუ იმ ქვეყნის სამართლებრივი კულტურის უმნიშვნელოვანესი და განუყოფელი ნაწილია.

მეოხი, ქომაგი, მოსარჩლე, უცხო წარმოშობის სიტყვები, არაბული ვეჩილი და ლათინური ადვოკატი – ეს ის ტერმინებია, რომლებიც დამცველის აღსანიშნავად გამოიყენებოდა ქართული სამართლის ისტორიაში.

ადვოკატურა ანტიკურ ხანაში აღმოცენდა. რომის რესპუბლიკაში ადვოკატობა თავისუფალ და საპატიო პროფესიად ითვლებოდა. ცნობილია ის გარემოება, რომ რომში, იმპერიის პერიოდში, შერჩეული იყვნენ ისეთი იურისტები, რომელთა ახსნა-განმარტება სავალდებულო იყო თვით სასამართლოსათვისაც კი¹. სავარაუდოდ, ფეოდალურ საქართველოშიც იყო ამ პროფესიის მატარებელი ფენა, რასაც პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ადასტურებს ქართული ლიტერატურული წყაროები და მეცნიერების ფუნდამენტური გამოკვლევები. კერძოდ, საქართველოს გაერთიანების პერიოდში, XI-XII საუკუნეებში, სამართლის სპეციალისტები იურისტები იყვნენ, ანუ „მეცნიერნი საბჭოთა საქმეთანი“, რომელთაც სასამართლოში ინვევდნენ როგორც სპეციალისტებს და რაკი ინვევდნენ, ალბათ ამ სასამართლო პროცესში რაიმე სახით მონაწილეობდნენ კიდეც² და რა თქმა უნდა ეს მონაწილეობა ამა თუ იმ მხარის უფლებების დაცვაში გამოიხატებოდა.

საზოგადოების განვითარების ამა თუ იმ ეტაპზე ადვოკატის საქმიანობას ერთმანეთისაგან განსხვავებულ შეფასებას აძლევდნენ. ძველი რომის ყოფა-ცხოვრების აღმწერნი ადვო-

¹ ი. სურგულაძე, ოპიზის სიგელი, გვ. 25.

² ი. სურგულაძე „სახელმწიფოსა და სამართლის საკითხები „ვეფხისტყაოსნის“ მიხედვით, გვ. 219.

კატების შესახებ ამბობდნენ, რომ „ისინი მარჯვე სიტყვებით ამახინჯებდნენ ჭეშმარიტებას და მოსამართლეებს უგებდნენ საიდუმლო ხაფანგს“³.

ლუდოვიკო XIV აბსოლუტური მონარქიის ბურჟი კანცლერი დაგესო კი ადვოკატურის შესახებ წერდა: „ფენა ისეთივე ძველია, როგორც მაგისტრატურა, ისეთივე ამაღლებული, როგორც სიკეთე, ისეთივე აუცილებელი, როგორც სამართლიანობა“⁴.

საფრანგეთის მონარქიის გამანადგურებელი რობესპიერი ადვოკატურის შესახებ აცხადებდა: „მხოლოდ ამ პროფესიაშია შემონახული ჭეშმარიტების სიმამაცე, მხოლოდ ის იყო სამოქალაქო სათნოებათა სკოლა, სადაც ტალანტები ქველობას სწავლობდნენ, რათა გამოსულიყვნენ ხალხის ინტერესების დასაცავად კანონმდებლის წინაშე“⁵.

ნაპოლეონ ბონაპარტს კი რადიკალურად განსხვავებული აზრი ჰქონდა: „ისინი არიან მემბოხენი, დამნაშავენი და მოლატენი, მე ვისურვებდი ენა მომეჭრა ყველა იმისათვის, ვინც მას გამოიყენებდა მთავრობის წინააღმდეგ.“⁶

იმპერატორმა ნიკოლოზ პირველმა, როცა მას გადაკვრით უთხრეს ადვოკატურის შემოღების თაობაზე, აღშფოთებულმა წამოიყვინა: „ადვოკატებმა დალუპეს საფრანგეთი, ვინ იყო მირაბო, მარატი, რობესპიერი და სხვები? არა, ვიდრე მე ვიმეფებ, რუსეთს არ სჭირდება ადვოკატები, უმაგათოდაც ვიცხოვრებთ.“⁷

ცნობილია ვ. ლენინის მოსაზრება ადვოკატების შესახებ: „ადვოკატები უნდა გვეჭიროს ზღარბის ხელთათმანებით და თვალყური ვადევნოთ, რადგან ეს ინტილიგენტი გარეწრები ხშირად გაიძევრობენ“.

ადამიანის უფლებათა დამცველებს არც საქართველოში

³ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

⁵ იქვე.

⁶ იქვე.

⁷ ონორე მირაბო (1749-1791) – საფრანგეთის დიდი რევოლუციის მოღვაწე; ჟან-პოლ მარატი (1743-1793) – საფრანგეთის დიდი რევოლუციის მოღვაწე; მაქსიმილიან რობესპიერი (1758-1794) – საფრანგეთის დიდი რევოლუციის მოღვაწე. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, 1984, ტ. 7, 1983, ტ.6, 1984, ტ.8.

სწავლობდნენ, თავად აკაკი წერეთლი, რომელიც ცალკეულ შემთხვევებში ახორციელებდა კიდეც ამა თუ იმ პირის დაცვას, აცხადებდა, რომ ადვოკატი საზოგადოებას კი არ ემსახურებოდა, არამედ დამნაშავეების დაცვითა და მოსარჩლეობით საკუთარ ჯიბეს ისჯელებდა.⁸

აკაკის უსაყვედურეს: – „შენ შენის კალმით არაფერი შეგიძენია, საოცნებო ფრენას უნდები და ადვოკატები კი ქვეყანას ხრავენო“. ეგ იმის ბრალია, – მიუგო აკაკიმ, – რომ ჩემი კალამი ბატის ფრთისაა და იმათი კი ძაღლის კბილისო.⁹

ილია ჭავჭავაძეს, რომელიც 1875-1881წწ. თავად იყო ნაფიცი ვექილი, ადვოკატის საქმიანობის ხერხები არ მიაჩნდა მართებულად, კერძოდ, იგი წერდა: „ის ადვოკატური ხერხები და განგებ ბინდ-ბუნდის გადაფენა საქმის არსებაზედ“-ო!¹⁰

დაახლოებით ასეთი იყო, ერთი მხრივ, მაღალი ატესტაცია და თაყვანისცემა და მეორე მხრივ, დაუფარავი სიძულვილი თუ კრიტიკა ადვოკატის პროფესიისადმი.

წინამდებარე წიგნში გადმოცემულია ადვოკატურის ინსტიტუტის განვითარების ეტაპები საქართველოში. კერძოდ, მეოხის – ადვოკატის არსებობის ისტორიული საფუძვლები გაერთიანებულ ფეოდალურ საქართველოში, სავარაუდოდ, რისი ყველა წინაპირობაც არსებობს. განხილულია 1868 წლიდან საქართველოში დაარსებული ნაფიცი ვექილთა მოღვაწეობა, რომლებიც XIX საუკუნეში ახორციელებდნენ დაცვის ფუნქციას. მართალია, ყოველივე ეს იყო მეფის რუსეთის დროს, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ქართველი ნაფიცი ვექილები დაცვის ფუნქციას ახორციელებდნენ რა საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრები ქართველებისა და არაქართველების მიმართ, ფაქტობრივად მათ შექმნეს XIX საუკუნის ქართული, ეროვნული საადვოკატო სკოლა, რაც ეფუძნებოდა ევროპიდან რუსეთის გავლით შემოსულ განვითარებულ საადვოკატო საქმიანო-

⁸ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2002, №4.

⁹ აკაკი წერეთლის აფორიზმები – ნაკვესები, საჭოთა მწერალი, თბ., 1955.

¹⁰ ი. ჭავჭავაძე თხზულებათა ტ.6, გვ.135.

ბას. ეს ეტაპი სრულდება 1919 წლით, ანუ დამოუკიდებელი საქართველოს რესპუბლიკის დაარსებით და შემდეგ ეტაპად განიხილება 1919 წლიდან – 1921 წლამდე პერიოდი, ე.ი. ადვოკატურა დამოუკიდებელი საქართველოს რესპუბლიკის პირობებში.

ასევე წიგნში გაანალიზებულია ადვოკატურის განვითარება 1921 წლიდან 1990 წლებამდე, ანუ საქართველოს საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ყოფნის დროს, რაც 70 წელს ითვლის. ეს პერიოდი საინტერესოა ადვოკატურის სამართლებრივ-ორგანიზაციული მოწყობით, ადვოკატურის სახის ჩამოყალიბებით, ფუნქციებით, სამართლებრივი უფლებებით, დიდი სამამულო ომის პერიოდში ადვოკატურის წარმოჩენით, გამოჩენილ ადვოკატთა მოღვაწეობით და ა.შ.

შემდეგ ეტაპად განიხილება ადვოკატურის განვითარება საქართველოში 1991-2005 წლებში. ეს არის პერიოდი საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან – 1991 წლის 31 მარტიდან 2001 წლის 20 ივნისს მიღებული საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ ამოქმედებამდე.

სწორედ 2001-2005 წწ. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ განვლო უმაგალითო ბრძოლის გზა, რომ დაცული ყოფილიყო ადვოკატის პროფესიაში მყოფი პირების უფლებები და იმისათვის, რომ არ ყოფილიყო სამართლებრივი წყვეტა ადვოკატურის ინსტიტუტის განვითარების გზაზე, ანუ ასევე კანონით დაფიქსირებულიყო სამართალმემკვიდრეობა არსებულ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიასა და მომავალში დაფუძნებულ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას შორის, ამასთან, პროფესიაში შესული ადვოკატთა კოლეგიის წევრები უპირობოდ დარჩენილიყვნენ თავიანთ სტატუსში.

წიგნში ასევე თავი მოვუყარეთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის მუშაობის ამსახველ ცალკეულ დოკუმენტებს, დადგენილებებს, სტატიებსა და ინტერვიუებს, რომლებიც ქვეყნდებოდა როგორც ჩვენ მიერ დაფუძნებულ

გაზეთსა და შემდეგ ჟურნალში სახელწოდებით „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, ასევე სხვა პერიოდულ გამოცემებში. წიგნში მკითხველი გაეცნობა საქართველოს ადოკატთა კოლეგიის მე-80 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო ზეიმზე მომზადებულ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესსა და უნეტარესს ილია მეორის სიტყვას, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის, საქართველოს პარლამენტისა და მთავრობის წევრების და სხვათა გამოსვლებს. ცხადია, ცალკეული ადვოკატების სტატიებსა და ინტერვიუებს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა უფლებების დასაცავად ჩვენ მივმართეთ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს და წიგნში ეს მასალაცაა წარმოდგენილი.

2002-2003 წწ. საქართველოს პარლამენტში აქტიურად განიხილებოდა კანონპროექტი საქართველოს კანონში „ადვოკატთა შესახებ“ შესაძლო ცვლილებების შეტანის თაობაზე. შეიძლება გადაუჭარბებლად ითქვას, რომ, რატომღაც ამ კანონპროექტის განხილვამ გადაფარა ყველა სხვა საკითხის განხილვა პარლამენტში?! ეს ვითარებაც გადმოცემულია წინამდებარე წიგნში, ასევე ყველა ის პრობლემა თუ მიღწევები, რა თემებითაც იმ წლებში დაკავებული იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია: მათ შორის ადვოკატთა გაზეთის „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ დაფუძნება 2001 წლის 30 ნოემბერს, შემდეგში გაზეთი გადაკეთდა ამავე დასახელების ჟურნალად; იმ მუშაობის შესახებ, რაც 2001-2005 წწ. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ გასწია შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის საქმიანობაში და ცალკეული ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციებთან ურთიერთობის ჩამოყალიბებაში. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მსოფლიო ადვოკატთა ასოციაციის წევრად გახდომის ჩათვლით, პირველად ქართული ადვოკატურის ისტორიაში, თბილისში ევროსაბჭოს ეგიდით ჩატარებულ ამიერკავკასიის ქვეყნების: საქართველოს, აზერბაიჯანისა და სომხეთის ადვოკატების კონფერენციაზე, ასევე ისეთ მოვლენაზე, როგორიც

იყო პირველად ქართველ ადვოკატთა მიწვევა ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში ევროსაბჭოს ეგიდით. ვფიქრობთ, ეს მართლაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯები იყო ჩვენი ქვეყნის ადვოკატურის განვითარების ისტორიაში. უდავოა, რომ სასამართლო ადვოკატის საასპარეზო ადგილია, ამიტომაც მიზანშეწონილად მივიჩნიეთ, რომ ამ წიგნში ერთი თავი დაგვეთმო 1997-1999 წლებში საქართველოში განხორციელებული სასამართლო რეფორმის სამართლებრივი შეფასებისათვის.

ადვოკატობა განსაკუთრებული პროფესიაა, თუნდაც იმიტომ, რომ საზოგადოებაში ადამიანის უფლებათა დაცვის უბერებელ სიმბოლოდ აღიქმება და ეს ჭეშმარიტებაა.

შეგეძლოს და იყო ადამიანის დამცველი, ღვთის მადლია, უკეთილშობილესი საქმე და დიდი ბედნიერებაა.

წიგნში ვასაბუთებთ ადვოკატურის მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის არსებობას საქართველოში, წარმოვადგენთ და მოგითხრობთ ცალკეულ ადვოკატებზე, რომლებმაც ღრმა კვალი დატოვეს ჩვენს ქვეყანაში ადვოკატის პროფესიის განვითარების საქმეში.

მიგვაჩნია, რომ ყოველივე, როგორც ისტორიული რეალობა საინტერესო იქნება იმ პირებისათვის, რომლებიც ადვოკატთა პროფესიას ეუფლებიან, ასევე იურისტებისათვის და ზოგადად საზოგადოებისათვის, მან ასევე შეიძლება დადებითი გავლენა იქონიოს ადვოკატურის ინსტიტუტის შემდგომ განვითარებაზე.

ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის
თავმჯდომარის მოადგილე 1979-1983 წწ.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდენტის თავმჯდომარე 2001-2005 წწ.

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი 2006 წლიდან.
ადვოკატი.

თავი პირველი

მეოხის – ადვოკატის არსებობის ნიშნების ისტორიული საფუძვლები ფეოდალურ საქართველოში

ტერმინ „მეოხებას“ იცნობს სულხან-საბას ლექსიკონი. „მეოხება – შეწვევასეით“ არის, – განმარტავს სულხან-საბა.

დავით ჩუბინაშვილის განმარტებით, მეოხი შუამავალს, შემწეს ნიშნავს¹¹. ამგვარადვე აქვს ეს სიტყვა განმარტებული ნიკო ჩუბინაშვილს: „მეოხი – შუამავალი, შემწე, მფარველი, „მეოხება – შუამავლობა, შველა, შეწვევა, ოხა“¹².

ქართული განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით, მეოხი შემწეს, მფარველს ნიშნავს, ხოლო „მეოხება – დახმარებას, შემწეობას, წყალობას“.

ქომაგი, დავით ჩუბინაშვილის განმარტებით, მოსარჩლე, მშველელია, სარჩელი კი დავას, ცილობას ნიშნავს¹³.

ქართული განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით, ქომაგი ნიშნავს მოსარჩლეს, მფარველს, მშველელს, თანამდგომს.

სულხან-საბა ორბელიანის გამარტებით, ტერმინი „მოსარჩლე“ ნიშნავდა სარჩელად მიმყოლს, „რომელი მის მაგიერ ირჩოდეს“¹⁴, სარჩელი კი მოსამართლესთან ჩივილს ნიშნავს.

ვექილი (არაბ. ვაქილ) – რწმუნებული, მეურვე, მზრუნველი ფეოდალურ საქართველოში. სულხან-საბა ორბელიანის განმარტებით, „ვაქილი“ არის „თანამოსარჩლე სამსჯავროსა შინა ფასითა“. ტერმინი „ვექილი“ ადვოკატის მნიშვნელობითაც იხმარებოდა.¹⁵

ადვოკატი (ლათ. advocatus) – იურისტი, რომელიც გამოდის ბრალდებულის დამცველად ან აწარმოებს ვისიმე საქმეს სასამართლოში, ვექილი.¹⁶

¹¹ დავით ჩუბინაშვილი, ქართულ-რუსული ლექსიკონი, 1887.

¹² ნიკო ჩუბინაშვილი, ქართული ლექსიკონი, 1961.

¹³ დავით ჩუბინაშვილი, ქართულ-რუსული ლექსიკონი, 1887.

¹⁴ სულხან-საბა ორბელიანი ქართული ლექსიკონი, ი. ყიფშიძისა და ა. შანიძის რედაქციით, 1928.

¹⁵ ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია ტ. 4, 1979, გვ. 387.

¹⁶ უცხო სიტყვათა ლექსიკონი შემდგენელი მიხეილ ჭაბაშვილი, თბ., 1964.

ცხადია, ადვოკატის ძირითადი საასპარეზო ადგილი იყო და არის სასამართლო.

ქართული სამართლის ისტორიაში სასამართლოს წარმოება, სასამართლო უწყება და დანესებულებანი, მსაჯულთა კომპეტენცია, სასამართლო შემადგენლობა, სისხლის სასამართლო წარმოება და მეოხთა – ადვოკატთა ინსტიტუტის არსებობა საფუძვლიანად აქვს შესწავლილი და გადმოცემული დიდ ქართველ მეცნიერს, აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილს.

კერძოდ, ქართული სამართლის ისტორიაში ივ.ჯავახიშვილი მიუთითებს, რომ „თუმცა სისხლის სასამართლოს წარმოების აღწერილობა ჯერ არსად ჩანს, მაგრამ ზოგიერთ სიგელთა ბრალთ-გადამხდელობისა და კურთხევის ნაწილში ზეციური სამსჯავროს აღწერილობაში, უეჭველია იმდროინდელი ამქვეყნიური სასამართლოს წარმოების ანარეკლია დაცული და ეს გარემოება სასამართლოს წარმოების სურათის დაახლოებითა და ზოგადად წარმოდგენის საშუალებას მაინც გვაძლევს.

დავით აღმაშენებლის 1123 წ. ანდერძში ნათქვამია: თუ ვინმემ ჩემი ანდერძის დარღვევა გაბედა და მონასტრის უფლებები დაარღვია, „შენ, წმიდაო ღმერთ-შემოსილო მამაო შიო, ოდეს დაჯდეს ქრისტე ღმერთი განსჯად ყოველთა ტომთა და საქმეთა განსაჯე და, ვითარცა შემანუხებელსა შენსა ზედა, ეგრეთ შური იძიე პირითა ღმრთისაითა“-ო.

ამრიგად, საქმის გარჩევის დროს მიმძღავრებული და დაზარალებული უნდა მსაჯულს წარსდგომოდა და „ვითარცა შემანუხებელსა ზედა,“ ან „ვითარცა მგმობარსა ზედა“ თავისი ბრალდების წამოყენება-დასაბუთებით დამნაშავეზე „შური ეძია“

რასაკვირველია, ბრალდებულს თავისი თავის გასამართლებლად, თუ სათქმელი ჰქონდა, პასუხის გაცემა შეეძლო, ბრალდებულის ასეთ თავის გასამართლებადს სიტყვას მაშინ „სიტყვსგებაი“ ეწოდებოდა. ნათარგმნ თხზულებებში ეს ტერმინი ბერძნული „აპოლოგია“-ს შესატყვისად არის ნახმარი.¹⁷

ამავე სიგელეთამცოდნეობის წყალობით საფიქრებელი ხდება, რომ ბრალდებულთ სასამართლოში შეიძლება ჰყოლოდათ დამცველებიც, რომელნიც ბრალდებულის პასუხისმგებლობისაგან გასათავისუფ-

¹⁷ აპოლოგია (ბერძ.) დაცვა, დასაცავი სიტყვა ვისიმე ან რისიმე დაცვა, უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, თბ., 1964.

ფლებლად თუ მოსალოდნელი მსჯავრის სიმკაცრის შესამსუბუქებლად მოსამართლეს სხვადასხვა საბუთსა და მოსაზრებას უდგენდნენ. ასეთ დამცველს „მეოხი“ ჰქმევია. მაგალითად, გრიგოლ ქართლისა ერისთავს თავის ანდერძში ნათქვამი აქვს: შიო მღვიმელი „მას საუკუნესა ორთავე მეოხად წარმოგუიდგეს წინაშე საყდრისა ქრისტეს ღმერთისასა, ოდეს ყოველთა განშჯიდეს მსაჯული იგი თუ ალოხაგი“-ო¹⁸.

ამრიგად მსაჯულის წინაშე გასამართლების დროს იყო მონი-ნაალმდეგე მხარეთა „სიტყვის გება“, რომელიც მოსამართლის დასა-ჯდომი ადგილის წინ „წარმოდგომითა“ და „წარდგომით“ უნდა ყო-ფილიყო ნათქვამი.

ბრალდებულისა და მეოხის „წარმოდგომა“ და „წინაშე საყდრისა წარდგომა“ როგორც ჩანს, სასამართლოს წარმოების სავალდებულო წესი უნდა ყოფილიყო. ვინ იყვნენ ეს „მეოხნი“ და წარმოდგენდა თუ არა მეოხობა საქართველოში რაიმე დანაწესებს, „ადვოკატუს“-ების ოდნავად მაინც მსგავსად ბრალდებულთა დამცველები იყვნენ თუ აქ მხოლოდ გავლენიან პირთა მოსარჩლეობა იგულისხმებოდა, ამის შესახებ ცნობების უქონლობის გამო, ჯერჯერობით მაინც არაფრის თქმა არ შეიძლება¹⁹.

პროფესორი ი. სურგულაძე მონოგრაფიაში სახელმწიფოსა და სამართლის საკითხები „ვეფხისტყაოსანში“, მიუთითებს, რომ „ვეფხისტყაოსნის“ მიხედვით ჩვენ შეგვიძლია შევისწავლოთ იმდროინდელი სახელმწიფოებრივი წყობილება და სამართალი, შევუდაროთ იგი ქართულ სინამდვილეს, გავავლოთ პარალელები და დავასაბუთოთ პოემაში აღწერილი სახელმწიფოსა და სამართლის შესატყვისობა ქართულ სინამდვილესთან.

ი. სურგულაძე ცალკე თავად განიხილავს პოემაში არსებულ ცნე-ბებს ვეფხისტყაოსნის შესახებ და მოჰყავს 201-ე სტროფი და 554-ე სტრო-ფის მე-3, მე-4 სტრიქონი. კერძოდ, 201-ე სტროფში ვკითხულობთ: „ჩვენ სამთა ძმათა ჩვენთანა მესროლნი დავანბილენით, მით ერთმანერთსა სამნივე ჩვენ კიდე დავეცილენით: „მე უკეთ მოვჰკლავ, მე გჯობი,“ სიტყვანი ვავაქილენით, ვერ გავიჩინეთ მართალი ვისარჩლეთ ვითაკილენით.“

¹⁸ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული სამართლის ისტორია, ტ. 7, წიგნი მე-2, 1984, გვ. 354-355.

¹⁹ ივ. ჯავახიშვილი, ქართული სამართლის ისტორია, ტ. 7, წიგნი მე-2, 1984, გვ. 354-355.

პოემის ამ სტროფში ჩვენთვის საინტერესო სიტყვებია: ცილობა, ვისარჩლეთ და ვავაქილენით.

საყურადღებოა ის, რომ სასამართლოშიც ცილობა, კამათი ხდებოდა და „ვეფხისტყაოსანში“ სწორედ სასამართლოსათვის დამახასიათებელი ცნებებია გამოყენებული. ამ შემთხვევაში საქმე ისეა წარმოდგენილი, თითქოს სასამართლოში საქმეს არჩევენ, ხდება ცილობა. ძველ ქართულში ცილობა მხარეთა შორის დაგვას ნიშნავდა. ცილობა ხდებოდა მხარეთა შორის და მას განსჯიდა მსაჯული, მოსამართლე. ამ შემთხვევაში ცილობის საგანი ყოფილა სროლაში ჯოხნის საკითხი, ამ ცილობის გარშემო უკამათიათ და ვექილობა გაუნევიათ, ამიტომ ასკვნის პროფესორი ი. სულგულაძე, „შესაძლებლად მიგვაჩნია დავუშვათ, რომ ტერმინი „ვავაქილენით“ რეალური ტერმინია, რომ იმ პერიოდში ვაქილობა სასამართლო პროცესისათვის ყოფილა დამახასიათებელი, ე.ი. ცხოვრებისეული ინსტიტუტი ჩანს.“²⁰

ვექილის ტერმინის შესწავლისათვის ასევე საინტერესოა „ვეფხისტყაოსნის“ 554-ე სტროფის 3-4 სტრიქონი:

„მითხრა: „შენი შესწრობილი ტირილსამცა ვით ავსცილდი?

გაუნყვედლად ვით გამართლო? რაგვარადმცა გავვაქილდი?!“

აზრი ასეთია: როგორ დაგიცვა, როგორ გაგამართლო ყოველთვის, როგორ გავხდე შენი ვექილიო. აქ სავსებით მინიშნებულად არის ნათქვამი, რომ ვექილის ფუნქცია ბრალდებულის დაცვაა, მისი გამოსარჩლება, ე.ი. ვექილს დაცვის ფუნქცია ჰქონია. აქედან გამომდინარე, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ფეოდალურ საქართველოში ვექილობის ინსტიტუტი არსებობდა, საკვირველი მხოლოდ ის არის, თუ რატომ არ არის შემონახული წყაროებში ისეთი ცნობები, რომლებშიც პირდაპირ იქნებოდა საუბარი ვექილის შესახებ.²¹

როგორც პოემიდან ჩანს, მაშინდელ იურისტს ვექილი რქმევია, ეს ტერმინი გაქართულებულია და მტკიცედ შესულა ქართული ენის ლექსიკურ ფონდში.²²

სიტყვა „ვავაქილენით“ შემთხვევით არა აქვს ნახმარი რუსთაველს, მას შეეძლო სხვა სიტყვა გამოეყენებინა, მაგრამ ვავაქილენის ხმარებით ხაზი გაუსვა სწორედ ვექილის, დაცვის პროფესიას, ანუ

²⁰ ი. სურგულაძე, სახელმწიფოსა და სამართლის საკითხები „ვეფხისტყაოსანის“ მიხედვით. ქთბ., 1977, გვ. 211-213.

²¹ იქვე გვ. 213.

²² იქვე გვ. 211.

გმირის მონდომებას, რომ გადაიქცა ვექილადაც კი, რათა გაემართლებინა სხვისი პოზიცია.

1958 წლის ჟურნალ „საბჭოთა სამართლის“ მე-4 ნომერში გამოქვეყნდა ისტორიულ მეცნიერებათა კანდიდატის აპ. როგავას ნაშრომი „ადვოკატთა ინსტიტუტის შესახებ ძველ საქართველოში“, სადაც მკვლევარი აპ. როგავა მიუთითებს, რომ იმჟამად მოპოვებული დავით ბატონიშვილის²³ „მიმოხილვის“ ხელნაწერები და სხვა საისტორიო წყაროები საშუალებას იძლეოდა უდავოდ ყოფილიყო ცნობილი ძველ საქართველოში ადვოკატთა, „მეოხთა“, ანუ „მონაცვლე კაცთა“ ინსტიტუტის არსებობის ფაქტი.

აპ. როგავა ყურადღებას ამახვილებს დ. ბატონიშვილის მიმოხილვაში 750-ე, 753-ე მუხლებზე და მიაჩნია, რომ დ. ბატონიშვილის აღნიშნულ მიმოხილვაში 750-ე, 753-ე მუხლების ტექსტი გადმოცემულია ნამდვილი კანონმდებლის სტილით და დავითს რომელიმე სამართლის ძეგლი უნდა ჰქონოდა სახელმძღვანელოდ. აღნიშნული მუხლების გაანალიზების შემდეგ, რომ „მონაცვლე კაცს“ თავის კლიენტის საქმისადმი უგულისყურო დამოკიდებულების გამო შეიძლებოდა დაეკარგა არათუ ჰონორარი, არამედ ჩამორთმეოდა პროფესიული ნოდებრივი ღირსება, აპ. როგავა სვამდა კითხვას: „ვის უნდა ჩამოერთვა „მონაცვლე კაცისათვის“ პროფესიულ-ნოდებრივი ღირსება 750-ე, 753-ე მუხლებში მოყვანილი კანონების დარღვევისათვის?“ და იქვე პასუხობდა: „რა თქმა უნდა, მისივე პროფესიულ კორპორაციას, „მონაცვლე-კაცთა“, ამქარს... საფიქრებელია, რომ ერეკლესა და გიორგის სამეფოში არსებობდა „მონაცვლე კაცთა“ ამქარი... თავისთავად, ცხადია, რომ „მონაცვლე კაცთა“ ინსტიტუტი ერეკლესა და გიორგის მეფობისას ერთბაშად ვერ ჩამოყალიბდებოდა, მას თავისი განვითარების გარკვეული საფეხურები უნდა გაეწყო, როგორც სხვა სახელმწიფოებში... ამიტომ დავით აღმაშენებლისა და თამარის დროინდელ საქართველოში მაინც უნდა არსებებულიყო ერეკლესა და გიორგის დროინდელ „მონაცვლე-კაცთა“ ინსტიტუტის წინაპარი ორგანიზაცია“.

აპ. როგავას აზრით, ადვოკატთა ინსტიტუტი საქართველოში

²³ სამართალი ბატონიშვილის დავითისა, შედგენილი უნდა იყოს 1807 წ. დავით ბატონიშვილი იყო ქართლ-კახეთის უკანასკნელი მეფის გიორგი XII-ის უფროსი ვაჟი, ტახტის მემკვიდრე დავითი, გამოსცა და გამოკვლევა დაურთო დავით ფურცელაძემ, 1964.

არამცთუ XVIII საუკუნეში, არამედ ჯერ კიდევ XI საუკუნეში არსებულა, რის მტკიცებად მიაჩნია ქართულ მწერლობაში ადვოკატის აღსანიშნავად ნახმარი ტერმინები: „ვექილი“, „თანა-მოსარჩლე“, „მოსარჩლე“, „მეოხი“, „ქომაგი“.

ძველ საქართველოში „ვექილთა“, ანუ ადვოკატთა ინსტიტუტის არსებობის დასადასტურებლად აპ. როგავას მოჰყავს XI საუკუნის ისეთი დიდი მეცნიერი, როგორიც იყო ეფრემ მცირე²⁴, კერძოდ, მიუთითებს, რომ „ეფრემ მცირესაც XI საუკუნეში „ვარქირი“ ადვოკატად აქვს წარმოდგენილი. ამასთან, ეფრემისავე მოწმობით, მთელი „მესხი“ ხალხის მიერ (მაშინდელ საქართველოში) „ვარქირი“, ე.ი. ვექილი (სასამართლოში) ჰონორარით მოყვანილ „მოსარჩელეს“ ანუ ადვოკატს ეწოდება: „...მესხთა მიერ ვარქირი ჰქვიან მიზღვებით მოყვანებულსა მოსარჩლესა“. აგრეთვე „ვარქირი“, ეფრემ მცირის სიტყვითვე, ჰქვიან „სვინოლოროსსა, რომელ არს „თანა-მოსარჩლე“. ბერძნული „სვინოლოროსი“ (სვინეგოროს) კი XI საუკუნეში და ადრეც ბიზანტიაში იურიდიულ ტერმინად ითვლებოდა და ადვოკატს ეწოდებოდა. ამრიგად, ადვოკატს, ეფრემ მცირის მოწმობით მესხები უწოდებდნენ ქართულ იურიდიულ ტერმინს „ვარქირს“, ხოლო საერთოდ ქართველები XI საუკუნეში, ეფრემის სიტყვითვე, მას „მოსარჩლეს“ და „თანა-მოსარჩლესაც“ უწოდებდნენ.“²⁵

ამრიგად, ასკვნის შემდგომ აპ. როგავა, სიტყვა „ვექილი“ ადვოკატის მნიშვნელობით თუ უფრო ადრიდან არა, ეფრემ მცირის დროიდან, XI საუკუნიდან მაინც არსებობს ქართულ ენაში.

აპ. როგავა ანვითარებს აზრს იმის შესახებ, რომ X-XI საუკუნეების საქართველოში, მეფე ბაგრატ IV -ის „ოპიზის სიგელის“ მიხედვით, არსებობდნენ „მეცნიერნი საბჭოთა საქმეთანი“ როგორც საერთო სამართლის დარგის მცოდნენი, ასევე არსებობდა „მერჩულნი“ საეკლესიო, ანუ კანონიკური სამართლის მეცნიერ „მსაჯულთა“ ინსტიტუტი.

²⁴ ეფრემ მცირე XI საუკუნის მე-2 ნახევრის ქართველი ფილოლოგი, ფილოსოფოსი, მთარგმნელი. ბავშვობა კონსტანტინოპოლში გაატარა. იქვე მიიღო საფუძვლიანი განათლება და ზედმინვენით შეისწავლა ბერძნული ენა. დიდია ეფრემ მცირეს დამსახურება ქართული ფილოსოფიის ტერმინოლოგიის გამომუშავების საქმეში. ასევე ფილოსოფიური აზროვნების განვითარებაში. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია. 1979, ტ. №4, გვ. 247.

²⁵ აპ. როგავა ადვოკატთა ინსტიტუტის შესახებ ძველ საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1958, №4.

„ოპიზის სიგელი“ ეკუთვნის მეფე ბაგრატ IV-ს (1027-1072). იგი თავისი შინაარსით სასამართლო გადაწყვეტილებაა, რომელიც ეხება ორ მონასტერს შორის მამულების შესახებ დავას. სასამართლოში მხარეებს წარმოადგენენ ცნობილი მონასტრები: ოპიზისა და მიძნაძორის (ჭოროხის ხეობაში), ამიტომ ეს საქმე მნიშვნელოვნად უნდა ჩაითვალოს. ამით აიხსნება ის, რომ სასამართლოს შემადგენლობა განსაკუთრებულია და სასამართლო პროცესსაც თვითონ მეფე ხელმძღვანელობს.²⁶

აპ. როგავას მიაჩნია, რომ „უძველეს: „მეოხთა“ ინსტიტუტი, თუ უფრო ადრე არა, IV საუკუნიდანვე მაინც უნდა წარმოშობილიყო საქართველოშივე, როცა ფოთთან არსებობდა ფილოლოგიური-რიტორიკული სკოლა და როცა მათ მსმენელებს თურმე არაერთგზის უსახელებიან თავი მჭევრმეტყველებით სადღესასწაულო კრებებზე.“ ძველ საქართველოს ასეთ მაღალ კულტურულ ვითარებაში შეუძლებელი იყო მოწინავე ქართველობა კარგად არ გააცნობოდა რომელი „ადვოკატების ინსტიტუტს და მსგავსივე დანესებულება – პროფესიონალ „მეოხთა“ ინსტიტუტი თუ უფრო ადრე არა, IV საუკუნიდანვე მაინც ქართველებს არ შემოეღოთ. ანტიკურ საბერძნეთსა და რომთან გაძლიერებული პოლიტიკური ურთიერთობა და ეკონომიკური კავშირიც ამ ინსტიტუტის წარმოშობისათვის მაშინ ჩვენში საუკეთესო პირობებს წარმოადგენდნენ.“²⁷

აპ. როგავა თვლის, რომ IV-VI საუკუნეების პროფესიონალ „მეოხთა“, ანუ „მოსარჩლეთა“ ხელობის საუკეთესო მცოდნედ უნდა მივიჩნიოთ ცნობილი კოლხი ორატორები აიეტი²⁸ და ფარტაზი²⁹, რის

²⁶ ი. სურგულაძე, ნარკვევები საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორიიდან, ოპიზის სიგელი, თბ., 1963.

²⁷ აპ. როგავა, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“ 1958, № 4.

²⁸ აიეტი – VI ს. საქართველოს პოლიტიკური მოღვაწე, ორატორი, წარჩინებული კოლხი, ბიზანტიელების მიერ ლაზიკის მეფე გუბაზ II-ის მკვლელობასთან დაკავშირებით გამართულ ეგრისის სახალხო კრებაზე (554) ხალხს მოუწოდა, ირანული ორიენტაციისათვის დაეჭირა მხარი. მისი ეს სიტყვა კლასიკური მჭევრმეტყველების ნიმუშია. ხალხთა ურთიერთობის საფუძვლად აიეტს სათნოება და „კეთილი სანაყისი“ მიაჩნდა. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. I, გვ. 231.

²⁹ ფარტაზი ლაზი დიდებული, პოლიტიკური მოღვაწე, ორატორი VI ს-ში, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, 1976, ტ. X, გვ. 233. ეგრისის სახალხო კრება (554) შეიკრიბა ბიზანტიელი სარდლების მარტინეს, ბესასა და რუსტიკეს მიერ ეგრისის მეფე გუბაზ II-ის ვერაგულად მოკვლის გამო. კრებაზე ქვეყნის პოლიტიკური ორიენტაციის საკითხი წყდებოდა. ეგრისის დიდებულთა ერთი ჯგუფი,

საფუძველსაც იძლევა მათი სიტყვები 554 წელს ეგრისში სახალხო კრებაზე.

იმდროინდელი რომაელი მოხელეების მიერ ამ კრების მსვლელობის ჩანაწერებში, რომლებიც აგათია სქოლასტიკოსს³⁰ მოკლედ აქვს გადმოცემული, გარკვევით მოჰყავს ეგრისის სამეფოს ხელმძღვანელი წრეების არა მარტო დიდი სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური გამოცდილება და მაღალი საზოგადოებრივი შეგნება, არამედ ამავე სამეფოს სამართლისა და მართლმსაჯულების განვითარების მაღალი დონეც, თვით უცხოელი მოხელეების მიერ აღწერილ ამ კრებაში საკმაოდ ნათლად გამოსჭვივის მაშინდელი ქართული სასამართლოს სამართლებრივი პროცედურაც.

„უფრო დამარწმუნებლადაც ჩანს ქართული უძველესი „მეოხის“, ადვოკატის როლი მეფე გუბაზის მკვლელი რომაელების გასამართლებისას თვით რომაულ სასამართლოში, რომელიც მოაწყო იმპერატორ იუსტინიანე I-ის (483-565) ბრძანებულებით კოლხეთში გამოგზავნილმა მსაჯულმა – სენატორმა ანასტასისმა, ზემოხსენებული სახალხო კრების მიერ გაგზავნილი ელჩების ჩივილის შემდეგ.

რომელსაც აიეტი მეთაურობდა, მოითხოვდა ბიზანტიასთან კავშირის განწყვეტას და ირანის მხარეზე გადასვლას. მეორე – ფარტაზის ჯგუფი, ირანთან კავშირის მონიწილედგე იყო და საჭიროდ თვლიდა იმპერატორ იუსტინიანე I-სათვის მოეთხოვათ გუბაზის მკვლელობა სასტიკი დასჯა და ეგრისის მეფედ გუბაზის უმცროსი ძმის ნათეს დამტკიცება. ცხარე კამათის შემდეგ მეორე აზრმა გაიმარჯვა და კრებამ აირჩია დიდებულთა დეპუტაცია კონსტანტინოპოლში გასაგზავნად. იუსტინიანე I იძულებული გახდა დაეკმაყოფილებინა ეგრისელთა მოთხოვნა. ისტორიკოსმა აგათია სქოლასტიკოსმა შემოგვინახა ეგრისის სახალხო კრებაზე აიეტისა და ფარტაზის სიტყვების ტექსტი. ეს გამოსვლები ქართული ორატორული ხელოვნების უძველეს ნიმუშად ითვლება. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. IV, 1979, გვ. 26.

³⁰ აგათია სქოლასტიკოსი (536-582) – ბიზანტიელი პოეტი და ისტორიკოსი იყო. ალექსანდრიასა და კონსტანტინოპოლში მიიღო იურიდიული განათლება. მისი მთავარი ნაშრომია საისტორიო თხზულება „იუსტინიანეს მეფობისათვის“, რომელიც პროკოპი კესარიელის „ისტორიის“ გაგრძელებას წარმოადგენს. იგი ხუთი წიგნისაგან შედგება. ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით გადმოგვცემს ბიზანტიის იმპერიის 552-558 წლების ამბებს და VI საუკუნის დასაწყისით საქართველოს ლაზიკის ისტორიის ძირითადი წყაროა. ნაშრომში აღწერილია დაბა-ქალაქები და ციხესიმაგრეები (ქუთათისი, მუხურისი, ვარდციხე, ტოლები), დახასიათებული არიან სვანები, ლაზები, მისიმიელები და სხვა. აგათია სქოლასტიკოსის „ისტორიაში“ შემონახულია ქართული მჭევრმეტყველების ბრწყინვალე ნიმუშები. საქართველოს საბჭოთა ენციკლოპედია ტომი I, 1975, გვ.51.

რომაულ სასამართლოში გუბაზის ინტერესების დამცველი კოლხი სწავლულების ქცევასა და სიტყვებში მრავალმხრივ ჩანს მაშინდელი ქართველი ადვოკატის სასამართლოს წინაშე ქცევის წესი, „წარმოდგომისა“ და სიტყვით „წარდგომისა“.

აგათია სქოლასტიკოსის სიტყვით, „დარბაისელი კოლხები, რომელთაც კარგა ხანია შეუსწავლიათ ელლინთა ენა“, დიდად დახელოვნებული ჩანან რომაულ სასამართლოში საქმის ძიებისას.

აპ. როგავა შემდგომ ავითარებს მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ რომაულ სასამართლოში მიღებული წესების დაცვის ვითარებაში მოუხდათ ქართველ ბრალმდებლებს გუბაზის მკვლელობის საქმეზე გამოსვლა იმპერატორის წერილის ნაკითხვის მოთხოვნისას, საბრალმდებლო სიტყვის წარმოთქმისას, დაკითხვისას და აგრეთვე „ორჯერ მომხდარ პაექრობაში“, ასეთ ვითარებაში, რა თქმა უნდა, შეუძლებელია ქართველ ბრალმდებელთა შორის ერთი პროფესიონალი „მეოხი“ მაინც არ ყოფილიყო. პირიქით, უფრო დასაჯერებელია, რომ რამდენიმე კოლხი „მეოხი“ ცვლიდა ერთმანეთს „პაექრობის“ დროს. „ელლინთა ენის“ მცოდნე სწავლულ ქართველ „მეოხ“ – ადვოკატთა შემწეობით რომაელმა მსაჯულმა ანასტასისმა სასამართლოს პროცესში „გამოიკვლია“ და „გაიგო ყველაფერი“, რაც მისთვის განაჩენის გამოსატანად იყო საჭირო.

ბატონი აპ. როგავა ასკვნის, რომ, „თუ ზემოთ მოყვანილ არგუმენტებსა და, ამასთანავე, აგათია სქოლასტიკოსის მიერ შემონახული საისტორიო ცნობების განხილვასაც საკმაოდ დამაჯერებლად ჩავთვლით, მაშინ უეჭველი გახდება, რომ საქართველოში უძველესი დროიდანვე, არა უგვიანეს IV საუკუნისა, კოლხეთის აკადემიის არსებობის დროიდან - (კოლხეთის უმაღლესი რიტორიკული სკოლა, კოლხეთის აკადემია არსებობდა - ფაზისის, ახლანდელი ფოთის მახლობლად III-IV საუკუნეებში. ეს იყო ბერძნული სტილის საგანმანათლებლო სასწავლებელი. მის შესახებ მოიპოვება ერთადერთი პირდაპირი ცნობა, რომელიც ეკუთვნის ანტიკური ხანის ბერძენ მოაზროვნეს თემისტოქოსს IV ს). არსებობდა ადვოკატთა, პროფესიონალ „მეოხთა“ ინსტიტუტი, რომლის მრავალსაუკუნოვან პროფესიულ-კულტურულ ნიადაგზე XI-XVIII საუკუნეებში, ცხადია, უნდა წარმოშობილიყო ადვოკატურის უფრო განვითარებული ფორმა, მაგრამ აქვე ვიჩენთ სიფრთხილეს და დავძენთ: IV-XI საუკუნეებში ჩვენში ქართველ ადვოკატთა – „მეოხთა“ ინსტიტუტის არსებობა ჯერჯერობით ჰიპოთეზად მიგვაჩნია.

ამ მოსაზრების დასამტკიცებლად ზემოთ მოყვანილი არგუმენტებისა და აგათია სქოლასტიკოსის მიერ შემონახული საისტორიო ცნობების გარდა, დღემდე უცნობი სხვა საისტორიო წყაროების მონაცემებითაც სჭირდება გამყარება, ეს კი მომავლის საქმეა. ხოლო ეფრემ მცირის ცხოვრების დროიდან, XI საუკუნიდან მაინც XVIII საუკუნის ჩათვლით, ქართველ ადვოკატთა – „მეოხთა“, „მოსარჩლეთა“, ანუ „მოსარჩლეთა“ ინსტიტუტის არსებობა კი უადავოდ მიგვაჩნია.“³¹

ი. სურგულაძე განიხილავს აპ. როგავას ნაშრომს „ადვოკატთა ინსტიტუტის შესახებ ძველ საქართველოში“, სადაც აპ. როგავას მოჰყავს დავით ბატონიშვილის „მიმოხილვის“ (რუსულ ენაზე) 750-ე -753-ე მუხლები, რომლებშიც საუბარია „მონაცვლე კაცზე“. იგი დავითის ცნობით, სასამართლოში საქმისწარმოებისათვის ღებულობდა გასამრჯელოს. თუ „კაცმან თავის მაგიერად მოდავე იქირავოს ვინმე, – წერს დავით ბაგრატიონი, – იგი, – მოდავე შეირაცხოს ვითარცა ნამდვილი მოჩივარი“³²

XVIII საუკუნის მიწურულში შედგენილი „სამოქალაქო ჰსჯულ-ვილებშიც“ კვლავ გვხვდება ტერმინი „ვექილი“.³³

ი. სურგულაძეს მიაჩნია, რომ მკვლევარ აპ. როგავას შეცდომა იმაში მდგომარეობს, რომ ის არ არჩევს ერთმანეთისაგან საერთოდ წარმომადგენლობასა და ადვოკატობის ინსტიტუტს, განიხილავს რა XI საუკუნის ძეგლს „ოპოზის სიგელს“ ი. სურგულაძე ასაბუთებს: ფეოდალურ საქართველოში ადვოკატურის ინსტიტუტი რომ არსებულებოდა, შეუძლებელია ამის შესახებ უფრო გარკვეული, უფრო კონკრეტული ცნობები არ გვქონოდა... წარმომადგენლობას საერთოდ და კერძოდ სასამართლოში, რასაკვირველია, ადგილი ჰქონდა: უმრავლეს შემთხვევაში წარმომადგენელი შეიძლებოდა ყოფილიყო უახლოესი ნათესავი, მამა, ძმა, ძმისშვილი და სხვა, რომელიც შეცვლიდა ავადმყოფს ან ისეთ პირს, რომელსაც სხვადასხვა მიზეზის გამო არ შეეძლო სასამართლოში ყოფნა, წარმომადგენელი შეიძლებოდა ყოფილიყო მეურვე ობლისა, მცირეწლოვნისა, სულით ავადმყოფისა და სხვა. წარმომადგენლობას გამონაკლისის ხასიათი ჰქონდა, როგორც წესი, მხარეები თვითონ უნდა გამოცხადებულიყვნენ სა-

³¹ აპ. როგავას ნაშრომი, „საბჭოთა სამართალი“, 1958, №4, გვ. 38.

³² ი. სურგულაძე, სახელმწიფოსა და სამართლის საკითხები „ვეფხისტყაოსანის“ მიხედვით. თბ., 1977, გვ. 215.

³³ იქვე გვ. 216.

სამართლოში, ამიტომაცაა, რომ ვახტანგის სამართლის წიგნში, ან მისივე „დასტურლამალში“, რომელშიც დანვრილებით არის საუბარი სასამართლო ორგანიზაციისა და სასამართლო პროცესზე, არ არის მოხსენიებული ვექილი.³⁴

აღნიშნული თემის ირგვლივ ი. სურგულაძე აგრძელებს მსჯელობას „ოპიზის სიგელის“ განხილვის დროს და კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ „XI საუკუნის ქართული ფეოდალური სამართალი კარგად იცნობს სასამართლოში წარმომადგენლობის ცნებას ... ძეგლის შემდგენელს კარგად აქვს გააზრებული, რომ მონასტრები მხარეებია, რომლებიც თავიანთ უფლებებს წარმომადგენლების საშუალებით ახორციელებენ. ყოველივე ეს განვითარებული იურიდიული აზროვნების ნაყოფია.

ძეგლის მიხედვით, სასამართლოში მიწვეული არიან „მეცნიერნი საბჭოთა საქმეთანი,“ რაც ნიშნავს სამართლის საქმის მცოდნეებს, სამართლის სწავლულებს, მაშინდელ იურისტებს...ის გარემოება, რომ იურისტებს სასამართლო პროცესზე სპეციალურად ინვესტდნენ მნიშვნელოვანი და რთული საქმის გარჩევის დროს იმას ნიშნავდა, რომ იურისტები ანგარიშგასანევ ძალას წარმოადგენდნენ“.³⁵

ამრიგად, დღეისათვის მოპოვებულ სამართლებრივ და ლიტერატურულ წყაროებზე დაყრდნობით შეგვიძლია ვამტკიცოთ, რომ IV საუკუნის საქართველოში და შემდგომ XVIII საუკუნის ჩათვლით ქართული ფეოდალური სასამართლო იცნობდა სასამართლოში წარმომადგენლობის ცნებას: „მეოხეს“, „ქომავს“, „მოსარჩლეს“, „მონაცვლე კაცს“ და „ვექილს“, უკეთუ XI საუკუნის ქართული ფეოდალური სამართალი კარგად იცნობდა სასამართლოში წარმომადგენლის ცნებას, რომ სასამართლოში მიწვეული იყვნენ იურისტები, რომელთაც უწოდებდნენ „მეცნიერნი საბჭოთა საქმეთანი“, რაც ნიშნავდა სამართლის საქმის მცოდნეებს, სამართლის სწავლულებს, სამართლის სპეციალისტებს, ანუ მაშინდელ იურისტებს და ისინი ანგარიშგასანევ ძალას წარმოადგენდნენ, ეს ცალსახად მეტყველებს იმაზე, რომ ფეოდალურ საქართველოში არსებობდა ადამიანთა გარკვეული ფენა, რომლებიც ეწოდნენ დაცვით პროფესიულ საქმიანობას.

³⁴ იქვე გვ. 218-219.

³⁵ ი. სურგულაძე, ნარკვევები საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორიიდან, „ოპიზის სიგელი“, თბ., 1963.

თავი მეორე

ადვოკატურის ინსტიტუტი საქართველოში 1868-1918 წლებში

XIX საუკუნის 50-იან წლებამდე საქართველოში მოქმედებდა ვახტანგ VI-ის დროინდელი კანონები და სასამართლო სისტემა. ამ სისტემაში წარმომადგენლის, „ვექილის“, მონაწილეობა, როგორც ზევით აღვნიშნეთ, ძველი ლიტერატურული და ცალკეული სამართლებრივი წყაროებით დასტურდება.

1859 წლის 20 ოქტომბრის ბრძანებულებით („უკაზით“) გამოცხადდა საქართველოს ტერიტორიაზე ვახტანგ VI-ის კანონების გაუქმება და ამან ადგილი დაუთმო რუსეთის იმპერიის კანონებს.

საქართველოში ნაფიც ვექილთა ინსტიტუტის ჩამოყალიბება უკავშირდება მეფის რუსეთში 1864 წელს განხორციელებულ სასამართლო რეფორმას, რომელიც გულისხმობდა ეკატერინე II-ის დროინდელი „წოდებრივი სასამართლოს“ გაუქმებას.

1864 წლის „სასამართლო წესდებულებით“ შექმნილა რამდენიმე სასამართლო ინსტანცია: მომრიგებელთა სასამართლო, საოლქო სასამართლო, სასამართლო პალატა. საქმეს წინასწარ იძიებდა სასამართლოს გამომძიებელი. საქმის განხილვა სასამართლოში წარმოებდა ღია სასამართლო სხდომაზე საჯაროდ, მხარეთა მონაწილეობით და რაც მთავარია, სამართალში მიცემულის ბრალეულობის საკითხს წყვეტდნენ საზოგადოების ყველა წრიდან არჩეული ნაფიცი მსაჯულები, მაგრამ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო რუსეთის მხოლოდ რამდენიმე დიდ ქალაქში სანკტ-პეტერბურგში, მოსკოვში, კიევში, ნიჟნი-ნოვგოროდში, როსტოვსა და ხარკოვში შეიქმნა.

საქართველოში სასამართლო რეფორმა მოგვიანებით 1868 წელს ნაწილობრივ შეკვეცილად განხორციელდა, რადგან საქართველოში, ისევე როგორც სხვა განაპირა მხარეებში, არ შეუქმნიათ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო და საქმეებს კვლავ იხილავდნენ ხელისუფლების მიერ დანიშნული მოსამართლეები რუსულ ენაზე. სასამართლო რეფორმის ასეთ შეკვეცას მეფის ხელისუფლება „კავკასიის სპეციფიკური პირობებით“ და „მოსახლეობის მოუმზადებლობით“ ამართლებდა.

იმპერატორმა ალექსანდრე II-მ 1866 წლის 22 ნოემბერს დაამტკიცა ბრძანებულება ამიერკავკასიაში სასამართლო რეფორმის ძალაში შესვ-

ლის თაობაზე, რომელიც გამოქვეყნდა 1867 წლის 9 დეკემბერს. ეს იყო კავკასიისათვის სპეციალურად შემუშავებული „სასამართლო წესდებულება“, რომლის შესაბამისად საქართველოში დაარსდა თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოები, თბილისის სასამართლო პალატა.³⁶

თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოები, აგრეთვე თბილისის სასამართლო პალატა გაიხსნა 1868 წლის 9 თებერვალს. სასამართლოების გახსნას დაესწრნენ დიდი თანამდებობის პირები. სასამართლოების გახსნა მოხდა წინასწარ შემუშავებული პროგრამით. წაიკითხეს მეფისნაცვლის ბრძანება თბილისის სასამართლო პალატის, საოლქო სასამართლოსა და თბილისის გუბერნიის მომრიგებელ მოსამართლედ დანიშნის შესახებ, შემდეგ მოსამართლეებმა 1864 წლის „სასამართლო წესდებულების“ შესაბამისად დადეს ფიცი. სასამართლოები აკურთხა მღვდელმა.

ქუთაისის სასამართლოს გახსნა-კურთხევაზე იქადაგა იმერეთისა და გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა გაბრიელმა.³⁷

1864 წლის „სასამართლო წესდებულების“ 353-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლო პალატასა და საოლქო სასამართლოებთან ბრალდებულთა, მოდავეთა და სასამართლო პროცესის სხვა მონაწილე პირთა ინტერესების დასაცავად ჩამოყალიბდა ნაფიც ვეჟილთა დასი, რისთვისაც სასამართლოების გახსნამდე მეფისნაცვლის განკარგულებით საოლქო სასამართლოებთან შეიქმნა საგანგებო კომიტეტები, რომლებიც განიხილავდნენ ნაფიც ვეჟილთა დასში შესვლის მსურველთა თხოვნას და ამ გზით ადგენდნენ დასს. კომიტეტები 1868 წლის 10 იანვრიდან შეუდგნენ მუშაობას.³⁸ ამრიგად, ეს თარიღი ნამდვილად უნდა იქნეს მიჩნეული ნაფიც ვეჟილთა საბჭოს ჩამოყალიბებად საქართველოში, ანუ ადვოკატურის ინსტიტუტის განახლებულ დაარსებად, რამეთუ ამის დამადასტურებელი უამრავი წერილობითი მტკიცებულება არსებობს.

ნაფიც ვეჟილთა დასში მიღების პირობები გამოქვეყნდა გაზეთ „კავკაზში“. ³⁹ ნაფიც ვეჟილად მიიღებოდა პირი, რომელსაც მოსმენილი ჰქონდა იურიდიული მეცნიერების კურსი და სასამართლოში პირველი ან მეორე თანრიგის ჩინოვნიკის ჩინით ჰქონდა ნამსახურევი არანაკლებ ხუთი წლით. ნაფიც ვეჟილთა კანდიდატურა წარედგინე-

³⁶ გ. ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვეჟილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

³⁷ იქვე.

³⁸ იქვე.

³⁹ იქვე.

ბოდა იუსტიციის მინისტრს სასამართლო პალატის თავმჯდომარის მიერ შესათანხმებლად. ნაფიც ვექილებზე უშუალო ზედამხედველობა ევალებოდათ საოლქო სასამართლოთა თავმჯდომარეებსა და ოლქის პროკურორებს, ხოლო უმაღლესი ზედამხედველობა – იუსტიციის მინისტრს.⁴⁰

ნაფიცი ვექილები მოქმედებდნენ იმ რწმუნების საფუძველზე, რასაც მათ თავიანთი მარწმუნებლები აძლევდნენ.

ნაფიცი ვექილი შეიძლება გამხდარიყო 25 წლის ასაკს მიღწეული მამაკაცი, ქმედუნარიანი, გაუტყეხელი სახელით, ხოლო, რაც შეეხებოდა ქალებს, მათ არ ეძლეოდათ საადვოკატო საქმიანობის უფლება.

უცხოელები, ქონების არმქონე მევალეები, აგრეთვე ისინიც, რომელთაც რაიმე არჩევითი თანამდებობა ეკავათ, ნაფიც ვექილებად არ მიიღებოდნენ. კანონი უშვებდა გამონაკლისს იმ პირთა მიმართ, რომელთაც, მართალია, რაიმე საპატიო ან საზოგადოებრივი თანამდებობა ჰქონდათ, მაგრამ უხელფასოდ მუშაობდნენ.

ნაფიც ვექილად არ დაიშვებოდნენ ნასამართლობის მქონე და გამოძიებაში მყოფი პირები ისეთი დანაშაულისათვის, რომელიც ითვალისწინებდა თავისუფლების აღკვეთას ან შეზღუდვას.

ნაფიცი ვექილები ქმნიდნენ ნაფიც ვექილთა საბჭოს. საბჭოების წევრთა რიცხვი განისაზღვრებოდა 5-დან 15 კაცამდე. ნაფიც ვექილთა საბჭო შედგებოდა თავმჯდომარის, თავმჯდომარის ამხანაგისა და წევრებისაგან. საბჭო განიხილავდა თხოვნას ნაფიც ვექილად მიღებაზე, ნაფიც ვექილობიდან გასვლაზე, საჩივრებს ნაფიც ვექილთა საქმიანობაზე, ამონმებდა მათზე მინდობილ საქმეთა წარმოების ხარისხს, ნიშნავდა ვექილებს უფასო საქმეებზე, იხილავდა დავებს კლიენტთა და ნაფიც ვექილთა შორის ჰონორარის საკითხებზე, ადებდა დისციპლინარულ სასჯელებს, როგორიც იყო: გაფრთხილება, საყვედური, ერთ წლამდე ვექილობის აკრძალვა და ა.შ.⁴¹

ნაფიც ვექილთა საბჭოები არსებობდნენ სასამართლო პალატებთან. ვექილებს უფლება ჰქონდათ დაედოთ წერილობითი პირობები კლიენტებთან ჰონორარის ანაზღაურებაზე, თუ ასეთი პირობა არ იყო, მაშინ ჰონორარის ანაზღაურება ხდებოდა დანესებული ნიხრით. ნიხრს ამტკიცებდა იუსტიციის მინისტრი ყოველ სამ წელი-

⁴⁰ გ. ხარატიშვილი, იქვე.

⁴¹ ნიკოლოზ კეკელიშვილი, ილია ჭავჭავაძე იურისტი, „საბჭოთა საქართველო“, თბ., 1970.

ნადში ერთხელ, სასამართლო პალატისა და ნაფიც ვეჟილთა საბჭოს წარდგინების საფუძველზე.⁴²

ნაფიც ვეჟილებს მიღებული ჰონორარიდან გარკვეული პროცენტები ექვითებოდათ, რაც მათ ფულად დაჯილდოებასა და სხვა ხარჯებს ხმარდებოდა.

ლარიბთა და გაჭირვებულთა დაცვისათვის ნაფიცი ვეჟილები გასამრჯელოს არ ლებულობდნენ.

ნაფიც ვეჟილებს ეკრძალებოდათ ისეთი საქმიანობა, რაც ნაფიც ვეჟილთა კორპორაციის ღირსების შემლახველი იქნებოდა.

ნაფიცი ვეჟილი ვალდებული იყო ეწარმოებინა ყველა ის საქმე, რომელსაც მას ნაფიც ვეჟილთა საბჭო ან სასამართლო დაავალბდა.

ნაფიც ვეჟილებს ეკრძალებოდათ საქმის დაცვაზე უფლების მოპოვება უკანონო გზით, ნაფიც ვეჟილად გამოსვლა მშობლების, ცოლის, შვილების, ღვიძლი ძმების, დების ბიძებისა და ბიძაშვილების წინააღმდეგ, ერთსა და იმავე პროცესში ერთდროულად ორივე მხარის ინტერესების დაცვა და თავისი მარნმუხებლის საიდუმლოს გამჟღავნება.⁴³

საქართველოში მოქმედებდა თბილისის სასამართლო პალატის ოლქის ნაფიც ვეჟილთა საბჭო.

„სასამართლო წესდებულების“ 381-ე პარაგრაფის მიხედვით სასამართლოში ვეჟილად ჩარიცხულს ფიცი უნდა დაედო. დადგენილი იყო ფიცის შემდეგი ტექსტი: „ვფიცავ ყოვლისშემძლე ღმერთს, ვიყვე ერთგული მისი საიმპერატორო უდიდებულესობის, სრულიად რუსეთის თვითმპყრობელ ხელმწიფე იმპერატორისა, ზუსტად აღვასრულო იმპერიის კანონები, სასამართლოში არაფერი ვთქვა და არ დავწერო ისეთი რამ, რაც შეარყევს მართლმადიდებელ ეკლესიას, სახელმწიფოს, საზოგადოებას, ოჯახსა და კეთილზნობას. კეთილსინდისიერად შევასრულო დაკისრებული ვალდებულებები, პატივი ვცე მართლმსაჯულებას, ხელისუფლებას, დავიცვა იმ პირთა ინტერესები, რომელთაც მე მომანდეს თავიანთი საქმენი. მარადყამს მეხსოვება, რომ პასუხს ვაგებ ღმერთისა და კანონის წინაშე. ამის დასტურად ვემთხვევი მაცხოვრის სიტყვებსა და ჯვარს. ამინ.“⁴⁴

⁴² იქვე.

⁴³ ნიკოლოზ კეველიშვილი, ილია ჭავჭავაძე იურისტი, „საბჭოთა საქართველო“, თბ., 1970.

⁴⁴ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვეჟილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

ისტორიული წყაროებით დასტურდება, რომ სასამართლო რეფორმის პირველ პერიოდში, ე.ი. XIX საუკუნის 70-80-იან წლებში ნაფიც ვეჭილთა პირველ თაობას მიეკუთვნებოდნენ თერგდალეულთა ლიდერი ილია ჭავჭავაძე, გიორგი ლოლობერიძე, ნიკოლოზ გამრეკელი, გიორგი სიდამონ-ერისთავი, ვასილ მაჩაბელი, ალექსანდრე ქერქაძე, დავით და მიხეილ ხელთუბნიშვილები, მოსე ქიქოძე, ლუარსაბ ლოლუა, მექი ფალავა, დავით ლორთქიფანიძე, ვლადიმერ ტატიშვილი, ნიკოლოზ-ჯამბაკურ ორბელიანი და სხვები.

ქართველ ნაფიც ვეჭილთა პირველ თაობას, უპირველეს ყოვლისა, მიეკუთვნება გიორგი ლოლობერიძე, რომელმაც 1856 წელს დაამთავრა მოსკოვის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი და დაბრუნდა სამშობლოში, ქუთაისში. იგი რამდენიმე წელიწადს სახელმწიფო სამსახურში იყო, 1868 წელს ქუთაისის ოლქის სასამართლოსთან ნაფიც ვეჭილად ჩაირიცხა და გარდაცვალებამდე – 1900 წლამდე ვეჭილად მუშაობდა. თანამედროვეთა გადმოცემით, გ. ლოლობერიძე იმ წლებში ერთადერთი უმაღლესსასწავლებელ დამთავრებული კაცი ყოფილა ქუთაისში და მისი ოჯახი ქუთაისის პროგრესული საზოგადოების თავშესაყრის ადგილს წარმოადგენდა. გ. ლოლობერიძის დაკრძალვის დღეს სიტყვა წარმოთქვა აკაკი წერეთელმა, რომელმაც განსვენებულს თერგდალეულების წინაპარი უწოდა. „მართალია, მწერლობით საშვილიშვილო საბუთი თავისი მოღვაწეობისა არ დაუტოვებია რა განსვენებულს, – თქვა აკაკიმ, – მაგრამ ჩვენ მის ნაამხანაგებს გვახსოვს და მოვალეთაც ვხდით ჩვენს თავს არ დავივიწყოთ, რომ იმ გზისაკენ, რომელზედაც შემდეგში მე-60 წლების მოღვაწეებმა გაიარეს ჩვენში, პირველად გიორგი ლოლობერიძემ მიგვიითია. მაშასადამე, სხვა ღირსებაც, რომ არ პქონოდა რა, ეს ფაქტიც საკმაო იყო მისდა სასახელოდ, და აი, კიდევაც ვხედავთ დღეს, რა პატივითაც გაიხსენა საზოგადოებამ.“⁴⁵

⁴⁵ გიორგი ხარატიშვილი, დასახელებული ნაშრომი.

„ჩემი მსაჯული ჩემი ტვინია და ის პატარა ღმერთი, რომელსაც სინდისს ეძახიან.“

ილია ჭავჭავაძე

ნაფიც ვექილთა კორპორაციის დიდ საზოგადოებრივ მნიშვნელობაზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ბელადი, უკვე ცნობილი მწერალი და პუბლიცისტი ილია ჭავჭავაძე (1837-1907), 1875-1881 წლებში საადვოკატო საქმიანობას ეწეოდა. ილიას იურიდიული საქმიანობის მკვლევარი ნიკოლოზ კელიშვილი გადმოგვცემს, რომ ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგში ჩავიდა 1857 წლის ზაფხულში. რუსეთში ყოფნამ და სწავლამ უდიდესი კვალი დაამჩნია მის პიროვნებას, მსოფლმხედველობასა და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ შეხედულებებს. პეტერბურგის უნივერსიტეტი იმ დროისათვის ყველაზე მოწინავე უმაღლეს სასწავლებლად ითვლებოდა რუსეთში. 1857 წლის 20 ივლისს უნივერსიტეტის რექტორის ე. ლენცისადმი გაგზავნილ თხოვნაში ი. ჭავჭავაძე წერდა: „მაქვს რა სურვილი საბოლოო განათლების მისაღებად მოვისმინო პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის კამერული განყოფილების სრული კურსი, უმორჩილესად გთხოვთ თქვენს აღმატებულებას უნივერსიტეტში შესასვლელად დანესებული გამოცდების შემდეგ ჩამრიცხოთ თავისუფალ მოსიარულე მსმენელად. საცხოვრებელი ბინა მაქვს ამაღლების პროსპექტზე, ვაჭრის ცოლის კოლჩინას სახლში №122“ (იმ დროისათვის, ჩასულ სტუდენტებს აუცილებლად

უნდა ჰქონოდათ საცხოვრებელი ბინა პეტერბურგში. წინააღმდეგ შემთხვევაში ძნელდებოდა მათი ჩარიცხვა უნივერსიტეტში).⁴⁶

ილიამ წარმატებით ჩააბარა უნივერსიტეტში მისაღები გამოცდები და 1857 წლის 28 სექტემბერს ჩაირიცხა სტუდენტად იურიდიული ფაკულტეტის კამერულ განყოფილებაზე.

ილია ძლიერ სტუდენტად ითვლებოდა, ამაში გვარწმუნებს 1858 წლის 15 იანვრით დათარიღებული პეტერბურგის უნივერსიტეტის „უწყება“ იურიდიული ფაკულტეტის 1857/1858 აკადემიურ წელს დამატებითი გამოცდების შესახებ, რომლიდანაც ირკვევა, რომ ილიას რუსეთის კანონმდებლობის ისტორიაში მიუღია – 4, სახელმწიფო წყობილებასა და სამართალში – 4, სამოქალაქო სამართალში – 5, ფსიქოლოგიაში – 5, ტექნოლოგიაში – 4, ბოტანიკაში – 4, ქართულ ენაში – 5. ქართული ენა არა – ძირითად საგნად ითვლებოდა. აღნიშნული საგნების ჩაბარების შემდეგ ილია გადაყვანილ იქნა იურიდიული ფაკულტეტის მეორე კურსზე.⁴⁷

ცნობილია, რომ ილია ჭავჭავაძე პეტერბურგის უნივერსიტეტში იურიდიულ ფაკულტეტზე სწავლობდა 1857-1861 წლებში ილიას დროს პეტერბურგის უნივერსიტეტში სწავლობდა ოცდაათამდე ქართველი სტუდენტი, მათ შორის: აკაკი წერეთელი, კირილე ლორთქიფანიძე, ბესარიონ ლოლობერიძე, კოსტა აფხაზი, პეტრე ნაკაშიძე, დავით ყიფშიძე და სხვები. ეს სტუდენტობა შეადგენდა იმ ბირთვს, რომელმაც საქართველოში დაბრუნების შემდეგ დააარსა „პირველი დასი“ და სათავე დაუდო „თერგდალეულთა“ ტრადიციების შექმნას.

1860-1861 წლებში ილია ჭავჭავაძემ მოისმინა მე-4 კურსის ლექციები, მაგრამ საგნების ჩასაბარებლად აღარ დაუცდია და დაბრუნდა საქართველოში.

ილიას უნივერსიტეტიდან დათხოვნის მოწმობაში ვკითხულობთ: „წარმომდგენი ამისა თავადი ილია ჭავჭავაძე ჩარიცხულ იქნა სტუდენტად სანქტ-პეტერბურგის უნივერსიტეტში 1857 წლის 21 ივლისს. მოისმინა იურიდიული ფაკულტეტის კამერული განყოფილების საგნები საუკეთესო ყოფაქცევით. 1861 წლის 21 ოქტომბერს, მისი თხოვნის, თანახმად დათხოვნილ იქნა უნივერსიტეტის მეოთხე კურსიდან. ამის გამო კურსდამთავრებული სტუდენტის უფლებით ვერ

⁴⁶ ნიკოლოზ კელიშეილი, ილია ჭავჭავაძე – იურისტი, „საბჭოთა საქართველო“, თბ., 1970.

⁴⁷ იქვე.

ისარგებლებს და სახელმწიფო სამსახურში მიღებისას კანონთა კრებულის თანახმად, მას აქვს უფლება ჩარიცხულ იქნეს მხოლოდ მეორე კატეგორიის ჩინოვნიკად, რის დასადასტურებლად მიეცა მას, ჭავჭავაძეს, ეს მოწმობა უნივერსიტეტის გამგეობისაგან სათანადო ხელმოწერითა და უნივერსიტეტის მცირე ბეჭდის დასმით". ხელს აწერს უნივერსიტეტის რექტორი ლენცი.⁴⁸

1868-1873 წლებში ი.ჭავჭავაძე მუშაობდა დუშეთის მაზრის მომრიგებელ-შუამავლად, შემდეგ მომრიგებელ-მოსამართლედ. ილია ჭავჭავაძე თვლიდა, რომ მართლმსაჯულება უნდა განხორციელდებოდა მხოლოდ სასამართლოებს, იგი მოითხოვდა, რომ კანონმდებლობით ყველასათვის მკაფიოდ ყოფილიყო განსაზღვრული ხელისუფლებისა და სასამართლო ორგანოების ფუნქციები, რომ მართლმსაჯულება განხორციელდებოდა კანონის წინაშე ყველა მოქალაქის თანასწორობით, ილია აღნიშნავდა: „მე მგონია, კანონი დიდისა და პატარისათვის ერთნაირი უნდა იყოს“.⁴⁹

ილიას კარგად ესმოდა სამართლის, სამართლიანობისა და მართლმსაჯულების ფასი. იგი თვლიდა, რომ მართლმსაჯულების განხორციელება, ანუ „სამართლის ქმნა“ იყო საშუალება საზოგადოების მშვიდობიანობის დასაცავად, მოქალაქეთა კანონიერი უფლებებისა და მოვალეობების განსახორციელებლად, რომ მართლმსაჯულების განხორციელების გარეშე საზოგადოების ცხოვრება და არსებობა შეუძლებელია. ილია წერდა: „მართლმსაჯულება, სამართლის ქმნა ერთი იმისთანა არსებითი საჭიროებაა, ურომლისოდაც ერთი დღეც არ შეუძლიან იცხოვროს ქვეყანამ და ერმა... სამართლის ქმნა ერთი იმისთანა აუცილებელი, ყოვლად ძლიერი მოქმედებაა, რომელზედაც დამყარებულია მთელი სასოება და იმედი მშვიდობით მყოფობისა, ადამიანის ღირსების, სახელის, ოჯახისა და ქონების სარჩლისა და მფარველობისა“.⁵⁰

ილია მაღალ სტანდარტს უწესებს მოსამართლეს ზოგადად, რადგან მიაჩნია, რომ „მსაჯული ის რჩეული კაცია, რომელსაც აბარია ჩვენი ქონება, ჩვენი ღირსება, ჩვენი სული და ხორცი, ერთი სიტყვით, ჩვენი კაცური კაცობა, ჩვენი ადამიანობა“.⁵¹ ილიას გაგებით, მოსამარ-

⁴⁸ ნიკოლოზ კეკელიძე, ილია ჭავჭავაძე – იურისტი, „საბჭოთა საქართველო“, თბ., 1970.

⁴⁹ ი. ჭავჭავაძე, თხზ. ტ.1 გვ. 401.

⁵⁰ გაზეთი „ივერია“, №251, 1874.

⁵¹ ი. ჭავჭავაძე, თხზ. ტ. 8. გვ. 337.

თლე ერის განხორციელებული ნამუსი და სინდისი უნდა იყოს, ხოლო მართლმსაჯულების მიზანს ქვეყმარტების დადგენა უნდა შეადგენდეს.

ილია ჭავჭავაძე, როგორც დიდი მოაზროვნე იურისტი, თვლიდა, რომ ადამიანთა ურთიერთობები მარტო კანონებით არ უნდა განსაზღვრულიყო, არამედ იგი ძირითადად ზნეობრივ პრინციპებზე უნდა ყოფილიყო აგებული. „სამუდამოდ დაიმახსოვრე, – სწერდა იგი გიგო აფხაზს, – რომ მოვალეობის გარეშე უფლება არ არსებობს, ხოლო მოვალეობა ისაა, რომ პატივი სცე, დაიცვა კიდევ სხვისი უფლება და არ დაარღვიო იგი“⁵², ანუ ადამიანებმა არა მარტო პატივი უნდა სცენ ერთმანეთს, არამედ თავი უნდა შეიკავონ სხვისი უფლებების დარღვევისაგან. ილიას ახლობელი და თანამოსაქმე გრ. ყიფშიძე იგონებს, რომ ილია ამბობდა: „ჩემი უფლება თავდება იქ, საცა იწყება ჩემი მოვალეობა, არ არსებობს უფლება უმოვალეობოდ და არც მოვალეობაა უუფლებოდ“.

1875 წლის 4 ივლისს თბილისის საქალაქო სასამართლოში ილია ჭავჭავაძეს, როგორც ძველ მომრიგებელ მოსამართლეს, შეუტანია თხოვნა თბილისის საოლქო სასამართლოს პალატის ნაფიც ვეჭილად მიღების შესახებ, რაც 1875 წლის 16 ივლისს დაუკმაყოფილებიათ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ მიღებული რეზოლუციით, რომელსაც ხელს აწერდნენ თავმჯდომარის თანამდებობის შემსრულებელი და სასამართლოს სამი წევრი.

1875 წლის 19 ივლისს ილია ჭავჭავაძის სახელზე გაიცა მოწმობა №14563, მისი ნაფიც ვეჭილად მიღების შესახებ. აღნიშნული მოწმობა ილია ჭავჭავაძეს გადაეცა იმავე წლის 15 ნოემბერს, ე.ი. ნაფიც ვეჭილად მიღებიდან 4 თვის შემდეგ.

1881 წლის 23 აპრილს ი. ჭავჭავაძეს უთხოვია ნაფიცი ვეჭილის მოვალეობიდან განთავისუფლება, რაც იმავე წლის 2 მაისს დაუკმაყოფილებია თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავისი რეზოლუციით.⁵³

1906 წელს ილია ჭავჭავაძე აირჩიეს რუსეთის იმპერიის სახელმწიფო საბჭოს წევრად, რის შესახებაც ილიას განუცხადებია, რომ „სახელმწიფო საბჭოში, თუ თავად აზნაურთა სახელით შევდივარ, ეს მხოლოდ ფორმალური, იურიდიული მხარეა. არ დავფარავ და ვიტყვი: საბჭოში მთელი საქართველოს და ქართველთა ინტერესების დამცველი ვიქნები, ამ საქმეს შევწირავ ჩემს ღონეს.“⁵⁴

⁵² ი. ჭავჭავაძე, თხზ. ტ.10. გვ. 81.

⁵³ ნ. კეკელიშვილი, ი. ჭავჭავაძე – იურისტი, „საბჭოთა საქართველო“, თბ., 1970.

⁵⁴ ნ. კეკელიშვილი, ი. ჭავჭავაძე – იურისტი, საბჭოთა საქართველო, თბ., 1970.

1907 წლის 30 აგვისტოსს ი. ჭავჭავაძე მოკლეს სოფ. წინამურ-თან, თბილისიდან საგურამოსაკენ მიმავალ გზაზე. „ილიას მკვლელებს რომ შეეძლოთ, საქართველოს მოკლავდნენ“, – წერდა ვაჟა-ფშაველა, ხოლო აკაკიმ ბრძანა, და ილიაც არ მომკვდარა, „მამულისთვის რჩება ლამპრად“. ჭეშმარიტად ილიას ლამპარი დღესაც ასხივებს!

ნაფიც ვექილთა პირველ თაობას მიეკუთვნება მიხეილ (მოსე) ქიქოძე (1836-1914), რომელიც პეტერბურგის უნივერსიტეტში იურიდიული ფაკულტეტის დამთავრების შემდეგ 30 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში პირნათლად ემსახურებოდა ადვოკატის პროფესიას და ეწეოდა ფართო საზოგადოებრივ მოღვაწეობას. ცნობილია მ. ქიქოძის პუბლიცისტური წერილები „საქართველოს მომავალზე“, სადაც განხილული იყო საქართველოს ეკონომიური განვითარების პრობლემები, რამაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა იმხანად საზოგადოებრივი აზრის განვითარებაში.

მ. ქიქოძემ 1869 წელს ჟურნალ „მნათობში“ გამოაქვეყნა წერილი „ენის წარმოშობა და მისი მნიშვნელობა ხალხისათვის“ და გვერდში ამოუდგა თერგდალეულთა დიდ თაობას მშობლიური ენის დაცვის საქმეში. მას, როგორც ჭეშმარიტ პატრიოტს, აწუხებდა ქართული ენის უპატივცემულობა, ის, რომ ქართული საზოგადოების ნაწილმა, რომელმაც დიდი თანამდებობები დაიკავა მეფის სამსახურში, დაივინყა მშობლიური ენა: „შინ და გარეთ ჩვენდა სასირცხვილოდ დავინყეთ დედაენის უცოდინარობა, – წერდა იგი, – საითკენაც გაიხედავთ, ვისაც შეხვდებით ან თუ საზოგადოებაში შეერევით, უეჭველად შენიშნავთ დედაენის უცოდინარობას, მრუდე და მართალი, მცოდნე და უმეცარი – ყველა ერთბაშად ჰკენჭნის თავის ენასა, ამ ენაზე ლაპარაკს ბევრნი არ კადრულობენ.“⁵⁵

მ. ქიქოძე იცავს რა ქართული ენის სინამდეს, არკვევს მისი წარმოშობის ისტორიას და დაასკვნის, რომ „როგორც ყოველი ერის“ – ასევე ქართველი ერის ენის წარმოშობასა და განვითარებას საფუძვლად უძევს გარკვეული გეოგრაფიული, ყოფა-ცხოვრებითი და ისტორიული პირობები. ყოველ ეროვნულ ენას განსაზღვრავს ხალხის ფიზიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრების პირობები და ამიტომ მისი შეცვლა სხვა

⁵⁵ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვექილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

ერის ენით ბუნების სანინალმდეგო მოვლენააო...ენა არის ფასდაუდებელი საუნჯე ხალხისა, იმისგან გამოვიცნობთ ხალხის ჭკუას, გონებას, სოციალურ, პოლიტიკურ და ზნეობრივ მდგომარეობას⁵⁶ – წერდა იგი.

1903-1904 წწ. მ. ქიქოძე კვლავ დაუბრუნდა ენის საკითხს და ქართული ენის წარსულსა და მომავალზე რამდენიმე საჯარო ლექციაც კი წაიკითხა ქუთაისის თეატრში.

1879 წლიდან მ. ქიქოძე აქტიურად მონაწილეობდა განახლებული ქართული თეატრის საქმიანობაში. იგი ქუთაისში საჯარო ბიბლიოთეკისა და სახალხო უნივერსიტეტის დაარსების ერთ-ერთ ინიციატორად გვევლინება. დიდი ხნის მანძილზე მ. ქიქოძე იყო ქუთაისის საადგილმამულო ბანკის გამგეობის წევრი. 1897 წელს დაწერა ნაშრომი „გაბრიელ ეპისკოპოსი იმერეთის, მისი ცხოვრება და მოღვაწეობა“, რომელიც ქუთაისის ნოქრებმა იმავე წელს საკუთარი სახსრებით დაბეჭდეს გაბრიელის ხსოვნისადმი მიძღვნილ კრებულში „სულმნათი გაბრიელის საუნჯე“. მ. ქიქოძე კარგად იცნობდა საქართველოს მუშათა კლასის ცხოვრებას და მონაწილეობდა რევოლუციურ მოძრაობაში; უსასყიდლოდ გამოდიოდა პოლიტიკურ სასამართლო პროცესებზე და დიდი ცოდნითა და მგზნებარებით იცავდა ბრალდებულთ. 1905 წლის ოქტომბერში, როცა მთელს რუსეთში დაიწყო საყოველთაო გაფიცვები და მუშათა კლასი მშრომელი გლეხობის მხარდაჭერით აშკარად გამოდიოდა თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ, მეფე ნიკოლოზ მეორემ 17 ოქტომბერს მანიფესტი გამოსცა და ხალხს პიროვნების ხელშეუხებლობას, კრებების, კავშირების თავისუფლებასა და დემოკრატიულ კონსტიტუციას დაჰპირდა. ამის გამო 1905 წლის 19 ოქტომბერს ქუთაისში, ტაძრის წინ, მოედანზე ქალაქის მცხოვრებთა დიდი მიტინგი გაიმართა. ამ დიდ კრებას მ. ქიქოძე ხელმძღვანელობდა. 1905 წლის დეკემბერში კი, როდესაც შეიარაღებული აჯანყებები დაიწყო და დასავლეთ საქართველოს ალიხანოვ-ავარსკის დამსჯელი რაზმები შეესია, მ. ქიქოძე დააპატიმრეს და რამდენიმე თვე საპატიმროში ჰყავდათ. მას „გურიის რესპუბლიკის“ პრეზიდენტობას აბრალებდნენ.

1913 წელს მ. ქიქოძის მოღვაწეობის 35 წელი შეუსრულდა. სახელოვანი ნაფიცი ვექილის ცხოვრებისა და საქმიანობის ეს თარიღი საქართველოს მთელმა ადვოკატურამ აღნიშნა და იუბილარს 41 ცნობილი ქართველი, რუსი, სომეხი და ებრაელი ადვოკატის ხელმოწ-

⁵⁶ გ. ხარატიშვილი, დასახელებული ნაშრომი.

ერილი მისასალმებელი წერილიც მიართვა.

მ. ქიქოძე 1914 წელს გარდაიცვალა. ქართველმა ხალხმა იგი დაიტირა, როგორც ნამდვილი ეროვნული მოღვაწე. მისი გარდაცვალების გამო გაზეთ „თემში“ დაიბეჭდა პეტერბურგში მოსწავლე ქართველი სტუდენტების დეპეშა, სადაც ნათქვამი იყო: „ნაფიც ვექილ მოსე ქიქოძეს, ნათელი ეროვნული ტრადიციების კაცს ამაყად და მალ-ლა ეჭირა დროშა პატიოსანი ადამიანისა და საზოგადო მოღვაწისა.“⁵⁷

ამავე თაობას ეკუთვნოდა ლუარსაბ ლოლუა, რომელიც ნაფიც ვექილად მოღვაწეობდა 1872-1892 წლებში. ლ. ლოლუამ აკაკი წერეთელთან ერთად 1876 წელს კავკასიის სამხედრო ოლქის სასამართლოში დაიცვა თავისუფალი სვანეთის აჯანყების გმირები, ითანამშრომლა გაზეთ „ივერიაში“ და თავის დროზე გამოსცა საინტერესო ნიგნები: „საერო სკოლები სამეგრელოში“ და „ჩვენი საზოგადო მოღვაწეობის ნიმუშები“. ლ. ლოლუამ ნაფიც ვექილობითა და საზოგადო მოღვაწეობით ისეთი ავტორიტეტი მოიპოვა, რომ 1892 წელს ფარული კენჭისყრით ქუთაისის ქალაქის მოურავად აირჩიეს. სწორედ ამ თანამდებობაზე მუშაობდა, როდესაც გარდაიცვალა 1914 წელს.⁵⁸

საინტერესოა ლ. ლოლუას სიტყვა, რომელიც მან 1893 წელს წარმოთქვა, როგორც ქუთაისის დეპუტაციის მეთაურმა და ქალაქის თავმა დიდი ქართველი პოეტის ნიკოლიზ ბარათაშვილის ცხედრის განჯიდან თბილისში გადმოსვენების დღეს. ეს სიტყვა მთლიანად დაიბეჭდა გაზეთ „კვალში“, სადაც ვკითხულობთ:

„როდესაც კაცის წინ კუბო დგას, როდესაც იგი პირღია სამარეს დაჰყურებს, მისი სული ყოველთვის გლოვით და მწუხარებით არის მოცული, მაგრამ დღეს ჩვენ სხვა რამეს ვგრძნობთ, სულ სხვა გრძნობით არის სავსე ჩვენი სული. ნაცვლად გლოვისა, ნაცვლად მწუხარებისა, ჩვენ დღეს მხოლოდ ერთს ბრწყინვალე დღესასწაულსა ვხედავთ, მარტო სიხარულსა ვგრძნობთ. დღევანდელი დღე არის და სამარადისოდ დარჩება ერთ საუკეთესო დღედ საქართველოს ერის ცხოვრებაში, არის სასიხარულო ყოველის კაცისათვის, ვისაც კი სწამს და უყვარს კეთილი ჭეშმარიტება და ახარებს მათი წინ წასვლა

⁵⁷ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვექილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

⁵⁸ იქვე

გამარჯვება.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი გარდაიცვალა 1845 წელში, გარდაიცვალა უცხო ქვეყანაში, მაგრამ ახლოს, ძალიან ახლოს საქართველოსთან. მაშინაც იყო საქართველო, მაშინაც სწერდენ და კითხულობდენ ქართველები; მაგრამ საქართველოს არ უწყებია, არ გაუგია, არ უგვრძნია, რომ მან დაჰკარგა საუკეთესო შვილი. ბარათაშვილი მიბარდა მინას უცხო ქალაქში ყოველის კაცისაგან დავინწყებულის.

ამგვარი დასასრული საზოგადო მოღვაწისა იყო ჩვეულებრივი ჩვენს ქვეყანაში. ეს კარგად იცოდა ჩვენმა პოეტმა. – იცოდა მან, რომელიც მუდამ სტიროდა სულის სიობლეს, რომელიც გლოვობდა განქრობას სახელთა მათთა, ვინც მამულისათვის თავი დასდევს.

გაიარა თითქმის ნახევარმა საუკუნემ, შეიცვალა დრო. შეცვლილან თვით ქართველებიც და დღეს ჩვენ ვხედავთ, რომ იგინი შეკრებილან აქ მათ სადიდებლად, ვისაც დაკარგვა ორმოცდარვა წლის წინ იმათ ამბათაც არ გაუგიათ. კარგს მთქმელს კარგი გამგონი უნდა. ბარათაშვილი იყო კარგი მთქმელი, მაგრამ ჩვენ ვერ ვიყავით კარგნი გამგონნი. ის, რასაც ახლა აქა ვხედავთ, ცხადად გვიმტკიცებს, რომ ჩვენ ეს ნაკლულევანება გაგვისწორებია, თუმცა ამისთვის ნახევარი საუკუნე დაგვჭირდა. აი, ბატონებო, რას გვასწავებს დღევანდელი დღე, აი მიზეზი ჩვენის სიხარულისა და დღესასწაულისა.

სამშობლოს მადლობა, სამშობლოსაგან ხსენება არის საუკეთესო და უდიდესი ჯილდო, რომელსაც კი საზოგადო მოღვაწე მიიღებს, და როდესაც სამშობლო თავისს ერთგულს შვილს ამ გვარს მადლობას გადაუხდის, ეს გარემოება ყოველთვის სანუგეშო და სასიხარულოა, იმიტომ, რომ ცხადად გვიმტკიცებს და დაგვანახებს, რომ კეთილს საქმეს ფეხი მოუდგამს და წინ წასულა.

ახლა მოვიქცევი შენკენ, სასიქადულო ჩვენო პოეტო, მოვიქცევი ვითარცა წარმომადგენელი ჩვენის ძეგლის დედა-ქალაქისა, მის მიერ აქ შენდა სადიდებლად წარმოგზავნილი. დღეს ჩვენს ქვეყანაში არ არის კუთხე, სადაც შენი ხსენება, შენი ქება არ იყოს. შენ დღეს შეაერთე იგინი, ვინც ჟამთა ვითარებამ და კაცთა უმეცრებამ ერთმანეთს დააშორა, შეახალა და გაჰყარა, – შენ, ორმოცდარვა წლის მკვდარმან, შენის მძლავრის სულით, მათ აგრძნობინე ძმობა, ერთობა და შეჰყარე შენდა სადიდებლად. გაიხაროს შენმან სულმან: „იგი აღარ არის ობოლი. მე შენთვის არ ვინატრი საუკუნო ხსენებას: შენი სული არასდროს არ განშორდება ქართველებს და ვიდრე არსებობს ქართ-

ველობა, ვიდრე არსებობს ქართული სიტყვა, შენი სახელი არასდროს არ მოიშლება“.⁵⁹

აღსანიშნავია, რომ ლ. ლოლუას გარდაცვალების შემდეგ ქ. ქუთაისის მოურავად ახალ არჩევნებში ქუთათურებმა კვლავ პროფესიული საქმიანობით სახელმძღვანელო ნაფიცი ვეჭილი დავით ლორთქიფანიძე აირჩიეს.

ქართველ ნაფიც ვეჭილთა პირველ თაობას, რომელიც ადვოკატობასთან ერთად საზოგადოებრივ მოღვაწეობასაც ეწეოდა, ეკუთვნოდა მელქისედ (მექი) ფალავა, რომელიც 1880 წელს ქ. იურევის იურიდიული ლიცეუმის დამთავრებისთანავე ქუთაისის საოლქო სამმართველოში ნაფიცი ვეჭილის თანაშემწედ მიიღეს. მ. ფალავა დიდად განსწავლული ადამიანი იყო. ფლობდა ფრანგულ ენას, ზედმინევნით იცნობდა დასავლეთევროპულ და რუსულ მხატვრულ ლიტერატურას, ისტორიას. მონაწილეობდა საზოგადოებრივი მნიშვნელობის საქმეთა ორგანიზაციაში.

მ. ფალავას მეგობრული და საქმიანი ურთიერთობა ჰქონდა ცნობილ ქართველ მოღვაწეებთან: ა. წერეთელთან, ნ. ნიკოლაძესთან, გ. წერეთელთან, ი. მეუნარგიასთან და სხვებთან. აქტიურად მონაწილეობდა ქართული თეატრის საქმიანობაში და 1910 წელს ქუთაისში სახალხო უნივერსიტეტის დაარსების ერთ-ერთი ინიციატორი იყო, მაგრამ ძირითადად მისი საქმიანობა ქუთაისის საადგილმამულო ბანკში მუშაობა იყო. საადგილმამულო ბანკში საქმიანობამ იგი დაახლოვა ილია ჭავჭავაძესთან და მალე მისი უახლოესი მეგობარიც გამხდარა.

ძველი თაობის ნაფიცი ვეჭილებიდან ასევე შეიძლება დავასახელოთ კალისტრატე ჩიკვაძე და ნიკო ლოლბერიძე, რომლებიც პროფესიულ საქმიანობასთან ერთად ნაყოფიერ საზოგადოებრივ მოღვაწეობასაც ეწეოდნენ, რამეთუ წლების მანძილზე სათავეში ედგნენ ქუთაისის საადგილმამულო ბანკს.

ნაფიც ვეჭილთა ძველ თაობას მიეკუთვნებიან ვასილ მაჩაბელი, ივანე გობეჩია, ვარლამ არდიშვილი, ბექან ხუნდაძე, ვასილ თუმანიშვილი, დავით ლორთქიფანიძე, მიხეილ გაბუნია, ანტონ ფურცელაძე, ნიკოლოზ გამრეკელი, გიორგი სიდამონ-ერისთავი, ვლადიმერ ტატიშვილი, ნიკოლოზ ჯამბაკურ-ორბელიანი, ძმები დავით და მიხეილ ხელთუფლიშვილები და სხვები.

⁵⁹ გაზეთი „კვალი“, 1893 წლის 2 აპრილი.

1885 წელს გარდაიცვალა ნაფიცი ვექილი მიხეილ ხელთუფლიშვილი. აკაკი წერდა: „თვალეები მევესება ცრემლებით, მით უფრო, რომ ეს საბრალო მარტო ჩვენი სამგლოვო კი არ არის, საზოგადოდ ქვეყნის დანაკლისია“.

იმ დროის ქართველ ადვოკატთა პლეადას, რომელნიც აქტიურად მონაწილეობდნენ ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში, მიეკუთვნება აგრეთვე არტემ მიხეილის ძე ახნაზაროვი (1866-1942). იგი 1886 წლიდან სხვადასხვა ფსევდონიმით (ჩიორა, ფარნაოზი, ნიორი, კენჭოსანი, კალმოსანი, დიოგენი, ალმა და სხვა) გამოდიოდა როგორც პუბლიცისტი, პოეტი, თეატრალური კრიტიკოსი და მთარგმნელი.

ა. ახნაზაროვს არ მიუღია იურიდიული განათლება, მხოლოდ რამდენიმე თვე დაყო ნოვოროსიისკის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე თავისუფალ მსმენელად, მაგრამ ნიჭი ჰქონდა ვექილობისა და თბილისის ოლქის სასამართლოს კომისიამ გამოცდის შემდგომ კერძო ვექილობის მოწმობა მისცა და ამ პროფესიას ღრმა მოხუცებულობამდე ემსახურებოდა.⁶⁰

⁶⁰ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიცი ვექილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

უსამართლო ძლიერებას,
საუკუნო არ აქვს ძალი...
უძლეველი საბოლოოდ
არის მხოლოდ სამართალი.

აკაკი წერეთელი

სასამართლო ტრიბუნას ისეთი დიდ საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მნიშვნელობა მიენიჭა, რომ სასამართლოებში ბრალდებულთა და სამოქალაქო პროცესებში მხარეთა დაცვას ხელი მოჰკიდეს ქართველმა მწერლებმაც. ამ შემთხვევაში ყველაზე ნიშანდობლივია თერგ-დალეულთა ერთ-ერთი ლიდერის, დიდი ქართველი პოეტის, აკაკი წერეთლის იურიდიული საქმიანობა.

ა. წერეთელი (1840-1915) 1859-1863 წლებში სწავლობდა და დაამთავრა პეტერბურგში აღმოსავლეთ ევროპის ფაკულტეტი.

სასამართლოებში ა. წერეთელი სისტემატურად გამოდიოდა. 1912 წელს მან სასამართლოში საქმე აღძრა მილიონერ მადათოვის წინააღმდეგ, რომელმაც გლეხების მოტყუებით შეიძინა მიწები (მანგანუმის საბადოებით). 1882 წელს საოლქო სასამართლოში აკაკი იცავდა გაზეთ „დროების“ რედაქტორს ს. მესხს, რომლის წინააღმდეგ საქმე აღძრა ბარონმა მარცელფილდმა; იგი იცავდა ზუგდიდის გლეხთა აჯანყების მონაწილეებს, სოფელ კაცხის გლეხებს მემამულეთა წინააღმდეგ და სხვა, მაგრამ ა. წერეთლის იურიდიულ საქმიანობაში ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო თავისუფალი სვანეთის

1875-1876 წლების აჯანყების მონაწილეთა დაცვა, რომელთა საქმეც 1876 წლის ნოემბერში ქ. ქუთაისში განიხილა კავკასიის სამხედრო ოლქის სასამართლომ. წერეთელთან ერთად აჯანყების მონაწილეებს იცავდნენ ნაფიცი მსაჯულები: ლ. ლოლუა, დ. ლორთქიფანიძე და ა. დრობიშვილი.

როგორც ცნობილია, ზემო სვანეთის სოფლების კალაშისა და ბეჩოს გლეხები წინ აღუდგნენ ხელისუფლების მიერ მიწების აზომვას. ხელისუფლებამ ჯარი ჩააყენა იქ და საშინელ რეპრესიებს მიმართა მოსახლეობის წინააღმდეგ. გლეხობა აჯანყდა და შეტაკების დროს მოკლეს ლეჩხუმის მაზრის უფროსი გრინევსკი, მაიორი ლეუსი, ექიმი ბელსკი, ბოქაული მიქელაძე, მამასახლისი და ხუთი ჯარისკაცი.⁶¹

ა. წერეთელმა თავისი დაცვითი სიტყვა მეტად ორიგინალურად ააგო, რაც მიზნად ისახავდა განსასჯელთა გამართლებას. აკაკი განმარტავდა, რომ დანაშაულის ცნება ისტორიული ხასიათისაა, რომ ის, რაც დანაშაულია ერთისათვის, სამართლიანობა და აუცილებლობაა მეორისათვის. თავისი აზრის ნათელსაყოფად მან მაგალითად მოიყვანა შემთხვევები, როდესაც ინკვიზიციამ კოცონზე დანვა ჭეშმარიტი მეცნიერნი, მაგრამ „გავიდა საუკუნეები, შეიცვალა შეხედულებები და მომდევნო პერიოდმა განაჩენი თვით ინკვიზიტორებს გამოუტანა“, – დასძენდა აკაკი. შემდეგ დიდმა პოეტმა ღრმად გააანალიზა ის მხეცური ღონისძიებები, რომლებსაც ადმინისტრაციამ სვანების წინააღმდეგ მიმართა და რამაც აიძულა სვანები აჯანყებულიყვნენ, რათა დაეცვათ თავი. აკაკი ამბობდა, რომ სვანების დანაშაული ადმინისტრაციის უკანონო საქციელის შედეგია, სვანეთის უსწავლელი და გაუნათლებელი გლეხები კი არ არიან დამნაშავენი, არამედ რუსეთის თვითმპყრობელობის მოხელეები და სვანებისათვის დანაშაულის პატიება მოითხოვა. დანაშაულის წარმოშობის მიზეზებზე ასეთივე აზრს გამოთქვამდა ა. წერეთელი პოლემიკურ წერილში, რომელიც გამოაქვეყნა „კავკასიის იურიდიული საზოგადოების“ ისტორიისათვის და გაზეთ „კავკაზის“ შავრაზმელი პოზიციის წინააღმდეგ 1880 წელს თბილისის საოლქო სასამართლოს განაჩენის გამო, რომლის ძალითაც ყაჩაღი ტატო წულუკიძე ჩამოახრჩვეს. „კავკაზის“ მონარქისტმა ჟურნალისტებმა და „კავკასიის იურიდიული საზოგადოების“ თავმჯდომარემ ტატო წულუკიძის ბოროტება ქართველი კაცისათვის

⁶¹ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვეჟილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

თანდაყოლილ, ლამის ეროვნულ თვისებად გამოაცხადეს, ასეთივე ბოროტმოქმედთა რიცხვს მიაკუთვნეს სახალხო გმირი არსენა ჯორჯიაშვილი და სხვები. აკაკიმ წერილში მეცნიერული არგუმენტაციითა და დამაჯერებლობით დაასაბუთა, რომ დამნაშავე არ იბადება და რომ დამნაშავედ ადამიანს ცხოვრების უკულმართი პირობები აქცევს. დიდი პროეტის ასეთ საჯარო გამოსვლებს სასამართლოში თუ პრესის ფურცლებზე უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა ქართველ ნაფიც ვეჭილთა დასის იმ ნაწილისათვის, რომელმაც მიზნად დაისახა სოციალური უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლა.⁶²

⁶² გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვეჭილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

„მე ქართველი ვარ და მინდა უკეთესი ქართველი ვიყო“.

ნიკო ნიკოლაძე

საინტერესოა დიდი ქართველი მოაზროვნის, პუბლიცისტის, მრავალმხრივი საზოგადო, პოლიტიკური და პრაქტიკოსი მოღვაწის, ახალი დროის რეფორმატორის, ქართულ-ევროპული ინტეგრაციის პიონერის ნიკო ნიკოლაძის (1843-1928) როლი ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმეში. ნ. ნიკოლაძე 1861 წელს ჩაირიცხა პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე. მან აქტიური მონაწილეობა მიიღო სტუდენტთა 1861 წელს ცნობილ გამოსვლებში, რის გამოც დააპატიმრეს და უნივერსიტეტიდან გარიცხეს. 1864 წელს იგი სწავლის გასაგრძელებლად მიდის დასავლეთ ევროპაში. ა. გერცენის მიწვევით თანამშრომლობდა გაზეთ „კოლოკოლში“, რომელშიც 1865 წლის ივლისში დაიბეჭდა მისი სტატია „ჩვენი მომავალი ვეჭილები „მოსკოვის უწყების“ სამსჯავროს წინაშე“.

აღნიშნულ სტატიაში ნიკო ნიკოლაძე ავითარებს მეტად პროგრესულ მოსაზრებებს, კერძოდ, იგი მიუთითებს: „დანაშაულობათა დიდ უმრავლესობას, საუკეთესოდ უდგება შემდეგი საერთო წესი: არ არსებობს მოქმედება უმიზეზოდ, ე.ი. დანაშაულობა ხდება ინდივიდის განვითარებისა ან მისი ცხოვრების არახელსაყრელი პირობების ზეგავლენით. მაშასადამე, დანაშაულობის აღმოსაფხვრელად საჭიროა მოისპოს მძიმე და ღუხჭირი პირობები, რომლებიც დანაშაულობას ჰქმნიან და ძალიან ხშირად აიძულებენ ადამიანს დანაშაულობა ჩაიდინოს,

საფრთხეში ჩააგდოს საკუთარი თავისუფლება, ქონება და ხშირად სიცოცხლე... როცა ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება არ არსებობს, როცა თავის მოყრა და საზოგადოებრივი კრება აკრძალულია, როცა არ არსებობს ის, რასაც პოლიტიკურ ენაზე „ტრიბუნა“ ეწოდება, მაშინ ადვოკატურა, თუ მთლიანად არ შთანთქავს, თვალსაჩინოდ მაინც მიიზიდავს ჩვენს საზოგადოებრივ მოღვაწეებს და ყველას, ვინც მისთვის ოცნებობს; იგი შეძლებისამებრ კეთილმოქმედებად გადაიქცევა, ან ბეჭდვითი სიტყვის კრების და ტრიბუნის თავისუფლების მაგიერობას გასწევს. ჩვენ ოდნავადაც არ ვაჭარბებთ ადვოკატურის მნიშვნელობის შეფასებაში, პირიქით, გაცილებით უფრო მცირედ ვსახავთ ჩვენი საზოგადოების მოლოდინს და რასაკვირველია არც ჩვენზეა დამოკიდებული ადვოკატურის ძალ-ღონის სიმცირე ან სიდიადე.⁶³

ნიკო ნიკოლაძემ 1868 წელს შვეიცარიაში დაამთავრა ციურიხის უნივერსიტეტი და დაიცვა დისერტაცია თემაზე „განიარალება და მისი ეკონომიკური და სოციალური შედეგები“, რაც ფრანგულ ენაზე ცალკე წიგნად გამოვიდა ჟენევაში, რისთვისაც, მიენიჭა ციურიხის უნივერსიტეტის დოქტორის ხარისხი.

ნიკო ნიკოლაძე, როცა ადარებს აღმოსავლურ და ევროპულ მმართველობას, მიდგომას წარსულის, წინაპართა ნაღვანთან და შრომასთან, მიუთითებს, რომ „აღმოსავლეთის ქვეყნებში ყველა დიქტატორი ისტორიას თავიდან იწყებს, რადგან მიაჩნია, რომ ყველაფერი მისგან იღებს სათავეს, რაც მანამდე იყო, უარსაყოფი და დასაგმობია. ევროპაში ასე არ არის, ყოველი ახალი თაობა განძად თვლის წინაპართა დანატოვარს, უვლის, პატრონობს მას, ძველზე აფუძნებს ახალს და ასე აგრძელებს წინსვლას“.⁶⁴

ხელმოკლე მოსახლეობის იურიდიული დახმარების მიზნით ქართველ ნაფიც ვეჟილთა პირველ თაობას 1882 წელს თბილისში იურიდიული კაბინეტიც კი გაუხსნია და ამ ღონისძიების ინიციატორი ნიკო ნიკოლაძე გამხდარა, რომელსაც ჯერ კიდევ 1875 წელს ნამოუჭრია ეს საკითხი გაზეთ „ტიფლისკი ვესტნიკის“ ფურცლებზე. იგი წერდა: „ჩვენი მხარის ორ-სამ პუნქტში შეიძლება მოვანყოთ კაბინეტები ხელმოკლე კლიენტების საქმეთა უსასყიდლოდ წარმოებისათვის (შეძლებული ადამიანები ჩვენს მხარეში ერთი-ორი ასეული თუ

⁶³ ნიკო ნიკოლაძე, რჩეული ნაწარმოებები, სიმონ ზუნდაძის რედაქციით, ჩვენი მომავალი ვეჭილები „მოსკოვის უწყების“ სამსჯავროს წინაშე“, გვ. 186-188.

⁶⁴ გაზეთი „მამულის სიყვარული და მსახურება“, 2015, №6.

იქნება). ეს კაბინეტები საქმეს მოკიდებენ ხელს, რომლებიც სავსებით კეთილსინდისიერია და მათ საფუძვლად უდევთ არა მარტო იურიდიული, არამედ ზნეობრივი სიმართლეს, კაბინეტებმა უნდა მიიღოს თავის თავზე: ქალაქების შედგენა ასეთ საქმეებზე, შუამდგომლობა სასამართლოებში ღარიბ კლიენტებისათვის, როგორც სისხლის, ისე სამოქალაქო საქმეებზე ბაჟისა და სხვა ხარჯების შეტანა და ა.შ.⁶⁵

მართლაც, 1882 წელს თბილისში დაარსდა იურიდიული კაბინეტი, რომელიც ღარიბებს უსასყიდლოდ უწევდა იურიდიულ დახმარებას, დანაწენებს კი „შელავათიან ფასებში“. 1882 წლის თებერვალში თბილისის ქუჩებში გაჩნდა ქართულ, სომხურ და რუსულ ენებზე შედგენილი ასეთი შინაარსის განცხადება: „ქ. თბილისში, გოლოვინის პროსპექტზე, არქიტექტორ ბელოის სახლში გაიხსნა იურიდიული კაბინეტი გამოცდილი იურისტების ხელმძღვანელობით: განსაკუთრებულ შემთხვევებში მოწვეულნი იქნებიან ხოლმე სხვა მცოდნე და გამოჩენილი იურისტებიც. კეთილი განზრახვა და ან რა სარგებლობას წარმოადგენს საზოგადოებისათვის ასეთი კაბინეტის დაარსება ყველასათვის ცხადია, ამიტომ არ ვსაჭიროებთ მის ქებადიდებას, ამთავითვე მხოლოდ ვიტყვით თამამად, რომ კაბინეტი თავის მხრით არ დაზოგავს შრომას და მეცადინეობას, რომ ეს დანება დაადგინოს უმაღლესი ზნეობის ხარისხზე, რადგანაც კაბინეტი დაარსდა იმ აზრით, საზოგადოებას შეუმსუბუქონ დიდი ძალი ხარჯი, ხშირად გამოუსადეგარი და უბრალო წვალება აიცილოს. მსურველთ ვთხოვთ ისარგებლონ უფლებისა, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევს 3 საათამდე, საღამოს 7 საათიდან 10 საათამდე.“⁶⁶

ანალოგიურ თემაზე ავრცელებს ცნობას გაზეთი „კვალი“ 1901 წლის 14 ოქტომბერს, სადაც ვკითხულობთ „თფილისის ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარემ მიმართა ქალაქის თვითმმართველობას, ადმინისტრაციას და სხვ. გაავრცელონ ხალხში ცნობა, რომ დღეიდან თფილისის ოლქის სასამართლოსთან, სასამართლო დანესებულებათა სადგომში დაიწყებს მოქმედებას ვექილების კონსულტაცია. კონსულტაცია იძლევა სიტყვიერ რჩევას და ადგენს ყოველგვარ ქალაქებს, ღარიბებს ფულს არ გადაახდევინებენ; მთხოვნელებს მიიღებენ დილის 10 საათიდან 2-მდე. ქალაქის გარეთ მცხოვრებთ შეუძლიათ

⁶⁵ გიორგი ხარატიშვილი, სასამართლო რეფორმა და ნაფიც ვექილთა ჩამოყალიბება საქართველოში, ჟურნალი „საბჭოთა სამართალი“, 1974, №6.

⁶⁶ იქვე.

ნერილობით მიმართონ კონსულტაციას.⁶⁷

აქვე გვინდა მკითხველს შევთავაზოთ ნაფიც ვექილთა და მათ თანაშემწეთა საზოგადო კრების შესახებ, რომელიც ჩატარდა 1902 წლის 23 მაისს და რომლის შესახებაც ცნობა გამოქვეყნდა გაზეთ „ივერია“-ში 1902 წლის 25 მაისს № 108.

„ნაფიც ვექილთა და მათ თანაშემწეთა საზოგადო კრება“

„23-ს ამ თვისას ოლქის სასამართლოს დარბაზში მოხდა კრება ნაფიც ვექილთა და მათ თანაშემწეთა. კრება შესდგა კომისიის წლიური ანგარიშის განსახილველად და ახალის წევრების ასარჩევად. კრების თავმჯდომარედ თითქმის ერთხმად ამოირჩიეს ნაფიცი ვექილი ი. ა. გუნცაძე. კრებამ დაამტკიცა წლიური ანგარიში და შემდეგ კომისიის ახალ წევრების არჩევას შეუდგა. კრებაზე წარმოსთქვა რამდენიმე სიტყვა შესახებ ამა თუ იმ კითხვისა და კრებამ შეკრიბა ხმები კომისიის წევრების კანდიდატებისა. თავმჯდომარედ კომისიის აირჩიეს ძველი თავმჯდომარე პ. ოპოჩინინი, ხოლო ძველი თავმჯდომარის თანაშემწის ს. ჩემესოვის მაგივრად აირჩიეს ნ. ქალანთაროვი. კომისიის წევრებად არჩეულ იქნენ: ჭყონია, მელიქ-ადამოვი, პახომოვი, ი. გუნცაძე და ეგიზაროვი. კანდიდატებად: ხატისოკი, ბარხუდაროვი, სტალინსკი და დრაგნევიჩი. არჩევნების შემდეგ თითქმის ყველა დამსწრე ნაფიც ვექილებმა და მათ თანაშემწეებმა იდღესასწაულეს კომისიის დაარსების წლიური დღე – ვერის ბაღში გამართულს სადილზე ბევრი კარგი სიტყვა იყო წარმოთქმული. თამადად ამორჩეულმა პ. ოპოჩინინმა ძალიან ასიამოვნა სადილზე დამსწრენი. სადილი გათავდა სალამოს ჟამზე.“⁶⁸

⁶⁷ გაზეთი „ეკალი“, 1901 წლის 14 ოქტომბერი, №42.

⁶⁸ გაზეთი „ივერია“, 1902 წლის 25 მაისი, №108.

ზემოხსენებული უტყუარი ისტორიული ფაქტები იმის შესახებ, რომ 1875 წელს ი. ჭავჭავაძე მიღებულ იქნა თბილისის საოლქო სასამართლოს პალატის ნაფიც ვეჟილად, 1876 წელს აკაკი წერეთელი ახორციელებდა სვანების დაცვას და 1875 წელს ასევე ბუმბერაზი მოაზროვნე და მრავალმხრივი საზოგადო მოღვაწე ნიკო ნიკოლაძე გამოვიდა ინიციატივით უფასო სამართლებრივი დახმარება გასწეოდა იმ ადამიანებს, რომლებსაც არ ჰქონდათ საშუალება დაეფინანსებინათ თავისი დაცვა, ანუ შექმნილიყო სახაზინო დაცვა, რაც ფაქტობრივად იყო პირველი ჩანასახი სახაზინო დაცვისა საქართველოში, მეტყველებს იმაზე, რომ სამი უდიდესი ქართველი ჰუმანისტი თითქმის ერთსა და იმავე დროს აქტიურად ჩაება ადამიანის უფლებების დაცვის კეთილშობილური საქმის განხორციელებაში, რაც უდავო მტკიცებაა ჩვენი ქვეყნის მაღალი სამართლებრივი კულტურის გამონათებისა ამჟერად XIX საუკუნის 70-იან წლებში, თითქმის საუკუნე-ნახევრის წინათ.

ამასთან, ძველი თაობის ქართველ ადვოკატთა საამაყოდ უნდა ითქვას, რომ ისინი არა მარტო ნაფიცი ვეჟილის მოვალეობას ასრულებდნენ, იმავდროულად სხვადასხვა მიმართულებით ეწეოდნენ ნაყოფიერ საზოგადოებრივ მოღვაწეობასაც და ისინი XIX საუკუნის 70-80-90-იანი წლების ქართველი საზოგადოების პროგრესულად მამოძრავებელ ძალას წარმოადგენდნენ.

განსაკუთრებულ მოვლენად უნდა შეფასდეს საადვოკატო საქმიანობის კლასიკოსების ლუარსაბ ანდრონიკაშვილისა და იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილის მოღვაწეობა, რომლებმაც იურიდიული განათლება მიიღეს XIX საუკუნის მიწურულს და ამდენად, ისინი უნდა მივაკუთვნოთ XX საუკუნის ქართველ იურისტ-ადვოკატთა პლეადას, მათ პირველ წარმომადგენლებს.

„დაცვის ამოცანა მძიმე საქმეა,
მაგრამ ამასთან ღრმად ადამიანური“.

ფ. პლევაკო

დაცვის ამოცანა მძიმე საქმეა,
მაგრამ ამასთან ღრმად ადამიანური.
ფ. პლევაკო
განსაკუთრებულ მოვლენად უნდა შეფასდეს საადვოკატო საქმიანობის კლასიკოსების ლუარსაბ ანდრონიკაშვილისა და იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილის მოღვაწეობა, რომლებმაც იურიდიული განათლება მიიღეს XIX საუკუნის მიწურულს და ამდენად, ისინი უნდა მივაკუთვნოთ XX საუკუნის ქართველ იურისტ-ადვოკატთა პლეადას, მათ პირველ წარმომადგენლებს.

ლუარსაბ ნიკოლოზის ძე ანდრონიკაშვილი დაიბადა ახმეტის რაიონის სოფ. ოჟიოში 1872 წლის 14 თებერვალს. ლ. ანდრონიკაშვილმა უმაღლესი იურიდიული განათლება მიიღო პეტერბურგის უნივერსიტეტში, სწავლობდა ფილოსოფიის პაიდელბერგისა და სტრასბურგის უნივერსიტეტებში. 1899 წლიდან იგი იყო ნაფიცი ვეჟილის თანაშემწე პეტერბურგში⁶⁹. საინტერესო ისტორია აქვს ლუარსამ ანდრონიკაშვილის გადასვლას ნაფიცი ვეჟილის თანაშემწიდან დამოუკიდებელ სამუშაოზე, ანუ, როგორც მაშინ უწოდებდნენ, ნაფიც ვეჟილად „კურთხევას“, რაც დაკავშირებულია თავის დროზე მეტად გახმაურებულ „კუზიანის საქმესთან“. ეს ამბავი პეტროგრადში მოხდა. საოლქო სასამართლოს ერთ-ერთ წევრს, წოდებით „სტატსკი სოვეტ-

⁶⁹ ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. 1, გვ. 451, 1975.

ნიკს“, სახლში მოსამსახურედ ჰყოლია ერთი უთვისტომო ებრაელი, რომელიც კუზიანი ყოფილა, თვით პატივცემული „სტატსკი სოვეტნიკი“ და მისი ოჯახის წევრები მოსამსახურეს სხვანაირად არ მიმართავდნენ თუ არა: „ქეციახო ურია“ ან „ტილიანო კუზიანო“. დაცივნა და დამცირება იმდენად განუსაზღვრელი იყო, რომ ერთ დღეს „კუზიანის“ მოთმინების ფიალა აივსო და მან თავისი პატრონი სამზარეულოს დანით მძიმედ დაჭრა. მიღებული დაზიანებებიდან „სტატსკი სოვეტნიკი“ გარდაიცვალა და, რასაკვირველია, მკვლეელი სამართლაში მისცეს. იმის გამო, რომ მოკლული მაღალი წოდების პიროვნება იყო, საქმეს საოლქო სასამართლო არჩევდა და ამან თავისთავად გაზარდა საზოგადოების ინტერესი ამ საქმისადმი. „კუზიანის“ ბედი წინასწარ იყო განსაზღვრული, მას სიკვდილით დასჯა ელოდა. ამ საქმეზე ერთ-დაგვარი „მეურვეობის“ განწევა იკისრა პეტროგრადის ადვოკატთა კორპორაციამ, რომელმაც დაადგინა „კუზიანისათვის“ უფასო ადვოკატის გამოყოფა და პროცესში ჩაბმა. ლუარსაბის უშუალო ხელმძღვანელის ვატისოვის მოთხოვნით პროცესში მონაწილეობის მიღება ანდრონიკაშვილს დაევალა. ამ პერიოდში მზადდებოდა საკითხი ლ. ანდრონიკაშვილის თანამემწიდან ნაფიც ვეჭილად გადაყვანის შესახებ და იგი აუცილებლობის წინაშე დადგა: პროცესში გამარჯვებული უნდა გამოსულიყო ან, საერთოდ, მიეტოვებია არჩეული პროფესია. მრავალი წლის გასვლის შემდეგ, თავის მოწაფეებთან საუბარში ლუარსაბს არაერთხელ გაუხსენებია ეს პროცესი, რომელმაც მას დამსახურებული სახელი მოუხვეჭა. ლუარსაბი მთელი პროცესის განმავლობაში თავს დამარცხებულად თვლიდა. ბრალდება იმდენად უდავო და მძიმე იყო, რომ დამცველმა, ბოლო წუთამდე, დაცივითი სიტყვის რაიმე გარკვეული გეგმის შემუშავება ვერ შეძლო. ზოგიერთ მომენტში იმასაც კი ფიქრობდა პროცესი მიეტოვებინა, მაგრამ ვერც ეს გააკეთა. პროკურორის სიტყვის შემდეგ, სწორედ იმ მომენტში, როდესაც მას მიეცა დაცივითი სიტყვის წარმოთქმის უფლება ლუარსაბს დაებადა მეტად სახიფათო, მაგრამ გაბედული და ორიგინალური აზრი. ლუარსაბმა სიტყვას წანუშმძღვარა დიდი პაუზა: შემდეგ წარმოთქვა აუცილებლად მიღებული წინადადება: „პატივცემულნო ბატონო მოსამართლენო და ნაფიცნო მსაჯულნო!“, ისევ პაუზა, მაგრამ ამჯერად უფრო გრძელი, ვიდრე პირველად. პაუზის შემდეგ ისევ ის სიტყვები და ასე განუწყვეტლივ, რამაც დარბაზში ჩოჩქოლი გამოიწვია. როდესაც ლუარსაბმა მეთერთმეტჯერ წარმოთქვა იგივე

„ღრმად პატივცემულნო ბატონო მოსამართლენო და ნაფიცნო მსაჯულნო!!“ სასამართლოს თავმჯდომარემ ნერვიულად დასტაცა ზარს ხელი, დაანარცხა ძირს და ისტერიულად შესძახა: „თავადო ანდრონიკოვ, მე თქვენ ჩამოგართმევთ სიტყვის უფლებას და შესაძლებელია ჩამოგართვათ ნოდებაც!!!“

ლუარსაბის ჩანაფიქრი სწორედ ამისკენ იყო მიმართლი. თავმჯდომარის წონასწორობიდან გამოყვანა ერთგვარ გამოსავალ წერტილს წარმოადგენდა. როდესაც დარბაზი დაწყნარდა, ლუარსაბმა თავისი სიტყვა დაიწყო იმით, რომ უდიდეს მართლმსაჯულს, სასამართლოს თავმჯდომარეს, რომელსაც იგი მიმართავდა მხოლოდ და მხოლოდ უაღრესი პატივისცემის და მაღალი ღირსების გამომხატველი სიტყვებით, არ ეყო ნებისყოფა 5 წუთი მაინც ესმინა ეს სასიამოვნო და აღმაფრთოვანებელი სიტყვები. თავმჯდომარემ მას ზარი ესროლა, რომელიც საბედნიეროდ აცდა. თავმჯდომარე ნოდებისა და მოქალაქეობის აყრით დაემუქრა და ა.შ. ლუარსაბმა ამაზე ააგო ღრმა შინაარსიანი ფსიქოლოგიური დაცვა. ამ დაცვის ძირითადი შინაარსი მდგომარეობდა იმაში, რომ ფიზიკური სიმახინჯის მქონე ადამიანს მთელი ათეული წელიწადი ამცირებდნენ მისი ბუნებრივი ნაკლის გამო, ფეხქვეშ თელავდნენ მის ღირსებას, არ თვლიდნენ ადამიანად და სხვა. ლუარსაბმა მეცნიერულად დაასაბუთა მახინჯ ადამიანთა ფსიქოლოგია, მათი ავადმყოფური დამოკიდებულება ფიზიკური ნაკლისადმი და მაქსიმალური აფექტურობა, რომელიც მცირე გაღიზიანებით შეიძლება ფსიქიურ აშლილობაში გადაიზარდოს.

ლუარსაბის სიტყვამ წარმოუდგენელი ეფექტი მოახდინა. ნაფიცი მსაჯულნი ოც საათზე მეტხანს ბჭობდნენ და საბოლოოდ გამამართლებელი ვერდიქტი გამოიტანეს.⁷⁰

ბატონ ლ. ანდრონიკაშვილის სახელი არამარტო ქართული ადვოკატურის ისტორიაში, არამედ პეტერბურგის ადვოკატურის ისტორიაშიც ოქროს ასოებით ჩაინერა. იგი რუსეთის ადვოკატურაში „პოლიტიკურ დამცველთა“ ჯგუფის ერთ-ერთი დამაარსებელი იყო. მისი სახელი დაკავშირებულია ისტორიულად მნიშვნელოვანი ასზე მეტი პროცესის, უპირატესად კი, პოლიტიკური პროცესის წარმატებით ჩატარებასთან. 1917 წლის აპრილში დროებითმა მთავრობამ ლ. ანდრონიკაშვილი სენატორად დანიშნა, იგი ანატოლი კონის, ნიკოლოზ ტაგანცევისა და სხვა დიდი იურისტების გვერდით სისხლის

70 ვახტანგ ჟვანია „ქართველი იურისტები“ 1961 წ. გვ. 78-80

სამართლის რეჟულდების გადამსინჯველი, საკანონმდებლო კომისიის მუშაობაში იღებდა მონაწილეობას. საქართველოში იგი მოინვიეს უნივერსიტეტის მამებმა, ივანე ჯავახიშვილის ინიციატივით. ივ. ჯავახიშვილი ამას იმით ასაბუთებდა, რომ ლ. ანდრონიკაშვილს ფართო ფილოსოფიური და იურიდიული განათლება ჰქონდა მიღებული. ვეკილად მუშაობის დროსაც თავი არ დაუწეებია არც ფილოსოფიისა და არც იურისპრუდენციისათვის, რუსეთში მან სახელი გაითქვა, როგორც თეორეტიკოსმა და კანონების ინტერპრეტატორმა, ამიტომ სასურველი იყო მისი ცოდნისა და ნიჭის გამოყენება ჩვენი უნივერსიტეტისათვის⁷¹. მან უდიდესი როლი შეასრულა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ჩამოყალიბების საქმეში. შემდეგ იგი სახელმწიფო უნივერსიტეტში კათედრის გამგე გახლდათ და კითხულობდა ლექციებს სისხლის სამართალში, მჭევრმეტყველებაში. ფაქტობრივად ლ. ანდრონიკაშვილმა საქართველოში მთელი სისხლისსამართლებრივი სკოლის განვითარებას ჩაუყარა საფუძველი. მისი ლექციები თითოეული სტუდენტისათვის განუმეორებელი და დაუვინყარი იყო.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი იყო ხელოვნებისა და ლიტერატურის უაღრესად კარგი მცოდნე. ახალგაზრდობაში ითვლებოდა ჩინებულ მოცეკვავედ, ასევე გოეთეს, დოსტოევსკისა და ლევ ტოლსტოის შემოქმედების საუკეთესო მცოდნედ, შესანიშნავად ფლობდა უცხო ენებსაც. ბატონ ლუარსაბს საოცარი მჭევრმეტყველებისა და ორატორობის უდიდესი ნიჭი ჰქონდა, მაგრამ ძალიან ცოტას წერდა. ბატონ ვლადიმერ მაყაშვილის გადმოცემით, ერთხელ, თურმე ლუარსაბს პკითხეს: – „ბატონო ლუარსაბ, რატომ წერთ ასე ცოტას?“. ლუარსაბს უპასუხნია: „იმიტომ, რომ არ მინდა შთამომავლობას დაუტოვო საბუთი, რომელიც ჩემს უნიჭობასა და სისულელეს დაადასტურებს.“

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი 1923 წელს 54 წლის ასაკში გახდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი და მისი ხელმძღვანელობით ქართული ადვოკატურის განვითარება სწორი და შეუქცევადი გზით წარიმართა.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილმა ყველაზე კარგად იცოდა ნამდვილი ადვოკატის ფასი და ამდენად, მისეული შეფასება უმნიშვნელივანესია როგორც ჭეშმარიტი ადვოკატისათვის, ასევე მათთვის, ვისაც სურს

⁷¹ თინათინ წერეთელი, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი – რევოლუციონერთა და პროგრესულ მოღვაწეთა დამცველი, „საბჭოთა საქართველო“, 1976.

ამ პროფესიაში დამკვიდრება. კერძოდ, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი წერდა: „ძალიან ბევრი შემხვედრია კარგი ოურისტი, მართლა კარგი ოურისტი, – საგნის მცოდნე და საქმის მცოდნე, – მაგრამ მათ შორისაც კი ძალიან ცოტა თუ იქნებოდა ისეთი, კარგი ადვოკატი რომ დამდგარიყო. ეტყობა, განგების ძალა და ნებაა, კაცი სხვა კაცის დაცვისა და სიცოცხლის გადარჩენის უბადლო ნიჭით რომ დააჯილდოოს, და ძალიან დიდი გაფრთხილება უნდა ღვთით ნაბოძებ ამ ნიჭს!“

რაოდენ დიდი სითბო, სიყვარული და ადვოკატის პროფესიის ღრმა ცოდნაა ამ უბერებელ აზრში.

პროფესორი თინათინ წერეთელი თავის შრომაში „ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი რევოლუციონერთა და პროგრესულ მოღვაწეთა დამცველი“, წერს: „შეუძლებელია დავივიწყოთ ის მაღალი ზნეობრივი თვისებები, რომელთა წყალობით ლ. ანდრონიკაშვილმა პეტერბურგის ადვოკატურის სინდისის სახელი დაიმსახურა. იგი არასდროს არ მოჰკიდებდა ხელს საქმეს, თუ ღრმად არ იყო დარწმუნებული მის სამართლიანობასა და სისწორეში... ლ. ანდრონიკაშვილი, ვიდრე სამართლოში ამა თუ იმ საქმის დაცვას იკისრებდა, წინასწარ წყვეტდა თავისთვის მნიშვნელოვან სამ საკითხს: თუ დავთანხმდები და ამ საქმეს ავიღებ, რას იტყვის ადამიანი, რომელიც მე მომენდო, რას იტყვიან ამხანაგები, რას იტყვის ჩემი სინდისი? და აიღებდა საქმეს მხოლოდ მაშინ, თუ სამივე კითხვაზე პასუხი იყო – ეს აუცილებელია.“⁷²

ადვოკატი ირ. ბარჩილავა, რომელიც ისმენდა ლ. ანდრონიკაშვილის ლექციებს 1933 წელს, იგონებს ერთ-ერთი ლექციის შესახებ, კერძოდ, ლ. ანდრონიკაშვილი სტუდენტებს ასწავლიდა: „პირველი, რაც ყველას გჭირდებათ, ის არის, რომ ყველაზე უფრო მეტად ნივთებს უნდა ენდოთ და დაუჯეროთ, ყველაფერზე უფრო სარწმუნო ჭეშმარიტების დასადგენად ნივთიერი გარემოებაა საქმისათვის, ნივთები არ მოგატყუებენ. მეორე – ვისაც მოსამართლეობა მოგიწევთ, როცა საქმის განხილვას და ადამიანის ბედის გადანყვეტას დაიწყებთ, ეცადეთ მხარეებმა და დარბაზმა არ შეგატყონ რას ფიქრობთ საქმეზე კონკრეტულად. მესამე – თქვენს შორის ისეთებიც იქნებიან, რომლებიც თავისუფალი პროფესიის გზას აირჩევენ, აირჩევენ გზას ოურსტ პროფესიონალისას, ეს გზა და არჩევანი იოლი როდია. არც მარტოოდენ სურვილია გადამწყვეტი, არც ცოდნა კანონებისა, არც ოურიდოული მეცნიერების თეორიული და,

⁷² თინათინ წერეთელი, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი – რევოლუციონერთა და პროგრესულ მოღვაწეთა დამცველი, „საბჭოთა საქართველო“, 1976.

თუ გნებავთ, პრაქტიკული კურსის გავლა და ათვისება. აქ კიდევ „რაღაც ერთია“ საჭირო და ეს „რაღაც ერთი“ აუცილებელი ელემენტია იურისტი-პროფესიონალისათვის, ესაა ორატორული ხელოვნების ნიჭი და უნარი. ამ უნარს ბუნება ერთეულებს ანიჭებს და არა ყველას⁷³.

ლ. ანდრონიკაშვილს საოცრად ზუსტად შეეძლო განესაზღვრა ამა თუ იმ პიროვნების შესაძლებლობები. ერთხელ იურიდიული ფაკულტეტის ერთი სტუდენტისთვის უთქვამს: „თქვენგან იურისტი არ გამოვა, მაგრამ ნიჭიერი კაცი ბრძანდებით და სხვაგან სცადეთ თქვენი ნიჭის გამოყენება.“ ეს პიროვნება შემდეგ კარგი მსახიობი დადგა.⁷⁴

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი გარდაიცვალა 1939 წლის 19 დეკემბერს, დაკრძალულია ქ. თბილისში, დიდუბის პანთეონში.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2002 წლის 11 ოქტომბრის დადგენილებით, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი აღიარებულია XX საუკუნის საქართველოში საუკეთესოთა შორის საუკეთესო ადვოკატად.⁷⁵

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2004 წლის 13 აგვისტოს დადგენილებით, დანესდა დიდი ქართველი ადვოკატის, მეცნიერის, მოაზროვნისა და საზოგადო მოღვაწის ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელი.⁷⁶

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის პირადი საქმე ინახებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში, რომელიც 2011 წლის 30 ნოემბერს გადაეცა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას სხვა ადვოკატების პირად საქმეებთან ერთად შესაბამისი წერილით, რის შემდეგაც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციაში შეიქმნა ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის ბიბლიოთეკა, სადაც წინა პლანზეა წარმოდგენილი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრობისდროინდელი პირადი საქმე.

⁷³ საბჭოთა სამართალი, 1974, №3.

⁷⁴ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №6.

⁷⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2002, №3.

⁷⁶ იქვე, 2002, №3.

სიტყვის ჯადოქარმა იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილმა პირველად და პირველმა 1906 წელს რუსეთის პირველ სახელმწიფო სათათბიროში საქართველოს თავისუფლების საკითხი აღძრა.

ცნობილი ქართველი ადვოკატი და საზოგადო მოღვაწე იოსებ (ოსიკო) ალექსანდრეს ძე ბარათაშვილი დაიბადა 1874 წლის 4 ნოემბერს თბილისის მაზრის სოფ. ბორბალოში. საშუალო განათლება მიიღო თბილისის მე-2 ვაჟთა გიმნაზიაში, რომელიც 1895 წელს დაამთავრა და იმავე წელს პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტი გახდა. ოთხი წლის შემდეგ ი. ბარათაშვილმა აღნიშნული სასწავლებელი დაამთავრა და სამშობლოში დაბრუნდა.

ნაფიც ვექილად თბილისის საოლქო სასამართლოში ნაყოფიერმა და უანგარო მოღვაწეობამ მას დიდი პოპულარობა მოუტანა საზოგადოების თითქმის ყველა ფენის წარმომადგენელთა შორის, განსაკუთრებით კი ღარიბი მოსახლეობა ემადლიერებოდა, ვინაიდან მათ ხშირად ყოველგვარი გასამრჯელოს გარეშე იცავდა, ამიტომაც მას „ბედშავი ქართველის ხალხის“ ინტერესების დამცველს ეძახდნენ. 1905 წლის 29 აგვისტოს თბილისის მმართველობის შენობის დარბევის გამო, როგორც ქალაქის საბჭოს ხმოსანი, თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ პროტესტის ნიშნად სამსახურიდან გადადგა და უფრო აქტიურ პოლიტიკურ საქმიანობაში ჩაება. იგი აქტიურად მონა-

ნილეობდა ისეთი ეროვნული ინსტიტუტების მუშაობაში, როგორიც იყო „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება“, ქართული დრამატული საზოგადოების გამგეობის თავმჯდომარის აკაკი წერეთლის მოადგილე და თბილისის სხვა კულტურულ-საგანმანათლებლო და საქველმოქმედო დაწესებულებები.

1906 წლის 20 მაისს ი. ბარათაშვილი თბილისის გუბერნიიდან არჩეულ იქნა რუსეთის პირველი სახელმწიფო სათათბიროს (დუმის) დეპუტატად. სახელმწიფო სათათბიროს წინა საარჩევნო კამპანიის დროს, მას მძაფრი ბრძოლების გადატანა მოუხდა, რათა თავის მოწინააღმდეგეებზე გაემარჯვა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მისი უშუალო კონკურენტები იყვნენ პროფესორი ალ. ხახანაშვილი, ექიმი არტემ აივაზოვი, სტუდენტი ვასილ ხახანაშვილი და მღვდელყოფილი, სოციალ-დემოკრატი სიმონ წერეთელი. ი. ბარათაშვილმა არჩევნების პირველ ტურში ბრწყინვალე გამარჯვება მოიპოვა.⁷⁷

პეტერბურგში, პირველ სახელმწიფო სათათბიროში სიტყვით გამოსვლისას იოსებ ბარათაშვილმა პირველმა მოითხოვა სიტყვისა და პრესის თავისუფლება და ასევე პირველმა აღძრა საქართველოს თავისუფლების საკითხი. ეს იყო ის მთავარი საქმე, რამაც ილია ჭავჭავაძის პატივისცემა და თავისი ერის მოჭირნახულის სახელი მოუპოვა. პეტერბურგში ასევე ჩასული იყო სახელმწიფო საბჭოს წევრი ილია ჭავჭავაძე, რომელსაც შეხვედრები ჰქონდა ქართველ დეპუტატებთან. ილიას „ნიჭიერ კაცებად“ ი. რამიშვილი და ნ. ჟორდანია მიაჩნდა, ხოლო ი. ბარათაშვილს „კარგ ორატორად“ თვლიდა. ილიასათვის ყველაზე უფრო მისაღები სოციალისტ-ფედერალისტთა პოზიცია იყო, არ არის გამორიცხული, რომ სახელმწიფო სათათბიროში ი. ბარათაშვილის გამოსვლებს ილიას ხელდასმაც აჩნდეს. სახელმწიფო სათათბიროში ოსიკო ბარათაშვილი სიტყვით გამოსვლისას მთელი კავკასიის წარმომადგენლადაც კი არ აცნობს თავს „დუმას“, იგი პირდაპირ აცხადებდა, რომ მიესალმებოდა „დუმას“, როგორც მრავალტანჯული საქართველოს წარმომადგენელი. ილიას მოსწონებია, რომ ი. ბარათაშვილი ქართველი ერის სახელით მიესალმა სათათბიროს და განსახილველად დააყენა ქართველი ერის პრობლემები, რის გამოც არაერთხელ შეუნიშნავს: „ახლა მე რაღა საჭირო ვარ? რაკი ბარათაშვილი აქ არის, უჩემოდაც დაიცავს ჩვენს ინტერესებს“.⁷⁸

⁷⁷ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2005, №14.

⁷⁸ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

პრინციპული და არგუმენტირებული იყო ი. ბარათაშვილის გამოსვლა სათათბიროში, რომელიც ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლების საკითხის განხილვისადმი იყო მიძღვნილი, კერძოდ, მან განაცხადა: „ბეჭდვითი სიტყვის თავისუფლება აუცილებელია ჩვენთვის, როგორც პაერი, როგორც პური არსებობისა“... „პოლიტიკური და სულიერი განვითარების ერთ-ერთი პირობა პრესის თავისუფლებაში მდგომარეობს, უამისოდ ჩვენ არ შეგვიძლია ნაბიჯის გადადგმა განვითარების გზაზე“. მან ღუმას დაუსახელა მაგალითები იმის შესახებ თუ, როგორ იქნა დახურული უმიზეზოდ ხელისუფლების მიერ გაზეთები: „ცნობის ფურცელი“ და „ელვა“⁷⁹

დეპუტატმა ოსიკო ბარათაშვილმა ბოლო სიტყვა სახელმწიფო სათათბიროში 1906 წლის 4 ივლისს წარმოთქვა. მოგვყავს ნაწყვეტი ამ სიტყვიდან: „ზოგიერთს ჰგონია, რომ მთავრობის ცნობას შეეძლოს რაიმე გავლენა მოახდინოს მოსახლეობაზე, ამ შეხედულებას მე არ ვიზიარებ, მე მგონია, რომ მთავრობის ასეთ განცხადებას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს გლეხობისათვის. განა განვლილი დროის მანძილზე გლეხობა არ დარწმუნდა იმაში, თუ რას წარმოადგენს მთავრობა? ანდა გლეხობა ვერ ხედავდა მას, რომ მთავრობა აქამდე მხოლოდ სხვებზე ზრუნავდა? განა მან ვერ შეიგნო, რომ ისინი იმ მომენტამდე მივიდნენ, რომ ბორკილები გადაგდებულ უნდა იქნეს, რევოლუცია საცაა კარებზე მოგვიკაკუნებს და ასეთი ახსნა-განმარტებით, ასეთი მიმართვებით, რომლებიც დღეს კომისიამ წარმოადგინა, ჩემი ღრმა რწმენით, თქვენ ვერავის ვერ დაარწმუნებთ, იმიტომ, რომ რევოლუცია სახალხო მოძრაობაა, მქუხარე ნაკადია. მე მგონია, რომ ჩვენი მდგომარეობა ის არის, ყური დაუუგდოთ ხალხის ნება-სურვილს. ჩვენ, როცა ხალხს ვეტყვით „მინა თქვენია, ჩვენ კი თქვენი ნება-სურვილის გამომხატველი“, მაშინ ხალხი დანყნარდება“.⁸⁰

ხალხის ეს წარმომადგენლობითი ორგანო ყოველგვარი რევერანსების გარეშე გარეკილ იქნა თავრიდის სასახლიდან მეფე-იმპერატორის ბრძანებით 1906 წლის 8 ივლისს. განდევნილი დეპუტატები ფინეთის ქ. ვიბორგში შეიკრიბნენ და შეადგინეს „ვიბორსკის მოწოდება“. მათ მოწოდებით მიმართეს ხალხს იმ ძალადობისა და უკანონობის შესახებ, რაც მთავრობამ ჩაიდინა. ეს გახდა საბაბი, რათა უფლებაყრილი დეპუტატების დევნა-დაპატიმრება დაენწყოთ. დააპატიმრეს ყვე-

⁷⁹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

⁸⁰ იქვე.

ლა „ვიბორსკელი“, მათ შორის ოსიკო ბარათაშვილიც. მისი შეურიგებული დამოკიდებულება თვითმპყრობელური რეჟიმისადმი ერთხელ კიდევ ნათლად გამოიკვეთა სასამართლო პროცესზე, რომელიც 1906 წლის 10 დეკემბრიდან 12 დეკემბრამდე მიმდინარეობდა პეტერბურგში, სადაც „ვიბორგის მოწოდების“ ხელმომწერ 169 დეპუტატის საქმე იხილებოდა. პროცესი განსაკუთრებული ინტერესით მიმდინარეობდა. ოსიკო ბარათაშვილმა სასამართლოში უშიშრად განუცხადა მართლმსაჯულების წარმომადგენლებს: „ბატონო მოსამართლენო და წოდებრივო წარმომადგენლებო, მე გამოვცხადდი დღეს არა როგორც განსასჯელი, არამედ როგორც მბრალმდებელი, ჩვენ თავისუფლებისაკენ მივისწრაფოდით, მაგრამ 8 ივლისს ჩვენ დავინახეთ, რომ ამის მოსპობა სურდათ. განა შეიძლება ამის პატიება? საბედნიეროდ, ჩვენი მისწრაფებების მოსპობა, მათი ჩაკვლა არავის შეუძლია, ისევე, როგორც არავის შეუძლია სინათლის მოსპობა. მე მჯერა, რომ ამ სავარძლებში ოდესმე დავინახავ რუსეთის თავისუფალ მოქალაქეებს, რომლებიც მოძალადეებს გაასამართლებენ“⁸¹.

ოსიკო ბარათაშვილის ამ სიტყვებს დარბაზში დიდი ხმაური მოჰყოლია. შეცბუნებულ სასამართლოს თავმჯდომარეს შესვენება გამოუცხადებია. შესვენების შემდეგ სიტყვა კვლავ თავად ი. ბარათაშვილს მოუთხოვია, რათა თავისი სიტყვის დაბოლოება შეესწორებინა, კერძოდ, მას განუცხადებია: „დადგება დრო, როდესაც ჩვენ ყველა მოქალაქესთან ერთად ვისხდებით იქ (მოუთითებია მოსამართლეების ადგილებზე), იმ სავარძლებში და ჩვენს მოძალადეებს გავასამართლებთ“.⁸²

პროცესში მონაწილე 156 ბრალდებულს 3 თვით ციხე მიესაჯათ, მათ შორის იყო იოსებ ბარათაშვილიც.

ი. ბარათაშვილი მონაწილეობას იღებდა პოლიტიკურ პროცესებში. მაგალითად, ასეთი იყო 1906 წელს არსენ ჯორჯიაშვილის პროცესი.⁸³

⁸¹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

⁸² იქვე.

⁸³ არსენ ჯორჯიაშვილი (1881-1906 წწ.) – სახალხო გმირი 1905 წ. მონაწილეობდა პოლიციის მოხელეებსა და მეფის ჯარის ნაწილებზე შეიარაღებულ თავდასხმაში. სექტემბერში თავს დაესხა პლასტუნთა პოლკს და ათეული პლასტუნი ამოუღო. მონაწილეობა მიიღო 1905 წლის დეკემბრის შეიარაღებულ ბრძოლაში. 1906 წლის 16 იანვარს ყუმბარით მოკლა კავკასიის სამხედრო შტაბის უფროსი გენერალი გრიაზნოვი. კავკასიის სამხედრო საოლქო სასამართლოს განაჩენით საგუბერნიო ციხეში ჩამოახრჩვეს. ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. II, თბ., 1987 წ.

1917 წლის 9 სექტემბერს კიევში „ერთა და თემთა კრება“ მოენყო, სადაც ოსიკო ბარათაშვილმა კერენსკის მიერ მცირე ერების მიმართ მეფის თვითმყრობელური პოლიტიკა ამხილა. მისი გამოსვლა ასეთი სიტყვებით დასრულდა, „კმაყოფილებით ვტოვებთ ამ კათედრას, იმიტომ, რომ აქ, უკრაინაში, ყველა საერთო მიმდინარეობა და ყველა დასი ერთიანად ძვირფასია ჩემთვის, ვინაიდან ყველამ თავი მოიდრიკა თავისი სამშობლოს, თავისი სუვერენობის კვარცხლბეკის წინაშე. ამ განსაცდელებით სავსე დროს, ვგონებ, რომ ქართველები შეუერთდებიან, შეეცდებიან გააღრმავონ რევოლუცია, რათა ყოველმა ერმა აღიმალლოს ხმა არა მხოლოდ ფედერაციისათვის, არამედ ეკონომიკური თანასწორობისათვის. თუ ჩვენ ყველას გვეყვარება ჩვენი სამშობლო, თუ ჩვენ ყველა დავიცავთ დემოკრატიის ინტერესებს, საშიში აღარ იქნება არც გარეშე და არც შინაური მტერი“.⁸⁴ საზოგადოება მის სიტყვას უდიდესი აღფრთოვანებითა და მქუხარე ტამით შეხვედრია.

ბატონი იოსებ ბარათაშვილი სოციალ-ფედერალისტთა პარტიის წარმომადგენელი იყო და როგორც ერთ-ერთი ლიდერთაგანი იგი ხელს აწერს საქართველოს 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტს ნოე ჟორდანიასა და იმ დროის სხვა გამოჩენილ პოლიტიკოსთა გვერდით.

დიდია ი. ბარათაშვილის დამსახურება როგორც ადვოკატისა, იგი იყო უაღრესად განათლებული, ერუდირებული, მჭევრმეტყველი ადვოკატი, მას სიტყვის ჯადოქარს უწოდებდნენ. იგი თავისი სიტყვებით მსმენელზე დიდ ფსიქოლოგიურ ზეგავლენას ახდენდა. ი. ბარათაშვილის სიძლიერე, უპირველესად იმაში მდგომარეობდა, რომ არ იცოდა დიდი და პატარა საქმეების გარჩევა, ორივეს ერთნაირი მონივნებით ეკიდებოდა, მაგრამ ის არავითარ შემთხვევაში არ დაიცავდა პირნავარდნილ რეაქციონერებს, შავრაზმელს და არ მოიშველიებდა დებულებას, რომ ყველა საქმის დაცვა შეიძლებოდა.

ცნობილია, რომ ი. ბარათაშვილი ბრწყინვალე მუსიკალურ ნიჭს ფლობდა და შესანიშნავად მღეროდა. 1928 წლის 1 თებერვალს თბილისის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრის სცენაზე ლეონ კიველის ოპერა „ჯამბაზებში“ იმღერა მთავარი კანოის პარტია, რომელიც ბრწყინვალედ შეასრულა და აალაპარაკა კიდეც მთელი თბილისი. თეატრს იმდენი ხალხი მიანყდა, ცხენოსანთა რაზმის გამო-

⁸⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №12.

ძახება გახდა საჭირო. შემდეგ კი თაყვანისმცემლებმა ი. ბარათაშვილი ყვავილებით სავსე ეტლში ჩასვეს და ისე მიაცილეს სახლამდე.

მეორე დღეს დედაქალაქის გაზეთში გამოქვეყნდა მეგობრული შარუი: ოსიკო ბარათაშვილის გამოსახულების ნახევარს ეცვა სამოქალაქო კოსტიუმი და ხელში ვეჭილის დიპლომი ეჭირა, მეორეს კი ჭრელი სამოსით მორთული ჯამბაზის ჩაჩი ეხურა.

1922-1937 წლებში ი. ბარათაშვილი იყო საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის წევრი. 1924 წელს მან განახორციელა საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ამბროსი ხელაიას დაცვა, რა დროსაც პროცესის დასრულებისას კათოლიკოს-პატრიარქმა წარმოთქვა უკვდავი სიტყვები: „სული ჩემი ეკუთვნის ღმერთს, გული – საქართველოს, გვამს კი რაც გინდათ ის უყავით“.⁸⁵

ადვოკატი ი. ბარათაშვილი ვერ გადაურჩა 1937 წლის რეპრესიებს. იგი გასამართლებულ იქნა სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს სამხედრო კოლეგიის გამსვლელ სესიაზე ქ. თბილისში 1937 წლის 13 სექტემბერს და სასაჯელის უმაღლესი ზომა დახვრეტა მიესაჯა. განაჩენი სისრულეში იქნა მოყვანილი იმავე დღეს, ხოლო ოსიკო ბარათაშვილის მეუღლე ბარბარა ბარათაშვილი ასევე რეპრესირებულ იქნა და 10 წლის ვადით გადაასახლეს ყაზახეთში, რაც შეეხება მის ვაჟიშვილს, ლადო ბარათაშვილს, იგი იმ პერიოდისათვის 18 წლის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის მე-2 კურსის სტუდენტი იყო და როგორც „ხალხის მტრის“ შვილი გარიცხეს უნივერსიტეტიდან, ხოლო 1938 წლის 15 მარტს ხელისუფლების დამხობის მოწოდების ბრალდებით დააპატიმრეს და 1939 წლის 14 მაისამდე გრძელდებოდა გამოძიება, რის შემდეგაც გაათავისუფლეს სამხილის უკმარისობის გამო.⁸⁶

იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი 1956 წელს რეაბილიტირებულ იქნა.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა 2002 წლის 11 ოქტომბერს იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი XX საუკუნის საუკეთესოთა შორის საუკეთესო ადვოკატად აღიარა საქართველოში.⁸⁷

⁸⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

⁸⁶ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2005, №14.

⁸⁷ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №3.

შალვა ალექსი-მესხიშვილი

შალვა ვლადიმერის ძე ალექსი-მესხიშვილი (ლადო ალექსი-მესხიშვილის ვაჟი), დაიბადა 1884 წლის 26 აპრილს, ქალაქ თელავში.

შალვა ალექსი-მესხიშვილმა საშუალო განათლება მიიღო თბილისში. 1902-1904 წლებში სწავლობდა ოდესის უნივერსიტეტში, ჯერ საბუნებისმეტყველო, შემდეგ კი იურიდიულ ფაკულტეტზე, მაგრამ სწავლის დასრულება ვერ მოახერხა. უნივერსიტეტიდან გარიცხეს სტუდენტთა რევოლუციურ მოძრაობაში მონაწილეობისათვის. 1909 წელს დაამთავრა ხარკოვის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი. ალექსი-მესხიშვილი საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტების პარტიის ერთ-ერთი ლიდერი იყო. 1909 წელს იყო დაპატიმრებული. ადვოკატობა დაიწყო თბილისში 1910 წელს, მუშაობდა ნაფიცი ვექილის თანამშემედ. 1910-1914 წლებში იცავდა მეფის მთავრობის კრიტიკის გამო პასუხისგებაში მიცემული ქართული ჟურნალ-გაზეთების რედაქტორებს და გამომცემლებს. 1917 წლის ნოემბრიდან იყო საქართველოს ეროვნული საბჭოს წევრი და ხელი მოაწერა საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს. 1918-1919 წლებში ეკავა იუსტიციის მინისტრის პოსტი საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის კოალიციურ მთავრობაში. 1919-1921 წლებში იყო საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების წევრი სოციალისტ-ფედერალისტების სიით. იყო იურიდიული კომისიის წევრი. 1921 წელს საქართველოს საბჭოთა ოკუპაციის შემდეგ პოლიტიკურ საქმიანობას ჩამოშორდა და საადვოკატო მოღვაწეობას ეწეოდა. 1920-იანი წლების პირველ ნახევარში ორგზის იქნა დაპატიმრებული საბჭოთა რეჟიმის მიერ. 1925 წლის ივლის-აგვისტოში „პარიტეტული კომიტეტის“ პროცესზე იცავდა ბრალდებულთა ჯგუფს. იყო საქართველოს სსრ-ის ადვოკატთა კოლეგიის წევრი და მუდმივად ირჩევდნენ მისი პრეზიდიუმის შემადგენლობაში. შალვა ალექსი-მესხიშვილი გარდაიცვალა 1960 წელს, ქ. თბილისში. (ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტომი 1 თბილისი 1975 წ. გვ 302)

ლეგენდად არის ქცეული ადვოკატ შალვა ალექსი-მესხიშვილის წარმოთქმული დაცვითი სიტყვა სტოლერმანის სასამართლო პროცესზე, მკითხველს ვთავაზობთ ამ დაცვით სიტყვას:

შ. ვ. მესხიშვილის მიერ წარმოთქმული სიტყვა

ს. ა. სტოლერმანის დასაცავად

პატივცემულნო მოქ. მოსამართლენო!

სამიულ ალექსანდრეს ძე სტოლერმანს, 45 წლისას, ბრალი ედება მასში, რომ განიზრახა რა წინასწარ კანონიერი ცოლის ალექსანდრა ფედოტის ასულ სტოლერმანის მოკლა, 1920 წლის 15 იანვარს დილით თავის ბინაზედ, სასამართლოს ქუჩაზედ № 31, რევოლვერიდან ორი გასროლით მოკლა მძინარე ცოლი. ბოროტმოქმედება გათვალისწინებულია სისხლის სამართლის და გამასწორებელ სასჯელთა დებულების 1451 მუხლის პირველი ნაწილით. როგორც წინასწარ, ისე სასამართლო გამოძიებაზედ სტოლერმანმა განაცხადა, რომ არ უარყოფს ცოლის მკვლელობას, მაგრამ თავს დამნაშავედ არა სცნობს. სახელმწიფო ბრალმდებელმა, პატივცემულმა მოქ. რიუამაძემ, ბრალდება სცნო დამტკიცებულად, იშუამდგომლა იცნოთ სტოლერმანი დამნაშავედ და მიუსაჯოთ კატორლა 15 წლის ვადით.

რომ სამიულ სტოლერმანმა მოკლა მძინარე ცოლი, ეს უდავოდ დადასტურებულია და არავითარ ეჭვს არ იწვევს, მაგრამ მართო ფაქტი მკვლელობისა არ არის საკმარისი სტოლერმანის დამნაშავედ ცნობისათვის. თანახმად დებულების 91 მუხლისა სასჯელი ბოროტმოქმედებისათვის დაედება სასამართლოს მიერ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ბოროტმოქმედების ჩადენა უდავოდ არის დადასტურებული და ჩადენილი სამართალში მიცემულს უნდა ჩაეთვალოს ბრალად, ესე იგი, თუ შერაცხადმა პიროვნებამ შეგნებულად, ამ შემთხვევაში წინასწარ განზრახვით, ჩაიდინა ბოროტმოქმედება.

შერაცხადობა კი არის მხოლოდ გამოვლინება მიზეზობრივი კავშირისა ბრალდებულის შეგნებული ნებისყოფისა და ჩადენილ ბოროტმოქმედებას შორის. ასე განმარტა სენატმა ჩერნილკინის საქმეზედ 1869 წლის № 368 დადგენილებით.

საქმის მასალების ანალიზი კი უდავოდ ადასტურებს, რომ სტოლერმანს ცოლის მკვლელობის არც წინასწარი და არც უეცარი განზრახვა არა ჰქონია.

სტოლერმანმა ცოლი მოკლა ისეთი უეცარი მძიმე სულიერი ავადმყოფობის დროს, როცა გონება და ნება სრულიად გამოთიშულნი იქნენ და სიშმაგის მდგომარეობაში მყოფი სტოლერმანი არ

აძლეოდა თავის თავს ანგარიშს, თუ რას ჩადის, რომ ეს დებულება დამაჯერებელი და უდავო გახდეს, საჭიროა საქმის მასალების ანალიზი. ამისათვის კი ცოტა შორი დან უნდა დავინყოთ.

ნება მიბოძეთ მოკლედ მოგახსენოთ ერთი უბედური ადამიანის შესახებ.

სტოლერმანმა გაიცნო 15 წლის წინათ მომავალი მეუღლე ციმბირში, სადაც მუშაობდა ლოტბარად. სტოლერმანის მეუღლე კი ახლად იწყებდა მსახიობის სასცენო მუშაობას. დაიწყეს ერთად ცხოვრება. განვლო წელიწადნახევარმა და ქალმა მოითხოვა, რომ სტოლერმანს ერთად ცხოვრება დაეკანონებინა. სტოლერმანმა მიიღო მართლმადიდებლობა და ჯვარი დაიწერა. დაქორწინების შემდეგ ცოლსა და ქმარს შორის თავი იჩინა უთანხმოებამ, რომელიც თანდათან უფრო ღრმავდებოდა. ამის მიზეზი იყო მეუღლეთა ხასიათის შეურიგებლობა და სხვაობა.

ქმარი იყო სუსტი ნებისყოფის კაცი, ჩუმი, გატაცებული მხოლოდ მუსიკით, სრულებით არ მცოდნე ყოველდღიურ ვარამისა, ჯანითაც სუსტი, სათუთი აგებულებისა. ცოლი კი იყო ჯანლონით სავსე, ძლიერი ნებით დაჯილდოვებული. ვერ იტანდა თავის სურვილების ვერავითარ წინააღმდეგობას, და როგორც ქმართან ისე უცხოებთან, იჩენდა თავის უხეშ ბუნებას. იგი ითხოვდა ქმრის უსიტყვო მორჩილებას. მთელი შემოსავალი მის ხელში იყო. ყიდულობდა ფასიან ქაღალდებს და შეჰქონდა ბანკში თავის სახელზე. ქმარს კი ხშირად რამოდენიმე მანეთიც არა ჰქონდა. ალექსანდრა ფედოტის ასული ერეოდა ქმრის სალოტბარო და სამუსიკო მოღვაწეობაში, თუმცა მუსიკისა თითქმის არაფერი იცოდა.

სტოლერმანი ებრაელია. თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, როგორ მდგომარეობაში იყვნენ ებრაელები თვითმპყრობელობის დროს. მოკლებულნი იყვნენ ადამიანის ელემენტარულ უფლებებს. მათ სასტიკად სდევნიდნენ. საკმარისია მოიგონოთ კიშინიოვში, ოდესაში და სხვა ადგილებში მომხდარი რბევა და ხოცვა, ბეილისის აღმაშფოთებელი პროცესი, რომ ნათლად წარმოიდგინოთ სურათი ებრაელთა მდგომარეობისა თვითმპყრობელობის დროს.

მუშაობით დაქანცულ სტოლერმანს, რომელსაც, როგორც ებრაელს, ცხოვრება მაინც და მაინც არ უღიმოდა, ოჯახში უნდა ჰქონოდა საშუალება დასვენებისა. ნერვების დანყნარებისა, ხელშეუშლელად მუშაობისა. ოჯახში უნდა ეგრძნო, რომ იგი ადამიანია

და მას, როგორც ებრაელს, ზიზლით არ უყურებდნენ.

მაგრამ მეუღლემ სტოლერმანს ოჯახში ჯოჯოხეთი შეუქმნა.

ცოლი სტოლერმანს თითქმის ყოველდამე ეჩხუბებოდა და კიდევ სცემდა.

ხშირად უცხო პირების დასწრებით ლანძღავდა, ეძახოდა ქე-ციან ურიას, იდიოტს და სხვა ამგვარს. ეს მარტო ოჯახში არ ხდებოდა. ესენტიუკის პარკში დიდი ჩხუბი გაუმართა და ქოლგით ხელში გამოუდგა სტოლერმანს გასალახავად.

1919 წელს თბილისის ოპერას ეწვია მომღერალი ქალი კოშიცი. ავადმყოფობის გამო სახლში მიიწვია სტოლერმანი, რომ „პიკის ქალი“-დან პარტია გაემეორებინა. ეს არ მოეწონა სტოლერმანის ცოლს და ნება არ მისცა წასულიყო, კოშიცის ქალთან. ამიტომ 29 დეკემბერს „პიკის ქალს“ კოშიცის მონაწილეობით სტოლერმანის მაგივრად ლოტბარობდა კორშონი. როცა წარმოდგენის დაწყებისას გამოცხადებული იყო, რომ დირექციამ არ იცის რატომ სტოლერმანი არ ლოტბარობს, სტოლერმანის ცოლმა ოპერის დარბაზში საჯაროდ გალანძლა კოშიცის ქალი და უწოდა მას ინტრიგანი.

ყველაფერი ეს დადასტურებულია სტოლერმანის, ექიმ აბაკელიას, სტოლერმანის ბინის პატრონის ნადეჟდა ფილიპოვნას, ნატლია კუნეს და თეატრის კომისარის ალექსანდრე წუნუნავას ჩვენებებით. რაც შეეხება კერძოდ მომღერალ კოშიცთან შეტაკებას, წუნუნავამ აჩვენა: „იმ დროს თეატრში არ ვიყავი, როცა ტელეფონით შემატყობინეს, მივედი თეატრში და სტოლერმანის ცოლი შემხვდა. ვუთხარი, რომ ასეთი საქციელი სახელმწიფო დაწესებულებაში დაუშვებელია. სტოლერმანის ცოლმა მიპასუხა, მე კარგად ვიცი რას ჩავდივარო. პარლამენტში ერთმანეთს სკამებს ესვრიანო“.

წუნუნავამ აჩვენა, რომ მე გავეცი განკარგულება სცენაზედ უცხო პირნი არ შემოეშვათ. როცა კაპელდინერმა ქალმა სტოლერმანის ცოლს სცენაზედ შესვლის ნება არ მისცა, ისე მძლავრად ჰკრა ხელი კაპელდინერს, რომ იგი ავად გახდა.

სტოლერმანის ცოლი ხანდისხან შეიჭრებოდა ხოლმე სცენაზედ და ოპერის თანამშრომელთა და ორკესტრის მუშაკთა დასწრებით შეურაცხყოფას აყენებდა სტოლერმანს. ამას ადასტურებენ სასამართლოში დაკითხულნი მონაწილენი: წუნუნავა, ევლახოვი, გურესი, სუხორუკოვი, ბელსკი.

სტოლერმანმა რატომ არ დაანება თავი ცოლს? 16 იანვარს და-

კითხვის დროს სტოლერმანმა აჩვენა: ცოლი სისტემატურად მეჩხუბებოდა, სხვათა დასწრებით მცემდა. მოსკოვში ცოლის მოქმედებამ იქამდე მიმიყვანა, რომ გადაეწყვიტე მისი თავის დანებება. გაზეთებიდან გაიგო, სად ვიყავი და გამოცხადდა ჩემთან. ახალი აურზაურის და შეურაცხყოფის შიშით, იძულებული ვიყავი მეცხოვრა მასთან.

ალექსანდრე წუნუნავამ აჩვენა: ჩვენ ვურჩევდით სტოლერმანს გასცილებოდა ცოლს. სტოლერმანმა გვიპასუხა, თქვენ არ იცნობთ იმას. აეროპლანით მოფრინდება იქ, სადაც ვიქნები და უარესს დღეს დამაყენებსო.

თქვენის ნებართვით, წავიკითხავ საბრალმდებლო აქტის რამდენიმე ადგილს: „სტოლერმანი პოულობდა მუსიკაში არა მარტო ცხოვრების წყაროს, არამედ ხელოვნის უანგარო და უმაღლესს ესთეტიურ სიამოვნებას. ცოლი კი მარტო ფულზედ ფიქრობდა და აიძულებდა ქმარს, მისდა უნებურად, მოეთხოვა ჯილდოს მომატება. აგარაკიდან ცხელ ზაფხულში ისტუმრებდა ქმარს კონცერტებით ფულის საშოვნელად, დაღალულ ლოტბარს ღამე არეცხინებდა იატაკს. ორი წლის წინათ სტოლერმანი ჩამოვიდა თბილისში და დაიკავა სახელმწიფო თეატრში პირველი ლოტბარის ადგილი. სტოლერმანი დიდის ყურადღებით ეკიდება „აბესალომ და ეთერს.“ დიდი შრომა გასწია ვიქტორ დოლიძის ოპერა „ქეთო და კოტეზედ“. მალე აპირებდა „აბესალომის“ ლოტბარობას. ამის წინააღმდეგ ნამდვილი ომი გამოუცხადა მეუღლემ. მან შეიძულა ქართული ნაწარმოებები, უკრძალავდა ქმარს მათ შესწავლას, ეძახდა მათ სისაძაგლეს და ვირულ ოპერებს. ერთხელ კიდევ უთხრა ქმარს, „თუ არ ნაიღებ შინიდან „აბესალომის“ პარტიტურას – დაგიხევო“.

მინდა მოგაგონოთ სტოლერმანის ჩვენება გამოძიებაზედ. რიცა ვუთხარი, რომ ჩვენ პატივისცემით უნდა მოვეპყროთ ქართველ ხალხს, ცოლმა ირონიით მიპასუხა: ჩქარა მოვლენ დენიკინელები და გასწმენდავენ მთელ საქართველოსო. საერთოდ, იგი რეაქციონერი იყო. განვაგრძობ საბრალდებო აქტიდან კითხვას:

..1920 წლის 14 იანვარს სტოლერმანი ლოტბარობდა მომღერალი ზალიპსკის საბენეფისოდ დადგმულ ოპერა „ფრადიაოლოს“. შინ რომ დაბრუნდნენ, ცოლმა დიდი ჩხუბი აუტეხა იმის ნიადაგზე, რომ ყველანი ბენეფისებს მართავენ, დიდძალ ფულებს იღებენ, მას კი არ შეუძლია ამის მოწყობა. დაუკანრა ხელები, გადაუგდო საწოლო-თახიდან ბალიში მისაღებ ოთახში და თითონ დანვა დასაძინებლად.

სტოლერმანს გაუხდელს ჩაეძინა. დილით ადრე გაიღვიძა, მოინდომა ცოლის ძილით ესარგებლა და გადაშალა „აბესალომის“ პარტიტურა, რომელშიც აღმოჩნდა რამოდენიმე ფურცელი. დახეული. რევოლვერიდან ორი გასროლით მოკლა მძინარე ცოლი. რევოლვერი რამოდენიმე დღის წინათ ცოლის თანდასწრებით ამოიღო თეთრეულიდან და თან ატარებდა“.

მინდა თქვენი ყურადღება მივაქციო, რომ თბილისის ოპერის თეატრში მუშაობის დროს სტოლერმანი დაუახლოვდა ქართველი ერის სიამაყეს მუსიკის დარგში ზაქარია ფალიაშვილს. ძალიან აფასებდა „აბესალომის“ მუსიკას და, მოუხედავად ცოლის წინააღმდეგობებისა, თავს არ ანებებდა „აბესალომის“ პარტიტურაზე მუშაობას.

უნდა ხაზი გავუსვა, რომ „აბესალომის“ პარტიტურა ხელთნაწერი და ერთადერთი ეგზემპლარი იყო.

პროკურორმა მოგახსენათ, რომ სტოლერმანმა ლაჩრულად მოკლა ცოლი და ფხიზელისათვის სროლაც ვერ გაბედაო.

სწორედ ეს ადასტურებს, რომ სტოლერმანს ცოლის მოკვლის განზრახვა არა ჰქონია. როდის უნდა აღძვროდა სტოლერმანს განზრახვა ცოლის მოკვლისა? ან უკვე დიდი ხნით ადრე უნდა გადაეწყვიტა ცოლის მოკლა, ან მკვლელობის წინა ღამეს უნდა აღძვროდა განზრახვა. თუ განზრახვა დიდი ხნით ადრე აღეძრა, სტოლერმანი უფრო ადრე მოკლავდა ცოლს, რომელიც სისტემატიურად სტანჯავდა მას.

თუ მკვლელობის წინა ღამეს აღეძრა, უეჭველად ჩხუბის შემდეგ, დაძინებამდე, ესროდა მოსაკლავად. როცა მოკვლა გადანწყვეტილი გაქვს, იარაღი ხელმისაწვდომია, აფთარი დედაკაცის შიში ვერ შეგაჩერებს სროლისგან.

თუ იმ ღამეს გადანწყვიტა, რომ მძინარეს მოკლავდა, სტოლერმანი არ დაიძინებდა და უთვალთვალებდა ცოლის დაძინებას, რომ მძინარე მოეკლა.

სტოლერმანმა დაიძინა და დილით რომ გაიღვიძა, ცოლს კი ეძინა, რევოლვერს კი არ მოკიდა ხელი, არამედ პარტიტურას, რომ დამშვიდებით ემუშავნა. ეს ზუსტად დადასტურებულია და ძალიან მნიშვნელოვანია. ეს უდავოდ ამტკიცებს, რომ სტოლერმანს არა ჰქონდა ცოლის მოკვლის განზრახვა. მაშ რა მოხდა? საჭიროა დაკვირვება და ანალიზი სტოლერმანის ფსიქიურ მდგომარეობისა, რომ შეცდომა არ იქნეს დაშვებული.

როცა სტოლერმანმა დახეული პარტიტურა ნახა, უეცრად მოჰყვა ისეთ სულიერ მდგომარეობაში, როცა გონება და ნება გამოთიშულნი იქნენ და უეცარი სულიერი ავადმყოფობის დროს, რომლის შედეგი იყო სიშმაგე, მოკლა ცოლი.

ექსპერტიზის დასკვნით სტოლერმანი დაავადებულია ნევრასტენიის მძიმე ფორმით.

მივაქცევ თქვენს ყურადღებას, რომ მრავალი წლის განმავლობაში იგი განიცდიდა მძიმე შეურაცხყოფას და იტანჯებოდა ცოლის სისტემატიურად უხეში და დამამცირებელი მოქმედებით. სტოლერმანში უკმაყოფილების გრძნობა თანდათან იზრდებოდა. მკვლელობის წინა ღამეს ცოლმა დიდი ჩხუბი აუტეხა, მძიმე შეურაცყოფა მიაყენა და ხელები დაუკანრა.

სტოლერმანმა დილით „აბესალომ და ეთერის“ ხელთნაწერ პარტიტურას ერთადერთ ეგზემპლარის დახეული ფურცლები რომ ნახა, ეს იყო ის ბიძგი, რომელმაც გამოიწვია უეცარი მძიმე სულიერი ავადმყოფობა, რომლისთვისაც ნიადაგი დიდი ხანია მზადდებოდა სტოლერმანის ფსიქიკაში.

ნება მიბოძეთ თქვენი ყურადღება მივაქციოთ პროფესორ სიკორსკის ცნობილ შრომაზედ „თეორიული და კლინიკური ფსიქიატრიის საფუძვლები სასამართლო ფსიქოლოგიის მოკლე ნარკვევით“.

პროფესორი სიკორსკი აღნიშნავს, რომ ყველაზედ დიდ სასამართლო-ფსიქიატრიულ ინტერესს ექსპერტიზისათვის და სასამართლოსათვის იწვევენ ისინი, უმეტეს შემთხვევებში, მძიმე ბოროტმოქმედებანი, რომელნიც ჩადენილნი არიან უეცარი შეტევის დროს, როცა ადამიანი ფსიქიურად დაავადებული არ არის, მცირე ხნის, მაგრამ მეტად ბოროტი ფსიქიური არანორმალობის დროს, რომლის შემდეგ სუბიექტს უბრუნდება ჩვეულებრივი საღი მდგომარეობა. მეცნიერებაში ასეთ მოვლენებს უწოდებენ პათოლოგიურ აფექტს. კანონმდებლობაში ასეთი შემთხვევები გათვალისწინებულია დებულების 92 მ. 3 პუნქტით. რითაა გამოწვეული ძალა, გამანადგურებელი და სრულიად ბრმა ხასიათი მოძრავ რეაქციებისა? პროფესორ სიკორსკის აზრით, განსაზღვრულ მდგომარეობაში მაღალი ფსიქიური ცხოვრება, რომელშიც არის გონება, გრძნობა და ნება, უეცრად ჩერდება და მის ადგილს იჭერს უფრო დაბალი ფსიქიური ცხოვრება, ინსტიქტების ცხოვრება.

ინსტიქტი, რომელიც აღარ არის შეზღუდული გონებით და

ნებით, გამოვლინდება მისთვის დამახასიათებელ სტიქიურობით და სიბრძავით. თუ სუბიექტი ხანდახან შეგნებას სრულიად მოკლებული არ არის, შეგნება მეტად სუსტია დაბალი ფსიქიზმის წინაშე და საქმე გვაქვს არა ფიზიოლოგიურ აფექტის პათოლოგიურ აფექტად გადასვლასთან, არამედ უმაღლესი ფსიქიზმის უეცრად შეჩერებასთან და ინსტიქტების მათი სიბრძავით და ძლიერებით გამოვლინებასთან.

მე მინდა განსაკუთრებული ყურადღება მივაქციო იმას, რომ პათოლოგიურ აფექტის აღძვრისას სრულებით საჭირო არ არის, რომ მას ფიზიოლოგიური აფექტი უძლოდეს წინ. სწორედ ასეა სტოლერმანის შემთხვევაში. შეიძლება საჭიროც არ იყო პროფესორი სიკორსკის აზრის მოყვანა.

პატივცემულმა ექსპერტებმა, ექიმებმა: დავით გედევანიშვილმა, ნიკოლოზ ჯავახიშვილმა და ვლადიმერ ციციშვილმა ჩემს მიერ დასმულ კითხვებზედ წერილობითი პასუხები გასცეს.

პატივცემულმა დავით გედევანიშვილმა მოახსენა სასამართლოს ექსპერტების მიერ ერთხმად დადგენილი დასკვნა, რომ ბოროტმოქმედების ჩადენის დროს სტოლერმანი იმყოფებოდა პათოლოგიურ აფექტის მდგომარეობაში. სასამართლოს და მხარეთა მრავალ შეკითხვებზედ, ექიმმა გედევანიშვილმა ექსპერტების აზრი მეცნიერულად დაასაბუთა.

მე უდავოდ დადასტურებულად მიმაჩნია, რომ სტოლერმანს ცოლის მოკვლის განზრახვა არა ჰქონდა. დილით „აბესალომი“-ს პარტიტურის ფურცლები დახეული რომ ნახა, უეცრად მეტად მძიმე ხანმოკლე ფსიქიურ დაავადების დროს, სიშმაგის მდგომარეობაში, ჩაიდინა მკვლელობა. თანახმად დებულების 92-ე მუხლის მე-3 პუნქტისა, ჩადენილი არ უნდა ჩაეთვალოს ბრალად, თუ ბოროტება ჩადენილია ავადმყოფურ შეტევების დროს, რომელთა შედეგია სიშმაგე ან მეხსიერების სრული გამოთიშვა. თუ არ ჩაეთვლება ბრალად, არც შეიძლება დამნაშავედ ცნობა. ამიტომ სტოლერმანი უნდა იქნეს გამართლებული.

პატივცემულმა პროკურორმა, მოქ. რიჟამაძემ იშუამდგომლა. მიუსაჯოთ სტოლერმანს კატორლა 15 წლის ვადით. სტოლერმანმა 15 წლის კატორლა უკვე მოიხადა ცოლთან ცხოვრების დროს.

პროკურორს ღიმილი მოუვიდა.

არა, მე შელავათს არა ვთხოულობ.

უდანაშაულო სტოლერმანისათვის შელავათი დაუშვებელია:

მე მხოლოდ ფაქტი აღვნიშნე.

ვშუამდგომლობ თქვენს წინაშე დადასტურებულად იცნოთ, რომ სტოლერმანმა ცოლი მოკლა პათოლოგიურ აფექტის მგომარეობაში და გამოუტანოთ მას გამამართლებელი განაჩენი.⁸⁸

P.S.

2011 წლის 30 ნოემბერს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას გადაეცა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის არქივში არსებული ყოფილ - ანგარდაცვლილ ადვოკატთა პირადი საქმეები, მათ შორის: ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის, იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილის, შალვა ალექსი-მესხიშვილის, თინათინ წერეთლის და სხვათა.

ნუგზარ ბირკაია

88 ვ. ჟვანია „ქართველი იურისტები“ 1961 წელი. (როგორც ვ. ჟვანია მიუთითებს, ეს სიტყვა გადაუცია მისთვის პირადად შ. მესხიშვილს 1958 წელს და ამ სიტყვის ასლი ინახებოდა საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში)

თავი მესამე

ადვოკატურა საქართველოში 1919-1921 წლებში

1918 წლის 26 მაისს, საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, დღის წესრიგში დადგა 1868 წლიდან მოქმედი ნაფიც ვეჟილთა საბჭოს შეცვლა, ამ მიზნით საქართველოს დამფუძნებელმა კრებამ 1919 წლის 11 ნოემბერს მიიღო დეკრეტი:

საქართველოში ვეჟილობის უფლების განსაზღვრისა და ნაფიც ვეჟილთა ახალ საბჭოს არჩევისა.

1. საქართველოს ტერიტორიაზე ნაფიც ვეჟილად, მის თანაშემწედ და კერძო ვეჟილად შეიძლება იყოს მხოლოდ საქართველოს ქვეშევრდომი.

შენიშვნა 1. მთავრობას უფლება აქვს შეუთანხმდეს სხვა სახელმწიფოების მთავრობათ, რომ საქართველოს მოქალაქე – ნაფიც ვეჟილს, მის თანაშემწეს და კერძო ვეჟილს, უფლება მიეცეს აწარმოოს სხვისი საქმეები უცხო ქვეყნის სასამართლოებში იმ პირობით, რომ ასეთივე უფლება მიენიჭოს უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე ნაფიც ვეჟილს, მის თანაშემწეს და კერძო ვეჟილს საქართველოში.

შენიშვნა 2. იმ ვეჟილს, რომელსაც ზემოაღნიშნული მუხლით დაეკარგება უფლება სასამართლოში საქმის წარმოებისა, უფლება მიეცეს დაასრულოს ბოლომდე ის საქმე, რომლის წარმოებაც დაწყებული იქნება სასამართლოს დაწესებულებაში 1920 წლის იანვრის პირველამდე.

2. გაუქმდეს ტფილისის სასამართლო პალატის ოლქის ნაფიც ვეჟილთა საბჭო.

3. დაარსდეს საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭო, რომლის ასარჩევად მოწვეულ იქნეს სასამართლო დაწესებულებათა დებულების 358-ე და 359-ე მუხლებში განსაზღვრული წესით საქართველოს მოქალაქე ნაფიც ვეჟილთა საზოგადო კრება.

4. დეკრეტი ესე ძალაში შედის დღიდან გამოცხადებისა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“.

1919 წ. ნოემბრის 11.

დედანს ხელს აწერენ:

საქართველოს დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარის უფროსი ამხანაგი ალ. ლომთათიძე.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილე ევ. გეგეჭკორი.⁸⁹

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ № 264-ში აღნიშნული დეკრეტი გამოქვეყნდა 1919 წლის 21 ნოემბერს, პარასკევ დღეს.⁹⁰

ასე დაასრულა არსებობა მეფის რუსეთში გატარებული სასამართლო რეფორმის შედეგად საქართველოში წარმოქმნილმა ნაფიცი ვექილთა ინსტიტუტმა, რომელიც ფაქტობრივად 51 წლის მანძილზე ფუნქციონირებდა.

აღნიშნული დეკრეტის მეორე პუნქტის მითითება იმის შესახებ, რომ გაუქმდეს ტფილისის სასამართლო პალატის ოლქის ნაფიცი ვექილთა საბჭო, მეტყველებს იმაზე, რომ სხვა ნაფიცი ვექილთა საბჭო საქართველოში არ არსებობდა.

ამავე დეკრეტით დაარსდა საქართველოს ნაფიცი ვექილთა საბჭო, ანუ საქართველოში მომავალშიც იქნებოდა ერთი ნაფიცი ვექილთა საბჭო.

თითქმის სამი თვე დასჭირდა საქართველოს ნაფიცი ვექილთა პირველი ყრილობის მოწვევას. კერძოდ, 1919 წლის 11 ნოემბრის დეკრეტიდან გამომდინარე, 1920 წლის 7 თებერვალს, 12 საათზე ქ. თბილისში გაიხსნა სრულიად საქართველოს რესპუბლიკის ნაფიცი ვექილთა დამფუძნებელი ყრილობა, რომელსაც სულ 57 ნაფიცი ვექილი დაესწრო (გარდა ერთისა ყველა ტფილისის გუბერნიიდან).

ყრილობის გახსნას აგრეთვე დაესწრნენ საქართველოს იუსტიციის მინისტრი ბატონი რ. არსენიძე და დეპარტამენტის დირექტორი ბატონი გ. ჟორდანიძე.

ყრილობას თავმჯდომარეობდა პალატის ნევრი ბატონი გ. ჩაჩიბაია, რომელმაც მისასალმებელი სიტყვით გახსნა კრება და უსურვა მას ნაყოფიერი მუშაობა სამართლის სათანადო დონეზე დაყენების საქმეში.

შემდეგ სიტყვით ყრილობას მიმართა იუსტიციის მინისტრმა

⁸⁹ კანონთა და მთავრობის განკარგულებათა კრებული, საქართველოს სენატთან არსებული საკოდიფიკაციო განყოფილების გამოცემა, 1919.

⁹⁰ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1919 წლის 21 ნოემბერი, №264

ბატონმა რაჟდენ არსენიძემ, რომელმაც აღნიშნა ნაფიც ვეჟილებზე დაკისრებული მოვალეობის სიმძიმე და სერიოზულობა და აღნიშნა, რომ ნაფიც ვეჟილთა საბჭო დიდ როლს ითამაშებდა იმ მისწრაფებათა განხორციელებაში, რომელიც დასახული ჰქონდა იუსტიციის სამინისტროს. მინისტრის სიტყვის შემდეგ კრება რამდენიმე წუთით შეწყდა. კრების განახლების შემდეგ საბჭოს კანდიდატთა სიის შესახებ სათათბიროდ ბ. ნ. რუსიას წარუდგენია შეთანხმებული სია საბჭოსი, რომელშიაც 9 ნაფიცი ვეჟილი შედიოდა, აქედან თავმჯდომარედ გ. გიორგაძე, მის ამხანაგად ი. გუნცაძე, წევრებად: შ. მესხიშვილი, ი. დოლუხანოვი, კირილე ნინიძე, ზ. მაჭავარიანი, ნიკო ელიავა, გედევანიშვილი და ტერ გეოდინაცი.

სია მიღებულ იქნა ყრილობის მიერ და ამით ყრილობის მუშაობაც დასრულებულა.⁹¹

ამრიგად, დამოუკიდებელი საქართველოს ისტორიაში პირველად იქნა არჩეული საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭო, რომელიც მამნევ შუდგა მუშაობას.

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ ზემოაღნიშნული ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან მეორე დღეს, 1920 წლის 13 თებერვალს, ამავე გაზეთის 34-ე ნომერში გამოქვეყნდა საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭოს მიმართვა: „ამით აცნობებს ნაფიც ვეჟილთა თანაშემწეთ, რომ ისინი ვალდებულნი არიან 10 მარტამდის შემოიტანონ განცხადებანი საბჭოში ნაფიც ვეჟილის თანაშემწედ ჩარიცხვის შესახებ სათანადო საბუთებით“.⁹²

ნაფიც ვეჟილთა ახალი საბჭოს შემოღებით არ შეცვლილა იმ დროისათვის მოქმედ ნაფიც ვეჟილთა სტატუსი, ისინი კვლავაც აგრძელებდნენ, როგორც ადრე, საადვოკატო საქმიანობას.

1919 წლის 11 ნოემბრის დეკრეტის, გნებავთ რეფორმის, უმთავრესი მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობდა, რომ სათავეს იღებდა დამოუკიდებელი საქართველოს პირობებში დამოუკიდებელი საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭო.

ასევე უმნიშვნელოვანესი იყო ის ფაქტი, რომ დამოუკიდებელ საქართველოში პირველად ამოქმედდა ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი. მართლმსაჯულების განხორციელების ამ ფორმას იმდენად დიდი მნიშვნელობა მიეცა, რომ მის პირველ სხდომას 1920 წლის 8 მარტს

⁹¹ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1920 წლის 12 თებერვალი, №33.

⁹² გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1920 წლის 13 თებერვალი, №34.

დაესწრნენ საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ჟორდანიას, დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარე ალ. ლომთათიძე, იუსტიციის მინისტრი რ. არსენიძე და სხვა ოფიციალური პირები. აღნიშნულის შესახებ იმდროინდელ გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებულ ცნობაში: სასამართლო – ნაფიც მსაჯულთა საოლქო სასამართლოს პირველი სხდომის შესახებ ვკითხულობთ: „8 მარტს შესდგა პირველი სხდომა ნაფიც მსაჯულთა საოლქო სასამართლოსი, სასამართლოს განსახილველი ჰქონდა ორი საქმე ქურდობის შესახებ. 33 ნაფიც მსაჯულთა შორის 14 ქალია, ნაციონალური შემადგენლობით 25 ქართველი, 5 სომეხი და სამი რუსი.“

„სხდომას თავმჯდომარეობს მ. ორჯონიკიძე. ბრალმდებელად გამოვიდა საოლქო სასამართლოს ბრალმდებელი ამხ. შ. დადიანი, ბოლო დამცველად ნაფიცი ვექილი გორდეზიანი.

პირველ სხდომას დაესწრნენ: მთავრობის თავმჯდომარე ნ. ჟორდანიას, დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარე ალ. ლომთათიძე, იუსტიციის მინისტრი რ. არსენიძე, დამფუძნებელი კრების წევრები, სენატორები, წევრები სასამართლო უწყებისა და ადვოკატურის წარმომადგენლები.

სხდომის გახსნისას თავმჯდომარე მ. ორჯონიკიძემ წარმოთქვა მისასალმებელი სიტყვა და აღიარა ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო რევოლუციის ერთ სერიოზულ მონაპოვრად.

სასამართლოს 33 ნაფიც მსაჯულთა წევრისგან სხდომაზე გამოცხადდა მხოლოდ 20, სასამართლოს ერთმა წევრმა (ქალი იყო) ყურთასმენის ნაკლებობის გამო ითხოვა განთავისუფლება, რაიც შესრულებულ იქნა. ფიცის მიღების დროს მღვდელმა მსაჯულებს მიმართა შესაფერი სიტყვით.

სასამართლოს თავმჯდომარემ წევრებს აუხსნა ამ სასამართლოს მნიშვნელობა და მოვალეობა, შემდეგ სიტყვა წარმოთქვა იუსტიციის მინისტრმა რ. არსენიძემ.⁹³

1920 წლის მანძილზე საქართველოში გამომავალ გაზეთებში იბეჭდებოდა ცნობები იმის თაობაზე, რომ ამა თუ იმ სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო სამართლის საქმეების განხილვაში მონაწილეობას იღებდნენ საქართველოს ნაფიცი ვექილები, რაც მიუთითებს ქართველ ნაფიც ვექილთა აქტიურ მუშაობაზე ადამიანის უფლებების დაცვის განხორციელების საქმეში.

⁹³ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1920 წლის 10 მარტი, №56.

ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, თუ როგორი მონდომებით მოუკიდა დამოუკიდებელი საქართველოს ხელისუფლება და საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭო ქვეყანაში ნაფიც ვეჟილთა – ადვოკატთა საქმიანობის შემდგომი განვითარების კეთილშობილურ საქმეს, მაგრამ, როგორც შემდგომ ჩვენი ქვეყნის ისტორიული ავბედითობით გამოირკვა, მას დიდი დღე არ ეწერა, რადგან 1921 წლის თებერვალში საქართველო დაპყრობილ იქნა ბოლშევიკური რუსეთის მიერ, ხოლო 1921 წლის 7 აპრილს დათხოვნილ იქნა ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი, ანუ დამოუკიდებელი საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტმა იარსება დაფუძნებიდან ერთი წელი და ორი თვე.

194. დ ე კ რ ე ტ ი

საქართველოში გეგილობის უფლების განხაზღვრისა და ნაფიც გეგილთა ახალ საბჭოს არჩევისა.

1. საქართველოს ტერიტორიაზე ნაფიც ვეჟილად, მის თანაშემწედ და კერძო ვეჟილად შეიძლება იყოს მხოლოდ საქართველოს ქვეშევრდომი.

შენიშვნა 1. მთავრობას უფლება აქვს შეუთანხმდეს სხვა სახელმწიფოების მთავრობათ, რომ საქართველოს მოქალაქე — ნაფიც ვეჟილს, მის თანაშემწეს და კერძო ვეჟილს, უფლება მიეცეს აწარმოოს სხვისი საქმეები უცხო ქვეყნის სასამართლოებში იმ პირობით, რომ ასეთივე უფლება მიენიჭოს უცხო სახელმწიფოს მოქალაქე ნაფიც ვეჟილს, მის თანაშემწეს და კერძო ვეჟილს საქართველოში.

შენიშვნა 2. იმ ვეჟილს, რომელსაც ზემოაღნიშნულ მუხლთან დაკავშირება უფლება სასამართლოში საქმისწარმოებისა, უფლება მიეცეს დაასრულოს ბოლომდე ის საქმე, რომლის წარმოებაც დაწყებული იქნება სასამართლოს დაწესებულებაში 1820 წლის იანვრის პირველმდღე.

2. გაუქმდეს ტფილისის სასამართლო პალატის ოლქის ნაფიც ვეჟილთა საბჭო.

3. დაარსდეს საქართველოს ნაფიც ვეჟილთა საბჭო, რომლის ძალაჩვედ მოწვეულ იქნეს, სასამართლო დაწესებულებათა დებულების მე-858 და 359 მუხლებში განსაზღვრული წესით, საქართველოს მოქალაქე ნაფიც ვეჟილთა საზოგადო კრება.

4. დეკრეტს ესე ძალაში შედის დღიდან გამოცხადებისა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“.

1919 წ. ნოემბრის 11.

დედანს ხელს აწერენ:

საქართველოს დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარის

უფროსი ახმანავი ალ. ლომთაიძე.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის

თავმჯდომარის პრადვილე გვ. გიგინჟია.

თავი მეოთხე

ადვოკატურა საქართველოში საბჭოთა წყობილების პერიოდში, 1921-1990 წლებში

რუსეთში, ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ, ბოლშევიკებმა გააუქმეს არსებული სასამართლო სისტემა, დაცვის – ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი და შექმნეს ახალი სასამართლო და დაცვის სრულიად განსხვავებული სისტემა. ბელადი ვ.ი. ლენინი თავის ნაწარმოებში „მემარცხენეობის საყმანვილო სენი კომუნიზმში“ წერდა: „...ჩვენ დავანგრეთ რუსეთში და სწორადაც მოვიქცით, რომ დავანგრიეთ, ბურჟუაზიული ადვოკატურა“.

ამ სიტყვებითაც ცხადია, რომ ბოლშევიკები ადვოკატურას განიხილავდნენ კლასობრივ მოვლენად, მაშინ, როცა ადვოკატურა – ადვოკატი თავისი დანიშნულებით ყოველთვის ემსახურებოდა იმ პირის ინტერესებს, რომლის დაცვასაც ახორციელებდა, მიუხედავად იმისა, თუ საზოგადოების რომელ ფენას განეკუთვნებოდა იგი. თუ გავიხსენებთ იმასაც, რომ რამდენ პოლიტიკურ პატიმარს, მათ შორის ბოლშევიკებსაც იცავდნენ მეფის რუსეთის პირობებში ეგრეთ წოდებული „ბურჟუაზიული“ ადვოკატები, მაშინ ნათელი გახდება, რომ ადვოკატები მეფის რუსეთშიც ახორციელებდნენ თავის ფუნქციას და არ წარმოადგენდნენ კლასობრივ ფენას. აქედან გამომდინარე, ცხადია, რომ შეცდომა იყო ბოლშევიკების შეხედულება დაცვის ინსტიტუტისადმი.

რუსეთში საბჭოთა ხელისუფლებამ 1917 წლის 22 ნოემბრის №1 დეკრეტით სასამართლოს შესახებ გააუქმა რევოლუციამდელი სასამართლო სისტემა და ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი. აღნიშნული დეკრეტი საინტერესო და ნოვაციურია იმით, რომ სასამართლო პროცესზე დაცვის უფლება ენიჭებოდა ორივე სქესის ყველა სახელგაუთხეხელ მოქალაქეს, რომელსაც არ ჰქონდა ჩამორთმეული სამოქალაქო უფლებანი.

ანალოგიური სცენარით წარიმართა ადვოკატურის ახალ რელსებზე გადაყვანა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ. კერძოდ, საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლუციონური კომიტეტის 1921 წლის 7 აპრილის დადგენილებაში მითითებულია, რომ „ვინაიდან საბჭოთა სასამართ-

ლოების შემოღების შემდეგ ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტის არსებობა აღარ ამართლებს თავის პირდაპირ დანიშნულებას, ამიტომ საქართველოს საბჭოთა მთელ რესპუბლიკაში ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი დათხოვნილად ჩაითვალოს.⁹⁴

რა თქმა უნდა, ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს ხსენებული დებულება, მაგრამ, ცხადია, რომ ბოლშევიკებს სურდათ, რომ როგორც თავიანთ კონტროლირებად საბჭოთა სასამართლოში, ასევე ადვოკატურის სისტემაში ჰყოლოდათ თავიანთ „საცერში“ გატარებული ადვოკატები.

ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტის გაუქმების შემდეგ საჭირო გახდა საქართველოში დამცველთა ახალი ინსტიტუტის დაარსება, ამიტომ სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 1922 წლის 2 ნოემბრის №15 დადგენილებით საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის სახალხო მოსამართლეთა საბჭოსთან დაარსებულ იქნა სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო სამართლის დამცველთა კოლეგია. აღნიშნულ დადგენილებაში მითითებული იყო, რომ დამცველთა კოლეგიის მოქმედება მოწესრიგდებოდა იუსტიციის სახალხო კომისრის მიერ გამოცემული განსაკუთრებული დებულებით⁹⁵.

1922 წლის დეკემბერში, თბილისში მოწვეულ იქნა დამცველთა კოლეგიის საერთო კრება, რომელმაც აირჩია საქართველოს დამცველთა კოლეგიის პრეზიდიუმი. მის პირველ თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა სერგო ჯაფარიძე.⁹⁶

1923 წლის მაისში არჩეულ იქნა აფხაზეთის დამცველთა კოლეგიის პრეზიდიუმი. მის პირველ თავმჯდომარედ აირჩიეს ბორის ზახაროვი.⁹⁷

1924 წლის მარტში არჩეულ იქნა აჭარის დამცველთა კოლეგიის პრეზიდიუმი, რომელმაც პირველ თავმჯდომარედ აირჩია რეჯებ ნიჟარაძე.⁹⁸

ამრიგად, ადვოკატურის ინსტიტუტმა ახალი ცხოვრება დაიწყო, მაგრამ, როგორც არ უნდა შეცვლილიყო ორგანიზაციულად ადვოკატურის მოწყობა დაცვის ფუნქცია იგივე რჩებოდა.

⁹⁴ გაზეთი „კომუნისტი“, 1921, №39.

⁹⁵ ჟურნალი „მოამბე“, 1922, №44.

⁹⁶ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

⁹⁷ იქვე.

⁹⁸ იქვე.

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების 1923 წლის 15 სექტემბრის №61 დადგენილებით „სასამართლოს საქმეების დამცველთა შესახებ“ გაუქმდა 1922 წლის 2 ნოემბრის დადგენილება და შემოღებულ იქნა დებულება სასამართლო საქმეების დამცველთა შესახებ.⁹⁹

ამ დებულებით აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოს ოლქის სასამართლოებთან შეიქმნა სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო საქმეების დამცველთა კოლეგიები.

აღნიშნული დებულების მე-9 პუნქტის შესაბამისად, გარდა დამცველთა კოლეგიის წევრებისა, დაცვა შეეძლოთ განეხორციელებინათ მხარეთა – ბრალდებულის ან დაზარალებულის ნათესავს, სახელმწიფო დანესებულებისა და საწარმოს რწმუნებამოსილ წარმომადგენელს, აგრეთვე საქართველოს პროფესიულ კავშირთა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციის რწმუნებამოსილ წარმომადგენელს, ასევე სხვა მოქალაქეებსაც ბრალდებულის თხოვნისა და სასამართლოს ნებართვის შემთხვევაში.¹⁰⁰

1922 წლიდან 2001 წლამდე პერიოდში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარეებად არჩეული იყვნენ და მუშაობდნენ ამ თანამდებობაზე ბატონები სერგო ჯაფარიძე, ივანე ცინცაძე, გრიგოლ საყვარელიძე, ნესტორ კორინთელი, ალექსანდრე სიჭინავა, დავით ნასარიძე, შალვა ჭაავა, სარდიონ ნოწონავა, ნატალია ლომთათიძე, გიორგი სტურუა, სერაფიონ ჭელიძე, აკაკი პაიჭაძე, მიხეილ თოფურიძე¹⁰¹, ზურაბ იოსელიანი, გრიგოლ როინიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე და ვლადიმერ (ლადო) ბარათაშვილი.

აფხაზეთის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარეებად – ვლადიმერ ჩაჩბა, ანატოლი აბრბა, სერგი აკირტავა, მელიქ კალაიჯიანი, კონსტანტინე ზაქარაია, ვიქტორ ბჟანია, ივანე შარია, იასონ გერსამია, არდამილ მარკელია, მირონ შამბა, მიხეილ ახუბა.¹⁰²

აჭარის ასსრ ადვოკატთა პრეზიდიუმის თავმჯდომარეებად – იონა ახალაძე, დავით სალაძე, ალვასი თალაკვაძე, ვერა მელიაკოვა, მუხამედ ვანლიში, იოსებ ფალავა, მაკარ ვერულიძე, ჯემალ ბაჯელიძე,

⁹⁹ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹⁰⁰ იქვე.

¹⁰¹ იქვე.

¹⁰² იქვე.

კვლავ იოსებ ფალავა.¹⁰³

ცვლილებები ადვოკატურის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი მოწყობის მხრივ გრძელდებოდა, კერძოდ, სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს 1935 წლის პირველი ივლისის ერთობლივი დადგენილებით საქართველოს სსრ უზენაესი სასამართლოს ორგანიზაციასა და ფუნქციებში შეტანილ იქნა ცვლილებები. ამ დადგენილების მე-9 პუნქტის შესაბამისად, დამცველთა კოლეგიებისადმი ხელმძღვანელობა, ნაცვლად საქართველოს სსრ იუსტიციის სახალხო კომისარიატისა დაექვემდებარა საქართველოს სსრ უზენაეს სასამართლოს, კერძოდ კი, ხელმძღვანელობა დაეკისრა უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას.¹⁰⁴

საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროს გაუქმებისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან იურიდიული კომისიის შექმნის შემდეგ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1960 წლის 26 ივლისის №525 დადგენილების შესაბამისად საქართველოს სსრ, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიებისადმი ხელმძღვანელობა დაეკისრა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებულ იურიდიულ კომისიას.¹⁰⁵

საქართველოს სსრ უმაღლესმა საბჭომ 1961 წლის 27 დეკემბერს მიიღო საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიების ახალი დებულება.¹⁰⁶

აღნიშნული დებულება აწესრიგებდა საქართველოს სსრ, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიების საქმიანობას.

დებულების პირველი მუხლის შესაბამისად, წინასწარ გამოძიებისა და სასამართლოში ბრალდებულთა, დაზარალებულთა, მძიებელთა და მოპასუხეთა დაცვის განხორციელების მიზნით, აგრეთვე მოქალაქეებისათვის, საწარმოებისათვის, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისათვის სხვა იურიდიული დახმარების გასაწევად მოქმედებდნენ საქართველოს სსრ, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ რესპუბლიკის ადვოკატთა კოლეგიები.

ახალი დებულების შესაბამისად, ადვოკატთა საქმიანობას

¹⁰³ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹⁰⁴ საქართველოს სსრ კანონთა და განკარგულებათა კრებული, 1935, №23.

¹⁰⁵ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹⁰⁶ იქვე.

სერგო ჯაფარიძე

შალვა კიკაბიძე

შალვა კიკაბიძე

ნარტალა ლაშვილი

გიორგი სტურუა

შალვა კიკაბიძე

დავით ბაკრაძე

მიხეილ ციკლაური

ზურაბ არსენიძე

გრიგოლ რომიშვილი

ჯამბაკურ ბაკრაძე

ვლადიმერ ბაკრაძე

ენოდნენ მხოლოდ ის პირები, რომლებიც გაერთიანებულნი იყვნენ ადვოკატთა კოლეგიებში. ადვოკატთა კოლეგიები სარგებლობდნენ იურიდიული პირის უფლებით, ჰქონდათ ბეჭედი და შტამპი.¹⁰⁷

ადრე მოქმედი დებულებისაგან განსხვავებით, ახალი დებულების მე-8 მუხლის საფუძველზე, ადვოკატთა კოლეგიის წევრად შეიძლება მიღებული ყოფილიყო სსრ კავშირის მოქალაქე, რომელსაც ჰქონდა უმაღლესი იურიდიული განათლება. ამ მუხლით დანესებული იყო სტაჟირების გავლა იმ პირთათვის, რომელთაც არ ჰქონდათ მუშაობის გამოცდილება იურიდიული სპეციალობის მიხედვით.

მამასადამე, ახალი დებულების შესაბამისად, ადვოკატთა კოლეგიის წევრად მიიღებოდა მხოლოდ უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პირი, ეს უკვე წინ გადადგმული ნაბიჯი იყო, რაც, ცხადია, ემყარებოდა ქვეყანაში განათლების დონის ამაღლებას.

ადვოკატთა კოლეგიაში წევრად მიღება, აგრეთვე კოლეგიიდან ამორიცხვა და გარიცხვა წარმოებდა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მიერ.

ადვოკატის უფლებანი და მოვალეობანი, როდესაც იგი მონაწილეობდა სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის საქმის განხილვის დროს, განისაზღვრებოდა საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის საპროცესო და სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით. ადვოკატს უფლება არ ჰქონდა უარი განეცხადებინა ბრალდებულის დაცვაზე, თუ ეს მან თავიდან იკისრა.¹⁰⁸

გამომდინარე დასაცავი პირის ინტერესებიდან და ობიექტურობის პრინციპიდან, დებულების მე-16 მუხლში ჩაწერილი იყო, რომ ადვოკატს არ შეეძლო დავალების მიღება:

– თუ იგი მოცემულ საქმეზე ადრე იურიდიულ დახმარებას უწევდა იმ პირს, რომლის ინტერესებიც ეწინააღმდეგება მეორე პირის ინტერესებს.

– თუ იგი მოცემულ საქმეში მონაწილეობდა, როგორც მოსამართლე, გამომძიებელი, პროკურორი, მომკვლევე პირი, ექსპერტი ან მოწმე.

– თუ საქმის გადაწყვეტაში მონაწილეობდა თანამდებობის პირი, რომელთანაც ადვოკატს ახლონათესაური დამოკიდებულება ჰქონდა.¹⁰⁹

ადვოკატთა კოლეგიის ახალი დებულების მე-19 მუხლის შესა-

¹⁰⁷ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹⁰⁸ იქვე.

¹⁰⁹ იქვე.

ბამისად, გადაწყვეტილი იყო ადვოკატის საიდუმლოების საკითხი: ადვოკატს უფლება არ ჰქონდა გაეხმაურებინა ცნობები, რომელსაც მიანვდიდნენ მას იურიდიული დახმარების განეცასთან დაკავშირებით.

სსრ კავშირის შრომის სახალხო კომისარიატთან არსებული სოციალური დაზღვევის საკავშირო საბჭოს 1932 წლის 27 აგვისტოს №179-ე დადგენილების შესაბამისად დაწესდა, რომ ადვოკატთა კოლეგიის წევრები უნდა სარგებლობდნენ სოციალური დაზღვევით საერთო საფუძველზე.¹¹⁰

აღნიშნული დადგენილების შესაბამისად დებულების 22-ე მუხლში აღინიშნა, რომ ადვოკატი სარგებლობდა უფლებით მიეღო დახმარება დროებითი შრომის უუნარობისას და პენსია საერთო საფუძველზე მუშა-მოსამსახურეთა თანაბრად.

დებულების 25-ე მუხლის თანახმად, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უმაღლესი ორგანო იყო ადვოკატთა საერთო კრება, რომელიც მოიწვეოდა წელიწადში ერთხელ და უფლებამოსილად ჩაითვლებოდა თუ მასში მონაწილეობას მიიღებდა კოლეგიის წევრთა (დელეგატთა) არანაკლებ 2/3-ისა. რიგგარეშე საერთო კრება შეიძლებოდა მოწვეული ყოფილიყო ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა შემადგენლობის 1/3 მოთხოვნით, ან კოლეგიის პრეზიდიუმის, ან საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროს წინადადებით. ადვოკატთა საერთო კრება ფარული კენჭისყრით ირჩევდა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმსა და სარევიზიო კომისიას სამი წლის ვადით, ნაცვლად 2 წლის ვადისა ძველი დებულებით.¹¹¹

საერთო კრებას უფლება ჰქონდა განესაზღვრა ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა საერთო რაოდენობა, ღია კენჭისყრით ვადაზე ადრე გაეწვია პრეზიდიუმის ან სარევიზიო კომისიის წევრი, რომელიც ვერ ამართლებდა ნდობას, დაემტკიცებინა ადვოკატთა კოლეგიის შტატები და ხარჯთაღრიცხვა, დაენესებინა ადვოკატთა გამომუშავების ანარიცხების ოდენობა არა უმეტეს 25%-ისა.¹¹²

ამგვარად, საერთო კრება, როგორც ადვოკატთა კოლეგიის უმაღლესი ორგანო, თავად განაგებდა ადვოკატთა კოლეგიის ყოველგვარ საქმიანობას და ფულად სახსრებს როგორც შემოსავლის, ისე გასავლის მიმართულებით. დებულების მიხედვით ადვოკატთა კოლე-

¹¹⁰ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹¹¹ იქვე.

¹¹² იქვე.

გიის პრეზიდიუმი იყო კოლეგიის აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანო, რომელიც თავისი შემადგენლობიდან ღია კენჭისყრით ირჩევდა პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილესა და მდივანს. აღნიშნულ პირებს უფლება ჰქონდათ ენარმოებინათ საადვოკატო საქმიანობა მათი ძირითადი სამუშაოსათვის ზიანის მიუყენებლად.¹¹³

გარდა ამისა, ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს უფლება ჰქონდა განეზოგადებინა და გაეგრცელებინა იურიდიული კონსულტაციებისა და ადვოკატების დადებითი მუშაობის გამოცდილება და მიეცა მეთოდური მითითებები, მიეღო ზომები ადვოკატთა კულტურულ-საყოფაცხოვრებო პირობების გასაუმჯობესებლად.

ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ორგანიზებას უწევდა კოლეგიის პრეზიდიუმის მუშაობას და ამზადებდა საკითხებს განსახილველად, იწვევდა პრეზიდიუმის სხდომებს და თავმჯდომარეობდა მას, უზრუნველყოფდა საჩივრებისა და სხვაგვარი მასალების შემოწმებას ადვოკატთა საქმიანობის შესახებ და შექმნდა ისინი პრეზიდიუმზე განსახილველად, პრეზიდიუმის სახელით ანარმოებდა მიმონერას სხვადასხვა ორგანიზაციასთან და დაწესებულებასთან, ანარმოებდა პრეზიდიუმის ადმინისტრაციულ-ტექნიკური მუშაკების მიღებასა და დათხოვნას, ხელმძღვანელობდა ადვოკატთა კოლეგიის სამეურნეო-საფინანსო საქმიანობას.

ადვოკატთა კოლეგიის დებულება ითვალისწინებდა სარევიზიო კომისიის არსებობას, რომელსაც უნდა ჩაეტარებინა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმისა და იურიდიული კონსულტაციების საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის რევიზია და საჭირო შემთხვევაში საკითხი დაეყენებინა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის წინაშე გამოვლინებულ დარღვევათა შესახებ სათანადო ღონისძიების მისაღებად.¹¹⁴

დებულებაში მითითებული იყო, რომ ადვოკატთა მუშაობის ორგანიზაციისათვის ქალაქებსა და რაიონებში იქმნებოდა იურიდიული კონსულტაციები, რომელთა შემადგენლობასა და ადგილსამყოფელს ადგენდა რესპუბლიკის ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი. თითოეული კონსულტაცია სარგებლობდა იურიდიული პირის უფლებით, რომლის მუშაობას ხელმძღვანელობდა კონსულტაციის გამგე, რომელსაც

¹¹³ მ. კომახიძე „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹¹⁴ იქვე.

ნიშნავდა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი კოლეგიის წევრთა შემადგენლობიდან. კონსულტაციის გამგე ახორციელებდა ადვოკატთა მუშაობის ხარისხის შემოწმებას, ხელმძღვანელობდა სტაჟიორების საქმიანობას, ანანილებდა სამუშაოს ადვოკატთა შორის, ხელმძღვანელობდა კონსულტაციის სამეურნეო და საფინანსო საქმიანობას და ა.შ., ამასთან, კონსულტაციის გამგეს უფლება ჰქონდა ეწარმოებინა საადვოკატო საქმიანობა.¹¹⁵

ახალ დებულებაში საკმაო ადგილი დაეთმო ადვოკატთა ნახალისების საკითხს, კერძოდ, ადვოკატთა მიერ თავისი მოვალეობის სანიმუშოდ და წარმატებით შესრულებისათვის, აგრეთვე ხანგრძლივი და უმნიშვნელო მუშაობისათვის გამოუცხადებდნენ მადლობას და ეძლეოდათ ფულადი ჯილდო ან ფასიანი საჩუქარი.

რა თქმა უნდა დებულება ითვალისწინებდა დისციპლინარულ პასუხისმგებლობას დადგენილი შინაგანანესის დარღვევისათვის, თავისი მოვალეობის დაუდევარი არაკეთილსინდისიერი დამოკიდებულებისა და სხვა ისეთი მოქმედებისათვის, რაც სახელს უტეხდა ადვოკატურას. დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიებად ითვლებოდა: შენიშვნა, საყვედური, სასტიკი საყვედური. ადვოკატს დისციპლინური სასჯელი არ შეიძლებოდა დასდებოდა გადაცდომის ჩადენის დღიდან ექვსი თვის გასვლის შემდეგ, ხოლო, თუ ადვოკატი სასჯელის დადების დღიდან ერთი წლის განმავლობაში არ ჩაიდენდა ახალ გადაცდომას, მას დისციპლინური სასჯელი ეხსნებოდა.

ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი უფლებამოსილი იყო ადვოკატი გაერიცხა ადვოკატთა კოლეგიის რიგებიდან იმ შემთხვევაში, თუ იგი ჩაიდენდა სისხლის სამართლის დანაშაულს, რაც დადგენილი იყო კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს განაჩენით, ასევე, როდესაც ადვოკატი ჩაიდენდა ისეთ გადაცდომას, რაც სახელს უტეხდა ადვოკატის წოდებას, სისტემატურად არღვევდა შრომის შინაგანანესს და თავის პროფესიულ მოვალეობას არაკეთილსინდისიერად ასრულებდა.

ადვოკატთა კოლეგიებზე საერთო ხელმძღვანელობასა და კონტროლს მათ საქმიანობაზე ახორციელებდა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული იურიდიული კომისია, ხოლო შემდეგ – საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტრო.

აღნიშვნას იმსახურებს ის გარემოება, რომ საქართველოს,

¹¹⁵ მ. კომახიძე „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

აფხაზეთისა და აჭარის ადვოკატთა კოლეგიები ფაქტობრივად მოქმედებდნენ ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად, რაც იმაში გამოიხატებოდა, რომ ადვოკატთა კოლეგიებში წევრად მიღებას, კოლეგიიდან განთავისუფლებასა და გარიცხვას ახდენდნენ ადვოკატთა კოლეგიების პრეზიდიუმები თავიანთი გადაწყვეტილებით. ჰქონდათ თავიანთი დამოუკიდებელი საფინანსო საქმიანობა და ა.შ. ახალი დებულებით გარკვეულწილად გაფართოვდა საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის უფლება-მოვალეობანი იმ მხრივ, რომ იგი ხელმძღვანელობდა და კონტროლს უწევდა აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიების პრეზიდიუმების საქმიანობას, კერძოდ, განიხილავდა საჩივრებს აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიების პრეზიდიუმების გადაწყვეტილებებზე და უფლება ჰქონდა გაეუქმებინა მათი გადაწყვეტილებები, თუ ისინი ეწინააღმდეგებოდა კანონსა და დებულებას.

ადვოკატთა კოლეგიები ადვოკატთა ცოდნის დონის შემოწმების მიზნით პერიოდულად აწყობდნენ ადვოკატთა ატესტაციას საზოგადოებრიობის წარმომადგენელთა მონაწილეობით, განაზოგადებდნენ ადვოკატთა კოლეგიების მუშაობის პრაქტიკას, ასევე იურიდიული კონსულტაციებისა და ცალკეული ადვოკატების მუშაობის დადებით გამოცდილებას, რაც ეგზავნებოდა ცნობისათვის ადვოკატთა კოლეგიების სტრუქტურულ დანაყოფებს – რაიონისა და ქალაქის იურიდიულ კონსულტაციებს.

1965 წლის სექტემბრიდან ადვოკატებს უფლება ჰქონდათ არა მარტო სასამართლოსა და არბიტრაჟში მიეღოთ მონაწილეობა სამოქალაქო საქმეების განხილვაში, არამედ ადმინისტრაციულ ორგანოებშიც.

საყოველთაოდ ცნობილია ბოლშევიზმის რეპრესიების შესახებ საბჭოთა იმპერიაში, რასაც შეეწირა უამრავი ადვოკატი და მათ შორის ოსიკო ბარათაშვილიც და ცხადია, ასეთ პირობებში ადვოკატის უფლებრივი მდგომარეობა არ იქნებოდა სრულყოფილი და სრულფასოვანი, მაგრამ ქვეყანაში საზოგადოებრივი ცხოვრების განვითარების კვალდაკვალ ვითარდებოდა და მაღლდებოდა ადვოკატის სტატუსიც, მისი უფელაბა-მოვალეობანი, კერძოდ, ადრე მოქმედი კანონმდებლობით ადვოკატს უფლება ჰქონდა მონაწილეობა მიეღო საქმეში მხოლოდ სასამართლო განხილვის სტადიიდან. სისხლის სამართალწარმოების საფუძვლების ახალი კანონის ძალით, 1958

ნლის 25 დეკემბრის ცვლილებით, ადვოკატურის საქმიანობაში ახალ ეტაპს წარმოადგენდა ადვოკატის დაშვება საქმეში მონაწილეობისათვის წინასწარი გამოძიების სტადიიდან, ამასთან, არასრულწლოვანთა საქმეებზე, აგრეთვე იმ პირთა მიმართ, რომლებსაც თავიანთი ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლის გამო არ შეეძლოთ თავად განეხორციელებინათ თავიანთი დაცვის უფლება, დამცველის საქმეში მონაწილეობა დაიშვებოდა ბრალდების წაყენების მომენტიდან.¹¹⁶

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1970 წლის 31 აგვისტოს ბრძანებულებით, „სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების სისხლის სამართალწარმოების საფუძვლების 22-ე მუხლში შეტანილ იქნა ცვლილება“, რის საფუძველზეც საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა 1971 წლის 28 ოქტომბერს შეიტანა შესაბამისი ცვლილებები საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 43-ე და 44-ე მუხლებში, რის შედეგადაც ისინი ჩამოყალიბდა შემდეგი რედაქციით: მუხლი 43. დამცველის მონაწილეობა სისხლის სამართლის სასამართლო წარმოებაში, მითითებული იყო: „დამცველი საქმეში მონაწილეობისათვის დაიშვება იმ მომენტიდან, როცა ბრალდებულს გამოუცხადებენ წინასწარი გამოძიების დამთავრების შესახებ და გასაცნობად წარუდგენენ საქმის მთელ წარმოებას, პროკურორის დადგენილებით დამცველი შეიძლება დაშვებულ იქნეს საქმეში მონაწილეობისათვის ბრალდების წაყენების მომენტიდან. იმ საქმეებზე, რომლებზეც წინასწარი გამოძიება არ ჩატარებულა, დამცველი დაიშვება ბრალდებულის სამართალში მიცემის მომენტიდან. დამცველად დაიშვებიან ადვოკატები, პროფესიული კავშირებისა და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლები. სასამართლოს განჩინებით ან მოსამართლის დადგენილებით დამცველად შეიძლება დაშვებულ იქნენ სამართალში მიცემულის ახლო ნათესავები და კანონიერი წარმომადგენლები, აგრეთვე სხვა პირები.“¹¹⁷

ამავე სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 43-ე პრიმა მუხლი – დამცველის მოწვევა, დანიშვნა და შეცვლა – ჩამოყალიბდა შემდეგი რედაქციით: „ბრალდებული, მისი კანონიერი წარმომადგენელი და აგრეთვე სხვა პირები – ბრალდებულის დავალებით ან მისი თანხმობით, დამცველს მოიწვევენ ამ კოდექსის 43-ე მუხლში ჩამოთვ-

¹¹⁶ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹¹⁷ საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, თბ., 1971.

ლილ პირთაგან. ბრალდებულის თხოვნით დამცველის მონაწილეობას უზრუნველყოფს გამომძიებელი და სასამართლო, იმ შემთხვევაში, როდესაც ბრალდებულის მიერ არჩეული დამცველის მონაწილეობა დიდი ხნით შეუძლებელია, გამომძიებელსა და სასამართლოს შეუძლიათ წინადადება მისცენ ბრალდებულს მოიწვიოს სხვა დამცველი ან ბრალდებულს დაუნიშნონ დამცველი ადვოკატთა კოლეგიის მეშვეობით".¹¹⁸

ასევე სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 44-ე მუხლში დამცველის სავალდებულო მონაწილეობა სისხლის სამართლის სასამართლო წარმოებაში მითითებული იყო: „წინასწარ გამოძიებასა და სასამართლო განხილვაში დამცველის მონაწილეობა სავალდებულოა შემდეგ საქმეებზე: არასრულწლოვანთა საქმეებზე. მუხჯი, ყრუ, უსინათლო და სხვა ისეთი პირების საქმეებზე, რომლებსაც თავიანთი ფიზიკური ან ფსიქიკური ნაკლის გამო არ ძალუძთ თვითონ განახორციელონ თავისი დაცვის უფლება. ამ შემთხვევებში დამცველის საქმეში მონაწილეობა დაიშვება ბრალდების წაყენების მომენტიდან. დამცველის მონაწილეობა იმ პირთა საქმეებზე, რომლებიც არ ფლობენ ენას, რომელზეც მიმდინარეობს სასამართლო წარმოება, აგრეთვე იმ პირთა საქმეებზე, რომლებსაც ბრალად ედებათ ისეთი დანაშაულის ჩადენა, რისთვისაც სასჯელის ზომად შეიძლება დაინიშნოს სიკვდილით დასჯა, სავალდებულოა იმ მომენტიდან, როცა ბრალდებულს აუწყებენ წინასწარი გამოძიების დამთავრების შესახებ და გასაცნობად წარუდგენენ საქმის მთელ წარმოებას. სასამართლო განხილვის დროს დამცველის მონაწილეობა სავალდებულო იყო მაშინაც, თუ წინააღმდეგობა არსებობდა სამართალში მიცემულთა ინტერესებს შორის, – თუ ერთ მათგანს მაინც ჰყავდა დამცველი.“¹¹⁹

მიუხედავად ადვოკატის უფლება-მოვალეობების მხრივ წინ გადადგმული ნაბიჯისა, საბჭოთა წყობილების პირობებში ადვოკატი წარმოდგენილი იყო სასამართლოს დამხმარე ძალად, რომელიც ყოველმხრივ ხელს უწყობდა სასამართლოს ობიექტური ჭეშმარიტების დადგენასა და მართლმსაჯულების სწორად განხორციელებაში. საინტერესოა, რომ ამ დებულების გასამყარებლად დისკუსიებიც კი იმართებოდა როგორც საკავშირო, ასევე რესპუბლიკურ დონეზე, რომელშიც მონაწილეობას იღებდნენ მეცნიერი იურისტები,

¹¹⁸ საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, თბ., 1971.

¹¹⁹ იქვე.

იუსტიციის პრაქტიკული მუშაკები, მწერლები და სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენლები, რომლებიც ერთხმად აღიარებდნენ, რომ საბჭოთა ადვოკატის დანიშნულება იყო დახმარებოდა სასამართლოს ქვემარტების დადგენასა და სოციალისტური კანონების შემდგომ განმტკიცებაში.¹²⁰

აქედან გამომდინარე, ცხადია, რომ აღნიშნულ პერიოდში ადვოკატურა არ იყო ინსტიტუციურად დამოუკიდებელი გაერთიანება, რომელიც ახორციელებდა ადამიანთა და იურიდიულ პირთა დაცვას და რაც უფრო მეტად მნიშვნელოვანია, ქვეყანაში საზოგადოებრივი აზრი არ იყო მიმართული კონკრეტული ადამიანის უფლებების დაცვის სასარგებლოდ, რადგან სამართალდამცავი ორგანოები და სასამართლოები მონოდებულნი იყვნენ, პირველ რიგში, დაეცვათ სახელმწიფოს და არა პიროვნების ინტერესები.

იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატი მ. კომახიძე თავის ნაშრომში „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“ საინტერესო მონაცემებს გვანდის საქართველოს ადვოკატების მონაწილეობის შესახებ დიდ სამამულო ომში 1941-1945 წწ. კერძოდ, როგორც ხსენებული ნაშრომიდან ირკვევა, საქართველოს სსრ, აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიების 456 წევრიდან დიდ სამამულო ომში განვეული იყო 172 ადვოკატი, მათ შორის 80 კაცზე მეტი სამამულო ომის დაწყებისთანავე მოხალისედ წავიდა ფრონტზე. ბევრმა მათგანმა თავი შესწირა სამშობლოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის საქმეს.¹²¹

საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა სამამულო ომის წლებში ფრონტის, ომის შედეგად დანგრეული ქალაქებისა და დაზარალებული ორგანიზაციების დასახმარებლად შეიტანეს დაახლოებით 2 მილიონი მანეთი. მათ შორის: 1941 წლის ივნისში თავდაცვის ფონდში გადაირიცხა 15 000 მანეთი, 1944 წლის აპრილში – 100 000 მანეთი ავიაესკადრილიის მშენებლობისათვის. 1944 წლის დეკემბერში სსრკ სამხედრო ფონდში ჩაირიცხა ადვოკატთა დანაზოგი ფული 383 000 მანეთი, სახელმწიფო სესხის ობლიგაციები 189 000

¹²⁰ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹²¹ იქვე.

მანეთი, გამოუყენებელი შევებულების კომპენსაცია 152 000 მანეთი.¹²²

საქართველოს ადვოკატურა დიდ დახმარებას უწევდა აგრეთვე სამამულო ომის შედეგად ყველაზე დიდად დაზარალებულ გმირ ქალაქებს: ლენინგრადს, სტალინგრადს, ოდესას, დნეპროპეტროვსკს და სხვებს. ასე მაგალითად, 1943 წლის სექტემბერში, ქ. სტალინგრადში, ბავშვთა სახლის ასაშენებლად გადარიცხეს 10 000 მანეთი, ხოლო იმავე წლის ოქტომბერში საშეფო პოსპიტალს გადაუგზავნეს 15 000 ათასი მანეთი. 1944 წელს ლენინგრადის ადვოკატებს გადაურიცხეს 20 000 მანეთი, დნეპროპეტროვსკელ ადვოკატებს – 10 000 მანეთი, ხოლო ოდესის ადვოკატთა კოლეგიას – 30 000 მანეთი, რომლის მიმართაც მაშინ საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პეზიდენტი უმმა შეფობა იკისრა. 1944 წლის ნოემბერში საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი უმმა 40 000 მანეთი გამოყო სამამულო ომში მყოფთა ოჯახების დასახმარებლად. 1945 წლის იანვარში 50 000 მანეთი ჩაერიცხა უკრაინის სსრ იუსტიციის სახალხო კომისარიატს კურსების მოსაწყობად.¹²³

ადვოკატმა ელადიმერ ჩიქოვანმა ინდივიდუალურად თავდაცვის ფონდში შეიტანა 40 000 მანეთი დანაზოგი ფულისა და 20 000 მანეთი სახელმწიფო სესხის ობლიგაციების სახით, რაზედაც 1943 წლის 24 ივნისს მიიღო ი.ბ. სტალინის დეკრეტი, რომელშიც სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდალი წერდა: „ელადიმერ ბადოს ძვე, მიიღეთ ჩემი სალამი და წითელი არმიის მადლობა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების თავდაცვის საქმეში თქვენი მზრუნველობისათვის. ი. სტალინი“.¹²⁴

საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი უმმა სამამულო ომის პერიოდში თავდაცვის ფონდში დიდი ოდენობით თანხების გადარიცხვისათვის ორჯერ დაიმსახურა ი. ბ. სტალინის მადლობა. კერძოდ, 1944 წლის 14 ივნისს მიღებულ დეკრეტში აღნიშნულია: „თბილისი, ათარბეგოვის 32, საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს ნატაშა ერმალოვის ასულ ლომთათიძეს. გთხოვთ, გადასცეთ საქართველოს სსრ ადვოკატებს, რომლებმაც შეაგროვეს 100 000 მანეთი ავიაესკადრილის ასაგებად, ჩემი

¹²² მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹²³ იქვე

¹²⁴ იქვე

ძმური სალამი და წითელი არმიის მადლობა. ი. სტალინი.¹²⁵

დიდი თანხები შეაგროვეს აგრეთვე აჭარის ასსრ ადვოკატებმა სასამართლოს და აჭარის ასსრ იუსტიციის მუშაკებთან ერთად თავდაცვის ფონდში ავიაესკადრილიის „საბჭოთა იუსტიციის“ ასაგებად 1944 წლის ნოემბერში, მათ ფული და სახელმწიფო სესხის ობლიგაცია შეიტანეს 290 000 მანეთზე მეტი, რის გამოც 1944 წლის დეკემბრის პირველ რიცხვებში მიიღეს სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების უმაღლესი მთავარსარდლის მადლობა: „ბათუმი, აჭარის ასსრ იუსტიციის სახალხო კომისიის მოადგილეს ამხ. კომახიძეს, აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს ამხ. მელიაკოვას. – გთხოვთ, გადასცე, ჩემო ძმური სალამი და წითელი არმიის მადლობა აჭარის ასსრ სასამართლოსა და ადვოკატურის მუშაკებს, რომლებმაც შეაგროვეს 140 000 მანეთი ფულად და 152 575 მანეთის სახელმწიფო სესხის ობლიგაციები ავიაესკადრილია „საბჭოთა იუსტიციის“ ასაგებად“. ი. სტალინი.¹²⁶

ამრიგად, საქართველოს, აჭარისა და აფხაზეთის ადვოკატთა კოლეგიის წევრები დიდ დახმარებას უწევდნენ სამამულო ომის პერიოდში როგორც საკუთრივ სახელმწიფოს, ასევე ომში განვეულთა ოჯახებს, ომის ინვალიდებს, სამამულო ომში დაღუპულთა ოჯახის წევრებს როგორც მატერიალურად, ასევე სამართლებრივი რჩევა, დარიგებების მიცემით.

ადვოკატები იურიდიული პრობლემების ირგვლივ გამოდიოდნენ პრესაში, რადიოსა და ტელევიზიაში, ადვოკატთა უმრავლესობა იყო საზოგადოება „ცოდნის“ წევრი და წლის განმავლობაში აწყობდნენ ასობით შეხვედრას საზოგადოებასთან ლექციების წაკითხვის ფორმით თუ კითხვა-პასუხის საღამოების ჩატარებით.

ცნობილმა იურისტმა ვახტანგ ჟვანიამ 1961 წელს გამოსცა ნიგნი „ქართველი იურისტები“, „ნარკვევები ქართული სამოსამართლო მჭევრმეტყველების ისტორიიდან“. თავის ნაშრომში ბატონი ვ. ჟვანია განიხილავს ადვოკატების, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის, გიორგი ნანეიშვილის, იოსებ ბარათაშვილის, შალა მესხიშვილის, დიმიტრი

¹²⁵ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹²⁶ იქვე.

პოლუმორდვინოვისა და ალექსანდრე ჯაფარიძის მოღვაწეობის საკითხებს. ნაშრომში მოცემულია სასამართლო პროცესზე წარმოთქმული დაცვითი და საბრალმდებლო სიტყვები, კერძოდ: „სიტყვა თქმული გუბაზ მეფის მკვლელთა გასამართლებაზე“, აკაკი წერეთლის მიერ წარმოთქმული სიტყვა „სვანების“ პროცესზე, შალა მესხიშვილის მიერ წარმოთქმული სიტყვა „სტოლერმანის“ პროცესზე, ალექსანდრე ჩიქვანაიას მიერ წარმოთქმული საბრალდებო სიტყვა ილია ჭავჭავაძის მკვლელის ბერბიჭაშვილის საქმეზე. ვ. ჟვანიას წიგნში ასევე ნახავთ სიტყვებს წარმოთქმულს ლიტერატურული გასამართლებების დროს, კერძოდ: აკაკი წერეთლის სიტყვა სუმბათაშვილის პიესის „ღალატის“ გამირის ზეინაბის დასაცავად. შალვა მესხიშვილის საბრალდებო სიტყვა „სამშობლოს“ გამირების ლიონიძის და ხიმშიაშვილის მიმართ. იოსებ მაჭავარიანის სიტყვა ლიონიძის და ხიმშიაშვილის დასაცავად. აკაკი წერეთლის სიტყვა გიორგი სააკაძის დასაცავად.¹²⁷

საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ინიციატივით 1963 წელს გამოიცა „ქართველ ადვოკატთა სამოსამართლო სიტყვების“ კრებული, სადაც შეტანილი იყო ცნობილი ქართველი ადვოკატების: ა. გელოვანის, ბ. ხომერიკის, ვ. კერესელიძის, ბ. ბარათაშვილის, შ. გვათუას, ა. საგინაშვილის, ვ. სიდამონიძის, ნ. გიგინეიშვილის, გ. უგრეხელიძის, ი. კაშიას, ა. ჭიჭინაძის და სხვათა დაცვითი სიტყვები სისხლისა და სამოქალაქო სამართლის პროცესში.¹²⁸

სიამაყით უნდა აღინიშნოს, რომ იმ დროის ქართველ საბჭოთა ადვოკატურაში მოღვაწეობდნენ მეცნიერებისა და კულტურის გამოჩენილი მოღვაწენი: აკადემიკოსები, შალვა ნუცუბიძე და ისიდორე დოლიძე, საქართველოს სსრ აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი თინათინ წერეთელი, პროფესორები, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ბორის ფურცხვენიძე, ნიკო წერეთელი, ნიკო ლომსაძე, ივანე სურგულაძე, ევგენი ნეიძე, ლიტერატურული კრიტიკოსები ალ. არსენიშვილი და ბ. ულენტი, ხელოვნებათმცოდნე ს. ამალლობელი, დრამატურგი გ. ბააზოვი, თეატრმცოდნე ა. ბურთიკაშვილი და სხვები.

იურიდიული მეცნიერებისა და სასამართლო-პროკურატურის აქტუალურ საკითხებზე ცალკე წიგნად გამოვიდა ანდრო გელოვანის, შალვა გვათუას, ნიკოლოზ დავითაიას, ნიკოლოზ კველიშვილის, მიხეილ ნანიკაშვილის შრომები. მონიგრაფიები, ნარკვევები, რომანები,

127 ვახტანგ ჟვანია „ქართველი იურისტები, 1961 წ.

128 მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

პიესები და მოთხრობები წიგნებად გამოსცეს ადვოკატებმა გურამ უგრეხელიძემ, გიორგი ხარატიშვილმა, ოსუფ ფალავამ, ალექსანდრე ლომინაძემ, ვახტანგ სიღამონიძემ, შიო გვეტაძემ, მათე გაჩეჩილაძემ და სხვებმა.¹²⁹

სახელმწიფოს, სამართლის, აგრეთვე ჰუმანიტარული მეცნიერების აქტუალურ საკითხებზე საქართველოს რესპუბლიკის ჟურნალ-გაზეთებში ხშირად იბეჭდებოდა აკაკი პაიჭაძის, მიხეილ თოფურიძის, ნიკოლოზ გიგინეიშვილის, გიორგი თარხნიშვილის, ალექსანდრე ხოჭოლავას, ჯამბაკურ ბაქრაძის, შალვა ლეკვეიშვილის, შალვა ტყავაძის, ოთარ კიკვიძის, ილია ჟორდანია, ევგრაფი ჯიჯეიშვილის, აკაკი შარაშიძის, გიორგი შონიას და სხვების მეცნიერული და პრაქტიკული მნიშვნელობის წერილები.¹³⁰

ადვოკატი ბიძინა ბარათაშვილი ეწეოდა მთარგმნელობით საქმიანობას, კერძოდ, რუსული მხატვრული ლიტერატურისა. მან აქტიური მონაწილეობა მიიღო საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსისა და სასამართლო წყობილების კანონის პროექტების მომზადებაში.¹³¹

ადვოკატი გურამ უგრეხელიძე ეწეოდა ლიტერატურულ საქმიანობას. იგი იყო ცნობილი, როგორც ავტორი მთელი რიგი საინტერესო წერილებისა და გამოკვლევებისა, ლიტერატურის ისტორიისა და თეორიის დარგში. იგი უცხოურ ლიტერატურას თარგმნიდა ქართულად და აქვეყნებდა კრიტიკულ ეტიუდებს. გ. უგრეხელიძის შრომებიდან განსაკუთრებით აღინიშნა და დიდი მოწონება დაიმსახურა მისმა გამოკვლევებმა შოთა რუსთაველზე „მოჩვენებითი წინააღმდეგობანი „ვეფხისტყაოსანში“, შექსპირის სონატებისა და მათი თარგმანების შესახებ („ქართული შექსპირიანა“), რომელიც პოეტური განწყობითა და სტილისტური მანერით შექსპირის თარგმნის კიდევ ერთ საინტერესო ინტერპრეტაციას წარმოადგენს. გარდა აღნიშნულისა, ხშირად იბეჭდებოდა ჟურნალ-გაზეთებში გ. უგრეხელიძის წერილები სამართლის, ესთეტიკის, კულტურის აღზრდის საკითხებზე, იგი კითხულობდა საჯარო ლექციებს „ჯორჯ ბაირონის ცხოვრება და შემოქმედება“, „შექსპირის პოეტური ბუნება“ და სხვა საკითხებზე.¹³²

¹²⁹ იქვე.

¹³⁰ იქვე.

¹³¹ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹³² იქვე.

ადვოკატი გიორგი ხარატიშვილის კალამს ეკუთვნის 1931 წელს დაბეჭდილი ნაშრომი „მარქსიზმი და დანაშაულის პრობლემა“. იგი ენერგიულად მუშაობდა თეატრისა და კინოს ისტორიულ საკითხებზე, გამოაქვეყნა საინტერესო ნარკვევები: „მ. გორკი და კინოხელოვნება“, „ი. ტურგენევის რომანების ეკრანიზაცია“, „შენიშვნები ქართული კინოს ისტორიის საკითხებზე“, „შენიშვნები ქართული თეატრის ისტორიის საკითხებზე“, „კ. მარჯანიშვილი კინორეჟისორი“ და სხვა. 1971 წელს გამომცემლობა „ხელოვნებამ“ გამოსცა მისი კაპიტალური ნაშრომი „კ. მარჯანიშვილი რუსულ თეატრში“, რამაც საყოველთაო მონონება დაიმსახურა.¹³³

ადვოკატმა ნიკოლოზ კველიშვილმა გამოსცა ნაშრომი ილია ჭავჭავაძის იურიდიული საქმიანობის თაობაზე. ეს იყო პირველი ნაშრომი, სადაც დეტალურად იყო განხილული ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ლიდერისა და დიდი ჰუმანისტის იურიდიული საქმიანობა, როგორც მომრიგებელი მოსამართლისა და ადვოკატისა, რაც კიდევ ერთი ახალი ფურცელი იყო ი. ჭავჭავაძის რევოლუციურ-დემოკრატიული მსოფლმხედველობის გარკვევისათვის.¹³⁴

გამომცემლობამ „საბჭოთა საქართველო“ 1971 წელს გამოსცა ადვოკატ ანდრო გელოვანის მეტად საინტერესო შრომა „საადვოკატო ეთიკის ზოგიერთი საკითხი“. ავტორი დასაბეღებულ შრომაში განიხილავდა ადვოკატის ეთიკის ზოგიერთ აქტუალურ საკითხს, დაკავშირებულს მის მონაწილეობასთან სისხლის სამართლის პროცესში.¹³⁵

1974 წელს გამოიცა იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატის მ. კომახიძის ნაშრომი „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“.

1995 წელს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრმა ოთარ ბერიშვილმა გამოსცა წიგნი „ადვოკატთა დაცვის სიტყვები“.

ასევე აღნიშვნას იმსახურებს ადვოკატთა კოლეგიის წევრების მიხეილ ნანიკაშვილის, ალექსანდრე ლომინაძის, იუსუფ ფალავას, ნიკოლოზ დავითაიას, ევგრაფი ჯიჯეიშვილის, ილია ჟორდანაიას და სხვათა წარმატებული საადვოკატო, სამეცნიერო და ლიტერატურული მოღვაწეობა.

არაერთ ცნობილ ადვოკატს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბ-

¹³³ იქვე.

¹³⁴ მ. კომახიძე, „საბჭოთა ადვოკატურის 50 წელი“, თბ., 1974.

¹³⁵ იქვე.

ჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით მიენიჭათ საქართველოს სსრ დამსახურებული იურისტის საპატიო წოდება, კერძოდ: მიხეილ ალბაზიშვილს, მიხეილ ახუბას, ბიძინა ბარათაშვილს, ნინო ბარამიძეს, ნიკოლოზ გიგინეიშვილს, ნიკოლოზ დავითაიას, უშანგი კაპანაძეს, აკაკი პაიჭაძეს, გრიგოლ ჟღენტს, სერგო სიხარულიძეს, ივანე სამთელაძეს, გურამ უგრეხელიძეს, იოსებ ფაღავას, მელქისედეკ ცქვიტარიას, აკაკი ჯავახიას¹³⁶ და სხვებს.

1973 წლის იანვრისათვის საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის რიგებში ირიცხებოდა 630 ადვოკატი, მათ შორის ქალი – 164, სკკპ წევრი – 341, აფხაზეთის ასსრ კოლეგიაში – 84 ადვოკატი, აჭარის ასსრ ადვოკატთა კოლეგიაში – 29.¹³⁷

1979 წლის 30 ნოემბერს სსრ კავშირის უმაღლესმა საბჭომ მიიღო კანონი „სსრ კავშირში ადვოკატურის შესახებ“. აღნიშნულის საფუძველზე საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცდა ახალი დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“, რომელიც შემდგომ მოქმედებდა 25 წლის მანძილზე, მათ შორის საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან 15 წლის განმავლობაში.

1980 წლის 12 ნოემბრის დებულების პირველ მუხლში მითითებული იყო, რომ საქართველოს სსრ კონსტიტუციის შესაბამისად საბჭოთა ადვოკატურის ძირითადი ამოცანა იყო მოქალაქეებისა და ორგანიზაციებისათვის იურიდიული დახმარების განევა, ადვოკატურა ხელს უწყობდა მოქალაქეთა და ორგანიზაციათა კანონიერი ინტერესების დაცვას, მართლმსაჯულების განხორციელებას, კანონიერების დაცვასა და განმტკიცებას. დებულების მე-3 მუხლში აღნიშნული იყო, რომ ადვოკატთა კოლეგიები წარმოადგენდნენ იმ პირთა ნებაყოფლობით გაერთიანებებს, რომლებიც საადვოკატო საქმიანობას ეწეოდნენ. ადვოკატთა კოლეგიები იქმნებოდა უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პირთაგან შემდგარი დამფუძნებელი ჯგუფის განცხადებით, რომ საქართველოში მოქმედებდნენ: საქართველოს სსრ ადვოკატთა რესპუბლიკური კოლეგია, აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ ადვოკატთა რესპუბლიკური კოლეგიები. სსრ კავშირის იუსტიციის სამინისტროს თანხმობით, საჭიროების შემთხ-

¹³⁶ იქვე.

¹³⁷ იქვე.

ვევაში, შეიძლება და შექმნილიყო ადვოკატთა ტერიტორიათაშორისო კოლეგიები და სხვა კოლეგიები.

მაშასადამე, საქართველოს ტერიტორიაზე კანონით დაშვებული იყო სამი ადვოკატთა კოლეგიის ფუნქციონირება, მაგრამ, გარდა ამისა, საქორების შემთხვევაში შესაძლებელი იყო კიდევ შექმნილიყო ტერიტორიათაშორისო და სხვა ადვოკატთა კოლეგიები. კანონის ასეთი მიდგომა ადვოკატურის განვითარებისათვის აუცილებელ პირობად უნდა იქნეს მიჩნეული.

დებულება, რომელიც შედგებოდა 31 მუხლისაგან, დეტალურად განსაზღვრავდა ადვოკატთა კოლეგიის ორგანოების სამართლებრივ და უფლებრივ მდგომარეობას, მათ ფუნქციებს, არჩევნების წესს, საქმიანობას, ადვოკატთა კოლეგიის წევრად მიღებისა და განთავისუფლების წესს, მათ უფლება-მოვალეობებს, საადვოკატო საქმიანობის სამართლებრივ საფუძვლებს, ადვოკატთა შრომის რეგულირებასა და ანაზღაურების წესს, ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ნახალისებისა და დისციპლინურ პასუხისმგებლობას, ადვოკატთა კოლეგიის სახსრებსა და მათი ხარჯვის წესს, ადვოკატურის ურთიერთობას სახელმწიფო ორგანოებსა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან.

აღნიშნული დებულების 29-ე მუხლში მითითებული იყო, რომ ადვოკატთა კოლეგიის შტატები, თანამდებობრივი სარგო, ხელფასის ფონდები და ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯების ხარჯთაღრიცხვა არ ექვემდებარებოდა საფინანსო ორგანოებში რეგისტრაციას, ადვოკატთა კოლეგიები არ იბეგრებოდა სახელმწიფო და ადგილობრივი გადასახადითა და გამოსაღებით.¹³⁸

გარდა ამისა, სსრ კავშირის იუსტიციის მინისტრის მიერ 1975 წლის 25 აპრილსა და 1977 წლის 4 აგვისტოს დამტკიცებული დებულებითა და ინსტრუქციით ადვოკატთა შრომით ანაზღაურების შესახებ დეტალურად იყო განერილი მოქალაქეებისა და ორგანიზაციებისათვის იურიდიული დახმარების გაწევის პირობები, ხელშეკრულების გაფორმება, გასამრჯელო სამართლებრივი დოკუმენტების შედგენისა და სამართლებრივ საკითხებზე კონსულტაციის მიცემისათვის, საზღაური სისხლის, სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის საქმეების წარმოებისათვის, საქმეების შეფასება წარმოებდა მარტივ, რთულ და ურთულეს კატეგორიებად, განსაზღვრული იყო სანაწარმოებისათვის,

¹³⁸ 1980 წლის 12 ნოემბრის დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“.

დანესებულებებისა და ორგანიზაციებისათვის განეული იურიდიული დახმარების ანაზღაურება, ასევე ადვოკატების მივლინებასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება. ადვოკატურის საქმიანობა ითვალისწინებდა უფასო იურიდიული დახმარების განევას, ალიმენტის გადახდევინების, შრომის, დასახიჩრების, ზიანის ანაზღაურებისა და სხვა საქმეებზე.

ალსანიშნავია, რომ სსრ კავშირის იუსტიციის სამინისტრომ 1980 წლის 20 ნოემბერს მიიღო ინსტრუქცია ადვოკატთა კოლეგიების აღმასრულებელი და საკონტროლო-სარევიზიო ორგანოების არჩევნების ჩატარების შესახებ, სადაც დეტალურად იყო განერილი ყველა ის პროცედურა, რაც დაკავშირებული იყო არჩევნებთან. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ხელმძღვანელობის არჩევა ხდებოდა სამი წლის ვადით.

ჩვენს ძვირფას მკითხველს მოვახსენებთ, რომ ამ წიგნის ავტორი (ნ. ბირკაია) საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის მე-8 კონფერენციამ 1979 წლის 28 აპრილს აირჩია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილედ და ამ თანამდებობაზე მუშაობდა 1983 წლის დეკემბრამდე, ანუ 4 წელი და 6 თვე.

აღნიშნულმა კონფერენციამ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ აირჩია ბატონი გრიგოლ (გივი) როინიშვილი, რომელიც ადრე მუშაობდა საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილედ.

როგორც ცნობილია, თავიდან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი განთავსებული იყო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს შენობის პირველ სართულზე, მაშინდელი ათარბეგოვის ქუჩა №32, დღევანდელი ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32, სადაც ამჟამად ფუნქციონირებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ბიბლიოთეკა.

მას შემდეგ, რაც საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტრო განთავსდა ქ. თბილისში, მაშინდელი პლესანოვის გამზირი №103-ში, დღევანდელი აღმაშენებლის გამზირი, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ოფისიც გადაიტანეს იმავე შენობაში, რადგან ფაქტობრივად საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროს დაქვემდებარებაში ითვლებოდა რესპუბლიკის ადვოკატურა.

აღნიშნულ შენობაში ხსენებულ მისამართზე ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა, ანუ რესპუბლიკის ადვოკატურის ხელმძღვანელ-

მა ორგანომ, დაყო 1992 წლამდე, ხოლო მას შემდეგ, რაც საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო გადატანილ იქნა ახალ შენობაში, ქ. თბილისში, რუსთაველის გამზირზე, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმიც გადავიდა ამავე შენობის მეორე სართულზე, რომელსაც ძირითადი შესასვლელი გრიბოედოვის ქუჩიდან ჰქონდა.

როგორც ზემოთ აღინიშნა ადვოკატთა ატესტაციების ჩატარება მიზნად ისახავდა ადვოკატთა ცოდნის დონის შემოწმებას, იმის გარკვევას, სათანადოდ იყვნენ თუ არა დასაქმებულები ცალკეული კოლეგიის წევრები და როგორი იყო მათი საქმიანობის, მუშაობის ხარისხი.

სწორედ ამ მიზნით 1979 წლის მაისში საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროს, რესპუბლიკის პროფკავშირებისა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ერთობლივი მუშაობით შეიქმნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმთან ადვოკატთა საატესტაციო კომისია, რომლის ხელმძღვანელობა დაეწავლა ნუგზარ ბირკაიას, როგორც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილეს. კომისიაში შედიოდა რამდენიმე ადვოკატი, მათ შორის საყოველთაოდ ცნობილი ბატონები ბენო ზომერიკი, მიხეილ ალხაზიშვილი და ბიძინა ბარათაშვილი, ასევე საქართველოს სსრ იუსტიციის სამინისტროსა და რესპუბლიკის პროფკავშირის წარმომადგენელი.

აღნიშნული კომისია ორგანიზებულად მუშაობდა დაახლოებით 6 თვის მანძილზე, რაც გამოიხატებოდა დაგეგმილი სხდომების გამართვაში როგორც ქ. თბილისში, ასევე ქუთაისში, თელავსა და გორში, რა დროსაც საატესტაციო კომისია ხვდებოდა თითოეულ ადვოკატ – კოლეგიის წევრს, შესაბამისი დოკუმენტებით ეცნობოდა მათ მიერ გაწეულ საადვოკატო საქმიანობას, უსმენდა მათ, რის შემდეგაც გამოჰქონდა დასკვნა: აკმაყოფილებდა თუ არა იგი ადვოკატთა კოლეგიის წევრისათვის დაწესებულ მოთხოვნებს. იმ პერიოდისათვის საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში, აფხაზეთისა და აჭარის ადვოკატთა კოლეგიების ჩათვლელად ირიცხებოდა დაახლოებით 430 ადვოკატი. ძირითადად ადვოკატები მომზადებულნი იყვნენ, რის გამოც, ცხადია, ეძლეოდათ დადებითი შეფასებები.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმთან არსებულმა ადვოკატთა საატესტაციო კომისიამ 1983 წლის დასაწყისში კვლავ ჩაატარა შესაბამისი სამუშაო, რის შედეგადაც თითოეულ ადვოკატზე

მომზადდა დადგენილება, რაც დაერთო მათ პირად საქმეებს.

1991 წელს, საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა ცნობილი ადვოკატი ბატონი ჯამბაკურ ბაქრაძე, ხოლო 1992 წელს ბატონ ჯამბაკურ ბაქრაძის გარდაცვალების შემდეგ, ჩატარდა რა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საარჩევნო კონფერენცია, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა ბატონი ვლადიმერ (ლადო) ბარათაშვილი, ოსიკო ბარათაშვილის შვილი, რომელიც 1940 წლიდან იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი. ბატონი ლადო ბარათაშვილი 2001 წლის აპრილამდე ხელმძღვანელობდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას.

1994 წლის მაისში დაფუძნდა შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაცია, რომლის დამფუძნებელი წევრები იყვნენ: თურქეთის ქალაქ ანკარის, ბულგარეთის ქალაქ სოფიის, რუმინეთის ქალაქ ბუქარესტის, რუსეთის ქალაქ მოსკოვის, უკრაინის ქალაქ კიევის და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიები. აღნიშნული ასოციაციის დაფუძნების ხელშეკრულებას თურქეთის დედაქალაქ ანკარაში ხელი მოაწერა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის წარმომადგენელმა ადვოკატმა ვასილ (ბესო) კვირიკაშვილმა.

მართალია, ამ პერიოდში (1991-2005 წწ.) საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია მუშაობდა 1980 წლის 12 ნოემბრის დებულებით ადვოკატურის შესახებ, მაგრამ ადვოკატთა კოლეგია ფაქტობრივად აბსოლუტურად დამოუკიდებელი ნებაყოფლობითი გაერთიანება იყო, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსთან მას აერთიანებდა მხოლოდ ის შენობა, სადაც განთავსებული იყო ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი. ამას დაემთხვა ისიც, რომ 1997 წელს იუსტიციის სამინისტროს შენობის იმ ფლიგელში, სადაც განთავსებული იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი, მოხდა ძლიერი ხანძარი, რის გამოც განადგურდა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მთელი ინვენტარი, რის შემდეგაც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა, იუსტიციის სამინისტროსთან შეთანხმებით, თავისი სახსრებით აღადგინა და გაარემონტა 5 ოთახი, სარემონტო სამუშაოები დასრულდა 1998 წელს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი აღნიშნულ შენობაში ფუნქციონირებდა 2004 წლის 15 თებერვლამდე.

თავი მეხუთე

საქართველოში 1997-1999 წლებში განხორციელებული სასამართლო რეფორმა

ადვოკატურა ვერცერთ ქვეყანაში ვერ განვითარდება, თუ არ იქნება დამოუკიდებელი სასამართლო, რადგან სასამართლო არის უპირველესად ადვოკატის საასპარეზო ადგილი. სასამართლო რეფორმა გარკვეულწილად განსაზღვრავს ადვოკატურის ხვალისდელ დღეს, ამიტომ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, წარმოვადგინოთ საქართველოში 1997-1999 წლებში განხორციელებული სასამართლო რეფორმის სამართლებრივი პრობლემები და მაშინდელ მოსამართლეთა პოზიცია ამ რეფორმის მიმართ.

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის აკადემიური მაცნეს სამართლის 2015 წლის №4-ში სათაურით: „საქართველოში 1997-1999 წლებში განხორციელებული სასამართლო რეფორმის სამართლებრივი პრობლემების“ შესახებ გამოქვეყნდა ნ. ბირკაიას სტატია, რომელშიც გადმოცემულია იმ დროინდელ რეფორმატორთა და მოსამართლეთა პოზიცია სასამართლო რეფორმის განხორციელების დროს და საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს სამართლებრივი გადაწყვეტილება ამ საკითხზე.

მკითხველს ვთავაზობთ ამ ნაშრომს:

რეფორმატორთა და მოსამართლეთა პოზიცია სასამართლო რეფორმის განხორციელების დროს

1995 წლის 24 აგვისტოს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო ახალი კონსტიტუცია, რომლითაც პრაქტიკულად განხორციელდა ხელისუფლების საკანონმდებლო, აღმასრულებელ და სასამართლო სახელისუფლებო შტოებად დანაწილების კლასიკური პრინციპი, რაც უდავოდ დიდი გამარჯვება იყო ქვეყანაში დემოკრატიის დამკვიდრებისა და ადამიანის უფლებების დაცვის მექანიზმის ახლებურად ჩამოყალიბებისათვის.¹³⁹

თითქმის ორი წლის შემდეგ, 1997 წლის 13 ივნისს, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოე-

¹³⁹ საქართველოს 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუცია.

ბის შესახებ“, რომლის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით, „რაიონის (ქალაქის) სასამართლოს, თბილისის საქალაქო სასამართლოს, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი სასამართლოების და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეებს, გარდა იმ მოსამართლეებისა, რომლებიც დანიშნული (არჩეული) იყვნენ ამ კანონის შესაბამისად, შეუწყდებოდათ უფლებამოსილება 1998 წლის 1 მაისს“.¹⁴⁰

ორგანული კანონის ეს ნორმა ფაქტობრივად უპირისპირდებოდა კონსტიტუციურ პრინციპს დამოუკიდებელი სასამართლოს შესახებ, სახელმწიფოს ვალდებულებას დაეცვა და უზრუნველყო სასამართლოს დამოუკიდებლობა.

1997-1999 წლებში საქართველოს პრეზიდენტთან შექმნილი იყო პრეზიდენტის სათათბირო ორგანო იუსტიციის საბჭოს სახით, რომელსაც დავალებული ჰქონდა ქვეყანაში სასამართლო რეფორმის ჩატარება.

საქართველოს მოსამართლეთა კორპუსს, ძირითადად რაიონისა და ქალაქის და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეთა წარმომადგენლებს ჰქონდათ შეხვედრები როგორც მთლიანად იუსტიციის საბჭოსთან, რომელსაც თავმჯდომარეობდა საქართველოს პრეზიდენტი, ასევე იუსტიციის საბჭოს ცალკეულ წევრებთან და ამერიკის შეერთებული შტატების იურისტთა ასოციაციის მუშაკებთან, რომლებიც ჩამოდიოდნენ საქართველოში და კურირებდნენ სასამართლო რეფორმის მიმდინარეობას.

1998 წლის 6 იანვარს საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციის თავმჯდომარე ნ. ბირკაია და თავმჯდომარის მოადგილე ნ. ხაბულიანი, თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარე დ. კალმახელიძე, მისი მოადგილე ა. კობახიძე და საქალაქო სასამართლოს წევრი გ. თითბერიძე შეხვდნენ საქართველოს პრეზიდენტის კანცელარიაში იუსტიციის საბჭოს სრულ შემადგენლობას: ე. შევარდნაძეს, მ. უგრეხელიძეს, მ. სააკაშვილს, ლ. ჭანტურიას, ს. მოლაშვილს, თ. შარმანაშვილს, მ. მამალაძეს, ე. გოცირიძეს და სხვებს.

იუსტიციის საბჭოს წევრები არ უარყოფდნენ იმ გარემოებას, რომ:

1. მოქმედ მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების შეწყვეტით ილაზებდა მათი უფლებები და ინტერესები, მაგრამ, ამასთან, ისინი

¹⁴⁰ საქართველოს 1997 წლის 13 ივნისის ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“.

მიუთითებდნენ, რომ მოსამართლეთა ინტერესებზე უფრო დიდად ღირებული იყო სასამართლო რეფორმა და ასეთ პირობებში სახელმწიფოს მოსამართლეთა ინტერესები უნდა ენაცვალებინა სასამართლო რეფორმისათვის.

2. იუსტიციის საბჭოს მიერ საქართველოში მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების მოსალოდნელი შეწყვეტა შედარებული და გაიგივებული იყო აღმოსავლეთ გერმანიის სახელმწიფოს გაუქმების შემდეგ იქ მოქმედ მოსამართლეთა საყოველთაო განთავისუფლებასთან.

3. იუსტიციის საბჭოს მიაჩნდა, რომ ვერ დაიცდიდნენ 2001 წლამდე, ანუ იმ დრომდე, როცა მოქმედ მოსამართლეებს ენურებოდათ უფლებამოსილების ათწლიანი ვადა, თუ არ იქნებოდა ჩატარებული საკვალიფიკაციო გამოცდები და ხელახლა არ დაინიშნებოდნენ მოსამართლეები.

მოქმედ მოსამართლეთა უფლებამოსილების გასვლამდე დაცდა მათ მიაჩნდათ სასამართლო რეფორმის გაჩერებად.

4. მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდებისთვის ბილეთები იბეჭდებოდა აშშ-ში და საფრანგეთიდან, ქ. სტრასბურგიდან შესაბამის კომისიას უნდა ჩამოეტანა საქართველოში, ხოლო შემდეგ უნდა ჩატარებულიყო გამოცდები, რაც საკმაოდ დიდი თანხები ჯდებოდა.

5. „რეფორმატორები“ მოქმედ მოსამართლეთა კორპუსის წინააღმდეგ ერთ-ერთ არგუმენტად იმასაც ასახელებდნენ, რომ, თითქოს ისინი ისე იყვნენ დანიშნული 1991 წელს და შემდეგ წლებში, რომ არ ჰქონდათ ჩაბარებული შესაბამისი საკვალიფიკაციო გამოცდები და ამდენად, იმ დროისათვის მოქმედი კანონის დარღვევით დაინიშნენ.

6. ერთ-ერთ ძირითად არგუმენტად ე.წ. „ახალგაზრდა რეფორმატორებისაგან“ ისმოდა, რომ სასამართლო სისტემაში კორუფცია იყო და მაშინდელი მოსამართლეები კორუმპირებულნი იყვნენ, რის გამოც ყველას ერთბაშად, ყოველგვარ მტკიცებულებათა გარეშე, უნდა შეწყვეტილიყო უფლებამოსილება.

7. „რეფორმატორებს“ მიაჩნდათ, რომ იმ დროისათვის მოქმედი მოსამართლეთა კორპუსის დანიშვნა განხორციელდა საბჭოური კონსტიტუციის საფუძველზე და ამდენად, მოქმედ მოსამართლეთა უფლებამოსილების ვადის შეწყვეტა 1998 წლის 1 მაისიდან კანონიერი იყო.

8. აშკარად ჩანდა, რომ „რეფორმატორები“ ჩქარობდნენ განეხორციელებინათ სასამართლო რეფორმა, შესაბამისად, ჩატარებინათ საკვალიფიკაციო გამოცდები.

9. 1998 წლის 6 იანვარს საქართველოს პრეზიდენტთან და იუსტიციის საბჭოს წევრებთან მოსამართლეების შეხვედრის შესახებ გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ 7 იანვარს გამოქვეყნდა მოკლე ცნობა იმის შესახებ, რომ შედგა ზემოაღნიშნული შეხვედრა და თითქოს მოსამართლეებს არანაირი პრეტენზიები არ ჰქონდათ.¹⁴¹

10. ე.წ. „ახალგაზრდა რეფორმატორები“ ყურადღებას ამახვილებდნენ საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარებაზე და ლიად გაიძახოდნენ, რომ მოქმედი მოსამართლეები ვერაფერს ვერ მიაღწევდნენ, გამოცდებს ვერ ჩააბარებდნენ და ა.შ. საინტერესო ფაქტი მოხდა 1998 წლის 8 ნოემბერს, როცა მოსამართლეთა ასოციაციის კრების დაწყების წინ, ქ. თბილისში, მაშინდელი ცეკავშირის შენობასთან, სადაც იკრიბებოდნენ მოსამართლეები, ე.წ. „თავისუფალი ინსტიტუტის“ აქტივისტების მიერ მიგზავნილი ე.წ. „შაოსანი ქალები“ კრებაზე მისულ მოსამართლეებს „ოროსან“ მოსამართლეებს უწოდებდნენ, მაშინ, როდესაც ჯერ საკვალიფიკაციო გამოცდაზე არცერთი მოსამართლე არ იყო გასული და რაიმე შეფასება არ ჰქონდათ მიღებული.

ასეთ პირობებში საქართველოს მოსამართლეთა კორპუსმა გადაწყვიტა რა დაეცვა სასამართლოს დამოუკიდებლობა და თავიანთი უფლებები, 1997 წლის 8 ნოემბერს გაიმართა საქართველოს რაიონისა (ქალაქის) და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეთა კონფერენცია, რომლის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღეს იუსტიციის საბჭოს წევრებმა. მოსამართლეთა კონფერენციამ მიიღო რეზოლუცია იმასთან დაკავშირებით, რომ მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების ვადაზე ადრე შეწყვეტა ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს კონსტიტუციით აღიარებულ საერთაშორისო-სამართლებრივი რეკომენდაციების საფუძველზე შემუშავებულ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის ძირითად პრინციპებს და არადემოკრატიული იყო.

აღნიშნული რეზოლუცია გაეგზავნა საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტსა და იუსტიციის საბჭოს.

1. 1997 წლის 22 დეკემბერს მოსამართლეებმა ქ. თბილისში, პირველად საქართველოს ისტორიაში, დააფუძნეს მოსამართლეთა ასოციაცია, (რომლის თავმჯდომარედ არჩეული იქნა ნუგზარ

¹⁴¹ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“, 1998 წლის 7 იანვრის ნომერი.

ბირკაია),¹⁴² ასევე ამავე კავშირის ორგანო გაზეთი „სასამართლო“.

2. საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაცია ღიად აფიქსირებდა თავის მოსაზრებას „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტის არაკონსტიტუციურობაზე, რადგან მიაჩნდა, რომ იგი ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს კონსტიტუციით აღიარებულ საერთაშორისო-სამართლებრივი რეკომენდაციების საფუძველზე შემუშავებულ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის ძირითად პრინციპებს.

3. მოსამართლეთა ასოციაციას მიაჩნდა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს კანონმდებლობა შეესაბამებოდა საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებსა და ნორმებს. საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, კონსტიტუციურ შეთანხმებას, აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ.¹⁴³ მაშასადამე, საქართველოს კონსტიტუცია, როგორც მთელი ცივილიზებული მსოფლიო აღიარებდა, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მე-7 კონგრესის მიერ ქ. მილანში 1985 წლის 26 აგვისტოს და 6 სექტემბერს მიღებულ და გენერალური ასამბლეის მიერ 1985 წლის 29 ნოემბრისა და 1985 წლის 13 დეკემბრის რეზოლუციებით მოწონებულ „სასამართლო ორგანოების დამოუკიდებლობის ძირითად პრინციპებს“,¹⁴⁴ რომლის მე-12 პუნქტში აღნიშნული იყო, რომ „დანიშნულ ან არჩეულ მოსამართლეებს ჰქონდათ უფლებამოსილებათა გარანტირებული ვადა, მათი პენსიაზე სავალდებულო გასვლამდე ან უფლებამოსილების ვადის დამთავრებამდე, სადაც ასეთი დადგენილი იყო. რომ აღნიშნულზე ასევე მიუთითა ევროსაბჭოს ეგიდით ადამიანური განზომილებების შესახებ მოსკოვის 1991 წლის სექტემბრის თათბირმა, სადაც მონაწილეობდა მსოფლიოს 40 წამყვანი სახელმწიფო. დასახელებული თათბირის გადამწყვეტილების 19.1 და 19.2 პუნქტებით გათვალისწინებული იყო, რომ უზრუნველყოფილი უნდა ყოფილიყო მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის შესახებ საერთაშორისო სამართლით აღიარებული

¹⁴² საქართველოს მოსამართლეთა კავშირის ასოციაციის წესდება, თბ., 1997.

¹⁴³ საქართველოს 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუცია.

¹⁴⁴ გაეროს „სასამართლო ორგანოების დამოუკიდებლობის ძირითადი პრინციპები

ნორმები, რომ სასამართლო ორგანოთა დამოუკიდებლობა გარანტირებული და განმტკიცებული იყოს ქვეყნის კონსტიტუციაში და სრულდებოდეს პრაქტიკაში. განსაკუთრებული ყურადღება კი მიქცეული უნდა ყოფილიყო სასამართლო სისტემის დამოუკიდებლობის ძირითადი პრინციპების დაცვისადმი. ამრიგად, ცივილიზებულ მსოფლიოში აღიარებულ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის გარანტიებს შორის ერთ-ერთი მთავარი იყო ის, რომ დანიშნულ ან არჩეულ მოსამართლეებს ჰქონდათ უფლებამოსილებათა გარანტირებული ვადა, ანუ, რა ვადითაც ისინი იყვნენ დანიშნული, ხელშეუხებელნი იყვნენ და მათ იცავდა ქვეყნის კონსტიტუცია და ხელისუფლება.

4. საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციას მიაჩნდა, რომ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 54-ე მუხლში¹⁴⁵ ამომწურავად იყო მითითებული მოსამართლის თანამდებობიდან განთავისუფლების საფუძვლები და მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების შეწყვეტის ისეთ ხელოვნურ საფუძველს არ ითვალისწინებდა, როგორსაც უთითებდა ამავე კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი.¹⁴⁶

5. საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაცია თვლიდა, რომ იმ დროისათვის მოქმედი მოსამართლეთა კორპუსის უმრავლესობა დანიშნული იყო 1991 წლის თებერვალში დამოუკიდებელი საქართველოს ლეგიტიმური ხელისუფლების უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილებით 10 წლის ვადით და ეს ვადა იწურებოდა 2001 წელს. ის გარემოება, რომ მოსამართლენი დანიშნული იყვნენ ლეგიტიმური ხელისუფლების მიერ, აღიარებული იყო 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუციით¹⁴⁷, ხოლო საქართველოს ხელისუფლება იყო სამართალმემკვიდრე წინა ხელისუფლებისა. საბჭოური პერიოდის კონსტიტუციის შესაბამისად, მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესება ხდებოდა საყოველთაო არჩევნების შედეგად. 1990 წლის 28 დეკემბერს კი დამოუკიდებელი საქართველოს ლეგიტიმურმა უზენაესმა საბჭომ ცვლილება შეიტანა საბჭოური კონსტიტუციის შესაბამის 164-ე მუხლში¹⁴⁸ და განსაზღვრა მოსამართლედ გამწესების ახალი წესი – დანიშ-

¹⁴⁵ 1997 წლის 13 ივნისის საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“.

¹⁴⁶ იქვე.

¹⁴⁷ 1995 წლის საქართველოს კონსტიტუცია.

¹⁴⁸ საბჭოური კონსტიტუცია 1990 წლის 28 დეკემბრის ცვლილებებით.

ენა 10 წლის ვადით, რაც განხორციელდა კიდევ 1991 წელს. ამასთან, დამოუკიდებელი საქართველოს უზენაესი საბჭოს მიერ 1990 წლის 28 დეკემბერს მიღებულ იქნა კანონების მთელი პაკეტი, რომელმაც განსაზღვრა სასამართლო წყობილების საფუძვლები, მოსამართლეთა სტატუსი, საკვალიფიკაციო და დისციპლინარული კოლეგიის საქმიანობის წესი და ა.შ. და ეს კანონები სრულებითაც არ იყო საბჭოური პერიოდის, ამ კანონების საფუძველზე მოხდა მოქმედი სასამართლო კორპუსის ფორმირება.¹⁴⁹

6. იმდროინდელი მოსამართლეთა კორპუსი რომ კანონიერად იყო დანიშნული, მოსამართლეთა ასოციაცია ასაბუთებდა შემდეგი არგუმენტებით, კერძოდ, მოქმედ მოსამართლეთა უმეტესი ნაწილი დანიშნული იყო განმეორებით 1991 წლის 22 თებერვალს საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის დადგენილებით, საქართველოს რესპუბლიკაში სასამართლო წყობილების შესახებ 1990 წლის 28 დეკემბრის კანონის საფუძველზე.¹⁵⁰ აღნიშნული კანონის 81-ე მუხლი მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო კოლეგიების უფლებამოსილებაში მიუთითებდა, რომ საკვალიფიკაციო კოლეგიები აფასებდნენ მოსამართლედ და ადმინისტრაციულ მოსამართლედ პირველად დასახელებული კანდიდატის მზადყოფნას სასამართლო საქმიანობისათვის და უწყობდნენ მას საკვალიფიკაციო გამოცდას. ამრიგად, საკვალიფიკაციო გამოცდა უნდა ჩაებარებინა მხოლოდ მოსამართლედ პირველად დასახელებულ კანდიდატს, ასეთი კი, როგორც სტატისტიკა მოწმობდა, იყო დაახლოებით 20% და მათ პირად საქმეებში იყო მაშინდელი საკვალიფიკაციო კოლეგიის დასკვნები საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩაბარების თაობაზე. გარდა ამისა, მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო კოლეგია ატარებდა რა მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო ატესტაციას, დასკვნები მათთვის სხვადასხვა საკვალიფიკაციო კლასის მისანიჭებლად ეგზავნებოდა საქართველოს პრეზიდენტს, როგორც სახელმწიფო მეთაურს, რათა მათ პრეზიდენტის განკარგულებით მინიჭებოდათ მოსამართლის ესა თუ ის საკვალიფიკაციო კლასი. 1993, 1994, 1995, 1996 და 1997 წლებში საქართველოს მოსამართლეებს საკვალიფიკაციო კლასები მიენიჭათ საქართველოს სახელმწიფო მეთაურის – პრეზიდენტის განკარგულებით, რითაც

¹⁴⁹ ჯ. ხეცურიანი, „დამოუკიდებლობიდან სამართლებრივი სახელმწიფოსაკენ“, თბ., 2006.

¹⁵⁰ კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“.

მოხდა მოსამართლეთა კორპუსის ლეგიტიმაცია საქართველოში არსებული ხელისუფლების მიერ და ფაქტობრივად კიდევ ერთხელ დამტკიცდა მოსამართლეთა უფლებები.

7. მოსამართლეთა ასოციაციას მიაჩნდა, რომ მოქმედ მოსამართლეთა უფლებამოსილების შეწყვეტა ეწინააღმდეგებოდა რა გაეროსა და ევროსაბჭოს მოთხოვნებს, აქედან გამომდინარე, არანაირი კანონიერი საფუძველი არ არსებობდა ამისა, ასეთი პრეცედენტის დაშვებას არ შეიძლებოდა მომავალში დადებითი შედეგი მოპყოლოდა და კეთილსასურველი იმიჯი შეექმნა ჩვენი ქვეყნისათვის.

8. აზრი იმის შესახებ, რომ თითქოს სასამართლო რეფორმა გაჩერდებოდა, მაშინ მოქმედ მოსამართლეთა კორპუსის უფლებამოსილების შეწყვეტისა და მოსამართლეთა ხელახალი დანიშვნის გარეშე, მოსამართლეთა ასოციაციას უსაფუძვლოდ მიაჩნდა, რადგან თვლიდა, რომ როგორც სააპელაციო, ისე სხვა სასამართლოები, სავსებით შესაძლებელი იყო, დაკომპლექტებულიყო მაშინდელი მოსამართლეთა კორპუსით იმ ვადით, რაც მათ ჰქონდათ დარჩენილი უფლებამოსილებათა ფარგლებში, ხოლო შემდეგ განხორციელებულიყო მოსამართლეთა კადრების შერჩევა იმ წესით, რაც განსაზღვრული იყო ორგანული კანონით „საერთო სასამართლოების შესახებ“. საკითხის ამგვარი გადაწყვეტა მოსამართლეთა კორპუსს სამართლიანად, ობიექტურად და კანონიერა მიაჩნდა.

9. მოსამართლეთა ასოციაცია თვლიდა, რომ სასამართლოს სახეს ქართულ საზოგადოებაში კარგად აჩვენებდა „დილის გაზეთის“ 1998 წლის 30 იანვრის ნომერში გამოქვეყნებული „პრეს-გამოკითხვა“, რომელიც ჩაატარა სააგენტო „თბილისის“ სოციოლოგიურმა სამსახურმა, სადაც შეკითხვაზე – ყველაზე უფრო ვისი იმედი აქვს ხალხს? პოლიციის, პროკურატურის თუ სასამართლოსი, გამოკითხულთა 37,3% უპასუხა, რომ სასამართლოსი, მაშინ, როდესაც პოლიციის და პროკურატურის მიმართ გამოკითხულთა მხოლოდ 12% და 5,7% გამოთქვა იმედი.¹⁵¹ ნიშანდობლივი იყო ისიც, რომ 1991-1998 წლებში არც ერთი მოსამართლე არ ყოფილა მიცემული სისხლის სამართლის პასუხისგებაში.

10. რაც შეეხება აღმოსავლეთ გერმანიის მაგალითს, მოსამართლეთა ასოციაციას დაუშვებლად მიაჩნდა აღმოსავლეთ გერმანიისა და საქართველოში მოქმედი მოსამართლეთა კორპუსისათვის

¹⁵¹ „დილის გაზეთი“, 1998 წლის 30 იანვრის ნომერი.

მოსალოდნელი უფლებამოსილების შეწყვეტის იდენტურ მოვლენად წარმოსახვა, რადგან აღმოსავლეთი გერმანია გაუქმდა, როგორც სახელმწიფო, ხოლო საქართველომ, პირიქით, 1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული არჩევნების შედეგად მოიპოვა დამოუკიდებლობა, რის შემდეგაც ხელისუფლებაში მოსულმა ეროვნულმა ხელისუფლებამ ჩამოაყალიბა და დანიშნა ქვეყანაში ახალი მოსამართლეთა კორპუსი, ანუ სულ სხვა რეალობასთან გვეყვანდა საქმე.

11. 1998 წლის მარტში საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციას ეწვივნენ აშშ-ს იურისტთა საზოგადოების წარმომადგენლები, რა დროსაც წარიმართა საუბარი იმის თაობაზე, თუ რაოდენ კანონიერად მიმდინარეობდა სასამართლო რეფორმა საქართველოში, მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების ვადაზე ადრე შეწყვეტა იყო თუ არა უკანონო. საუბრისას მათ დაადასტურეს, რომ აშშ-ში „შეუძლებელია მოსამართლეებს ვადაზე ადრე შეუწყდეთ უფლებამოსილება, ხოლო, რაც შეეხება საქართველოს, უფლებმოსილების შეწყვეტა თქვენმა ხელისუფლებამ გადაწყვიტა და ჩვენ ვერ ჩავერევით.“¹⁵²

12. საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციას მიაჩნდა, რომ სასამართლო რეფორმა უნდა ჩატარებულიყო ევოლუციური გზით, საკანონმდებლო და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის უზრუნველყოფით, დემოკრატიულ მოთხოვნებზე დაყრდნობით, საერთაშორისო პრაქტიკისა და ჩვენი ქვეყნის ისტორიული მონაცემების გათვალისწინებით, იმ პრინციპით, რომ დაცული ყოფილიყო არა მარტო სასამართლოს და თითოეული მოსამართლის დამოუკიდებლობა, არამედ მათი უფლებებიც.

სამართლებრივი პრობლემა, რაც დაკავშირებული იყო

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998

წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილებასთან

1. საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციაში გადაწყვიტეს თავიანთი უფლებების დასაცავად მიემართათ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის და საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციის წევრმა ბატონმა ავთანდილ ჭაჭუამ მიმართა კიდეც საკონსტიტუციო სასამართლოს შესაბამისი სარჩელით.

¹⁵² გაზეთი „სასამართლო“, 1998, №4.

2. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილებით, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი ცნობილ იქნა არაკონსტიტუციურად. როგორც ცნობილია, საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და გადასინჯვას არ ექვემდებარება, ე.ი. მოქმედ მოსამართლეებს უფლებამოსილება არანაირი პირობების დანესებით არ უნდა შეწყვეტოდათ.¹⁵³

3. საკონსტიტუციო სასამართლო თავისი გადაწყვეტილების მე-2 პუნქტში მიუთითებდა, რომ „მართალია, საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციის პირველ მუხლში არ წერია, რომ იგი აღიარებს 1991 წელს მოქმედი კონსტიტუციის კანონიერებას, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუცია არ იცავს 1991 წელს მოქმედი კონსტიტუციის დებულებებისა და პრინციპების მემკვიდრეობითობას; ამ დროს არც სახელმწიფო და არც საზოგადოებრივი წყობილება უკვე აღარ იყო სოციალისტური. აქედან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგია 1991 წელს დანიშნულ მოსამართლეებს არ მიიჩნევს სოციალისტური სისტემის მოსამართლეებად.“¹⁵⁴

4. საკონსტიტუციო სასამართლომ მიუთითა, რომ 1997 წლის 13 ივნისს მიღებულმა ორგანულმა კანონმა „საერთო სასამართლოების შესახებ“ გაზარდა ის მოთხოვნები, რომლებიც წაყენება მოსამართლეობის კანდიდატს (მუხლი 46).¹⁵⁵

„სასამართლო კოლეგიას მიაჩნია, რომ ახალი კანონით დაწესებული მოთხოვნები არ უნდა შეეხოთ მოქმედ მოსამართლეებს და იგი არ უნდა გახდეს მოსამართლეთა უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის საფუძველი, რადგან კანონს (ისე, როგორც სხვა ნორმატიულ აქტებს) უკუძალა არა აქვს, ე.ი. მათი მოქმედება არ ვრცელდება იმ ფაქტებზე, ურთიერთობებსა და გარემოებებზე, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა ამ აქტის გამოცემამდე. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ნორმა (კანონი) შესაძლებელია შეეფარდოს მხოლოდ იმ ურთიერთობებს, რომლებიც წარმოიშობიან მისი გამოცემის, მისი ძალაში შესვლის შემდეგ.“¹⁵⁶

¹⁵³ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

¹⁵⁴ იქვე.

¹⁵⁵ იქვე.

¹⁵⁶ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

5. სასამართლოს ზემოხსენებულ გადაწყვეტილებაში ვკითხულობთ: „საქართველოს კონსტიტუციის 30-ე მუხლი შეეხება შრომის თავისუფლებასა და შრომითი უფლებების დაცვის საკითხებს. ამ მუხლის პირველი პუნქტი აღიარებს არა შრომის უფლებას, არამედ შრომის თავისუფლებას, ე.ი. თავისუფალი შრომის უფლებას – კანონი უნდა იცავდეს მოქალაქეთა შრომით უფლებებს. უფრო მეტიც, სახელმწიფო კისრულობს ვალდებულებას, დაიცვას თავისი მოქალაქეთა შრომითი უფლებები არა მარტო ქვეყნის შიგნით, არამედ საზღვარგარეთაც...“. „საყურადღებოა ის გარემოება, რომ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტით ქვეყნის მთელი სასამართლო სისტემის მოსამართლეებს უფლებამოსილება ვადამდე უწყდებათ, ანუ დათხოვნილ იქნებიან თანამდებობიდან ყოველგვარი საფუძვლის გარეშე. ამ შემთხვევაში კანონი არ ითვალისწინებს მოსამართლეთა უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის რაიმე საფუძველს, თუ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 54-ე მუხლი ითვალისწინებს მოსამართლეთა თანამდებობიდან დათხოვნას მხოლოდ კანონში ჩამოთვლილი საფუძვლების მიხედვით, ამავე კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი ქვეყნის მოსამართლეთა მთელ კორპუსს უფლებამოსილებას ვადამდე უწყვეტს, ანუ თანამდებობიდან ითხოვს ყოველგვარი საფუძვლის გარეშე.“¹⁵⁷

6. საკონსტიტუციო სასამართლომ თავისი გადაწყვეტილების მე-4 პუნქტში მიუთითა, რომ „საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს კანონმდებლობა შეესაბამება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებსა და ნორმებს. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მეშვიდე კონგრესის მიერ 1985 წლის 6 სექტემბერს მიღებულ „სასამართლო ორგანოთა დამოუკიდებლობის ძირითად პრინციპებში“ საყოველთაოდ აღიარებულია დებულება, რომ არჩეულ და დანიშნულ მოსამართლეებს აქვთ უფლებამოსილებათა გარანტირებული ვადა პენსიაზე სავალდებულო გასვლამდე ან უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე. საქართველოს კონსტიტუციის აღნიშნული მუხლი მოითხოვს კანონმდებლობის ამ პრინციპებთან შესაბამისობას.“¹⁵⁸

¹⁵⁷ იქვე.

¹⁵⁸ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

იმავე პუნქტში შემდეგ ვკითხულობთ:

7. „ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის 1994 წლის 13 ოქტომბრის მემორანდუმში, 1998 წლის 8-10 ივლისს სტრასბურგში მიღებულ მოსამართლეთა ევროპულ წესდებაში აღიარებულია პრინციპი, რომ მოსამართლეთა უფლებამოსილების შეწყვეტა დაიშვება ისეთი ამომწურავი შემთხვევებიდან ერთ-ერთის დადგომისას, როგორიცაა: გადადგომა, საპენსიო ასაკი, სამედიცინო დასკვნა, უფლებამოსილების ვადის ამოწურვა ან დისციპლინარული დარღვევა. ეს ის შემთხვევებია, რაც მხედველობაში აქვს საქართველოს კონსტიტუციის 84-ე მუხლს, რაც გაითვალისწინა კიდეც „საერთო სასამართლოების შესახებ: ორგანული კანონის 54-ე მუხლმა.“ ორგანული კანონის „საერთო სასამართლოების შესახებ“ 86-ე მუხლით ხელყოფილია საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპები და ნორმები, რის დაცვასაც საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლი მოითხოვს.“¹⁵⁹

8. მე-5 პუნქტში ვკითხულობთ: „კონსტიტუცია არის სახელმწიფოს უზენაესი კანონი. სახელმწიფოში მიღებული ყველა კანონი და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტი უნდა გამომდინარეობდეს კონსტიტუციიდან და შეესაბამებოდეს მას. თუ კანონი ან კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტი არ შეესაბამება კონსტიტუციას, იგი უნდა გაუქმდეს. ამ კონკრეტულ სიტუაციაში სწორედ ასეთ შემთხვევასთან გვაქვს საქმე. „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის ის დებულება, რომელიც ითვალისწინებს მოსამართლეთა უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტას – კონსტიტუციას, კერძოდ კი, მისი 30-ე მუხლის მე-4 პუნქტს, არ შეესაბამება და იგი უნდა გაუქმდეს“.¹⁶⁰

9. საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილების მე-10 პუნქტში აღნიშნული იყო, რომ „სახელმწიფო ხელისუფლება ხორციელდება ხელისუფლების დანაწილების პრინციპზე დაყრდნობით“, რაც იმას ნიშნავდა, რომ ხელისუფლება განაწილებულია სამ შტოდ: საკანონმდებლო, აღმასრულებელ და სასამართლო ხელისუფლებად. ხელისუფლების ამ სამი შტოს კომპეტენცია ისე უნდა იყოს რეგლამენტირებული კონსტიტუციით, რომ ხელისუფლების არც ერთ შტოს არ უნდა შეძლებოდა ხელისუფლების მეორე შტოს ფუნქციების მითვისება და მით უმეტეს, ხელისუფლების არც ერთ შტოს არ უნდა შეძლებოდა ვადამდე შეენწყვიტა უფლებამოსილების ვადა ხელისუ-

¹⁵⁹ იქვე.

¹⁶⁰ იქვე.

ფლების მეორე შტოსათვის. ამასთან, საკანონმდებლო ხელისუფლება უნდა მოქმედებდეს მისთვის კონსტიტუციით მინიჭებული კომპეტენციის ფარგლებში და არა თავისი შეხედულების მიხედვით. საკანონმდებლო ხელისუფლების მიერ სასამართლო ხელისუფლებისათვის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტა, მაშინ იქნებოდა კანონიერი, თუ ასეთ უფლებას საკანონმდებლო ხელისუფლებას მიანიჭებდა კონსტიტუცია.¹⁶¹

10. იმ დროისათვის, როდესაც საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო იხილავდა საქართველოს მოსამართლეთა კორპუსისათვის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის კონსტიტუციურობის საკითხს, საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამართლეთათვის ცნობილი არ იყო ის ფაქტი, თუ რა გადაწყვეტილება მიიღო ანალოგიურ სარჩელზე ლიტვის საკონსტიტუციო სასამართლომ 1994 წლის 22 დეკემბერს. მას შემდეგ, რაც გამოქვეყნდა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიის თავმჯდომარის გია მეფარიშვილის განსაკუთრებული აზრი იმის შესახებ, რომ თურმე ლიტვის საკონსტიტუციო სასამართლოს კონსტიტუციასთან შესაბამისად მიიჩნია რეფორმამდე დანიშნულ მოსამართლეებისათვის უფლებამოსილების შეწყვეტა, საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაციამ გამოიწვია აღნიშნული გადაწყვეტილება და გამოიკრევა, რომ ლიტვის საკონსტიტუციო სასამართლომ 1994 წლის 22 დეკემბერის გადაწყვეტილებით დაადგინა, რომ „მეორე მუხლის პირველი პუნქტის დებულება – „შეწყვეტილ იქნეს მოსამართლეთა უფლებამოსილება“ – ეწინააღმდეგებოდა ლიტვის რესპუბლიკის კონსტიტუციის 155-ე მუხლის მე-2 პუნქტს“.¹⁶² ე.ი. ლიტვის რესპუბლიკის საკონსტიტუციო სასამართლომ 4 წლით ადრე, ვიდრე საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო განიხილავდა მოსამართლის სარჩელს, გამოიტანა ანალოგიური გადაწყვეტილება, რასაც საგულდაგულოდ მალავდა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიის თავმჯდომარე.

11. საქართველოს მოსამართლეთა კორპუსს მიაჩნდა, რომ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ ზემოხსენებული

¹⁶¹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

¹⁶² ლიტვის საკონსტიტუციო სასამართლოს 1994 წლის 22 დეკემბრის გადაწყვეტილება.

გადანყვეტილებით გაასწორა ის სერიოზული შეცდომა, რაც საქართველოს პარლამენტმა დაუშვა „საერთო სასამართლოების შესახებ“ მიღებულ ორგანულ კანონში და რეფორმა თავის სწორ გზაზე დააბრუნა. ცხადია, დემოკრატიული და სამართლებრივი გადანყვეტილების მიღებისათვის საკონსტიტუციო სასამართლო ყველასგან, მათ შორის „რეფორმატორთა“ გუნდისგანაც, მადლობას იმსახურებდა, მაგრამ მოხდა სანინალმდებო, რადგან კრიტიკის ქარცეცხლში გაატარეს აღნიშნული გადანყვეტილება, საკონსტიტუციო სასამართლოს წინ დანევს საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამართლეთა: ზ. ჯინჯოლავას, ლ. ჩორგოლაშვილის და ა. აბაშიძის ფიტულები (რომლებმაც მიიღეს აღნიშნული სამართლებრივი გადანყვეტილება), რაც თავისთავად სასამართლო ხელისუფლების დაშინებასაც ისახავდა მიზნად.

12. ამრიგად, არსებობდა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილება, რომელსაც კონსტიტუციის ძალა ჰქონდა და რომლის ძალით მოქმედ მოსამართლეებს უფლებამოსილება არ უნდა შეწყვეტოდათ ვადის გასვლამდე. კერძოდ, აღნიშნული გადანყვეტილების მე-3 პუნქტში ნათლად იყო მითითებული, რომ ახალი კანონით დანესებული მოთხოვნები არ უნდა შეეხოდა მოქმედ მოსამართლეებს და იგი არ უნდა გამხდარიყო მოსამართლეთა უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის საფუძველი.

13. მთლიანად საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილების არსი იმაში მდგომარეობდა, რომ მოქმედ მოსამართლეთათვის რწმუნების ვადაში უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის რაიმე პირობის დაკანონება დაუშვებელი იყო. ამრიგად, მოქმედ მოსამართლეთა უფლებრივი საკითხი ამ მიმართებით ამომწურავად იყო განმარტებული.

14. როგორც ცნობილია, საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილებას აქვს საყოველთაო ხასიათი, ვრცელდება ფართო წრეზე, შესასრულებლად სავალდებულოა ყველასათვის, მისი შეუსრულებლობა ისჯება კანონით. აქედან გამომდინარე, უდავო იყო, რომ ახალი სასამართლო სისტემის ამოქმედების შემთხვევაში სამუშაოთი პირველ რიგში უნდა დაკმაყოფილებულიყვნენ იმ დროისათვის მოქმედი მოსამართლეები, რადგან მათი უფლებამოსილების საკითხი 2001 წლამდე ხელშეუხებელი იყო.

15. ზემოაღნიშნულ საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილებასთან დაკავშირებით ევროსაბჭოს გენერალური სამდივნოს

სამართლებრივ საქმეთა დირექტორატის 1998 წლის 4 დეკემბრის წერილში მითითებული იყო, რომ აუცილებლად მიაჩნდათ იურიდიული ორანოების, მათ შორის საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილების პატივისცემა, რომ თავიანთ მოვალეობად თვლიდნენ საჭიროების შემთხვევაში დახმარებოდნენ საქართველოს ხელისუფლებას ამ გადანყვეტილების აღსრულებაში¹⁶³, ხოლო ევროსაბჭოს ვენეციის კომისიამ „დემოკრატია სამართლის მეშვეობით“ 1998 წლის დეკემბერში ჩატარებულ სხდომაზე საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადანყვეტილება ცალსახად მოიწონა და სამართლებრივ საკითხთა განხილვის დარგში მას წინ გადადგმული ნაბიჯი უწოდა. ასე გამოეხმაურა ცივილიზებული მსოფლიო საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს სავსებით სამართლებრივ გადანყვეტილებას.

16. მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, საქართველოს პარლამენტმა 1998 წლის 24 დეკემბერს ორგანულ კანონში „საერთო სასამართლოების შესახებ“ კვლავ შეიტანა მორიგი, უკვე მეოთხე ცვლილებები და დამატებები, ამრიგად, მოქმედ მოსამართლეთა უფლებამოსილების შეწყვეტის ვადა განსაზღვრა 1999 წლის 15 მაისით,¹⁶⁴ ანუ გამართლდა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს ზემოაღნიშნული გადანყვეტილების ჩანაწერი: „სასამართლო კოლეგია თვლის, რომ მოსამართლეთა საყოველთაო დათხოვნა არ უნდა ხდებოდეს პოლიტიკური მოსაზრებით, ხელისუფლების თვითნებობითა და ხელისუფლების შეცვლის მოტივით. მით უფრო, ბევრი არსებითი მნიშვნელობის კანონი არ არის მიღებული ან არ ამოქმედებულა და არ არის გამორიცხული, რომ ხვალ-ზეგ ისევ დადგეს საკითხი მოსამართლეთა კორპუსის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შესახებ.“¹⁶⁵

17. ასეთი კანონის მიღება, ადრე დაშვებული სერიოზული შეცდომის, რაც საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილებით გასწორდა, კიდევ უფრო სერიოზული გაღრმავება იყო, რადგან თარიღების შეცვლით, მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების ვადის შეწყვეტის 1999 წლის 20 იანვარის ნაცვლად, 1999 წლის 15 მაისის დაწესებით, ახალი, ამჯერად თითქოს კონსტიტუციასთან შესაბამისი

¹⁶³ გაზეთი „სასამართლო“ 1998, №7.

¹⁶⁴ საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“, 1998 წლის 24 დეკემბრის რადაქციით.

¹⁶⁵ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადანყვეტილება.

ნორმა არ მკვიდრდებოდა.

18. ამრიგად, ქვეყანაში შეიქმნა მეტად არასასურველი დემოკრატიული სახელმწიფოს არსებობის საფუძველთა-საფუძელის დამანგრეველი პრეცედენტი, როდესაც საქართველოს პარლამენტი შესაძლებლად მიიჩნევდა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილების ანულირებას მის მიერ იმავე საკითხზე კანონში შეტანილი ცვლილება-დამატებით, არადა საყოველთაოდ ცნობილი და აღიარებული იყო, რომ არც პარლამენტს და არც სხვა ორგანოს არ ჰქონდა კანონით მინიჭებული უფლება, შეეჩერებინა, შეეცვალა ან გაეუქმებინა საკონსტიტუციო სასამართლოს ესა თუ ის გადაწყვეტილება. ამასთან, ასეთი პრეცედენტის შექმნა საშიშროებას უქმნიდა მთლიანად სასამართლო ხელისუფლებას მომავალში, რადგან ასეთი „პრაქტიკის“ დამკვიდრების შემთხვევაში საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებათა ცვლას შესაძლებელი იყო გამოენვია სასამართლო ხელისუფლების ცვლაც.

19. საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული ახალი ცვლილებები და დამატებები ეწინააღმდეგებოდა ხელისუფლების დანაწილების პრინციპს, ქვეყანაში აზრს კარგავდა საკონსტიტუციო კონტროლი, საერთოდ, საკონსტიტუციო სასამართლო და დამოუკიდებელი სასამართლო ხელისუფლება.

20. მაშასადამე, სახეზე იყო ორი ურთიერთსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილება, პირველი, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება, რომლის ძალითაც მოქმედ მოსამართლეთა უფლებამოსილების საკითხი 2001 წლამდე გარანტირებული იყო და ამ გადაწყვეტილებას ვერაინ შცვლიდა¹⁶⁶ და მეორე, საქართველოს პარლამენტის მიერ 1998 წლის 24 დეკემბრის თარიღით ორგანულ კანონში „საერთო სასამართლოების შესახებ“ შეტანილი ცვლილებები და დამატებები, რომლითაც მოქმედ მოსამართლეებს 1999 წლის 15 მაისს უწყდებოდათ უფლებამოსილება.¹⁶⁷

21. როგორც ცნობილია, მოქმედ მოსამართლეებს შეუწყდათ უფლებამოსილება 1999 წლის 15 მაისს, ანუ მოსამართლეთა კორპუ-

¹⁶⁶ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

¹⁶⁷ საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“, 1998 წლის 24 დეკემბრის რედაქციით.

სის 228 მოსამართლე ყოველგვარი მიზეზის გარეშე დათხოვნილ იქნა სამუშაოდან.

დასკვნა

საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“ 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი ყველა რედაქციით, მათ შორის ბოლო 1998 წლის 24 დეკემბრის რედაქციით, საქართველოს მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შესახებ 1999 წლის 15 მაისიდან ეწინააღმდეგებოდა საქართველოს კონსტიტუციას, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისა და ევროსაბჭოს მოთხოვნებს.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილებით არაკონსტიტუციურად ცნო ორგანული კანონის „საერთო სასამართლოების შესახებ“ 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შესახებ, საქართველოს პარლამენტმა 1998 წლის 24 დეკემბერს აღნიშნულ ორგანულ კანონში შეტანილი ცვლილებებითა და დამატებებით კვლავ მიიღო რა ანალოგიური კანონი ქვეყნის მოსამართლეებისათვის უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის თაობაზე, ამით ხელისუფლებამ გამოხატა უპატივცემულობა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებისა და მთლიანად საქართველოს კონსტიტუციის მიმართ, რითაც დაარღვია კანონის უზენაესობის პრინციპი.

ასეთი მოქმედებით უხეშად შეილახა ქვეყნის 228 მოსამართლის კონსტიტუციით გარანტირებული უფლებები, რადგან ხელოვნურად, უკანონოდ, ვადამდე შეუწყვიტეს უფლებამოსილება და წაართვეს შრომის უფლება.

რასაკვირველია, ასეთი არაკონსტიტუციური გზით ჩატარებული რეფორმა არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს წარმატებულ სასამართლო რეფორმად საქართველოში, პირიქით, ეს არის კლასიკური ნიმუში იმისა, თუ როგორ არ უნდა ტარდებოდეს სასამართლო რეფორმა.

ნუგზარ ბირკია

თავი მეექვსე

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში მიმდინარე მოვლენების შესახებ 1999-2001 წლებში

ჩემი განცხადების საფუძველზე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა 1999 წლის 25 ივნისს მიმიღო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრად.

1999 წლის 25 სექტემბერს ჩატარდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საარჩევნო კონფერენცია, რომელსაც უნდა აერჩია ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის შემადგენლობა, ხოლო პრეზიდიუმის შემადგენლობას თავისი რიგებიდან უნდა აერჩია პრეზიდიუმის თავმჯდომარე. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატურათა შორის დასახელებული იყო ნ. ბირკაიას კანდიდატურაც.

აღნიშნული საარჩევნო კონფერენცია ჩატარდა ქ. თბილისში, ჭადრაკის სასახლეში. საარჩევნო კონფერენციას უნდა დასწრებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებიდან წარდგენილი 200 დელეგატი, ფაქტობრივად კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო 157 დელეგატმა. ფარული კენჭისყრის შემდეგ ხმის დამთვლელი კომისია, რომელიც შედგებოდა შვიდი ადვოკატისაგან, დაახლოებით 7 საათის განმავლობაში ითვლიდა 157 ბიულეტენს, და ბოლოს, დაახლოებით ღამის 3 საათზე, როცა ჭადრაკის სასახლეში დარჩენილი იყო რამდენიმე დელეგატი, გამოაცხადეს, რომ არჩევნებში მონაწილე ნუგზარ ბირკაიამ მიიღო მხოლოდ 62 ხმა და პრეზიდიუმის წევრთა შემადგენლობაშიც ვერ გავიდაო. სინამდვილეში, როგორც შემდგომ გახდა ცნობილი, მოხდა არჩევნების გაყალბება სწორედ იმ მოტივით, რომ ნუგზარ ბირკაია, რომელმაც მიიღო კონფერენციაზე დამსწრე წევრთა დიდი უმრავლესობის მხარდაჭერა 125 ხმა, არ უნდა გასულიყო პრეზიდიუმის შემადგენლობაში, ასეთი იყო მაშინდელი ხელისუფლებიდან მოთხოვნა, რომლებსაც უყურადღებოდ არ დარჩენიათ ნ. ბირკაიას კრიტიკული დამოკიდებულება სასამართლო რეფორმისადმი და რამაც თავი იჩინა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში გამართულ არჩევნებში. კონფერენციის მუშაობაში მონაწილე ადვოკატებმა გადაწყვიტეს დაეცვათ თავიანთი ხმები და ცნობილ ადვოკატს, ან განსვენებულ, ქალბატონ გუგული (გულიკო)

გაბაიძეს მისცეს რწმუნება გაესაჩივრებინა აღნიშნული კონფერენციის გადაწყვეტილება. გაყალბებული არჩევნები ასევე გააპროტესტა რა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საფინანსო განყოფილების უფროსმა, ქალბატონმა ლიდა კორძაიამ, საპასუხოდ იგი დათხოვნილ იქნა სამსახურიდან გაყალბებული არჩევნების გზით მოსული ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ხელმძღვანელობის მიერ.

1999 წლის 19 ნოემბერს ადვოკატმა გუგული გაბაიძემ სარჩელით მიმართა თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონულ სასამართლოს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის შედეგების ბათილად ცნობის შესახებ.

მხოლოდ ერთი წლისა და ერთი თვის შემდეგ შეძლო სასამართლომ მიეღო გადაწყვეტილება (რადგან ხელისუფლების მაღალჩინოსნები საქართველოს პარლამენტიდან არ აძლევდნენ უფლებას სასამართლოს განეხილა საქმე), დაეკმაყოფილებინა სარჩელი და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, მისგან გამომდინარე შედეგებით, ეცნო ბათილად.

ამრიგად, ფაქტია, რომ ვერც საქართველოს ადვოკატთა კორპუსი გადაურჩა 90-იან წლებში საქართველოში მძვინვარე არჩევნების მასიურად გაყალბების სენს, თუმცა საპარლამენტო არჩევნებისაგან განსხვავებით, ამ შემთხვევაში პირველად გაიმარჯვა სამართლიანობამ, მაგრამ ყოველივე ამან თავისი ნეგატიური შედეგი მაინც დატოვა.

მკითხველს ვთავაზობთ რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილებას აღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებით:

დაუსწრებელი გადაწყვეტილება

საქმე № 2/163

საქართველოს სახელით

12 დეკემბერი, 2000 წ. ქ. თბილისი

თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის სასამართლოს

მოსამართლემ ც. კვატაშიძემ

ნ. მურადაშვილის მდივნობით

მოსარჩელის – საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო საარჩევნო კონფერენციის დელეგატებისა და პრეზიდიუმის წევრების კანდიდატების წარმომადგენლის გუგული გაბაიძის, მესამე პირების (დასახელებული გვარები) მონაწილეობით

განვიხილე სამოქალაქო საქმე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის დელეგატებისა და პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატთა სარჩელისა გამო მოპასუხე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მიმართ, მესამე პირებთან – სარევიზიო და ხმის დამთვლელ კომისიასთან, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის შედეგების ბათილად ცნობის შესახებ, გამოვარკვიე – 1999 წლის 19 ნოემბრის მოსარჩელე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის დელეგატებისა და პრეზიდიუმის წევრების კანდიდატთა წარმომადგენლის გ. გაბაიძის მიერ სასამართლოში აღძრულ იქნა სარჩელი მოპასუხე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმთან 1999 წლის 25 სექტემბრის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის მდგომარეობით, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის შედეგების ბათილად ცნობის შესახებ. საქმეში მოსარჩელის წარმომადგენლის შუამდგომლობით, სასამართლოს მიერ მესამე პირად დამოუკიდებელი მოთხოვნის გარეშე ჩაბმულ იქნა სარევიზიო და ხმის დამთვლელი კომისია. სარჩელი ითხოვს კონფერენციისა და მისგან გამომდინარე ყველა შედეგის ბათილობას, შესაბამისად კი, კოლეგიის პრეზიდიუმის 1999 წ-ის 25 სექტემბრამდელ მდგომარეობაში აღდგენას იმ მოტივით, რომ ადვოკატთა პრეზიდიუმის არჩევისას ადგილი ჰქონდა დარღვევებს, კერძოდ, კონფერენციის დელეგატთა რაოდენობა, დარიგებულ, გამოყენებულ და გაუხარჯავ ბიულეტენთა რაოდენობა, წინააღმდეგობაშია ერთმანეთთან. არჩევნების შედეგების გამოცხადებას ესწრებოდა მხოლოდ 20 დელეგატი, რის გამოც, კონფერენცია უფლებამოსილი არ იყო დაემტკიცებინა შედეგები, გაურკვეველია გაუხარჯავ ბიულეტენთა ბედი, გაყალბებულია დოკუმენტები. არასრულია კომისიის № 2 ოქმი და ვერ ასახავს ფაქტობრივ მდგომარეობას, სტენოგრაფიული ჩანაწერი ეწინააღმდეგება კონფერენციაზე დამდგარ შედეგს, კონფერენციამ საბოლოოდ ვერ და არ უპასუხა თავის დანიშნულებას, რითაც შეილახა მოსარჩელეთა უფლებები.

სასამართლოს მთავარი სხდომა დაიწყო 2000 წლის 29 ნოემბერს, რომელიც შეწყდა და გაგრძელდა 7 დეკემბერს, ხოლო 7 დეკემბრის სხდომა შეწყდა და გასაგრძელებლად დაინიშნა 12 დეკემბერს, დილის 10 საათზე, რაც 7 დეკემბერს, სხდომის დამთავრებისას ეცნობათ მხარეებს, მათ შორის, მოპასუხეებსა და მესამე პირებს.

ამა წლის 12 დეკემბრის სხდომაზე არ გამოცხადდა მოპასუხე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის არც ერთი წევრი, ასევე არ გამოცხადდა მათი ინტერესების დამცველი ადვოკატი, სასამართლოსათვის არც ერთ მათგანს გამოუცხადებლობის მიზეზები არ უცნობებია, სხდომაზე მოპასუხეთა გამოუცხადებლობის მიზეზები უცნობია როგორც მოსარჩელეთა წარმომადგენლის, ისე გამოცხადებულ მესამე პირთათვისაც.

სასამართლო სხდომაზე მოსარჩელეთა წარმომადგენელმა ვ. გაბაიძემ იშუამდგომლა მოპასუხეთა გამოუცხადებლობის გამო დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა და სარჩელის დაკმაყოფილება, რასაც მხარი არ დაუჭირეს მესამე პირების გამოცხადებულმა წარმომადგენლებმა (დასახელებულია გვარები).

მიმაჩნია, რომ შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე უნდა დაკმაყოფილდეს, რადგან მოპასუხე მხარისათვის ცნობილი იყო სხდომის დღე. საქმის არსებითი განხილვა დაწყებულია და მიმდინარეობს მთავარი სხდომა, მოპასუხეებს სასამართლოსათვის გამოუცხადებლობის მიზეზები არ შეუტყობინებიათ. ასეთ ვითარებაში ვთვლი, რომ სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები, თანახმად საქართველოს სამოქალაქო-საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლისა, დამტკიცებულად ითვლება, ხოლო იმის გათვალისწინებით, რომ ეს გარემოებები იურიდიულად ამართლებენ სასარჩელო მოთხოვნას, სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს.

ვიხელმძღვანელე რა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე, 234-ე, 236-ე, 237-ე მუხლებით,

გადავწყვიტე –

სარჩელი დაკმაყოფილდეს. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, მისგან გამომდინარე შედეგებით, ცნობილ იქნეს ბათილად.

აღდგენილ იქნეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი 1999 წლის 25 სექტემბრამდე არსებულ მდგომარეობაში.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ასლები ჩაბარდეს მოპასუხე მხარეს, მისი გამოტანიდან 5 დღის განმავლობაში.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადაა 10 დღე. ამ ვადის გამოთვლა იწყება მოპასუხისათვის გადაწყვეტილების ჩაბარების მომენტიდან. საჩივრის შეტანა ამ გადაწყვეტილების გადასინ-

ჯვისა და საქმის განახლების შესახებ მოპასუხე მხარეს შეუძლია გადანყვეტილების გამომტან სასამართლოში.

მოსამართლე ც. კვატაშიძე

აღნიშნული სასამართლოს გადანყვეტილება დარჩა ძალაში თბილისის საოლქო სასამართლოს სამოქალაქო, სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა სააპელაციო პალატის კოლეგიის 2001 წლის 26 მარტის განჩინებით და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო, სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატის 2001 წლის 11 მაისის განჩინებით.

გაყალბებული არჩევნების ბათილად ცნობის პრეცედენტი არსებობს

ასეთი პუბლიკაცია მიუძღვნა ჟურნალისტმა ირმა ახალაიამ ამ ფაქტს, რომელიც გამოქვეყნდა ჟურნალ „ადვოკატი და მართლმსაჯულებაში“.

სახელმწიფო, რომელიც სერიოზულ პრეტენზიას აცხადებს დემოკრატიულობაზე, ხშირ შემთხვევაში თავადვე არღვევს მის პრინციპებს, რადგან დემოკრატიის ერთ-ერთი ნიშანი სწორედ კანონიერი არჩევნებია, რაც ჩვენს ქვეყანაში თითქმის იგნორირებულია. ამ სფეროში არსებული კანონდარღვევები საკმაოდ აქტუალურია და ყველასათვის კარგადაა ცნობილი, თუ რა არაკანონიერი ფორმითა და საშუალებებით ტარდებოდა საქართველოში ეს პროცესი, ირღვეოდა როგორც სამართლებრივი მხარე, ასევე ხალხის უფლებები, თუმცა იმდენად ორგანიზებულად იყო შენიღბული კანონდარღვევითი ფაქტები, რომ დღემდე შეუძლებელი ხდება ამის მამხილებელი არგუმენტების მოპოვება. უკანონობის სინდრომი თითქმის ყველა სფეროს შეეხო. ამ მხრივ გამონაკლისი თავის დროზე არც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის არჩევნები აღმოჩნდა, თუმცა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ეს ფაქტი იქიდან გამომდინარე იძენს, რომ ისინი, ვინც კანონს ემსახურებიან, თავადვე აღმოჩნდნენ უკანონობის გარემოცვაში, როგორც ჩანს, არასამართლებრივი ქმედება არც იურისპრუდენციის მცოდნეთ მოერიდა.

კონკრეტული კანონდარღვევითი ფაქტი 1999 წლის 25 სექტემბერს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის არჩევნების დროს მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციაზე აღინიშნა, რომლის შედეგადაც არჩევნების გაყალბებით არჩეულ იქნა პრეზიდიუმის ახალი შემადგენლობა, სწორედ აქ გამოვლინდა იურიდიული განათლების მქონეთა კომპეტენტური მიდგომა კონკრეტული საკითხისადმი, არ დაეშვათ უსამართლობა და ამის საპასუხოდ სამოქმედო პროცესში ჩართულიყვნენ.

კერძოდ, ადვოკატმა გულიკო გაბაიძემ მიიღო რა რწმუნება ადვოკატთა მე-14 კონფერენციის მონაწილე დელეგატთა უმრავლესობისაგან, სასარჩელო განცხადებით მიმართა ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონულ სასამართლოს ზემოხსენებული გაყალბებული არჩევნების ბათილად ცნობის შესახებ და ადვოკატთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მათ შეძლეს პირველად ქვეყნის ისტორიაში ყველა სასამართლო ინსტანციის გავლით დამტკიცებინათ ჩატარებული უკანონო არჩევნები და ბათილად ყოფილიყო ცნობილი, კერძოდ, ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2000 წლის 12 დეკემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მოსარჩელე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის დელეგატებისა და პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატების წარმომადგენელ გულიკო გაბაიძის სარჩელი და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, მისგან გამომდინარე შედეგებით ბათილად იქნა ცნობილი, ამავე გადაწყვეტილებით ადვოკატთა კოლეგიის ძველი პრეზიდიუმი აღდგენილ იქნა 1999 წლის 25 სექტემბრამდე არსებული მდგომარეობით.

აღნიშნული გადაწყვეტილება დატოვებულ იქნა უცვლელად თბილისის საოლქო სასამართლოს სააპელაციო პალატის 2001 წლის 26 მარტის განჩინებით, ხოლო საბოლოოდ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო, სამენარმეო და გაცოტრების საქმეთა პალატამ 2001 წლის 11 მაისს განიხილა რა დაინტერესებულ პირთა კერძო საჩივრები, არ დააკმაყოფილა ისინი უსაფუძვლოების გამო და ძალაში დარჩა ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონის სასამართლოს 2000 წლის 12 დეკემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ ქვეყანაში შეიქმნა პრეცედენტი უკანონო არჩევნების გაუქმებისა და სწორედ ეს ფაქტია

მეტად მნიშვნელოვანი თავისი არსით. მსგავს შემთხვევას, რომელმაც ამგვარი შედეგი გამოავლინა, საქართველოში ანალოგი არ მოეპოვება¹⁶⁸.

ირმა ახალაია

„ადვოკატთა კოლეგიის შესახებ“ 1980 წლის ნოემბრიდან - 2005 წლის მარტამდე მოქმედი დებულების თანახმად, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის არჩევნები ტარდებოდა ყოველ 3 წელიწადში ერთხელ და მე-20 საუკუნის 1922-1998 წლებში არ დაფიქსირებულა არჩევნების გაყალბების არც ერთი ფაქტი, მაგრამ, სამწუხაროდ, 1999 წლის 25 სექტემბერს - საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციაზე - რამდენიმე ადვოკატმა, მაშინდელი ხელისუფლების მიერ (პარლამენტში „მოკალათებული“ ე.წ. რეფორმატორების) მიღებული დავალების თანახმად, გამოავლინა ადვოკატის პროფესიისადმი, დამოუკიდებელი, ნებაყოფლობითი საზოგადოებრივი გაერთიანებისადმი ყოვლად მიუღებელი ქმედება, რომელიც ეწინააღმდეგებოდა დემოკრატიის პრინციპებს: გააყალბეს 1999 წლის 25 სექტემბრის საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საარჩევნო კონფერენციის შედეგები, რაც, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, სასამართლომ ბათილად ცნო. ეს იყო უდიდესი ჩავარდნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის არსებობის 77 წლიან გზაზე, რამაც ყოველმხრივ უარყოფითი შედეგები გამოიღო. ხელისუფლებამ 2001 წლის დასაწყისში პირველი მოსმენით მიიღო კანონი „ადვოკატთა შესახებ“, რომელიც მომზადდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მონაწილეობის გარეშე, რის შემდეგაც მთელი ოთხი წლის განმავლობაში ადვოკატთა კოლეგიის წევრები იბრძოდნენ თავიანთი (მოპოვებული) უფლებების დასაცავად, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს ბრძოლა წარუმატებლად დასრულდა, რადგან ადვოკატის სტატუსის მოსაპოვებლად მათ ხელისუფლების მიერ დადგენილი წესებისადმი დამორჩილება მოუხდათ, - ადვოკატურაში მისაღები გამოცდების (ტესტირების სახით) ჩაბარება, მაშინ როდესაც მსგავსი რამ არცერთ პოსტსაბჭოთა ქვეყანაში არ დადასტურებულა.

გარდა ამისა კანონმა „ადვოკატთა შესახებ“ არ განსაზღვრა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სამართალმემკვიდრის საკითხი.

¹⁶⁸ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2003, №5.

ის ადვოკატები, რომლებმაც უშუალოდ გააყალბეს ზემოაღნიშნული არჩევნები, ყველასათვის ცნობილი პირები არიან, თუმცა მათი დასახელება არ მიგვაჩნია მიზანშეწონილად. დაინტერესებულ პირს შეუძლია მათი ვინაობის დადგენა ზემოხსენებული სასამართლოს გადანყევტილებისა და საქმის მასალების გაცნობით.

ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის 2013 წლის 8 დეკემბრის საარჩევნო კრების შესახებ

ვფიქრობთ, უნდა აღინიშნოს იმ არანაკლებ სამარცხვინო ფაქტის თაობაზე, რომელიც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის 2013 წლის 8 დეკემბერს გამართული არჩევნების დროს დაფიქსირდა, სამწუხაროა, რომ ადვოკატებმა, რომლებიც ასოციაციის საერთო კრებას ესრებოდნენ ვერ დაინახეს და გაიგეს, ის, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანი იყო, მაშინ როდესაც საქმე მეტად მარტივ საკითხს ეხებოდა. კერძოდ, 2013 წლის 8 დეკემბერს შედგა სსიპ „საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის“ საერთო კრება ქ. თბილისში, ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში. კრებას ესწრებოდა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის 1751 წევრი ადვოკატი. კრების თავმჯდომარემ, ზაზა ხატიაშვილმა, დამსწრე საზოგადოებას წარუდგინა ანგარიში აღმასრულებელი საბჭოს მიერ 2013 წელს განეული მუშაობის შესახებ. კრებამ ასევე მოისმინა ანგარიში ეთიკისა და სარელიზიო კომისიის საქმიანობის თაობაზე.

ამის შემდეგ უნდა ჩატარებულიყო საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარის, აღმასრულებელი საბჭოს, ეთიკისა და სარელიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები.

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარის თანამდებობაზე კენჭს იყრიდა 5 კანდიდატი. ალფაბეტის მიხედვით ესენი იყვნენ: ნუგზარ ბირკაია, მამუკა მდინარაძე, ვასილ ოსეფაშვილი, ზაზა ხატიაშვილი და ლევან ჯოხაძე.

მას შემდეგ, რაც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარემ, აღმასრულებელმა საბჭომ, ეთიკისა და სარელიზიო კომისიამ ამოწურეს თავიანთი უფლებამოსილებანი, რაც გამოიხატა ანგარიშის წარდგენითა და არჩევის 4 წლიანი ვადის გასვლით უკვე ყოფილი თავმჯდომარე, ზ. ხატიაშვილი, უნდა ჩასულიყო სცენიდან და ად-

გილი დაეკავებინა კრების სხვა მონაწილეებთან ერთად დარბაზში, თუმცა ეს უკანასკნელი აგრძელებდა ადვოკატთა საერთო საარჩევნო კრების თავმჯდომარეობას და დარბაზში მყოფი 1700-ზე მეტი ადვოკატი ამ ქმედებას არ აპროტესტებდა.

რა თქმა უნდა, ზ. ხატიაშვილმა დაარღვია არჩევნების ყოველგვარი წესი, კერძოდ იგი ერთდროულად იყო ასარჩევად წარმოდგენილ თავმჯდომარეობის ერთ-ერთი კანდიდატი და ამავდროულად სარგებლობდა კრების თავმჯდომარის უფლებით (მიჰყავდა საარჩევნო კრება). ამით, ცხადია, იგი არათანაბარ ვითარებაში აღმოჩნდა თავმჯდომარეობის სხვა კანდიდატებთან შედარებით.

ამ საკითხთან დაკავშირებით საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ჟურნალ „ადვოკატი“ (2014 წლის N4) გაკეთდა კომენტარი, რომელსაც ვთავაზობთ მკითხველს:

„თავმჯდომარეობის კანდიდატმა, ნუგზარ ბირკაიამ, გამოთქვა მოსაზრება, რომ კრებას არ უნდა ხელმძღვანელობდეს ასოციაციის თავმჯდომარე, რომელიც ამავდროულად არის თავმჯდომარეობის მსურველი კანდიდატი, რადგან სხვა კანდიდატები იმყოფებიან არათანაბარ მდგომარეობაში - და მიმართა კრებას წინადადებით, შეეტანათ ცვლილება რეგლამენტში, რომლის მიხედვითაც ასოციაციის თავმჯდომარეს აღარ ექნებოდა კრების თავმჯდომარის უფლებამოსილება.

კრების თავმჯდომარემ, ზაზა ხატიაშვილმა, განმარტა, რომ ასოციაციის წესდების მე-13 მუხლის 13.3 პუნქტის თანახმად, საერთო კრების მოწვევისა და კრების თავმჯდომარეობის უფლებამოსილება აქვს ასოციაციის თავმჯდომარეს ან - მის მიერ უფლებამოსილების განხორციელების შეუძლებლობის შემთხვევაში, ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს მიერ არჩეულ პირს საბჭოს შემადგენლობიდან. ამდენად, მისი განცხადებით, ბ-ნ ნუგზარ ბირკაიას მოთხოვნა მისთვის გაუგებარია. ასევე მან განმარტა, რომ უკვე დამტკიცებული საერთო კრების დღის წესრიგი არ ითვალისწინებდა კრების მონაწილეების სიტყვით გამოსვლას და ამავე წესდების 13.4 პუნქტის თანახმად, ასოციაციის წევრების არანაკლებ 10 (ათი) პროცენტს შეუძლია მოითხოვოს ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა დღის წესრიგში კრების მოწვევის შესახებ განცხადებისა და დღის წესრიგის გამოქვეყნებიდან არაუგვიანეს 7 დღისა. აღნიშნული მოთხოვნით ასოციაციისთვის არავის მოუმართავს, ამიტომაც მოუწოდა ყველა დამსწრე წევრს, დაეცვათ რეგლამენტი და არ შეეფერხებინათ კრების

მსვლელობა (გვ 14)".

რა თქმა უნდა, წესდების ასეთი განმარტება ყოველად უსაფუძვლო იყო, რადგან საკითხი ეხებოდა არა ადვოკატთა რიგით საერთო კრებას, არამედ საარჩევნო ყრილობას, რა დროსაც თავმჯდომარეობის ყველა კანდიდატი თანაბარ მდგომარეობაში უნდა ყოფილიყო და თავმჯდომარეობის მსურველ კანდიდატს არანაირად არ უნდა ჰქონოდა უფლება, წარემართა საარჩევნო კრება. კიდევ რომ დავაკონკრეტოთ, ადვოკატთა ასოციაციის წესდების მე-13 მუხლის 13.3 პუნქტის თანახმად საერთო კრების მოწვევის და თავმჯდომარეობის უფლება აქვს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარეს, მაგრამ ხატიაშვილი იმ დროისათვის უკვე აღარ იყო საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარე, რადგან იგი თავმჯდომარეობის კანდიდატის სტატუსში იყო, როგორც დანარჩენი 4 თავმჯდომარეობის პრეტენდენტი და ასეთ შემთხვევაში მას არანაირი კანონიერი უფლება არ ჰქონდა საარჩევნო კრების წარმართვისა.

აღნიშნულის შემდეგ საერთო კრებაზე, 2013 წლის 8 დეკემბერს, 15 საათზე, მე გავაკეთე განცხადება, რომ ვხსნიდი ჩემს კანდიდატურას და პროტესტის ნიშნად დავტოვე საერთო კრება.

აღნიშნულმა საერთო საარჩევნო კრებამ თავმჯდომარედ ზ. ხატიაშვილი აირჩია, მაგრამ ამ არჩევნებს, რომ არაფერი ჰქონდა საერთო დემოკრატიულ არჩევნებთან, ესეც კარგად გამოჩნდა. მიუხედავად ამისა, კრებაზე მოწვეულ არაერთ დამკვირვებელსა თუ არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელს არ გამოუთქვამს კრიტიკა ამ უმსგავსოების ირგვლივ, - ისე ჩაიარა ამ „მოჩვენებითმა“ არჩევნებმა: საქართველოს რეგიონებიდან არჩევნების ორგანიზატორებს ადვოკატები ავტობუსებითა და სამარშრუტო ტაქსებით ჰყავდათ ჩამოყვანილი. რა თქმა უნდა, ეს არ იყო თავისუფალი და დემოკრატიული არჩევნები და კიდევ უფრო სამწუხაროა ის გარემოება, რომ ასეთი არჩევნები ფაქტობრივად გაიმართა თავისუფალი პროფესიის საზოგადოებაში, ადამიანის უფლებათა დამცველთა, ადვოკატთა ყრილობაზე და მათ ამის წინააღმდეგ პროტესტის გრძნობა არ გასჩენიათ. რამდენად ლეგიტიმური იყო ასეთი წესით ჩატარებული არჩევნები, ამის განსჯა მკითხველისათვის მიგვინდვია.

იმედი გვაქვს ადვოკატთა მსგავსი არჩევნები აღარ განმეორდება საქართველოში.

ნუგზარ ბირკაია

თავი მეშვიდე

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-15 საარჩევნო კონფერენციის შემდეგი პერიოდი 2001-2004 წლები

2001 წლის 28 აპრილს გაიმართა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-15 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, რომელმაც პრეზიდენტის ნებართვით აირჩია ალექსანდრე დადიანი, ნუგზარ ბირკაია, ზურაბ ტაბიძე, ლალი ჩოდრიშვილი, ია პატარავა, დავით გუნიავა, მურთაზ სამუშია, დიმიტრი მახარაძე, ლევან ზაიჩიკი, გოგმარ გაბუნია და ვაჟა მოსიაშვილი.

იმავ დღეს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ნებართვით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თამაზ მამუკაშვილი ერთხმად აირჩიეს ნუგზარ ბირკაია. ეს ის პერიოდი, როდესაც საქართველოს პარლამენტს, მეორე მოსმენით 10 მაისს უნდა განეხილა კანონპროექტი „ადვოკატთა შესახებ“, რომელიც აუქმებდა რა 1980 წლის 12 ნოემბრის დებულებას საქართველოს რესპუბლიკის ადვოკატურის შესახებ, პრაქტიკულად უქმდებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი თავისი რაიონული სტრუქტურებით და ათასზე მეტ მოქმედ ადვოკატს უწყდებოდა ადვოკატის სტატუსი, შესაბამისად, ათიათასობით საქართველოს მოქალაქე რჩებოდა რეალური დაცვის გარეშე, რადგან მათ ადვოკატებს, რომელთაც დადებული ჰქონდათ ხელშეკრულება იურიდიული დახმარების განევის შესახებ, ერთმეოდათ საადვოკატო საქმიანობის უფლება. რა თქმა უნდა ამის შესახებ მაშინდელ ხელისუფლებას არ უფიქრია, მაგრამ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ახალი ხელმძღვანელობისათვის არჩევისთანავე ყოველივე ზემოაღნიშნული ცხადი გახდა და პირველი, რაც ახლად არჩულმა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტმა გააკეთა იყო ის, რომ შესაბამისი წერილით მიმართა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს და თითოეულ პარლამენტის წევრს, რათა მიეცათ შესაძლებლობა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ახლად არჩეული პრეზიდენტისათვის ჩართულიყო „ადვოკატთა შესახებ“ კანონპროექტის განხილვაში და წარედგინათ თავისი მოსაზრებები. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის მოთხოვნა დაკმაყოფილდა და 10 მაისს საქართველოს პარლამენტმა გადადო ხსენებული კანონპროექტის განხილვა. ერთი თვისა და 10 დღის განმავლობაში

პარლამენტთან ინტენსიური მუშაობით ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი შეძლო, რომ კანონპროექტში „ადვოკატთა შესახებ“ შეტანილი ყოფილიყო ცვლილება, კერძოდ, 45-ე მუხლის პირველ პუნქტში ჩაინერა: „ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“. კანონში აღნიშნული ჩანაწერი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ადვოკატის სტატუსში დარჩენის უზრუნველყოფის გარანტი იყო და ამასთან ერთად ეძლეოდათ შესაძლებლობა მომზადებული და ნაკლები ტკივილის გარეშე შეხვედროდნენ მიმდინარე რეფორმას ქვეყნის ადვოკატურაში.

საქმე ის გახლდათ, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მიხედვით, ჯერ კიდევ არ იყო ჩატარებული ადვოკატთა ტესტირება, უფრო მეტიც, არ იყო დამტკიცებული ადვოკატთა საკვალიფიკაციო კომისიის შექმნის წესი და გაურკვეველი იყო სხვა ორგანიზაციული საკითხები, რაც წინ უძღვებოდა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის პირველი საერთო კრების მოწვევას. როგორც შემდგომ ცხოვრებამ გვიჩვენა, მთელი ოთხი წლით გადაინია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის გაუქმების აუცილებლობამ, რამაც საშუალება მისცა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს საფუძვლიანად მომზადებულიყვნენ ადვოკატთა ტესტირებისათვის ისე, რომ პარალელურად ეწარმოებიათ საადვოკატო საქმიანობა, შედეგი იყო ის, რომ თითქმის ყველა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი გახდა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი, შეინარჩუნა თავისი სტატუსი, ადვოკატის პროფესიაში ყოფნის უფლება, მაგრამ მანამდე როგორც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტს, ისე ადვოკატთა კოლეგიის უმრავლესობას მოუხდა საკმაოდ დიდი ბრძოლის წარმოება, რათა ახალ რელსებზე გადაეყვანათ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია და დაეცვათ თავიანთი უფლებები ადვოკატის პროფესიაში.

ამ მიზნით დავაფუძნეთ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომლის რედაქტორად დაინიშნა ბატონი **ჯემალ ნინუა**, ცნობილი ჟურნალისტი.

მიგვაჩნია, რომ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რაც შემდეგ გადაკეთდა ამავე დასახელების ჟურნალად, უტყუარი საბუთი და მატრიანეა იმ ბრძოლისა და შემოქმედებითი მოღვაწეობისა, რასაც ეწეოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია 2001-2005 წლებში, ამიტომაც ვთავაზობთ მკითხველს დასახელებული გამოცემებიდან ცალკეულ ინტერვიუებს, კონფერენციების მუშაობის ჩანაწერებს, ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის დადგენილებებს, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ ადვოკატის საკონსტიტუციო საჩივრის განხილვის შედეგებს, სხვადასხვა პუბლიკაციას და სტატიას, რაც შექმნის გარკვეულ წარმოდგენას იმ მუშაობაზე, რაც გასწავლია იმ პერიოდში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტმა.

გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2001 წლის 28 დეკემბერი, № 1

გზა პირველი ნაბიჯით იწყება

ძვირფასო მკითხველო!

თქვენ ხელთ გაქვთ საქართველოს ადვოკატთა გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“.

დიდი ილია „ივერიის“ წინასიტყვაობაში 1877 წლის 3 მარტს წერდა: „ჟურნალ-გაზეთებში შემოღებულია ერთი ახირებული ჩვეულება. გამოვა ახალი გაზეთი თუ არა, მისი რედაქცია უცილო ვალად ჰრაცხს პირველ ნომერშივე საზოგადოებას აუხსნას თავისი დედა-აზრი, თავისი მიმართულება, აღწუსს ყოველივე ის, რითაც უპირებს გაზეთს სულის ჩადგმას და ხორცის შესხმას... თუ რა აზრი და დანიშნულება აქვს ამ ახალ გაზეთსა, რის შემოტანა ჰსურს მნიგნობრობაში, თუ ცხოვრებაში, რა გზას, რა კვალს დაადგება საზოგადო ცხოვრებისაგან მივლინებულთ საგანთა გამოძიებაში, რას და როგორ ემსახურება და ბოლოს რას გვპირდება და რას გვიქადის...“

დაგვეთანხმებით, რომ ძნელია უკეთესი განსაზღვრა მოუძებნო ამა თუ იმ გაზეთის დანიშნულების ამსახველ გარემოებებს.

ჩვენს ადვოკატთა გაზეთსაც აქვს თავისი განსაკუთრებული პროფილი და დანიშნულება. უპირველეს ყოვლისა, ესაა პროფესიული გაზეთი, სადაც ასახვა უნდა პოვოს ადამიანის უფლებათა და თავი-

სუფლებათა უცილობელი დამცველის – ადვოკატის კანონით მინიჭებულია უფლება-მოვალეობებმა, რომ ადვოკატი ყველა შემთხვევაში გამოდის კლიენტის ინტერესებიდან და ვალდებულია წარმოადგინოს და დაიცვას კლიენტი ყველა საშუალებით, რომელიც აკრძალული არ არის კანონმდებლობით ან პროფესიული ეთიკის ნორმებით.

ამთავითვე ცხადია, რომ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ უნდა წარმოადგენდეს ადამიანის ცხოვრების, ადამიანისა და მართლმსაჯულების ურთიერთშემხებლობის, ადამიანის ინტერესების დაცვის თავისებურ ტრიბუნას, რომელიც ადვოკატის აზროვნების პრიზმაში იქნება გატარებული.

ჩვენი გაზეთი უნდა იქცეს იმის სარკედ, თუ კანონის რა დარღვევასთან გვაქვს საქმე გამოძიებასა და სასამართლო ინსტანციებში, რაოდენ დიდ მატერიალურ და მორალურ ზიანს განიცდიან ადამიანები სასამართლო ხელისუფლებაში დასაქმებულ ცალკეულ არაპროფესიონალთა და კორუმპირებულთა წყალობით, რომლებიც უმრავლეს შემთხვევაში დაუსჯელნი რჩებიან, რა პრობლემებს ვაწყდებით ჩვენს ქვეყანაში სწორი, მიზანდასახული საადვოკატო პოლიტიკის განხორციელების პროცესში და მრავალი სხვა. ამასთან, გვერდი არ აევლება იმ ნეგატიურ მოვლენებს, რასაც ჯერ კიდევ აქვს ადგილი ზოგიერთი ჩვენი კოლეგის საქმიანობაში და ჩრდილს აყენებს ადვოკატის ავტორიტეტს, მის პროფესიულ და მოქალაქეობრივ თვისებებს საერთოდ.

გაზეთი ხაზს გაუსვამს იმ გარემოებას, რომ XXI საუკუნის საქართველოში ადვოკატი აღარ იქნება სასამართლო დეკორაციის როლის შემსრულებელი – იგი ღირსეული პროცესუალური ფიგურა გახდება.

გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ წარმოაჩენს ჭეშმარიტ ქართველ ადვოკატებს, რომლებმაც „ძლიერთა სამართლის“ წინააღმდეგ ბრძოლის წინა ხაზზე არაერთი სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტა შეძლეს, არაერთი გამამართლებელი განაჩენის დადგენას მიაღწიეს. გაზეთი თავის სიტყვას იტყვის ქვეყანაში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმის აუცილებლობაზე.

დაბოლოს, ეს არის ახალი იურიდიული გაზეთი, რომელმაც ქართული პრესის ამჟამინდელი მრავალფეროვნების პირობებშიც კი უნდა დაიკავოს თავისი თვალსაჩინო ადგილი და შეძლოს ჩვენი მკითხველი საზოგადოების ყურადღების მიპყრობა.

მაშ, გზა დავულოცოთ გაზეთს „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომელიც იღვანებს ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლების

დასაცავად, მართალ კომპეტენტურ სიტყვას ეტყვის საზოგადოებას.
ლმერთმა ფეხბედნიერად ატაროს იგი!

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე

ნუგზარ ბირკაია

გაზეთ „ადვოკატი და მართლმსაჯულებას“ დაარსებას ულოცავენ ცნობილი იურისტები

ადვოკატის როლის გაძლიერება

მივესალმები გაზეთის „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ დაარსებას. ადვოკატურის სფეროს მომწესრიგებელი ახალი საკანონმდებლო ბაზა აუცილებლად გააძლიერებს ადვოკატის ინსტიტუტის როლსა და მნიშვნელობას სახელმწიფოსა და საზოგადოებაში, ხელს შეუწყობს სამართლებრივი სისტემის რეფორმის წარმატებით განხორციელებას, საქართველოში დემოკრატიული,

სამართლებრივი სახელმწიფოსა და სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის პროცესის დაჩქარებას, ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მყარი გარანტიების შექმნას.

ვიმედოვნებ, რომ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ ხელს შეუწყობს ადვოკატურის წინაშე მდგარი მნიშვნელოვანი ამოცანების გადაწყვეტას და თანაბრად საინტერესო იქნება როგორც ადვოკატებისა და პროფესიონალი იურისტებისათვის, ასევე ადვოკატურის საკითხებით დაინტერესებულ მოქალაქეთა ფართო წრისათვის.

ჯონი ხეცურიანი

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარე

წინ გადადგმული ნაბიჯი

გულითადად მივესალმები საქართველოში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმის ხელშეწყობის ყოველგვარ მცდელობას და მიმაჩნია, რომ გაზეთ „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ გამოცემა

დიდი წინგადადგმული ნაბიჯია საქართველოში სამართლებრივი რეფორმის იდეის პოპულარიზაციისა და მოსახლეობის ფართო მასებამდე მიტანის გზაზე.

მჯერა, გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ გახდება სწორედ ის ხიდი, რომელიც საქართველოს მოსახლეობას გაუადვილებს რთული წინააღმდეგობების გადალახვას უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი უფლების –

სამართლიანი სასამართლოს უფლების მოპოვების გზაზე.

დარწმუნებული ვარ, ახალი გაზეთი დაიკავებს სათანადო საპატიო ადგილს საქართველოს მასმედიაში და იურიდიულ საზოგადოებაში. გაზეთის მეშვეობით შესაძლებელი გახდება საქართველოში მიმდინარე სამართლებრივ რეფორმებთან დაკავშირებული საკითხების ფართო და საჯარო განხილვა.

დღეს, როგორც არასდროს, საქართველოში უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება ადვოკატის პროფესიას, რომელიც, უდავოდ, ჭეშმარიტად დემოკრატიული სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი წინაპირობაა.

ვისურვებთ, რომ ყოველთვის იდგეთ ქვეყნისა და სიმაღლის სამსახურში.

როლანდ გილიგაშვილი

საქართველოს იუსტიციის მინისტრი

რეფორმის წარმატება

გულწრფელად მივესალმები კიდევ ერთი პროფესიული გაზეთის „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ დაარსებას.

ვიმედოვნებ, რომ თქვენი გაზეთი თავის მოკრძალებულ წვლილს შეიტანს ქვეყანაში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმების წარმატებით განხორციელებაში.

პატივისცემით,

ზურაბ აბაშიძე, საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მდივანი

ადვოკატის როლის გაძლიერება

ყველა ახალი მოვლენა იმსახურებს სათანადო ყურადღებას. მით უფრო, როცა ეს მოვლენა ადვოკატთა კორპორაციული ინტერესების გამომხატველი საინფორმაციო ორგანოს დაფუძნებას უკავშირდება. ადვოკატი ხომ საზოგადოებისა და მისი ყველა წევრის უფლებათა დაცვის იმედია.

მე ვულოცავ საზოგადოებასა და იურიდიულ წრეებს ადვოკატთა გაზეთის დაარსებას, რომელიც კიდევ უფრო გაზრდის და საიმედოს გახდის ადამიანის უფლებათა და მათი ინტერესების დაცვის აქამდე არსებულ როლსა და ხარისხს.

ვალერი გელბახიანი

საქართველოს პარლამენტის წევრი, იურისტი

მდიდარი ტრადიციები

გულწრფელად გამახარა ცნობამ საქართველოს ადვოკატთა გაზეთის – „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ – დაფუძნების თაობაზე. დარწმუნებული ვარ, მისი გამოცემა უთუოდ შეუწყობს ხელს არა მარტო საოცრად მდიდარი ტრადიციების მქონე ქართული ადვოკატურის პროფესიულ და საზოგადოებრივ საქმიანობას, არამედ კიდევ უფრო ხელშესახებასა და საცნაურს გახ-

დის მის როლსა და დანიშნულებას სამართლებრივი სახელმწიფოს ფორმირების პროცესში.

საუკეთესო სურვილებით,

სულხან მოლაშვილი

საქართველოს კონტროლის პალატის თავმჯდომარე

მილოცვა

მე მჯერა, რომ დიდი, საჭირო და მნიშვნელოვანი საქმე გაკეთდა. ის იტყვის თავის სათქმელს და დიდ როლს შეასრულებს საადვოკატო საქმიანობის წარმატებული მომავლისათვის.

მრავალ ახალ ნელს, „ადვოკატო და მართლმსაჯულებავ!“

ადვოკატი გოგმარ გაბუნია.

პრესტიჟული საქმიანობა

გულწრფელად მივესალმები ახალი გაზეთის – „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ დაარსებას.

ჭეშმარიტი მართლმსაჯულება ხომ ისევე შეუძლებელია ადვოკატის გარეშე, როგორც მოსამართლის გარეშე, სამწუხაროდ, ჩვენში, განსხვავებით დასავლეთის ქვეყნებისაგან, ადვოკატის (დამცველის) როლი სათანადოდ არ იყო დაფასებული და გაცნობიერებული,

რაც უარყოფითად მოქმედებდა სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპების დანერგვაზე. ამჟამად ვითარება შეიცვალა და ადვოკატობა იურისტისათვის ერთ-ერთ პრესტიჟულ საქმიანობად არის მიჩნეული. ადვოკატთა კორპორაცია გაფართოვდა და მათი გაზეთის არსებობაც სავსებით გამართლებულია. ვფიქრობ, ის სათანადო ადგილს დაიკავებს თავისუფალი ქართული პრესის გამოცემათა შორის.

გივი ინკირველი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი, აკადემიის ნევრ-კორესპონდენტი

განსაკუთრებული ამოცანები

საქართველოს იურისტთა კავშირისა და ჟურნალ „სამართლის“ რედაქციის სახელით, თქვენ და კოლეგიის ყველა წევრს, გილოცავთ ახალი იურიდიული გაზეთის – „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ – დაარსებას.

დღეს, როცა სახელმწიფოებრივი მშენებლობის პროცესში მყოფი საქართველო უმნიშვნელოვანესი გარდაქმნების, სამართლებრივი რეფორმის კურსს ადგას, გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ განსაკუთრებული ამოცანების წინაშე დგება. მით უმეტეს, როცა საუბარია თავად საადვოკატო კორპორაციის რეფორმებზე, რომელშიც უფლებების დამცველი მრავალი ღირსეული იურისტი მოღვაწეობს. ვფიქრობთ, ეს გამოცემა შეიძენს უდიდეს პრაქტიკულ ღირებულებას, ხელს შეუწყობს ადვოკატის პროფესიას, საადვოკატო მჭევრმეტყველების დამკვიდრებული ტრადიციების განვითარებას და იქნება სამართლიანობის, მართლმსაჯულების უზადო აღმსარებელი.

პატივისცემით, **პაატა ცნობილაძე**

საქართველოს იურისტთა კავშირის თავმჯდომარე, ჟურნალ „სამართლის“ მთავარი რედაქტორი

გურამ შარაძე

– დღევანდელი პრესის გადატენილი ბაზრის პირობებში ყოველი ახალი გაზეთის ან ჟურნალის დაარსება, შეიძლება ითქვას, დიდ რისკთანაა დაკავშირებული – გაუძლებს კი ახალი გაზეთი მომძლავრებულ კონკურენციას ან კიდევ რომ გაუძლოს, მიიღებს კი მას მკითხველი და გაითავისებს თავის გაზეთად? სწორედ ასეთი დილემური კითხვების პირობებში გამოვიდა და სიცოცხლეს იწყებს კიდევ ერთი ახალი გაზეთი „ადვოკატი და მარ-

თლმსაჯულება“.

თუმცა, ამ გაზეთის გამოსვლა არათუ აუცილებელია, არამედ დაგვიანებულიც კია. ეს დაკავშირებულია ჩვენი ცხოვრების უმძიმეს, უმწვევეს სოციალურ და ეკონომიკურ სიდუხჭირესთან, რომლის პირდაპირი გამოძახილია ბევრი სამართლიანი თუ უსამართლო საკითხი, ამ საკითხთა გადაჭრა კი უნდა ხდებოდეს მხოლოდ და მხოლოდ კანონისა და სამართლის გზით ისე, როგორც ეს ყველა ცივილიზებულ ქვეყანაშია მიღებული. ამ მხრივ კი დასამალი არ არის, რომ ჩვენში კანონიერება და სამართლიანობა მოიკოჭლებს – სწორედ ეს ახალი გაზეთი დაეხმარება ჩვენს მოსახლეობას სიმართლის ძიებაში.

ამ გაზეთის მონოდება მართლმსაჯულების სადარაჯოზე დგომაა, რაც მაქსიმალურ ყურადღებასა და ობიექტურობას მოითხოვს; ის უნდა ეცადოს, რომ თემიდას სასწორი უსამართლოდ არც ერთი მხრისკენ არ გადახაროს.

მეიმედება, რომ უსამართლობა ამ შემთხვევაში გამოირიცხება. მეიმედება ადვოკატთა პრეზიდიუმის ხელმძღვანელობის – ბატონ ნუგზარ ბირკაიასი, თვით გაზეთის რედაქტორისა – ბატონ ჯემალ ნინუასი, რომელიც ქართულ ჟურნალისტიკაში ათეული წლების მანძილზე ცნობილია, როგორც შეუბღალავი და შეურყვნელი რეპუტაციის მქონე ჟურნალისტი.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საპატიო თავმჯდომარეები გ. როინიშვილი და ვ. ბარათაშვილი

ყველა დაგვიდასტურებს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საქმიანობა ბოლო არჩევნებიდან გასულ მცირე დროშიც კი საგრძნობლად გამოცოცხლდა. სისტემატური, საქმიანი ხასიათი მიიღო თვით პრეზიდიუმის ყოველდღიურმა მოღვაწეობამ, მეტი ყურადღება ეთმობა კოლეგიის ადგილობრივი რგოლების მუშაობას, გადახალისდა ბევრი მათგანის ხელმძღვანელობა – მოვიდა ახალგაზრდა, კომპეტენტური, ენერგიულ ადვოკატთა მთელი წყება, რომელსაც ახალ პირობებში ახლებურად მუშაობის მოთხოვნილებაც აქვს და უნარიც. კოლეგიის საქმიანობის შესახებ საზოგადოებრიობის სრული ინფორმირების მიზნით, აგრეთვე თვით კოლეგიის მუშაობის გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, გაზეთის ამ სპეციალურ რუბრიკაში სისტემატურად გამოქვეყნდება ინფორმაციები კოლეგიის გადანწყვეტილებებისა და ღონისძიებების, მისი მოღვაწეობის საყურადღებო მომენტების შესახებ.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საპატიო თავმჯდომარეები: საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2001 წლის სექტემბრის დადგენილებით, პრეზიდიუმის საპატიო თავმჯდომარეებად ცნობილ იქნენ: ბატონი გივი როინიშვილი, რომელიც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს ხელმძღვანელობდა 1978-1990 წლებში და ბატონი ვლადიმერ ბარათაშვილი, რომელიც პრეზიდიუმის თავმჯდომარე იყო 1992 წლიდან 2001 წლამდე. ეს ჩვენი უფროსი კოლეგებისა და მეგობრების ადვოკატურის განვითარებაში შეტანილი დიდი დამსახურების აღიარებაც არის და იმის ხაზგასმაც, რომ თაობათა კავშირი, ტრადიციები და ღირსება ჩვენს ერთ-ერთ უპირველეს საზრუნავს უნდა წარმოადგენდეს მუდამ.

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასამბლეა

მიმდინარე წლის ოქტომბერში ბულგარეთში, ქ. სოფიაში, გაიმართა შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მორიგი ასამბლეა, რომლის მუშაობაშიც, როგორც ამ საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი, მონაწილეობდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია. ეს ორგანიზაცია შავი ზღვის აუზის სახელმწიფოებს აერთიანებს და ადვოკატთა საერთაშორისო მოძრაობის ავტორიტეტულ გაერთიანებად ითვლება. სხვა მნიშვნელოვან საკითხებთან ერთად, საერთაშორისო ტერორიზმის პრობლემებიც განიხილა და მიიღო სათანადო დეკლარაცია, რომელზედაც საქართველოს ხელმოწერაც არის.

საინფორმაციო დეკლარაცია

ჩვენ ვგმობთ იმ ტერორისტულ აქტს, რომელიც 11 სექტემბერს მოხდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში. ჩვენ ვიზიარებთ იმ ამერიკელების მწუხარებას, რომელთაც ამ შემთხვევის დროს დაკარგეს უდანაშაულო მეგობრები და ნათესავები, ყოველივე ეს გვიჩვენებს ტერორიზმის ნამდვილ სახეს.

ყველა სახელმწიფო უნდა ეთანხმებოდეს იმას, რომ ტერორიზმი დიდი დანაშაულია და ტერორისტები უნდა წარდგნენ სასამართლოს წინაშე.

ხოლო, მეორე მხრივ, ტერორიზმის საწინააღმდეგოდ ბრძოლის საზომი იქნება კანონიერების უზენაესობა.

მშვიდობა უნდა გაგრძელდეს, ყოველი ერი უნდა იყოს ომის წინააღმდეგი, არ არის და არ იქნება სამართალი, რომელიც ომს დაუშვებს.

ჩვენ, შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრები, მოვითხოვთ მშვიდობას მთელს მსოფლიოში, რათა არ იხოცებოდნენ უდანაშაულო მოქალაქეები.

ჩვენი პრინციპია: სამართალი პოლიტიკაში და არა პოლიტიკოსები სამართალში.

ამ დოკუმენტებს ხელი მოეწერა სოფიაში, 20 ოქტომბერს, 2001 წელს 6 ეგზემპლარად.

ბ-ნ სადიკ ერდოღანი

ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი

ბ-ნი **ანაგი ბაშადური**

ბაქოს იურისტთა ასოციაცია ფდფ-ს პრეზიდენტი

ბ-ნ **სტეფან პრისტი ბოცევი**

სოფიის ადვოკატთა ასოციაცია პრეზიდენტი

დოქ. **ხრისტოს კაპლასისი**, ათენის ადვოკატთა ასოციაცია საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი

ბ-ნ **კრისტიან იორდანესკუ**, ბუქარესტის ადვოკატთა ასოციაციის ვიცე-პრეზიდენტი

ბ-ნ **ნუგზარ ბირკაია**, საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი

2000 წლის საუკეთესო ადვოკატი – გულიკო გაბაიძე

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი გადამწყვეტილებით, 2000 წელს განეული კვალიფიციური მუშაობისა და მიღებული შედეგებისათვის წლის საუკეთესო ადვოკატად ცნობილ იქნა ქალბატონი **გულიკო გაბაიძე**! გულწრფელად ვულოცავთ ქალბატონ გულიკოს კოლეგების ასეთ მაღალ აღიარებას და მომავალშიც მრავალ ახალ წარმატებას ვუსურვებთ!

მადლობა კვალიფიციური მუშაობისათვის!

გამამართლებელი განაჩენია საადვოკატო მოღვაწეობის გვირგვინი; ასევე, ამა თუ იმ საქმის წარმოებით შეწყვეტა, როცა ეს ადვოკატის კვალიფიციური, პროფესიული მუშაობის შედეგია, მიჩნეულ უნდა იქნეს საადვოკატო საქმიანობის დიდ წარმატებად და აუცილებლად ნახალისდეს, – ასეთია ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის პოზიცია. ამის შესაბამისად, უკვე ტრადიციად იქცა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მონაწილეობის ხარისხის შემოწმება მოკვლევის, წინასწარი გამოძიებისა და სასამართლო ინსტანციებში,

რის შედეგადაც სისტემატური ხასიათი მიეცა საუკეთესო შედეგების მქონე ადვოკატთა საქმიანობის აღნიშვნასა და ნახალისებას.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის IV კვარტლის სამუშაო გეგმის შესაბამისად ჩატარებული შემონმების შედეგად გამოიკვეთა:

ქ. თბილისის საბურთალოს რაიონის ადვოკატურის ადვოკატი **ოთარ ბერიშვილი** აწარმოებდა გ. მახათაძის სისხლის სამართლის საქმეს. დანაშაული გათვალისწინებული სსკ 19, 243 მუხლის II ნაწილით და 19, 150 მუხლის II ნაწილით ქ. თბილისის საოლქო სამართლოში.

ადვოკატ **ო. ბერიშვილის** დასაბუთებული შუამდგომლობის საფუძველზე, თბილისის საოლქო სასამართლოს 2000 წლის 19 ივნისის განაჩენით, განსასჯელი გ. მახათაძე უდანაშაულოდ იქნა ცნობილი და გამოტანილ იქნა გამამართლებელი განაჩენი.

ასევე ადვოკატ **ო. ბერიშვილის** შუამდგომლობის საფუძველზე თბილისის საოლქო სასამართლოს 2000 წლის 31 ივლისის განაჩენით, **ლ. ხოფერია** ცნობილ იქნა უდანაშაულოდ. მის მიმართ საქართველოს სსკ 213-ე მუხლის I ნაწილით (1960 წლის 30 დეკემბრის რედაქციით) წარდგენილ ბრალდებაში და გამოტანილ იქნა გამამართლებელი განაჩენი. იმავე საქმეზე გ. დობორჯგინიძე ასევე ცნობილ იქნა უდანაშაულოდ წარდგენილ ბრალდებაში და გამართლდა სისხლის სამართლის კანონით გათვალისწინებული ქმედების ჩაუდენლობის გამო.

ბატონო ო. ბერიშვილი ასევე ახორციელებდა ბრალდებულ **ა. ღვალაძის** დაცვას, რომელსაც ბრალი ედებოდა ცეცხლსასროლი იარაღისა და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შენახვასა და ტარებაში, აგრეთვე განზრახ მკვლელობის მცდელობაში. 2001 წლის 26 ივნისის გლდანი-ნაძალადევის სასამართლომ **ა. ღვალაძეს** 7 წლითა და 6 თვით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა. ადვოკატმა **ო. ბერიშვილმა** გაასაჩივრა განაჩენი. თბილისის საქალაქო სასამართლოს, სააპელაციო პალატამ 2002 წლის 24 ივნისს **ა. ღვალაძის** მიმართ გამოიტანა გამამართლებელი განაჩენი და ბრალდებული გაანთავისუფლა პატიმრობიდან სასამართლოს სხდომის დარბაზიდან.

2001 წლის 21 აგვისტოს აბაშის რაიონის სასამართლოს განაჩე-

ნით, განსასჯელი ლ. ახოზაძე (დანაშაული გათვალისწინებულია სსკ 332-ე მუხლის I ნაწილით, 333-ე მუხლის I ნაწილით, 187-ე მუხლით I ნაწილით, 182-ე მუხლის II ნაწილის „დ“ პუნქტითა და III ნაწილის „გ“ პუნქტით) სამტრედიის რაიონის ადვოკატურის ადვოკატ **რ. გეგეშიძის** შუამდგომლობის საფუძველზე გამართლებულ იქნა.

გ. ბაზალელის განზრახ მკვლელობის ფაქტზე აღძრულ სისხლის სამართლის საქმეზე ვ. სირაძის მიმართ სისხლის სამართლის საქმის აღძერის დადგენილება გაუქმდა და შეწყდა თბილისის სამგორის რაიონის ადვოკატურის ადვოკატ **მ. გორდელაძის** საჩივრის საფუძველზე საქართველოს გენერალურ პროკურატურაში.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის დადგენილებით განეული კვალიფიციური მუშაობისა და მიღწეული შედეგებისათვის ქ. თბილისის საბურთალოს რაიონის ადვოკატურის ადვოკატს **ო. ბერიშვილს**, სამტრედიის რაიონის ადვოკატურის ადვოკატს **რ. გეგეშიძეს** და ქ. თბილისის სამგორის რაიონის ადვოკატურის ადვოკატს **მ. გორდელაძეს** გამოეცხადოთ მადლობა.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი აცხადებს კონკურსს 2001 წლის საუკეთესო ადვოკატის სახელის მოსაპოვებლად!

რაიონისა და ქალაქის ადვოკატურის გამგეებსა და ადვოკატებს, ვთხოვთ, 2002 წლის 10 თებერვლამდე წარმოადგინონ კონკურსში მონაწილეობის მსურველ ადვოკატთა მიერ 2001 წლის მანძილზე განეული მუშაობის ამსახველი მონაცემები.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი

საკითხის ისტორიისათვის:

1991 წლამდე ადვოკატურა, არსებული კანონის თანახმად, თავად ახორციელებდა სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ხარჯების ანაზღაურებას. და, რაც მთავარია, იმ პერიოდში ადვოკატურა სოციალური ანარიცხების ხაზით იხდიდა შემოსავლის 3,5 პროცენტს!

ადვოკატთა ვალი უნდა დაიფაროს!

დავალიანების თანხა 208984 ლარს შეადგენს!

1996 წლიდან სახაზინო წესით მიწვეულ ადვოკატებზე ჰონორარის დარიცხვა ხდება საბიუჯეტო სახსრებიდან და ადვოკატის ერთი დღის მუშაობა შეფასებულია ორ ლარად, ხოლო ადვოკატებს დაუდგინდა სოცანარიცხების 31%-ის გადახდა სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ.

საკითხის ასეთმა გადანყვეტამ (31%-ის გადახდა მხედველობაში) უკმაყოფილება გამოიწვია ქვეყნის ადვოკატთა შორის, რის გამოც შემდგომ ხსენებული სოც.ანარიცხების პროცენტი შემცირდა 27%-მდე (თუმცა არც ეს იყო მისაღები ადვოკატებისათვის).

აღსანიშნავია, რომ იმ პერიოდში, როდესაც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი თავისივე სახსრებით ახდენდა სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ანაზღაურებას, ადვოკატების მიერ განეული შრომის საფასურის გადაუხდელობის შემთხვევას ადგილი არ ჰქონია, ხოლო მას შემდეგ, რაც ეს საქმე დაევალა სახელმწიფოს, რაც თავისთავად ყოვლად მიუღებლად მიგვაჩნია, საკითხი კარდინალურად შეიცვალა, რადგან სახელმწიფო ბიუჯეტი ვერ უზრუნველყოფს ამგვარი ხარჯების სრულყოფილ დაფინანსებას. შედეგი: დღეისათვის სახელმწიფო დავალიანება საქართველოს ადვოკატებისადმი შეადგენს 208984 ლარს.

გასულ წელს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ანაზღაურებისათვის მიიღო 30000 ლარი, ხოლო ა.წლის 10 თვეში ასევე 30000 ლარი, რაც შესაბამისად დაურიგდათ ადვოკატებს. სპეციალისტთა გაანგარიშებით, წლიურად ამ ხაზით დაფინანსებისათვის საჭიროა დაახლოებით 80000 ლარი.

„საქართველოს 2002 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტში სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ანაზღაურების ხარჯები გათვალისწინებულია 50000 ლარის ოდენობით, ანუ ეს ის თანხა იქნება, რომელიც დღეში ორი ლარის ანაზღაურების პირობით თუ განვდება 2002 წლის საერთო ხარჯს, ხოლო ხსენებული ვალი – 208984 ლარის ფარგლებში კვლავ უძრავად აუნაზღაურებელი რჩება.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ ადვოკატები უმეტესად უარს აცხადებენ ასეთი მინიმალური (2 ლარი დღეში) ანაზღაურებით მუშაობაზე. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს დიდი ძალისხმევა სჭირდება იმისათვის, რომ ესა თუ ის ადვოკატი ჩააბას ამა თუ იმ სისხ-

ლის სამართლის საქმეში დაცვის ფუნქციის განსახორციელებლად და შემდეგ დაპირებულ 2 ლარსაც კი ვერ უხდის დღეში. არადა, იმავე აშშ-ს მაგალითს თუ მოვიშველიებთ (რასაც ასე ხშირად მიმართავენ ჩვენში), მარტო ნიუ-იორკში სახაზინო წესით ადამიანთა დაცვისათვის წელიწადში იხარჯება დაახლოებით 60 მილიონი დოლარი, ხოლო შვეიცარიაში სახელმწიფო სახაზინო წესით დაცვისათვის ადვოკატს ერთ საათში უხდებიან 150 აშშ დოლარს.

იმისათვის, რომ მომავალში უზრუნველყოფილ იქნეს ჩვენი მოქალაქეები სახაზინო დაცვით, ადვოკატთა კოლეგიას აუცილებლად მიაჩნია ადვოკატებისადმი არსებული სახელმწიფო დავალიანების დროული დაფარვა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, კოლეგიამ თხოვნით მიმართა საქართველოს პარლამენტის იურიდიული საკითხების, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტს, რომ „საქართველოს 2002 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტში, ორგანიზაციული კოდი 3518, სადაც სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ანაზღაურების ხარჯები ითვალისწინებს 50000 ლარს, დაემატოს 208984 ლარი, რომ პრობლემა საბოლოოდ გადაწყდეს.

ამასთან, კოლეგია იმასაც აღნიშნავს, რომ სამომავლოდ, თუ ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ნაწილობრივ მაინც განთავისუფლებიან ზემოაღნიშნული სოციალური ანარიცხებიდან – გადახდის, ვთქვათ, 23 პროცენტამდე დაყვანით, – მაშინ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი თავად აიღებდა სახაზინოდ მიწვეულ ადვოკატებზე დასარიცხი ჰონორარის დაფინანსების ვალდებულებას. საკითხის ამგვარად დასმა უთუოდ იმსახურებს ყურადღებას და იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ კომპეტენტური ორგანოები დაინტერესდებიან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ამ საქმიანი თაოსნობით.

საბოლოო ჯამში, ეს ჩვენს ბიუჯეტსაც წაადგება და მოქალაქეთა უფლებების დაცვის საქმეც ბევრად მოიგებს. საკითხის მნიშვნელობას ისიც ძალზე აქტუალურს ხდის, რომ წლიდან წლამდე არ მცირდება სახაზინო დაცვის კონტინგენტის რაოდენობა; პირიქით, ზოგიერთ რეგიონში იგი საგრძნობლად იზრდება და სერიოზულ პრობლემებს ქმნის მართლმსაჯულების განხორციელების გზაზე.

უნიკალური ინიციატივა კავკასიაში

25 ნოემბერი ქალთა მიმართ ძალადობის აღმოფხვრის საერთაშორისო დღეა. ამ დღეს დაიწყო გლობალური კამპანია „16 დღე გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ“.

ერთ-ერთი ყველაზე აღიარებული წარმატება საქართველოს პირველი 16-დღიანი კამპანიის დროს იყო გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ ერთობლივი დეკლარაციის შემუშავება და ხელმოწერა საქართველოს 70-ზე მეტი სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციისა და გაეროს სააგენტოების მიერ. წელს ამ აქციაში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამაც მიიღო აქტიური მონაწილეობა.

ცნობისათვის: „თეთრი ლენტის“ კამპანია კანადელი მამაკაცების ინიციატივაა, მსოფლიოში მამაკაცების უდიდესი ძალისხმევა, ბოლო მოეღოს ქალების მიმართ ძალადობას. მისმა ერთ-ერთმა ფუძემდებელმა, მაიკლ კოფმანმა თქვა:

„ეს რომ ქვეყნებს შორის მომხდარიყო, ჩვენ მას ომს დავარქმევდით. ეს რომ დაავადება ყოფილიყო, ჩვენ მას ეპიდემიას დავარქმევდით. ნათობი რომ დაღვრილიყო, ჩვენ მას კატასტროფას დავარქმევდით. მაგრამ ეს ხდება ქალთა მიმართ და ეს ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა. ეს არის ძალადობა ქალთა მიმართ“.

ეს კამპანია დაარსდა ათი წლის წინ კანადაში, როცა მოკლეს 16 ინჟინერი – სტუდენტი გოგონა, მკვლელმა კი განაცხადა, რომ ისინი იყვნენ ქალები და არ ჰქონდათ უფლება... გამხდარიყვნენ ინჟინრები.

„თეთრი ლენტის“ კამპანიაში მონაწილე მამაკაცებმა თავიანთ მიზნად დაისახეს“:

არასოდეს ჩაიდინო ძალადობა ქალთა მიმართ;

არასოდეს დაუშვან ძალადობა ქალთა მიმართ;

არასოდეს გაჩუმდნენ ძალადობაზე ქალთა მიმართ.

ევროპულმა პარლამენტმა მოუწოდა ყველა ქვეყნის მამაკაცს, მხარი დაუჭიროს ამ კამპანიას.

ახალგაზრდა ქალების მიმართ ჩადენილმა სისასტიკემ დასაბამი მისცა ორ გლობალურ კამპანიას, თეთრი ლენტისა და გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ მიმართულ 16-დღიან აქციას. ორივე ტარდება ყოველწლიურად, ნოემბრის ბოლოდან დეკემბრის შუა რიცხვებამდე.

ქალთა დახმარებას სწამს, რომ ამ წამოწყების მხარდაჭერა მნიშ-

ენელოვანია საზოგადოებისათვის და ამ ორგანიზაციის დამაარსებელმა, ფიდა რიფლიმ, დააფუძნა და ხელი შეუწყო „თეთრი ლენტის“ კამპანიისა და გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ 16-დღიანი აქციის ჩატარებას საქართველოში 2000 წელს. ჩვენი ამ აქციაში მონაწილეობა მიიღო 500-ზე მეტმა ორგანიზაციამ.

როგორც აღინიშნა, წელს მათ შორის პირველად გამოჩნდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომლის თავმჯდომარე ნ. ბირკაია სიტყვით გამოვიდა აქციის პრესკონფერენცია-წვეულებაზე. როგორც მან აღნიშნა, ცალსახაა ქართველი ადვოკატების მხარდაჭერა „თეთრი ლენტის“ კამპანიისადმი, ყველა ქვეყნის მამაკაცთა ძალისხმევისადმი, რათა ბოლო მოეღოს ქალების მიმართ ძალადობას. შეკრებილმა საზოგადოებამ მოწონებით მიიღო ბატონი ნუგზარის სიტყვები, ქართველი მამაკაცები – ჩვენი ბუნებიდან გამომდინარე დაბადებიდანვე ვართ „თეთრი ლენტის“ კამპანიის წევრები. რა თქმა უნდა, საკითხის გაუბრალოება დაუშვებელია, ხოლო პრობლემის გადანაცვებისათვის აუცილებელია იმ მიზეზების შესაძლებლობისამებრ მაქსიმალურად აღმოვხვრა, რომლებიც განაპირობებენ გენდერულ ძალადობას. საქართველოს წარმომადგენლის გამოსვლაში ყურადღება გამახვილდა რამდენიმე ისეთ ასპექტზე, რომლებიც წარმოშობენ ასეთი ძალადობის სოციალურ მიზეზებს და კონკრეტული მოსაზრებებიც გამოითქვა არსებულ პრობლემათა გადანაცვებისათვის. საქართველოს მაგალითზე შეიძლება ითქვას, რომ უკიდურესი სიღარიბის გამო საზღვარგარეთ ფულის საშოვნელად ერთ მილიონზე მეტი ადამიანია წასული. მათ შორის არაერთი ქალი, რომელიც იძულებით პროსტიტუციისა და გენდერული ძალადობის მსხვერპლი გახდა. მიუხედავად ამისა, ადამიანები კვლავ ხსნას სხვადასხვა ქვეყანაში ხედავენ, რაც თავისთავად იძულებითი ნაბიჯია.

ჩვენი აზრით, ქალთა და გოგონათა ტრეფიკინგის შეჩერება მართო ამა თუ იმ ქვეყნის ხელისუფლების ვალდებულება არაა და აქ, ამ საქმეში, მთელს საზოგადოებრიობას დიდი ძალისხმევა მართებს.

ეს ამოცანა ყველა კაცისა და ქალის წმიდათანმინდა საქმედ უნდა გამოცხადდეს. სახელმწიფოებმა ამ მიმართებით გარკვეული პასუხისმგებლობა უნდა იკისრონ, თუნდაც იმ მხრივ, რომ მიღებულ იქნეს სისხლისსამართლებრივი ნორმა გენდერული ძალადობის წინააღმდეგ, რაც ერთ-ერთი გარანტი იქნება ამ დანაშაულის აღმოსაფხვრელად.

„ძლიერთა სამართლის“ მიმართ დაუმორჩილებლობით...

ბატონ შალვა რჩეულიშვილს 2002 წლის 14 იანვარს 70 წელი შეუსრულდებოდა... ბრძენკაცს უთქვამს: „როგორც იგავ-არაკი, ასევე ცხოვრება ფასობს არა ხანგრძლივობით, არამედ შინაარსით“.

ბატონი შალვა რჩეულიშვილი 41 წლის ასაკში, 1973 წლის 22 აგვისტოს გახდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი და მიუხედავად ამისა, დიდი ილიას სიტყვებით რომ ვთქვათ, შეძლო მისთვის ამ ახალ ასპარეზზეც გამოემჟღავნებინა „საკმაოდ ლონიერი ნიჭი და ნიჭს გარდა“ განსაკუთრებული დახელოვნება საადვოკატო საქმიანობაში.

დიახ, XX საუკუნის საქართველოს 70-80-იანი წლებისათვის, მართლაც უცხო და განუმეორებელი იყო შალვა რჩეულიშვილის საადვოკატო მოღვაწეობა, რაც გამოირჩეოდა, უპირველეს ყოვლისა, „ძლიერთა სამართლის“ მიმართ დაუმორჩილებლობით, კლიენტის ინტერესების უპირველესი, ხელშეუვალი დაცვით, საგამოძიებო თუ სასამართლო ორგანოებთან უკომპრომისო ბრძოლით.

ბატონ შალვა რჩეულიშვილის პრინციპულობასა და ბრძოლისუნარიანობაზე ქვეყანაში ლეგენდებს თხზავდნენ, რასაც შესაბამისი საფუძველი ჰქონდა. ხშირად გაიგონებდით ამა თუ იმ სისხლის სამართლის საქმესთან დაკავშირებით, „ამ საქმეს სწორედ შალვა რჩეულიშვილისნაირი ადვოკატი სჭირდება“ და, მართლაც, იმ საქმეებში, სადაც ბატონი შალვა ბრალდებულთა, განსასჯელთა თუ მსჯავრდებულთა ინტერესების დაცვას ახორციელებდა, მისი მიზანი რომ დაემტკიცებინა, ამ პირთა უდანაშაულობა ხშირ შემთხვევაში წარმატებით მთავრდებოდა, რითაც არაერთი ადამიანის სიცოცხლე და ღირსება უხსნია.

მაგრამ აქვე უნდა დავსვათ კითხვა, თუ რის ფასად უჯდებოდა მას „ძლიერთა სამართლის“ წინააღმდეგ ბრძოლა?

კერძოდ, საგამოძიებო და სასამართლო ორგანოებიდან გამოგზავნილი წარდგინება-განჩინებების საფუძველზე ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა 21-ჯერ განიხილა ადვოკატ რჩეულიშ-

ვილის პერსონალური საკითხი. ძირითადად, რაშიც ადვოკატს ედავებოდნენ, იყო ის, რომ იგი „სისტემატურად აყენებდა შუამდგომლობებს“, „პროცესზე პროკურორს საჯაროდ უსაყვედურა, რომ იგი არ იყო მომზადებული პროცესისათვის“, რომ „შ. რჩეულიშვილის მოქმედების შესახებ აღინიშნა იუსტიციის ორგანოების მუშაკთა თათბირსა და საქართველოს პროკურატურის გაფართოებული კოლეგიის სხდომაზე“, რომ „პროცესზე დაკითხვას აწარმოებდა ემოციურად“ და ა.შ.

ზემოხსენებული „ბრალდებები“ დღევანდელი გადასახედიდან ღიმილს იწვევს, მაგრამ მაშინ ბატონი შალვა არაერთხელ გააფრთხილეს, საყვედურებიც გამოუცხადეს და სამჯერ გარიცხეს კიდევ ადვოკატთა კოლეგიიდან.

ადვოკატის დაუმორჩილებლობისა და კლიენტის დაცვის მოვალეობის უმაღლეს ხარისხში აყვანით გაღიზიანებულმა პროკურატურის ორგანოებმა შეძლეს 1985 წლის 15 ივლისს დაეპატიმრებინათ ბატონი შალვა და თითოდან გამოწვეული ბრალდებები წარედგინათ მისთვის.

წელიწადი და ცხრა თვე დასჭირდა გამოძიებას, რომ მიეღო დადგენილება სისხლის სამართლის საქმის შეწყვეტის შესახებ შალვა რჩეულიშვილის ქმედებაში დანაშაულის შემადგენლობის არარსებობის გამო.

მართლაც, რომ გოლგოთის გზით იარა ბატონმა შალვამ, მაგრამ მავანმა და მავანმა მიზანს მაინც ვერ მიაღწია, რამეთუ შალვა რჩეულიშვილი ვერ დააშინეს, უკვე მესამედ აღდგენილ იქნა რა ადვოკატთა კოლეგიის რიგებში, იგი ძველებური ენერგიითა და შემართებით განაგრძობდა დაცვის უკეთილშობილეს საქმეს.

ბატონ შალვას შემდეგაც ურჩევდნენ შეეცვალა მუშაობის სტილი, რაზეც პასუხობდა, რომ „არ შეეძლო პოზიციის შეცვლა“, ანუ არ შეეძლო კლიენტი დაცვის გარეშე დაეტოვებინა.

1991 წლის დეკემბერში ბატონმა შალვამ განცხადებით მიმართა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს, რომ მას 1991 წლის დასაწყისიდან ჰონორარი არ მიუღია იმის გამო, რომ სურვილი ჰქონდა მასზე რიცხული ჰონორარი მთლიანად გადაერიცხა უპატრონო ბავშვთა ფონდში.

ბატონი შალვა აქაც განუმეორებელი იყო.

მან საქართველოში უპრეცედენტო საადვოკატო მოღვაწეობის ხნული გაიტანა და ამიტომაც ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრა ქვეყნის ადვოკატთა ელიტაში.

ბატონი შალვა რჩეულიშვილის ნათელი სახე წარუშლელია საქართველოს ადვოკატთა ისტორიაში.¹⁶⁹

ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

¹⁶⁹ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002 წ. 18 იანვარი, №2

ილია ჭავჭავაძე:

ანდერძი და მონოდება

„მტერს ასე ადვილად არ დავეჩავგვრინებთ...“

დიდი ილია სოხუმს ესტუმრა 1903 წლის მაისში, გაგრის კურორტის გახსნასთან დაკავშირებით. იქიდან სოხუმში შეიარა, სადაც საზეიმო შეხვედრა მოუწყვეს ძმები შერვაშიძეების სასახლის ვრცელ ეზოში. ილიამ, სოხუმელებს რომ მიესალმა, შემდეგი სიტყვები წარმოთქვა:

„ბატონებო, დიდის პატივისცემით მოგესალმებით: ბედნიერი გახლავართ, რომ ვხედავ ჩვენს საერთო მშვენიერ სამშობლოს, კალმით დახატულ კუთხეს და მის მოსახლე მშვენიერ ხალხს.

თქვენ რომ გიყურებთ, გულს იმედი და სასოება ჩამესახა, ვფიქრობ, რომ ჩვენი ქვეყანა წინ მიდის, მტერს ასე ადვილად არ დავეჩავგვრინებთ“. სამწუხაროდ, არ გამართლდა დიდი ილიას წინასწარმეტყველება – „მტერს ასე ადვილად არ დავეჩავგვრინებთ!“

არ გამართლდა, რადგან სწორედ XX საუკუნეში საქართველოს ისტორიული ტერიტორია მნიშვნელოვნად შემცირდა, ძირითადად საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ, როცა, ფაქტობრივად, ქართული სახელმწიფო არ არსებობდა, კერძოდ:

1. ყარსის 1921 წლის ხელშეკრულებით თურქეთს გადაეცა ყოფილი ბათუმის ოლქის სამხრეთი ნაწილი, ართვინის, არდაგანის ოლქები.

2. საქართველოს რევკომის 1921 წლის დეკლარაციით სომხეთის სსრ-ს გადაეცა ვორონცოვ-ლორეს რაიონი, აზერბაიჯანის სსრ-ს – ზაქათალის ოლქი, გარეჯის ველი, ქვემო ყარიზის სექტორი, ელდარი;

3. სსრკ-ის ცაკის 1925 წლის დადგენილებით რსფსრ-ს გადაეცა პილენკოვი (აფხაზეთი), მელხესტი და ცეკარია (დუშეთის მაზრა).

ზემოხსენებულ პერიოდში, სულ საქართველოს ხსენებული ხელშეკრულებით, დეკლარაციით თუ დადგენილებით, ჩამოაჭრეს 17989.55 კვ. კმ. მიწის ფართობი 294237 მოსახლით.

4. 1956 წლის მარტის გამოსვლების საპასუხოდ სსრკ-ის მთავრობის დადგენილებით, საქართველოს ჩამოართვეს და რსფსრ-ს, კერძოდ კი, ჩრდილოეთ ოსეთს მიუერთეს საზღვრისპირა სოფლები –

ლარსი, ჩმი და ბალთა.

XX საუკუნის ბოლოს კი, როცა საქართველო დამოუკიდებელი ქვეყანა გახდა, როცა იგი გაეროს წევრი იყო და ცნო ცივილურმა მსოფლიომ, კვლავ აღიმართა ჩვენს წინაშე რეალური საშიშროება აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს კრიზისის სახით.

აფხაზეთი და სამაჩაბლო ქართველი ერის ეთნიკური ტერიტორიაა.

საქართველო ხომ ყოველთვის დამოუკიდებლობისა და თავისუფლების წყურვილის გამოვლინებისათვის ისჯებოდა.

ვერ გავუმართლეთ იმედი –

„მტერს ასე ადვილად არ დავეჩაგვრინებით...“

დავეჩაგვრინეთ და დავიჩოქეთ კიდეც, თანაც დიდი ხნით, რამეთუ ადგომას არ ვაპირებთ; ქართველი ერი უდიდესი საშიშროების წინაშე დგას: ერის ცნობიერება ინგრევა, ცნება „სამშობლო“ კატასტროფის წინაშეა, რამეთუ ქართველი ერი მიეჩვია თავისი ქალაქებისა და სოფლების დათმობას; ის, ვინც გუშინ დათმო გაგრა, დათმო სოხუმი, ოჩამჩირე, გალი, ხვალ დათმობს ზუგდიდს, ფოთს, ქუთაისს, თბილისს...

ამიტომ ჩვენ არ გვაკმაყოფილებს ქვეყნის ხელისუფლების პოლიტიკა აფხაზეთთან დაკავშირებით, სამაჩაბლოსა და პანკისის ხეობასთან; ჩვენ ვერ ვეგუებით და ვერასოდეს შევეგუებით დაჩოქილ საქართველოს; ჩვენ ვერ ვეგუებით იმას, რომ ქართველობა ტოვებს თავის სათაყვანებელ სამშობლოს და ლუკმა-პურისათვის უცხოეთში მიდის; ჩვენ ვერ შევეგუებით საქართველოს სახინკლევად და რესტორნებად გადაქცევას, მაშინ, როდესაც საქართველო დღითიდღე პატარავდება...

აკაკი ბაქრაძე ბრძანებდა: „ეროვნული ცნობიერება საუკუნეების მანძილზე ყალიბდებოდა, იგი განპირობებულია ენით, ისტორიით, რელიგიით, ზნე-ჩვეულებებით, ფსიქიკით, ტერიტორიით, მსოფლალქმით, მსოფლგანცდით და ასე შემდეგ, ყველაფერ ამას აერთიანებს სამშობლოს ცნება, ერთ განუყოფელ მთლიანობად აქცევს, როცა სამშობლოს ცნება ირღვევა (სულიერთა გაფართოებით თუ დავიწროებით), ყველაფერი ეს იშლება, ხალხს ეროვნული კატასტროფა ემუქრება“. ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს თუ რა განიცადა ჩვენი ერის ცნობიერებამ XX საუკუნის მანძილზე.

გამოსავალი?

ქართველი ერის ერთობა! ქართველი ერის ერთობა!
და კიდევ – ქართველი ერის ერთობა!
ესაა ერთადერთი რეალური ძალა, რაც გადაარჩენს საქართველოს!

ნუგზარ ბირკაია
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2002 წ. 5 თებერვალი, №3.

P.S.

ილია ჭავჭავაძის აფხაზეთში სტუმრობიდან 90-ე წელს ჩვენ დავეკარგეთ გაგრა, სოხუმი ოჩამჩირე, გალის რაიონი - მთლიანად აფხაზეთი, სადაც ჩადგა რუსეთის ჯარი და მოახდინა ამ ძირძველი ქართული მიწა-წყლის ოკუპირება. თითქმის 30 წელია გრძელდება არაფრის მთქმელი მოლაპარაკებები რუსეთთან: არაფერი კეთდება ტოლვილთა, იძულებით გადაადგილებულ პირთა თავიანთ მიწაზე აფხაზეთში დასაბრუნებლად, ქვეყანა არ ავლენს გაერთიანების, ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის სურვილს. დღეისათვის აფხაზეთში უმეტესად სახლდებიან რუსები და სომხები. საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა არ არის ჩვენი სახელმწიფოს პოლიტიკის N1 საკითხი. უსამართლობის ნიაღვარია! პატრონი არსაიდან ჩანს! როდემდე?!

ნუგზარ ბირკაია
2022 წლის 20 მაისი

წლის ადვოკატები

ანკეტური და სატელეფონო გზით გამოიკითხა ათასამდე რესპოდენტი, მათ შორის: სამართლის სფეროში მომუშავე ჟურნალისტები, სამართალდამცავები, ადვოკატები, პოლიტიკოსები და საქმიანი სამყარო, ანუ კატეგორია, ვისთვისაც უცხო არ არის ადვოკატის საქმიანობა.

ხაზგასმა: როგორც ყველა ამ ტიპის გამოკითხვას, „ივერია ექსპრესის“ მიერ ორგანიზებული გამოკითხვის შედეგებსაც არ ჰქონია პრეტენზია მაქსიმალურ უტყუარობაზე. იგი ძირითადად ემსახურებოდა იმის წარმოჩენას, თუ რამდენად იცნობს ჩვენი საზოგადოება ადვოკატის ინსტიტუტს, არიან თუ არა პოპულარულები ქართველი ადვოკატები და ვინ არიან ისინი.

საბოლოოდ, ჟურნალისტების მიერ დაჯამდა გამოკითხვის შედეგები (მონაწილეობდნენ: „რეზონანსი“, „ალია“, „დრონი“, „ახალი მერიდიანი“, „ივერია ექსპრესი“, ჟურნალი „სარკე“) და გამოვლინდნენ სხვადასხვა ნომინაციაში გამარჯვებული ადვოკატები, რომლებიც დაჯილდოვდნენ ნომინაციების შესაბამისი პრიზებით.

სალამო გაიმართა 2002 წლის 14 თებერვალს, ბიზნეს-კლუბ „მთანმინდაში“, საზეიმო სუფრისა და მუსიკის თანხლებით, საღამოს ორგანიზატორები მაქსიმალურად შეეცადნენ, ადვოკატებისთვის პროფესიული ზეიმი მოეწყოთ და კიდევ ერთხელ გაესვათ ხაზი საზოგადოების დემოკრატიზაციის პროცესში მათი უმნიშვნელოვანესი როლისთვის.

წლის უხმაურო და გაუცინარი ადვოკატი

ნომინაცია, რომელმაც გამოკითხვების პერიოდში დიდი აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. „რას ნიშნავს უხმაურო?“ – კითხულობდა ბევრი. ამ ნომინაციაში მოიაზრება ადვოკატი, რომელიც ზედმეტი ხმაურის გარეშე მუშაობს და აღწევს შედეგს.

უხმაურო ადვოკატი გახდა **შალვა შავგულიძე**, რომელსაც პრიზად ერგო აკვარიუმი ოქროს თევზით – უხმაურობის

სიმბოლო (პრიზი დაანესა მალაზია „აკვასამყარომ“).

ასევე ჟურნალისტება წლის გაუცინარ ადვოკატად აღიარეს შ. შავგულიძე, რომელსაც პიეროს გამოსახულებიანი მედალიონი ერგო.

წლის ემოციური ადვოკატი

ნომინაციები: წლის აგრესიული და წლის ჩხუბისთავი გაერთიანდა ერთ ნომინაციად – წლის ემოციური.

წლის ემოციური გახდა უცნობილესი ქალბატონი, ადვოკატებისა და ჟურნალისტების მიერ ამ ნომინაციებისთვის ერთხმად აღიარებული გულიკო გაბაიძე. მას გადაეცა შსს-ს მიერ სპეციალურად ამ ნომინაციისთვის დანესებული პრიზი – კრივის ხელთათმანები და ულამაზესი თაიგული!

წლის უიაფესი ადვოკატი

წლის უიაფეს ადვოკატებად (და არამც და არამც იაფფასიანად – მათ შორის დიდი განსხვავებაა), თითქმის ყველა გამოკითხულის მიერ ერთხმად დასახელდნენ სახაზინო წესით დანიშნული ადვოკატები. ამ ნომინაციაში გამოვლინდა კიდევ ერთი პატივცემული კანდიდატი, ყველა უსამართლოდ დაჩაგრულის ქომაგი ქალბატონი სევდია უგრეხელიძე, გამოკითხვებმა აჩვენა, რომ მას ძალიან ბევრი პიროვნება, მათ შორის ექსპრეზიდენტის მომხრეები დაუცავს სრულიად უსასყიდლოდ.

პრიზი – თაიგული და „ოფისლაინის“ მიერ დანესებული ბიზნეს-ჩანთა, უბის წიგნაკი და კალმების ნაკრები.

წლის ხუმარა ადვოკატი

წლის ხუმარა ადვოკატად დასახელდა **ვალოდია ქირია** – ადვოკატი, რომელიც ხუმრობა-ხუმრობაში სისხლს უშრობს მოსამართლეებსა და პროკურორებს. ხუმარასთან ერთად, იგი გახდა წლის მწერალიც, რომელიც, ჟურნალისტების აზრით, დღემდე წერს ქურდიანის საჩივრებს!

პრიზი – თბილისის საკრებულოს მიერ დაწესებული უნიკალური ალბომი „თბილისი“.

წლის პატრიარქი

ადვოკატი, რომელიც ჟურნალისტებს ძალიან უყვართ, და არა მარტო ჟურნალისტებს. ნომინაციაში გათვალისწინებულია ასევე ასაკიც. წლის პატრიარქი გახდა **გოგმარ გაბუნია**, რომელსაც გადაეცა პატიმრების მიერ ხეზე ამოტვიფრული ღვთისმშობლის ხატი და ჰალსტუხი, რომელიც ამ ნომინაციისთვის დაანესა ვახტანგ რჩეულიშვილმა.

წლის დამწყები ადვოკატი

იყო ერთი ნომინაცია, რომელსაც გამოკითხვებში „ყვინჩილად“ მოიხსენიებდნენ. ზოგს არ მოსწონდა ეს ნომინაცია და ამბობდნენ, რომ იგი შეურაცხყოფს ადვოკატს, ამ დროს ავიწყდებოდათ, რომ თავის დროზე არამცთუ ადვოკატი, პრეზიდენტიც კი დამწყები, ანუ ყვინჩილა იყო. საქართველოში ადვოკატის ასაკი ძალიან გაახალგაზრდავდა, ამიტომ ბევრი ყვინჩილა გვყავს, თუმცა გამოკითხვამ გამოავლინა ერთ-ერთი მათ შორის – პერსპექტიული ახალგაზრდა **გოგლიკა ჩირგაძე** – არა გიორგი, ან გოგა – უბრალოდ გოგლიკა – ასე ასახელებენ მას გამოკითხვებში. ამ ნომინაციისთვის ძვირფასი პრიზი დაანესა კომპანია „იმედი ელმა“ – სამედიცინო დაზღვევის, ე.წ. ვერცხლის პოლისი.

ასევე წლის დამწყებ ადვოკატს – **დათო მოლოდინს** ინკოგნიტო ქველმოქმედისაგან გადაეცა კალმების ნაკრები და მაჯის საათი.

კიდევ ერთი ნომინაცია – წლის დინასტია

რას ნიშნავს დინასტია – უცხო სიტყვათა ლექსიკონში ასეა განმარტებული: ერთი და იმავე გვარის მეფეები, რომლებიც თანმიმდევრობით ცვლიან ერთმანეთს ტახტზე ნათესაობისა და მემკვიდრეობის უფლების საფუძველზე.

გამოდის, რომ დინასტიისთვის ერთი და იგივე გვარია აუცილებელი. თუმცა არსებობს გამონაკლისი და ეს გამონაკლისი ვრცელდება **გოგმარ გაბუნიასა და გოგლიკა ჩირგაძეზე!**

„ბიძა, რომელსაც დისშვილი დაჰყავს პროცესებზე და ზრდის“, – ასე დაასკენეს ჟურნალისტებმა მათი მისამართით. ბიძა-დისშვილი, ანუ წლის დინასტია: გოგმარ გაბუნია და გოგლიკა ჩირგაძე!

პრიზი – „ოფისლაინის“ მიერ დანესებული საკანცელარიო ნივთები.

წლის პრესვარსკვლავი

ერთ-ერთი უსაშველოდ გაგრძელებული სასამართლო პროცესის გამო ადვოკატები თავისდა უნებურად გახდნენ პრესვარსკვლავები – საქმის წარმატებულად დამთავრებისა და მისი უსაშველოდ გაგრძელების გამო.

რა თქმა უნდა, აბსნადის პროცესი, და რა თქმა უნდა, ადვოკატები – **სოსო ბარათაშვილი და მალხაზ ჯანგირაშვილი!**

პრიზი – ყველა ის გაზეთი, სადაც შუქდებოდა აბსნადის პროცესი (ეს არის მთელი ბიბლიოთეკა, რომლის თავმოყრა საკმაოდ შრომატევადი საქმე გამოდგა. ამიტომ პრიზმა პირობითი სახე მიიღო).

ნომინაცია – წლის ექსპერიმენტი

ამ ნომინაციაში გაიმარჯვა **ალექსანდრე ალადაშვილმა**, რომელმაც მოსამართლეობას ადვოკატობა არჩია და საკმაოდ წარმატებითაც, ოღონდ, რადგან მისი გვარი ჯერ კიდევ

მოსამართლის ასოციაციას იწვევს, მისთვის, როგორც ადვოკატისთვის, „ექსპერტის“ ჩატარდა და პრიზმა ლონისძიებას ვერ მოუხსნო.

წლის თამადა

თამადა – პიროვნება, რომელი თრობითა და სმით კი არ არის ცნობილი, არამედ – სუფრის გაძლოლის უნარით. აღმოჩნდა, რომ ჟურნალისტებს არ უწევთ ადვოკატებთან ქეიფი და ამიტომ თამადა ადვოკატის გამოვლენა ისევ ადვოკატებმა ითავეს. გამოიკვეთა, რომ პირდაპირი და არაპირდაპირი გაგებითაც თამადა ადვოკატად, ანუ ადვოკატების წინამძღოლად დასახელდა **ნუგზარ ბირკაია** – ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარე, კაცი, რომელიც 1200 ადვოკატს თავეცობს.

პრიზი – პირდაპირი გაგებით, როგორც სუფრის თამადას, საფერავით სავსე ტყუპი ჭინჭილა დაუნესა ასევე თამადობით ცნობილმა, საკრებულოს თავმჯდომარემ ლადო კახაძემ.

პრიზი ადვოკატთა წინამძღოლისათვის – ელევანტური ფრანგული პერანგი და ჰალსტუხი – დაანესა ვახტანგ რჩეულიშვილმა.

რაც მთავარია, მთავარი პრიზი: ვინაიდან ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარის უკან ამდენი ადვოკატი დგას, მისი სიცოცხლე და ჯანმრთელობა მარტო მას არ ეკუთვნის, ამიტომ სადაზღვეო კომპანია „იმედი ელმა“ ამ ნომინაციისთვის დაანესა ჯანმრთელობის დაზღვევის ვერცხლის პოლისი.

წლის გამოუცხადებელი ადვოკატი

ასეთ ადვოკატად (ვინც ერთდროულად ბევრი საქმის გამო პროცესებზე გამოცხადებას ვერ ასწრებს, ხან კიდევ ამას საადვოკატო ტაქტიკად ირჩევს) ჟურნალისტების მიერ დასახელდა **თემურ გოგსაძე**.

წლის ტანჯული

ეს ნომინაცია ერთხმად და გააზრებულად მიაკუთვნეს იელოვ-
ელების დამცველ **მამუკა ჭაბაშვილს**.

თუ რატომ, კომენტარი ზედმეტია.

პრიზი – პატიმრების მიერ დამზადებული ეკლესია.

„სისხლის სამართლის“ დედოფალი გახდა ეკა ბესელია.

პრიზები – ქ-ნ მაია რჩეულიშვილის მიერ დანესებული სუნამოს
ნაკრები და შსს-ს მიერ დანესებული „გრანპრი“ – კერამიკული სუ-
ვენირი.

წლის მჭევრმეტყველი

ამ ნომინაციაში ჟურნალისტებმა ერთმნიშვნელოვნად დაიჭირეს
პოზიცია, რომ ყველა ადვოკატი უნდა იყოს მჭევრმეტყველი და ამდე-
ნად, თავი შეიკავეს ნომინაციაში გამარჯვებულის დასახელებისაგან.
ადვოკატთა და დანარჩენი გამოკითხულების აზრით კი, ერთ-ერთ
მჭევრმეტყველ ადვოკატად დასახელდა **ნანა ლიპარტია**, რომელმაც
ყველაზე მეტი ქულა მოაგროვა და წლის მჭევრმეტყველი გახდა.

პრიზი – პატიმრების მიერ დამზადებული ავტოკალამი, საკანცელ-
არო ნივთი და ადვოკატ **თემურ გოგსაძის** ლექსების კრებულები.

კულმინაცია – ქალბატონი ადვოკატი

თითქმის ყველა გამოკითხული სამოქა-
ლაქო საქმის ქალბატონად აღიარებს **რუსიკო**
პიტავას. „ქალი კი არა, ქალღმერთია“, – ასეთია
მის შესახებ უმრავლესობის აზრი.

ქალღმერთს გადაეცა შესაფერისი პრიზი –
უძვირფასესი მანდილი, რომელიც დაანესა ქა-
ლბატონმა მაია რჩეულიშვილმა. პრიზი დაანე-
სა ყოფილმა მოსამართლემ ნაირა ხაბუღიანმა

- სამაგიდე და კალმების ნაკრები, საინტერესო გამომთვლელით, რომელსაც ავტომატურად გადაჰყავს ევროზე ყველა მონაცემი. რუსიკო პიტავას ერგო, აგრეთვე გლდანი-ნაძალადევის პროკურორის, ლენა კაპანაძის მიერ დანესებული სუნამო „ისი პარიდან“.

ფასიანი სტაჟირების შემოღების შესახებ

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა 2001 წლის 28 დეკემბერს თავის მორიგ სხდომაზე განიხილა საკითხი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში ფასიანი სტაჟირების დაწესების შესახებ და აღნიშნა, რომ დღევანდელ პირობებში ამა თუ იმ პირის სტაჟირება, რაც არანაირად არ ფინანსდება, გარკვეულწილად ფორმალურ ხასიათს ატარებს.

იმისათვის, რომ ამალღდეს პასუხისმგებლობა ადვოკატურის გამგისა და იმ ადვოკატისა, რომელთანაც მიმაგრებული იქნება სტაჟიორი, ამასთან, გაუმჯობესდეს სტაჟირების გავლის ხარისხი, მიზანშეწონილია, ადვოკატთა კოლეგიაში სტაჟირება გახდეს ფასიანი, რაც თავის მხრივ უფლებას მისცემს სტაჟიორს მეტი მოთხოვნა წაუყენოს ადვოკატურის გამგესა და ხელმძღვანელ ადვოკატს.

პრეზიდიუმი თვლის, რომ ადვოკატთა კოლეგიაში სტაჟიორმა ყოველთვიურად უნდა გადაიხადოს 50 ლარი. ამასთან, აღნიშნული გადასახადის გადახდის პრინციპი გავრცელდება ყველა სტაჟიორისათვის დარჩენილი სტაჟირების ვადაში.

პრეზიდიუმმა მიიღო დადგენილება:

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში სტაჟიორად მიღებულ პირს სტაჟირების გავლისათვის გადახდეს თვეში 50 ლარი.

იმ პირებს, რომლებიც ადრე იყვნენ მიღებული ადვოკატთა კოლეგიაში სტაჟიორებად, მაგრამ ჯერ არ ამონურვიათ სტაჟირების ვადა, გადახდებათ 50 ლარი დარჩენილი თვეების შესაბამისად. ხსენებული თანხის გადახდევინება მოხდება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საფინანსო განყოფილების მიერ შემუშავებული სახელშეკრულებო ფორმით.

შესანიშნავი საიუბილეო საჩუქარი

გამოიცა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ეგიდით
„ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება“

პრეზიდენტმა მოისმინა ბატონ ნ. ბირკაიას ინფორმაცია პარლამენტარ გურამ შარაძის წიგნის გამოცემის თაობაზე. აღინიშნა, რომ გურამ შარაძის მიერ შეკრებილი მასალები – „საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი“, რომელიც 1918-1921 წლების ისტორიულ მოვლენებს შეეხება, უნიკალური მნიშვნელობის დოკუმენტია ჩვენი ქვეყნის ისტორიისათვის. იგი შესაბამისი ფოტოილუსტრაციებით მომავალში წიგნად უნდა გამოიცეს სახელწოდებით „ახალი მასალები საქართველოს დამოუკიდებლობის ისტორიისათვის“ (1918-1921 წწ.). ეს საშვილიშვილო საქმეა. ბატონი გ. შარაძე საჭიროებს ეკონომიურ თანადგომას, უკეთეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტში მიიღებს დადებით გადაწყვეტილებას წიგნის გამოცემის თაობაზე, იგი ამ დიდი საქმეცნო საქმის თანამონაწილე და თანამდგომი იქნება, რადგან ხსენებული კრებული საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით გამოიცემა. ამასთან, ეს უთუოდ ღირსეული საჩუქარი იქნება ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილესთვის, რომელიც მიმდინარე წლის შემოდგომაზე უნდა აღინიშნოს.

პრეზიდენტმა 2001 წლის 28 სექტემბერს ერთხმად მიიღო დადგენილება პროფესორ გ. შარაძის წიგნის გამოცემის შესახებ და ამ დღეებში ქართველი მკითხველის გულგასახარად წიგნის მაღაზიებში უკვე გამოჩნდა მშვენიერი კრებული, რომელიც 1918 წლის 26 მაისის იმ დიდმნიშვნელოვან, ღირსსახსოვარ მოვლენას ეხება.¹⁷⁰

¹⁷⁰ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმდაჯულება“, 2002, №5.

შეხვედრები სტაჟიორებთან

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 2001 წლის 28 დეკემბრის დადგენილებით სტაჟირება ფასიანი გახდა, სწავლის დონის ამაღლებისა და ნაყოფიერი მუშაობისათვის ხელშესაწყობად. ამასთან დაკავშირებით პრეზიდენტის თავმჯდომარესა და მთავარ კონსულტანტს კადრების ხაზით შეხვედრები ჰქონდათ როგორც თბილისში, ასევე რაიონებში სტაჟიორებთან და მათ ხელმძღვანელებთან.

2002 წლის 12 მარტს შეხვედრა იყო კონანისის, დიდუბისა და ისანის ადვოკატურის სტაჟიორებთან და მათ ხელმძღვანელებთან, 13 მარტს – ნაძალადევისა და გლდანის ადვოკატურებთან; 19 მარტს – რუსთავის ადვოკატურის სტაჟიორ-ადვოკატებთან საუბარი იყო იმ პრობლემებზე, რაც აწუხებთ სტაჟიორებს სწავლის პერიოდში, რამდენად ნაყოფიერად მიდის მათი სასწავლო პროცესი, რა ასწავლეს და რამდენად კმაყოფილები არიან თავიანთი ხელმძღვანელების მუშაობით.

გარდა ამისა, გასვლითი შეხვედრები შედგა იმერეთის რეგიონის სტაჟიორებთან და ადვოკატებთან – ქუთაისში, ხოლო გურია-სამეგრელოს რაიონის სტაჟიორებთან შეხვედრა ჩატარდა ფოთში – 23 მარტს.

პრეზიდენტს დაგეგმილი აქვს მომავალშიც გააგრძელოს მსგავსი შეხვედრები და ითანამშრომლოს სტაჟიორებთან.¹⁷¹

¹⁷¹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №5.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის საიუბილეო აღმნიშვნელი კომისიის შექმნის შესახებ

მიმდინარე წლის 2 ნოემბერს სრულდება 80 წელი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დაარსებიდან. აღნიშნული საიუბილეო თარიღის ღირსეულად აღნიშვნის მიზნით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა შექმნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის აღმნიშვნელი საიუბილეო კომისია.

კომისიის შემადგენლობაში შეყვანილი არიან ბატონები: ნ. ბირკაია, დ. მახარაძე, გ. გაბუნია, ი. პატარავა, ლ. ზაიჩიკი, დ. დოიჯაშვილი, ა. დადიანი, მ. სამუშია, დ. გუნიავა, ლ. ჩოდრიშვილი, ზ. ტაბიძე, ვ. მოსიაშვილი, გ. გაბაიძე, ლ. კორძაია, რ. პიტავა, რ. აფხაიძე, ე. მირველაშვილი, მ. დევიძე, ნ. ფეიქრიშვილი, ნ. ლიპარტია, გ. ჩხეიძე, ნ. ცხვარიაშვილი, დ. მალლაკელიძე, აკ. გოგობერიშვილი, გ. საყვარელიძე, მ. ნინუა, შ. ფირცხალავა, მ. ჩიტაძე, ვ. ბურდული, ბ. ბარამია, კ. გახარია, ჰ. ჯვარშიშვილი, მ. თომაშვილი, ა. მუსელიანი.

კომისიის თავმჯდომარედ დამტკიცდა ბატონი ნ. ბირკაია.

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ 2002 წლის 7 მარტის 55(4114)-ში გამოქვეყნდა ვალერიან გოგოლაშვილის წერილი რუბრიკით „ლიფსიტები“, დიდ კორუფციაში „ადვოკატს თავად დასჭირდება ვეჭილი“, სადაც მოთხრობილია წყალტუბოს რაიონული ადვოკატურის სტაჟიორის ქმედების შესახებ.¹⁷²

აჩქარება ცუდი მრჩეველია

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნებული სტატიის – „ადვოკატს თავად დასჭირდება ვეჭილი“ – გამო.

ამთავითვე უნდა აღინიშნოს, გარდა იმისა, რომ ხსენებული წერილი ზერელე ინფორმაციას აწვდის საზოგადოებას. ამასთან, ადვოკატურის შეურაცხმყოფელ გამოთქმებსაც არ ერიდება, თუმცაღა თითქოსდა „ლოიალურია“, მიუთითებს რა, რომ ბევრი ადვოკატურას „პროვოკატურას“ უწოდებს. მაგრამ, „ერთი ხელის მოსმით მთელ ადვოკატურას ამ იარლიყს ვერ მივანებებთ“. საინტერესოა, მრავლობითში ვინ იგულისხმა ავტორმა? ფიქრობთ, ვერც ვერავის იგულისხმებს, მაგრამ მრავლობითში მოსწონს საუბარი და იქვე მიუთითებს, რომ „სავალალო ფაქტები ამ კორპუსშიც ხდება“. საკვირველია, როგორ განაზოგადა თუნდაც ერთი ფაქტი – ფაქტებად? ან, საერთოდ, გაუგონია თუ არა რაიმე უდანამაულობის პრეზუმფციის შესახებ?

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროდ მიგვაჩნია საზოგადოებას ვაუწყოთ შემდეგი:

1. ბატონი ვ. გოგოლაშვილი როგორც წერილის სათაურში, ისე შემდგომ მოიხსენიებს, როგორც ადვოკატს, მაშინ, როდესაც რ. ც. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი არასოდეს ყოფილა და არც არის, ანუ მისთვის ადვოკატის სტატუსი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს არ მიუნიჭებია, რასაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს და ამდენად, ბატონი ვ. გოგოლაშვილი არასწორ ინფორმაციას ავრცელებს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ ფურცლებზე.

2. ვ. გოგოლაშვილი ხსენებულ წერილში მიუთითებს იმის თაობაზე, რომ რ. ც. 2002 წლის 23 თებერვალს იმერეთის საოლქო პროკუ-

¹⁷² ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №5.

რატურაში წარედგინა ბრალდება თაღლითობისა და მოხელისათვის ქრთამის მიცემის წაქეზებისათვის, მაგრამ მთელი წერილი ისეთ ტონშია შედგენილი, რომ ავტორი სტაჟიორ რ. ც.-ს უკვე დამნაშავედ აცხადებს, რითაც უხეშად არღვევს საქართველოს კონსტიტუციის მე-40 მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნას იმის შესახებ, რომ „აღამიანი უდანაშაულოდ ითვლება, ვიდრე მისი დამნაშავეობა არ დამტკიცდება კანონით დადგენილი წესით და კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენით“.

3. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში გაერთიანებულია 1136 კოლეგიის წევრი, ანუ ადვოკატი და 148 სტაჟიორი, ანუ პირი, რომლის მიერ სტაჟირების გავლის შემდეგ დადგება საკითხი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრად მიღების ან არმიღების თაობაზე.

საბედნიეროდ, ამ დიდ საზოგადოებრივ გაერთიანებაში მსგავსი შემთხვევა, ანუ ადვოკატის ან სტაჟიორის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა მსგავსი ბრალდებებით უკანასკნელი ოცი წლის მანძილზე არ დაფიქსირებულა. ამდენად, გაუგებარია რა არგუმენტებს ემყარება ბატონი ვ. გოგოლაშვილი, როცა აცხადებს, თითქოს „სავალალო ფაქტები“ ადვოკატთა კორპუსშიც ხდებაო.

4. კარგი იქნებოდა, რომ ბატონ ვ. გოგოლაშვილს შეეწუხებინათ თავი და ეკითხა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმისათვის, თუ რა ვიცოდით რ. ც. და ამ ფაქტის შესახებ. ამჯერად მკითხველს ვაცნობებთ, რომ რ. ც. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში მიღებულია სტაჟიორად 2000 წლის 11 ოქტომბერს და სტაჟირების გასავლელად გაიგზავნა ქ. წყალტუბოში.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს უყურადღებოდ არ დარჩენია ხსენებული სტაჟიორის საკითხი: პრეზიდიუმის 2002 წლის 11 იანვრის დადგენილებით, მას შეუჩერდა საადვოკატო საქმიანობის უფლებამოსილება მის მიმართ აღძრულ სისხლის სამართლის საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე. ასევე, პრეზიდიუმმა გააუქმა მომმართველ მოქალაქეებთან დადებული ხელშეკრულებები – ორდერები და თანხები დაუბრუნდათ მოქალაქეებს.

5. დაბოლოს, დღეს, როდესაც საქართველოს პარლამენტის მიერ 2001 წლის 20 ივნისის საქართველოს „ადვოკატთა შესახებ“ მიღებული კანონის შესაბამისად, ქვეყნის ადვოკატთა კორპუსში

რეფორმირებისათვის მოსამზადებელი სამუშაოები მიმდინარეობს, როცა ბევრი სიახლეა საქართველოს ადვოკატთა ცხოვრებაში (თუნდაც საქართველოს ადვოკატთა გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“) და ადვოკატთა კორპუსს, რომელსაც დღევანდელობის ძალზე რთულ პირობებში უხდება ათიათასობით ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის განხორციელება, ჩვენ გულისხმირებას და საქმიან თანადგომას მოველით ქართული მასმედიისაგან, ვიდრე ათას ორასკაციანი კოლექტივის ასეთ უსაფუძვლო გაკილვასა და ირონიას, რომელსაც საქმისათვის არანაირი სარგებლობის მოტანა არ შეუძლია...

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი

P. S. აღნიშნული განმარტება გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქციის სტატიის გამოქვეყნების მეორე დღესვე ვაახლეთ, მაგრამ ჩვენთვის დღემდე უცნობია, რა ბედი ეწია მას. ამიტომაც გადაწყდა კოლეგიის პასუხის დაბეჭდვა საქართველოს ადვოკატთა გაზეთში.¹⁷³

¹⁷³ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №5.

ადვოკატი თავისუფალი პროფესიის პირია, –

ასე განმარტავს კანონი...

სრულიად საქართველოს ადვოკატთა სამეცნიერო-
პრაქტიკული კონფერენცია

ქართველი ადვოკატები მოპოვებულ უფლებებს
იცავდნენ

2002 წლის პირველ მაისს ქ. თბილისში, ა. გრიბოედოვის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში გაიმართა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სისხლის სამართლის პროცესისა და კრიმინალისტიკის კათედრის ერთობლივი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია. მის მუშაობაში მონაწილეობდნენ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები, აგრეთვე საქართველოში დღეს მოქმედი სხვა საადვოკატო გაერთიანებების წარმომადგენლები, კონ-

ფერენციის სტუმრები – საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის მოადგილე ვახტანგ რჩეულიშვილი, საპარლამენტო ფრაქცია „აღორძინების“ თავმჯდომარე გიორგი თარგამაძე, პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ზაქარია ქუცნაშვილი, პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ვახტანგ გვარამია, ცნობილი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე, პარლამენტარი გურამ შარაძე, საპარლამენტო ფრაქცია „აღორძინების“ ერთ-ერთი ლიდერი ვალერი გელბახიანი, საპარლამენტო ფრაქცია „აფხაზეთის“ ერთ-ერთი ლიდერი ანზორ წონონავა,

მასმედიის წარმომადგენლები.

კონფერენცია შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარემ, ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ. მან აღნიშნა: ჩვენს ქვეყანაში სხვადასხვა რეფორმის ეგიდით ისე სურთ წარმოაჩინონ ესა თუ იმ პროფესია, თითქოს საქართველოში მხოლოდ დღეს იწყებოდეს ყველაფერი. ასე იყო ყბადაღებული სასამართლო რეფორმის დანაშაულის დროს და, ჩვენდა სამწუხაროდ, ასეთივე ფორმატით იწყება რეფორმა ადვოკატურაშიც. საქართველოში ადვოკატებს უდიდესი წარსული და ისტორია გააჩნიათ. ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას სულ მალე დაარსებიდან 80 წელი უსრულდება და მისი ისტორია განუყრელადაა დაკავშირებული საქართველოს უახლეს ისტორიასთან.

არის ქვეყნები, სადაც ადვოკატურას არ ჰყოლია ასეთი დიდი იურისტები და, შესაბამისად, არც ისეთი დიდი ტრადიციები გააჩნიათ, როგორც ჩვენ, ქართველებს, მაგრამ ისინიც კი ცდილობენ, უკეთ წარმოაჩინონ წარსული, ჩვენთან კი პირიქითაა, რამეთუ ის სახელმწიფო მოხელეები, რომელთაც ევალებათ კიდევ ერის ღირსეული ისტორიისა და ტრადიციების გათვალისწინება, ყველანაირად ცდილობენ საპირისპირო დაანახონ საზოგადოებას, დასავლეთს, და ეს მაშინ, როდესაც ჩვენი ტრადიციები და ადვოკატურაში დღეს მოღვაწე ადვოკატები, ადვოკატთა კორპუსი არის ის კოზირი, რომელიც ჩვენ გაგვაჩნია, ღირსების მეტს რას შემატებს ქართველ იურისტთა კორპუსს XX საუკუნეში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში მოღვაწე ისეთი მამულიშვილები, როგორებიც იყვნენ ბატონები: ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ბიძინა და ოსიკო ბარათაშვილები, სანდრო საგინაშვილი, ევგრაფ ჯიჯეიშვილი, მიტო დიდებულიძე, გურამ უგრეხელიძე, საშა ხოჭოლავა, მიხეილ ალხაზიშვილი, ბენო ხომერიკი, ნესტორ შენგელია, ნიკოლოზ გოგინეიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე, ვახტანგ კერესელიძე და კიდევ არაერთი სხვა. როგორც შემდგომ აღნიშნა ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ, ეს კონფერენციაც სწორედ ამ პოზიციიდან უნდა მიუდგეს საქართველოს პარლამენტის მიერ გასული წლის 20 ივნისის „ადვოკატთა შესახებ“ მიღებული კანონის შემდგომი სრულყოფის პრობლემას. ამის თაობაზე საქმიანი საუბარი გაიმართა გასული წლის 25 აგვისტოს ქ. ფოთში ჩატარებულ ადვოკატთა კონფერენციაზე. ჩვენი კონფერენცია მიზნად ისახავს, – აღნიშნა ორატორმა, – შეიმუშაოს და საქართველოს პარლამენტს წარუდგინოს თავისი პრაქტიკული ნი-

ნადადეგები და შენიშვნები ამ კანონის შესახებ. როგორც ცნობილია, პარლამენტი ამ დღეებში განიხილავს „ადვოკატურის შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანის საკითხს, უნინარეს ყოვლისა კი, საწყის ეტაპზე ადვოკატთა ტესტირების ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებს. საერთო აზრით, საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მიერ ტესტირების ჩატარების წესით, რაც ამჟამად არსებული კანონითაა გათვალისწინებული, ილახება ადვოკატის პროფესიის თავისუფლების პრინციპი და იგი ადვოკატს სახელმწიფო მოხელედ აქცევს, რაც ყოველად დაუშვებელია. ბატონ ნუგზარ ბირკაიას აზრით, დღეს კანონის შესაბამისად მოქმედი ყველა ადვოკატი უნდა დარჩეს თავის უფლებებში, – ყოველგვარი ტესტირების გარეშე, – და სწორედ მათ უნდა შექმნან, ახალი კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად, საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია. მოხსენებებით გამოვიდნენ თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი შოთა ფაფიაშვილი და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი, იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატი არჩილ ლორია. კამათში მონაწილეობდნენ საქართველოს პარლამენტის წევრები: ვალერი გელბახიანი და გურამ შარაძე, გიორგი თარგამაძე, პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ვახტანგ გვარამია, ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ეკა ბესელია, დავით გუნიავა, თენგიზ რეხვიაშვილი, ლევან ზაჩიკი, ზურაბ ტაბიძე, მერაბ ბალათურია და სხვები. კონფერენციამ მიიღო მიმართვა საქართველოს პრეზიდენტისა და საქართველოს პარლამენტისადმი.

შოთა ფაფიაშვილი

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონის შემდგომი სრულყოფისათვის

ძვირფასო კოლეგებო!

უპირველესად მოგესალმებით და მადლობას გიძღვნიტ მობრძანებისათვის. იმედია, ნაყოფიერი იქნება ჩვენი ერთობლივი შეკრება და შესაძლოა მას გარკვეული დადებითი შედეგებიც მოჰყვეს.

ჩვენი დღევანდელი შეკრება, შეიძლება ითქვას, XXI საუკუნის გარიჟრაჟზე, იურიდიული მეცნიერების წარმომადგენლებისა და პრაქტიკოს-ადვოკატთა ერთობლივი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის ჩატარების პირველი ცდაა, რომელიც ეძღვნება საქართველოს უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოს მიერ მიღებული უმნიშვნელოვანესი კანონის შემდგომი სრულყოფის საკითხებს. ჯერ კიდევ ადრე, დიდი ილია ერთ სწორ საკანონმდებლო ფრაზის შემუშავებას დიდ მამულოშვილურ საქმედ მიიჩნევდა, და ეს ბუნებრივიცაა, რადგან კანონი უნდა მოერგოს არა მარტო ამა თუ იმ თანამდებობის პირის ინტერესებსა და სავარძელს, არამედ მთელ ხალხს. იგი უნდა ასახავდეს და იცავდეს მთელი ხალხისა და საზოგადოების ინტერესებს. კანონმა უნდა იმუშაოს და მისი სულისკვეთებით აღზარდოს მრავალი თაობა, მან უნდა გადანეყიტოს ასიათასობით ადამიანის ბედი.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კანონმდებლობის სრულყოფის პრობლემა ყოველთვის იყო და არის ქართული იურიდიული აზროვნების ყურადღების ცენტრში, თამამად შეიძლება ითქვას, ჯერ კიდევ ადრე, როცა სადღეისოდ არსებული ევროპის ზოგიერთი მოწინავე სახელმწიფო არც კი არსებობდა, საქართველოს ჰქონდა დახვეწილი მწყობრი სახელმწიფოებრივი და სამართლებრივი სისტემა.

ქართველი კაცის ცხოვრებისა და აზროვნების განვითარების ისტორიას ნათელ ზოლად გასდევს დარღვეული კანონიერებისა და სამართლიანობის აღდგენისათვის განუხრელი სწრაფვა, რადგან სჯეროდათ, რომ „ქმნა მართლისა სამართლისა ხესა შეიქმს ხმელსა ნედლად“. სხვადასხვა ძალმომრეობით, მახინჯი მოვლენებითა და უსამართლობით განამებული ქართველი კაცი თავის სალოცავეებსა და მაღალ ღმერთს სიმართლისა და სამართლიანობის აღდგენაში დახმარებას ევედრებოდა, ამ მიზნის მისაღწევად არავითარ ძალასა და ენერგიას არ იმურებდა. თვით ამაყი ოთარაანთ ქვრივიც კი მზად იყო რკინის ქალამნები ჩაეცვა და სიმართლის აღსადგენად მთელი „დუნია“ შემოეცლო.

ამ დღეშია დღესაც საქართველო.

ქართველი კაცის შეგნებაში სიმართლისა და სამართლიანობის დადგენისადმი ესოდენ დიდი ლტოლვა და რწმენა არ შეიძლება აღმოცენებულყო ძლიერი იურისტების გავლენის გარეშე; იურისტებისა, რომლებსაც X-XI საუკუნეებში „მერჯულეები“ ეწოდებოდათ.

სამართლიანობისა და განსახილველ გამოსაძიებელ საქმეზე ჭეშმარიტების დადგენის კეთილშობილურ საქმიანობას ღირსეულად

ემსახურებოდა და ემსახურება ქართველი ადვოკატების მთელი შემოქმედებითი საქმიანობა. ამის ნათელი დადასტურებაა ცნობილი ქართველი ადვოკატების მიერ სასამართლოში წარმოთქმული დაცვითი სიტყვები, აგრეთვე ცნობილი იურისტის ანატოლ ფრანს კონის შემოქმედება და ცნობილი რუსი და სხვა საზღვარგარეთელი ადვოკატების დაცვითი გამოსვლები სასამართლო პროცესზე.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ თავისი ბუნებით იურისტის პროფესია მეტად რთული, ფართო და საინტერესოა. ასეთივე რთული და საინტერესოა იურისტის პროფესიის ჩამოყალიბების პროცესი, რომელიც შესაძლებლობას იძლევა მოხდეს პიროვნების ჰარმონიული განვითარება სხვადასხვა მომიჯნავე სპეციალობასთანაც. მაგალითად, როგორც ცნობილია, კარგი იურისტი ამავე დროს შეიძლება იყოს კარგი პოლიტიკოსი, კარგი ჟურნალისტი, კარგი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე და არა პირიქით, როგორც ამას ფიქრობს და ვარაუდობს ზოგიერთი მოღვაწე, კარგი პოლიტიკოსი და მწერალი ვერ იქნება კარგი იურისტი, თუ მან ამ მიმართებითაც არ მიიღო სპეციალური განათლება.

ამ მცირეოდენი ექსკურსის შემდეგ, ნება მომეცით თქვენი ყურადღება გადავიტანო განსახილველად წარმოდგენილი კანონის ტექსტზე.

როგორც მოგეხსენებათ, საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“ მიღებულ იქნა გასული წლის 20 ივნისს და მას შემდეგ, რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, მასში რაიმე ცვლილება დღემდე შეტანილი არ ყოფილა. ვფიქრობთ, აჯობებდა, მისი ასეთი ფართო საჯარო განხილვა მოწყობილიყო უფრო ადრე, მისი კანონის რანგში აყვანამდე, ან პარლამენტში განსახილველად წარმოდგენამდე გამოგზავნილი ყოფილიყო ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე შესაბამისი დასკვნებისთვის. მაგრამ, როგორც მოგეხსენებათ, სამწუხაროდ, ასეთი პრაქტიკა აღარ არსებობს და თვით ჩვენივე აღზრდილები რატომღაც გვერდს უვლიან იმ სასწავლო-სამეცნიერო დანესებულებას, სადაც ჩვენივე დახმარებითა და ძალისხმევით, პირველად ეზიარნენ იურიდიულ მეცნიერებას.

სამსჯავროზე გამოტანილი კანონი, ისევე როგორც სხვა კანონები, დაზღვეული არ არის მთელი რიგი ხარვეზებისგან და ინვეეს სხვადასხვა შეკითხვასა და შენიშვნას. აქედან შეეჩერდებით ზოგიერთ

მათგანზე:

1. უპირველეს ყოვლისა, ყურადღებას იპყრობს თვით კანონის უხეირო სახელწოდება, რომელსაც ჰქვია საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“. ამავე სახითაა იგი სტრუქტურულად აგებული. საკითხავია, საიდან ავიღეთ და როდიდან დავინყეთ საერთო კანონების მიღება სუბიექტთა სპეციალიზაციის მიხედვით?... ასე გამორჩეულად რატომ გამოვყავით ადვოკატები მოსამართლეების, პროკურორებისა და სხვა სპეციალისტებისაგან?! ეს რა ახალი ქართული მიმართულებაა?! ვფიქრობთ, მის დასასაბუთებლად წამოყენებული ყველა არგუმენტი უსუსურია და კრიტიკას ვერ უძლებს. აქ უნდა ყოფილიყო კანონი „ადვოკატურის“ და არა „ადვოკატის“ შესახებ, უფლებადამცავ ორგანოდ მიჩნეულია „ადვოკატურა“ და არა „ადვოკატი“.

2. კანონში გვხვდება ურთიერთსაწინააღმდეგო და ურთიერთგამომრიცხველი დებულებები. მაგალითად, 1-ლი მუხლის მე-2 პუნქტში ნათქვამია, რომ „ადვოკატი არის თავისუფალი პროფესიის პირი“. ჯერ ერთი, კანონის ასეთი მითითება არასწორია და წინააღმდეგობაშია მომდევნო მე-10 და მე-11 მუხლებთან. კერძოდ, მე-10 მუხლში ნათქვამია: ადვოკატი შეიძლება იყოს პირი, რომელსაც „აქვს უმაღლესი იურიდიული განათლება“. ასევე, მე-11 მუხლში ნათქვამია: „ტესტირების გავლის უფლება აქვს უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე ნებისმიერ პირს“, ე. ი. ადვოკატი შეიძლება იყოს არა ნებისმიერი, ანუ თავისუფალი პროფესიის მქონე პირი, არამედ მხოლოდ ის, ვისაც აქვს უმაღლესი იურიდიული განათლება, და მეორეც, იურისტობა – ეს არ არის თავისუფალი პროფესია. იგი, როგორც აღვნიშნეთ, ურთულესი პროფესიაა. იურიდიულ მეცნიერებას საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ციკლის სისტემაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია, რადგან იგი შეისწავლის და იკვლევს საზოგადოებრივი მეცნიერების ისეთ რთულ მოვლენებს, როგორიცაა სახელმწიფო და სამართალი მთელი თავისი წარმონაქმნებით საზოგადოებრიობის განვითარების ყველა ეტაპზე. იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტი, რომელიც გაივლის სწავლების სრულ კურსს და ჩააბარებს სახელმწიფო გამოცდებს, მას სახელმწიფო საგამოცდო კომისიის გადანიშნულებით ენიჭება იურისტის კვალიფიკაცია, ე. ი. იგი ამ მომენტიდან ხდება სპეციალისტი-სამართალმცოდნე, ამიტომ იგი არ შეიძლება მივიჩნიოთ თავისუფალი პროფესიის მქონე პირად. სულ სხვაა თუ ვიტყვით, რომ მხოლოდ ადვოკატის საქმიანობაა თა-

ვისუფალი და დამოუკიდებელი და ხორციელდება კლიენტთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე. ამიტომ კანონში ამ მიმართებით საჭიროა ცვლილებების შეტანა.

3. კანონი, უმაღლესი განათლების მქონე ყველა იურისტს, რომელსაც სურვილი აქვს იმუშაოს ადვოკატად, ავალდებულებს ჩააბაროს გამოცდა ტესტირების სახით. კერძოდ, მე-10 მუხლში ნათქვამია, რომ ადვოკატი შეიძლება იყოს ფიზიკური პირი, რომელსაც აქვს უმაღლესი იურიდიული განათლება და „გავლილი აქვს ადვოკატთა ტესტირება“. მე-40 მუხლის მეორე პუნქტით კი, „პირს, რომელსაც გავლილი არა აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2003 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელება“. იქვე, მომდევნო მე-11 მუხლით, დადგენილია, რომ ტესტირების ჩატარების დრო, წესი, პროგრამა და საკვალიფიკაციო კომისიის დებულება უნდა დაამტკიცოს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის საერთო კრებამ, რაც, ჩვენი აზრით, სწორია მაგრამ გარკვეულ შეკამათებას იწვევს მე-40 მუხლში მოცემული მსჯელობა ამავე გარემოებების შესახებ, კერძოდ ის, რომ „ტესტირების წესსა და ვადებს საქართველოს იუსტიციის საბჭოს წარდგინებით ამტკიცებს საქართველოს პრეზიდენტი“. ასევე მომდევნო 41-ე და 42-ე მუხლებში ნათქვამია, რომ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციაში განუვრდიანებას და იქიდან გასვლას დროებით აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის საბჭო.

კანონით დადგენილი ზემოაღნიშნული ურთიერთსაწინააღმდეგო და ერთიმეორის გამომრიცხველი დებულებების ასეთი საკანონმდებლო რეგლამენტაცია ბუნებრივად იწვევს მთელ რიგ შეკითხვებსა და შენიშვნებს.

პირველი. თუ ადვოკატთა ასოციაცია არასამთავრობო ორგანიზაციაა, რომელშიც ნებაყოფლობითი პრინციპით გაერთიანებული არიან უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პირები და თავიანთ საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებენ ხელშეკრულების საფუძველზე და მის მიმართ არ გამოიყენება „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ არსებული კანონის მე-11 მუხლი, მაშინ საკითხავია, რატომ უნდა ჩაერიოს ადვოკატთა ასოციაციის ორგანიზაციულ საქმიანობაში იუსტიციის საბჭო?! განა ამის შესახებ არის რაიმე ნათქვამი „საქართველოს იუსტიციის საბჭოს რეგლამენტაციის დამტკიცების შესახებ“ არსებულ პრეზიდენტის ბრძანებულებაში ან იუსტიციის საბჭოს უფლებამოსილების განმსაზღვრელ იმავე ბრძანებ-

ულებაში ან იუსტიციის საბჭოს უფლებამოსილების განმსაზღვრელ იმავე ბრძანებულების რომელიმე მუხლში (8, 9, 10, 11 და სხვა მუხ.)?! ცხადია, არა ამიტომ, იუსტიციის საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი წევრების მიმართ ჩემი განსაკუთრებული პატივისცემის მიუხედავად, ვერ მოვიწონებ და მხარს ვერ დავუჭერ ამ კანონით ადვოკატთა გამოცდების (ტესტირების) ჩატარებაში იუსტიციის საბჭოსთვის ხელმძღვანელი როლის მინიჭებას.

მეორე. ადვოკატთა მომზადება და მათი კვალიფიკაციის ამაღლება სამართლის ცალკეული დარგების მიხედვით სწორია. მაგრამ არასწორად მიმაჩნია მათთვის საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარება ტესტირების სახით, რადგან მართოდენ ტესტებზე სწორი პასუხის გაცემა ჯერ კიდევ არ ნიშნავს, რომ იგი კარგი ადვოკატი იქნება. იგი უნდა იყოს ფართო ინტელექტის მქონე და კარგი მჭევრმეტყველი. ამიტომ საჭიროდ მიმაჩნია ტესტირება შეიცვალოს ატესტაციით, სადაც მოხდება მისი ხალასი ნიჭისა და აზროვნების წარმოჩენა.

მესამე. სისხლის სამართლის სპეციალობით მომუშავე ადვოკატები სრულყოფილად უნდა ფლობდნენ არა მარტო სისხლის სამართალსა და სისხლის სამართლის პროცესს, არამედ დანაშაულთა გამოძიების ტექნიკას, ტაქტიკასა და ცალკეული სახის დანაშაულთა გახსნის სამეცნიერო-ტექნიკურ საშუალებებს, ტაქტიკურ ხერხებსა და მეთოდებსაც. წინასწარი გამოძიება და დანაშაულის სრული გახსნა არ არსებობს კრიმინალისტიკური მეცნიერების ცოდნის გამოყენების გარეშე.

ვალერი გელაბახიანი

საქართველოს პარლამენტის წევრი

ახალი კანონი მოქალაქეთა უფლებების შეზღუდვაა!..

დიდი ომი გადამხდა, მაგრამ ვერ დავარწმუნე ვერავინ... ვეთანხმები, რომ ადვოკატობა ლიცენზირებული უნდა იყოს, მაგრამ როგორ მიიღებს ლიცენზიას, ამაზეა დამოკიდებული პროცესის პოზიტიურობა. კანონმა ერთი რამ დაადგინა: I ეტაპზე, ანუ ადვოკატთა ასოციაციის შექმნისათვის აუცილებელია 100-მდე ადვოკატმა იუსტიციის საბჭოს ჩააბაროს გამოცდა, შემდეგ ასოციაცია თავად ატარებს საკვალიფიკაციო გამოცდებს, ჩვენ შეთავაზებული გვქონდა

რამდენიმე კრიტერიუმში, რომ თავისუფალი ადამიანისთვის არ შექმნილიყო ბიუროკრატიული ბარიერი, რომ ადგილი არ ჰქონოდა კორუფციულ ვითარებას და ისე გაცემულიყო ლიცენზიები: I – ლიცენზიის გაცემისთვის აუცილებელია 3 წლის საადვოკატო სტაჟი, ოთხწელიწადში ერთხელ უნდა გაეცლოთ ატესტაცია და არ ჩაებარებინათ გამოცდები, II – ლიცენზიას მიიღებდნენ იურისტები, რომლებსაც ჩაბარებული ჰქონდათ სამოსამართლო გამოცდები ან გააჩნდათ სამეცნიერო ხარისხი, III – გამოცდა უნდა ჩაებარებინათ იმ კატეგორიის იურისტებს, რომლებიც ახლა იწყებენ მუშაობას ანდა ნამუშევარი ჰქონდათ სხვა სამართალდამცავ უწყებებში.

ახალი კანონის მიხედვით ადვოკატი თავისუფალი პროფესიაა და ადვოკატთა ასოციაციაში განეწიანება ნებაყოფლობითა, მაგრამ სწორედ აქ არის წინააღმდეგობები. პროფესიაში რომ შეხვიდე, კანონი 5 სავალდებულო მოთხოვნის შესრულებას მოითხოვს: I – გამოცდა, II – ლიცენზია, III – ერთიან სიაში შეყვანა, IV – ასოციაციის წევრობა, V – სანევრო გადასახადი. ხუთივე მოთხოვნა კი ეწინააღმდეგება კანონით დანესებულ ნებაყოფლობითი განეწიანების პრინციპს. კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, ახალი კანონის მოთხოვნა ამ ნაწილში საკმაოდ შეუსაბამო და წინააღმდეგობრივია.

ვახტანგ გვარამია

პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე:

ეს კანონი წინგადადგმული ნაბიჯია, რომლის ძირითადი მიმართულებები კონცეპტუალურად მისაღები იყო ყველა მხარისთვის. გაუგებრობა გამოიწვია მხოლოდ მე-40 მუხლმა, ვინაიდან კანონის მიღებისას ფრაქციებს შორის შეთანხმება ითვალისწინებდა სულ სხვას. კერძოდ, მასში გათვალისწინებული იყო ადვოკატურის ინტერესები, მაგრამ როგორღაც, არსებული შეთანხმების დარღვევით, კანონის ინიციატორებმა პლენარულ სხდომაზე სულ სხვა ვარიანტი გაიტანეს, რის გამოც მან აზრი

დაკარგა. თანაც, ამ კანონის მიღება მოხდა რეგლამენტის უხეში დარღვევით, სათანადო კვორუმის არარსებობის პირობებში.

ამ სახით მე-40, 41-ე და 43-ე მუხლების ამოქმედება ნიშნავს საქართველოს ადვოკატურის პრაქტიკულ განადგურებას. ჯერ ერთი, ადვოკატურის – ამ კერძო სამართლის სუბიექტის ბედის გადანაცვების მთლიანად პრეზიდენტის სათათბირო ორგანოსათვის მინდობით ადვოკატურას დაეკარგვინებთ დამოუკიდებლობას, მას გავხდით ხელისუფლების მართულ სტრუქტურად და მივუახლოვებთ სახელმწიფო მოხელის სტატუსს. პირველი 100 ტესტირებაგავლილი ადვოკატისათვის საქართველოს ადვოკატურის მთლიანი დაკომპლექტების მინდობა იმას ნიშნავს, რომ მათი ბედი მთლიანად ჩავაბაროთ იმ პოლიტიკურ ძალას, რომელიც იუსტიციის საბჭოს აკონტროლებს და რომელიც, ალბათ, ამ 100 ადვოკატს შეარჩევს იმ პრინციპებით, როგორითაც თავის დროზე მოსამართლეებს არჩევდნენ.

ეს, ბუნებრივია, გამოიწვევს ადვოკატურის პოლიტიზირებას, რაც ქვეყნისთვის მიუღებელია.

ჩვენი აზრით, სახელისუფლებო ჩარევა ნებისმიერი ფორმით ადვოკატთა კორპუსის დაკომპლექტებაში პრაქტიკულად არ უნდა მოხდეს. მიგვაჩნია, რომ ადვოკატის სტატუსი უნდა დაუკანონდეს ყველა იმ პირს, რომელიც დღეს საადვოკატო საქმიანობას ეწევა. მხოლოდ ახლად მიღებული პირებისთვის უნდა იქნეს შემოღებული ტესტირება. მიზანშეწონილია, რომ ეთიკის კოდექსში, რომლის მიღებაც კანონის 44-ე მუხლითაა გათვალისწინებული, განსაკუთრებით იყოს გამკაცრებული მოთხოვნები ადვოკატთა მიმართ, ხოლო მათი ქმედების შეფასების საკითხი მხოლოდ და მხოლოდ ადვოკატთა თვითმმართველობის ორგანოების გადასანყვეტი უნდა იყოს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ნეერი, იურიდიულ მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს დამსახურებული იურისტი

ლევან ზაიჩიკი

რამდენიმე დღის წინათ საქართველოს პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ განაცხადა, რომ ბევრი კანონი გადასახედია, რადგან ისინი თავის დროზე ნაჩქარევად იყო მიღებული.

ამის ნათელი დადასტურებაა 2001 წლის 20 ივნისს მიღებული საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“.

საქართველოს პარლამენტის ნევრმა, დიდად პატივცემულმა ვალერი გელბახიანმა მიმდინარე წლის 23 აპრილს საკომიტეტო განხილვაზე კვლავ დაადასტურა, რომ აღნიშნულ კანონს ახლავს მთელი რიგი, მათ შორის სერიოზული და არსებითი ხასიათის ხარვეზები და ნაკლოვანებები, რადგან კანონი მიღებულ იქნა საპროცედურო რეგლამენტის აშკარა დარღვევით, როდესაც ერთდროულად პარლამენტის სხდომაზე იხილებოდა მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ხასიათის სერიოზული საკითხები, ამასთანავე, სხდომას არ ესწრებოდა დეპუტატთა უმრავლესობა.

ამას უნდა დაემატოს ის გარემოებაც, რომ კანონის მომზადებაში არ მონაწილეობდნენ საქართველოს დიდი ტრადიციების მქონე ადვოკატურის ღვანლმოსილი და გამოცდილი ადვოკატები, რომლებსაც გააჩნიათ მდიდარი თეორიული ცოდნა და პროფესიული თვალსაზრისით მეტად მნიშვნელოვანი პრაქტიკული გამოცდილება, ხოლო მოცემული ხარვეზიანი და ნაკლოვანებებით აღსავსე კანონი შეიმუშავეს სრულიად არაკომპეტენტურმა პირებმა. მათ თვითმიზანს შეადგენდა 80 წლის მდიდარი ისტორიის მქონე საქართველოს სახელოვანი ადვოკატურის კორპუსის დისკრედიტაცია და უზურპაცია, რის შედეგადაც საქართველოს მოსახლეობა და ორგანიზაციები მოკლებული იქნებიან შესაძლებლობას, მიიღონ კეთილსინდისიერი, მაღალპროფესიულ დონეზე განხორციელებული კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაცვა.

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ადვოკატი არის თავისუფალი პროფესიის პირი, რომელიც ემორჩილება მხოლოდ კანონსა და პროფესიული ეთიკის ნორმებს. საადვოკატო საქმიანობის ძირითადი პრინციპებია დამოუკიდებლობა, მათ საქმიანობაში ჩაურევლობა.

ადვოკატურა არის იურიდიული სისტემის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რგოლი, რომლის გარეშე წარმოუდგენელია მართლმსაჯულების დემოკრატიული პრინციპების თანმიმდევრული განხორციელება.

ადვოკატის პროფესია არ შეიძლება კომპრომენტირებულ იქნეს მოსახლეობის თვალში.

კანონში „ადვოკატთა შესახებ“ შეიტანეს დებულება, რომ გარდამავალ პერიოდში, ანუ 2003 წლის ივნისამდე, ადვოკატთა ტე-

სტირება ჩაატაროს საქართველოს იუსტიციის საბჭომ, რაც ამჟამად უკანონო და არასწორია.

პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს 1997 წლის 13 ივნისის ორგანულ კანონში ცალსახად არის აღნიშნული იუსტიციის საბჭოს ამოცანები და ფუნქციები. ამ კანონის შესაბამისად, საბჭოს ევალება სასამართლო რეფორმის გასატარებლად წინადადებების შემუშავება და სხვა საკითხები, რაც შეეხება მხოლოდ მოსამართლეებს.

კანონში ისიც არის აღნიშნული, რომ იუსტიციის საბჭო არის საქართველოს პრეზიდენტის სათათბირო ორგანო.

ბუნებრივია, რომ ასეთ ვითარებაში ამჟამად უკანონო სახელმწიფო ორგანოს, ანუ იუსტიციის საბჭოს ჩარევა ადვოკატთა, ანუ თავისუფალი პროფესიის პირთა ტესტირებაში.

მინდა გამოვთქვა მრავალი ადვოკატის მოსაზრება ამ უკანონობასთან დაკავშირებით:

იუსტიციის საბჭოს ამოძრავებს მხოლოდ და მხოლოდ ამერიკიდან დიდი რაოდენობით მიღებული გრანტები. მთავრობის სხდომაზე ამას წინათ აღინიშნა, რომ საქართველოში ხშირად ადგილი აქვს გრანტის სახით მიღებული თანხების მითვისებას და არავინ არ ამოწმებს, თუ რა მიზნით და რა რაოდენობით დაიხარჯა გრანტები.

ამ შემთხვევაშიც გაუგებარი და დასადგენია, ნუთუ დიდი რაოდენობით მიღებული გრანტები მოანდომეს ტესტების მომზადებას?! ამასთან დაკავშირებით, გავიხსენოთ რა მოხდა, როდესაც თბილისის საკრებულოდან გრანტების დიდი რაოდენობით მიღებით, იურიდიული სამსახურის უფროსის წინადადებით, ადვოკატთა კოლეგიის გვერდის ავლით, შეიქმნა თბილისის ადვოკატურა 100 კაცის შემადგენლობით, – მათ ხელფასიც დაუნიშნეს, თუმცა შემდეგ ესეც არ მისცეს და ავალებდნენ პოლიციის განყოფილებაში დღე-ღამით მორიგეობას. რამდენიმე თვის შემდეგ ამგვარმა კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებამ კრაზი განიცადა. ამ შემთხვევაშიც ტრიალებს იგივე ციფრი – 100. ამჟამადაც აპირებენ ასოციაციის შექმნას სწორედ 100 ადვოკატის შემადგენლობით.

ადვოკატთა კოლეგიის მრავალრიცხოვანი კოლექტივი არ არის ტესტირების წინააღმდეგი, ანუ უფრო სამართლიანად – ატესტაციის ჩატარების, მაგრამ ადვოკატის სტატუსის მინიჭებისათვის საჭიროა ამოქმედდეს სხვა მექანიზმი. ეს უნდა მოახდინოს არა სახელმწიფო ორგანომ იუსტიციის საბჭოს სახით, არამედ საქართველოს კანონი-

ერად არჩეულმა ადვოკატთა კოლეგიის ხელმძღვანელობამ. შეიძლება გავიხსენოთ ისიც, რომ დაახლოებით 2 თვის წინ პრეზიდენტმა გამოთქვა აზრი, რომ ალბათ საჭირო იქნება იუსტიციის საბჭოს გაუქმება.

უნდა მოგახსენოთ ისიც, რომ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი ამჟამადაც ატარებს ადვოკატურაში მისაღებ პირთა ტესტირებას, უკანასკნელ დროს ამის შედეგად ადვოკატურაში მიღებულ იქნა 100-ზე მეტი ახალგაზრდა და სათანადო ცოდნის დონის მქონე სტაჟიორი და ადვოკატი.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში გაერთიანებულ ადვოკატთა უმრავლესობა განათლებული და კვალიფიციური სპეციალისტია, განსხვავდებიან მაღალი იდეურ-ზნეობრივი თვისებებით, გააჩნიათ უნარი, ჯეროვან პროფესიულ დონეზე შეასრულონ მათ წინაშე მდგარი ამოცანები. ისინი ახალგაზრდობის მრავალი თაობის აღზრდელები, ქართული ინტელიგენციის გამოჩენილი მოღვაწეები არიან.

ჩატარებული სასამართლო რეფორმის შედეგად ბევრი ადვოკატი არჩეულ იქნა უზენაესი, საოლქო, სამოქალაქო და რაიონული სასამართლოების მოსამართლედ, აღნიშნული გარემოება კიდევ ერთხელ მეტყველებს იმაზე, რომ ადვოკატთა კოლეგიაში მუშაობენ მაღალკვალიფიციური, სათანადო ცოდნისა და გამოცდილების მქონე ადვოკატები.

ადვოკატის წინაშე მდგარი პასუხსაგები მისიის რეალიზაცია შესაძლებელია მხოლოდ ერთიანი, ძლიერი, სოციალურად მომნიშვნელოვანი, დამოუკიდებელი საზოგადოებრივი ორგანიზაციის არსებობისას, რომელიც არ შედის სახელმწიფო ორგანოების სისტემაში.

ნება მომეცით გამოვთქვა ღრმა რწმენა, რომ საქართველოს პარლამენტი მხარს დაუჭერს ჩვენს სამართლიან თხოვნას, კანონში „ადვოკატთა შესახებ“ შეიტანს შესაბამის ცვლილებებს და არ დაუშვებს დამოუკიდებელი საქართველოს სახელოვანი ტრადიციების მქონე ადვოკატთა კორპუსის დაშლასა და დისკრედიტაციას.

კონფერენციის ყველა მონაწილეს ვუსურვებ ჯანმრთელობას და ბედნიერებას; ღმერთმა აგვაცილოს არა მარტო სტიქიური ძლიერი მიწისძვრები, არამედ უსამართლო ძვრები საადვოკატო პროფესიის განხორციელებაში!

ადვოკატი უნდა დარჩეს დამოუკიდებელ, ხელშეუხებელ ფიგურად

გურამ შარაძე

მე რომ ფილოლოგი და ისტორიკოსი არ ვყოფილიყავი, აუცილებლად ადვოკატი ვიქნებოდი, რაც შეეხება ჩვენთან კანონების მიღებასა და მათ დამტკიცებას, – საქართველოს პარლამენტი, ალბათ ერთადერთია მსოფლიოში, სადაც კანონს კანონის დარღვევის გზით იღებენ.

ყველას გეცოდინებათ მსოფლიოში აღიარებული ინგლისელი მსახიობი ოლივიე, რომელმაც დიდი დამსახურებისათვის ლორდის ტიტული მიიღო და ავტომატურად გახდა ლორდთა პალატის წევრი, მაგრამ უთხრეს, რომ ხმის უფლების გარეშე იქნებოდა ინგლისის პარლამენტში. ეს იმიტომ, რომ თქვენ მსახიობი ბრძანდებით, – დღეს შექსპირის ჭკუაზე ხართ, ხვალ ჰამლეტის, ვინ იცის, ზეგვის ჭკუაზე იქნებით, მაგრამ, როცა ლორთა პალატაში ინგლისის ბედის გადანყეცის საკითხი დადგება. იქნებ ის დამლუპველი ერთი ხმა სწორედ თქვენი აღმოჩნდეს, რაც დიდი ბრიტანეთის ინტერესებს არ შეესაბამებაო. ასე რომ, თქვენ ბრძანდებით ლორდი-გენიოსი, მაგრამ არა იურისტი. რამდენ მსახიობს, რამდენ რეჟისორს აძლევენ ახლა ხმის მიცემის უფლებას ჩვენს პარლამენტში, რომლებიც დღეს „ძილის წინ“ რომ არის – იმ ჭკუაზე, ზოგი კიდევ ძილის შემდეგ რომ არის – იმ ჭკუაზე.

აი, ასეთ ვითარებაში მოხდა დღეს უკვე ავად სახსენებელი კანონის მიღება, რომლისთვისაც ამდენი ომი და შრომა გვჭირდება ახლა. დააკვირდით მარტო სათაურს, „საქართველოს კანონი ადვოკატთა შესახებ“ ეს რას ნიშნავს, თითოეული ადვოკატისთვის დაინერა ეს კანონი? გაგიგონიათ მოსამართლეთა კანონი? პროკურორთა კანონი? მაგრამ მიაჩნიათ, რომ პროკურორი პროკურორია, მოსამართლე მოსამართლე, პროკურატურა და სასამართლოს უზენაესი ხელისუფლებად ითვლებიან სახელმწიფო სახელისუფლებო ორგანოებში, ადვოკატები და ადვოკატურა კი ვის დაჰქარგვია?! ეს ერთადერთი, დიდი თავისუფალი ინსტიტუტია მთელს მსოფლიოში და დღევანდელ საქართველოში და ახლა გვინდა, რომ ამის წინააღმდეგ კორუფცია დავეინყოთ, ვინ გვიცავდა ჩვენ იელოველთა წინააღმდეგ? – ადვოკატი. ეს გახლდათ გულიკო გაბაიძე, რომელიც სრულიად უსასყიდლოდ

მოგვემსახურა ისე, რომ მას ჩვენგან ერთი თეთრიც არ აუღია, და ეს ხდებოდა მაშინ, როდესაც იელოველთა სექტას იცავდნენ ისეთი ადვოკატები, რომლებიც საათობით იღებდნენ ფულს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის წევრი, ადვოკატი

დავით გუნიავა

მიმაჩნია, რომ ადვოკატის შემფასებელი არის ბაზარი. მოსახლეობა თვითონ გაარკვევს, ვისთან უნდა მივიდეს, ზემოთ ვთქვი და ვიმეორებ, რომ მოსამართლეს ვერ აირჩევ, ადვოკატის არჩევა კი შესაძლებელია. ყოველთვის არჩევანი შეჩერდება იმაზე, ვისაც მეტი გამოცდილება და ავტორიტეტი აქვს. ამდენად, მიმაჩნია, რომ მოსახლეობას შეუძლია შეაფასოს პროფესიონალიზმის თვალსაზრისით ძლიერი, საშუალო და სუსტი ადვოკატი. დღეს, როდესაც საუბარია ადვოკატთა ყბადალებულ ტესტირებაზე, ვფიქრობ, რომ ეს პრობლემა ადვოკატთა კოლეგიისა და სხვა საადვოკატო გაერთიანებების შიგნით, იმავე ძალებით უნდა გადაწყდეს.

**საქართველოს პრეზიდენტს
ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს
ბატონო პრეზიდენტო!**

მოგეხსენებათ, ადვოკატი მეოხი, მოქალაქის ინტერესთა დამცველი, სასამართლოში იმთავითვე მართალი სამართლის განხორციელების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფიგურად მიაჩნდათ. ჩვენს დროშიც არაფერი შეცვლილა, გარდა იმისა, რომ ადვოკატის როლი და მნიშვნელობა კიდევ უფრო გაიზარდა. ადვოკატურის დონე ქვეყანაში საზოგადოების დემოკრატიზაციის დონის ზუსტი მაჩვენებელია. ადვოკატი ცივილიზაციის ნაყოფია, საზოგადოების განვითარების ბარომეტრია. ჩვენ კარგად გვესმის ადვოკატურის რეფორმირების აუცილებლობა, რამეთუ არაფერია ისეთი, რომელსაც განახლება არ სჭირდებოდეს; ერთადერთია ჩვენი ქრისტიანული რელიგია, რომლის შექმნაშივე დევს მისი განახლების საფუძვლებიც.

თითქმის 9 წლის მანძილზე მზადდებოდა კანონი „ადვოკატთა შესახებ“. იყო სხვადასხვა ვარიანტი, დაბოლოს, 2001 წლის 20 ივნისს, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო აღნიშნული კანონი, რაც იმედს გვაძლევს, რომ ყოველგვარი ქაოსი ქვეყნის საადვოკატო მოღვაწეობაში საქართველოს ადვოკატთა ერთიანი სიის შედგენით აღმოიფხვრება.

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენ აღნიშნეთ, რომ გადასახედია ბევრი კანონი, რომელიც თავის დროზე ნაჩქარევად იყო მიღებული. ჩვენი საერთო აზრით, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი ასეთთა რიგს მიეკუთვნება.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტობა და მასთან არსებულმა ახალგაზრდა ადვოკატთა საკონსულტაციო საბჭომ, ჩათვალა რა აუცილებლად „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის ცალკეული მუხლების სრულყოფა, ჯერ კიდევ გასული წლის 25 აგვისტოს ქ. ფოთში, მალთაყვის გამაჯანსაღებელ კომპლექსში ჩაატარა სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია თემაზე – „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის შემდგომი სრულყოფისათვის“. კონფერენციამ საჭიროდ მიიჩნია, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში აუცილებლად შეტანილიყო 24 არსებითი შესწორება, რათა იგი უკეთ მორგებოდა ჩვენს სინამდვილეს და საფუძვლად დასდებოდა ადვოკატურის რეფორმის წარმატებით განხორციელებას. აღნიშნული წინადადებები გადაეგზავნა საქართველოს პარლამენტს 2001 წლის 5 სექტემბერს.

2002 წლის 6 მარტს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა კიდევ ერთხელ მიმართა პარლამენტის იურიდიულ კომიტეტს, საპარლამენტო ფრაქციებს, „ალორძინებას“, „მრენველებს“ და „სოციალისტებს“, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის შემდგომი სრულყოფისათვის ბიძგი მისცემოდა ჩვენ მიერ ადრე შემოტანილ პრაქტიკულ წინადადებებს. ამის შემდეგ ფრაქცია „ალორძინების“ თაოსნობით, მსვლელობა მიეცა ჩვენს მოთხოვნას და 2002 წლის 23 აპრილს საქართველოს პარლამენტში გაიმართა კიდევ ფრაქცია „ალორძინების“ მიერ წარდგენილი კანონპროექტის საკომიტეტო განხილვა.

2002 წლის 1 მაისს ქ. თბილისში, ალ. გრიბოედოვის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში შედგა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმისა და ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სისხლის სამართლის პროცესისა და კრიმინალისტიკის კათედრის ერთობლივი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია, რომელზედაც საქმიანი, დაინტერესებული საუბარი გაიმართა ადვოკატთა ტესტირების შესახებ, აგრეთვე ადვოკატურის რეფორმირების სხვა არსებით პრობლემებზე, აღინიშნა, რომ ტესტირების ჩატარება გაიგივებულია ადვოკატურის რეფორმასთან, როგორც ეს სასამართლო რეფორმის დროს იყო, რაც, ფაქტობრივად, არაფრის მომცემი იქნება, რადგან ტესტირება პანაცეა არ არის. ამის შესახებ სამართლიანად გამოთქვა თავისი აზრი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემა ბატონმა ლ. ჭანტურიამ 2002 წლის 1 აპრილს გაზეთ „ახალი თაობისადმი“ მიცემულ ინტერვიუში, სადაც მიუთითა:

„სასამართლო რეფორმის დროს საკვალიფიკაციო გამოცდები ჩავატარეთ. გამოცდა ერთჯერადი აქტია, რომელიც შეიძლება ჩააბარო ან ვერ ჩააბარო. მოსამართლეობა, გამომძიებლობა, პროკურორობა მხოლოდ გამოცდის ჩაბარება არ არის, აუცილებელია პრაქტიკული ჩვევების გამომუშავება და პროფესიული ალლო. შეიძლება კარგად ისწავლო, გამოცდებიც კარგად ჩააბარო. მაგრამ ცუდი მოსამართლე ან ცუდი პროკურორი იყო, ამიტომ იმ დასკვნამდე მივედით, რომ ახლებური მიდგომაა საჭირო...“

ძნელია არ დაეთანხმო ამ აზრს, ანუ საჭიროა კი ისეთივე შეცდომის განმეორება, რომლის შედეგებსაც ვიმკით დღეს?

მით უფრო ახლა, როცა დედაქალაქში მინისტრის შედეგად ასო-

ბით ოჯახი უსახლკაროდაა დარჩენილი, ასეთ უმიზნო ტესტირებაში კი ასიათასობით ლარი უნდა დაიხარჯოს.

ამის გათვალისწინებით, საქართველოს ადვოკატთა კონფერენციამ, რომლის მუშაობაშიც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის და სხვა საადვოკატო წარმონაქმნთა 600-ზე მეტი წარმომადგენელი მონაწილეობდა, მიიღო მიმართვა საქართველოს პარლამენტისა და საქართველოს პრეზიდენტისადმი.

ადვოკატი იყო, არის და უნდა დარჩეს თავისუფალი პროფესიის პირად, – ამას ადასტურებს კიდევ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის პირველი მუხლის მეორე პუნქტი, რაც, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფო აპარატისაგან დამოუკიდებლობასა და მისი ზეგავლენის სფეროდან განთავისუფლებაში გამოიხატება, მაგრამ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მიხედვით პირმა თავისუფალი პროფესია რომ აირჩიოს, სანყის ეტაპზე გამოცდა-ტესტირება ფაქტობრივად სახელმწიფო ორგანოს – იუსტიციის საბჭოს უნდა ჩააბაროს, რითაც ილახება ადვოკატის პროფესიის თავისუფლების პრინციპი და ადვოკატს სახელმწიფო მოხელედ აქცევს, ეს კი ყოვლად დაუშვებელია.

დღეს საქართველოში დაახლოებით 2000 მოქმედი ადვოკატია. ისინი საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებენ თავიანთი კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე, არსებულ კანონმდებლობაზე დაყრდნობით, და ანგარიშვალდებულნი არიან მხოლოდ თავიანთი კლიენტების მიმართ. გარწმუნებთ, რომ საქართველოს ადვოკატებს აქვთ იმის პოტენციალი და შესაძლებლობა, რომ თავად გადანყვიტონ საქართველოს ადვოკატურის ბედი.

ამიტომ სრულიად საქართველოს ადვოკატთა კონფერენცია თქვენს წინაშე აყენებს მოთხოვნებს:

1. იმ პირებს, რომლებიც 2002 წლის 1 ივნისისათვის არიან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ან კანონით დადგენილი წესით სხვა საადვოკატო წარმონაქმნების წევრები, შეუნარჩუნდეთ ადვოკატის სტატუსი ატესტაციისა და ტესტირების გავლის გარეშე და მათ დაეკისროთ, – ახალ მოთხოვნათა შესაბამისად, – საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის შექმნა.

2. საქართველოში მინისტრის შემდეგ შექმნილი უმძიმესი სიტუაციის გათვალისწინებით, ადვოკატთა ტესტირების თანხების გამომყოფი საერთაშორისო ორგანიზაციების წინაშე დაისვას საკითხი, რომ აღნიშნული სახსრები გადაირიცხოს ქ. თბილისში 25 აპრილს

მინისტრის შედეგად დაზარალებულთა ფონდში.

ამასთან, გიგზავნით სრულიად საქართველოს ადვოკატთა 2002 წლის 1 მაისის კონფერენციის მიმართვას.

ბატონო პრეზიდენტო, იმედი გვაქვს თქვენი თანადგომის.

ულრმესი პატივიცემით,

სრულიად საქართველოს ადვოკატთა კონფერენციის სახელით –
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე¹⁷⁴

ნ. ბორკაია

1 მაისი, 2002 წელი, ქ. თბილისი

¹⁷⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსდაჯულება“, 2002, №6.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს

ქალბატონ ნინო ბურჯანაძეს

ქალბატონო ნინო,

2002 წლის 21 ივნისს საქართველოს პარლამენტმა მეორე მოსმენით განიხილა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებები და დამატებები, ასევე, ალტერნატიული წინადადება.

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონში დაყენებული ცვლილებები და დამატებები შეეჯერებულია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა და სხვა საადვოკატო წარმონაქმნების წევრებთან და იგი სამჯერ იქნა განხილული პარლამენტის იურიდიული საკითხების, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტის სხდომაზე.

აღნიშნულ ცვლილებებსა და დამატებებში ნოვაციად შეიძლება მიჩნეულ იქნეს ის გარემოებანი, რომ ადვოკატურის ფორმირება ხდება სახელმწიფოსაგან დამოუკიდებლად, ადვოკატთა ტესტირების ამორიცხვით ისპობა კორუფციის ბუდის წარმოქმნის საშიშროება, კანონით შემოდის რა რამდენიმე ადვოკატთა ასოციაციის არსებობის შესაძლებლობა, ეს მეტყველებს ადვოკატურის განვითარების მეტ დემოკრატიულ პრინციპზე და ასოციაციებს შორის კონკურენციის გაზრდაზე, რითაც, რასაკვირველია, ამალღდება საერთოდ ადვოკატის მომსახურების ხარისხი; რაც შეეხება ადვოკატის ეთიკის კოდექსის მიღებას, ასეთი მიღებულ უნდა იქნეს თავად პარლამენტის მიერ, რაც ყველა ასოციაციისათვის იქნება სახელმძღვანელო.

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ზემოხსენებული ცვლილებები და დამატებები შეთანხმებული იყო პარლამენტის ფრაქციებში;

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, 2002 წლის 2 ივნისის განმეორებით კენჭისყრაზე დააყენოთ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის საკითხი.

პატივისცემით,

საპარლამენტო ფრაქციების სახელით:

1. „ახალი აფხაზეთი და ქრისტიან-დემოკრატები – ვ. ლორთქიფანიძე

2. „მაჟორიტარები საქართველოს რეგიონებიდან“ – ა. გოგელია

3. „აღორძინება“ – ჯ. გოგიტიძე

4. „ერთიანი საქართველო“ – გ. თარგამაძე

5. „სოციალისტები“ – ი. მინდელი

6. „21 საუკუნე“ – ვ. ბოჭორიშვილი

7. „მრეწველები“ – გ. თოფაძე
8. „აფხაზეთი“ – გ. ლომინაძე
9. „ტრადიციონალისტები“ – აკ. ასათიანი
10. „დემოკრატები“ – გ. ბარამიძე
11. „მოქალაქეთა კავშირი“ – ვ. ხაზარაძე
12. „თანადგომი“ – ვ. მეძმარიაშვილი
13. „ალიანსი ახალი საქართველოსათვის“ – ი. გოგავა

**ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2002 წ. № 1**

როგორც ვხედავთ, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, პარლამენტის თითქმის მთელმა შემადგენლობამ მიმართა ნერილობითი თხოვნით, რომ 2002 წლის 2 ივლისს განმეორებით კენჭისყრაზე დაეყენებია „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის საკითხი, მაგრამ პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე კენჭისყრა ჩააგდო „ახალი მემარჯვენეების“ ფრაქციის წარმომადგენელმა, რომელიც მოქმედებდა ცალკეული ადვოკატებისა და დაინტერესებული ორგანიზაციების დავალებით და საკითხის განხილვა გადაიდო სხვა დროისათვის.

საბოლოოდ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში შესატან ცვლილებებსა და დამატებებს კენჭი ეყარა 2003 წლის 2 ივლისს.

ნ. ბირკაია

ნუგზარ ბირკაია: ადვოკატები იძულებულნი ხდებიან ქუჩაში გავიდნენ თავიანთი უფლებების დასაცავად

საზოგადოებისათვის ახალი არ იქნება, თუ ვიტყვით, რომ სახელმწიფოში თითოეული ჩვენგანის უფლებების დაცვა ადვოკატთა კორპუსის კომპეტენციაა, აქედან გამომდინარე, ჩვენი მომავლის უსაფრთხოების გარანტი მათი ძალა და დამოუკიდებლობაა. თუმცა, ხელისუფალთა „კეთილმა ნებამ“ ადამიანის უფლებების დამცველთა დაქვემდებარება და მათი საქმიანობის გაკონტროლება მოინდომა, რაც ადვოკატებისათვის გამოცდების მონყობით გამოიხატა, მიზეზად კი ის „არაკანონიერი“ კანონი მოიშველიეს, რომელიც ადვოკატთა დასამორჩილებლად მათ განუსაზღვრელ უფლებებს ანიჭებს. საკვირველი არაა, რომ სხვათა უფლებების დამცველები საკუთარ უფლებებს ვაგლახად არავის შეალახვინებენ და მათაც „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის გადასინჯვა და მასში შესწორებების შეტანა მოითხოვონ, მაგრამ როდის იყო ჩვენი ხელისუფლება იოლად თმობდა გავლენას, მათ რიცხვს შეუერთდნენ ის ახალი ქართველებიც, რომლებიც ამ საქმეში ჩარევის წყალობით, გრანტის სახით საკმაოდ სოლიდური ძალით ცდილობენ, ქართულ ადვოკატურას, ამერიკელების მიერ უკვე გაცვეთილი და უვარგისი იდეოლოგია ძალით მოარგონ, ამ პრობლემებთან დაკავშირებით, უფრო კონკრეტულად კი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის თაობაზე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი თაემჯდომარე ბატონი ნუგზარ ბირკაია გვესაუბრება:

ბატონო ნუგზარ, თქვენმა კოლეგიამ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის გადასინჯვა მოითხოვა მას შემდეგ, რაც ამ კანონის ძალით იუსტიციის საბჭოს გამოცდის ჩატარება დაევალა, რატომ ადრევე არ გაამახვილეთ ყურადღება უკანონოობაზე?

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონპროექტი რამდენიმე წლის განმავლობაში მუშავდებოდა და ცხადია, იყო არაერთი ვარიანტი. 2001 წლის 28 აპრილს არჩეული საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი ჩემი ხელმძღვანელობით აქტიურად ჩაერთო ამ მიმართულებით მუშაობაში და 2001 წლის 15 მაისს ვრცელი შენიშვნები წარუდგინა პარლამენტის იურიდიულ კომიტეტს, სადაც ძირითადად საუბარი იყო იმის თაობაზე, რომ დაუშვებლად მიგვაჩნდა საქართველოს იუსტიციის საბჭოში საადვოკატო საქმიანობის უფლების მოსაპოვებლად გამოცდის გავლა, ადვოკატთა ასოციაციაში განვერი-

ანების ან ასოციაციიდან გასვლისათვის განცხადებით მიმართვა და სხვა ორგანიზაციული საკითხების იუსტიციის საბჭოსთვის გადაცემა. ჩვენ მიერ წარდგენილი შენიშვნები ნაწილობრივ იქნა გაზიარებული, მაგრამ 2001 წლის 20 ივნისს საქართველოს პარლამენტის მიერ „ადვოკატთა შესახებ“ მიღებულ კანონში ძირითადი პრინციპი იმისა, რომ ადვოკატმა უნდა გაიაროს ტესტირება იუსტიციის საბჭოში, მაინც დარჩა, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი წინადადებები ნაწილობრივ იქნა გაზიარებული, ჩვენ მიგვაჩნდა და დღესაც მიგვაჩნია, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი წინადადებული ნაბიჯია საქართველოში დემოკრატიული ინსტიტუტების ჩამოყალიბების გზაზე. ამასთან, ვთვლიდით, რომ ადვოკატთა კანონი საჭიროებდა სრულყოფასა და დახვეწას. ამ მიმართებით 2001 წლის 25 აგვისტოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა ჩაატარა სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია ქ. ფოთში, რომლის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო 221-მა ადვოკატმა, საქართველოს იუსტიციის საბჭოს წევრებმა და პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის პასუხისმგებელმა მუშაკებმა. ხსენებულ კონფერენციაზე დაისვა საკითხი იმის თაობაზე, რომ ადვოკატთა შესახებ ორმოცდაექვს მუხლიან კანონში შეტანილი ყოფილიყო ოცდაოთხი შესწორება და დამატება. აღნიშნული წინადადებები კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე 2001 წლის 5 სექტემბერს გადაგზავნა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარესა და იურიდიულ კომიტეტს. მასმედიის საშუალებებმა ფართოდ გააშუქეს კონფერენციის მიმდინარეობა. ასე რომ, პრეზიდიუმი და ადვოკატთა კოლეგიის წევრები იმთავითვე ღიად და საქვეყნოდ აფიქსირებდნენ თავიანთი პოზიციას, მაგრამ იმ ეტაპზე ცვლილებების შეტანა კანონში არავის უცდია, თუმცა იურიდიული კომიტეტი გვაიმედებდა, რომ აუცილებლად იქნებოდა მსჯელობა ჩვენი წინადადებების ირგვლივ.

შეპირება შეპირებად დარჩა, თუ თქვენს წინადადებებს მიეცა მსვლელობა?

მიმდინარე წლის მარტში ჩვენ კვლავ მივმართეთ საქართველოს პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის თავმჯდომარესა და საპარლამენტო ფრაქციებს წინადადებებით, კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე და მხოლოდ ფრაქცია „აღორძინების“ თაოსნობით მიეცა მსვლელობა ჩვენს მოთხოვნებს. ჩატარდა კიდევ იურიდიული კომიტეტის ორი სხდომა. 2002 წლის 1 მაისს შედგა სრულიად საქართველოს ადვოკატთა კონფერენცია, რომლის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო

ადვოკატთა კოლეგიისა და სხვა საადვოკატო წარმონაქმნთა 600-ზე მეტმა წარმომადგენელმა. კონფერენციამ მიიღო მიმართვა საქართველოს პრეზიდენტისადმი და პარლამენტისადმი, სადაც მითითებული იყო, რომ ადვოკატი იყო, არის და უნდა დარჩეს თავისუფალი პროფესიის პირად, რასაც „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის პირველი მუხლის მეორე პუნქტიც ითვალისწინებს, რაც, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფო აპარატისაგან დამოკიდებულებასა და მისი ზეგავლენის სფეროდან განთავისუფლებაში გამოიხატება, მაგრამ ამ კანონის მიხედვით, პირმა თავისუფალი პროფესია რომ აირჩიოს, გამოცდატესტირება ფაქტობრივად სახელმწიფო ორგანოს, იუსტიციის საბჭოს უნდა ჩააბაროს, რითაც ილახება ადვოკატის პროფესიის თავისუფლების პრინციპი და მას სახელმწიფო მოხელედ აქცევს, რაც ყოვლად დაუშვებელია. სრულიად საქართველოს ადვოკატთა ერთ-ერთი უპირველესი მოთხოვნა იყო ის, რომ იმ „პირებს, რომლებიც 2002 წლის 1 ივნისამდე არიან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის, ან კანონით დადგენილი წესით საადვოკატო წარმონაქმნების წევრები, შეუნარჩუნდეთ ადვოკატის სტატუსი ატესტაციისა და ტესტირების გავლის გარეშე და მათ დაეკისროთ ახალ მოთხოვნათა შესაბამისად საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის შექმნა. აღნიშნულის შემდეგ 2002 წლის 14 მაისს საქართველოს პარლამენტმა პირველი მოსმენით მიიღო ადვოკატთა შესახებ კანონში ცვლილებები და დამატებები.

მეორედ მოსმენისას დაყენებული ცვლილებებით ადვოკატთა ტესტირებაც ირიცხებოდა. რა მოსაზრება გაქვთ ამასთან დაკავშირებით?

სამწუხაროდ, ტესტირების ჩატარება გაიგივებულია ადვოკატურის რეფორმასთან, როგორც ეს სასამართლო რეფორმის დროს იყო, რაც ფაქტობრივად, არაფრისმომცემი გამოდგა, რადგან ტესტირება პანაცია არ არის და ეს კარგად დადასტურდა დიდი ზარზიმიტა და საქართველოს მოქმედი კონსტიტუციის უხეში დარღვევით ჩატარებული სასამართლო რეფორმით. ახლა ჩვენ ვდგავართ კითხვის წინაშე, უნდა გავიმეოროთ თუ არა ის შეცდომები, რაც დაშვებული იყო სასამართლო რეფორმების პერიოდში 1997-99 წლებში.

თქვენ როგორ ფიქრობთ, სხვაგვარად რა გზით, რა ხერხით უნდა ჩამოყალიბდეს პიროვნება პროფესიონალ, ძლიერ ადვოკატად?

ყოველ შემთხვევაში ერთჯერადი გამოცდით და გნებავეთ, ტესტირებით პროფესიონალ სპეციალისტს ნამდვილად ვერ მივიღებთ. იმისათვის, რომ პირი ჩამოყალიბდეს ადვოკატად, აუცილებელია

პრაქტიკული ჩვევების გამომუშავება, ორატორული ნიჭი, პროფესიული ალლო და სხვა თვისებები. ათეულობით პროფესიონალი ადვოკატი ამშვენებს საქართველოს ადვოკატთა კოპორტას და ცხადია, მათი ტესტირება იმისათვის, რომ საადვოკატო საქმიანობაში შესულებს კვლავ დამატებით მიეცეთ ადვოკატის სტატუსი, უაზრობაა. მით უფრო, როცა ყველა პოსტკომუნისტურ ქვეყანაში მოქმედი ადვოკატები დატოვებულ იქნენ თავიანთ სტატუსში, ყოველგვარი საკვალიფიკაციო გამოცდის გარეშე. ამიტომ ასეთი ტესტირება, რაც არ წაადგება ქვეყანაში საადვოკატო საქმიანობის განვითარებას, და კიდევ ერთხელ ვიმეორებ, რომ მხოლოდ დაკავშირებული იქნება ამერიკული გრანტების დაბალანსებასთან, დამატებით კორუფციის ბუდის შექმნასთან, ადამიანთა ზედმეტ ნერვიულობასა და სხვა ნეგატიურ მოვლენებთან, ცხადია, არანაირ საჭიროებას არ წარმოადგენს.

ბატონო ნუგზარ, არსებობს მოსაზრება, რომ თქვენი დამატებებისა და შესწორებების მიხედვით ტესტირება არ უნდა გაიარონ ადვოკატებმა, ხოლო ფირმაში მომუშავე იურისტებზე ეს შელავათი არ ვრცელდება, რის გამოც ანტიკორუფციული ბიურო უარს აცხადებს თქვენს მხარდაჭერაზე. ამაზე რას იტყვი?

მას შემდეგ, რაც პირველი მოსმენით მიიღო პარლამენტმა ცვლილებები და დამატებები „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში, დაინტერესება გამოამჟღავნეს სხვა საადვოკატო წარმონაქმნების წევრებმა, რის შემდეგაც ერთობლივად იქნა შეჯერებული ყველა საკითხი იურიდიულ კომიტეტში, სადაც ჩატარდა მესამე საკომიტეტო განხილვა და მეორე მოსმენისათვის წარედგინა პარლამენტს. ხსენებული წინადადებების შეჯერების პროცესში ასევე მონაწილეობა მიიღეს ანტიკორუფციული საბჭოს წევრებმა, როგორც იტყვიან, ჩვენ ყველამ ერთმანეთს ხელი ჩამოვართვით და დავაფიქსირეთ, რომ რაიმე შეუთანხმებლობა კანონპროექტის ბოლო ვარიანტში აღარ არსებობდა. ამ შესწორებების მიხედვით, ყველა პირი, ვინც კანონის ძალაში შესვლის დღისათვის ენოდა საადვოკატო საქმიანობას, შედის საქართველოს ადვოკატთა ერთიან სიაში. ეს ეხება როგორც ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს, ისე სხვა საადვოკატო წარმონაქმნების წევრებსაც, რომელთაც უმაღლესი იურიდიული განათლება აქვთ.

და მაინც, „ფირმაში“ მომუშავე იურისტები თავიანთი უფლებების დარღვევებზე საუბრობენ...

ეს ხელოვნურად შექმნილი პრობლემაა. მე მთელი პასუხისმგე-

ბლობით ვაცხადებ, რომ ჩვენი შესწორებების მიხედვით ნებისმიერ იურისტს ეძლევა შანსი, ყოველგვარი ტესტირებისა და გამოცდების გარეშე მიმართოს ადვოკატთა ამა თუ იმ ასოციაციის აღმასრულებელ საბჭოს, ასოციაციაში განვევრიანების თაობაზე.

ასოციაციის აღმასრულებელ საბჭოს უფლება არა აქვს უარი უთხრას განვევრიანებაზე დაინტერესებულ პირს, თუ დაინტერესებული პირი აკმაყოფილებს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-10 მუხლის მოთხოვნებს, ანუ ადვოკატთა ასოციაციაში განვევრიანება იურისტს არანაირ ბარიერს არ უქმნის. ჩვენ მიერ წარმოდგენილი ცვლილებები და დამატებები ითვალისწინებს თავისუფალ პროფესიაში ადამიანთა თავისუფალ შეუზღუდავ შესვლას.

ბატონო ნუგზარ, თქვენ როგორ ფიქრობთ, ადვოკატთა საქმიანობაში მავანთა ჩარევა რით არის განპირობებული. ეს გავლენის მოპოვების სურვილია თუ უბრალოდ, ფინანსურ დაინტერესებას აქვს ადგილი?

საქართველოში, კერძოდ, თბილისში, ვაკე-საბურთალოს სამართლოში რეგისტრირებულია და მოქმედებს ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის სამართლებრივი ინსტიტუტის წარმომადგენლობის ფილიალი, რომლის ხელმძღვანელიც გახლავთ ქეროლინ კლარკ ქემბელი, მისი სამუშაო პროგრამა სწორედ ამ კანონზე იყო გათვლილი, რაც ითვალისწინებდა იუსტიციის საბჭოს მეშვეობით ადვოკატთა ტესტირების ჩატარებას, ქალბატონმა ქემბელმა ლიად განაცხადა, რომ ამ საქმისათვის მას უკვე 80 ათასი დოლარი აქვს დახარჯული. აი, სწორედ ეს და კიდევ მოსალოდნელი თანხა არის დიდი შემაფერხებელი პრობლემა, რაც იწვევს დიდ წინააღმდეგობებს ცვლილებების შეტანის საკითხში. საინტერესოა აღნიშნულზე ზეგავლენის მექანიზმები, კერძოდ, მიუხედავად ყველა დონეზე შეთანხმების მიღწევისა, რაც ზემოთ უკვე მოგახსენეთ, ეგრეთ წოდებული „მეორე მხარის“ პოზიცია უცვლელი რჩება და კვლავ კანონის განხილვის გადადებას ითხოვს. ამ საკითხში ერთეობა ახალი ძალები. მაგალითად, მიმდინარე წლის 17 ივლისს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, ფრაქციათა და კომიტეტების თავმჯდომარეებს წერილით მიმართა საქართველოში მოქმედი ბიზნეს-კონფედერაციის თავმჯდომარემ, ბატონმა ფადი ასლიმ, რომელშიც იგი წერს, რომ ახლახან გახდა მისთვის ცნობილი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მეორე მოსმენის დრო და ითხოვს

განხილვის გადადებას!!! არ გებადებათ კითხვა რა უფლებით?! ვინ ბრძანდება ბატონი ფადი ასლი?! რატომ არის დაინტერესებული „ადვოკატთა შესახებ“ კანონით, რაც შეეხება ცალკეულ პირთა და ორგანიზაციათა დაინტერესებას, რომ საქართველოში ადვოკატთა რეფორმა ტესტირებით ჩატარდეს, ანუ იმ პირებს, რომლებისთვისაც კარგად არის აპრობირებული რეფორმის ეგიდით გრანტებით კვება და კორუფციის ბუდის მოწყობა, რაც გვაჩვენა კიდეც ჩატარებულმა „რეფორმებმა“.

თქვენი ოპონენტთა განცხადებით „საქართველოში არიან დამოუკიდებელი ადვოკატებიც“, იქნებ დააკონკრეტოთ ვინ არიან დამოუკიდებელი ადვოკატები და რამდენად მართებულია დემოკრატიულ სახელმწიფოში მათი არსებობა?

ჩვენი ოპონენტთა განაცხადი, თითქოს საქართველოში დამოუკიდებელი ადვოკატები არსებობენ, სინამდვილეს არ შეესაბამება, რადგან თქვენი თქმისა არ იყოს, თუ ასეა, მაშინ უნდა არსებობდნენ დამოკიდებული ადვოკატებიც, ასეთი რამ, ანუ დამოკიდებულ ადვოკატთა ინსტიტუტი საქართველოში ნამდვილად არ არსებობს.

ყველა ადვოკატი დამოუკიდებელია.

ბატონო ნუგზარ, რა კომენტარს გააკეთებთ და საერთოდ, როგორ შეაფასებთ ადვოკატების მიერ მოწყობილ აქციებს?

როდესაც ადვოკატები აქციებს აწყობენ, ეს შეფასებული უნდა იქნას ქვეყანაში არსებულ კრიზისულ მდგომარეობად, რამეთუ ის პირები, რომლებიც მოწოდებულები არიან ამა თუ იმ პირის დასაცავად, იძულებული ხდებიან ქუჩაში გამოვიდნენ თავიანთი უფლებების დასაცავად.

თქვენ მიერ აღნიშნულ ცვლილებებსა და დამატებებში რა ნოვაციებია, რითაც შესაძლებელი იქნება ფულსა და ძალაუფლებას დაუპირისპირდეთ?

დამშეულ ქვეყანაში ნამდვილად ძნელია ფულს დაუპირისპირდე. კიდეც ერთხელ ვიმეორებ, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში დასმული ცვლილებები და დამატებები ფრაქცია „ალორძინების“ მიერ შეჯერებულია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა და სხვა საადვოკატო წარმონაქმნების წევრებთან ერთად. იგი სამჯერ იქნა განხილული პარლამენტის იურიდიული საკითხების კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტის სხდომაზე. აღნიშნულ ცვლილებებსა და დამატებებში შეიძლება ნოვაციად იქნეს მიჩნეული

ის გარემოებანი, რომ 1. ადვოკატურის ფორმირება ხდება სახელმწიფოსაგან დამოუკიდებლად. 2. ადვოკატთა ტესტირების ამორიცხვით ისპობა კორუფციის ბუდის წარმოქმნის საშიშროება. 3. კანონით შემოდის რამდენიმე ასოციაციის არსებობის შესაძლებლობა. ეს ადვოკატურის განვითარებაში მეტ დემოკრატიულ პრინციპებზე და ასოციაციებს შორის კონკურენციის გაზრდაზე მიუთითებს, რითაც, რასაკვირველია ამაღლდება მოსახლეობის სამართლებრივი მომსახურების დონე. 4. რაც შეეხება ადვოკატის ეთიკის კოდექსის მიღებას, ის მიღებულ იქნება პარლამენტის მიერ, რაც ყველა ქვეყნის ტერიტორიაზე მოქმედი ასოციაციებისათვის იქნება სახელმძღვანელო.¹⁷⁵

ხათუნა ბახტურიძე, ჟურნალისტი

¹⁷⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №1.

მალხაზ ჯანგირაშვილი: ადვოკატობა ჰუმანური და თავისუფალი პროფესიაა

მას შემდეგ, რაც სამყაროს ადამიანი მოუვლინა განგებამ, მაშინვე დაუნესა რა უნდა ეკეთებინა და რა – არა, რისი გაკეთება შეეძლო და რისი არა, თუმცა დროის გასვლასთან თანხვედრით, ინტელექტის დაგროვებამ, სხვა მნიშვნელოვან ფაქტორებთან ერთად ახალი შეზღუდვების აუცილებლობაც გამოიწვია, ღვთისგან დანესებულ ნმინდა მცნებებს, – საზოგადოებაში, ადამი-

ანისაგან შექმნილი კანონები დამატა, ამის შემდეგ დედამიწაზე ზოგიერთმა ადამიანმა სხვათა განსჯის უფლებაც მოითხოვა, ზოგიერთმა კი – დაცვის უფლება.

უძველეს პროფესიათა შორის ვეჩილის პროფესიამ ჯერ კიდევ ადრეული პერიოდიდან დაიმკვიდრა განსაკუთრებული ადგილი პროფესიათა შორის, ლოგიკურია, იქ, სადაც არსებობს საზოგადოება, იქვეა დანაშაულის და იქვეა ის მიზეზებიც, რომელსაც ნაბიჯ-ნაბიჯ, შეუცნობლად თუ შეცნობილად მივყავართ დანაშაულის კარამდე. დღეს ამ მიზეზებს ყველაზე მეტად სწორედ ის ვეჩილები ეძებენ, რომელთა უფლება იმ ადამიანთა დაცვაა, რომლებიც ხშირ შემთხვევაში, სწორედ საზოგადოებრიობაში არსებულმა სირთულემ გამოზარდა დამნაშავეებად, თუმცა დღეს, ჩვენს ქვეყანაში არც იმ „საოცრებას“ ვართ მოკლებულები, როცა განსასჯელის სკამს ზოგჯერ სრულიად უდანაშაულოც იჭერს. აი, აქ კი სასამართლოს „გერები“, როგორც ბატონი მალხაზ ჯანგირაშვილი ადვოკატის დღევანდელ მდგომარეობას აფასებს, ბრძოლის ქარცეცხლში ეხვევიან...

ბატონო მალხაზ, რამ განაპირობა თქვენთვის ადვოკატის პროფესიის არჩევა?

ადვოკატობა ჰუმანური და თავისუფალი პროფესიაა, ჩემთვის როგორც ადვოკატისათვის ჩემზე მაღალი რანგის ადამიანი არ არსებობს. შესაძლოა, ყველა ადამიანის ცხოვრებაში დადგეს ის ნუთი, როდესაც ადვოკატის გარდა მანუგეშებელი არავინ ეყოლება, იქნე-

ბა ის მინისტრი, პრეზიდენტი თუ სხვა. გარდა ამისა, ადვოკატობა ჩემთვის იმდენად პროფესია არ არის, რამდენადაც მსოფლმხედველობა. ადვოკატობა ხელოვნებაა, ჩემთვის ადვოკატის მიერ წარმოებული ნებისმიერი პროცესი აღიქმება, როგორც შემოქმედებითი პროცესი. ადვოკატს შეუძლია იყოს ხელოსანიც და ხელოვანიც. ყველა ადვოკატი, მისი პიროვნული მონაცემებიდან გამომდინარე, შედეგებს ვერ შექმნის, მაგრამ მიმაჩნია, რომ ეს პროფესია იძლევა იმის საშუალებას, რომ თავისი ამბიციის ამ თვალსაზრისით დაიკმაყოფილოს.

თქვენ საკმაოდ ხმაურიან პროცესებში მონაწილეობდით. მათგან შედეგად რომელს მიიჩნევდით?

საზოგადოებისათვის ცნობილი საქმეებიდან თამამად შემოძლია ვთქვა, რომ შედეგად შეიძლება ჩაითვალოს დაცვა, რომელიც განხორციელდა გ. აბსანძის პროცესზე და ასევე პაატა სხირტლაძის პროცესი. მე ბედნიერი ვარ, რომ ამ პროცესებზე მონაწილეობა მომიხდა ისეთ ადვოკატებთან ერთად, როგორებიც არიან სოსო ბარათაშვილი და დავით კორკოტაშვილი.

ბატონო მალხაზ, რა თვისებები უნდა ჰქონდეს კარგ ადვოკატს?

პირველ რიგში, ადამიანი უნდა უყვარდეს, მოყვასი უნდა უყვარდეს, პასუხისმგებლობის გრძნობა უნდა ჰქონდეს ძალიან მაღალი, ყოველ წუთს უნდა ახსოვდეს, რომ მისმა ერთმა შეცდომამ შეიძლება დაღუპოს ადამიანი, რასაკვირველია, ზოგადი განათლება უნდა ჰქონდეს ძალიან მაღალი, აქცენტირება, ალბათ არცაა საჭირო იმაზე, რომ კანონის ცოდნა ზედმინევნით მოეთხოვება ადვოკატს, ამასთან, ადვოკატი მებრძოლი უნდა იყოს საქმეში.

რა ბაღებს ადვოკატისათვის პროფესიონალიზმს?

რა თქმა უნდა, პრაქტიკული მუშაობა შერწყმული იურიდიულ განათლებასთან და ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ თვისებასთან.

რამდენად რთულია დღეს ჩვენს ქვეყანაში იყო ყოველგვარად დაუცველი ადამიანის დამცველი?

ადვოკატობა არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში, არამედ ყველგან რთული პროფესიაა, მაგრამ ათგზის რთულია დღეს, – საქართველოში. სამწუხაროდ, ჩვენი სასამართლო ხელისუფლება, მიუხედავად ყბადაღებული რეფორმისა, ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს, ხშირ შემთხვევაში პროკურატურა და სასამართლო ისევე

ცოლ-ქმარივით არიან და დაცვის მხარეს არა მხოლოდ ბრალდების მხარესთან, არამედ პროკურატურასა და სასამართლოსთან ერთობლივად უხდება პაექრობა.

სად უფრო მეტ წინააღმდეგობას აწყდებით, როგორც ადვოკატი?
ეს ალბათ, კონკრეტული საქმიდან გამომდინარეა, თუმცა წინააღმდეგობას ყველგან ვაწყდებით სხვადასხვა ფორმით, პოლიციაში ეს ფორმები შედარებით ღიაა, ზოგჯერ ხელჩართული ბრძოლაც გვინევს, პროკურატურაში ეს ყველაფერი უფრო დახვეწილია, სასამართლოში კი – შენიღბული.

ბატონო მალხაზ, როგორც ადვოკატს როდესმე თავი თუ გიგრძნიათ შეურაცხყოფილად?

ნებისმიერი უკანონო გადაწყვეტილების დროს, რა თქმა უნდა, თავს შეურაცხყოფილად ვთვლი. შეურაცხყოფილად ვთვლი თავს, როდესაც პატიმრის საპრობილიდან გამოყვანას დაახლოებით ორი საათი ველოდები, როდესაც პოლიცია დაპარპაშებს, სრული ამ სიტყვით მნიშვნელობით, ქუჩაში და ვგრძნობ, რომ პოლიციურ სახელმწიფოში ვცხოვრობთ, შეურაცხყოფილად ვთვლი თავს, როგორც მოქალაქე და როგორც ადვოკატი, როდესაც ვხედავ, რა ხელისუფლების ხელშია დღეს საქართველო.

როგორ დამნაშავეს ვერ დაიცავდით?

ეს ალბათ, ძალიან პირობითი კითხვაა. ადამიანი დამნაშავეა თუ არა, ეს მხოლოდ განაჩენის შემდეგ დგინდება. მე, როცა პიროვნულად დარწმუნებული ვარ, რომ ადამიანს დანაშაული არ ჩაუდენია, ან ჩაიდინა, მაგრამ ეს ადამიანი საზოგადოების მტერი არ არის, ასეთ შემთხვევაში ნებისმიერ ადამიანს დავიცავ.

ხშირად ამბობენ, რომ ადვოკატის პროფესია ძალიან დაუფასებელია...

შემიძლია გითხრათ, რომ ადვოკატის შრომა შეუფასებელია იმ თვალსაზრისით, რომ ფულით არ შეიძლება შეფასდეს ის გამოცდილება, ნიჭი, რასაც ადვოკატი ამა თუ იმ კონკრეტულ საქმეში აქსოვს. დღეს ჩვენ საზოგადოებას კარგად არც აქვს გააზრებული ადვოკატის როლი, რაც შეეხება დაუფასებლობას – ეს ალბათ, ისევ ქართული რეალობიდან გამომდინარეა, საზოგადოება გადახდისუუნაროა, მით უმეტეს, მას შემდეგ, რაც ის გამომძალველ სამართალდამცავთა ხელში გაივლის.

ბატონო მალხაზ, რას ნიშნავს ადვოკატისათვის პოპულარობა?

ადვოკატი რომ პოპულარულია, ე. ი. ის კარგი ადვოკატია, პოპულარობა შემთხვევითარმოდის, ფაქტობრივად ადვოკატს საზოგადოების ხელისგულზე უწევს მუშაობა და მისი საქმიანობა გამჭვირვალეა.

თქვენ პოპულარული ადვოკატი ბრძანდებით და...

მე არ ვთვლი, რომ პოპულარული ვარ, ასე რომ იყოს, ავტოინსპექტორები არ გამაჩერებდნენ და მართვის მოწმობას არ ჩამომართმევდნენ (ლიმილით გეპასუხობს). ასე რომ, მითი ჩემი პოპულარობის შესახებ დამსხვრეულად მიმაჩნია¹⁷⁶.

ნინო წერეთელი

ვინ ახდენს ზენოლას პარლამენტის თავმჯდომარეზე?

საპარლამენტო კრიზისის ღია გამოხატულებად შეიძლება ჩაითვალოს ის მრავალგზის გადადებული და ვერმიღებული კანონპროექტები, რომლებიც შეძლებდნენ ქართული საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფას. საქართველოს პარლამენტში დღეს ჩამოყალიბებული ახალი რეალობის გათვალისწინებით, როცა ფიქსირებული უმრავლესობით აღარ ხდება კანონპროექტების მიღებაზე ზენოლა, უკვე სხვა გარეშე ძალები ერევიან პარლამენტის საქმიანობაში და უხეში დირექტივებით ცდილობენ მის შეფერხებას საკუთარი ინტერესების სასარგებლოდ.

საქართველოს პარლამენტი საგაზაფხულო სესიის დამთავრებამდე ცდილობდა მიეღო კანონპროექტი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე“. მაგრამ მეორე მოსმენაზე ნარმოდგენილი ცვლილებებისა და დამატებების პროექტი პარლამენტმა ჩააგდო! ამ კანონპროექტში ძირითადი წინააღმდეგობა ტესტირებაზე უარის თქმამ გამოიწვია. საპარლამენტო სივრცეში ამ ცვლილებებს მწვავე წინააღმდეგობა „ახალმა მემარჯვენეებმა“ გაუწიეს (მათ ცვლილებების საკუთარი ვარიანტიც კი ჰქონდათ შემუშავებული), როგორც აღმოჩნდა, მათმა ძალისხმევამ შედეგიც გამოიღო! მაგრამ საეჭვოა,

¹⁷⁶ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №1.

რომ მხოლოდ მათ, როგორც დამოუკიდებელ ძალას, ისე ემოქმედათ ამ კანონპროექტის ჩასაგდებად, მათი პოზიცია საეჭვოდ დაემთხვა პარლამენტს გარეთ მყოფ იმ ძალთა პოზიციას, რომლებიც პარლამენტის საქმიანობაში უხეში ჩარევით ცდილობდნენ ზენოლა მოეხდინათ როგორც პარლამენტის თავმჯდომარეზე, ასევე პარლამენტის გადანყვეტილებაზე.

2002 წლის 17 ივნისით დათარიღებული წერილი, რომელსაც საქართველოს ბიზნეს-კონფედერაცია პარლამენტის თავმჯდომარესა და კომიტეტის თავმჯდომარეებს უგზავნის, ამის ნათელი დადასტურებაა! წერილში ნათქვამია:

„ჩვენ ახლახან შევიტყვეთ, რომ ხვალ შედგება „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მეორე წაკითხვა.

აღნიშნული წერილით გთხოვთ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მეორე წაკითხვის გადადებას.

ჩვენ ვთვლით, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მიღება საჭიროა გადავდოთ იმ დრომდე, სანამ იურისტები არ ჩამოაყალიბებენ ეთიკის კოდექსს, რომელიც შეეხება ყველა ადვოკატთა ასოციაციას. იგი შეიძლება შეიქმნას ადვოკატთა შესახებ კანონის საფუძველზე.

როგორც თქვენ იცით საქართველოს ბიზნეს-კონფედერაცია წარმოადგენს ბიზნესის წამყვან ხმას საქართველოში, რომელიც შედგება საქართველოს საერთაშორისო სავაჭრო პალატის, ამერიკის სავაჭრო პალატის, გადამხდელთა კავშირისა და დამსაქმებელთა ასოციაციისაგან.

საქართველოს ბიზნეს-კონფედერაციაში შემავალი ამ ოთხი ორგანიზაციის წევრთა საქმიანობა წარმოადგენს იურიდიულ საქმიანობას.

ჩვენ უმორჩილესად გთხოვთ, რომ განიხილოთ ეს თხოვნა და გადადოთ აღნიშნული კანონის მეორე წაკითხვა, რადგან ვფიქრობთ, იგი უარყოფითად იმოქმედებს საქართველოს ეკონომიკის იურიდიული სექტორის საქმიანობაზე.“

როგორც აღმოჩნდა, საქართველოს ბიზნეს-კონფედერაცია შედგება საქართველოს საერთაშორისო სავაჭრო პალატის, ამერიკის სავაჭრო პალატის, გადამხდელთა კავშირისა და დამსაქმებელთა ასოციაციისაგან, რომლებიც პარლამენტის თავმჯდომარისაგან აღნიშნული კანონის მე-2 წაკითხვის გადადებას მოითხოვდნენ. მართალია,

მეორე მოსმენა განხორციელდა, მაგრამ კანონპროექტი ჩავარდა. ამ წესით დასტურდება აღნიშნულ საკითხთან მიმართებაში ზენოლა პარლამენტის თავმჯდომარეზე. მაგრამ, რაში გამოიყენებს ეს გარემოცვა იმ დროს, რაც კანონპროექტის გადამუშავებული ვარიანტის პროცედურული წესების დაცვას დასჭირდება ხელახლა შემოსატანად, რომელიც 15 სექტემბრამდე უნდა განხორციელდეს და რას უმზადებენ ისინი ამ კანონს, ჯერჯერობით უპასუხოდ რჩება.

2002 წლის აპრილიდან „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანას თანმიმდევრულად გამოუჩნდნენ მონინალმდეგეები.

ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის სამართლებრივი ინიციატივის წარმომადგენლობის (ფილიალის) „საქართველოს პროგრამის“ მესვეურნი, რომლებიც კავშირის სახით არიან რეგისტრირებული ვაკე-საბურთალოს რაიონულ სასამართლოში, ქ-ნ ქეროლინ კლარკ ქემბელი, ე. წ. „თავისუფლების ინსტიტუტის“ წარმომადგენელი, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენლები, იუსტიციის საბჭოს წევრები, 20 მაისის პეტიციის ავტორები, საპარლამენტო ფრაქცია „ახალი მემარჯვენეები“, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის გამგეობის წევრი, ბიზნეს-კონფედერაციის თავმჯდომარე.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებსა და ე.წ. პეტიციის ავტორებს, ანუ სხვა საადვოკატო წარმონაქმნის წევრებს, შორის მიღწეულ იქნა შეთანხმება „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში შესატან ყველა ცვლილებასა და დამატებაზე, რაც ერთობლივად შემუშავებულ იქნა მათ მიერ და პარლამენტის იურიდიულ კომიტეტთან შეთანხმებით, ფრაქცია „ალორძინების“ მიერ მეორე მოსმენისათვის 2002 წლის 21 ივნისს წარდგა პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე, რისთვისაც შეთანხმების თანახმად, როგორც შეჯერებული ვარიანტისათვის, მხარი უნდა დაეჭირათ ფრაქცია „ახალი მემარჯვენეების“ წევრებსაც, მოხდა სრულიად საპირისპირო: ყოველად დემოკრატიული და სამართლიანი ცვლილებები მე-2 მოსმენით ვერ გავიდა.

მკითხველი ალბათ დაგვერწმუნება, რომ ბოლოდროინდელ არც ერთი კანონპროექტის განხილვას არ მოჰყოლია ასეთი აუიოტაჟი, როგორიც ადვოკატთა კანონპროექტის განხილვას მოჰყვა. თუ დაუუკვირდებით იმას, რომ ე. წ. „მე-2 მხარედ“ მოიაზრება ამერი-

კის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის სამართლებრივი ინიციატივით წარმომადგენლობა, რომელმაც გრანტებით უნდა დააფინანსოს ადვოკატთა ტესტირება, ე. წ. „თავისუფლების ინსტიტუტი“, „ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია“, საქართველოს ბიზნეს-კონფედერაცია, რომელსაც არაფერი უნდა ესაქმებოდეს კანონში ამ ცვლილებების შეტანასთან, ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, თუ საიდან ცდილობენ ამ პროცესების მართვას და ვინ ახდენს ზეგავლენას საქართველოს პარლამენტზე.¹⁷⁷

ნუცა აბრამიშვილი, ჟურნალისტი

¹⁷⁷ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №1.

გიორგი შარაძე

აღმოჩენილია უნიკალური ისტორიული დოკუმენტები, რომელიც ნათელს მოჰფენს საქართველოს დამოუკიდებლობის ისტორიას

ბატონო გიორგი, თქვენ აღნიშნეთ, რომ შვეიცარიიდან საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის დამოუკიდებლობისა და სახელმწიფო ატრიბუტიკის ამსახველი პირველხარისხოვანი ისტორიული რელიკვიები ჩამოიტანეთ. თუ შეიძლება დააკონკრეტეთ, რა რელიკვიებია ესენი.

თავდაპირველად მინდა აღვნიშნო, რომ უნიკალური ისტორიული დოკუმენტები, რომლებიც შუქს მოჰფენენ საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918-1921 წლების ისტორიას, აღმოჩნდა როგორც შვეიცარიიში, ასევე ჰარვარდში. ახლა, რაც შეეხება ქალბატონ ლეა ფლურის კოლექციაში აღმოჩენილ რელიკვიებს, აქ იყო სულ ხუთი დოკუმენტი, რომელთაგან პირველი და უმთავრესი არის 1918 წლის 26 მაისს, ეროვნული საბჭოს მიერ მიღებული საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი, რომელიც შემონახულია ხელნაწერის სახით. ამიერკავკასიის ზეიმზე აზერბაიჯანის, სომხეთის, საქართველოს, გერმანიისა და თურქეთის წარმომადგენლებს შორის მოხდა შეთანხმება და გერმანელების, უპირველეს ყოვლისა კი, შულენბერგის რჩევით ზურაბაშვილმა ტელეგრაფის საშუალებით სასწრაფოდ აცნობა თბილისში, გამოეცხადებინათ დამოუკიდებლობა. ეს მოხდა 1918 წლის 26 მაისს, კვირა დღეს.

მეორეა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის გერბი, რომელიც შესრულებულია აკვარელის ფერებით, სქელ ქალაღზე, რომელსაც ახლავს წარწერა, „საქართველოს რესპუბლიკის ღერბი“, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის, ნ. ჩხეიძისა და საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის ნ. ჟორდანიას ხელმოწერით. იგი დათარიღებულია 1918 წლის 27 დეკემბრით.

მესამე – საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შტანდარტი.

მეოთხე – 1918 წლის 26 მაისის საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი დამფუძნებელი კრების მიერ ხელახლა მიღებული 1919 წლის 12 მარტს. ჩვენს ხელთაა აქამდე უცნობი დედანი, რომელიც თავის დროზე წარმოადგენდა საქართველოს დამფუძნებელი კრების (პარლამენტის) საკუთრებას, რასაც მოწმობს მასზე თასმით მობმული

საქართველოს დამფუძნებელი კრების ბეჭდის ტვიფრული ანაბეჭდი.

მეხუთე კი გახლავთ 1921 წლის 21 თებერვლის საქართველოს პირველი კონსტიტუცია.

როგორ მოხვდა ლეა ფლურის კერძო კოლექციაში ეს დოკუმენტები?

ქალბატონი ლეა გახლავთ ციურიხის უნივერსიტეტის ქართ-ველოლოგიის კათედრის დამაარსებლის, კიკია ჩხენკელის მოწაფე. ბრწყინვალედ ფლობს ქართულ ენას. მან თავად მიაბო ამ რელიკვიების მასთან მოხვედრის ისტორია. საფრანგეთში საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის ელჩს, ბატონ აკაკი ჩხენკელს, იმის შიშით, რომ არ დაკარგულიყო, დოკუმენტები ამოუღია პარიზში ჩატანილი საქართველოს არქივიდან და პირად არქივში შეუნახავს (ამიტომაც არ აღმოჩნდა ისინი გურამ შარაძის მიერ პარიზიდან და პარეარდიდან 1996-1997 წლებში ჩამოტანილ საქართველოს არქივში).

1959 წელს, აკაკი ჩხენკელის გარდაცვალების შემდეგ, ეს დოკუმენტები დარჩენილა მის ქვრივთან, მაკრინე ჩხენკელთან პარიზში, რომელსაც ისინი მოგვიანებით გადაუცია ციურიხში მცხოვრები თავისი მაზლისთვის, ცნობილი პროფესორისთვის კიკია ჩხენკელისთვის. ამ უკანასკნელს კი, სიკვდილის წინ ეს დოკუმენტები დაუტოვებია მისი ერთგული მოწაფის ლეა ფლურისათვის საიმედოდ დასაცავად და შესაფერის დროს, საბჭოთა რეჟიმის დამხობის შემდეგ საქართველოსთვის გადასაცემად. ქალბატონ ლეას ამ დოკუმენტების საქართველოში ჩამოტანა თავად სურდა, მაგრამ ხანდაზმულობის გამო ვერ მოახერხა და წამოსვლისას მე გამომატანა, რომელიც საზეიმო ვითარებაში 2001 წლის 26 მაისს გადაეცემა საქართველოს პრეზიდენტს, მან კი თავის მხრივ პარლამენტს გადასცა, დღეს აღნიშნული რელიკვიები, საქართველოს პარლამენტის მუდმივმოქმედ ექსპოზიციაშია წარმოდგენილი.

რაც ყველაზე მთავარია, თქვენ მიერ ჩამოტანილი ამ დოკუმენტებისა და ბატონი გურამის მიერ აქ მოძიებულ ინფორმაციებზე დაყრდნობით სულ ახლახან გამოვიდა წიგნი „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება“ ვინ იყო ამ იდეის ავტორი და რა იყო მისი გამოცემის მიზანი?

ამ წიგნის დაწერისა და გამოცემის იდეა დაიბადა მამაჩემის, გურამ შარაძისა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარის ბატონ ნუგზარ ბირკიას საქმიანი შეხვედრისას. მა-

შინ მე შევიცარიიდან ახალი ჩამოტანილი მქონდა საქართველოს დამოუკიდებლობის ამსახველი ისტორიული რელიკვიები. ბატონმა ნუგზარმა შემოგვთავაზა, გაგველმავებინა აღნიშნული მიმართულებით მუშაობა და დაგვეწერა წიგნი, ხოლო ამ წიგნის გამოცემას, როგორც ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარე, თავად უზრუნველყოფდა. ჩვენ, რა თქმა უნდა, სიამოვნებით დავთანხმდით და შევუდექით მუშაობას. გაჩნდა იდეა, რომ ამ წიგნში გამოგვექვეყნებინა იმ ადამიანთა ვინაობები, რომლებმაც გამოაცხადეს საქართველოს დამოუკიდებლობა, შექმნეს საქართველოს კონსტიტუცია, გერბი, შემდეგ გადავწყვიტეთ რომ თანაავტორობით დაგვეერთო ბოლშევიკური რუსეთის მიერ საქართველოს იურიდიულად ცნობის დოკუმენტი.

ბატონო გიორგი, მოკლედ ჩამოგვიყალიბეთ როგორ, რა ვითარებაში მომზადდა და გამოცხადდა 1918 წლის 26 მაისს საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი სინამდვილეში?

ამ ფაქტის შესახებ თავის მოგონებებში წერდა დამოუკიდებელი საქართველოს იუსტიციის მინისტრი, რაჟდენ არსენიძე და მეც მის მონათხრობს გადმოგცემთ. 1917 წლისათვის მთელს რუსეთში სამოქალაქო ომი მძვინვარებდა. კავკასიის ერებმა შეძლეს ამ არეულობიდან გამიჯვნა და სამი მთავარი ერის – ქართველების, სომხებისა და აზერბაიჯანელებისაგან შეიქმნა ამიერკავკასიის მთავრობა. მალე დამფუძნებელი კრების არჩევნების საფუძველზე თბილისში შეიქმნა საკანონმდებლო ორგანო „ამიერკავკასიის სეიმი“, რომელმაც შეძლო შინაური წესიერების დაცვა და ქვეყნის ოტომანის საზღვრიდან ნამოსული გაბოლშევიკებული ჯარისაგან მოსალოდნელ დარბევას ააციდინა, მაგრამ, რამდენიმე თვის მუშაობის შემდეგ საგარეო ორიენტაციის საკითხებმა და გარეშე ძალების ზეგავლენამ კავკასია ერთობის გზას გადააცდინა და მოშალა. აი, ასეთ პირობებში 25 მაისს, 1918 წლის ეროვნულმა საბჭომ გადაწყვიტა, რომ საკუთარი მმართველობა გაეჩინა და მტრისა თუ მოყვარისათვის თავად გაეცა პასუხი. ამ მიზნით მან გამოყო საკანონმდებლო კომისია, რომელსაც დაავალა დამოუკიდებლობის აქტის პროექტის შედგენა. კომისია იმ დღესვე შეიკრიბა და მუშაობა ნაშუალამევს დაიწყო. 26 მაისის აქტით საქართველო საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი, სუვერენული, დამოუკიდებელი სახელმწიფო გახდა. სამწუხაროდ, დღემდე უცნობი იყო ამ ისტორიული დოკუმენტის დედანი, უფრო ზუსტად, როგორც ახლა ირკვევა, დღემდე დედანი რომ გვეგონა, სინამდვილეში ის აღ-

მოჩნდა 1919 წლის 12 მარტის დამფუძნებელი კრების მიერ ხელახლა მიღებული დამოუკიდებლობის აქტის ორიგინალი. შესაბამისად არ ვიცოდით იმ პირთა ვინაობა, რომლებმაც ხელი მოაწერეს ამ ისტორიულ აქტს. საბედნიეროდ, დღეს ჩვენ ხელთ გვაქვს 1918 წლის 26 მაისის საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტის დედანი. დამოუკიდებლობის აქტზე ხელის მომწერთა სია ოთხმოცდარვა კაცამდეა. მათი სრული ჩამონათვალი, ფოტოსურათებითურთ გამოქვეყნებულია ჩვენ მიერ გამოცემულ წიგნში „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება“.

ვინ იყვნენ დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი კოალიციური მთავრობის წარმომადგენლები?

დამოუკიდებელი საქართველოს პირველი კოალიციური მთავრობის თავმჯდომარე და შინაგან საქმეთა მინისტრი გახლდათ ნოე რამიშვილი, საგარეო საქმეთა მინისტრი აკაკი ჩხენკელი, სამხედრო მინისტრი გრიგოლ გიორგაძე, მიწათმოქმედებისა და შრომის მინისტრი ნოე ხომერიკი, ფინანსთა მინისტრი კონსტანტინე კანდელაკი, იუსტიციის მინისტრი შალვა-ალექსი მესხიშვილი, განათლების მინისტრი გიორგი ლასხიშვილი, გზათა მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე, ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრი გიორგი ჟურული. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ იმავე წლის 24 ივნისს, მთავრობის თავმჯდომარის პოსტზე ნოე რამიშვილი შეცვალა ნოე ჟორდანიამ, ხოლო შინაგან საქმეთა მინისტრად დარჩა რამიშვილი. ზოგიერთი ცვლილება შემდეგშიც მოხდა: საგარეო საქმეთა მინისტრი გახდა ევგენი გეგეჭკორი, სამხედრო მინისტრი – გრიგოლ ლორთქიფანიძე, იუსტიციის მინისტრი – რაჟდენ არსენიძე.

ბატონო გიორგი, თქვენს მიერ გამოცემულ წიგნში არის თუ არა შეტანილი დამოუკიდებელი გერბისა და შტანდარტის ორიგინალები?

წიგნში გერბისა და შტანდარტის ორიგინალები შეტანილია და თითოეულ მათგანს მთლიანი გვერდები აქვს დათმობილი.

ვის მიერ არის შესრულებული გერბი და შტანდარტი?

ჩვენი პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო გერბი და შტანდარტი შესრულებულია თბილისში მოღვაწე გამოჩენილი მხატვარ-გრაფიკოსის, თბილისის სამხატვრო აკადემიის ერთ-ერთი ფუძემდებლის, პროფესორ იოსებ შარლემანის მიერ. აქვე მინდა შემთხვევით ვისარგებლო და აღვნიშნო, რომ, მიუხედავად რამდენიმე წერილისა და გამოკვლევისა, სამწუხაროდ, მისი სახელი ჩვენს ქვეყანაში სათანადოდ არ არის წარმოჩენილი.

რა არის ამის მიზეზი?

ძალიან უბრალო რამ. თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ იოსებ შარლემანის მიერ შექმნილი დამოუკიდებელი საქართველოს სახელმწიფო სიმბოლოზე წერა ქართულ საბჭოთა ხელოვნებათმცოდნეობაში აკრძალულ თემად ითვლებოდა, ნათელი გახდება შარლემანის ნამუშევრების ირგვლივ შექმნილი ინფორმაციული ბურუსის მიზეზი... მე მინდა გითხრათ, რომ „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნებაში“ შეტანილი გვაქვს მისი მოკლე ბიოგრაფია ფოტოსურათით.

ბატონო გიორგი, რას გვეტყვით საქართველო – საბჭოთა რუსეთის 1920 წლის 7 მაისის საზავო ხელშეკრულებაზე?

ეს საზავო ხელშეკრულება ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტია XX საუკუნის ქართულ ისტორიოგრაფიაში, მაგრამ რაოდენ პარადოქსულიც არ უნდა მოგეჩვენოთ, ეს ისტორიული დოკუმენტი ყველაზე ნაკლებად არის შესწავლილი ჩვენს მეცნიერებაში. არადა, ამ ხელშეკრულების დარღვევამ და ცხოვრებაში გაუტანლობამ განაპირობა საქართველოს დამოუკიდებლობის დაკარგვა და 70-წლიანი კომუნისტური რეჟიმის დამყარება, მაგრამ ჩვენს ჩრდილოელ მეზობელ სახელმწიფოსთან ყველა საერთაშორისო იურიდიული ნორმის დაცვით დადებული ეს საერთაშორისო ხელშეკრულება მუდამ შეინარჩუნებს ცხოველმყოფელობას და ყოველთვის გამოგვადგება ბევრი საჭირობოტო თუ საჩოთირო საკითხების მოსაგვარებლად. ასე რომ, დღემდე მისი ამ დონეზე უგულებელყოფა ჩვენ სინამდვილეში ნამდვილად გაუმართლებელია. ამას ხელს უწყობდა ის გარემოებაც, რომ აღნიშნული ხელშეკრულების დედანი საქართველოში არ ინახებოდა, იგი 1921 წლის თებერვალ-მარტის ბოლშევიკური ოკუპაციის შემდეგ, ეროვნულმა მთავრობამ სახელმწიფო არქივთან ერთად ემიგრაციაში გაიტანა და ამდენად, ხელმიუწვდომელი იყო ქართული საბჭოთა ისტორიკოსებისთვის. ხელმისაწვდომიც რომ ყოფილიყო, საბჭოთა ისტორიკოსები მას მაინც მიჩქმალავდნენ, რადგან ამ ხელშეკრულების დადებისა და შემდეგ ვერაგულად დარღვევის ნამდვილი ისტორიის გამოცემა მათ არ აწყობდათ, ვინაიდან გამოაშკარავდებოდა საბჭოთა რუსეთისა და მისი ბელადის, ვ. ლენინის მზაკვრული პოლიტიკა.

თქვენ იცით, რომ 1996-1997 წლებში პარიზიდან და პარევადიდან ჩამოტანილ იქნა დამოუკიდებელი საქართველოს ეროვნული არქივი, რომლის პარევარდულ ნაწილში აღმოჩნდა ჩვენთვის საინ-

ტერესო საქართველო-საბჭოთა რუსეთის 1920 წლის 7 მაისის საზავო ხელშეკრულების დედანი და დღეს უკვე საშუალება გვძლევს სრული სახით გაგაცნოთ იგი ჩვენ მიერ გამოცემულ წიგნში.

ბატონო გიორგი, თქვენ, ალბათ „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნებაში“ საქართველოს პირველ კონსტიტუციაზე გექნებათ საუბარი... რა ვითარებაში მოხდა ამ კონსტიტუციის მიღება და მოხდა თუ არა მისი გატარება რეალურად ცხოვრებაში?

საქართველოს პირველი კონსტიტუციის მიღებიდან უკვე 80 წელი შესრულდა. ეს იყო 1921 წლის 21 თებერვალს, როდესაც თბილისის მისადგომებთან საბჭოთა რუსეთის წითელი არმიის ნაწილები საქართველოს დედაქალაქის ალებას და დამოუკიდებლობის წართმევას ლამობდნენ, ზუსტად ამ დროს მთავრობის სასახლეში შეკრებილი დამფუძნებელი კრება საქართველოს პირველ კონსტიტუციას იღებდა, რამდენიმე დღის შემდეგ, 25 თებერვალს თბილისი დაეცა, ეროვნული მთავრობა გეზს ბათუმისაკენ იღებს, 18 მარტს სამუდამოდ ტოვებს ქვეყანას და ემიგრაციაში იხიზნება. სამწლიანი საქართველოს პირველი დემოკრატიული რესპუბლიკა დამარცხდა და მის ნანგრევებზე წარმოიშვა საბჭოთა საქართველო! მართალია, დამოუკიდებელი საქართველოს კონსტიტუციამ სახელმწიფოებრივ ცხოვრებაში გატარება ვერ მოასწრო, მაგრამ მისი ჰუმანური მისწრაფებანი სამუდამოდ დარჩა არა მარტო ქართული, არამედ მსოფლიო კონსტიტუციონალიზმის ისტორიაში, როგორც ნიმუში ერის მაღალი კონსტიტუციური აზროვნების კულტურისა, რამაც საბოლოოდ განაპირობა კიდევ გასული საუკუნის 90-იან წლებში საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა.¹⁷⁸

ხათუნა ბახტურიძე, ჟურნალისტი

¹⁷⁸ ჟურნალი „ადოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №1.

გურამ და გიორგი შარაძეების წიგნის „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება“

ბოლოთქმა

ამ წიგნის დაწერისა და გამოცემის იდეა დაიბადა მიმდინარე წლის ზაფხულში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარესთან ბ-ნ ნუგზარ ბირკაიასა და ცნობილ ქართველ ადვოკატთან ქ-ნ გულიკო გაბაიძესთან საქმიან შეხვედრაზე.

მაშინ გიორგი შარაძეს შეეცარიიდან ახალჩამოტანილი ჰქონდა საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდის (1918-1921) ამსახველი ისტორიული რელიკვიები (დამოუკიდებლობის აქტი, გერბი, შტანდარტი, პირველი კონსტიტუცია...), რამაც ქართველი საზოგადოებრიობის ცხოველი დაინტერესება გამოიწვია.

მიუხედავად პრესაში გამოქვეყნებული წინასწარი მონაცემებისა, მაინც ბოლომდე დაუკმაყოფილებელი რჩებოდა მკითხველის ცნობის წადილი ამ ისტორიული დედან-დოკუმენტების გარშემო ამომწურავი ცნობების უქონლობის გამო.

სწორედ ამ დროს ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ შემომთავაზა უფრო გამეღრმავებინა აღნიშნული მიმართულებით მუშაობა, დამეწერა წიგნი, ხოლო ამ წიგნის გამოცემას, როგორც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე, თვითონ უზრუნველყოფდა.

მე სიამოვნებით დავთანხმდი ამ წინადადებას და შევუდექი წიგნზე მუშაობას. გვერდში ამომიდგნენ ჩემი თანამშრომლები დოდო კორსანტია და რუსუდან კობახიძე და აჰა, ეს წიგნიც გასრულდა...

კიდევ ერთხელ მსურს მაღლობა გადავუხადო ბატონ ნუგზარ ბირკაიასა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს: თუ არა მათი შთაგონება და დახმარება, ეს წიგნი შეიძლება კარგა ხანს არც დაწერილიყო და არც გამოცემულიყო...¹⁷⁹

გურამ შარაძე,

23.11.2001

¹⁷⁹ ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება, თბ., 2001, გვ. 294.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის განცხადება

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი გმობს რუსეთის ფედერაციის ქმედებას საქართველოს ჩრდილოეთი რაიონების სისტემატურ დაბომბვასთან დაკავშირებით, რაც საბოლოოდ ადამიანთა მსხვერპლით დასრულდა.

რუსეთთან თანაცხოვრების 200-წლოვანი ისტორიის მანძილზე, სამწუხაროდ, არაერთხელ გაუთელია ერთმორწმუნე რუსეთს ქართველი ერის ეროვნული ღირსება.

დღევანდელი მდგომარეობა მოგვაგონებს 1918-1921 წლებს, რამეთუ რუსეთი დღესაც ყველა საშუალებით ცდილობს სირთულეები შეუქმნას ჩვენს ქვეყანას დამოუკიდებელი, დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობის საქმეში. სწორედ რუსეთს უნდა ვუმაღლოდეთ აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს კრიზისს, პანკისზე რომ არაფერი ვთქვათ.

გვჯერა, ისტორია თავის პირუთვნელ სათქმელს იტყვის.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი და ადვოკატთა კოლეგიის წევრები მზად არიან ყველა კანონიერი ხერხით დაიცვან საქართველოს სუვერენიტეტი.

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2002 წ. სექტემბერი, № 2

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს ბუქარესტში ინვევენ

ადვოკატობა ყველა ქვეყანასა და სახელმწიფოში ურთულესი და მეტად საპასუხისმგებლო საქმიანობაა, რაც არა მარტო პროფესიონალიზმსა და კანონთა სრულ ცოდნას, არამედ სიმამაცესა და პატიოსნებასაც უპირობოდ მოითხოვს. სიმართლის მთქმელ ადამიანებს, მოგვსენებათ, ყველგან და ყოველთვის საერთო საჭირობოროტო საკითხებსა და პრობლემებთან უწევთ ჭიდილი, მაგრამ, როგორც ჩანს, ადვოკატებმა შესანიშნავად გაითავისეს ძალთა ერთობლიობის სიძლიერე და შედეგად 1994 წლის სექტემბრის თვეში ანკარის (თურქეთი), ბაქოს (აზერბაიჯანი), ბუქარესტის (რუმინეთი), კიევის (უკრაინა), კიშინიოვის (მოლდავეთი), მოსკოვის (რუსეთი), სოფიის (ბულგარეთი), თბილისის (საქართველო) და ტირანას (ალბანეთი) ადვოკატთა ასოციაციების პრეზიდენტთა მიერ ხელმოწერილი დეკლარაციის თანახმად, საფუძველი ჩაეყარა შავი ზღვის ეკონომიკური ზონის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციების კავშირის არსებობას, კავშირი შეიქმნა 1992 წელს ბისეკის ხელშეკრულების საფუძველზე.

ანკარის 1994 წლის სექტემბრის დეკლარაციის ხელმომწერი ასოციაციები გამოხატავენ თავიანთ ურყევ რწმენას, რომ კანონის დაცვა და სამართლის სპეციალისტთა შორის თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს კავშირის ქვეყნებს შორის ურთიერთობათა გაღრმავებას.

კავშირის გენერალურმა ასამბლეამ, რომელიც 1997 წლის 27 ოქტომბერს შეიკრიბა (თურქეთი, ანკარა), კავშირის გენერალურ მდივნად, ბუქარესტის ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარე ტომა დრაგომირი აირჩია.

ქვემოთ მოყვანილ ადვოკატთა ასოციაციებს გააჩნიათ კავშირის დამფუძნებელ წევრთა სტატუსი. ამ კატეგორიას მიეკუთვნებიან ადვოკატთა ასოციაციები ანკარიდან, ბაქოდან, ბუქარესტიდან, კიშინიოვიდან, კიევიდან, მოსკოვიდან, სოფიიდან, თბილისიდან და ტირანიდან, რომელსაც გასულ წელს მიემატა საბერძნეთის ადვოკატთა ასოციაცია.

კანონისა და მართლწესრიგის შესაბამისად, ხელმომწერთა შორის კეთილმეგობრული ურთიერთობების საფუძველზე, კავშირის ძირითადი მიზნებია:

ა) ხელი შეუწყოს კავშირის წევრებს შორის საინფორმაციო

სისტემათა ურთიერთობას საქმიანობის ორგანიზების მიზნით, რომლის საფუძველზე შესაძლებელი იქნება სამართლის სპეციალისტთა პროფესიული დონის ამაღლება და კანონის დაცვის უზრუნველყოფა.

ბ) დაიცვას დემოკრატიული ფასეულობები, რომელიც აღიარებს კანონის უზენაესობას.

გ) განავითაროს და დაიცვას ადამიანთა უფლებები.

დ) განავითაროს ქვეყნებს შორის კეთილმეგობრობისა და ურთიერთნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობები.

ე) მიაღწიოს უნიფორმიზაციას (გათანაბრებას) წევრ-სახელმწიფოთა საკანონმდებლო სისტემებს შორის ურთიერთობების განვითარების მიზნით.

ვ) ხელი შეუწყოს სამართლის სფეროში ინფორმაციისა და გამოცდილების ურთიერთგაცვლას.

ზ) უზრუნველყოს წევრი-სახელმწიფოების ტერიტორიაზე ადვოკატთა თავისუფალი გადაადგილება საერთაშორისო კონფლიქტების შემთხვევაში.

თ) ხელი შეუწყოს მეცნიერულ საქმიანობას სამართლის დარგში.

ი) ხელი შეუწყოს ასოციაციის წევრთა საქმიანობას საერთაშორისო დონეზე.

კ) განავითაროს ასოციაციის საქმიანობა მსოფლიო და რეგიონალურ გაერთიანებებში მონაწილეობის მიღების ჩათვლით.

კავშირის ემბლემა წრენირის ფორმისაა, სადაც ჩანერილია კავშირის სახელწოდება, კერძოდ, „შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაცია“. წრენირის შიდა მხარეს გამოსახულია შავი ზღვა, რომელიც ასევე „შავი ზღვის“ მნიშვნელობას ატარებს, წრენირის შიგნით, ემბლემის ქვედა მხარეს, არის კავშირის ორდენი (მედალი) – გადამლილი წიგნის სახით, გაზონით და სასწორით, რომელთაც გარს აკრავს ორი დაფნის ფოთოლი. წრენირის ლურჯი შეფერილობის გარსში წარწერილია კავშირის სახელწოდება თეთრად. შავი ზღვაც ასევე ლურჯი შეფერილობისაა. ორდენი ოქროსფერია, ხოლო შიგთავსი – შავი. ემბლემის შიდა დარჩენილი ნაწილი თეთრია, რომელზეც დახაზულია გეოგრაფიული მერიდიანები და პარალელები.

კავშირის დროშა ლურჯია, მის შუაში გამოსახულია ემბლემა.

გენერალური ასამბლეა იმართება წელიწადში ერთხელ, მონევის ადგილსა და დროს განსაზღვრავს თვით გენერალური ასამბლეა. სხდომის შესახებ შეტყობინება ხდება გენერალური მდივნის მიერ

ფაქსის სამუშაოებით. თითოეული ასოციაციის წარმომადგენლობას აქვს ერთი ხმის უფლება. გენერალური ასამბლეის რეზოლუცია დამტკიცდება დამსწრე ასოციაციის ხმათა უმრავლესობით.

კავშირს მართავს და წარმოადგენს გენერალური სამდივნო. დამფუძნებელ წევრთა გარდა, გენერალურ ასამბლეას შეუძლია მიიღოს კავშირის ახალი წევრები.

კავშირის სამუშაო ოფიციალური ენებია – ინგლისური და ფრანგული. ნებისმიერი წევრი-სახელმწიფოს მშობლიურ ენას თან უნდა ერთვოდეს თარგმანი რომელიმე ოფიციალურ ენაზე.

დელეგატები, შავი ზღვის სახელმწიფოთა ადვოკატთა ასოციაციის წევრი ადვოკატები ვალდებული არიან მიიღონ მონაწილეობა ასოციაციის ყოველწლიურ შეხვედრებში. ამიტომ B. C. B. A.-ის გენერალური სამდივნო ბუქარესტში ინვესს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს, ბატონ ნუგზარ ბირკაიას, რამეთუ იგი არის ყოველწლიური შავი ზღვის სახელმწიფოთა ადვოკატთა ასოციაციის გენერალური ასამბლეის მონაწილე, რომელიც ჩატარდება რუმინეთში (11-15 სექტემბერს, 2002 წელს).

როგორც ბატონმა ნუგზარმა აღნიშნა, მე-7 ასამბლეა მოისმენს მის მოხსენებას საქართველოში მიმდინარე ადვოკატურის რეფორმასთან და „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში მოსალოდნელ ცვლილებებთან დაკავშირებით.

ჩვენ კი ვიმედოვნებთ, რომ ეს ფაქტი სასიკეთოდ წაადგება ქართველ ადვოკატთა საქმიანობას.¹⁸⁰

მოამზადა ხათუნა ბახტურიძემ

¹⁸⁰ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №.2.

ვინ არის ქეროლინ ქემბელი?

რამაზ ხუნნარია

ჩვენი ჟურნალის მკითხველთათვის უკვე ცნობილია, რომ „ამერიკის იურისტთა ასოციაცია“ ქალბატონ ქეროლინ ქემბელის თაოსნობით, საქართველოს ადვოკატთა მომავალი მუშაობის განსაზღვრა-გაკონტროლებას ცდილობს, თანაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, რომელსაც 80-წლიანი მოღვაწეობის ისტორია გააჩნია. იგნორირებას უწევს, შემდეგ იმდენად კადნიერდება, პარლამენტს მიუთითებს, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა შეაჩეროს.

რაოდენ პარადოქსულადაც არ უნდა მოგეჩვენოთ, ქალბატონ ქეროლინ ქემბელის საქართველოს საკანონმდებლო საქმიანობაში მოურიდებელი ჩარევისა და ზეწოლის შემდეგ ირკვევა, რომ ორგანიზაციის, რომლის წარმომადგენელიც ეს ქალბატონი გახლავთ, ანუ „ამერიკის იურისტთა ასოციაციის“ გენერალური და აღმოსავლეთ ევროპის სამართლებრივი ინიციატივის CEELI-ine-ის რეგისტრაცია განხორციელებულია კანონის მოთხოვნათა უხეში დარღვევით, რის გამოც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი, იურიდიული ფირმა „ხუნნარია და პარტნიორების“ პრეზიდენტი, ადვოკატი რამაზ ხუნნარია ქ. თბილისის ვაკე-საბურთალოს რაიონის სასამართლოს თავმჯდომარეს, განცხადებით მიმართავს და მოითხოვს, აიკრძალოს ABA-CEELI წარმომადგენლობის (ფილიალის) და ქეროლინ ქემბელის მოღვაწეობა საქართველოში.

ამ საკითხებთან დაკავშირებით შემოგთავაზებთ ინტერვიუს ბატონ რამაზ ხუნნარიასთან.

ბატონო რამაზ, რის საფუძველზე ამტკიცებთ, რომ ქეროლინ ქემბელის ორგანიზაციის რეგისტრირება კანონის მოთხოვნათა უხეში დარღვევით განხორციელდა?

მივმართე სასამართლოს კითხვით, – ქეროლინ ქემბელი რომ დააფუძნეთ, როგორც ABA-ს წარმომადგენელი, რა დოკუმენტები იყო მის მიერ წარმოდგენილი-მეთქი. ვნახე და არც ერთი დოკუმენტი არ იყო ლეგალიზებული. რეგისტრაცია განხორციელდა იმ დოკუ-

მენტების საფუძველზე, რომელთაც იურიდიული ძალა საქართველოს ტერიტორიაზე არ გააჩნდათ.

გარდა ამისა, სსკ 31-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და საქართველოს სამოქალაქო-საპროცესო კოდექსის 343-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შე-საბამისად, განცხადება რეგისტრაციის შესახებ უნდა პასუხობდეს სსკ 31-ე მუხლის მოთხოვნებს და ხელს აწერდეს კავშირის ყველა დამფუძნებელი და გამგეობის ყველა წევრი. განცხადებას თან უნდა ერთვოდეს წესდების დედანი. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 31-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით რეგისტრაციის მოთხოვნის უფლება არსებობს მამინ, როცა წესდება შეესაბამება კანონის მოთხოვნებს. განცხადებას კი ხელს არ აწერს დამფუძნებლის უფლებამოსილი პირი, გარდა ამისა, ის არც ნოტარიულადაა დამოწმებული.

ამასთან, წარმომადგენლობის დამფუძნებლის წესდება წარმოდგენილია ასლის სახით, რომელიც დამოწმებული არ არის არც ამერიკის იურისტთა ასოციაციის დამფუძნებელთა ხელმოწერებითა და ბეჭდით და არც ნოტარიული წესით, ისევე როგორც არ არის საკონსულო წესით ლეგალიზებული.

თქვენი საუბრიდან გამომდინარე, ქალბატონმა ქეროლინ ქემბელმა, შეიძლება ითქვას, მოხერხებულად „გააცურა“ როგორც სასამართლო, ისე პარლამენტი და კიდევ ათასი სხვა უწყება. როგორ ფიქრობთ, რის საფუძველზე მიეცა საშუალება?

მოგახსენებთ. საქართველოში ამ გარდაქმნების შედეგად იმდენად არასრულყოფილი მექანიზმი შეიქმნა, რომ ველარ გაგვირკვევია, ვისთან გვაქვს ურთიერთობები. საკმაოდ მსხვილი ობიექტები და სერიოზული უწყებები ისეთ კომპანიებთან დებენ ხელშეკრულებებს, რომელთა დამფუძნებლებსა და საერთოდ წარმომადგენლობაზე წარმოდგენაც კი არ აქვთ. ჩემი აზრით, ეს სირცხვილია. ამ ყველაფრიდან გამომდინარე, უცხოელებს ამდენსაუკუნოვანი ქვეყნის წარმომადგენლები, რომელიმაც განუვითარებელი ქვეყნების მდაბიოები ვგონივართ, რომლებიც ვერ გარკვეულან ვისთან აქვთ საქმე და რა ხელშეკრულებებს დებენ, ამიტომ უამრავი გაუგებრობა ხდება, კერძოდ, მომართავს ვილაც თალლითი უცხოელი, წარმომადგენს რაღაც დოკუმენტებს და ცხოვრობს პრეზიდენტის დონეზე. ქართულ მხარეს ჰგონია სერიოზულ ორგანიზაციასთან აქვს საქმე, რეალურად კი მსგავსიც არაფერია. ამის ერთ-ერთი მაგალითია ქეროლინ ქემბელი, რომელიც თავს ამერიკის იურისტთა ასოციაციის (ABA) წარმომად-

გენლად ასალებს.

ვინ არის სინამდვილეში ქეროლინ ქემბელი და რას წარმოადგენს ორგანიზაცია, რომელიც მისი ხელმძღვანელობით მოქმედებს?

მე პირადად ორჯერ გახლავართ ნამყოფი ამერიკის იურისტთა ასოციაციაში. ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირის იურისტთა დელეგაციის შემადგენლობაში ყოფნისას და ვიცი, რომ ეს ორგანიზაცია დაფუძნებულია ნიუ-იორკში, 1878 წლის 21 აგვისტოს, ამერიკის 21 შტატის ასი დამფუძნებლის მიერ, მისი აბრევიატურაა ABA და მისი ადგილსამყოფელი – ჩიკაგო.

ქალბატონი ქემბელი წარმოადგენს არა ამერიკის იურისტთა ასოციაცია ABA-ს, არამედ სრულიად სხვა იურიდიულ პირს, რომელიც დაფუძნებულია 1993 წელს პენსილვანიის შტატში 3 თუ 4 ადამიანის მიერ. ეს არის ჩვეულებრივი, ჩემისთანა იურიდიული ფირმის შპს, რომლებმაც მონახეს ფული და გზები და გადანყვითეს გაეკეთებინათ „დაქცეულ“ საქართველოში რაიმე შავი საქმე. პარლამენტს, სასამართლოსა და იუსტიციის საბჭოს კი ჰგონიათ, რომ ამერიკის იურისტთა ასოციაციასთან აქვთ საქმე. სხვა თუ არაფერი, ეს ყოველივე უბრალოდ სირცხვილი და თავის მოჭრაა.

ხომ არ იცით, ამ „შავი“ საქმისათვის რა თანხებია გამოყოფილი?

ეს ჯერ საიდუმლოდ რჩება, ვერ მივაგენით, მაგრამ ამ თანხის კოლოსალურობაზე მათ მიერ გამოცემული წიგნი „საქართველოს საკანონმდებლო აქტების კრებული“ მეტყველებს, რომლის დაბეჭდვა 59 ათასი დოლარი დაჯდა. მასში მოყვანილი აქტები აქამდეც არსებობდა, მათ უბრალოდ ყველაფერი ერთ წიგნში მოათავსეს. ზედ ABA-სემბლემა დაახატეს და დაანერგეს, რომ დაფინანსებულია ამერიკის იურისტთა ასოციაციის მიერ, რაც ისევ და ისევ სიცრუეა, ყდაზე მითითებულია გრანტის ნომერი 4375. ჩვენ მივმართეთ ფინანსთა სამინისტროს და ვთხოვეთ, მოეწოდებინათ ინფორმაცია გრანტის ნომერზე არსებული თანხის შესახებ, მოიძიეს და აღმოჩნდა, რომ ასეთი გრანტის ნომერი საერთოდ არ არსებობდა (ყველა გრანტი ფინანსთა სამინისტროში გადის აღრიცხვას და შემდეგ იქიდან კონტროლდება სად, რამდენი, რა იხარჯება).

როგორ ფიქრობთ, ჩვენი პარლამენტი მოტყუებულია ქემბელისაგან, თუ თავად ლობიერებს მას?

პარლამენტი ცალსახადაა მოტყუებული. ამ საქმის მთელი სიმძიმე რეფორმირებული სასამართლოს კისერზეა.

მაგრამ თქვენ ფიქრობთ, რომ უცხოელი თაღლითი ყოველგვარი მფარველისა და ხელშეწყობის გარეშე ასე თამამად მოქმედებს?

გამორიცხული არაფერია. შეიძლება რომელიმე პარლამენტარი მას მართლაც მფარველობდეს. არიან ისეთებიც, რომელთაც ფულის გაკეთებასთან ერთად ადვოკატების გაცხრილვა და სასურველ პიროვნებათა მიღება სურდეთ. ამას კი ქემბელის წყალობით ადვილად მიაღწევენ.

თქვენ საუბრისას აღნიშნეთ, რომ ქალბატონი ქემბელის მოღვაწეობა პირდაპირაა მიმართული საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საწინააღმდეგოდ. რაში გამოიხატება ეს?

საქართველოს პარლამენტმა 2001 წლის 20 ივნისს მიიღო კანონი „ადვოკატთა შესახებ“. აღნიშნულის შემდეგ, პარლამენტში მომზადდა კანონპროექტი ხსენებულ კანონში ცვლილებებისა და დამატების შეტანის შესახებ, რომელიც პარლამენტის მიერ ამა წლის 14 მაისს პირველი მოსმენით იქნა მიღებული. კანონში შეტანილი ცვლილებებიდან ქალბატონი ქემბელის „განგაში“ გამოიწვია მე-40 მუხლის პროექტმა, სადაც გათვალისწინებულია დიფერენციაცია იმ პირებისა, რომელთაც გარკვეულ წელთა საადვოკატო საქმიანობის სტაჟი ან სამეცნიერო ხარისხი აქვს დაცული იურიდიულ მეცნიერებაში, ან კიდევ ჩაბარებული აქვთ მოსამართლეობის საკვალიფიკაციო გამოცდები, უნარჩუნდებათ ადვოკატის სტატუსი და უფლება ეძლევათ განეწიან ანდენ ადვოკატთა ასოციაციაში და ტესტირების გარეშე შევიდნენ ადვოკატთა ერთიან სიაში.

აღსანიშნავია, რომ ყველა პოსტსაბჭოთა ქვეყანაში შენარჩუნებულ იქნა ადრე არსებული ადვოკატთა კოლეგიები. აქედან გამომდინარე, მათ წევრებსაც შეუნარჩუნდათ ადვოკატის სტატუსი.

ქალბატონი ქეროლინის მოღვაწეობით რეფორმა ადვოკატურაში მხოლოდ ტესტირებასთანაა გაიგივებული, რადგან ჩატარებული ტესტირებით დაბალანდება თანხა, რაც შემოდის ამერიკის შეერთებული შტატებიდან გრანტის სახით და აშკარა ხდება, რომ ამ თანხებით არაერთი ოპონენტია დაინტერესებული, მათ შორის, პირველ რიგში ქეროლინ ქემბელი, რის შესახებაც მან ტელევიზიისა და პრესის საშუალებითაც განაცხადა. მე მსგავსი რამ არ მსმენია, ვილაცას ფულის გაკეთება უნდა და ჩვენ ამის გამო გამოცდები უნდა ჩავაბაროთ? რა ვალდებული ვარ, გამოცდა ჩავაბარო, სახელმწიფო მოხელე ვარ? არა, ჩემო ბატონო, მე თავისუფალი პირი, ადვოკატი

გახლავართ. ჩემთან კლიენტი მოდის იმიტომ, რომ კარგად ვიცავ, თუ ველარ დავიცავ და კანონები არ მეცოდინება, კლიენტიც აღარ მეყოლება. თქვენ წარმოიდგინეთ, რამდენად დამამცირებელია, რომ ვილაც უცხოელი პირადი გამდიდრებისთვის ცდილობს ქართველები თავის ჭკუაზე გვატაროს, თანაც წერა-კითხვის უცოდინრებად ჩაგვთვალოს და თვალწინ სრულიად მოუზრდებლად დაგვირღვიოს კანონი. მისმა ქმედებამ უკვე მეტად მავენე ხასიათი მიიღო ჩვენი ქვეყნისათვის, რაც გამოიხატება შემდეგში: 2002 წლის 20 მაისს 16 სთ-ზე თბილისში არსებული ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ოფისიდან ფაქსით გადაეგზავნა ეგრეთწოდებული „პეტიციის“ ტექსტი ქ. ქუთაისში ამერიკის იურისტთა ასოციაციის დასავლეთ საქართველოს წარმომადგენლობას, სადაც აღნიშნულია მოთხოვნა იმის თაობაზე, რომ საქართველოს პარლამენტმა შეაჩეროს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა, რაც ვითომდა ხელს შეუწყობს „საზოგადოებაში თანხმობის დამყარებას“. ეს უკვე ზღვარს გადასული სითავხედია.

როგორ ფიქრობთ, ქალბატონი ქემბელი ადვოკატთა კოლეგიას იგნორირებას რატომ უკეთებს?

არ ვიცი რატომ, მაგრამ ასეა, ცალსახა იგნორირებას უკეთებს, არადა თქვენც მოგეხსენებათ, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, რომელშიც განეწიანებულია ათასზე მეტი წევრი, 80 წლის მოღვაწეობის ტრადიცია გააჩნია, დღეის მდგომარეობით ადვოკატთა სტატუსს ანიჭებს მხოლოდ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი და ამდენად, ამერიკის იურისტთა ასოციაციას პირდაპირ ევალება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიასთან თანამშრომლობა, მაგრამ ქემბელი ძალიან თავგასულია, უკვე მოგახსენეთ, მიდის პარლამენტში და აყენებს საკითხს, როგორც ABA-ს წარმომადგენელი, თან იმუქრება, თანხებს დაგიხურავთო, რისი დამხურავია, გალღეტილი ჩამოვიდა, ახლა ჯიპ-ჩეროკებით დადის. მრცხვენია, რომ ასეთი ხალხის მოსატყუებლად და საპამპულაოდ გავიხადეთ თავი. საკანონმდებლო და სხვა დანარჩენი სათანადო ორგანოები რომ ნორმალურად მუშაობდნენ, ასეთ სამარცხვინო ვითარებაში ალბათ არ აღმოვჩნდებოდით.

თქვენი აზრით, ვინ უნდა აგოს ამ ყოველივეზე პასუხი?

ვინ და სასამართლომ, რომელმაც კანონის ყველა მოთხოვნათა დარღვევით დაარეგისტრირა ეს ორგანიზაცია.

თქვენ მიერ სასამართლოში შეტანილ განცხადებას რა შედეგი მოჰყვა?

სასამართლომ შეისწავლა მასალები და გაარკვია, რომ CEEL-Inc-ის რეგისტრაციის დროს მართლაც დაშვებულია მნიშვნელოვანი ხარვეზები, რის გამოსასწორებლადაც „ამერიკის იურისტთა ასოციაციის CEEC-Inc-ის წარმომადგენლობას სამი თვის ვადა მისცეს. აი, უკვე ორი თვე გავიდა, ვნახოთ, რას იზამენ.

ყოველივე აქედან გამომდინარე< ქალბატონ ქემბელს ხომ არ შეუცვლია თავისი მოსაზრება?

თქვენც არ მომიკვდეთ. ის მაინც აგრძელებს თავის საქმიანობას. უკვე აღარ ვიცი, რამდენს უნდა აეუხსნა, რომ ეს ორგანიზაცია უკანონოდ არის დარეგისტრირებული, რომ ეს არის პენსილვანიის შტატში სამი ებრაელის მიერ დაფუძნებული ორგანიზაცია და რომ ქეროლინ ქემბელი არ არის ABA-ს წარმომადგენელი. თუნდაც იყოს, მე და ნებისმიერ ჩემნაირ ადვოკატს შეუძლია კორპორაციულად გაერთიანდეს ABA-ში, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ უფლება მექნება, მისი სახელით ვიმოქმედო. კიდევ ერთხელ გიმეორებთ, ქეროლინ ქემბელი ისე წარმოადგენს ABA-ს, როგორც ამერიკის კონგრესს – ეს ყველამ უნდა დაიჯეროს.

P. S. ამ ყველაფრის შემხედვარესა და გამგონეს ქართული ანდაზა მახსენდება: „თაგვმა თხარა, თხარაო, კატა გამოთხარაო“, ვინ იცის „ამერიკის იურისტთა ასოციაცია CEEL-Inc-ი“ ფულის შოვნის მიზნით რამდენ არაკანონიერ ქმედებას ჩაიდენდა, ადამიანის უფლებათა დამცველთ საკუთარი უფლებების დასაცავად ხმა რომ არ ამოეღოთ. ცოტა არ იყოს საეჭვოდ გამოიყურება ის ფაქტი, რომ კანონის დარღვევაში შემჩნეული და მხილებული ქეროლინ ქემბელი კვლავ შეუპოვრად განაგრძობს თავის საქმიანობას. მხოლოდ ერთი რამ შეიძლება ვიფიქროთ, ალბათ მას მართლა სერიოზული მფარველი ჰყავს ჩვენს კორუმპირებულ ხელისუფლებაში, თორემ ამდენს როგორ გაბედავდა“...¹⁸¹

ჟურნალისტი ხათუნა ბახტურიძე

¹⁸¹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №2.

ინფორმაცია

ქართველ ადვოკატებს სჯერათ, რომ პარლამენტი მათ ინტერესებს გაითვალისწინებს

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ, 2002 წლის 11 ივლისს მიიღო ევროსაბჭოს ექსპერტები, ბატონები ჯეიმს ლედველი, ინგლისის იუსტიციის დეპარტამენტის თანამშრომელი და ბატონი დენის ჩემლა (საფრანგეთი) იურიდიული ფირმა „ჰერბერტენდ სმიტის“ იურისტი, რომლებიც საქართველოში სამართლებრივი რეფორმების შეფასების მიზნით იმყოფებოდნენ.

ბატონი ნ. ბირკაია ევროსაბჭოს ექსპერტებს ესაუბრა საქართველოში მიმდინარე ადვოკატურის რეფორმის საკითხებზე, იმ ცვლილებების თაობაზე, რაც შეიტანა პარლამენტმა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში და იმის შესახებ, თუ როგორ მიმდინარეობს მუშაობა ამ მიმართულებით.

უურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, № 3

მილოცვა

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი ულოცავს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს და მთლიანად ადვოკატთა კორპუსს, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილეს და უსურვებს წარმატებებს პირად ცხოვრებაში.

ძვირფასო კოლეგებო! იმედი გვაქვს თქვენი კეთილსინდისიერი საქმიანობით ბევრ ადამიანს გაუწევთ თანადგომას. ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი იმ ღირსეული მისიის შესრულების საქმეში, რომელიც განგებამ და კანონმა დაგაკისრათ.

თბილისი, 2002 წლის 2 ნოემბერი

საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება

№ 1335 2002 წლის 23 ოქტომბერი, ქ. თბილისი

ვლადიმერ ბარათაშვილის, გუგული გაბაიძის, ლეილა ზედგენიძისა და ვლადიმერ მოსეშვილის ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ

ქართული საადვოკატო სკოლის ჩამოყალიბებაში შეტანილი პირადი დიდი წვლილისა და ადამიანთა უფლებების დაცვისას გამოვლენილი მაღალი პროფესიონალიზმისათვის, ნაყოფიერი პრაქტიკული, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობისათვის ღირსების ორდენით დაჯილდოვდნენ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები:

ვლადიმერ (ლადო) ბარათაშვილი – თბილისის ვაკე-საბურთალოს რაიონის საბურთალოს ადვოკატურის ადვოკატი

გუგული (გულიკო) გაბაიძე – თბილისის ვაკე-საბურთალოს რაიონის ვაკის ადვოკატურის ადვოკატი

ლეილა ზედგენიძე – თბილისის ვაკე-საბურთალოს რაიონის ვაკის ადვოკატურის ადვოკატი

ვლადიმერ მოსეშვილი – ქუთაისის ადვოკატურის ადვოკატი.

ელუარდ შევარდნაძე

დადგენილება

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის სხდომისა

11 ოქტომბერი, 2002 წელი

ოქმი № 19

XX საუკუნის საუკეთესო ადვოკატებად ცნობის შესახებ

პრეზიდიუმი აღნიშნავს, რომ მიმდინარე წლის 2 ნოემბერს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას დაარსებიდან 80 წელი უსრულდება. ეს იყო „სამართლისათვის ბრძოლის გზა“, რა დროსაც ადვოკატთა კოლეგიის რიგებს ამშვენებდნენ ჭეშმარიტად მაღალპროფესიონალი ადვოკატები.

მიიწურა რა XX საუკუნე, არაერთხელ ჰქონდათ მცდელობა მასმედიისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლებს, დაესახელებინათ საუკუნის საუკეთესო ადვოკატები, მაგრამ მათ მცდელობას შედეგი არ მოჰყოლია.

პრეზიდიუმი თვლის, უკეთუ ვინმეს აქვს უფლება და შესაძლებლობა, დაასახელოს XX საუკუნის საუკეთესო ადვოკატები, ასეთი უფლება-შესაძლებლობით აღჭურვილია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი, რადგან სწორედ ჩვენი ნებაყოფლობითი გაერთიანება ქმნიდა საქართველოში საადვოკატო სისტემას და დაცვის ინსტიტუტს, სწორედ ადვოკატთა კოლეგიაში იყვნენ ის საქვეყნოდ ცნობილი, ან გარდაცვლილი ადვოკატები, რომლებსაც უდიდესი წვლილი მიუძღვით ქართული საადვოკატო სკოლის განვითარების საქმეში და რომლებიც XX საუკუნის საადვოკატო მოღვაწეობის კორიფეებად არიან მიჩნეულნი. მათი სახელები მკაფიოდ იკითხება გასული საუკუნის საქართველოს ადვოკატების ისტორიის ფურცლებზე.

პრეზიდიუმი თვლის, რომ XX საუკუნის საუკეთესო ადვოკატებად უნდა დასახელდნენ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები, ან გარდაცვლილნი, ბატონები: ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი, შალვა ალექსი-მესხიშვილი, ანდრო გელოვანი, სანდრო საგინაშვილი, დიმიტრი (მიტო) დიდებულიძე, გურამ უგრეხელიძე, ბიძინა ბარათაშვილი, ალექსანდრე ხოჭოლავა, ბენო ხომერიკი,

ლუარსაბ
ანდრონიკაშვილი

იოსებ
ბაგრატიონ-შვილი

დიმიტრი
დიდუბუღიძე

გურამ
უბრაშელიძე

მიხეილ
ალაგაშვილი

ნიკოლოზ
ბაგრატიონ-შვილი

ბენო
ხრამჩიკი

გალაზ
რაქულიშვილი

შალვა ალაშვილი

ანდრო
გელოკიანი

გიგინა
ბარათაშვილი

სანდრო
სამინაშვილი

ჯამბაკურ
ბაქრაძე

ალაშვილი
სოჭოლაშვილი

ვახტანგ
კერესელიძე

ჟურნალი „ადვოკატი
და მართლმსაჯულება“
უღოსავს ქართულ
ადვოკატებს 80 წლის
იუბილეს და უსწრებს
ისათივე ღირსებით
ველით სსრკ-ის
გზაზე, რომელსაც ავ
ღივდა ადამიანებმა იარს

მიხეილ ალხაზიშვილი, ნიკოლოზ გიგინეიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე, შალვა რჩეულიშვილი და ვახტანგ კერესელიძე.

დადგენილება ცნობისათვის გაეგზავნოს საქართველოს რაიონისა და ქალაქის ადვოკატურებს. გამოქვეყნდეს ჟურნალ „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ საიუბილეო გამოცემაში.

თავმჯდომარე ნ. ბირკაია

რეზოლუცია

მიღებულ იქნა BCBA გენერალური ასამბლეის მიერ 2002 წლის 13 სექტემბერს რუმინეთში.

ჩვენ ღრმად გვწამს, რომ პროფესიული მუშაობა სამართლის განხრით, უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე სამართლებრივი პრაქტიკისათვის წინასწარი მომზადება.

ადვოკატთა ასოციაციები, დამოუკიდებელი და ავტონომიური პროფესიული ერთეულები, ასოციაციაში გასაწევრიანებლად უნდა არჩევდნენ მხოლოდ იმ კანდიდატებს, რომლებიც დაამტკიცებენ, რომ აქვთ იურიდიული პრაქტიკისათვის საჭირო სპეციალური მომზადება და უნარი. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ შერჩევა უნდა განხორციელდეს თავისუფალი და დამოუკიდებელი გზით.

ამასთან, უკვე დამკვიდრებული უფლებები უნდა შენარჩუნებულ იქნეს და ახალი ცვლილებები გამოყენებულ უნდა იქნეს პროფესიაში მომსვლელი მხოლოდ ახალი კანდიდატების მიმართ.

რაც შეეხება აზერბაიჯანისა და საქართველოს იურიდიულ პრაქტიკას, ჩვენი საქმიანობის წარმოებისას არ უნდა წავანყდეთ ამდენ წინააღმდეგობას.

ჩვენი საქმიანობა, რომელიც ძირითადად დამცველის პროფესიას წარმოადგენს, თავისუფლად უნდა მოიპოვებდეს იურიდიული პრაქტიკის უფლებას. მოპოვებული უფლება დაცული უნდა იყოს და ადვოკატთა ასოციაციას, დამოუკიდებელ და ავტონომიურ ორგანიზაციას, უნდა შეეძლოს, ადვოკატურაში მოსული ახალი კანდიდატების მიღებისას გადაწყვეტილების თავისუფლად მიღება.

ეს არის გენერალური ასამბლეის მიერ მკაფიოდ გამოხატული სურვილი.¹⁸²

გენერალური მდივანი და გენერალური ასამბლეის პრეზიდენტი
სადიკ ერდოლანი
პრეზიდენტი ტომა დრაგომირი

¹⁸² ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №1.

მილოცვაში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-80 საიუბილეო წლისთავთან დაკავშირებით

საქართველოს პრეზიდენტი

მისი აღმატებულება საქართველოს პრეზიდენტის, ბატონ ედუარდ შევარდნაძის მილოცვა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავთან დაკავშირებით.

ძვირფასო მეგობრებო, გულითადად მოგესალმებით და გილოცავთ ღირსშესანიშნავ თარიღს – საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავს.

ახალ, დემოკრატიულ, თავისუფალ საქართველოში ადვოკატი ერთ-ერთი ცენტრალური საზოგადოებრივი ფიგურაა, ვინაიდან იგი მონოდეტულია დაეხმაროს სახელმწიფოს მისი უმთავრესი ფუნქციის (ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა დაცვის) განხორციელებაში.

საქართველოს ადვოკატთა კორპუსი, შეიძლება ითქვას, საუკუნეთა განმავლობაში პირნათლად ასრულებდა ამ დიდ მოვალეობას. ამით თქვენ თვალსაჩინო წვლილი შეიტანეთ იმ ჰუმანისტურ ფასეულობათა გაძლიერებაში, რომელთა საფუძველზეც ერთობლივად ვაშენებთ დემოკრატიულ სახელმწიფოსა და სამოქალაქო საზოგადოებას.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უდიდეს ისტორიასა და ტრადიციებზე მეტყველებს ის გარემოება, რომ მისი ეგიდით მოღვაწეობდნენ უმაღლესი რანგის უბრწყინვალესი ადვოკატები, ჭეშმარიტი პროფესიონალები, რომელთაც მთელი ცხოვრება უძღვნეს სამართლიანობისა და ცივილიზებული მართლმსაჯულების პრინციპთა დაცვას, აგრეთვე გამოჩენილი ქართველი მეცნიერები და კულტურის მოღვაწეები.

კიდევ ერთხელ სულითა და გულით მოგესალმებით, გისურვებთ ნაყოფიერ შრომასა და წარმატებას თქვენს კეთილშობილ, ჰუმანისტურ საქმიანობაში.

ედუარდ შევარდნაძე,
28. 10. 2002.

საქართველოს იუსტიციის საბჭო

უკანასკნელ ათწლეულში საქართველოში განვითარებულმა მოვლენებმა დღესასწაულების სახელმწიფოებრივი აღნიშვნის ტრადიცია თითქოს წარსულს ჩააბარა. თარიღები ვინრო პროფესიულ სიმბოლოდ იქცა. როდესაც ქართული სახელმწიფო დემოკრატიული, სამართლებრივი წყობისაკენ ჯერ კიდევ რთულ, წინააღმდეგობებით აღსავსე გზას უდგას, უდიდესი როლი ენიჭება საზოგადოებრივი ინსტიტუტების ფორმირებისა და განვითარების საკითხს. მიუხედავად საადვოკატო კორპორაციისათვის დამახასიათებელი დამოუკიდებლობის ნიშნისა, იგი ყველა დროში და ყოველთვის წარმოადგენდა სახელმწიფოებრივი სიმტკიცის ერთ-ერთ აუცილებელ შემადგენელ ნაწილს.

გულითადად მსურს მოგილოცოთ საიუბილეო თარიღი, ვინც წლების, ათასწლეულების განმავლობაში იცავდით ადამიანისათვის მინიჭებულ უფლებებს, ვინც უმნიშვნელოდ ემსახურებოდით სამართლიანობის იდეას. ადვოკატთა კოლეგია მუდამ წარმოადგენდა პროფესიული კადრების დაოსტატების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ინსტიტუტს.

მინდა, კეთილი სიტყვებით მოგმართოთ და გისურვოთ მუდამ სიმართლე და გამარჯვება ყოფილიყოს თქვენი მეგზური, რაც ჩვენს არცთუ იოლ სინამდვილეში აგრერიგად საჭიროა.

ზურაბ აბაშიძე

საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მდივანი

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს, ბატონ ნუგზარ ბირკაიას

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლები და სტუდენტები გილოცავთ ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილეს.

ადვოკატთა კოლეგიის ჩამოყალიბება 80 წელს ითვლის. ვექილის საქმიანობა თავდაპირველად საზოგადოებრივი მოვალეობის შესრულებით შემოიფარგლებოდა, შემდეგ მან თვითმმართველი ორ-

განოს სტატუსი მიიღო, ცოტა მოგვიანებით კი დამცველთა კოლეგია ჩამოყალიბდა. ადვოკატის რთული პროფესია წლების განმავლობაში არ იყო სათანადოდ დაცული და დაფასებული. ეს იყო იმ არასწორი პოლიტიკის შედეგი, რომელიც უარყოფით გავლენას ახდენდა როგორც საზოგადოებაზე, ასევე მართლმსაჯულებასა და ზოგადად მართლწესრიგზე. დღეს, მართლმსაჯულების განხორციელების ერთ-ერთ დემოკრატიულ პრინციპად მხარეთა თანასწორობა და შეჯიბრებითობა ვალიარეთ და ადვოკატი სასამართლო პროცესზე ბრალდების თანასწორ მხარედ წარდება, ადვოკატის პროფესიამ კი მეტი ძალაუფლება და ინტერესი შეიძინა.

ისტორიული პროცესების მიუხედავად, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი ყოველთვის წარმოადგენდა იმ მეცნიერულ ბაზას, რომელიც მომავალი ადვოკატების პროფესიონალიზმს განსაზღვრავდა და მისი განვითარება ყოველთვის მჭიდროდ იყო დაკავშირებული იურიდიული მეცნიერების განვითარებასთან. ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის, გურამ უგრეხელიძისა და სხვა ცნობილ ქართველ ვეჭილთა სიტყვები შეიძლება დამოუკიდებელ სალექციო თემებადაც კი მივიჩნიოთ, ისინი ხომ მეცნიერული ცოდნითა და პრაქტიკული გამოცდილებით არიან აპრობირებული. თსუ-ს იურიდიული ფაკულტეტი განაგრძობს თითქმის საუკუნოვან ურთიერთობას ადვოკატთა კოლეგიასთან, რაც გამოიხატება სხვადასხვა სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციების ორგანიზებაში, კანონპროექტთა ერთობლივ შემუშავებასა და ერთიანი სასამართლო პრაქტიკის განზოგადებაში. წლების მანძილზე ცალკე კურსად იკითხება ადვოკატურის პრობლემები და ფაკულტეტის თეორიულ კურსდამთავრებულთა პროფესიულ დახელოვნებას ხშირად გამოცდილ ადვოკატებს ვანდობთ.

80 წლის იურიდიული ფაკულტეტის, მისი პროფესორ-მასწავლებელთა და მრავალრიცხოვან სტუდენტთა სახელით ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილეს გილოცავთ:

პროფესორი რომან შენგელია
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანი

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის

საიუბილეო სხდომის ჩანაწერი

2002 წლის 2 ნოემბერს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილი იუბილე გრიბოედოვის დრამატულ თეატრში გახსნა და კოლეგებს იუბილე მიულოცა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ნუგზარ ბირკაიამ.

ქალბატონებო და ბატონებო!

მოგესხენებათ, საზოგადოდ ადვოკატის პროფესია არაერთ ათასწლეულს ითვლის. ადვოკატურა ანტიკურ ხანაში აღმოცენდა, რომის რესპუბლიკაში ადვოკატობა თავისუფალ და საპატიო პროფესიად ითვლებოდა, მაგრამ საზოგადოების განვითარების ამა თუ იმ ეტაპზე ადვოკატის საქმიანობას ერთმანეთისაგან განსხვავებულ შეფასებას აძლევდნენ. ძველი რომის ყოფაცხოვრების აღმწერნი ადვოკატების შესახებ ამბობდნენ, რომ „ისინი მარჯვე სიტყვებით ამახინჯებდნენ ჭეშმარიტებას და მოსამართლეებს უგებდნენ საიდუმლო ხაფანგს“.

ლუდოვიკო XIV-ის აბსოლუტური მონარქიის ბურჟი კანცლერი დაგესო კი ადვოკატურის შესახებ წერდა: „ფენა ისეთივე ძველია, როგორც მაგისტრატურა, ისეთივე ამაღლებული, როგორც სიკეთე, ისეთივე აუცილებელი, როგორც სამართლიანობა“.

ადვოკატურის შესახებ საფრანგეთის მონარქიის გამანადგურებელი რობესპიერი აცხადებდა: „მხოლოდ ამ პროფესიაშია შემონახული ჭეშმარიტების სიმამაცე, მხოლოდ ის იყო სამოქალაქო სათნოებათა სკოლა, სადაც ტალანტები ქველობას სწავლობდნენ, რათა გამოსულიყვნენ ხალხის ინტერესების დასაცავად კანონმდებლის წინაშე“.

ნაპოლეონ ბონაპარტეს კი რადიკალურად განსხვავებული აზრი ჰქონდა: „ისინი არიან მემამოხენი, დამნაშავენი და მოღალატენი, მე ვისურვებდი ენა მომეჭრა ყველა იმისთვის, ვინც მას გამოიყენებდა მთავრობის წინააღმდეგ“.

იმპერატორმა ნიკოლოზ I-მა, როცა მას გადაკვრით უთხრეს

ადვოკატურის შემოღების თაობაზე, საშინლად წამოიყვინრა: „ადვოკატებმა დალუპეს საფრანგეთი, ვინ იყვნენ მირაბო, მარატი, რობესპიერი და სხვები? არა, ვიდრე მე ვიმეფებ, რუსეთს არ სჭირდება ადვოკატები, უმაგათოდაც ვიცხოვრებთ“.

ადამიანის უფლებათა დამცველებს არც საქართველოში სწყალობდნენ. თავად აკაკი წერეთლის მოსაზრებით, ადვოკატი საზოგადოებას კი არ ემსახურებოდა, არამედ დამნაშავეების დაცვითა და მოსარჩლეობით საკუთარ ჯიბეს ისტელებდა.

აი, ასეთი იყო, ერთი მხრივ, მაღალი ატესტაცია და თაყვანისცემა, და მეორე მხრივ, დაუფარავი სიძულვილი ადვოკატის პროფესიისადმი. მიუხედავად ამისა, ადვოკატები დაჟინებით აცხადებდნენ, რომ ისინი საზოგადოების მსახურნი იყვნენ და საზოგადოების აზრს გამოხატავდნენ. და მართლაც, ადვოკატი ხომ თავისი მოღვაწეობის პრინციპების გამო, ცალკეული ფიზიკური თუ იურიდიული პირის ინტერესების გამომხატველია და ამავდროულად იგი წარმოადგენს სამართლის მსახურსაც, რამეთუ ადვოკატი კონკრეტულ ფაქტს გარდაქმნის და გადააქვს სამართლებრივ სფეროში. ადვოკატი ჭეშმარიტი შემოქმედია და ამდენად, მისი მოღვაწეობის ხელოვნება – ეს ერთადერთი დამახასიათებელი თავისებურებაა ყველა დროის ადვოკატის საქმიანობისათვის.

ადვოკატის შესატყვისი ქართულში გვაქვს სიტყვა: მეოხე, ქომაგი „ვექილი“. შოთა რუსთაველი „ვეფხისტყაოსანში“ ხმარობს ამ სიტყვას: „სიტყვანი ვავაქილენით“, რაც იმაზე მეტყვევებს, რომ XII საუკუნეში საქართველოში ვექილის ინსტიტუტი ცნობილი იყო. XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში მოქმედებდა ნაფიც ვექილთა ინსტიტუტი. ცნობილია, რომ ქართველ ადვოკატთა უფროსი თაობის წარმომადგენლები იყვნენ ბატონები: მოსე ქიქოძე, ვასილ მაჩაბელი, ლუარსაბ ლოლუა, დავით ლორთქიფანიძე და სხვები.

ახლა მივუახლოვდი ძირითად სათქმელს, რომ საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ გაუქმებულ იქნა რა ნაფიც ვექილთა ინსტიტუტი, საქართველოს ცაკის 1922 წლის 2 ნოემბრის დადგენილებით, საქართველოს სახალხო მოსამართლეთა საბჭოსთან დაარსდა სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო სამართლის საქმეების დამცველთა კოლეგია, როგორც თვითმმართველი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია.

დღეს ჩვენ ვზეიმობთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საიუბილეო მე-80 წლისთავს. ცხადია, ამას თავისი ხიბლი აქვს და უპირველეს ყოვლისა, ალბათ ყველასთვის საინტერესოა თუ რით არის ხელდამშვენებული იუბილარი".

ამთავითვე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ განვლო მძიმე ოთხმოცწლიანი სამართლისათვის ბრძოლის გზა. ადვოკატის-დამცველის უპირველესი დანიშნულება, დაიცვას ადამიანის უფლებები, მოითხოვოს კანონის შესრულება, ცხადია, ამკარად უპირისპირდებოდა ტოტალიტარულ სახელმწიფო მანქანას, ანუ იმ დიქტატურას, რომლის ქვეშ თითქმის 70 წლის მანძილზე ფუნქციონირებდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია.

ამიტომ ძველი თაობის ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს ძირითადად ცხოვრება და მოღვაწეობა მოუხდათ არასამართლებრივ ქვეყანაში, სადაც სასამართლო ხელისუფლება არ არსებობდა, სასამართლო ფაქტობრივად სახელმწიფოს აღმასრულებელ სტრუქტურას წარმოადგენდა, ადვოკატი კი – უმეტეს შემთხვევაში დეკორაციას.

ტოტალიტარული სახელმწიფოს პირობებში, ადვოკატის რეალურ შესაძლებლობათა წარმოჩენა თითქმის შეუძლებელი იყო, უფრო მეტიც, იმ მძიმე ვითარებაში ადვოკატს რომ თავისი სახე შეენარჩუნებინა, გმირობის ტოლფასი გახლდათ.

მოუხედავად სახელმწიფო სტრუქტურებიდან უდიდესი ზეწოლისა, ადვოკატები მაინც რჩებოდნენ თავისუფალ ტრიბუნებად და ფაქტობრივად ყველაზე დიდ დისიდენტებად, თუმცაღა თავის თავს დისიდენტებად არ მიიჩნევდნენ, მხოლოდ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ქმნიდა საქართველოში საადვოკატო სისტემასა და დაცვის ინსტიტუტს, სწორედ ადვოკატთა კოლეგიაში იყვნენ ის საქვეყნოდ ცნობილი ადვოკატები, რომლებიც სიცოცხლეშივე, XX საუკუნის საადვოკატო მოღვაწეობის კორიფეებად იქნენ მიჩნეულნი, ისინი მარადისობაში გადასულნი, ქართველ ადვოკატთა ყველა თაობისათვის სათაყვანებელნი და მისაბაძნი იქნებიან. მათი სახელები მკაფიოდ იკითხება საქართველოს ადვოკატურის ისტორიის XX საუკუნის ფურცლებზე, ამიტომაც გაუზვიადებლად მიგვაჩნია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2002 წლის 11 ოქტომბრის დადგენილება, რომლითაც XX საუკუნის საუკეთესოთა შორის საუკეთესო ადვოკატებად დასახელდნენ ადვოკატთა კოლეგიის ყოფილი წევრები, ან გარდაცვლილნი, ბატონები: ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი,

იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი, შალვა ალექსი-მესხიშვილი, ანდრო გელოვანი, სანდრო საგინაშვილი, დიმიტრი (მიტო) დიდებულისძე, გურამ უგრეხელიძე, ბიძინა ბარათაშვილი, ალექსანდრე ხოჭოლავა, ბენო ხომერიკი, მიხეილ ალხაზიშვილი, ნიკოლოზ გიგინეიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე, შალვა რჩეულიშვილი და ვახტანგ კერესელიძე.

აქ ჩამოთვლილ ყველა ადვოკატობის დიდოსტატს თავისი განუმეორებელი ისტორია აქვს. ისინი გამორჩეული ინტელექტუალები და „ძლიერთა სამართლის“ წინააღმდეგ თავდაუზოგავი მებრძოლები იყვნენ. თქვენი ნებართვით მოვიყვან რამდენიმე დამახასიათებელ შტრიხს ბატონების ლუარსაბ ანდრონიკაშვილისა და იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილის მოღვაწეობიდან.

ბატონი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელი არა მარტო ქართული ადვოკატურის ისტორიაში, არამედ პეტერბურგის ადვოკატურის ისტორიაშიც ოქროს ასოებით ჩაიწერა. იგი რუსეთის ადვოკატურაში „პოლიტიკურ დამცველთა“ ჯგუფის ერთ-ერთი ინიციატორი იყო. მისი სახელი დაკავშირებულია ისტორიულად მნიშვნელოვანი 100-ზე მეტი პროცესის, უპირატესად კი, პოლიტიკური პროცესის წარმატებით ჩატარებასთან. 1917 წლის აპრილში, დროებითმა მთავრობამ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი სენატორად დანიშნა. იგი ანატოლი კონის, ნიკოლოზ ტაგანცევისა და სხვა დიდი იურისტების გვერდით, სისხლის სამართლის რჯულებების გადამსინჯველი, საკანონმდებლო კომისიის მუშაობაში იღებდა მონაწილეობას. საქართველოში იგი მოიწვიეს უნივერსიტეტის მამებმა, მან უდიდესი როლი შეასრულა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ჩამოყალიბების საქმეში. შემდეგ იგი სახელმწიფო უნივერსიტეტში კათედრის გამგე გახლდათ და კითხულობდა ლექციებს სისხლის სამართალში, მჭევრმეტყველებაში, ფაქტობრივად ლ. ანდრონიკაშვილმა საქართველოში მთელი სისხლისსამართლებრივი სკოლის განვითარებას ჩაუყარა საფუძველი, მისი ლექციები თითოეული სტუდენტისათვის განუმეორებელი და დაუფინყარი იყო, როგორც ცნობილი იურისტი ქალბატონი თინათინ წერეთელი იხსენებდა, ის სხვა ფაკულტეტზე აპირებდა ჩაბარებას, მაგრამ ანდრონიკაშვილის მოსმენისას, გარდა იურისპრუდენციისა, სხვა აღარაფერზე უფიქრია.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი 1923 წელს 54 წლის ასაკში გახდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი და მისი ხელმძღვანელობით ქართული ადვოკატურის განვითარება სწორი და შეუქცევადი

გზით წარიმართა. ლუარსაბ ანდრონიკაშვილს ეკუთვნის ფორმული-რება: „ძალიან ბევრი შემხვედრია კარგი იურიტი, საგნის მცოდნე და საქმის მცოდნე, მათ შორისაც კი ძალიან ცოტა თუ იქნება ისეთი, კარგი ადვოკატი რომ დამდგარიყო. ეტყობა, განგების ძალა და ნებაა, კაცი სხვა კაცის დაცვისა და სიცოცხლის გადარჩენის უბადლო ნიჭით რომ დააჯილდოვოს და ძალიან დიდი გაფრთხილება უნდა ღვით ნაბოძებ ამ ნიჭს“. რაოდენ დიდი სიტბო, სიყვარული და ადვოკატის პროფესიის ღრმა ცოდნაა ამ უბერებელ აზრში. ბატონი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, როგორც ადვოკატი, ადამიანის უფლებათა დაცვის სიმბოლოდ იქნა მიჩნეული.

ბატონებო, ასევე იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი გახლდათ ცნობილი ქართველი ადვოკატი და საზოგადო მოღვაწე, რომელიც არჩეული იყო რა რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროში დეპუტატად, პირველმა მოითხოვა სიტყვისა და პრესის თავისუფლება და ასევე პირველმა დააყენა საქართველოს თავისუფლების საკითხი. ეს იყო ის მთავარი საქმე, რამაც დიდი ილიას პატივისცემა და თავისი ერის მოჭირნახულის სახელი მოუპოვა ღირსეულ მამულიშვილს. ი. ბარათაშვილი ხელს აწერდა ცნობილ „ვიბორგის მონოდებას“, რისთვისაც 1907 წლის დეკემბერში პეტერბურგში 169 დეპუტატთან ერთად გასამართლებულ იქნა. სასამართლოში მან უშიშრად განუცხადა მართლმსაჯულების წარმომადგენლებს: „მე გამოცხადდი დღეს არა როგორც განსასჯელი, არამედ როგორც ბრალმდებელი... დადგება დრო, როდესაც ჩვენ ყველა მოქალაქესთან ერთად ვისხდებით იქ (მან მიუთითა მოსამართლეების ადგილებზე), იმ სავარძლებში და ჩვენს მოძალადეებს გავასამართლებთ“.

დამერწმუნებით, რაოდენ საამაყოა საქართველოს ადვოკატთა კორპუსისთვის ის ფაქტი, რომ 1918 წლის 26 მაისის საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტს, რომელიც 2000 წლის სექტემბერში შვეიცარიის ქ. ციურიხში აღმოაჩინა, ჩვენი სახელოვანი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის გურამ შარაძის ვაჟმა გიორგი შარაძემ, ხელს აწერდა ბატონი იოსებ ბარათაშვილი. ასევე აღვნიშნავთ, რომ ამავე აქტს ხელს აწერდა შემდგომ ადვოკატთა კოლეგიის წევრი ბატონი შალვა ალექსი-მესხიშვილი.

დიდია ი. ბარათაშვილის დამსახურება, როგორც ადვოკატისა. იგი უაღრესად განათლებული, ერუდირებული, მჭევრმეტყველი ადვოკატი იყო, მონაწილეობას იღებდა პოლიტიკურ პროცესებში, საკმარი-

სია დავასახელოთ 1906 წელს არსენ ჯორჯიაშვილის პროცესი. 1924 წელს კათოლიკოს-პატრიარქი ამბროსის დაცვა და მრავალი სხვა.

ბატონებო, სწორედ 1924 წელს სასამართლო პროცესის დასრულებისას წარმოთქვა კათოლიკოს-პატრიარქმა ამბროსიმ უკვდავი სიტყვები: „სული ჩემი ეკუთვნის ღმერთს, გული – საქართველოს, გვამს კი, რაც გინდათ, ის უყავით“.

1995 წელს საქართველოს ეკლესიის გაერთიანებულმა კრებამ კათოლიკოს-პატრიარქი ამბროსი ხელაია შერაცხა წმინდანთა დასში.

ადვოკატი იოსებ ბარათაშვილი ვერ გადაურჩა 1937 წლის რეპრესიებს. იგი გასამართლებულ იქნა სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს სამხედრო კოლეგიის გამსვლელი სესიის მიერ 1937 წლის 13 სექტემბერს და მიესაჯა სასჯელის უმაღლესი ზომა დახვრეტა. განაჩენი სისრულეში იქნა მოყვანილი იმავე დღეს, 13 სექტემბერს. ბატონი ი. ბარათაშვილი 1956 წელს რეაბილიტირებულ იქნა.

ბატონებო, ჩვენ ვმუშაობთ და სამომავლოდ გამოვაქვეყნებთ ჩვენ მიერ XX საუკუნის საუკეთესოთა შორის საუკეთესო ადვოკატებად გამოცხადებულ საადვოკატო მოღვაწეობის დიდოსტატთა ბიოგრაფიულ ცნობებს, რომელთაც უდიდესი ღვაწლი აქვთ ქართული საადვოკატო სკოლის ჩამოყალიბებაში.

ბატონები, არ შეიძლება თუნდაც ორიოდ სიტყვით არ გავიხსენოთ მეორე მსოფლიო ომის დროს სამშობლოს დაცვის საქმეში ქართველ ადვოკატთა მიერ გაწეული ღვაწლი. კერძოდ, ცნობილია, რომ სამამულო ომში 1941-1945 წლებში საქართველოს, აფხაზეთისა და აჭარის ადვოკატთა კოლეგიების 456 წევრიდან, ფრონტის წინა ხაზზე გაწეულ იქნა 172 ადვოკატი, რომელთაგან ბევრმა თავი შესწირა სამშობლოს თავისუფლებას. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა სამამულო ომის წლებში ფრონტის, ხოლო ომის შედეგად დანგრეული ქალაქებისა და ორგანიზაციების დასახმარებლად შეიტანა 2 მილიონი მანეთი.

ცნობილი ფაქტია, რომ 1944 წლის 14 ივნისს ქ. თბილისში, ათარბეგოვის 32-ში, სადაც იმუამად განთავსებული იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ქალბატონმა ნატაშა ლომთათიძემ მიიღო ი. სტალინის დეპეშა. ბელადი წერდა: „გთხოვთ, გადასცეთ საქართველოს ადვოკატებს, რომლებმაც შეაგროვეს 100 ათასი მანეთი, ავიაესკადრილიის ასაგებად, ჩემი ძმური სალამი და წითელი არმიის მადლობა“.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უდიდეს ისტორიასა და ტრადიციებზე მეტყველებს ის ფაქტიც, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში სხვადასხვა დროს მოღვაწეობდნენ ჩვენი ქვეყნის მეცნიერებისა და კულტურის გამოჩენილი მოღვაწეები, აკადემიკოსები ბატონები: შალვა ნუცუბიძე და ისიდორე დოლიძე, საქართველოს აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი ქალბატონი თინათინ წერეთელი, პროფესორები: ბატონები ბორის ფურცხვანიძე, ნიკო წერეთელი, ნიკო ლომსაძე, ივანე სურგულაძე, ევგენი ნეიძე, ლიტერატურული კრიტიკოსები: ალექსანდრე არსენიშვილი, ბესარიონ ჟღერტი და ბევრი სხვა.

80 წლის მანძილზე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს სხვადასხვა დროს თავმჯდომარეობდნენ ბატონები: სერგო ჯაფარიძე, ივანე ცინცაძე, გრიგოლ საყვარელიძე, ნესტორ კორინთელი, ალექსანდრე სიჭინავა, დავით ნასარიძე, შალვა ჭაავა, სარდიონ ნოწონავა, ნატალია ლომთათიძე, გიორგი სტურუა, სერაფიონ ჭელიძე, აკაკი პაიჭაძე, მიხეილ თოფურიძე, ზურაბ იოსელიანი, გრიგოლ როინიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე და ვლადიმერ ბარათაშვილი.

ზემოთ ხსენებულმა პირებმა ასევე გარკვეული წვლილი შეიტანეს ქართული საადვოკატო სკოლის განვითარების საქმეში.

ყოველივე ეს უკვე ისტორიაა.

ბატონებო! უკვე არაერთი წელია, რაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პარალელურად ქვეყანაში ფუნქციონირებს სხვადასხვა საადვოკატო წარმონაქმნი.

უნდა ითქვას, რომ, მიუხედავად საადვოკატო გაერთიანებათა სიმრავლისა, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომელშიც დღეისათვის ირიცხება 1326 ადვოკატი და 78 სტაჟიორი, ემსახურება ქვეყნის 57 რაიონს და ფაქტობრივად, როგორც ადრე, დღესაც ქმნის საადვოკატო სისტემას და რჩება საადვოკატო მოღვაწეობის ფლაგმანად ქვეყანაში.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმთან შექმნილია და ფუნქციონირებს ადვოკატთა საკვალიფიკაციო კომისია, რომელსაც ხელმძღვანელობს ადვოკატი, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, ბატონი ოთარ გამყრელიძე, კომისია ახდენს ახალგაზრდა კადრების შერჩევას. 2001 წლის მაისიდან დღემდე ადვოკატთა კოლეგიის რიგებში მიღებულ იქნა 371 უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე პირი, რომელთაც ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდი-

უმის გადაწყვეტილებით მიენიჭათ ადვოკატის სტატუსი, ადვოკატთა დაოსტატებას, ცხადია, ხელს უწყობს კოლეგიაში მოქმედი სტაჟირების ინსტიტუტი.

დიახ, ადვოკატთა კოლეგიას 80 წელი შეუსრულდა, მაგრამ ეს იმას სულაც არ ნიშნავს, რომ თითქოს იგი დაბერდა, კოლეგიაში 50 წლამდე ასაკის 1027 წევრი ირიცხება, რაც მის ასაკობრივ ახალგაზრდობაზე მიუთითებს. ჩვენ საამაყოდ მიგვაჩნია ის გარემოება, რომ ადვოკატთა კოლეგიის რიგებში დღესაც მოღვაწეობს 80 წელს გადაცილებული 22 ჩვენი უფროსი კოლეგა.

რაც შეეხება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა საადვოკატო საქმიანობის ხარისხს, ამაზე შემდეგი ციფრები მეტყველებენ: 2001 წელს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებმა იურიდიული დახმარება გაუწიეს 250 000 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს, მათ შორის უფასოდ 29.000-ს.

ადვოკატთა თავდადებული მუშაობის საფუძველზე ჩვენი ქვეყნის სასამართლოებმა 2001 წელს და 2002 წლის 9 თვეში პირველი ინსტანციით გამოიტანეს გამამართლებელი განაჩენი 82 პირის მიმართ, ხოლო სააპელაციო სასამართლოებმა 16 პირის მიმართ. დასახელებული მონაცემები ნათელი დადასტურებაა ადვოკატთა წარმატებული საქმიანობისა, რადგან ვთვლით, რომ გამამართლებელი განაჩენი საადვოკატო მოღვაწეობის გვირგვინია. ასევე არანაკლები წარმატება აქვთ ადვოკატებს წინასწარ გამოძიებაში მონაწილეობის დროს სისხლის სამართლის საქმეთა შეწყვეტის მხრივ, სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეთა წარმოების პროცესში. ყოველივე ეს, ცხადია, მიუთითებს ადვოკატთა მაღალპროფესიონალიზმზე და მათ მიერ გაწეული საქმიანობის ხარისხზე.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-80 წლისთავთან დაკავშირებით ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ხელმძღვანელობამ 4 ადვოკატი წარადგინა საქართველოს პრეზიდენტის წინაშე ღირსების ორდენით დაჯილდოების თაობაზე.

საქართველოს პრეზიდენტის 2002 წლის 23 ოქტომბრის განკარგულებით, ადვოკატები, ქალბატონები ლეილა ზედგენიძე და გულიკო გაბაიძე, ასევე ბატონები ვლადიმერ (ლადო) ბარათაშვილი და ვლადიმერ მოსეშვილი დაჯილდოებულ იქნენ ღირსების ორდენით.

ამ ფაქტს მთლიანად ადვოკატთა კოლეგიისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს, რისთვისაც დიდ მადლობას მოვახსენებთ საქა-

რთველოს პრეზიდენტს ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს.

საიუბილეო წელთან დაკავშირებით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტობა მიმდინარე წლის 11 ოქტომბრის დადგენილებით, კოლეგიის 99 წევრს მიანიჭა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საპატიო წევრის წოდება, მადლობა გამოუცხადა და სამახსოვრო საჩუქრები გადასცა. ესენი გახლავთ ქალბატონები: ია პატარავა, ქსენია ტუკვაძე, ნანა ლიპარტია, ელენე ბაბაჯანოვა, თინათინ გიორგობიანი, ტასო დაბრუნდაშვილი, ინესა ნაგებოვა, მედეა ჭაფოძე, სვეტლანა ტრავკინა, გულიკო გოცირიძე, ეკატერინე სეფიაშვილი, ნინო ტაბატაძე, მაყვალა მახარაშვილი, გუგული გაბაიძე, ლეილა ზედგენიძე, ეთერ ნიკლაური, თამარ დარბაისელი, თამარ ლულუნაძე, ლიანა მატკავა, ეთერ სურგულაძე, ლილი ჩხუტიაშვილი, ნანული ქორიძე, ქსენია ბალანჩივაძე, მედეა ჭოხონელიძე, ლილი ხუჭუა, ნინო ყანჩელი, ირინა ბუაჩიძე, ლიდია გელაშვილი, ციალა დოლიძე, ლალი ჩოდრიშვილი, ნანული ბუაძე, ელენე კაჭკაჭიშვილი, მარიამ გამგებელი, ნატო ჯულაყიძე.

ბატონები: ოთარ გამყრელიძე, რობერტ შარშიაშვილი, აკაკი როსტიაშვილი, გოგმარ გაბუნია, თეიმურაზ ასათიანი, მიხეილ ბაციკაძე, ირაკლი ნანუკაშვილი, აკაკი შაყულაშვილი, შალვა ბენაშვილი, შოთა კალმახელიძე, ილია ნანობაშვილი, ალექსანდრე კახელი, ტარიელ ცინცაძე, ზურაბ ტაბიძე, შოთა ვეკუა, ლევან ზაჩიჩიკი, რეზო საბანაძე. ყორა ლილუაშვილი, ჭოლა შარვიძე, სევერიან ცეცხლაძე, ოთარ ბერიშვილი, გიორგი თოფურია, სპირიდონ ივანიძე, გრიგოლ ხითარია, ალექსანდრე ნოდია, გედევან ცინცაძე, დავით გუნიავა, ავთანდილ შოშიაშვილი, მურთაზ სამუშია, რომან ჭიპაშვილი, ბაჭუა გაჩეჩილაძე, როინ აფხაიძე, ზურაბ დევიძე, ვლადიმერ მოსეშვილი, ტიტე მურუსიძე, რობერტ მურადიანი, აზატ ხორშიკიანი, ილია ბერიძე, დიმიტრი დოიჯაშვილი, ნიკოლოზ ამბოკაძე, ვაჟა მოსიაშვილი, ზურაბ სარჩიმელია, ვალერიან საბანაძე, მერაბ სიდამონიშვილი, ნუგზარ ყორბესაშვილი, ვიქტორ როშნიაშვილი, ნოდარ კეკელიძე, ალექსანდრე დადიანი, ვახტანგ ფარცვანია, ვალერიან დალუნდარიძე, ვალერიან კილაძე, გიორგი ჭანტურია, გიორგი ნიქარიძე, გოგი ლობჯანიძე, ვახტანგ ესაიაშვილი, აკაკი შარაშიძე, მათე კვარაცხელია, ბორის ბარამია, გრიგოლ ძიძიგური, შოთა ოზაშვილი, ჰამლეტ ჯვარშიშვილი და ვაჟა ტყეშელაშვილი.

ვფიქრობთ, აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტი, რომ პირველად საქა-

რთველოს საადვოკატო მოღვაწეობის ისტორიაში გასული წლის დეკემბერში დავაარსეთ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომელიც შემდგომ გარდაიქმნა ამავე დასახელების ჟურნალად და საიუბილეო ნომერი დღეს გადმოგვცათ.

„ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ უპირველესი ამოცანაა ხელი შეუწყოს ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მყარი გარანტიების შექმნას, სასამართლო პროცესების გაშუქებას, სამართლიანი სასამართლოს უფლების მოპოვებას, ჟურნალი ვრცლად აშუქებს ადვოკატურაში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმის საკითხებს.

სიტყვამ მოიტანა და გეტყვით, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები მხარს ეუჭერთ ადვოკატურის რეფორმას, რადგან გარდაქმნაში ვხედავთ პროგრესს, ადვოკატურის წინსვლას, რამაც კიდევ უფრო უნდა შეუწყოს ხელი ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის სრულ განხორციელებას.

ბატონებო, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია 1994 წლიდან შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრია. ჩვენ აქტიურად ვთანამშრომლობთ ხსენებულ ასოციაციაში შემავალ ქვეყნებთან. ესენია: თურქეთი, აზერბაიჯანი, რუმინეთი, რუსეთი, უკრაინა, მოლდოვა, ბულგარეთი, მაკედონია, საბერძნეთი, ალბანეთი.

მიმდინარე წლის 11-15 სექტემბერს რუმინეთის ქალაქ სინაიაში გაიმართა შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მე-7 გენერალური ასამბლეა, სადაც სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებთან ერთად მეც ვისაუბრე იმ აზრთა სხვადასხვაობაზე, რასაც ადგილი აქვს ჩვენთან ადვოკატურის რეფორმასთან დაკავშირებით. კერძოდ, მე განვაცხადე და აქაც გავიმეორე, რომ „ადვოკატობა – ეს ყველა ადვოკატის უფლებაა და არავის არ შეუძლია იგი წაართვას“.

გენერალურმა ასამბლეამ ამ საკითხზე მიიღო რეზოლუცია, რომელშიც მიუთითა, რომ „მოპოვებული უფლება დაცული უნდა იყოს, უკვე დამკვიდრებული უფლებები უნდა შენარჩუნებულ იქნეს და ახალი ცვლილება გამოყენებულ უნდა იქნეს პროფესიაში შემომსვლელ მხოლოდ ახალი კანდიდატების მიმართ“, როგორც ხედავთ, პროფესიონალთა აზრი ჩვენს აზრს ემთხვევა. ეს არცაა შემთხვევითი, რადგან რუსეთში, ბულგარეთში, რუმინეთში თუ სხვა ქვეყნებში მიღებულ იქნა რა კანონი ადვოკატურის შესახებ, ადვოკატთა კოლეგიისა და სხვა საადვოკატო წარმონაქმნთა წევრებმა თავიან-

თი სტატუსი შეინარჩუნეს. ვფიქრობთ, საქართველოს პარლამენტი გაითვალისწინებს როგორც ჩვენს სამართლიან თხოვნას, ასევე სხვა ქვეყნების გამოცდილებას და შეიტანს გონივრულ ცვლილებებს საქართველოს კანონში „ადვოკატთა შესახებ“.

ბატონებო, ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს ის გარემოება, რომ დღეს არნახული ტემპით იზრდება ადვოკატობის მსურველთა რიცხვი, ადვოკატობა პრესტიჟული ხდება, რაც იმის უტყუარი მაჩვენებელია, რომ ქვეყანაში დემოკრატიული პრინციპები ნამდვილად იმარჯვებს, **დიახ, ადვოკატი ცივილიზაციის, დემოკრატიის ნაყოფია.**

სწორედ დემოკრატიულ გარდაქმნებს ეუკავშირებთ იმ სასიხარულო სიახლეს, რაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ადმინისტრაციული შენობის ასაგებად სამომავლოდ მიწის ნაკვეთის გამოყოფასთანაა დაკავშირებული.

ბატონებო! ქვეყანაში თითოეული ადამიანის უფლებების დაცვა ადვოკატთა კორპუსის კომპეტენციაა, რადგან ადვოკატი ის პროცესულური ფიგურაა, რომელსაც კანონით აქვს მინიჭებული უფლება, დაიცვას სხვა ადამიანისა თუ ორგანიზაციის ინტერესები. დაცვის მთელი ტვირთი ადვოკატზე გადადის, ამიტომაც მოქალაქეთა უსაფრთხოების გარანტი ჩვენს ძალასა და დამოუკიდებლობაშია.

ის გარემოება, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას აქვს დიდი ისტორია, ტრადიციები და კულტურა საადვოკატო მოღვაწეობისა, ჰყავს მთელი არმია მაღალპროფესიონალი ადვოკატებისა, იძლევა იმის იმედს, რომ მომავალში საქართველოში დაცვის ინსტიტუტი კიდევ უფრო დიდ სიმაღლეებს დაიპყრობს ადამიანთა უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის საქმეში, კიდევ უფრო გაიზრდება მისი როლი და მნიშვნელობა.

ჭეშმარიტად, ადვოკატის პროფესია ისეთივე ამაღლებულია, როგორც სიკეთე.

კოლეგებო, მეგობრებო, ნება მომეცით მოგილოცოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილე.¹⁸³

¹⁸³ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის იუბილეს მიესალმნენ

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმინდესი და უნეტარესი ილია მეორე

ქალბატონებო და ბატონებო! უპირველეს ყოვლისა, ყველას მოგესალმებით და გილოცავთ ამ საიუბილეო თარიღს. ჩვენ აქ მოვედით სიონის საპატრიარქო ტაძრიდან. დღეს განსაკუთრებული დღეა, შეგახსენებთ, დღეს მიცვალებულთა დღეა, რომელიც წელიწადში რამდენჯერმე, ოთხჯერ-ხუთჯერ აღინიშნება და ნუ დაივიწყებთ თქვენს წინაპარს!

დღეს აქ ჩამოთვალეს ცნობილი დიდი ადვოკატები, განათლებული, სულმნათი ადამიანები, რომელთაც ძალიან მძიმე გზა განვლეს და დღეს ჩვენთან აღარ არიან და მე მინდა შევუთქვა უფალ ღმერთს, რომ ნათელში ამყოფოს მათი სული.

ჩვენ კარგად გვესმის, რომ ადვოკატთა კორპუსი – ეს მნიშვნელოვანი რგოლია იურისპრუდენციაში. ეს არის ადამიანის დაცვა და ძალიან ხშირად ადვოკატი იცავს ისეთ ადამიანს, რომლის დაცვა ძალიან რთული და თითქმის შეუძლებელია, მაგრამ ადვოკატი გამოიჩინებს იმით, რომ დამნაშავე ადამიანში ხედავს რაღაც სიკეთეს და აი, ამ სიკეთეს აყენებს ყველაზე წინ.

მესმის, რომ სიმაღლე უნდა სუფევდეს, მაგრამ სიმაღლეზე უფრო მაღლა დგას სიყვარული, შემწყნარებლობა, პატიება, ადამიანის შებრალება და აი, სწორედ ეს საოცარი მოვალეობა ეკისრებათ ადვოკატებს, როდესაც იცავენ მათ.

მახსენდება რუსეთის დიდი მეფის ეკატერინე მეორის სიტყვები: „ჩვენ სჯობს ათი დამნაშავე გავამართლოთ, ვიდრე ერთი უდანაშაულო დავსაჯოთ“, ამიტომაც გისურვებთ იმას, რომ თქვენი დაცვა მუდამ შედეგიანი ყოფილიყოს. მეც ძალიან ხშირად მიხდება ადამიანების დაცვა, ისეთი ადამიანების, რომლებიც მართლა დამნაშავენი არიან, იმ იმედით, იმ აზრით და განჭვრეტით, რომ ისინი გამოსწორდებიან და კეთილ გზას დაადგებიან.

ღმერთმა დაგლოცოთ, გაგაძლიეროთ და თქვენთან ერთად ღმერთმა დალოცოს საქართველო!

მას შემდეგ, რაც საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქმა დაასრულა თავისი გამოსვლა, საქართველოს იუსრიციის მინისტრის მოადგილემ ბატონმა კახა კობერიძემ ღირსების ორდენები გადასცა ქალბატონებს ლეილა ზედგენიძესა და გუგული გაბაიძეს, ასევე ბატონებს ლადო ბარათაშვილსა და ვლადიმერ მოსეშვილს.

დაჯილდოებულებმა მადლობა მოიხადეს.

შემდეგ სიტყვა მიეცა მოსკოველ კოლეგას.

ალა ვიქტორის ასული ჟივინა

მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგიის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე

პატივცემულო კოლეგებო, ძვირფასო მეგობრებო!

დიდი მადლობა დღესასწაულზე მონაწილისთვის. მიიღეთ ჩვენი გულწრფელი მილოცვა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილესთან დაკავშირებით. ჩვენ ვიცით, რომ ქართველ იურისტთა შორის, მათ შორის, ვინც დღეს ამ დარბაზში ზის, არის

უამრავი ბრწყინვალე, მაღალი კვალიფიკაციის მქონე პროფესიონალი, საოცარი ორატორები, რომელთა ნიჭში ჩვენ ყოველდღე ვრწმუნდებით, დღესაც კი, როდესაც ღირსების ორდენით დაჯილდოებული ადვოკატები მადლობას გამოთქვამდნენ დაჯილდოებისთვის.

მე აქ ვიჯექი და ვფიქრობდი, ნუთუ ქართველ ადვოკატებს სჭირდებათ გამოცდის ჩაბარება? ვფიქრობ, რომ მათ მთელი თავისი პროფესიონალური ცხოვრებით უკვე დიდი ხანია ჩააბარეს ეს გამოცდა და მიხვდნენ, რომ არ არსებობს კომისია, რომელიც ამ გამოცდას ჩაიბარებდა.

ვფიქრობ, რომ ჩვენ ყოველდღე სასამართლოებში, გამოძიების

დროს შეხვედრებზე, დამნაშავეთა დაცვის დროს ვარწმუნებთ ბრალმდებელთ იმაში, რომ ჩვენი დაცვის ქვეშ მყოფი პიროვნება სულაც არ არის დამნაშავე ან დამნაშავეა, მაგრამ არა იმ ფარგლებში, როგორც მას ადანაშაულებენ, ადვოკატურის ტრადიციების შენარჩუნებისა და გაგრძელებისას საქართველოში და მოსკოვშიც, ჩვენ ერთიანი ცხოვრებით ვცხოვრობთ.

მოსკოვის ადვოკატთა სახელით გისურვებთ წარმატებას, პროფესიულ დღეგრძელობას, ოჯახურ ბედნიერებას, ჯანმრთელობას, რაც შეიძლება ნაკლებ გადასახადს, მეტ კლიენტს და რაც შეიძლება მდიდარს.

ბედნიერად ბრძანდებოდეთ!
გმადლობთ!

გურამ შარაძე საქართველოს პარლამენტის წევრი

ქალბატონებო და ბატონებო,

მოგესალმებით და დიდ მადლობას მოგახსენებთ მოწვევისთვის, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას მინდა მიუვულოცო 80 წლის იუბილე, ეს მართლაც ღირსშესანიშნავი თარიღია.

პარადოქსად ნუ ჩამითვლით, ვიცი, რომ ვარ ადვოკატთა ყრილობაზე, მოსამართლეები მოწოდებული არიან იმისათვის, რომ კანონი კანონობდეს საქართველოში და სულ სიმართლისა და თავისუფლების სადარაჯოზე იდგეთ ყოველთვის.

მე ვხედავ აქ ჩემს კოლეგებს, საქართველოს პარლამენტის წევრებს და შემიძლია გადაუჭარბებლად ვთქვა, რომ ჩვენ ყველა ერთად ვიბრძვით იმისათვის, რომ საქართველოს პარლამენტმა მალე მიიღოს კანონი ადვოკატურის შესახებ.

ღრმად ვარ დარწმუნებული, მე აქ ვხედავ ბატონ ვალერი გელბახიანს, ბატონ ზაქრო ქუცნაშვილს, ბატონ ვახტანგ გვარამიას, შეს-

ანიშნავ ადამიანებს, დამსახურებულ და ბრწყინვალე მოქალაქეებს. მართლა ისე მოხდა, რომ აქ მოვედით საქართველოს პარლამენტის ის წევრები, რომლებიც ყოველთვის თქვენთან ვიყავით, ვართ და მუდამ ვიქნებით!

ასევე მინდა კმაყოფილების გრძნობით აღვნიშნო ის ფაქტი, რომ ჩვენი ყრილობა (ჩვენსას ვეძახი უკვე, მეც მუდამ თქვენთანა ვარ) დაიწყო თქვენი შესანიშნავი კოლეგის, დამსახურებული ადვოკატის, ჩემთვის ამ შემთხვევაში მთავარია, რომ ჩემი კოლეგის, ვახტანგ რჩეულიშვილის მამის და მართლაც შესანიშნავი ადვოკატისა და იურისტის შალვა რჩეულიშვილის ნიგნის პრეზენტაციით. მინდა, მადლობა მოვახსენო ნიგნის გამომცემლებს და შესანიშნავ ქართველ ადვოკატსა და იურისტს, ბატონ ნუგზარ ბირკაიას. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ დღეს საქართველოში, ამ უმძიმეს პერიოდში, ბევრი რამ მოუგვარებელი, ბევრი რამ დაშლის პირასაა მისული. მან ააღორძინა და ახალ სიმაღლეზე აიყვანა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, ადვოკატურის საქმიანობა და თქვენი ზედიზედ რამდენიმე შეკრება, მახსოვს, აქ რამდენიმე თვის წინ გამართული თქვენი შეკრება და დღევანდელი შეკრებაც ამის ბრწყინვალე დადასტურებაა. მადლობა თქვენს პრეზიდენტს და გმადლობთ თქვენ, რომ ასეთი პრეზიდენტი გყავთ და აირჩიეთ.

არ შემიძლია არ აღვნიშნო ბატონი ლადო ბარათაშვილი, რომელიც აქ ბრძანდება, ასევე ქალბატონი გულიკო გაბაიძე, რომელიც ჟურნალისტებმა მოგვტაცეს. აქ ბრძანდება უმშვენიერესი ქალბატონი ლეილა ზედგენიძე, ასევე ვლადიმერ მოსეშვილი, რომლებიც დღეს დაჯილდოვდნენ ღირსების ორდენებით. უნდა აღვნიშნო საზოგადოებრივი დამოკიდებულება ამ ორდენისადმი. ყველაზე მეტად დღეს დავრწმუნდი იმაში, რომ ამ ღირსების ორდენს ღირსება თქვენ შემატეთ თქვენი დიდი ღირსეული საქმიანობით. ვისურვებდი, რომ ღირსების ორდენები სწორედ ამისთანა შესანიშნავ ღირსეულ ადამიანებს გადაეცემოდეს და მაშინ ღირსების ორდენსაც ექნება ფასი და თქვენს ღირსეულ საქმიანობასაც.

კიდევ ერთხელ მინდა მოგილოცოთ ეს ბრწყინვალე დღესასწაული. არ შემიძლია არ აღვნიშნო ერთი შესანიშნავი მოვლენა, რაც თბილისობაზე მოხდა. მე მრჩეველთა საბჭოს წევრი ვარ და ერთი ხმა ჩემიც იყო. საქართველოს იურისტთა დიდი სკოლის, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილისა და თინათინ ნერეთლის დიდი, უზარმაზარი,

მსოფლიო სახელის მქონე იურისტთა სკოლის ნამდვილი პატრიარქი ზის აქ – პროფესორი, აკადემიკოსი გივი ინჰკირველი, რომელსაც ამ რამდენიმე დღის წინ თბილისის საპატიო მოქალაქის წოდება მიენიჭა.

ბატონი გივი ინჰკირველი ქართული იურიდიული მეცნიერების ნამდვილი პატრიარქია. აქ ასევე ზის ბატონი ლადო ჭანტურია, ქართული მომავალი ცვლის ღირსეული მეთაური და ბელადი, რომელსაც მადლობა მინდა მოვახსენო იმ მოქალაქეობრივი იურიდიული პროგრესული გმირობისთვის, რომელსაც იგი იჩენს დღევანდელ უსამართლო საქართველოში, რათა დაამყაროს ელემენტარული სამართალი და კანონის უზენაესობა. მადლობა თქვენ ამისთვის, ბატონო ლადო. ასევე სრულიად ახალგაზრდა, შესანიშნავი იურისტი, კონტროლის პალატის თავმჯდომარე, ბატონი სულხან მოლაშვილი ესწრება დღევანდელ სხდომას და მინდა მადლობა გადავუხადო მას თანადგომისათვის. მისი დღეს აქ მობრძანება ამისი დიდი დადასტურებაა.

კიდევ ერთხელ გილოცავთ და კიდევ ერთხელ გისურვებდით, რომ თქვენს სიმპათიას, როგორც ჩემმა მოსკოველმა კოლეგამ ბრძანა, ხალხთა შორის სიყვარულს, ვერავენ, ვერც ერთი პოლიტიკოსი ვერ დასდგომოდა წინ. ნამდვილი სამართალი, ნამდვილი იურისპრუდენცია ხალხის სიყვარულში, მეზობლობისა და სახელმწიფოების სიყვარულში – აი, ეს არის ნამდვილი იურისპრუდენცია, ნამდვილი ადვოკატურა, რომელიც დღეს შესანიშნავად ჩვენმა მოსკოველმა კოლეგამ წარმოადგინა და მინდა დიდი მადლობა გადავუხადო მას.

საქართველოს პარლამენტის წევრი ვალერი გელბახიანი

მინდა ერთი რამ აღვნიშნო, რომ ჩვენ გვყავს ორივე პერიოდის წარმომადგენლები, საბჭოთა პერიოდისა და თავისუფალი საქართველოსი და ყოველთვის შეიძლება თქმულიყო, რომ საქართველოს იურისტთა სკოლა, ასე ვთქვათ, ქართველ იურისტთა სკოლა იყო თავისი სახელით,

თავისი ავტორიტეტით წარმოჩენილი იმ დიდ საბჭოთა სივრცეში და მართლაც თავის დამოუკიდებელ სიტყვას ამბობდა იმ განვითარების ეტაპებზე, რაც მაშინ არსებობდა და ამავე დროს, ქართული მეცნიერული სკოლის არსებობა არ ნიშნავდა გარკვეულ ჩარჩოებში ჩაკეტვასა და მოქცევას, ის პრაქტიკულ ასპარეზზე გამოდიოდა სწორედ სახელმწიფო მოღვაწეების სახით, ადვოკატების სახით და ა.შ. დღესაც ეს ტრადიცია მოდის იქიდან იგი 80 წელს ითვლის, თქვენც ამდენივე წელს ითვლით. როცა დამოუკიდებელ საქართველოზეა საუბარი, ცხადია, ჩვენ მისი განვითარება უფრო მეტი ტემპითა და მეტი პერსპექტივით უნდა ვაჩვენოთ სახელმწიფოსაც, გარესამყაროსაც და საზოგადოებასაც. აი, აქ რაღაც მუხრუჭების შექმნა, გარკვეული ამბიციების, პოლიტიკური ინტერესების გამო, ვფიქრობ, დააზიანებს იმ დიდ ტრადიციას, რაც ამ 80 წლის განმავლობაში საქართველოს იურიდიულმა სკოლამ გაიარა და სახელოვნად გაიარა, ისეთი სახელები შეიქმნა თავად ადვოკატურის მიერ, რომ ქართული იურიდიული სკოლა მათ ასახელებს და წარმოაჩინეს ყველა დონეზე და არა მგონია დღეს, ვინმეს გვეკონდეს იმის უფლება, რომ ცალკეული რაღაც კერძო ინტერესების გამო ეს პროცესი შევაჩეროთ. ვისურვებდი იმას, რომ სულ მალე საქართველოს პარლამენტს მიეღოს მართლაც ისეთი შესწორებები, რომელიც ადვოკატთა არა მარტო სხვადასხვა საპროცესო კანონმდებლობით გარანტირებულ გარკვეულ უფლებებს, არამედ მათ სამართლებრივ სტატუსს გაამყარებს და გარკვეულ გარანტიებს მისცემს როგორც სახელმწიფოებრივ, ისე სოციალურ სფეროში.

ძალიან დიდი მადლობა, რომ მომიწვიეთ და მონაწილეობა მიმალებინეთ, ამავე დროს, აქ დეპუტატები ბრძანდებიან, მათთან ერთად ჩვენ კვლავ გავაგრძელებთ იმ ვალდებულებებს, რომელიც სწორედ თქვენი პროფესიული ინტერესების დაცვას ემსახურება.

დიდი მადლობა!

ანაგი ჰაჯი ბეილი
 აზერბაიჯანის იურისტთა ასოციაციის თავმჯდომარე
 პატივცემულო კოლეგებო,
 პატივცემულო ქალბატონებო და ბატონებო!

ნება მიბოძეთ აზერბაიჯანის იურისტთა ასოციაციის სახელით მოგილოცოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილე და უღრმესი მადლობა გადავუხადო ბატონ ნუგზარ ბირკაიას მონვევისათვის.

ჩვენ უკვე ბევრი რამ გვაკავშირებს, ბევრი ჩვენი იურისტი თავისი საკანდიდატო თუ სადოქტორო დისერტაციას 70-იან

და 80-იან წლებში სწორედ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში იცავდა.

ჩვენ ძალიან ხშირად ვხვდებით ქართველ იურისტებს და განვიხილავთ ბევრ პრობლემას და ვფიქრობ, რომ დამოუკიდებლობის მოპოვებასთან ერთად უფრო მეტი შესაძლებლობა მოგვეცემა. უფრო ნაყოფიერად ვიზრუნოთ იურისპრუდენციის პრობლემებზე.

დღეს უდიდესი დღესასწაულია! 80 წელი – ეს, ერთი მხრივ, ნორმალური ასაკია ადამიანისათვის, მაგრამ ისეთი ღირსეული პროფესიისთვის, როგორიც ადვოკატურაა, ეს მცირე ასაკია და ქართველ ადვოკატთა მრავალი თაობა და მომავალი თაობა, ვფიქრობ, უკეთესად ატარებენ ამ ალამს და ადვოკატურა, როგორც ადამიანთა უფლებების დაცვა, როგორც ყველაზე ღირსეული პროფესია, აყვავდება საქართველოში.

დაბოლოს, ნება მიბოძეთ კიდევ ერთხელ მოგილოცოთ ეს დღესასწაული და გადმოგცეთ ჩვენი მოკრძალებული საჩუქარი!

გივი ინკირველი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის პროფესორი

პირველ ყოვლისა, რა თქმა უნდა, გილოცავთ ადვოკატებს, იურიდიული სამყაროს ყველა წარმომადგენელს, მთელს საზოგადოებას ამ ღირსშესანიშნავ იუბილეს.

უნდა მოგახსენოთ, რომ ადვოკატებთან შეხება მქონდა ჯერ კიდევ მანამდე, სანამ იურიდიულ ფაკულტეტზე სასწავლებლად შევიდოდი. მამაჩემი უნივერსიტეტის იურიდიულ და ეკონომიკურ ფაკულტეტებზე კითხულობდა ლექციებს და ამავე დროს, საადვოკატო საქმიანობას ეწეოდა. ასევე იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის წევრი ომის წლებში.

გარდა ამისა, ადვოკატურასთან დაკავშირებით ის კარგი მოგონება მაქვს, რომ ჩვენს სახლში, მაშინდელი პლესხანოვის № 36-ში ცხოვრობდა ცნობილი ადვოკატი, ძალიან განათლებული კაცი, ძლიერი იურისტი – სერგეი ამირანოვი, რომელსაც მიჰყავდა ყველა რუსული პროცესი. მასთან მეგობრობდა ბევრი ცნობილი იურისტი, მათ შორის აქ დასახელებული პიროვნებები – ბიძინა ბარათაშვილი, მესტირიშვილი და სხვა. ისინი იმდენად მაღალი რანგის ადვოკატები იყვნენ, რომ ძალიან ხშირად აწყობდნენ სხვადასხვა ლიტერატურული ნაწარმოების განხილვას, იურიდიულ განხილვას, თითოეული პერსონაჟის მოქმედების სამართლიანობას და არასამართლიანობას, კანონიერებასა თუ უკანონობას.

როდესაც დავამთავრე იურიდიული ფაკულტეტი, მაშინ არ ითვლებოდა პრესტიჟულად ადვოკატად მუშაობა, კურსდამთავრებულებს აუცილებლად ანაწილებდნენ სხვადასხვა სამუშაო ადგილას, ისე, რომ უმუშევარი არავინ დარჩენილიყო. ყველას ერჩია იუსტიციის სამინისტროში, პროკურატურაში მუშაობა და როცა იქ ყველა ადგილი შეივსებოდა, დანარჩენები უკვე იძულებულნი იყვნენ ადვოკატურას დასჯერებოდნენ, მაგრამ პირველად ასეთი გარდატეხა ადვოკატურის მიმართ დამოკიდებულებაში შევამჩნიე მაშინ, როდესაც

მიმღები კომისიის თავმჯდომარე ვიყავი მოსკოვისა და ლენინგრადის უნივერსიტეტებში და ვხედავდი, ყველა წარჩინებული სტუდენტი ადვოკატურის ხაზით არჩევდა მუშაობას. ეს პროფესია ამ დროისათვის იქ უკვე სათანადოდ დაფასდა და პრესტიჟულიც გახდა.

ამან ყველაფერმა კარგი გაგრძელება მიიღო და ვფიქრობ, რომ დღევანდელი ადვოკატურა ისეთი ადვოკატურაა, ისეთი პროფესიაა, რომელიც დაკავშირებულია თავისუფლებასთან და თავისუფალი პროფესიაა იმ გაგებით, რომ არ არის დამოკიდებული სახელმწიფო ჩინოვნიკებზე. მათი უმრავლესობა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის კურსდამთავრებულია და მინდა, მათ ყველას მივესალმო, როგორც ამ დარგის წარმომადგენლებს და როგორც ჩვენი ფაკულტეტის კურსდამთავრებულებს. წარმატებას გისურვებთ და ყველა იმ შესაძლებლობის გამოყენებას, რაც ამ პროფესიას ახლავს.

დიდი მადლობა!

ლადო ჭანტურია
საქართველოს უზენაესი
სასამართლოს თავმჯდომარე

ქალბატონებო და ბატონებო!

ძვირფასო კოლეგებო, მოგესალმებით ყველას. ეს მართლაც ძვირფასი დღეა ყოველი ჩვენგანისათვის. მე მოხარული ვარ, რომ მონაწილეობას ვიღებ ამ ღონისძიებაში.

საუბედუროდ, აქ ითქვა მოხსენებაში, რომ იყო დრო, როცა არა მარტო ადვოკატის, არამედ საერთოდ იურისტის პროფესია ფეხქვეშ იყო გათელილი. არ მინდა, რომ ოდესმე ეს დრო დაბრუნდეს საქართველოში და ღმერთმა ნუ ქნას, რომ ადვოკატს, რომლის გარეშეც წარმოუდგენელია სამართლებრივი სახელმწიფო, საქართველოში გამოკვეთილად თავისი ფუნქცია არ ჰქონდეს, მგო-

ნი, ჩვენ ამაში ყველა თანამოაზრეები ვართ. რაც არ უნდა ითქვას, ვინც არ უნდა თავისი აზრი გამოთქვას, ადვოკატის მოღვაწეობის ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპარეზი სასამართლოა და მგონი, ამაში დამეთანხმებით. თუ სასამართლო არ არის, იქ ადვოკატის პროფესია პრაქტიკულად არანაირ ფუნქციას არ ასრულებს და მხოლოდ დანა-მატი ხდება, არადა ადვოკატობა ყველაზე მნიშვნელოვანი იურიდი-ული პროფესიაა და ყველაზე მნიშვნელოვანი ფიგურაა იურისტებს შორის. ამიტომ ჩემთვის, როგორც სასამართლო ხელისუფლების ხელმძღვანელისთვის, ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ თქვენ ეს საას-პარეზო მოედანი, რომელსაც სასამართლო ჰქვია, გქონდეთ ყოველთ-ვის სამართლიანი და ხელმისაწვდომი. ჩვენ ალბათ ბევრ შეცდომას ვუშვებთ, მაგრამ ვცდილობთ, რომ თქვენ გქონდეთ მუშაობის პირო-ბები და კარგი ასპარეზი. ამიტომ იქნებ დღეს, ამ საიუბილეო დღეს, ასეთი წინადადება შემოგთავაზოთ, რომ ჩვენი მომავალი თანამშრომ-ლობა უფრო კონსტრუქციული იყოს, იქნებ ერთობლივი ან საბჭო, ან ორგანიზაცია შევექმნათ, სადაც პერიოდულად, თვეში ერთხელ, ან ორ თვეში ერთხელ შევიკრიბებოდით და ვიმსჯელებდით, ვთქვათ, სასამართლო ხელისუფლების საქმიანობის პრობლემებზე, იმაზე, რაც თქვენ არ მოგწონთ, იმაზე, რაც ჩვენ შეიძლება სხვანაირად და-ვინახოთ თქვენს შემოქმედებაში, ისევე როგორც წარმოუდგენელია სასამართლო ადვოკატის გარეშე, ასევე წარმოუდგენელია ადვოკატი სასამართლოს გარეშე.

ჩვენ ის ადამიანები ვართ, რომლებიც ერთ ენაზე ვმეტყველებთ. მე არ ვაყენებ შეურაცხყოფას სხვა იურიდიული პროფესიების წარ-მომადგენელთ, მაგრამ ადვოკატები და მოსამართლეები პროკურო-რებთან ერთად ის ადამიანები არიან, რომლებიც საერთო ენაზე უნდა მეტყველებდნენ და ჩვენ ძალიან ბევრი უნდა ვაკეთოთ იმისათვის, რათა საერთო ენაზე ვმეტყველებდეთ.

კიდევ ერთხელ გილოცავთ და გისურვებთ წარმატებებს, რომელთაც თქვენ უდავოდ ელოდებით ჩვენთან ერთად.

რომან შენგელია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანი

ქალბატონებო და ბატონებო!

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის 4000-იან სტუდენტთა კოლექტივისა და 200-მდე პროფესორ-მასწავლებელთა სახელით მინდა მოგილოცოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავი.

აღსანიშნავია, რომ უფლებადამცველ სტრუქტურებს შორის საქართველოს ადვოკატები განსაკუთრებული, გამორჩეული აღნიშვნის ღირსნი არიან. მით უმეტეს უნდა აღინიშნოს ეს დღეს, დღევანდელ პირობებში, როდესაც საქართველოში მომრავლდა ე. წ. უფლებადამცავი სტრუქტურები, ძირითადად არასამთავრობო ორგანიზაციები მაქვს მხედველობაში. ეს, უპირველეს ყოვლისა, განპირობებულია პროფესიონალიზმითა და კომპეტენტურობით, უფლების დაცვა და სამართლებრივი პრობლემის გადაწყვეტა ხელეწიფება მხოლოდ პროფესიონალს, ძირითადად, მაინც იურისტს, სწორედ ამან განაპირობა, რომ უკანასკნელ პერიოდში ქართველი ადვოკატების როლი მნიშვნელოვნად ამაღლდა, შემობრუნდა მისკენ საზოგადოება, შემობრუნდა მისკენ სახელმწიფოც და ეს კანონზომიერი პროცესია.

იმ პერიოდიდან მოყოლებული, რაც იურიდიული ფაკულტეტი შეიქმნა, იგი ყოველთვის საქმის კურსში იყო იმ კურსდამთავრებულთა საქმიანობის შესახებ, რომლებიც ადვოკატურის სფეროში მუშაობდნენ. როგორც მშობელი დაინტერესებულია თავისი შვილის საქმიანობით, მისი მომავლით, ისეა სახელმწიფო უნივერსიტეტი და იურიდიული ფაკულტეტი დაინტერესებული თავისი კურსდამთავრებულების საქმიანობით.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტს ერთი თვის შემდეგ შეუსრულდება 80 წელი და ამ თარიღთან დაკავ-

შირებით ჩვენ განსაკუთრებული ღონისძიებები დავსახეთ სამართალ-
დაცვით და უფლებადაცვით სტრუქტურებთან საქმიანობისა.

განსაკუთრებით მინდა აღვნიშნო იურიდიული ფაკულტეტისა და
ადვოკატთა კორპუსის ურთიერთკავშირი და შემოქმედებითი საქმი-
ანობის გაღვივება, ამაზე მეტყველებს თუნდაც ის, რომ ხშირად ტარ-
დება სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციები ჩვენთვის ცნობილი
ადვოკატების მონაწილეობით.

ასევე მნიშვნელოვანია სამეცნიერო პრაქტიკული კონფერენციის
საერთო რიცხვი, რომლებიც ადვოკატთა კოლეგიასთან, ადვოკატთა
კოლეგიის პრეზიდიუმთან ერთად ტარდება იურიდიული ფაკულტეტის
თაისნობით. ეს ძირითადად ეხება ახალ კანონპროექტებს, ერთ-ერთი
ასეთი იყო „ადვოკატურის შესახებ“ კანონი, და რა თქმა უნდა, აქაც
აქტიური მონაწილეობა შეიმჩნეოდა ორივე მხრიდან. განსაკუთრებით
უნდა აღინიშნოს ასევე ჩვენი სტუდენტების ლტოლვა ადვოკატობი-
საკენ. ბატონმა ნუგზარ ბირკაიამ აღნიშნა, რომ ამ ბოლო დროს ბევ-
რმა ახალგაზრდამ გამოთქვა სურვილი ადვოკატთა კოლეგიაში გაერ-
თიანებისა, რაც ჩვეულებრივი ბუნებრივი და ლოგიკური პროცესია.

ჩვენთან, იურიდიულ ფაკულტეტზე უკვე დიდი ხანია ცალკე
კურსად იკითხება ადვოკატურის პრობლემები. გათვალისწინებული
გვაქვს ასევე სპეციალური კურსების შემოღება, ვინაიდან თანდათან
ტენდენცია მოსამართლეობისა და პროკურორობისგან ადვოკატური-
საკენ გადადის.

ნება მიბოძეთ კიდევ ერთხელ მოგილოცოთ 80 წლის იუბილე
და იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუ-
დენტთა სახელით გადმოგცეთ სპეციალური ადრესი!

ლიდია კორძია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის
საკონტროლო-საფინანსო განყოფილების უფროსი

ქალბატონებო და ბატონებო!

მინდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მთლიან შემადგენლობას მივულოცო დაარსებიდან მე-80 წლის იუბილე, გისურვებთ ყოველი თქვენგანის და მომავალში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უფრო გაძლიერებას.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ღირსშესანიშნავ და ისტორიულ დღესთან დაკავშირებით თანადგომისათვის მადლიერების

გრძნობით მინდა მოვეფერო და უღრმესი მადლობა მოვახსენო ამ დარბაზში მობრძანებულ ყველა ძვირად ღირებულ სტუმარს.

მესამე ათეული წელია, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საფინანსო საკონტროლო განყოფილებას ვხელმძღვანელობ, რაც თავისთავად დიდად საპასუხისმგებლოა. ჩემი სამსახური ჩემი სიამაყეა და დღევანდელი დღე კი სიხარულის მომგვრელი. მიუხედავად ამ ბედნიერებისა, არ შემიძლია დღევანდელ დღეს სინანულის გრძნობით არ მოვიგონო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ან გარდაცვლილი XX საუკუნის მომსახურე ის ღვანლმოსილი პერსონალი, როგორიც იყო გივი როენიშვილი, შოთა ბალათურია, გენო ბერიძე, მარიამ გაგნიძე, გოგი მირზელაშვილი, ქეთევან ენაგელი, მაკარი კვაჭაძე, ნინა კანდელაკი, თამარ შანიძე, თამარ ნატროშვილი, ვენერა აბუევა, ლუიზა თოლორაია, ციალა ელიოზაშვილი, რომლებთანაც მრავალი წელი ვთანამშრომლობდი.

ჩემი ხანგრძლივი მუშაობის პერიოდში მრავალი საინტერესო ღონისძიება ჩატარებული ადვოკატთა კოლეგიის მიერ. მრავალჯერ ყოფილა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია უცხოელი კოლეგებისა და სხვა სტუმრების მასპინძელი საქართველოში, ყველასგან განსხვავებით დღევანდელ დღეს, 2 ნოემბერს, მოვიაზრებ განსაკუთრებულ სადღესასწაულო თარიღად როგორც სამომავლოდ, ასევე საქართველოს ადვოკატურის ისტორიაში.

ვფიქრობ, დღევანდელი ეს ლამაზი ღონისძიება კიდევ უფრო გააღამაზებს, გააძლიერებს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიასა და სიამაყის გრძნობას მოპვგრის კოლეგიის თითოეულ წევრს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის შტატიტ გათვალისწინებული 88 პერსონალის სახელით უღრმესი მადლობა მინდა გადავუხადო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ხელმძღვანელს ბატონ ნუგზარ ბირკაიას, რომელმაც ამ სიდუხჭირის ჟამს, უდიდესი პასუხისმგებლობა აიღო თავის თავზე, მისმა დაუღალავმა შრომამ მაღალ დონეზე წარმოაჩინა არცთუ ისე პატარა, 1400 იურისტის გამაერთიანებელი ორგანიზაცია საქართველოში.

მინდა გისურვოთ!

ხვალინდელი დღე უკეთესი ყოფილიყოს და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მოღვაწეობა გამთლიანებულ და აყვავებულ საქართველოში გაგრძელდეს იყოს ამიერიდან.

გმადლობთ ყურადღებისთვის.

კეროლინ კლარკ ქემბელი

აშშ-ს იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენელი საქართველოში

პირველ რიგში, დიდი მადლობა მინდა მოგახსენოთ მონწევებისთვის. როგორც იცით, მე წარმოვადგენ ამერიკის იურისტთა ასოციაციას, რომელშიც გაერთიანებულია ამერიკის დაახლოებით 410.000 იურისტი და ჩვენ გვაქვს პროექტი, რომელსაც ეწოდება ცენტრალური ევროპისა და ევრაზიის

სამართლებრივი ინიციატივა. ჩვენს ასოციაციას აქვს ოფისები 23 სხვადასხვა ქვეყანაში და ჩვენი მიზანია ხელი შევუწყოთ კანონის უზენაესობის დამკვიდრებას ამ ქვეყანაში. 6 ქვეყანაში ჩვენ უკვე დავასრულეთ მოღვაწეობა – უნგრეთში, ჩეხეთში, პოლონეთში, ლატვიაში, ლიტვასა და ესტონეთში. ეს იმიტომ, რომ ამ ქვეყნებში უკვე დამ-

კვიდრებულია სამართლიანობის პრინციპები. ჩვენი მთავარი მიზანი და ფუნქციაა დავებმართო ამ ქვეყნებს თავიანთი ფუნქციებისა და პროექტების განხორციელებაში და ჩვენი მიზანი არ არის ის, რომ ვუკარნახოთ მათ, თუ რა გააკეთონ.

როდესაც მე ჩამოვედი საქართველოში და დავინყე მუშაობა, აქ უკვე არსებობდა კანონი, რომლის შესაბამისადაც ჩემი ორგანიზაცია და მე პირადად ვაკეთებდით ყველაფერს, რომ ამ კანონის განხორციელება რეალური გამხდარიყო. თუ საქართველო გადაწყვეტს, რომ ცვლილება შეიტანოს ამ კანონში, ჩვენც, რა თქმა უნდა, დავემორჩილებით ქართველი ხალხის გადაწყვეტილებას.

თქვენ გაქვთ სრული უფლება და ხართ უფლებამოსილი იამაყოთ ამ ხალხის საქმიანობით, ქართველი იურისტების მოღვაწეობით, რომელთაც დიდი წვლილი შეიტანეს საქართველოს იურისპრუდენციის განვითარებაში.

ამერიკაში იურისტად ვიმუშავე დაახლოებით 30 წელი და ძალიან მოხარული ვარ, როდესაც ვხედავ ჩემზე უფროს კოლეგებს ამ დარბაზში.

ძალიან მოხარული ვარ, რომ ჩვენ ყველანი ერთი პროფესიის ვართ. ვფიქრობ, რომ დღეს ძალიან მნიშვნელოვანი რამ თქვა საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, რაც მდგომარეობს იმაში, რომ ჩვენ ყველანი სიყვარულს ვემორჩილებით.

ასევე მინდა მივესალმო იურიდიული ფაკულტეტის დეკანს და მივმართო მას, რომ ჩვენ სურვილი გვაქვს ვითანამშრომლოთ მასთან და გავაკეთოთ ყველაფერი იმისათვის, რათა ხელი შევეწყოთ იურისპრუდენციის განვითარებას.

ჩვენი ორგანიზაციის მიზანია ხელი შეუწყოს საქართველოში იურიდიულ რეფორმათა განვითარებას და ეს ყველაფერი დამოკიდებულია იმაზე, თუ რაში დასჭირდება საქართველოს ჩვენი დახმარება.

დიდ მადლობას მოგახსენებთ მოწვევისთვის და კიდევ ერთხელ გულწრფელად მინდა მოგილოცოთ 80 წლის იუბილე.

სოფიკო ჩაჩავა

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი

მოგესალმებით და მადლობას მოგახსენებთ იმისათვის, რომ საშუალება მომეცა წარვდგე ამ აუდიტორიის წინაშე და რამდენიმე სიტყვით გამოვთქვა ჩემი სათქმელი. შევეცდები თავი არ შეგანყინოთ.

უპირველეს ყოვლისა, მინდა აქ დამსწრე საზოგადოებას, განსაკუთრებით კი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უზუცეს წევრებს მივულოცო ეს დღე და ვუსურვო მისი იმ სახ-

ით შენარჩუნება, რა სახითაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია მათივე შრომითა და ღვაწლით დღემდე მოვიდა.

ის ფაქტი, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას 80 წელი შეუსრულდა, თავისთავად მიუთითებს იმაზე, რომ მის შემადგენლობაში მოღვაწეობდნენ ღირსეული იურისტები, რომელთა დიდი ნაწილი დღესაც ჩვენთან იმყოფება ამ დარბაზში. ჭეშმარიტი იურისტები, რომელთა ძალა და ერთადერთი იარაღი იყო ის საოცრად დიდი და ღრმა პროფესიული ცოდნა და ადვოკატის ტაქტიკა, რომლის წინაშეც თვით საბჭოთა ხელისუფლებაც ხშირად უძლური იყო. დიდი სიამაყით მსურს მოგახსენოთ, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ერთ-ერთი ღვაწლმოსილი წევრი, გურამ უგრეხელიძე ბაბუა ჩემი გახლდათ და იგი თავის მხრივ იყო დიდი ადვოკატის, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის მოწაფე. ცხადია, მნიშვნელოვანწილად სწორედ ამ ფაქტმაც განაპირობა ის, რომ მე იურისპრუდენციით დავინტერესდი, და ადვოკატთა კოლეგიის წევრი ვარ, ის შემთხვევები და პროცესები, რომელთა შესახებაც ბავშვობაში ვისმენდი. თუმცა, ცხადია, მათ აღქმას, მის დეტალებში ჩანვდომას ვერ ვახერხებდი როგორც ბავშვი, დაილექა ჩემს ცნობიერებაში და როგორც ხედავთ, მეც შესაბამისად აღნიშნულ გზას დავადექი.

ბაბუა სიკვდილით დასჯის დიდი მოწინააღმდეგე იყო და არა მარტო პრაქტიკულად გადაურჩენია მრავალი ადამიანი ასეთი სასჯელისაგან, არამედ თავისი პუბლიცისტური წერილებითა და სა-

ჯარო გამოსვლებითაც ამკვიდრებდა ამ მოსაზრებას ჯერ კიდევ საბჭოთა პერიოდში.

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საფუძველი იმისა, რომ მე იურისტობა გადავწყვიტე, გარდა ოჯახური ტრადიციებისა, გახლდათ ის, რომ ბავშვობიდან მქონდა საოცრად დიდი წინააღმდეგობა უსამართლობის მიმართ, თუნდაც ის ყოფილიყო უმნიშვნელო, ვცდილობდი, გამოვსარჩლებოდი მას, ვინც სუსტი იყო და თავს ვერ იცავდა, ალბათ ეს მონოდება იყო ჩემში, რომელიც დღეს უკვე გამოიკვეთა ჩემს არჩევანში, გავმხდარიყავი იურისტი. შესაბამისად, ჩემი მთავარი მიზანია ვიყო რაც შეიძლება ძლიერი ჩემს პროფესიაში, რათა შევძლო დავეხმარო და დავიცვა იმ პირთა უფლებები და ინტერესები, რომელნიც აღნიშნულ დახმარებასა და თანადგომას საჭიროებენ.

დაბოლოს, მსურს, ადვოკატთა კოლეგიას ვუსურვო, რომ მომავალი თაობები, რომელნიც კოლეგიის ღვანლმოსილი წევრების გამოცდილებაზე და მათ მიერ აღიზარდნენ და აღიზრდებიან, იყვნენ ძლიერნი და კარგი პროფესიონალები, რათა ღირსეულად გააგრძელონ ადვოკატთა კოლეგიის ტრადიციები და მუდამ გრძნობდნენ იმ პასუხისმგებლობას, რაც მათ ეკისრებათ, შეინარჩუნონ და გააძლიერონ ფესვები, რაც კოლეგიის კეთილდღეობის სანინდარი იქნება.¹⁸⁴

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო სხდომაზე მილოცვები წაიკითხეს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილემ ბატონმა ოთარ ბერიძემ, საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მდივანმა, ბატონმა ზურაბ აბაშიძემ და საქართველოს იუსტიციის მინისტრის მოადგილემ ბატონმა კახა კობერიძემ.

ამით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო სხდომა დასრულდა.

იმავე დღეს, საღამოს, 17 საათზე, ქალაქ თბილისში რესტორან „სარაჯიშვილში“ გაიმართა აღნიშნული დღისადმი მიძღვნილი ბანკეტი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 160-მა წევრმა, საქართველოს პარლამენტის წევრებმა, ცნობილმა ქართველმა ჟურნალისტებმა, ანსამბლმა „ერისიონმა“.

ქართული ტრადიციისამებრ სუფრას თამადაობდა ნუგზარ ბირკაია, რომელმაც დღეგრძელობა უსურვა საქართველოს ადვოკატებს.

¹⁸⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №4.

ოთარ გამყრელიძე
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი,
იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი
„ბობოქარი ლუარსაბი“

დღეს ჩვენ აღვნიშნავთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დაარსების მე-80 წლისთავს, როცა ამ საიუბილეო თარიღს ვზეიმობთ, არ შეიძლება არ გავიხსენოთ ის ცნობილი ადამიანებიც, რომლებიც ჩვენს ორგანიზაციაში ადრე მოღვაწეობდნენ და ხელს უწყობდნენ მისი ავტორიტეტის განმტკიცებას.

1922 წელს ამ ახლად შექმნილ ორგანიზაციაში, რომელსაც დღევანდელისაგან განსხვავებით, საქართველოს დამცველთა კოლეგია დაერქვა, სხვა ცნობილ პროფესიონალებთან ერთად, გამოჩენილი იურისტი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი განუერია და, ამავე წელს ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი დიდი ივანე ჯავახიშვილის წინადადებით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტშიც მიუწვევიათ, სადაც მან სოციალ-ეკონომიკური ფაქულტეტის იურიდიული განყოფილება შექმნა და სათავე დაუდო დღევანდელ იურიდიულ ფაქულტეტს.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი „ბობოქარი ლუარსაბის“ («Нестовый Ларсани») სახელით მთელს რუსეთში სახელგანთქმული დამცველი იყო. როგორც ჩემი წინა თაობისაგან მომისმენია, იგი დიდ რუს დამცველთა ოქროს ხუთეულში შედიოდა, როგორი დიდი ავტორიტეტი ჰქონდა მოხვეჭილი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილს რუსულ იურიდიულ წრეებში, ეს კარგად ჩანს ვიქტორ ოგოლევიცის მოგონებებიდან. „მიხელ ვილიამის ძე ბერენშტამისგან გამიგონია, – იხსენებს ვ. ოგოლევიცი, – რომ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი განუმეორებელი იყო, როდესაც იგი ფრაკში გამოწყობილი განსასჯელების ინტერესებს იცავდა, იგი აღსავეს იყო ენერგიით, ვნებით, შეუპოვარი ტემპერამენტით. მისი მხურვალე ლამაზად და ლაკონიურად აწყობილი სიტყვა ისეთ ზემოქმედებას ახდენდა, რომ მოსამართლეებს ხშირად გამამართლებელი განაჩენი გამოჰქონდათ ისეთ საქმეებზეც კი, რომლებსაც ყველა უიმედოდ თვლიდა“ (იხ. თ. წერეთელი, ლუარსაბ ან-

დრონიკაშვილი რევოლუციონერთა და პროგრესულ მოღვაწეთა დამცველი, გვ. 25-26).

მინდა გავიხსენო ერთი, მეტად შთამბეჭდავი ფაქტიც, რომელიც ნათლად მოწმობს ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის დიდ ორატორულ ნიჭს. 1967 წელს, თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრში სანდრო ახმეტელის დაბადების მე-80 წლისთავი გაიმართა. შ. ნუცუბიძემ თავის სიტყვაში, ს. ახმეტელთან ურთიერთობას რომ იხსენებდა, თქვა: როცა კ. მარჯანიშვილსა და ს. ახმეტელს შორის დამოკიდებულება განსაკუთრებით გამწვავდა, მოდავეებმა გადაწყვიტეს მომრიგებელი მოსამართლე აერჩიათ. მე ს. ახმეტელმა მთხოვა, სასამართლოში მისი ინტერესები დამეცვა, მაგრამ კ. მარჯანიშვილმა ჩემს წინააღმდეგ ისეთი პიროვნება გამოიყენა, სულ ტყუილად რომ ელაპარაკა, მე ვერ ვაჯობებდიო. ეს იყო ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი. საყურადღებოა, რომ ამას ამბობს კაცი, თვითონ გამოჩენილი პოლიტიკური ორატორი, თავის დროზე დამოუკიდებელი საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრი, გამორჩეული თავისი გონებამახვილობითა და მოსწრებული სიტყვით. შ. ნუცუბიძის სიტყვები მე ჩემი ყურით მაქვს მოსმენილი, რადგან ხსენებულ საიუბილეო საღამოს მეც ვესწრებოდი ოპერის თეატრში.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის ორატორულ ნიჭს დიდად აფასებდა აგრეთვე ქართული კულტურის გამოჩენილი მოღვაწე, მწერალი გრიგოლ რობაქიძე, რომელიც, ამავე დროს, გახლდათ შესანიშნავი ლიტერატურული ორატორი. ლუარსაბ ანდრონიკაშვილისადმი 1923 წლის 1 მარტს რუსულ ენაზე მიწერილ წერილში, იგი აღფრთოვანებას ვერ მალავს ერთ-ერთ ლიტერატურულ საღამოზე ანდრონიკაშვილის მიერ დოსტოევსკის შემოქმედების ირგვლივ წარმოთქმული სიტყვის გამო.

„Когда вы говорили о Достоевском“, – მიმართავდა მწერალი ლ. ანდრონიკაშვილს, – „Мне представился человек с подленным пророческим вдохновением. Сколько «речей» слышал я о Достоевском, но так, как говорили вы, не кто не говорили никто...»

მე მთხოვენ მონაწილეობა მივიღო ვაგნერის საღამოში, – განაგრძობს რობაქიძე, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში დავთანხმდები, თუკი თქვენც იტყვიან რამდენიმე სიტყვას. Для меня морально неприемимо чтобы я говорил о Вагнере, а вы молчали». გენიალური მწერლის ეს სიტყვები თვალნათლივ მოწმობს ლუარსაბ ანდრონიკა-

შვილის საჯარო გამოსვლის შთამაგონებელ ძალას მსმენელზე და მის ღრმა განათლებასაც.

ბუნებით მომადლებული ორატორული ნიჭის გარდა, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი ღრმად განათლებული ადამიანი გახლდათ, იგი არა მარტო სამართლის სხვადასხვა დარგში იყო ფრიად განსწავლული, არამედ შესანიშნავად იცოდა ფილოსოფია, ლიტერატურა, თეატრი... მახსოვს, თინათინ წერეთელი მიყვებოდა, XX საუკუნის ოციან წლებში თბილისში ჩამოვიდა და ლუარსაბ ანდრონიკაშვილს შინ ესტუმრა ცნობილი რუსი მწერალი იური ტინიანოვი. ანდრონიკაშვილების ოჯახი თბილისში ერთგვარ სალონს წარმოადგენდა, სადაც თავს იყრიდა მაშინდელი თბილისის ინტელიგენცია. მოდიოდნენ ცნობილი მეცნიერები, მწერლები, თეატრალები... საუბარი ლიტერატურას შეეხებოდა. როცა ბატონი ლუარსაბი შემთხვევით მეორე ოთახში გავიდა, მასპინძლის ღრმა ლიტერატურული განათლებით აღფრთოვანებულმა სტუმარმა დრო იხელთა და დამსწრეებს თავისი შთაბეჭდილება ამ სიტყვებით გაუზიარა: «Более интересного собеседника по вопросам литературы я в жизни не встречал».

თინათინ წერეთელი ჩემთან საუბარში განსაკუთრებით უსვამდა ხაზს ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის ფაქიზ თეატრალურ გემოვნებას. იგი ამბობდა, რომ ბატონი ლუარსაბი კოტე მარჯანიშვილის ახლო მეგობარი იყო. დიდი რეჟისორი, როცა თეატრში სპექტაკლის გენერალურ რეჟეტიციას მართავდა და დარბაზში ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი ეგულებოდა, განსაკუთრებულ მონდომებას იჩენდა, რომ მისი გემოვნება დაეკმაყოფილებინა, რაც შეეხება სანდრო ახმეტელს, ის ლუარსაბ ანდრონიკაშვილს მიზანსცენების დადგმის დროს ხშირად რჩევასაც კი ეკითხებოდა.

ყოველივე ამასთან ერთად, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის პიროვნებას ერთი დიდი ადამიანური თვისებაც ამკობდა. თავის თანამედროვეთა შორის იგი უაღრესად მაღალი ზნეობით გამოირჩეოდა. ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის ზნეობრივი ავტორიტეტი იმდენად დიდი იყო, რომ ეს თვისება მისი გარდაცვალების შემდეგაც კი მისაბაძად და სანიმუშოდ დარჩა რუსეთის კულტურულ წრეებში. თინათინ წერეთელს თავის წიგნში, რომელიც ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის დაცვით საქმიანობას ეხება, მოჰყავს მუსიკათმცოდნე კ. აჯემოვის სიტყვები. კ. აჯემოვი ცუდად მომზადებული პიანისტის კონცერტზე გამოსვლას უზნეობად მიიჩნევდა და სანიმუშოდ თვლიდა ლუარსაბ

ანდრონიკაშვილის მომზადებას სასამართლო პროცესისათვის. მისი თქმით, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ვიდრე რომელიმე საქმეს აიღებდა სასამართლოში განსახილველად, წინასწარ სამ საკითხს წყევტდა: „თუ დავთანხმდები და ამ საქმეს ავიღებ, რას იტყვის ადამიანი, რომელიც მე მომენდო, რას იტყვიან ამხანაგები, რას იტყვის ჩემი სინდისი? და საქმეს აიღებდა მხოლოდ მაშინ თუ სამივე კითხვაზე პასუხი იყო – ეს აუცილებელია“ (იხ. თ. წერეთელი, გვ. 28-29).

ასეთი თვისებები ახასიათებდა ლუარსაბ ანდრონიკაშვილს, კაცს, რომელიც ამ ოთხმოცი წლის წინ ჩვენს ორგანიზაციას ამშვენებდა. იგი უთუოდ დარჩება მისაბამ მაგალითად საქართველოში იურისტთა სულ ახალი და ახალი თაობებისთვის.¹⁸⁵

შ. ბ. ს.
საერთო სასახლე

[illegible]

SPORT PALACE
Ltd.

26 May 99 001
Tucker, 220013, Georgia
Tel: 909 672 16-11-00

02-123-2-10-1959

საქართველოს საგარეო საზღვრების
დაცვის სამსახურის სახელმწიფო
სამსახური

Author's Note:

English

—მ. 36011/220 შიშველს სანთელი გაეცემოდა, და სანთელს სანთელს
სუბსტანციასთან და სანთელს ციკლოპროპანზე გადის 200 გ.
მწიფს უნდა სანთელის დაგროვება კვლევის შედეგად, შიშველს
სანთელი.

مستطیل

۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰

2. செயல்பாடு - செயல்பாடு

3.5-25

→ **تجارت**

ამ პროექტის განხორციელების შემაფერხებელი შეიქმნა ე.წ. „ვარდების რევოლუციის“ გზით მოსული „ვარდების ხელისუფლება“.

¹⁸⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2002, № 4.

გოგმარ გაბუნია:

„ადამიანები დამნაშავეებად არ იბადებიან“

ბატონო გოგმარ, ყოველ ადამიანს საკუთარ პროფესიასთან, გარდა ამოსავალი პრინციპისა, ინდივიდუალური დამოკიდებულება გააჩნია. როგორია თქვენი მიდგომა ადვოკატის პროფესიასთან და რა არის თქვენთვის მუშაობის პროცესში მნიშვნელოვანი ფაქტორი?

ადვოკატის პროფესიის სანყისი ეტაპი კლიენტთან პირველი შეხვედრიდანვე იწყება. მე რომ კლიენტს ვხვდები, ვეკითხები მისი ბრალდების შესახებ, ვსაუბრობთ და შემოვიფარგლებით მხოლოდ ამ თემით და არასოდეს არ ვინტერესდები, როგორ იყო სინამდვილეში, მე მაინტერესებს საქმის მასალა, მაინტერესებს მისი გამართლების თუ სასჯელის შემსუბუქების საშუალებები და არა ის, თუ რა მოხდა რეალურად. ადვოკატების დიდი ნაწილი ყოველთვის ეკითხება კლიენტს როგორ იყო ყველაფერი, ცდილობს, ზუსტი ინფორმაციის მოპოვებას.

თუ ადვოკატი არ ეფუძნება სწორ ინფორმაციას, ეს მას ხელს არ შეუშლის საქმის სწორად წარმართვაში?

ჩემთვის ამოსავალი წერტილი არის საქმის მასალა, რა წერია საქმეში, იმიტომ, რომ ის, რაც საქმის მიღმა დევს, რასაც მე ვერ მივიტან იმ საქმეში, ის ყველაფერი ჩემთვის არაფრის მთქმელია. ნამდვილი პროფესიონალიზმი სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ შენ არ გაერთო შენი სურვილებით, ინფორმაცია იქონიო და იყო მხოლოდ შეკრული საქმის მასალების მიმართ. ეს შეხედულება, შესაძლოა, სადავო იყოს ბევრისათვის, მაგრამ მე აქ ჭეშმარიტების ქადაგების მომენტი კი არა მაქვს, არამედ ვამბობ იმას, თუ როგორ ვიქცევი მე ჩემს პროფესიასთან დამოკიდებულებაში. ჩემს ამგვარ დამოკიდებულებას საქმისადმი აქვს თავისი მრავალი მიზეზი, ჯერ ერთი, არ მიყვარს სხვის სულში ქექვა, არ მინდა ვიცოდე ის, რაც არ მჭირდება, ეს ყოველთვის ზედმეტია, როდესაც კლიენტი გიყვება იმას, თუ როგორ იყო სინამდვილეში, ამ დროს უკვე ხდება გაორებული და შენი დაცვა წრფელი არაა. შენ უკვე აღარ გჯერა მისი, რაც ხელს უშლის დაცვის წარმოებას.

ამ შემთხვევაში თქვენ მიიჩნევთ, რომ შესაძლოა მოხდეს პიროვნებისა და პროფესიის ჭიდილი, რამაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს პროფესიონალიზმზე?

სავსებით. ამ შემთხვევაში იქნება წინააღმდეგობა. ჩვენ უნდა გამოვიდეთ იქიდან, თუ რას სთხოვს კანონი ადვოკატს. ეს არის ამოსავალი. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 84-ე მუხლში პირდაპირ წერია, რომ ადვოკატი ვალდებულია, თავისი დაცვის ქვეშ მყოფის სასარგებლოდ აღმოაჩინოს, გამოავლინოს და წარუდგინოს სასამართლოს ყველა ის მასალა, რომელიც ხელს უწყობს მის გამართლებას ან უკიდურეს შემთხვევაში, სასჯელის შემსუბუქება-შემცირებას, ძველ საპროცესო კოდექსში ეწერა, რომ ადვოკატი ვალდებულია, დაეხმაროს სასამართლოს ჭეშმარიტების დადგენაში. ამ ორ ფორმულაში წინააღმდეგობა დიდია, აქედან გამომდინარე, ეს ახალი ფორმულები სავსებით სამართლიანია და სწორად ასახავს იმას, რაც ადვოკატმა უნდა აკეთოს, რადგან ჩემი ფუნქციაა ადამიანის საქციელში უპირველესად კარგი ვეძიო და ამიტომ, რაც მასში ცუდია, არ უნდა ვიცოდე. უშუალოდ მე მაქვს ამგვარი დამოკიდებულება საქმისადმი. ჩემი კლიენტი, რაოდენ მძიმე დანაშაულიც არ უნდა ჰქონდეს მას ჩადენილი, უპირველესად მიმაჩნია ადამიანად, რომელსაც თავისი ღირებულებები აქვს. ასეთი პოზიცია საშუალებას მაძლევს დაცვის მექანიზმი სწორად წარვმართო. კლიენტს ისე კი არ უნდა მიუდგე, რომ ის დამნაშავეა, ეს ხომ ქვეცნობიერად ისედაც იცი, მაგრამ უნდა ეცადო, უპირველესად მასში ადამიანი დაინახო თავისი ნაკლითა და ღირსებით.

ბატონო გოგმარ, მაგრამ ამავედროულად ხომ არსებობს რაღაც ურღვევი ჯაჭვი ადვოკატსა და კლიენტს შორის, თუნდაც ნდობის ფაქტორიდან გამომდინარე?

ზოგჯერ ადვოკატები ცდილობენ, რომ ითამაშონ მღვდლის როლი და აღსარება მიიღონ კლიენტისაგან. მე ამ საქმეს ცოტა ეჭვით ვუყურებ, იმიტომ, რომ მღვდლის მიზანია, მოაქციოს ცოდვილი ადამიანი და სწორ გზაზე დააყენოს, შენდობის პოზიციიდან მიუდგეს, ადვოკატის მიზანი კი ეს არ არის, ადვოკატის მიზანია დაეხმაროს კლიენტს კონკრეტულ საქმესთან დაკავშირებით. სულიერებასთან მე ხელი არა მაქვს და არც რეალური უფლება. ვინ ვარ, რომ სხვის მორალსა და ზნეობაში სწორი გზა-კვალი მოვძებნო, მე მხოლოდ უნდა დავეხმარო მას სასჯელის შემსუბუქებაში. ხშირად აღრევა ხდება ამ ფუნქციებისა, როდესაც შეიძლება კლიენტთან ერთად იტირონ და საყვედურები გამოთქვან, თუ რა უკანონობა ხდება და ა.შ.

კლიენტის დაცვის პერიოდში რა წინააღმდეგობრივი ბარიერი იქმნება?

წინააღმდეგობები უამრავია, როდესაც ბრალდებულის უფლებებზე ლაპარაკობენ, რომ თითქოს ბრალდებულს დიდი უფლებები აქვს და დაზარალებული უუფლებოდ არის დარჩენილი, ეს, რა თქმა უნდა, ფაქტების არასწორ შეფასებასა და ინტერესებზე დამყარებული. რატომ შეიქმნა ადვოკატის ინსტიტუტი? მისი შექმნის ერთ-ერთი მიზეზი არის ის, რომ დამნაშავე რჩება მარტო საზოგადოების პირისპირ და საზოგადოების ნებას ამ დროს ახორციელებენ პროფესიულად განსწავლული და დიდი უფლებების მქონე ადამიანები. ასე რომ, დამნაშავე რჩება მარტო, ის 30 000-იანი შინაგან საქმეთა სამინისტრო დაზარალებულის მხარეზეა. ასე რომ, ვინ რჩება პირისპირ საზოგადოებისა და სამართალდამსჯელი ორგანოების წინაშე. ვინ რჩება მარტო?

და ბრალდებულთან ერთად ადვოკატიც თვითნებურად პირისპირ აღმოჩნდა მათ წინააღმდეგ?

თავისთავად ადვოკატიც აღმოჩნდება პირისპირ იმ სისტემის პირისპირ, რომელმაც უნდა დასაჯოს, უხეშად რომ ვთქვათ, ძალების შეფარდებაზე თუ ვილაპარაკებთ, ბრალდებულის პირისპირ მთელი ძალებია?

საბჭოურ სასამართლოში ადვოკატის ფუნქციები თავისთავად შეზღუდული იყო, რადგან სახელმწიფოს მხრიდან არსებობდა სერიოზული გავლენა, ეს იყო ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მანკიერი მხარე, რაც ხელს უშლიდა სასამართლო პროცესის სწორად წარმართვაში, ამ მხრივ რა მდგომარეობაა დღესდღეობით, რა ხელის შემშლელი ბარიერები არსებობს ადვოკატისათვის, რის გამოც ის თავს დისკრედიტირებულად გრძნობს?

საბჭოურ სასამართლოში ადვოკატის ფუნქციები მართლაც შეზღუდული იყო, დღეს თითქოს ქართული კანონმდებლობით ეს კომპენსირებულია. ჩვენ მივიღეთ ახალი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, რომელიც იყო ერთი ცდა, რომ ჩვენ მიგვეღო დემოკრატიული კანონი. მაგრამ რა მოხდა? ჩვენ პირწმინდად მოვატყუეთ ევროსაბჭო, მივიღეთ ეს კოდექსი, რომ მივეღეთ ევროსაბჭოში და რამდენიმე კვირის შემდეგ კი შევცვალეთ ეს დებულებები. ამით არა მარტო ევროსაბჭო, არამედ საკუთარი კონსტიტუცია მოვატყუეთ. ამ საპროცესო კანონში ჩავწერეთ ისეთი

დებულება, რომელიც კონსტიტუციას ეწინააღმდეგება. ამ კანონში წერია, რომ ადამიანის დაკავება შეიძლება სამი საათი. საპროცესო კოდექსში კი – თორმეტი, არ შეიძლება, კონსტიტუციას ეწინააღმდეგებოდეს კანონი. ეს არის მკვეთრი ფაქტი, რომელიც ზედაპირზე დევს. ამავდროულად ხდება პროცესის გაუბრალოება, დაუშვებლად გამარტივება, რაც ადვოკატისათვის საშინელებაა. სისტემატურად ადგილი აქვს პროცესის გადადება-გადმოდებას, გაგრძელების საკითხი გაგებულია ისე, როგორც მოსამართლის პირადი უფლება, ხშირად ხდება სასამართლო პროცესის არასამუშაო დროს ჩატარება, რაც საზიანოა ადვოკატებისა და მართლმსაჯულებისათვის. სასამართლოში თავი მოიყარა საოცრად დიდმა რაოდენობამ საქმეებისა, რომელთა განხილვა დაწყებულია, მაგრამ დასასრული არ უჩანს, ასევე ადვოკატის საქმიანობის მოსამართლის თანაშემწის ინსტიტუტი. თუმცა ამაში ბევრი არ მეთანხმება, მაგრამ მე ასე მიმაჩნია, საბჭოურ სასამართლოში მოსამართლესთან კონტაქტი ადვოკატს აკრძალული არ ჰქონდა. ახლა მოსამართლე რაღაც გალიაშია მოთავსებული და შუამავალი გვყავს. ვინ იცის, რამდენად სწორად მიაქვს მას მოსამართლესთან ამბავი ან რამდენად სწორად მოაქვს მისგან ნათქვამი. ეს ართულებს საქმეს, ართულებს ურთიერთობებს. ის გარემოება, რომ ადვოკატს უფლება არა აქვს მოსამართლესთან მივიდეს და საქმეზე დაელაპარაკოს, ძალზე უარყოფითად მოქმედებს ადვოკატის ავტორიტეტზე.

რამდენად მიზანშეწონილად მიგაჩნიათ კანონის მიღება „ადვოკატის შესახებ“, ანუ უნდა არსებობდეს თუ არა რაღაც წესი, რომელსაც დაექვემდებარება ადვოკატი?

ეს თავისთავად უარყოფითად მოქმედებს ადვოკატის საქმიანობაზე. არავითარი კანონი ადვოკატისათვის საჭირო არ არის. ადვოკატურა არის კერძო სამართლის სუბიექტი და ის თავის დებულებას თვითონ მიიღებს. მას არ სჭირდება პარლამენტისა და სახელმწიფოს მიერ მიღებული არავითარი კანონი. მე ვმუშაობ კერძო პირის ინტერესების დასაცავად სახელმწიფოს წინააღმდეგ. რატომ უნდა დამინეროს კანონი სახელმწიფომ? თუ რამე სხვა ფუნქცია მაქვს, გამარკვიეთ!

ბატონო გოგმარ, ასევე მუშაობს ადვოკატების წინააღმდეგ გამოცდების დაწესება, ამის მიმართ რა დამოკიდებულება გაგაჩნიათ?

აქაც ვთვლი, რომ ეს არის არასწორი მიდგომა ადვოკატების

მიმართ წმინდა ლოგიკის თვალსაზრისით. როგორ შეიძლება, მე ვიყო ათეულობით წელი ადვოკატი და იმისათვის, რომ კელავ მომენიჭოს ადვოკატის უფლება, გამოცდა უნდა გავიარო. დაუშვავთ, ვერ ჩავაბარე. გამოდის, რომ მთელი ეს წლები მითაღლითია, მომიტყუებია ხალხი, ყოველი გამოცდა გულისხმობს იმას, რომ რაღაც უფლება მოიპოვო. გამოცდას აბარებენ და ინსტიტუტში ეწყობიან, ან თანამდებობას ლეზულობენ, რისთვის ვაბარებ გამოცდას, თუ შედეგი ამისა იგივე იქნება, რაც დღეს ვარ?

ბატონო გოგმარ, როგორია თქვენი ინდივიდუალური დამოკიდებულება განსასჯელის მიმართ?

ადამიანები დამნაშავეებად არ იბადებიან. მხოლოდ ცხოვრების პირობები, სოციალური ყოფა თუ რაღაც პირადი პრობლემები აქცევს მათ დამნაშავეებად. 99% ადამიანებისა სრულფასოვანი ბუნებით იბადებიან, შემდეგ ხდებიან გარემოების მსხვერპლნი, 1%-ში თუა მხოლოდ კოდირებული დამნაშავეის ბუნება, მაგალითად მოაქვთ, რომ ბევრი მატერიალურად უზრუნველყოფილ გარემოში ხშირად უფრო მეტი დამნაშავეები არიან, ვიდრე გაჭირვებულ ყოფაში გაზრდილი ადამიანები. ვფიქრობ, რომ ეს პრიმიტიული მიდგომაა.

ბატონო გოგმარ, ერთ-ერთ საკმაოდ გახმაურებულ პროცესზე თქვენ ბრძანდებოდით ბატონ ჯაბა იოსელიანის ადვოკატი. საზოგადოებაში იყო აზრი, რომ ეს იყო საუკუნის პროცესი, თქვენ რა დამოკიდებულება გაგაჩნიათ ამის მიმართ?

მე არ მესმის ეს ცნება. საუკუნის პროცესი ყველაზე მნიშვნელოვანია ალბათ თავისი გაგებით. ეს პროცესი კი მნიშვნელოვანი იყო ალბათ ბრალდების სიმძიმით, გავლენით, პოლიტიკური მნიშვნელობით. უდავოდ საუკუნის პროცესი იყო პროცესუალური დარღვევითა და კანონის აბსოლუტური აგდების თვალსაზრისით, რომელიც არაფრით არ ჩამორჩებოდა 1937 წლის პროცესებს, როდესაც დაცვის უმაღლესი პრინციპები ფეხქვეშ იყო გათელილი.

რატომ მოხდა, რომ ჯაბამ თავისი ცხოვრების პირველი ნახევარი დამნაშავეების სამყაროს დაუკავშირა და ლიდერიც კი გახდა ამ დარგში?

ამას თავისი მიზეზები აქვს. ბუნებით ლიდერი იყო და მოხდა ისე, რომ ისეთ გარემოცვაში გაიზარდა, სადაც ეს ტრადიცია არსებობდა. 39 წლისა ყველა ქურდული რეგალიებით იყო შემკული,

შემდეგ წავიდა და სკოლაში მეცხრე კლასში დაჯდა, დაამთავრა სკოლა, უმაღლესი, დაიცვა დისერტაცია და გახდა პროფესორი. პოლიტიკურ მოძრაობაში ის კრიმინალიდან კი არ მოსულა, არამედ პროფესორის სავარძლიდან.

ასე რომ, ადამიანები დამნაშავეებად არ იბადებიან, ამიტომაც სჭირდებათ მათ თანადგომა, როდესაც გარემოება მათ დანაშაულის პირისპირ დააყენებს.¹⁸⁶

ესაუბრა ჟურნალისტი ირმა ახალაია

¹⁸⁶ ჟურნალი „ადეოკატი და მართლმსაწულები“ 2002 წ. № 4

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის დეკანს, პროფესორ ბატონ რომან შენგელიას

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით გულითადად გილოცავთ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის 80 წლის იუბილეს.

იურიდიული ფაკულტეტის იუბილე მნიშვნელოვანი და საამაყოა არა მარტო ჩვენთვის, ამ ფაკულტეტის კურსდამთავრებულთათვის, არამედ მთელი ქვეყნის საზოგადოებისათვის, რადგან სწორედ იურიდიული ფაკულტეტი იყო და არის ქვეყნის იურისტთა სამსახედო, რომლებიც ქმნიან ქართული სამართლებრივი სახელმწიფოს მტკიცე დასაყრდენს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა და იურიდიული ფაკულტეტის ერთ-ერთი უმთავრესი დამაკავშირებელი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილია.

საქვეყნოდ ცნობილია, რომ სახელმწიფო უნივერსიტეტის მამებმა იურიდიული ფაკულტეტის დასაფუძნებლად რუსეთიდან მოიწვიეს იმ დროისათვის უკვე ცნობილი ადვოკატი, პეტერბურგის ადვოკატთა ოქროს ხუთეულში შემავალი ბატონი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, რომელმაც სოციალ-ეკონომიური ფაკულტეტის იურიდიული განყოფილება დააარსა და სათავე დაუდო დღევანდელ იურიდიულ ფაკულტეტს. ამის პარალელურად, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი 1922 წლის 23 ნოემბერს ჩაირიცხა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პირველ შემადგენლობაში და მისი ხელმძღვანელობით ქართული ადვოკატურის განვითარება სწორი და შეუქცევადი გზით წარიმართა. ბატონი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, როგორც ადვოკატი, ადამიანის უფლებათა დაცვის სიმბოლოდ იყო მიჩნეული.

ამიტომაც კანონზომიერად ვთვლით იმ ურთიერთობას, რაც წლების მანძილზე და განსაკუთრებით კი უკანასკნელ პერიოდში ჩამოყალიბდა იურიდიულ ფაკულტეტსა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს შორის, რაც გამოიხატა ერთობლივად არაერთი სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციის ჩატარებაში და სხვადასხვა მიმართულებით მჭიდრო ურთიერთთანამშრომლობაში.

იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს, სტუდენტებსა და ყველა მის კურსდამთავრებულთ გილოცავთ 80 წლის

იუბილეს. გისურვებთ წარმატებას პროფესიულ საქმიანობასა და პირად ცხოვრებაში.

ღრმა პატივისცემით, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის გაფართოებული სხდომის

დადგენილება

17 იანვარი, 2003 წელი

ოქმი № 2

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საიუბილეო 80 წლისთავთან დაკავშირებით ადვოკატთა კოლეგიის ცალკეული წევრებისათვის საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საპატიო წევრის წოდების მინიჭების შესახებ

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საიუბილეო 80 წლისთავთან დაკავშირებით ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს, რომლებსაც განსაკუთრებული ღვაწლი მიუძღვით ქართული საადვოკატო სკოლის განვითარებაში, ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის საქმეში – მიენიჭოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საპატიო წევრის წოდება, გამოეცხადოთ მადლობა, გადაეცეთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის სიგელი და სამახსოვრო საჩუქარი აბულაძე ნორას, ბეგიაშვილ ნადეჟდას, გოქსაძე თემურს, ინდოშვილ გენრიხს, მალრაძე რამაზს, რევაზიშვილ ლამარას, სოხაშვილ შალვას, ფეიქრიშვილ ნოდარს, გვიშიან თემურს, რეხვიაშვილ იასონს, ყავრელიშვილ გურამს, რეხვიაშვილ რაჟიკოს, პაპიაშვილ შოთას, ქიტიაშვილ ცისანას, პიტავა რუსუდანს, ჯიმშელაძე გულიკოს, ჭაფიძე მედეას, წითლაძე ნატოს, გოგობერიშვილ აკაკის, ველიაშვილ ვახტანგს, მახარაძე დიმიტრის, მარხულია ზაურს, ელიაშვილ ნუგზარს, ქარელი გოგის, სოფრომაძე ცირას, ფირცხალავა შოთას, პაპულაშვილ ჯემალს, ჯოგლიძე თამარს, შალიკიან ოთარს, გორგასლიძე სერგოს, კობხრიძე გიორგის.

დადგენილება ცნობისათვის გაეგზავნოთ საქართველოს რაიონისა და ქალაქის ადვოკატურებს.

სხდომის თავმჯდომარე ნ. ბირკაია

უნდა ჰყავდეს თუ არა საქართველოს ადვოკატთა კორპუსს ლობი პარლამენტში

ინტერვიუ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარესთან ბატონ ნუგზარ ბირკაიასთან

მედიისათვის ცნობილი გახდა, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტში ამ ერთი თვის წინ მიმდინარეობდა მსჯელობა იმის თაობაზე, რომ ადვოკატთა კოლეგიამ მიიღოს აქტიური მონაწილეობა მომავალ საპარლამენტო არჩევნებში. ის გარემოება, რომ საქართველოს მოქალაქე, ეს იქნება ადვოკატი თუ სხვა პროფესიის წარმომადგენელი, მონაწილეობას მიიღებს საპარლამენტო არჩევნებში, რაიმე განსაკუთრებულ ყურადღებას არ უნდა იწვევდეს, მაგრამ ამ შემთხვევაში საკითხისა და მოსაზრების დაზუსტების მიზნით მივმართეთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს ბატონ ნუგზარ ბირკაიას, რათა განემარტა ხსენებული ჩანაფიქრი...

ნ. ბირკაია: – საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში დღეისათვის გაერთიანებულია 1315 ადვოკატთა კოლეგიის წევრი და 90 სტაჟიორი. ადვოკატთა კოლეგია იურისტთა ნებაყოფლობითი გაერთიანებაა და ქმნის საადვოკატო სისტემას საქართველოში.

სწორედ ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ღვიძლი საქმეა ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვა, სწორედ ადვოკატები ითხოვენ ხელისუფლების ყველა შტოს წარმომადგენლებისაგან კანონის უპირობო შესრულებას, სწორედ ადვოკატები არიან ის პროფესიონალი იურისტი-დამცველები, რომელთათვის კანონის უზენაესობა, როგორც იტყვიან, ძვალსა და რბილშია გამჯდარი. თუ გადავხედავთ დასავლეთის მონინავე ქვეყნების გამოცდილებას, მათი პარლამენტები სწორედ ადვოკატ-იურისტებით არის ძირითადად დაკომპლექტებული. ყოველივე ზემოხსენებული გვაძლევს იმის საფუძველს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, ადვოკატთა კორპუსს ჰყავდეს თავისი წარმომადგენლები საქართველოს პარლამენტში. ვფიქრობთ, ამით მოიგებს ჩვენი ქვეყანა, საზოგადოება, პარლამენტი, რომ კანონის მცოდნე ადამიანები შევლენ იმ სტატუსში, სადაც აუცილებელია სამართლის ცოდნა და მჭევრმეტყველება. პარლამენტი, თავისთავად, პროფესიონალთა კრებულად უნდა იქცეს.

თუკი ადვოკატი გახდება პარლამენტარი, იგი ალბათ ამავდროუ-

ლად ადვოკატების ინტერესებს დაიცავს?

ამაში ნამდვილად არაფერი იქნება ცუდი. საქართველოს ადვოკატთა კორპუსს უნდა ჰყავდეს ლობი საქართველოს პარლამენტში, დღეს ამის საჭიროება აშკარად იგრძნობა. თუკი ადვოკატი არის დემოკრატიის ნაყოფი, მაშინ დემოკრატიული ქვეყნის პარლამენტში ადვოკატები ნამდვილად უნდა სჭარბობდნენ, დამერწმუნეთ, ჩვენი ქვეყანა, საზოგადოება ამით მხოლოდ მოიგებს.

როგორ აპირებთ თქვენი მიზნის განხორციელებას, დამოუკიდებლად მიიღებთ არჩევნებში მონაწილეობას?

არც ისეთი გულუბრყვილონი ვართ, რომ ამ მცირე მონაკვეთში პრეტენზია გამოვთქვათ საპარლამენტო არჩევნებში დამოუკიდებელ მონაწილეობაზე, ჩვენ ვფიქრობთ, რომ გავერთიანდეთ იმ პოლიტიკურ ძალასთან, რომლისთვისაც კანონი, ადამიანის უფლებათა დაცვა, ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა უპირველესი პრიორიტეტია. იმასაც გეტყვით, რომ ის პოლიტიკური ძალა, რომელსაც ადვოკატთა კოლეგიის 1400 ადვოკატ-იურისტი გაუმაგრებს მხარს, ნამდვილად გადალახავს 7% საარჩევნო ბარიერს.¹⁸⁷

ჟურნალისტი ირმა ახალაია

¹⁸⁷ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №5.

შეძლებს თუ არა პარლამენტი წლის განმავლობაში ადვოკატთა შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანას

ქართველი ადვოკატებისათვის ყველაზე აქტუალურ საკითხს სადღეისოდ „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანის უფლებათა დამცველნი გულისყურით ელიან პარლამენტის გადანყევტილებას, შევა თუ არა კანონპროექტი ცვლილება, დეპუტატები, რატომღაც, საერთოდ არ ჩქარობენ ამ საკითხის განხილვას. შექმნილი ვითარების მეტი სიცხადისათვის პარლამენტარებს მივმართეთ: ვალერი გელბახიანი.

ბატონო ვალერი, როგორ ფიქრობთ, მოახერხებს თუ არა წელს პარლამენტი კანონპროექტის განხილვას?

ადვოკატთა შესახებ კანონპროექტის მეორე მოსმენით განხილვა პარლამენტის სამუშაო გეგმაში ჯერ კიდევ გასული წლის შემოდგომისთვის ჩაისვა. თქვენ ალბათ მოგეხსენებათ, რომ საგაზაფხულო სესიაზე მეორე მოსმენის დროს ეს კანონპროექტი მხარდაჭერილი არ იქნა, ვინაიდან იგი არსებითად განსხვავდებოდა იმ ნაწილისაგან, რომელიც მხარდაჭერილ იქნა პირველი მოსმენის დროს.

რა არსებითი განსხვავებები იყო?

პირველი მოსმენის შესწორებები ითვალისწინებდა ერთიანი ასოციაციის იდეას, რომელშიც შედიოდა ავტონომიური რესპუბლიკის ადვოკატთა ასოციაციები ერთიანი სიით. ხოლო ამ ყველაფერზე კონტროლი უნდა ჰქონოდა ეროვნულ ასოციაციას. ამავე დროს, შესწორების მთავარი იდეა იყო გამოყოფილიყო ისეთი პირობები და კატეგორიები, რომ ადვოკატი გათავისუფლებულიყო გამოცდებისაგან. ასეთი მოსაზრებები იდო პირველ ვარიანტში, მეორე მოსმენის დროს, როდესაც ადვოკატებმა გამოთქვეს მოსაზრებები და პრეტენზიები იმის გამო, რომ მათ დაუკითხავად შემოიტანეს პირველი მოსმენით კანონპროექტი, ჩვენ მათთან ერთად შევიმუშავეთ ახალი მოდელი, რომელიც უკვე ითვალისწინებდა არა ერთიანი ეროვნული ასოციაციის შექმნას, არამედ მრავალი ასოციაციის იდეას. რაც შეეხება ადვოკატთა სიებს, ისინი რეგისტრირებული უნდა ყოფილიყო იუსტიციის სამინისტროში. ამ პროექტის მიხედვით, არც ერთი ადვოკატი გამოცდას არ გადიოდა და ავტომატურად იძენდა ადვოკატის სტატუსს, სამწუხაროდ, კანონის პროექტი არ იქნა მხარდაჭერილი და პარლა-

მენტის ბიუროს მითითებით იურიდიულ კომიტეტს დაევალა, მოემზადებინა შესაბამისი შესწორებები პირველ ვარიანტთან დაკავშირებით და გამოტანილიყო დახვეწილი სახით მეორე მოსმენისათვის საშემოდგომო სესიაზე. გადანყდა, რომ კანონპროექტზე ძირითადად მე მემუშავა, მაგრამ შემოდგომაზე ავტოკატასტროფაში მოხვედრი, რის გამოც ჯანმრთელობა შემერყა და ფიზიკურად ვერ შევძელი პარლამენტში მისვლა. ამ მიზეზის გამო გაჭიანურდა ამ საკითხის განხილვა. უახლოეს დღეებში იურიდიულ კომიტეტში განვიხილავთ ამ კანონპროექტს და თუ კომიტეტი დადებით გადაწყვეტილებას მიიღებს, ჩვენ აუცილებლად შევიტანთ საგაზაფხულო სესიაზე განსახილველად, მოესწრება თუ არა წელს, ეს დამოკიდებულია იმ რიგითობაზე, რაც პარლამენტშია შექმნილი. უკვე უამრავი კანონპროექტია გამზადებული, მაგრამ პარლამენტი ვერ ასწრებს განხილვას. ვინაიდან ამ კანონს კენჭი აქვს ნაყარი და პირველი ვარიანტიც მხარდაჭერილია, შევეცდებით მივაღწიოთ იმას, რომ, როგორც წელს მოხდეს მისი განხილვა. აქ პრობლემა ნამდვილად აღარ უნდა იყოს.

როგორ ფიქრობთ, პარლამენტის მხრიდან გაჭიანურების გარდა, სხვა რა ხელის შემშლელი პირობებია ამ საკითხის დროული მოგვარებისთვის?

ამ მიმართებით მნიშვნელოვნად არის გასათვალისწინებელი ის ფაქტიც, რომ ჩატარდა რამდენიმე საერთაშორისო და ადგილობრივი კონფერენცია, რომლებზეც გამოიკვეთა სამწუხარო რეალობა. ადვოკატთა კორპორაციები ვერ ახერხებენ ერთიანი პოზიციების შეჯერებას. მათ ისიც არ უნდათ, მაგალითად, გამოიყენონ სხვა ქვეყნების გამოცდილება. გერმანიაში მთლიანად საგამოცდო სისტემაზეა აგებული როგორც ინსტიტუციონალური ნაწილი, ისევე ადვოკატურის სტატუსის მინიჭების პროცედურები, მაგრამ იქაც კი, როცა ბერლინის კედელი დაინგრა, ავტომატურად მიანიჭეს ადვოკატის სტატუსი ყველას, ვინც მანამდე ეწეოდა პროფესიულ საქმიანობას საადვოკატო სფეროში. არანაირი ხელახალი გამოცდა და ტესტირება არ მოუთხოვია მათთვის არავის. ყველა გერმანულ ასოციაციაში გაანერვიანეს. ასევე მინდა აღვნიშნო ისიც, რომ რუსეთის კანონი ყველა ადვოკატს ათავისუფლებს ტესტირებისა და გამოცდებისაგან. როდესაც რუსეთმა კანონში ცვლილებები შეიტანა, პირდაპირ განაცხადა, ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს ავტომატურად ენიჭებათ სტატუსიო. ერთადერთი ქვეყანა, სადაც ვერა და ვერ ჩამოყალიბდნენ ადვოკატები ერთიან აზ-

რზე, ეს არის საქართველო.

ჩამოსულია ამერიკის იურისტთა ასოციაცია, რომელიც გამოთქვამს მზადყოფნას დაგვეხმაროს ლიტერატურით, ტესტების შედგენით, საგამოცდო პროცედურების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შექმნით, ფინანსური თვალსაზრისით, მაგრამ პრობლემა ის გახლავთ, რომ ეს საკითხი ჯერ კიდევ საკმაოდ საეჭვო სტადიაზეა. თუნდაც იმ მიმართებით, რომ ადვოკატი თავისუფალი პროფესიის წარმომადგენელია და სახელმწიფო ერევა მათი შერჩევის საკითხებში. ჩვენ ვფიქრობთ, ადვოკატი თავისუფალი პროფესიის წარმომადგენელია და მისთვის გაცილებით იოლი უნდა იყოს ბაზარზე გასვლა სეგმენტის მოპოვების მიზნით. ამიტომ ამ კანონპროექტის მიზანი უნდა იყოს ადვოკატის სტატუსის მოპოვების გამარტივება. ჩვენ ასე ვფიქრობთ, რამდენად დაუჭერს მხარს პარლამენტი ამ მოსაზრებას, ეს უკვე სხვა საკითხია.

კობა დავითაშვილი

მე არ ვთვლი, რომ ეს კანონი შესწორებებს მოითხოვს, შეგახსენებათ იმასაც, რომ კანონპროექტში შესწორებების შეტანა მეორე მოსმენით არ გავიდა.

ვახტანგ რჩეულიშვილი

წელს პარლამენტმა ნამდვილად უნდა მოახერხოს კანონპროექტში შესწორებების შეტანა, მაგრამ მინდა გითხრათ, რომ პარლამენტი წინა საარჩევნო მზადებაშია და ეს საკითხი აღარავის ახსენდება. თუმცა, ვფიქრობ, კანონპროექტში შესწორებების შეტანა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი იქნებოდა დემოკრატიულობის თვალსაზრისით.

გურამ შარაძე

წესითა და კანონით პარლამენტმა წელს აუცილებლად უნდა შეიტანოს კანონპროექტში შესწორებები. მე პირადად ნამდვილად ვუჭერ მხარს მის მიღებას, მაგრამ საკითხავი რა არის იცით? არის კი დღეს პარლამენტი საკანონმდებლო ორგანო? დღევანდელი პარლამენტისგან ყველაფერია მოსალოდნელი, მით უმეტეს, ახლა, როდესაც საარჩევნო ეიფორიის გამო ვინ სად, რას აკეთებს, კაცმა არ იცის.

მაია ნადირაძე

ძალიან მეეჭვება, ამ პარლამენტმა რაიმე სალი გადამწყვეტილება მიიღოს.

ანზორ აბრალავა

ამაზე პასუხის გაცემა რთულია. თუნდაც მიიღოს პარლამენტმა გადაწყვეტილება და შეიტანოს ეს ცვლილებები. რა მნიშვნელობა აქვს ამ ყველაფერს, ქვეყანაში კანონის აღსრულების გარემო მაინც არ არის.

ელიზბარ ჯაველიძე

საერთოდ პარლამენტის მუშაობა ამოუცნობია. არავინ არ იცის, რომელ კანონპროექტს არ მიიღებენ, რომელს მიიღებენ და რომელს გამოიტანენ. ახლა კიდევ არჩევენბია მოახლოებული და თითქმის ყველა დეპუტატი ამით არის დაკავებული. ფეიქრობ, საპარლამენტო მუშაობისთვის ნაკლებად მოიცლიან, ამიტომ ადვოკატთა შესახებ კანონპროექტში შესწორებების შეტანა შესაძლოა წელს ვერ მოხერხდეს.

ზაქარია ქუცნაშვილი

საკმაოდ რთული თემატიკაა იმიტომ, რომ ამ საკითხთან დაკავშირებით ძალიან ბევრი განსხვავებული აზრია. დღეს მოქმედი კანონის მიხედვით ადვოკატები ტესტირებას ექვემდებარებიან, თუმცა ბევრი მიიჩნევს, რომ უკვე მოქმედი, პროფესიაში შესული ადვოკატები ტესტირებასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს არ უნდა დაექვემდებარონ, სწორედ ამ მიზნით იქნა განპირობებული კანონპროექტში შესწორებებისა და დამატებების მოთხოვნა, რომელიც პარლამენტის მიერ ჯერჯერობით არ იქნა გათვალისწინებული.

ადვოკატი თავისუფალი პროფესიის წარმომადგენელია, რომელიც სახელმწიფოს მხრიდან არ ფინანსდება, ამიტომ სახელმწიფოს არც სამართლებრივი და არც მორალური უფლება აქვს მოითხოვოს, გამოცდების ჩაბარება. მინდა გითხრათ, რომ პარლამენტში არის ჯგუფი დეპუტატებისა, რომლებიც ადვოკატთა პროფესიას მართლაც დამოუკიდებლად მიიჩნევენ და მზად არიან მხარი დაუჭიროონ კანონპროექტში შესწორებების შეტანას.

პროგნოზის გაკეთება იმის თაობაზე, განიხილავს თუ არა წელს პარლამენტი ადვოკატთა შესახებ კანონს, ძნელია, იმიტომ, რომ დანყებულია წინასაარჩევნო კამპანია, რაც დეპუტატთა დიდი ნაწილისთვის უმთავრეს საზრუნავს წარმოადგენს.¹⁸⁸

ჟურნალისტი ზათუნა ბახტურიძე

¹⁸⁸ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2003, №5.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სახელმწიფოსა და სამართლის ინსტიტუტის თაოსნობითა და აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს, ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალური ევროპისა და ევრაზიის სამართლებრივი ინიციატივის, ეუთოს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის ბიუროს, გაერთიანებული სამეფოს, გერმანიის ტექნიკური დახმარების საზოგადოებისა და საფრანგეთის საელჩოს დაფინანსებით 2003 წლის 15 თებერვალს თბილისში, შერატონ მეტეხი პალასში გაიმართა კონფერენცია, (იურიდიული პროფესიის შესახებ), სადაც სიტყვით გამოვიდნენ პროფესორი გია ხუბუა, ამერიკის, გერმანიისა და საფრანგეთის ელჩები, ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალური ევროპისა და ევრაზიის სამართლებრივი ინიციატივისა და გაერთიანებული სამეფო, გერმანიის ტექნიკური დახმარების საზოგადოების სამხარეო დირექტორები, აზერბაიჯანის ადვოკატთა კოლეგიის წარმომადგენლები. უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემ, ბატონმა ლადო ჭანტურიამ მოხსენება გააკეთა თემაზე „იურიდიული პროფესია და მისი მნიშვნელობა სამართლებრივ საზოგადოებაში“. აქვე წარმოდგენილ იქნა გერმანელი, ფრანგი და ამერიკელი ექსპერტების პრეზენტაციები მათი ქვეყნების იურიდიული პროფესიის მოდულების შესახებ. ამის შემდეგ გაიმართა მსჯელობა, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს იურიდიული პროფესიის ყველა განშტოების წარმომადგენელმა, ადვოკატებმა, პროკურორებმა, იუსტიციის სამინისტროს, იუსტიციის საბჭოსა და ადამიანის უფლებათა დამცველი ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა, პარლამენტის წევრებმა, სამართლებრივი საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა.

ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ბატონი ნუგზარ ბირკაია საერთაშორისო ორგანიზაციის მუშაობას ასე აფასებს: – საკმაოდ შედეგიანი იყო. ამერიკის, გერმანიისა და საფრანგეთის წარმომადგენლებმა შემოგვთავაზეს თავიანთი ქვეყნების მოდელები, აზრი გამოთქვეს იურიდიულ პროფესიასთან დაკავშირებულ ისეთ საკითხებზე, როგორიც არის ადვოკატურის სტრუქტურული მოწყობა, იურიდიული პრაქტიკის განხორციელების უფლების მოპოვება,

იურისტთა პროფესიული ეთიკა.

ამ კონფერენციაზე პირველი მცდელობა იყო იმისა, რომ საერთო აზრი გამოთქმულიყო საქართველოში არსებული ადვოკატთა გაერთიანებების შესახებ. მოგეხსენებათ, რომ ჩვენს ქვეყანაში ადვოკატთა კოლეგიის გარდა ფუნქციონირებს სხვა საადვოკატო გაერთიანებები, ფირმები და ასოციაციები, რომლებიც მნიშვნელოვნად ანგარიშგასაწევია, გამოიკვეთა ის სამწუხარო ფაქტიც, რომ ადვოკატურის სტრუქტურულ მოწყობაზე დღეს ერთიანი აზრი თავად ადვოკატთა კორპუსში არ არსებობს, სწორედ აქედანაა გამომდინარე ადვოკატთა შესახებ კანონის პრობლემა. თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ ერთიანი უარყოფითი აზრი ჩამოყალიბდა ადვოკატთა ტესტირებასთან მიმართებით. მათ მიზანშეწონილად მიიჩნიეს, გამოცდები და ტესტირება განხორციელდეს მხოლოდ იმ პირთა მიმართ, რომლებიც ადვოკატთა პროფესიაში შესასვლელად ემზადებიან.

მიუხედავად იმისა, რომ კონფერენციაზე წარმოდგენილი იყო სამი ქვეყნის მოდელი და ქართველ იურისტებს ფართო არჩევანის საშუალება ჰქონდათ, მათ მართებულად მიიჩნიეს ახალი მოდელის ჩამოყალიბება, რომელიც შესაბამისი იქნებოდა ქართული კულტურის, ტრადიციების, ისტორიისა და ქვეყანაში არსებული ვითარებისა.

საერთაშორისო კონფერენციის გაგრძელებად და საუკეთესო შედეგად პრეზიდენტის თავმჯდომარე საქართველოს ადვოკატთა ერთობლივ ნაყოფიერ მუშაობას მიიჩნევს. იმედოვნებს, რომ ადვოკატებს შორის დღეს არსებული უნდობლობა წარსულში დარჩება და საბოლოოდ ერთიან, ძლიერ ძალად ჩამოყალიბდებიან....

კონფერენციას ასევე შედეგიანად მიიჩნევს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის წევრი, ცნობილი ადვოკატი ქალბატონი ა. პატარავა, როგორც მან აღნიშნა, ფრანგმა, გერმანელმა, ამერიკელმა და აზერბაიჯანელმა იურიდიული პროფესიის წარმომადგენლებმა ქართველ კოლეგებთან ერთად საკმაოდ ნაყოფიერად იმუშავეს. შეიქმნა სამი მუშა ჯგუფი, რომლებმაც რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი განიხილეს, მათ გაამახვილეს ყურადღება ისეთ პრობლემატურ თემაზე, როგორიც არის გამოცდები და ტესტირება. გამართულ პოლემიკაში გამოვლინდა ჭეშმარიტება და ყველამ ცალსახად დაუჭირა მხარი მოსაზრებას, რომ კოლეგიაში განვერიანებულ ადვოკატებს არ უნდა ჩაუტარდეთ ტესტირება. ამ მიმართებით ყველაზე თვალსაჩინო იყო გერმანელი და აზერბაიჯანელი კოლეგების თანადგომა. საინტერე-

სო გახლდათ გერმანელი იურისტის, რუდოლფ ლაუდას მოხსენება, რომელშიც მან ბერლინის კედლის დანგრევის დროს მომხდარი ფაქტი გაიხსენა და საზოგადოებას შეახსენა, რომ დასავლეთ და აღმოსავლეთ გერმანიის გაერთიანების დროს აღმოსავლეთ გერმანიის ათას ორასი ადვოკატი ყოველგვარი ტესტირებისა და გამოცდების გარეშე დატოვებულ იქნა თავის სტატუსში.

ქალბატონი ია, მართალია, მიესალმება ადვოკატურის სფეროში რეფორმების განხორციელებას, მაგრამ მისთვის მიუღებელია ისეთი ფორმა, როგორსაც სახელმწიფო სთავაზობს ადვოკატებს (ტესტირებისა და გამოცდის სახით). იგი მიიჩნევს, რომ ადვოკატს თავისი საქმიანობის განხორციელებისა და დახვეწისათვის გამოცდა არ სჭირდება, მაგრამ, თუკი გარდაუვალ აუცილებლობას წარმოადგენს, ის უნდა ჩაატაროს არა იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ, არა სახელმწიფომ, არამედ თავად ადვოკატების მიერ შექმნილმა კომისიამ, ვინაიდან ადვოკატი დამოუკიდებელი პროფესიის მატარებელია და ის სახელმწიფოს წინაშე ანგარიშვალდებული არ უნდა იყოს, მისი მთავარი შემფასებელი მხოლოდ კლიენტია. კოლეგიაში გაერთიანებულ ადვოკატებს რომ გამოცდები და მავანთა მხრიდან ცოდნის შემოწმება არ ესაჭიროებათ, ამის დასტურად ის ფაქტიც საკმარისია, რომ ისინი იმ ადვოკატურის წარმომადგენლები არიან, რომელსაც 80 წლის ისტორია გააჩნია.

საუბრის დასასრულს ქალბატონმა იამ აღნიშნა, რომ უცხოელი კოლეგების მიერ შემოთავაზებული პროექტები ადვოკატურის მოწყობის თაობაზე, ფრიად საინტერესო იყო, თითოეულს თავისი ხიბლი ჰქონდა, თუმცა მიიჩნია, რომ დღეს საქართველოში არსებული ვითარებიდან გამომდინარე, სხვებთან შედარებით გერმანული მოდელი უფრო მისაღებია.

გერმანული მოდელის უპირატესობას აღიარებს ცნობილი ადვოკატი, ბატონი **ზურაბ ტაბიძე** და ნატრობს, მიმდინარე რეფორმა საქართველოშიც ასევე დემოკრატიულად ჩატარდეს. მან კონფერენციის მუშაობა შემდეგნაირად შეაფასა: საერთაშორისო კონფერენციის ყველაზე დიდი სიკეთე ის გახლავთ, რომ გამოიკვეთა აზრი, „თურმე ჩვენ

შეგვწევს უნარი ვიმოქმედოთ, ისე როგორც შეეფერება ღირსეულ პროფესიონალ ადვოკატს, დაწყებული პროცესზე გამოსვლით, დამთავრებული გამოძიებაში მონაწილეობით. რომ ქართული ადვოკატურა არასოდეს არ ყოფილა და არც დღეს არის „ნახირს მიშვებული“. ამის საფრთხე არც მომავალში გვემუქრება, თუ საშუალებას მოგვცემენ, თავად მივხედოთ ჩვენს საქმიანობას.

ჩემთვის ფრიად სასიხარულო იყო ის ფაქტი, რომ აზერბაიჯანის ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარემ და სხვა წევრებმა ცალსახად დაუჭირეს მხარი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარის მოთხოვნას იმის თაობაზე, რომ არანაირი გამოცდა არ ჩაუტარდეს მოქმედ ადვოკატს, ამგვარი კანონი განხორციელდეს მხოლოდ იურიდიული პროფესიის ახლად დაუფლების მსურველთათვის. ის ფაქტი, რომ ახლად მიღებულ კანონში უამრავი შესწორება იქნა შეტანილი და ეს პარლამენტმაც პირველივე მოსმენით გაიზიარა, კანონპროექტის დაუხვეწელობაზე მეტყველებს.

ამ მიმართებით ჩვენ მხარს გვიჭერს რუსეთის ადვოკატთა კოლეგია და შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაცია, საიდანაც ბატონმა ნუგზარმა ჩამოიტანა რეზოლუცია, რომელშიც წერია, რომ მოპოვებული უფლება შენარჩუნებული უნდა იყოს. კოლეგიის წევრ-ადვოკატების პროფესიონალიზმზე ისიც მეტყველებს, რომ დღეს სახეზე გვაქვს ორმოცდაათამდე გამამართლებელი განაჩენი.

მინდა შეგახსენოთ, უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის ბატონ ლადო ჭანტურიას მიერ პრესისა და ტელევიზიის საშუალებით გაკეთებული განაცხადი, – გამოცდებმა ვერ მოგვცა ჩამოყალიბებული, კვალიფიციური მოსამართლეო, აქედან გამომდინარე, ჩვენ ვაცხადებთ, რომ გამოცდა ვერც კვალიფიციურ ადვოკატს მოგვცემს.

მოგეხსენებათ, მოსამართლე და პროკურორი სახელმწიფო მოხელეები არიან, ამიტომ მათ არა აქვთ არჩევანის უფლება, ვალდებულნი არიან შეასრულონ დავალებები, მე კი, როგორც ადვოკატს არჩევანის უფლება მაქვს და შემიძლია, საკუთარი სურვილის მიხედვით, მთელი ჩემი ცხოვრება სისხლის სამართლის ერთ რომელიმე მუხლზე ვიმუშავო. მე რომ მოსამართლისა და პროკურორის მსგავსად გარკვეული ვადით ვყოფილიყავი არჩეული, სახელმწიფო უფლებამოსილი იქნებოდა ვადის გასვლის შემდეგ სხვა პირობა დაენიშნა, მაგრამ მე უვადოდ ვარ არჩეული და ასეთ შემთხვევაში, იუს-

ტიციის საბჭოს მიერ მოწყობილი გამოცდები, როგორი ფორმისაც არ უნდა იყოს ის, უფლებას მილახავს. არც პრეზიდენტს და არც პარლამენტს უფლება არა აქვს, შემინყვიტოს უფლებამოსილება, თუ არ დავარღვევ იმ ვალდებულებას, რაც ადვოკატს აკისრია.

შერატონ მეტეხი პალასში ჩატარებული საერთაშორისო კონფერენციის შესახებ ცოტა არ იყოს განსხვავებული და შეიძლება ითქვას კრიტიკული მოსაზრება დააფიქსირა ადვოკატმა, ბატონმა არჩილ ლორიაძე.

ეს კონფერენცია, – განაცხადა მან, – ერთ-ერთი პირველი თუ არა, იმ უიშვიათესაგანია, რომელიც იმართება ადვოკატთა პრობლემებთან დაკავშირებით (თუ არ ჩავთვლით ადვოკატთა კოლეგიის მიერ ორგანიზებულ კონფერენციებს), საინტერესო იყო იმ თვალსაზრისითაც, რომ მონაწილეობა მიიღო იურისტთა პროფესიის ყველა წარმომადგენელმა.

კონფერენცია თავისთავად მოწოდებული იყო იმისათვის, რომ გამოკვეთილიყო რაღაც პროგრესული, ამიტომ იგი განსაკუთრებით დიდი როლის შემცველი უნდა იყოს, მაგრამ მისი მუშაობის ეფექტი მართკონფერენციაზე არ არის დამოკიდებული, აქ მნიშვნელოვანი როლი ეკისრება ადვოკატთა კორპუსს, საზოგადოებას, თავად სახელმწიფოსაც, რომლისთვისაც დღეს ფაქტობრივად ინტერესმოკლებულია ადვოკატების საქმიანობა. თუ დღეს ისინი დაინტერესდნენ, მიზეზი ის კი არ იყო, რომ შეიგნეს ამ ინსტიტუტის დიდი მნიშვნელობა, არამედ იმიტომ, რომ ამ საკითხით დაინტერესდნენ უცხოური ორგანიზაციები, რომლებმაც უზარმაზარი გრანტები გამოყვეს და ჰაერში ფულის სუნი დატრიალდა. ამის შედეგი გახლავთ ის, რომ გამოცდომანიის ლანდი აისვეტა ჩვენს წინაშე. ის, რომ ადვოკატთა ინსტიტუტი უმნიშვნელოვანესია სახელმწიფოსათვის, ადამიანის უფლებების დაცვისათვის, ამაზე აქცენტი ფორმალურად კი კეთდება, მაგრამ, თუ კარგად დავუკვირდებით ამ კუთხით მომხდარ მოვლენებს, დავინახავთ, რომ ეს არის გარეგნული შირმა, ფარსი და მედლის უკანა მხარეს სულ სხვა ინტერესებია წარმოჩენილი. ეს აუცილებლად უნდა ვალიაოთ, ვინაიდან საზოგადოებაში შეინიშნება კანონზომიერება, რამდენიც არ უნდა დახუჭო თვალი, პრობლემა მაინც აქტუალური დარჩება. გურამიშვილის თქმისა არ იყოს, „მე კი ვმაღავ

მაგრამ, ჭირი თავის თავსა არ დამალავს".

მინდა აღვნიშნო ისიც, რომ კონფერენციაზე, როდესაც სამუშაო ჯგუფებად დანაწილდნენ, ერთ-ერთ ჯგუფში გამოცდებისა და ტესტირების საკითხი იხილებოდა. იქ გამოთქვეს მოსაზრება ალტერნატიული ვარიანტის სახით, სადაც გამოიკვეთა პოზიცია, რომ საადვოკატო საქმიანობაში უკვე შესული პირები დაფიქსირდნენ, როგორც ადვოკატები. სახელმწიფო ჩინოვნიკებისაგან განსხვავებით, ისინი აღარ ინიშნებიან, ამდენად, მათ დაუდასტურდათ თავიანთი პროფესია. შეიქმნება ახალი ასოციაცია და თავად გადანყვეტს გამოცდის ფორმას არჩევს თუ ტესტირებისას.

იქ იყო რამდენიმე ასპექტი, რომელიც ერთიანობაში უნდა იქნეს განხილული. გამოცდა ერთ-ერთი საკითხია იმ თემისა, თუ რა ფორმით უნდა მოხდეს ადვოკატთა რიგების შევსების უზრუნველყოფა, აქ უამრავ სხვა პრობლემასაც აქვს ადგილი, ასევე საინტერესოა როგორი უნდა იყოს ადვოკატთა სტრუქტურების ორგანიზაციული ფორმა, როგორ მოხდება მათი გაერთიანება, ინტერესების დაცვა. კონფერენციას შეზღუდული სამუშაო პროგრამა ჰქონდა. იმსჯელო მხოლოდ იმაზე, როგორ გახდეს ამა თუ იმ საქმიანობის უფლების მატარებელი და არ განიხილო, როგორი იქნება შენი უფლებები ამ სფეროში დაცული, ეს ცალმხრივობის შეგრძნებას ვერ მოგვისპობს, მაგრამ, სამწუხაროდ, კონფერენციას იმდენი დრო არ ჰქონდა, რომ ყველაფერზე კომპლექსურად გვემსჯელა.

ამ კონფერენციაზე ძირითადად საუბარი იყო იმაზე, თუ რა უნდა წარუდგინოს ადვოკატმა სახელმწიფოს, მაგრამ ჩვენ გვინტერესებს ისიც, რას მოგვცემს სახელმწიფო ადვოკატებს, რომ ნორმალურად განვახორციელოთ ჩვენი საქმიანობა. ახლა ერთი სასაცილო ფლირტი გაკეთდა, თურმე, ნუ იტყვით და, ადვოკატის დაკავების შემთხვევაში აუცილებლად უნდა ეცნობოს საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარეს. კი მაგრამ რას ნიშნავს ეს „ეცნობოს“, რაღაც გაურკვეველი ტერმინია. მერე რა თუ ეცნობება, შეიძლება გაზეთშიც დაინეროს, მაგრამ სირცხვილის მეტი რა იქნება?! თუ თავმჯდომარის მხრიდან რაიმე ზომა იქნება მიღებული, კი, ბატონო, თუ არადა, მე ვერ ვხედავ, რატომ უნდა ეცნობოს?!

ჩემი აზრით, აუცილებელია სერიოზული ყურადღება მიექცეს ისეთ საკითხებს, როგორიც არის მხარეთა თანასწორობის ინსტიტუტი, არავისთვის არ არის დასამალი, რომ სახელმწიფო სტრუქ-

ტურებს, პოლიციასა და პროკურატურას გაცილებით დიდი უფლებები გააგზავნიან ადვოკატთან შედარებით. მათ ჩვენგან განსხვავებით, მოწმეთა დაკითხვისას ცრუ ჩვენებებზე გაფრთხილება შეუძლიათ. თუნდაც ეს ოხერი საშვომანია ავიღოთ. ადვოკატი ვერ ახერხებს კანცელარიაში მივიდეს და განცხადება თავის დროზე შეიტანოს, რომ ვადები არ დაერღვეს. ასეთ საკითხზე არანაკლებ საინტერესო იქნებოდა მსჯელობა. ამის მერე ხელისუფლებას სინდისი დამშვიდებული ექნებოდა. როდესაც ის ჩვენ გვთხოვს, რაღაც პირობების დამაყოფილებას და ინტერესდება, ვართ თუ არა ღირსეულნი, მაშინ ისიც უნდა გვითხრან, ღირსეულს რა უფლებები გააჩნია და საერთოდ, ღირს თუ არა რაღაც ტესტების დაზუთხვა, დაზეპირება და ფორმალობების გავლა, შესრულება, თუ ვერ განვახორციელებ ჩემს საქმიანობას და დამოკიდებული ვიქნები ჩინოვნიკთა გადამწყვეტილებაზე, მეც და ბევრი სხვა განათლებული იურისტიც უარს იტყვის ამ პროფესიაზე, ის თავისი განათლებულობიდან და ინტელექტუალობიდან გამომდინარე, სხვა სამსახურსაც იშოვის და ამ უაზრობებს აღარ გამოეკიდება.

კრიტიკული მოსაზრება დააფიქსირა ადვოკატმა გულიკო ჯიმშელაძემაც.

საერთაშორისო კონფერენცია თემაზე – იურიდიული პროფესია სამართლებრივ საზოგადოებაში – საინტერესო იყო. ფიქრობ, განსახილველი თემატიკა აქტუალურია, რადგან ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე დემოკრატიზაციის პროცესი საფუძველს უყრის ახალი საკანონმდებლო ბაზის შექმნას, სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის იდეას, რომელიც, წმინდა იურიდიული გაგებით, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების ყოველმხრივ სრულყოფას გულისხმობს.

მნიშვნელოვანი იყო მუშაობა ცალკეულ ჯგუფებში, რომელიც მიეძღვნა ადვოკატურის სტრუქტურული მონყოფის, იურიდიული პრაქტიკის განხორციელების უფლების მოპოვების საფუძვლებს, იურისტთა (ადვოკატთა) პროფესიული ეთიკის საკითხებს.

ჩემი მოსაზრება ადვოკატურის სტრუქტურული მონყოფისა და იურიდიული პრაქტიკის განხორციელების უფლების მოპოვების საფუძვლების შესახებ შემდეგი გახლავთ:

2001 წლის 20 ივნისის საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“ არაკონსტიტუციურია, რადგან ის ხელყოფს იმ ადვოკატების პროფესიულ უფლებას, რომლებიც უკვე შესული არიან ადვოკატის პროფ-

ესიაში და არაერთი წლის განმავლობაში ენევიან საადვოკატო საქმიანობას.

ამ კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, პირს, რომელსაც გავლილი არა აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2003 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელება. თავისთავად იბადება კითხვა: – ნიშნავს თუ არა ზემოთ თქმული გარკვეული (საადვოკატო) საქმიანობის აკრძალვას, დღეს საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობით რა შემთხვევაში შეიძლება პირს აეკრძალოს გარკვეული საქმიანობა და რა წესით ხდება საქმიანობის აკრძალვა.

სადღეისოდ ადვოკატის პროფესიაში შესულმა ადამიანებმა ეს საქმიანობა მრავალი წლის წინათ ავირჩიეთ, თუ შეიძლება ითქვას, დავგეგმეთ ჩვენი მომავალი ცხოვრება (ღრმა სიბერის ჩათვლით), შევიძინეთ გამოცდილება, პროფესიული ჩვევები, ისიც უნდა ვთქვათ, რომ იმ დროს მოქმედი წესების სრული დაცვით მოვიპოვეთ საადვოკატო საქმიანობის უფლება. რატომ უნდა გვაიძულოს სახელმწიფომ, მთავრობამ ხელახლა მოვიპოვოთ იმ საქმიანობის უფლება, რომელიც სრულიად კანონიერად გვაქვს მოპოვებული?!

კონფერენციაზე მოწვეულმა ექსპერტებმა ისაუბრეს იმ თემაზე, თუ როგორ ხდება იურისტთა კადრების მომზადება; ითქვა იმის შესახებ, რომ მათი ქვეყნების მთავრობები მხოლოდ იმდენად ერევიან ადვოკატთა პროფესიული მომზადების საქმეში, რამდენადაც ეს ეხება საგანმანათლებლო სისტემას, ხოლო მას შემდეგ, რაც იურისტი იღებს საადვოკატო საქმიანობის უფლებას, იქ სახელმწიფო არანაირი ფორმით არ ერევა მათ საქმიანობაში.

ძირითადი პრინციპები ადვოკატთა როლის შესახებ, დამტკიცებულია „დანაშაულის თავიდან აცილებისა და დამნაშავეებისადმი მოპყრობის წესების“ შესახებ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მერვე კონგრესის მიერ (ჰავანა, კუბა, 1990 წლის 27 აგვისტო-7 სექტემბერი). ჩამოყალიბებულია დებულებები, რომელთა შესაბამისად მთავრობამ უნდა უზრუნველყოს სათანადო გარანტიები იმისა, რომ ადვოკატს ჰქონდეს სათანადო განათლება და ტრენინგის საშუალება.

ეს დებულება სრულიადაც არ გულისხმობს ადვოკატის პროფესიაში შესული ადამიანების გამოცდას სახელმწიფოს მიერ და საადვოკატო საქმიანობის უფლების ხელახლა მინიჭებას.

ამავე ძირითადი პრინციპების შესაბამისად, ადვოკატებს აქვთ უფლება თვითონ აირჩიონ პროფესიული ასოციაციის აღმასრულებელი ორგანო, რომელმაც თავისი ფუნქციები უნდა შეასრულოს გარედან ყოველგვარი ჩარევის გარეშე.

სადღეისოდ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში წარმოადგენს ასეთ ორგანოს, სამომავლოდ შესაძლებელია პროფესიული ასოციაციების შექმნა, ჩამოყალიბება, რომლებმაც თავიანთი ფუნქციები უნდა შეასრულონ ასევე ყოველგვარი გარედან ჩარევის გარეშე.

რაც შეეხება ადვოკატურის თანამშრომლობას ხელისუფლებასთან, ასეთი უნდა განხორციელდეს მხოლოდ იმ თვალსაზრისით, რომ მთავრობის მიერ უზრუნველყოფილ იქნეს პირობები, რომ ყველას მიუწვდებოდეს ხელი იურიდიულ მომსახურებაზე და ადვოკატებმა შეძლონ ყოველგვარი არაკანონიერი ჩარევის გარეშე მისცენ რჩევები და დაეხმარონ თავიანთ „კლიენტს“ კანონის, აღიარებული პროფესიული სტანდარტებისა და ეთიკური ნორმების შესაბამისად.

ადვოკატებმა, როგორც მართლმსაჯულების აღსრულების სისტემის მნიშვნელოვანმა ფიგურებმა, ნებისმიერ დროს უნდა დაიცვან თავიანთი პროფესიული პატივი და ღირსება.¹⁸⁹

¹⁸⁹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2002, №5.

რა იმალემა წმინდა სამების ტაძრის ფუნდამენტში?

ჟამთააღმწერელ აბულ აბუსერისძეს, თავის თხზულებაში აღწერილი აქვს აჭარელი გლეხის, კალატოზ ბოლოკ-ბასილის მიერ ტაძრის აგების ისტორია შუარტყლაში. ბოლოკ-ბასილს ღმერთმა შთააგონა, რომ ეს ტაძარი მას მართო უნდა აეშენებინა და მხოლოდ ერთი ხარკამეჩი გამოეყენებინა. ასეც მოხდა. ტაძარი აშენდა, იქნებ პატარა, მაგრამ ვის დაუყვია სიკეთის ქმნა დიდად და მცირედ. სიმახინჯე კი იქნებ აუცილებელი ფონიცაა იმისათვის, რომ უფრო მკვეთრად გამოჩნდეს მშენებელი.

სწორედ ასე მოხდა XX საუკუნის საქართველოში. წმიდა სამების ტაძარი ხომ საუკუნის მშენებლობაა, რომელიც ახალი ეპოქისა და ერის სულიერი აღმასვლის დასაწყისად უნდა ჩაითვალოს.

ჩვენი საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს დაიბადა იდეა, რომ მაცხოვრის შობის 2000 და საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის 1500 წლისთავთან დაკავშირებით, თბილისში აგებულიყო წმინდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. ამით აღიმართებოდა ის სულიერი ტაძარიც, რომელიც ასე უმოწყალოდ ინგრეოდა ბოლო ორი საუკუნის განმავლობაში. ტაძრის ასაგებად თავდაპირველად შერჩეულ იქნა პლატო – ბარათაშვილის აღმართის თავზე, რომელიც 1993 წელს, მაისში ვაკის სტუდენტლექის მიმდებარე ტერიტორიით შეიცვალა, ბოლოს კი გადაწყდა, რომ საკათედრო ტაძარი წმიდა ილია წინასწარმეტყველის, ელიას მთაზე აშენდებოდა.

1994 წლის 14 ოქტომბერს მცხეთაში, სვეტიცხოვლობის დღესასწაულზე, საქართველოს პატრიარქმა, თბილისის წმიდა სამების საკათედრო ტაძრის მშენებლობის ფონდი აკურთხა. ფონდის თავმჯდომარე, მხატვარი, მოქანდაკე, კეთილი ნების დესპანი, ირაკლი ანდრიაძე, ხოლო ტაძრის პროექტის ავტორი და არქიტექტორი არჩილ

მინდიაშვილი გახლდნენ.

საქმე ცარიელი ხელებითა და ენთუზიაზმით დაიწყო. 1995 წლის 23 ნოემბერს, გიორგობის დღესასწაულისათვის, პირველი წერაქვი შეეხო ელიას მთის კურთხეულ მიწას, ხოლო 1996 თებერვალში დამთავრდა ქვაბულის თხრა, რომელშიც სამომავლო ტაძრის საძირკველი ჩაიდგებოდა. 1996 წლის 3 მარტს მართლმადიდებლობის ზეიმზე, სამების დღესასწაულზე მშენებლობის ფუნდამენტში პირველი ბეტონი ჩაისხა. წმინდა სამება საქართველოში ყველაზე მაღალი ტაძარი (70 მ სიმაღლისა) იქნება, ხოლო მსოფლიოში პარიზის ღვთისმშობლის ტაძრის შემდეგ – მეორე, მის სრულ კომპლექსს წმიდა ილია წინასწარმეტყველის ხის ეკლესია, სამრეკლოები, კარიბჭე, საპატრიარქოს რეზიდენცია, მამათა მონასტერი, სასულიერო სასწავლებელი, სასტუმრო, გამომცემლობა, სახელოსნოები და პანთეონი წარმოადგენს.

ეს ყველაფერი ის, რაც თვალთ შეიმჩნევა, მაგრამ ალბათ ბევრმა არც კი იცის, რა სიწმინდეებზე დგას წმინდა სამება. უზარმაზარი ქვაბულის ფსკერზე აღმართულ რკინის დიდ ჯვართან დაიწყო საძირკვლის ჩასხმა, რომელშიც ათასობით მოქალაქემ ქვის ფირფიტებზე ამოკანწული თავისი სახელი მოათავსა, მაგრამ ეს ჯერ კიდევ არ არის ყველაფერი...

თქვენ ნაიკითხავთ სიას იმ სიწმინდეთა, რომლებიც იქ მყოფმა პირებმა დააბრძანეს ეკლესიის საძირკველში.

1. ქვა სინას მთიდან, სადაც უფალმა მოსე წინასწარმეტყველს გადასცა 10 მცნება.

2. ქვა მდინარე იორდანედან, სადაც ნათელილო უფალმა იესო ქრისტემ.

3. ქვა ნაზარეთიდან, სადაც ეხარა ღვთისმშობელს მაცხოვრის შობა.

4. ქვა იერუსალიმის სინოდიდან, სადაც დაკრძალული იყო ღვთისმშობელი.

5. იერუსალიმის ჯვრის ქართველთა მონასტრის მიწა.

6. ქვა გონიოდან, აჭარიდან, საიდანაც შემოვიდა საქართველოში წმიდა მოციქული ანდრია პირველწოდებული და სადაც განისვენებს წმიდა მოციქული მატათა.

7. ქვა ფარავნის ტბიდან, საიდანაც შემოვიდა საქართველოში წმიდა მოციქულთა თანასწორი ნინო.

8. ქვა სვეტიცხოვლისა, სადაც დაბრძანებულია კვართი უფლისა.

9. ქვა მცხეთის სამთავროს დედათა მონასტრიდან, სადაც მოღვაწეობდა წმიდა ნინო.
 10. ქვა მონამეთადან, სადაც დაკრძალული არიან დიდმოწამენი დავითი და კონსტანტინე.
 11. ქვა აფხაზეთიდან, კამანის წმიდა ვასილიკოს წყაროდან.
 12. ქვა ლირსი მამა შიო მღვიმელის საფლავიდან.
 13. ქვა წმინდა საბას განწმენდილის გამოქვაბულიდან.
 14. ქვა კაბადოკიიდან, სადაც დაიბადნენ წმიდა ნინო, წმიდა გიორგი, წმიდა ბასილი დიდი.
 15. ქვა სნოდან, შიოკა ლუდუშაურის ციხიდან.
 16. ქვა აფხაზეთიდან, წმიდა მოციქულის – სვიმონ კანანელის საფლავიდან.
 17. წმიდა დიდმოწამე გიორგის საფლავის შინა.
 18. ქვა იერუსალიმის ელეონის მთიდან, საიდანაც უფალი ამაღლდა ზეცად.
 19. ქვა ცაგერიდან წმიდა მაქსიმე აღმსარებლის საფლავიდან.
 20. გოლგოთის ქვა.
 21. ქვა თაბორის მთიდან, სადაც ფერი იცვალა უფალმა იესო ქრისტემ.
 22. მამრეს მუხის ნაწილი, სადაც პატრიარქ აბრაამს გამოეცხადა ყოვლადწმიდა სამება.
 23. ქვა გუდამაყრის ხეობიდან ჯვრის ბუნებრივი გამოსახულებით.
 24. ქვა სიონის საპატრიარქო ტაძრიდან.
- ქრისტიანობა ჯვრისმტვირთველობაა, ამასთან, ვერტიკალური ხაზი, ჩვენს მსახურებასა და ერთგულებას მიანიშნებს უფლისადმი, ხოლო ჰორიზონტალური – მოყვრისადმი. თუ ქრისტიანის ცხოვრება ჯვარს არ ქმნის, იგი არ ცხოვრობს სწორად, ადამიანმა მადლობით უნდა მიიღოს ის ტვირთი, რის ტარებაც მას მოუწევს, სანაცვლოდ კი ლირსი გახდება მარადიული ნეტარებისა. გახსოვდეთ, უფალი იმაზე დიდ ჯვარს არ მოგცემთ, რისი აწევაც თქვენ არ ძალგიძთ, ოღონდ ნუ მიენდობით მხოლოდ საკუთარ თავს.¹⁹⁰

ინგა გაჩეჩილაძე

¹⁹⁰ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2003, №5.

ანკარაში „ადვოკატთა დღის“ აღსანიშნავი დღესასწაული ჩატარდა

2003 წლის 4-5 აპრილს თურქეთის დედაქალაქ ანკარაში „ადვოკატთა დღის“ აღსანიშნავი ყოველწლიური დღესასწაული, რომელშიც მონაწილეობის მისაღებად მიწვეული იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაცია, როგორც შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრი ქვეყანა. ჩვენი ქვეყნის დელეგაციის შემადგენლობა წარმოდგენილი იყო ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარის, ბატონი ნუგზარ ბირკაიას ხელმძღვანელობით.

4 აპრილს ქალაქ ანკარაში სასტუმრო „შერატონ ანკარაში“ თურქეთის ადვოკატთა გაერთიანებების პრეზიდენტმა ოზდემირ ოზოკიმმა საზეიმო ვითარებაში დააჯილდოვა თურქეთის ღვაწლმოსილი ადვოკატები.

5 აპრილს საზეიმო მიღება შედგა თურქეთის პარლამენტის თავმჯდომარესთან, ბატონ ბულენტ არინჩთან. შეხვედრას ესწრებოდნენ საქართველოს, რუმინეთის, ბულგარეთისა და მაკედონიის წარმომადგენლები. აქვე წარმოდგენილი იყო თურქეთის რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა და ადვოკატთა ელიტა (თურქეთის ადვოკატურაში დღეისათვის 48 ათასი ადვოკატი ირიცხება). მათ შორის, ორი, წარმოშობით ქართველი ადვოკატი ახმედ ვასაძე და ოზბეი თავდგირიძე.

ორიოდე სიტყვა იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს ანკარის ადვოკატთა ასოციაცია.

ქალაქ ანკარაში ფუნქციონირებს ერთადერთი ადვოკატთა ასოციაცია, რომლის პრეზიდენტი გახლავთ სემიჰ გიუნერი. ასოციაციაში დღეისათვის ირიცხება ექვსი ათას ხუთასი ადვოკატი და ჰყავს 800 სტაჟიორი, აქვს საკუთარი ავტობუსი, მსუბუქი მანქანები და სამსარულთან რესტორანი ტბის პირს, გარდა ამისა საკმაოდ სოლიდურ ქონებას ფლობენ, რაც მეტი დამოუკიდებლობის საშუალებას აძლევს ადვოკატებს, ასევე მათ კუთვნილებაშია ორი სათავო ოფისი, თავად ადვოკატები კი დამოუკიდებლად ფლობენ ოფისებს ქალაქის სხვადასხვა ადგილას.

ქართულმა დელეგაციამ ანკარაში ორი ქართველი ადვოკატი გაიცნო, როგორც აღმოჩნდა თურქეთის ადვოკატთა კორპუსში

არაერთი ქართველი ადვოკატი იყო წარმოდგენილი, ახმედ ვასაძე და ოზბეი თავდგირიძე, ბატონი ოზბეი, ამავე დროს, თურქეთ-საქართველოს მეგობრობისა და თანადგომის ფონდის საკონტროლო საბჭოს წევრია. შესანიშნავად იცის ქართული, წარმოშობით კი აჭარის რეგიონის სოფელ მაჭახელიდან გახლავთ.

მასალები მოამზადა **ხათუნა ბახტურიძემ**
ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2003 წლის 25 აპრილი, №6

ამიერკავკიის ადვოკატთა კონფერენცია თბილისში

ევროსაბჭოსა და ევროკომისიის ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში, თბილისში, 2003 წლის 24-25 ივლისს გაიმართა სასწავლო სემინარი სომეხი, აზერბაიჯანელი და ქართველი ადვოკატებისათვის საადვოკატო ეთიკისა და საადვოკატო საქმიანობის სხვა მნიშვნელოვან ასპექტებზე.

ერთობლივი სემინარის ორგანიზება ევროსაბჭოსთან ერთად იკისრა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ. ცხადია, ლომის წილი მის გამართვაში ამ ავტორიტეტულ უცხოურ ორგანიზაციაზე მოდის.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარესთან აღნიშნული პროგრამის ნიუანსები შეათანხმა ევროსაბჭოს იურიდიული თანამშრომლობის დეპარტამენტის დირექტორმა რობერტო ლამპონიმ, რომელიც ნუგზარ ბირკაიასთან გაგზავნილ წერილში შენიშნავდა, რომ სამხრეთ კავკასიის ხალხთან სამართლის ახლოს

მიტანის თვალსაზრისით, ამით დაიწყებოდა და კვლავაც გაგრძელდებოდა მათი თანამშრომლობა, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80-წლიან ისტორიაში ეს იყო პირველი შემთხვევა ასეთი მასშტაბური ღონისძიების ჩატარებისა.

სემინარს მართლაც სიმპათიურმა სასტუმრო „სიმპა-

თიამ" უმასპინძლა. ორი დღის მანძილზე აქ შეკრებილმა სტუმრებმა სომხეთიდან და აზერბაიჯანიდან, ქართველ კოლეგებთან და ევროსაბჭოს ექსპერტებთან ერთად, არაერთი მნიშვნელოვანი პრობლემა წამოსწიეს წინა პლანზე. ისინი ევროსაბჭოდან მოწვეულ ექსპერტებთან ერთად იხილავდნენ ამიერკავკასიის რესპუბლიკებში მოღვაწე ადვოკატთა პრობლემატურ საკითხებს.

სემინარი გახსნა ევროპის საბჭოს სამართლებრივ საკითხთა გენერალური დირექტორატის კერძო სამართლის დეპარტამენტის პროგრამების კოორდინატორმა, სამართლის მაგისტრმა, ჩვენმა თანამემამულემ, ბატონმა დავით დოლიძემ.

მან ისაუბრა სემინარის, მიზანზე, ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ამიერკავკასიელი ადვოკატებისათვის ამგვარი სემინარის ჩატარების პრეცედენტი აქამდე არ ყოფილა.

შემდეგ სტუმრებს მიესალმა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია, რომელმაც დიდი მადლობა გადაუხადა ევროსაბჭოს იურიდიული თანამშრომლობის დირექტორს ბატონ რობერტო ლამპონის, ჩვენს თანამემამულეს, ევროსაბჭოს წარმომადგენელს, ბატონ დავით დოლიძეს, რომლებმაც უდიდესი სამუშაო გასწიეს სემინარის ორგანიზებისათვის, მიესალმა ევროსაბჭოს ექსპერტებს, კოლეგებს, ქალბატონ ემანუელ სარიკს – საფრანგეთიდან, ჟილვინას ზინკევიჩუს – ლიტივიდან და მიგელ ტორესს – ესპანეთიდან, რომლებიც ჩამობრძანდნენ, რათა გაეზიარებინათ დასავლეთის გამოცდილება საადვოკატო მიღწევების სფეროში.

ნ. ბირკაია მიესალმა სემინარში მონაწილე სომეხ და აზერბაიჯანელ ადვოკატებს, ასევე ყველა მონაწილე სტუმარს და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს.

ბატონებო, გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ დღევანდელი დღე უმნიშვნელოვანესი და ისტორიულია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებისათვის, ყველა ადვოკატისათვის, რადგან პირველად ქვეყნის ადვოკატურის ისტორიაში გვაქვს პატივი ევროსაბჭოსთან ერთად, რომლის წევრი საქართველო 4 წლის წინათ გახდა, ჩავატაროთ ერთობლივი სემინარი აზერბაიჯანის, სომხეთისა და საქართველოს ადვოკატებისთვის და ვიყოთ ამ ნოვაციის ერთ-ერთი მოთავე და თანამონაწილე. ამასთან, მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო ევროსაბჭოს უდიდესი წვლილი ამიერკავკასიის ქვეყნების ადვოკატთა ერთობლივი სემინარის ჩატარების საქმეში, რაც სემინარის დაფინან-

სებაშიც გამოიხატა.

ბატონებო, საქართველოში ადვოკატი-ვექილი საზოგადოების ქვემარატი მსახური და მისი აზრის გამომხატველი იყო საუკუნეების მანძილზე.

ევროსაბჭოსა და ევროკომისიის მიერ შემუშავებული დღევანდელი სემინარის თემატიკა, რომელიც ითვალისწინებს შვიდ მოხსენებას, დარწმუნებული ვარ, დიდად დაგვეხმარება თანამედროვე დასავლეთის გამოცდილების გაზიარებაში.

დაბოლოს, დიდი მადლობა მინდა მოვახსენო მასმედიის წარმომადგენლებს, რომლებიც მობრძანდნენ ჩვენი სემინარის გასაშუქებლად. წარმატებას ვუსურვებ სემინარის ყველა მონაწილეს.

სემინარის მონაწილეებმა წინასწარ შედგენილი პროგრამის მიხედვით გააგრძელეს მუშაობა. პირველივე დღეს გაიმართა მსჯელობა შემდეგ საკითხებზე: ევროპის ქვეყნებში საადვოკატო ეთიკა ადვოკატთა ყოველდღიურ საქმიანობაში, კლიენტთან ურთიერთობის დროს წარმოშობილი ადვოკატის პროფესიული საიდუმლოება და მისი შეზღუდვები დემოკრატიულ საზოგადოებაში, სახელმწიფო ბიუჯეტით ანაზღაურებული სამართლებრივი დახმარება, „პრობონო“ სახაზინო მომსახურება და მის ფარგლებში განეული სამართლებრივი მომსახურების ხარისხი.

პროგრამის მიხედვით განსახილველ საკითხზე მსჯელობას პირველად ექსპერტები ემანუელ სარიკი (საფრანგეთი), მიგელ ტორესი (ესპანეთი) და ჟილვინას ზინკევიჩუსი (ლიტვა) იწყებდნენ, შემდეგ ამიერკავკასიელი ადვოკატები ერთვებოდნენ საქმეში და ასეთი ცხოველი სჯა-ბაასი იმართებოდა ყოველ საკითხზე.

პირველ დღეს განხილული საკითხების შეჯამებისას, სტუმრებიც და მასპინძლებიც აღნიშნავდნენ, რომ ზოგი რამ ერთნაირად პრობლემატური იყო მათთვის. განსაკუთრებით ეს ითქმის ადვოკატთა ეთიკის ნორმებზე, „პრობონოს“ სისტემით, ანუ სახაზინო წესით მომსახურე ადვოკატთა დაბალი ანაზღაურება, პროფესიულ საიდუმლოებათა შენახვის ნიუანსები და სხვა.

მეორე დღეც საკმაოდ დატვირთული იყო განსახილველ საკითხთა მრავალფეროვნებით. კერძოდ, საადვოკატო ეთიკის იმპლემენტაცია – დისციპლინური ზომები და მათი გამოყენება, სადისციპლინო კონტროლის ორგანოები ევროპის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციებში, პიროვნების უფლება, ჰყავდეს ადვოკატი სისხლის სამართლის საქ-

მეებში, საკანონმდებლო რეგულირება და პრაქტიკული ურთიერთობები ადვოკატებსა და სამართალდამცავ ორგანოებს შორის ევროპის ქვეყნებში, ადვოკატთათვის იმ დოკუმენტური მასალის ხელმისაწვდომობა, რომელიც დაკავშირებულია მათ მიერ წარმოებული საქმის გამოძიებასთან, ადვოკატებსა და საგამოძიებო ორგანოებს შორის საკანონმდებლო რეგულირება და პრაქტიკული ურთიერთობები ევროპის ქვეყნებში, საადვოკატო საქმიანობის დაბეგვრა ევროპის ქვეყნების მაგალითზე.

ეს საკითხებიც იმავე რეჟიმში იქნა განხილული, განსაკუთრებული დაინტერესება გამოიწვია დაბეგვრის პრობლემამ, იგი ერთნაირად მტკივნეული გამოდგა ყველასათვის, ცხადია, ისინი უკმაყოფილებას გამოთქვამდნენ დაბეგვრის მაღალი კოეფიციენტების გამო.

ყველაზე მთავარი ამ ღონისძიებაში იყო ის, რომ ევროსაბჭომ ამიერკავკასიელი ადვოკატებისათვის მოიცალა, როგორც ითქვა, პოსტსაბჭოურ სივრცეში ამ რეგიონში ეს იყო პირველი ღონისძიება.

სემინარი შესანიშნავად იყო ორგანიზებული. ღონისძიების დასკვნითი ნაწილის შემდეგ გამართულ წვეულებაზე სომეხი და აზერბაიჯანელი კოლეგები მარტო გამოცდილებას არ უზიარებდნენ ერთმანეთს, ჭიქებსაც უჭახუნებდნენ, გონიერი საზოგადოებისათვის ეს დეტალი სულაც არ არის უმნიშვნელო – ეს იმის დასტურია, რომ ადვოკატები საქმეს აკეთებენ და პოლიტიკისაგან ძალიან შორს დგანან.

სომეხმა და აზერბაიჯანელმა ადვოკატებმა აღნიშნეს, რომ ის, რაც ბევრმა პოლიტიკოსმა ვერ შეძლო, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ და ევროსაბჭომ გააკეთა. „ჩვენ ორი დაპირისპირებული ქვეყნის, სომხეთისა და აზერბაიჯანის კოლეგები ერთად, ერთმანეთის პირისპირ შეგვახვედრა, ერთად დაგვსხა საქმიან მაგიდასთან და შესანიშნავ ქართულ სუფრასთან. თქვენ წარმოიდგინეთ, პროფესიული თვალსაზრისით პრობლემები ერთი აღმოგვიჩნდა და ქართულ სუფრასთან ერთმანეთიც დავლოცეთ და ამ ყველაფრის ორგანიზებასა და თავმოყრას ვინ შეძლებდა, თუ არა ქართველები.“¹⁹¹

191 ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2003, № 7.

როგორ იბრძოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის სრულყოფისათვის

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა თავისი შესაძლებლობის მაქსიმუმი გააკეთა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის სრულყოფისათვის. ეს კანონი პარლამენტმა 2001 წლის 20 ივნისს მთელი ათწლიანი მომზადების შემდეგ მიიღო, გაჩნდა იმედი, რომ ეს კანონი ბოლოს მოუღებდა იმ ქაოსს, რაც იმხანად ამ სფეროში იყო. განსაკუთრებით კი ადვოკატთა დაბეგვრის მხრივ.

კანონის სრულყოფის აუცილებლობის თაობაზე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ნუგზარ ბირკაიამ 2003 წლის 15 მაისს წერილი მისწერა საქართველოს პრეზიდენტს. ამგვარი წერილით პრეზიდენტის ყურადღების მიპყრობის აუცილებლობა სასწრაფოდ გადასაწყვეტ პრობლემათა ერთობლიობამ განაპირობა. ამიტომაც გთავაზობთ მის სრულ ტექსტს:

„საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, რომლის რიგებში დღეისათვის გაერთიანებულია 1362 ადვოკატი და 93 სტაჟიორი, კარგად ესმის ადვოკატურის რეფორმირების აუცილებლობა და მხარს უჭერს ხელისუფლების მიერ ამ მიმართულებით გადადგმულ ნაბიჯებს.

თითქმის 10 წლის მანძილზე მზადდებოდა კანონი „ადვოკატთა შესახებ“. იყო სხვადასხვა ვარიანტი, დაბოლოს, 2001 წლის 20 ივნისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო აღნიშნული კანონი, რაც იმედს გვაძლევდა, რომ ყოველგვარი ქაოსი საადვოკატო მოღვაწეობაში საქართველოს ადვოკატთა ერთიანი სიის შედგენით აღმოიფხვრებოდა.

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენ არაერთხელ აღგინიშნავთ, რომ გადასახედი იყო ბევრი კანონი, რომელიც თავის დროზე ნაჩქარევად იქნა მიღებული. ჩვენი საერთო აზრით, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი ასეთთა რიგს მიეკუთვნებოდა. ამიტომაც 2001 წლის 25 აგვისტოს ქ. ფოთში მიწვეულმა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა კონფერენციამ განიხილა რა საკითხი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის შემდგომი სრულყოფისათვის“, საჭიროდ მიიჩნია „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში აუცილებლად შეტანილიყო 24 არსებითი ხასიათის შესწორება, რათა იგი უკეთ მორგებოდა ჩვენს სინამდვილეს და

საფუძველი დასდებოდა ადვოკატურის რეფორმის წარმატებით განხორციელებას.

2002 წლის 14 მაისს საქართველოს პარლამენტმა პირველი მოსმენით, 120 ხმით მიიღო „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებები და დამატებები.

ბატონო პრეზიდენტო, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებისათვის საამაყო და დაუფინყარია თქვენი მილოცვა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისთავთან დაკავშირებით. თქვენს მისალმებაში აცხადებთ: „საქართველოს ადვოკატთა კორპუსი, შეიძლება ითქვას, საუკუნეთა განმავლობაში პირნათლად ასრულებდა ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა დაცვას. ამით თქვენ თვალსაჩინო წვლილი შეიტანეთ იმ ჰუმანისტურ ფასეულობათა გაძლიერებაში, რომელთა საფუძველზეც ერთობლივად ვაშენებთ დემოკრატიულ სახელმწიფოსა და სამოქალაქო საზოგადოებას.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უდიდეს ისტორიასა და ტრადიციებზე მეტყველებს ის გარემოება, რომ მისი ეგიდით მოღვაწეობდნენ უმაღლესი რანგის უბრწყინვალესი ადვოკატები, ჭეშმარიტი პროფესიონალები, რომელთაც მთელი ცხოვრება უძღვნეს სამართლიანობისა და ცივილიზებული მართლმსაჯულების პრინციპთა დაცვას“.

თქვენი, საქართველოს პრეზიდენტის ასეთი მაღალი შეფასება ჩვენთვის უდიდესი ჯილდოა.

ბატონო პრეზიდენტო, გვინდა დაგარწმუნოთ, რომ დღესაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში მოღვაწეობენ უმაღლესი რანგის ჭეშმარიტი პროფესიონალი ადვოკატები, რომლებიც სახელმწიფოს მხრიდან იმსახურებენ ისეთი ნდობის გამოცხადებას, რაც ახალი „ადვოკატთა კანონის“ მიღების პირობებში შეუნარჩუნებდა მათ ადვოკატის სტატუსს. ჩვენი ანგარიშით, ასეთ პირთა რაოდენობა საქართველოში მოქმედი ყველა საადვოკატო გაერთიანების გათვალისწინებით არ გადააჭარბებს 250 პირს.

აი, ასეთი ხასიათის ერთ-ერთ ცვლილებას ითვალისწინებს საქართველოს პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე განსახილველად წარდგენილი კანონპროექტი, რომელიც განხილულ და მოწონებულ იქნა საქართველოს პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტის მიერ.

გარდა ამისა, ხსენებული კანონპროექტი ადვოკატის პროფესიაში

შემსვლელთათვის არ გამოორიცხავს ტესტირებას, მაგრამ აზუსტებს, რომ ტესტების რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 1000-ს, რაც თავისი სწორი პასუხებით გამოქვეყნებულ უნდა იქნეს ტესტირების დანყებიდან სამი თვით ადრე, ანუ კანონპროექტი ადვოკატის პროფესიაში შემსვლელ პირებს ათანაბრებს მათ პროცესუალურ მონინალმდეგებთან – პროკურატურის მუშაკებისათვის დანესებულ პირობებთან.

კანონპროექტს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-20 მუხლში შეაქვს ცვლილებები და დამატებები, რაც სრულყოფილ სახეს აძლევს კანონს, რომლის მიხედვით 2004 წლის აპრილისათვის ქვეყანაში ადვოკატურის რეფორმა ძირითადად დასრულებული იქნება, რითაც აღმოიფხვრება ქაოსი საადვოკატო საქმიანობაში.

ამის პარალელურად, როგორც ახლა გამოირკვა, საქართველოს პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე განსახილველად ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირსაც“ შეუტანია კანონპროექტი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე.

კანონპროექტი ფაქტობრივად 2006 წლის 1 ივნისამდე დებს ადვოკატურის რეფორმირების საკითხს, რაც ნეგატიურ შედეგებს გამოიწვევს, რადგან სამი წლის მანძილზე ყოველგვარი კონტროლის მიღმა აღმოჩნდება ათასობით პირი, ვინც სასამართლო რეგისტრაციით შეზღუდული პასუხისმგებლობის საწარმოების, ასოციაციების თუ კავშირების ჩამოყალიბებით დაირქმევს რა „ადვოკატის“ სახელს, სათანადოდ ვერ შეასრულებს საადვოკატო საქმიანობას.

ამასთან, საჭიროდ მიგვაჩნია, ხაზი გაუუსვათ იმ გარემოებას, რომ საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, „პირს, რომელსაც გავლილი არა აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2003 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელება“, ამრიგად, თუ საქართველოს პარლამენტი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებს დროულად ვერ შეიტანს, ქვეყანაში 2003 წლის 1 ივნისიდან მართლმსაჯულება ვერ განხორციელდება, რაც ფაქტობრივად მართლმსაჯულების კრიზისს გამოიწვევს.

ბატონო პრეზიდენტო, ამასთან, აუცილებლად მიგვაჩნია, გავამახვილოთ თქვენი ყურადღება ადვოკატთა დაბეგვრის განსაკუთრებულ რეჟიმთან დაკავშირებით, რადგან ადრე მოქმედი წესი მეტად მოძველდა, ხოლო ახალი ჩანასახის პროცესშიც არ არსებობს,

ამით კი, უპირველეს ყოვლისა, ზარალდება სახელმწიფო ბიუჯეტი.

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონის 45-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტს ამ კანონის მიღებიდან 3 თვის ვადაში აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამის დაწესებულებებთან ერთად უნდა შეემუშავებინა საკანონმდებლო წინადადებები ადვოკატთა დაბეგვრის განსაკუთრებულ რეჟიმთან დაკავშირებით. ე. ი. 2001 წლის სექტემბრისათვის ამ მიმართულებით მუშაობა უნდა დასრულებულიყო, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჯერ ნაბიჯიც არ გადადგმულა.

მოუწესრიგებლობა საკანონმდებლო სფეროში საადვოკატო მოღვაწეობაში ქაოსს ზრდის.

ბატონო პრეზიდენტო, მოგახსენებთ რა ზემოაღნიშნულს, იმედს ვიტოვებთ, რომ მხარს დაგვიჭერთ საქართველოს ადვოკატთა კორპუსის დროულად რეფორმირების საკითხში“.

ადვოკატთა კოლეგიაში კანცელარიიდან წერილის პასუხი გამოიგზავნა 27 მაისს. პრეზიდენტის რეზოლუციით წერილი განსახილველად და წინადადებების წარსადგენად გადაეცა საპარლამენტო მდივანს ქალბატონ მარიამ ცაცანაშვილს, პრეზიდენტის მოთხოვნით საქმეში ჩაერთო ფინანსთა სამინისტროც.

ეს ის პერიოდია, როცა კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მიხედვით, 2003 წლის 1 ივნისიდან საადვოკატო საქმიანობაში ვაკუუმი იქნებოდა, თუ არ გატარდებოდა სასწრაფო ზომები და პარლამენტი არ მიიღებდა რაიმე ცვლილებას. 2003 წლის 1 ივნისიდან ტესტირებაგაუვლელ ადვოკატებს ეკრძალებოდათ საადვოკატო საქმიანობა, ტესტირება კი არც არავის ჰქონდა გავლილი იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ ის არ ჩატარებულა.

შექმნილი არაორდინალური სიტუაციის გამო, საქართველოს უზენაეს სასამართლოში 30 მაისს გაიმართა სპეციალური საგანგებო პლენუმი, სადაც საუბარი გაიმართა მხოლოდ ერთ პრობლემაზე, ქვეყანა 2 ივნისიდან უადვოკატოდ რჩებოდა და რა უნდა ელონათ ამის მოსაგვარებლად.

ნუგზარ ბირკაიამ პლენუმზე გამოთქვა აზრი, რომ ადვოკატთა კოლეგიის წევრებზე არ უნდა გავრცელებულიყო ეს შეზღუდვა,

რადგან მათი საქმიანობა რეგულირდებოდა და დღესაც რეგულირდება 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით. ამის შემდეგ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა 2 ივნისს საგანგებო სხდომა ჩაატარა და მიიღო დადგენილება. აი, ისიც:

დადგენილება

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საგანგებო სხდომისა

02 ივნისი, 2003 წელი

ოქმი № 11

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უფლებამოსილების შესახებ გარდამავალ პერიოდში

პრეზიდიუმი აღნიშნავს, რომ 2001 წლის 20 ივნისს საქართველოს კანონით „ადვოკატთა შესახებ“ უნდა შექმნილიყო საქართველოს ადვოკატთა ერთიანი სია, რომელშიც გაერთიანდებოდნენ ის პირები, რომლებსაც გავლილი ექნებოდათ ადვოკატთა ტესტირება ამ კანონით დადგენილი წესით. ამავდროულად ისინი განეწიანებული უნდა ყოფილიყვნენ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციაში.

2002 წლის 14 მაისს საქართველოს პარლამენტმა პირველი მოსმენით, 120 ხმით მიიღო „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებები და დამატებები.

2003 წლის 22 მაისს პარლამენტმა მეორე მოსმენით განიხილა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების გადამუშავებული, შეჯერებული ვარიანტი, მაგრამ შემდგომ კენჭისყრა და კანონის მიღება ვერ შედგა დეპუტატთა კვორუმის უქონლობის გამო.

ამდენად, „ადვოკატთა შესახებ“ 2001 წლის 20 ივნისის კანონს პრაქტიკულად არ უმუშავია: ადვოკატებს არ გაუვლდათ ტესტირება და არც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია შექმნილა.

ამ კანონის გარდამავალი და დასკვნითი დებულებების მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტით, „პირს, რომელსაც გავლილი არა აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2003 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო

საქმიანობის განხორციელება“.

ხსენებული ნორმის იმპერატიულმა ხასიათმა რომ არ დატოვოს ქვეყნის მოქალაქენი კონსტიტუციით გარანტირებული დაცვის გარეშე და არ გამოიწვიოს სასამართლო ხელისუფლების საქმიანობის შეფერხება, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს აუცილებლად მიაჩნია შემდეგი განმარტების გაკეთება:

მართალია, „ადვოკატთა შესახებ“ 2001 წლის 20 ივნისის კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი იმპერატიული ხასიათისაა, მაგრამ ამავე კანონის გარდამავალ და დასკვნითი დებულებების 45-ე მუხლის პირველი პუნქტი მიუთითებს, რომ, „ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის“ შესახებ.

აღნიშნული ნორმა მარტივი ჰიპოთეზური ბუნებისაა და იგი მიუთითებს ერთ პირობაზე, ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებაზე, რომლის დადგომასთან ერთად უნდა მოხდეს ამ ნორმის გამოყენება, ანუ ძალადაკარგულად ჩაითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის“ შესახებ.

როგორც აღინიშნა, ამ კანონით დადგენილი პირობა არ შესრულდა, ანუ ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაცია არ ამოქმედდა.

მაშასადამე, საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულების „საქართველოს სსრ ადვოკატურის“ შესახებ ლეგიტიმურობა უდავოა, ფაქტობრივად იგი დღესაც მოქმედებს, რომლის მიხედვით ფუნქციონირებს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 1381 წევრი და 82 სტაჟიორ-ადვოკატი ქვეყნის 73 რაიონსა და ქალაქში და ქმნის საადვოკატო სისტემას ქვეყანაში.

ამრიგად, საქართველოს 2001 წლის 20 ივნისის კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ (რომელიც პრაქტიკულად არ მუშაობს) პარალელურად ქვეყანაში მოქმედებს „საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება ადვოკატურის“ შესახებ და აქედან გამომდინარე, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებზე ამ ეტაპზე ვერ გავრცელდება „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტის მოთხოვნა და ვერ აუკრძალავს მათ საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებას.

გარდა ამისა, საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მესამე პუნქტის თანახმად, „დაცვის უფლება გარანტირებულია“.

საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი კი დღეისათვის ფაქტობრივად ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის ამ მოთხოვნას, რის გამოც საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, თუ საქართველოს სხვა კანონები ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, შესაბამისად მოქმედებს საქართველოს კონსტიტუცია.

პრეზიდენტმა დაადგინა:

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ფუნქციონირებს რა საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულებით „საქართველოს სსრ ადვოკატურის“ შესახებ, ადვოკატთა კოლეგიის წევრებზე ამ ეტაპზე არ შეიძლება გავრცელდეს საქართველოს 2001 წლის კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტის მოთხოვნა და ვერ აუკრძალავს მათ საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებას. ამასთან, ხსენებული ნორმა წინააღმდეგობაშია რა საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-3 პუნქტთან, მოქმედებს საქართველოს კონსტიტუცია.

დადგენილება ცნობისათვის გაეგზავნოს საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარეს, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს, საქართველოს გენერალურ პროკურორს, საქართველოს იუსტიციის მინისტრს, საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მდივანს, საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს, საქართველოს უშიშროების მინისტრს, ქ. თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარეს, ქ. ქუთაისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარეს, ქ. თბილისის რაიონული სასამართლოების თავმჯდომარეებს, საქართველოს რაიონისა და ქალაქის ადვოკატურის გამგეებს.

დადგენილება ცნობისათვის გაეგზავნოს საქართველოს მასმედიის საშუალებებს“.

ეს დოკუმენტი 2003 წლის 2 ივნისს დილით იქნა მიღებული. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტისათვის მაშინ, ცხადია, ჯერ კიდევ

არ იყო ცნობილი, რა გადაწყვეტილებას მიიღებდა პარლამენტი.

თავად პარლამენტმა იმ დღეს გადაწყვიტა განეხილა დეპუტატ ვალერი გელბახიანის მიერ წარდგენილი 32-პუნქტიანი ცვლილებადამატებანი 2001 წელს მიღებულ კანონში. უნდა ითქვას, ეს პროექტი ყველა წესის დაცვით წინასწარი საკომიტეტო მოსმენის შემდეგ იქნა გატანილი საპარლამენტო განხილვაზე. მთლიანობაში ვალერი გელბახიანის კანონპროექტის შესახებ მსჯელობა მთელი ერთი წელი გრძელდებოდა. იგი ბევრად უფრო მისაღები იყო ადვოკატებისათვის, ვიდრე ის ვარიანტი, რომელიც პარლამენტმა მიიღო.

ახლა კი გთავაზობთ პარლამენტარ ვალერი გელბახიანის კანონპროექტის შემოკლებულ ტექსტს, რომელიც პარლამენტის 2 ივნისის სხდომაზე ვერ გავიდა. მას მხოლოდ ექვსი ხმა დააკლდა.

პროექტი

საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე

საქართველოს პარლამენტი ადგენს:

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილ იქნეს შემდეგი ცვლილებები და დამატებები:

„3. საქართველოს ერთიანი ასოციაციის საკვალიფიკაციო კომისია ვალდებულია:

ა) გამოაქვეყნოს საგამოცდო ტესტები და მისი სწორი პასუხები ტესტირებამდე ექვსი თვით ადრე;

ბ) ტესტებისა და სწორი პასუხების გამოქვეყნებიდან ერთი თვის განმავლობაში მიიღოს განცხადება-საჩივარი საგამოცდო ტესტების სისწორის, ორაზროვნების, ტექნიკური ან სხვა ხარვეზის შესახებ;

გ) ტესტებისა და სწორი პასუხების გამოქვეყნებიდან ორი თვის განმავლობაში განიხილოს მიღებული შენიშვნები, განცხადება-საჩივრები და წინადადებები და დაკმაყოფილების შემთხვევაში შეიტანოს ცვლილებები ტესტებსა და მის პასუხებში, რომლებიც გამოქვეყნებულ უნდა იქნეს“.

მე-11 მუხლის მე-8 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„8. საერთო ტესტირების, ასევე სამოქალაქო და სისხლის სამართლის სპეციალიზაციის მიხედვით ტესტირების საკითხთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს 1000-ს“.

მე-12 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტები ჩამოყალიბდეს შემ-

დეგი რედაქციით:

„მუხლი 12. საკვალიფიკაციო ტესტირებიდან გათავისუფლება და ადვოკატთა ერთიანი სია

ადვოკატთა ტესტირებიდან გათავისუფლებული არიან შემდეგი პირები:

ა) იურიდიულ მეცნიერებათა სამეცნიერო ხარისხის მქონე პირები;
ბ) მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდაჩაბარებული პირები;
გ) ადვოკატები, რომლებიც კანონის ძალაში შესვლის მომენტისათვის არიან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ან კანონით დადგენილი წესით ენევიან საადვოკატო საქმიანობას, ამავდროულად გააჩნიათ ადვოკატურის, საგამოძიებო თუ სასამართლო ორგანოებში მუშაობის ათი წლის სტაჟი და აკმაყოფილებენ ამ კანონის მე-10 მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“, „ე“ და „ვ“ ქვეპუნქტებისა და ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მოთხოვნებს, ინარჩუნებენ ადვოკატის სტატუსს. ამ პირებს უფლება ეძლევათ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციაში განევრიანების და ადვოკატთა ერთიან სიაში შესვლისა“.

26. 41-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 41. ადვოკატთა საკვალიფიკაციო კომისია გარდამავალ პერიოდში

1. ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებამდე ტესტირების ჩატარებას ორგანიზებას უწევს და მის მუშაობას უზრუნველყოფს საქართველოს იუსტიციის საბჭო (მათ შორის ავტონომიების შესაბამისი საბჭოები) ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისიის მონაწილეობით.

2. ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისიის შემადგენლობაში შედიან უმაღლესი იურიდიული განათლების მქონე მაღალკვალიფიციური სპეციალისტები შემდეგი შემადგენლობით:

- ა) საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია – 3 წარმომადგენელი;
ბ) ადვოკატთა სხვა გაერთიანებები (საადვოკატო ფირმა, კავშირი და ა.შ.) – 2 წარმომადგენელი;
გ) საქართველოს პარლამენტი (იურიდიულ საკითხთა კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტი) – 2 წარმომადგენელი;
დ) თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი – 2 წარმომადგენელი;
ე) საქართველოს იუსტიციის საბჭო – 2 წარმომადგენელი;

3.დროებითი საკვალიფიკაციო კომისიის წევრად პირი დანიშნულად ითვლება ამ მუხლის მე-2 პუნქტში ჩამოთვლილი უფლებამოსილი სუბიექტების ხელმძღვანელ თანამდებობის პირთა მიერ გამოცემული სამართლებრივი აქტის ხელმოწერის მომენტიდან.

დროებითი საკვალიფიკაციო კომისია სიითი შემადგენლობის უმრავლესობით ირჩევს კომისიის თავმჯდომარეს.

დროებითი საკვალიფიკაციო კომისიის ფუნქციებს მიეკუთვნება:

ა) დაამტკიცოს თავისი მუშაობის დებულება (რეგლამენტი), მოამზადოს და საქართველოს პრეზიდენტს დასამტკიცებლად წარუდგინოს ადვოკატთა პირველი ტესტირების პროგრამა, მისი ჩატარების წესი და ვადები;

ბ) საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის შექმნამდე განახორციელოს ადვოკატთა ერთიანი სიის წარმოება (რეგისტრაცია), მასში ცვლილებების შეტანა და გამოქვეყნება;

გ) ადგენს ადვოკატის ორდერისა და მოწმობის ნიმუშს;

დ) გამოსცემს ადვოკატთა საინფორმაციო ბიულეტენს და სხვა პერიოდულ ორგანოს;

ე) განიხილავს და იღებს შესაბამის ზომებს ადვოკატის დისციპლინარული პასუხისმგებლობის თაობაზე.

ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისია ვალდებულია:

ა) გამოაქვეყნოს საკვალიფიკაციო ტესტები და მისი სწორი პასუხები ტესტირებამდე ექვსი თვით ადრე;

ბ) ტესტებისა და სწორი პასუხების გამოქვეყნებიდან ერთი თვის განმავლობაში მიიღოს განცხადება-საჩივარი საგამოცდო ტესტების სისწორის, ორაზროვნების, ტექნიკური ან სხვა ხარვეზის შესახებ.

გ) ადვოკატთა პირველი ტესტირების ჩატარება უზრუნველყოს 2004 წლის 1 იანვრამდე, ხოლო დანარჩენი ორი ტესტირების – 2005 წლის 1 იანვრამდე.

42-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„მუხლი 42. ადვოკატთა ერთიანი სიის წარმოება გარდამავალ პერიოდში:

ადვოკატთა ასოციაციების (საქართველოს, აფხაზეთისა და აჭარის) ამოქმედებამდე საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციაში განვირიანებისა და ასოციაციიდან გასვლის მსურველებმა განცხადებით უნდა მიმართონ საქართველოს იუსტიციის საბჭოსა და ადვოკატთა დროებით საკვალიფიკაციო კომისიას, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის

ავტონომიური რესპუბლიკების ადვოკატთა ასოციაციებში განვეერიანების ან გასვლის მსურველებმა შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკების იუსტიციის საბჭოსა და ადვოკატთა დროებით საკვალიფიკაციო კომისიას, რომლებიც დროებით განახორციელებენ ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს უფლებამოსილებებს ამ კანონის მიხედვით.

საქართველოს ადვოკატთა ერთიან სიას გარდამავალ პერიოდში აწარმოებს საქართველოს იუსტიციის საბჭო და ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისია.“

2005 წლის 1 თებერვლიდან საერთო სასამართლოებმა სამეწარმეო იურიდიული პირის სახით არსებული საადვოკატო ბიუროების რეგისტრაცია მოახდინონ ამ კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნის შესაბამისად (ადვოკატთა კოლეგიის გარდა).

2005 წლის 1 თებერვლამდე სამეწარმეო იურიდიული პირის სახით შექმნილი საადვოკატო ბიუროების სარეგისტრაციო დოკუმენტები 2006 წლის 1 ივნისამდე შესაბამისობაში მოყვანილ იქნეს ამ კანონის მე-18 მუხლის მოთხოვნებთან.

44-ე მუხლი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

მუხლი 44. საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის პირველი საერთო კრების მოწვევა

არა უგვიანეს 2005 წლის 1 იანვრისა ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისია და იუსტიციის საბჭო უზრუნველყოფს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის პირველი საერთო კრების მოწვევას იმ შემთხვევაში, თუ ამ დროისათვის დროებით კომისიაში შეტანილია ადვოკატთა ასოციაციაში განვეერიანების მსურველი არანაკლებ 500 ტესტირებაგავლილი ადვოკატის განცხადება.

ადვოკატთა ასოციაციის პირველ საერთო კრებას ხელმძღვანელობს ადვოკატთა დროებითი საკვალიფიკაციო კომისიის თავმჯდომარე, კრება უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება ტესტირებაგავლილ ადვოკატთა სიითი შემადგენლობის ნახევარზე მეტი.

პირველი საერთო კრება ქმნის აღმასრულებელ საბჭოს, საკვალიფიკაციო კომისიას, ეთიკისა და სარევიზიო კომისიებს, კანდიდატის წამოყენების უფლება აქვს არანაკლებ ათკაციან ჯგუფს წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე. კანდიდატებს ამტიციებს საერთო კრება სიითი შემადგენლობის უმრავლესობით.

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარეს ირჩევს

პირველი საერთო კრება სიითი შემადგენლობის ორი მესამედის უმრავლესობით. კანდიდატის წარდგენა ხდება წერილობითი ფორმით, რომელსაც ხელს უნდა აწერდეს არანაკლებ კრების მონაწილე 50 ადვოკატი.

საქართველოს ადვოკატთა ერთიანი ასოციაცია პირველი საერთო კრების მოწვევიდან 3 თვის ვადაში ამტკიცებს ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსს და დისციპლინარულ ნორმებს, რომლებსაც აქვს სავალდებულო ძალა ყველა მოქმედი ადვოკატისთვის.

აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების საკვალიფიკაციო კომისია იქმნება ამ კანონის 41-ე მუხლით გათვალისწინებული წესის მიხედვით. საქართველოს ანტიკორუფციული საბჭოს წარმომადგენლის, შესაბამისი ავტონომიური რესპუბლიკების საადვოკატო გაერთიანებების წარმომადგენლობითი ორგანოსა და იუსტიციის საბჭოს წევრებისგან.

აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ადვოკატთა ასოციაციის პირველი კრება მოიწვევა იუსტიციის საბჭოსა და ადვოკატთა საკვალიფიკაციო კომისიის მიერ არანაკლებ 30 ადვოკატის განცხადებით შემდეგ”.

45-ე მუხლის რედაქცია სათაური და პირველი პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„45. ამ კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებული ძალადაკარგული და მისაღები ნორმატიული აქტები.

საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ ჩაითვალოს ძალადაკარგულად 2005 წლის 1 იანვრიდან, ხოლო საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია, როგორც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სამართალმემკვიდრე (უფლებამონაცვლე) მთელ ქონებას (უძრავ-მოძრავი) ჩაიბარებს ადვოკატთა კოლეგიისაგან.

31. 45-ე მუხლის მე-2 პუნქტში სიტყვები „საზოგადოებრივი (სახაზინო) ადვოკატის შესახებ შეიცვალოს სიტყვებით „სახაზინო დაცვის უზრუნველყოფის შესახებ“, ხოლო ციფრი „2002“ შეიცვალოს ციფრით „2005“.

აი, ასეთი შეჯერებული, არაერთგან და არაერთგზის განხილული პროექტი ვერ გავიდა პარლამენტის სესიაზე, სამაგიეროდ ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირიდან“ ერთ-ერთმა დეპუტატმა, საკანონმდებლო

ინიციატივის წესით, ამერიკის იურისტთა ასოციაციის მიერ მიწოდებული პროექტი წარადგინა ისე, რომ პარლამენტში საკომიტეტო მოსმენა არც გაუვლია.

ადვოკატთა კორპუსი სამართლიანად ალაშფოთა ამგვარმა უკანონობამ. ადვოკატთა კოლეგიის წევრმა რ. ხუნწარიამ 2003 წლის 16 ივლისს ოფიციალურად სთხოვა პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტს, ეცნობებინა, მოხდა თუ არა „მოქალაქეთა კავშირის“ მიერ წარდგენილი პროექტის განხილვა კომიტეტში. კომიტეტის თავმჯდომარემ გოჩა პაიჭაძემ დაადასტურა, რომ ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირის“ მიერ საკანონმდებლო ინიციატივის წესით წარდგენილი კანონპროექტი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ კომიტეტის სხდომაზე არ განხილულა“.

ესეც შენი კანონი და სამართალი!.. ახლა ვნახოთ, რა წერია თავად პარლამენტის რეგლამენტის 24-ე თავის 83-ე მუხლის მე-8 პუნქტში „დაუშვებელია საკომიტეტო მოსმენამდე კანონპროექტის პარლამენტის სხდომაზე გატანა“.

აქ, ცხადია, ბუნებრივად ჩნდება შეკითხვა, ვის ინტერესებში შედიოდა ქართველი ადვოკატებისათვის მისაღები კანონპროექტის არმიღება და ნაცვლად ამისა, ყოველგვარი წესის დარღვევით სხვა პროექტის მიღება?! ასევე ყველაზე საინტერესო ის იყო, რომ წარდგენილი პროექტის კენჭისყრისას, იმ დღეს რადიკალურად დაპირისპირებული პარტიები გაერთიანდნენ და მათ ხმაშეწყობით მისცეს ხმა ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირის“ მიერ შემოგდებულ ვარიანტს.

ქრონიკა

2002 წლის 1 ოქტომბერს პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა № 422 ბრძანებულებას პროკურორის მუშაკთა საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების წესისა და საკვალიფიკაციო საგამოცდო პროგრამის დამტკიცების შესახებ. ამ დადგენილების მე-7 მუხლში წერია: „ტესტირება ტარდება სწორ პასუხებთან ერთად წინასწარ გამოქვეყნებული ათასი ტესტიდან ასი საკითხის შერჩევის გზით. ის ასი საკითხი, რასაც პასუხი უნდა გაეცეს ტესტირებისას, აირჩევა უშუალოდ გამოცდის დანწყების წინ“.

აი, ასე პროკურორებისათვის ტესტირება ასეთი ცივილიზებული ფორმით უნდა ჩატარებულიყო. ადვოკატებისთვის კი... პროკუ-

რორებისთვის 1000 ტესტი საკმარისი იყო, ადვოკატებს კი ხუთჯერ მეტი ტესტი უნდა გაეზუთხათ. საკითხავია, რატომ ექმნება პროცესულურად დაპირისპირებული მხარეებიდან ერთს სათბურის პირობები, მეორეს კი კაბალური? რატომ არავენ იფიქრა იმაზე, რომ თანაბარი პირობები მაინც ყოფილიყო, თუმცა სწორი არც ეს იქნებოდა, არ იქნებოდა იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ პრკურატურა არის სახელმწიფო ორგანო, იგი ბიუჯეტიდან ფინანსდება, ადვოკატზე კი არავენ ზრუნავს, პირიქით, იქით ეხმარება სახელმწიფოს უხდის რა საშემოსავლო გადასახადს, ამიტომ თუ არ გააუმჯობესებ პირობებს, გაუარესებისაკენ მაინც არ უნდა წაიყვანო საქმე. ყველაფერი ეს ლოგიკურია, ამიტომ, ნუგზარ ბირკაიამ 2003 წლის 7 ივლისს მორიგი წერილი საქართველოს იუსტიციის საბჭოს მდივანს ზურაბ აბაშიძეს გაუგზავნა. სრული სურათისთვის ვნახოთ ეს ტექსტიც:

„მოგეხსენებათ, საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მე-11 მუხლის მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-7 პუნქტების თანახმად, ადვოკატობის მსურველთათვის ტესტირება არის საერთო და სპეციალიზაციის მიხედვით: სპეციალიზაცია ხდება სამოქალაქო სამართლისა და სისხლის სამართლის დარგებში.

კანონი საერთო ტესტირებას აწესებს 8 საგანში, ხოლო სამოქალაქო სამართლისა და სისხლის სამართლის ხაზით 6-6 დისციპლინაში.

როგორც ცნობილია, პირველად ტესტირების ჩატარებაში დახმარებას გვინევს ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ცენტრალურ და ალმოსავლეთ ევროპის სამართლებრივი ინიციატივა, რომელთა თაოსნობით დაიბეჭდა 5000 ტესტი.

დღეისათვის მიღწეულია შეთანხმება, რომ ტესტირება ჩატარდება სწორ პასუხებთან ერთად გამოქვეყნებული ტესტებით, მაგრამ არაა განსაზღვრული საერთო ან სპეციალიზაციის მიხედვით ტესტების ზღვრული ოდენობა.

ბატონო ზურაბ, თქვენთვის ცნობილია, რომ პროკურატურის მუშაკთა საკვალიფიკაციო გამოცდის ჩატარების წესისა და საკვალიფიკაციო საგამოცდო პროგრამის დამტკიცების შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის № 422 ბრძანებულებაში მუხლი 7.1. მითითებულია, რომ „ტესტირება ტარდება სწორ პასუხებთან ერთად წინასწარ გამოქვეყნებული ათასი ტესტიდან ასი საკითხის შერჩევის გზით“.

ნიშანდობლივია, რომ პროკურორი და ადვოკატი პროცესუალური მონინააღმდეგეები არიან და სახელმწიფოს მხრივ საკვალიფიკაციო გამოცდის, გნებათ, ტესტირების ჩატარების დროს, ისინი თანაბარ მდგომარეობაში უნდა იქნენ ჩაყენებულნი და ამდენად, რომელიმე ნორმატიულ აქტში უნდა აისახოს ადვოკატთა ტესტირებისათვის ტესტების ზღვრული ოდენობა, რაც, რა თქმა უნდა, არ უნდა აღემატებოდეს 1000-1000 ტესტს საერთო და სპეციალიზაციის მიხედვით, რომელიც, ცხადია, უნდა მოიცავდეს ტესტირების ჩასატარებლად განსაზღვრულ საგანთა მთელ სპექტრს.

ვფიქრობთ, როგორც საერთო, ასევე სპეციალიზაციის მიხედვით უნდა მოხდეს ცალ-ცალკე ტესტების გამოქვეყნება სწორ პასუხებთან ერთად, როგორც ეს მოხდა პროკურატურის მუშაკთა საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების დროს. ეს იქნებოდა საკითხის სამართლიანი გადაწყვეტა.

ამასთან, უნდა მოგახსენოთ ისიც, რომ პარლამენტში „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის დროს არაერთხელ ითქვა, რომ ტესტები გამოქვეყნდეს საკვალიფიკაციო ტესტირების დაწყებიდან 6 თვით ადრე და ვფიქრობთ, ეს გონივრული დროა საფუძვლიანი მომზადებისთვის და იმედია, იგი გათვალისწინებული იქნება თქვენ მიერ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, ამ წერილში წამოჭრილი საკითხები მოახსენოთ საქართველოს პრეზიდენტს და მიიღოთ მართებული გადაწყვეტილება¹⁹².

ყურნალისტი დიტო ჯუმითელი

¹⁹² ყურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2003, №7.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში

ბარათი მოვიდა

რამდენიმე დღის წინ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის სახელზე ბარათი მოვიდა. მას ხელს აწერდა 89 წლის მხცოვანი ადვოკატი, ქალბატონი სიდო ნატროშვილი. იგი წერდა: „მე ვკითხულობ თქვენ მიერ გამოცემულ ჟურნალს, თვალყურს ვადევნებ თქვენს წერილებს და გამოსვლებს. მიხარია, რომ ასე თავდადებით ემსახურებით და ამრავლებთ ქართული საადვოკატო სკოლის ღირსეულ ტრადიციებს. სწორედ ამან მომცა იმის გამბედაობა, რომ თქვენთვის ეს ბარათი გამომეგზავნა.“

მე წარმოშობით სიღნაღის რაიონიდან ვარ, სკოლა სოფელ ზემო მაჩხაანში დავამთავრე. 1936 წელს ჩავირიცხე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. სხვადასხვა დროს 1940-1986 წლებში ვიყავი ნაძალადევის (ყოფილი ლენინის) სასამართლოს, უზენაესი სასამართლოს მოსამართლე, ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში კონსულტანტად, კოლეგიის წევრად... 1986 წლიდან პენსიაზე ვარ, მაგრამ ყოველთვის ინტერესით ვეცნობი ადვოკატთა საქმიანობას.

მინდა, დაგვიანებით შევუერთდე საიუბილეო მილოცვას, მაღლობელი ვიქნები, თუ გამიხსენებთ და ორიოდე სიტყვას მათქმევინებთ ჩემს მასწავლებლებზე ლუარსაბ ანდრონიკაშვილზე, თინათინ წერეთელზე, იროდიონ სურგულაძეზე და სხვებზე. ეს მე ძალიან გამამხნევებს და გამიხანგრძლივებს დარჩენილი სიცოცხლის დღეებს.“

რედაქცია მაღლობას უხდის ქალბატონ სიდო ნატროშვილს გამომხაურებისთვის. გვინდა ვუთხრათ, რომ უახლოეს მომავალში ჩვენ ვეცდებით მასთან შეხვედრას. მანამდე კი ვთხოვთ, გონების კუნჭულში მოიძიოს ის საინტერესო ფაქტები, რითაც ესოდენ მდიდარი იქნებოდა მისი მოღვაწეობის წლები.

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, №7

შეთანხმება

რუსეთის ფედერაციის ადვოკატთა კოლეგია – „მოსკოვის ადვოკატთა სამოქალაქო კოლეგიასა“ და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას შორის თანამშრომლობის თაობაზე

ადვოკატთა კოლეგია „მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგია“ და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომლებიც შემდგომში მოხსენიებულნი იქნებიან როგორც მხარეები, გამოხატავენ რა რუსეთისა და საქართველოს ადვოკატებს შორის მეგობრული კავშირების გაღრმავების, მუშაობის გამოცდილების გაზიარების, პროფესიული საქმიანობის და ორი კოლეგიის ტრადიციების უკეთ გაცნობის სურვილს.

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

1. მხარეები გააღრმავებენ და განავითარებენ ურთიერთობას ადვოკატთა პროფესიული საქმიანობის საკითხებში თანასწორუფლებიანობის, ურთიერთსარგებლობის, დემოკრატიისა და მოცემული შეთანხმების მხარეების ქვეყნების კანონმდებლობისა და იმ საერთაშორისო შეთანხმებების საფუძველზე, რომელთა მონაწილეებიც არიან რუსეთის ფედერაცია და საქართველო.

2. მოცემული შეთანხმების შესრულებას მხარეები აკისრებენ თავად აღმსრულებელ ორგანოებს: ადვოკატთა კოლეგია „მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგიის“ მხრიდან მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგიის პრეზიდიუმს, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მხრიდან – საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს.

3. მხარეები ხელს შეუწყობენ ადვოკატებს შორის გამოცდილების ურთიერთგაზიარებას კონფერენციების, სემინარებისა და საქმიანი შეხვედრების გზით.

4. საჭიროების შემთხვევაში, ორი კოლეგიის ადვოკატთა თხოვნით, მხარეებმა უნდა გაცვალონ ინფორმაცია, თვითონ ქვეყნების საკანონმდებლო და სხვა ნორმატიული აქტების შესახებ.

5. მხარეებმა უნდა აცნობონ თავიანთ ქვეყანაში მცხოვრებ მოქალაქეებს როგორც მოსკოვში, ისე საქართველოს ტერიტორიაზე, ორივე კოლეგიის ადვოკატთა მხრიდან კვალიფიციური იურიდიული დახმარების მიღებისა და ადამიანის უფლებათა დაცვის შესაძლებლობების შესახებ.

6. შეთანხმება ძალაში შედის ორი ადვოკატთა კოლეგიის პრე-

ზიდიუმის მიერ მისი დამტკიცების შემდეგ, შეთანხმება იდება სამი წლის ვადით და ავტომატურად გაგრძელდება, თუ ერთ-ერთი მხარე წერილობით არ აცნობებს მეორე მხარეს მისი მოქმედების შეწყვეტის სურვილის შესახებ. ეს უნდა მოხდეს შეთანხმების ვადის ამონურ-ვამდე სამი თვით ადრე.

შეთანხმება დაიდო მოსკოვში 2003 წლის 5 სექტემბერს, შესრულებულია ორ ეგზემპლარად, რუსულ და ქართულ ენებზე და ორივე ტექსტს თანაბარი ძალა აქვს.

მოსკოვის ადვოკატთა სამოქალაქო კოლეგიის სახელით კოლეგიის თავმჯდომარე ალა ჟივინა

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია

პირველად ადვოკატთა კოლეგიის ისტორიაში ხელი მოენერა ხელშეკრულებას მოსკოველ კოლეგებთან

შარშან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლის იუბილეზე ჩამოსულ სტუმართა შორის იყო რუსეთის ფედერაციის მოსკოვის ადვოკატთა კოლეგიის ხელმძღვანელობა. სწორედ მაშინ დაიწყო ქართველ და რუს კოლეგებს შორის პროფესიული ურთიერთობის დათბობა, შეწყვეტილი კონტაქტების აღდგენა-გაფართოება და განვითარება. ამის დასტურია ის ფაქტი, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარე, ბატონი ნუგზარ ბირკაია მოსკოველმა კოლეგებმა თავისთან მიიწვიეს სექტემბრის დასაწყისში.

როგორც ჩვენთან საუბარში ბატონმა ნუგზარმა განაცხადა, მოსკოვის ადვოკატთა კოლეგია მთელ რუსეთში წამყვანი ორგანიზაციაა. ის დაახლოებით 2200 წევრს აერთიანებს. ჩვენთვის, ალბათ საინტერესო იქნება ის ფაქტი, რომ რუსეთში კოლეგიის წევრი ადვოკატების პროფესიული დონე, მათი კვალიფიკაცია, განათლების ხარისხი ეჭვქვეშ არავის დაუყენებია და ისინი ზედმეტი საკვალიფიკაციო გამოცდებისგან, ტესტებისგან გაათავისუფლა. ასეთ ადვოკატთა რიცხვი მთელ რუსეთში დაახლოებით 40 ათასამდეა. მოსკოვში შედგა საინტერესო საქმიანი, საინფორმაციო შეხვედრები, ხელი მოენერა ორმხრივ შეთანხმებას, რომელიც ძალაში შევა ორივე მხარის კოლე-

გიაზე დამტკიცების შემდეგ, ამგვარი შეთანხმება რუს კოლეგებთან პირველია. ეს ქვეყანა ჩვენი უახლოესი მეზობელია. ჩვენ მათთან პარიტეტული ურთიერთობით, რაღა თქმა უნდა, დაინტერესებული ვართ. სხვა ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ, რუსეთში საქართველოდან მილიონზე მეტი ადამიანია ჩასული და იქ საქმიანობს. იქიდან არჩენენ ოჯახებს ნებსით თუ უნებლიეთ. მათაც სჭირდებათ სამართლებრივი სერვისი.

მოსკოველ კოლეგებთან ურთიერთობისას ჩემთვის საინტერესო იყო ის გულწრფელი ნუხილი, რასაც ისინი ღიად გამოხატავდნენ ორ ქვეყანას შორის არსებული მძიმე პოლიტიკური ფონის გამო, იქ შევხვდი კოლეგიის თავმჯდომარის მოადგილეს ვადიმ სვისტუნოვს, რომელსაც მეუღლე აფხაზი ჰყავს, მან გულისტკივილით ილაპარაკა აფხაზეთის ომთან დაკავშირებით. ისურვა სიტუაციის სწრაფი და-რეგულირება და პრობლემის მოგვარება. ასე რომ, ჩვენ ჩვენს სფეროში ვცადეთ ურთიერთობის გაჯანსაღება-გალრმავება მეზობელ ქვეყანასთან. ჩანაფიქრი ბევრი გვაქვს, როგორც კი საამისო იურიდიული ბაზა მომზადდება, შესაძლოა, ქართული ადვოკატურის ცენტრი გაიხსნას მოსკოვში და პირიქით, მათი – თბილისში.

დასკვნის სახით მინდა ვთქვათ, რომ ეს წინ გადადგმულ ნაბიჯად მიმაჩნია ჩვენს ურთიერთობაში.

რედაქციისაგან: საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტი 2003 წლის 26 სექტემბერს დაამტკიცა მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგიასა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას შორის 2003 წლის 5 სექტემბერს დადებული შეთანხმება თანამშრომლობის შესახებ.

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
№8, 2003 წ. ოქტომბერი

ადვოკატები გამოცდებს კი აბარებენ,

მაგრამ არ იციან, რას?..

რამ წამოჭრა ადვოკატთა საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების აუცილებლობა, რისი იმედით და რა მიზნით ჩატარდება ეს გამოცდები, შეძლებენ თუ არა ადვოკატები მის ჩაბარებას, ამ საკითხებზე გვესაუბრება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია. გთავაზობთ მასთან ინტერვიუს.

ბატონო ნუგზარ, ადვოკატთა საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარებასთან დაკავშირებით ადვოკატების განწყობა თუ არის თქვენთვის ცნობილი?

ნუგზარ ბირკაია. ერთგვაროვანი ნამდვილად არ არის. იმთავითვე დავაყენეთ საკითხი, რომ ის ადვოკატები, რომლებიც პროფესიაში არიან შესულები (კოლეგიის წევრი იქნება ის თუ სხვა გაერთიანების), ტესტირებისაგან გათავისუფლებული ყოფილიყვნენ. ტესტირების მიზანია, მივიღოთ ადვოკატი. იმ ადვოკატის შემთხვევაში კი, რომელიც მოქმედია და სტატუსი მიღებული აქვს, შედეგი მიღწეულია. დამატებით ტესტირების გავლა, ვფიქრობდით, რომ საჭირო არ იყო.

სხვათა შორის, ამ გზით წავიდა რუსეთის ფედერაცია. ოღონდაც იმ განსხვავებით, რომ იქ მხოლოდ ადვოკატთა კოლეგიის წევრები გათავისუფლდნენ ყოველგვარი საკვალიფიკაციო გამოცდებისაგან და თავის სტატუსში დარჩნენ. ასეთივე იყო ჩვენი მოთხოვნაც.

ადამიანები წლების მანძილზე ადვოკატებად მუშაობენ. მათ თავიანთი კლიენტურა ჰყავთ. გარკვეული ავტორიტეტიც შექმნილი აქვთ და ა.შ. სახელმწიფო კი ეუბნება, თუ არ გაივლი ტესტირებას, თამაშგარე მდგომარეობაში დარჩებიო. რასაკვირველია, გამოცდის ჩაბარება ასე ცალსახად სიამოვნებას არავის ანიჭებს. ვიცი, რომ იუსტიციის საბჭოში 8 სექტემბერს საბუთების მიღება დაიწყო. როგორც მეუბნებიან, ბევრმა ადვოკატმა მიაკითხა და საბუთები შეიტანა. იქნებიან ადვოკატები, რომლებიც შეიტანენ საბუთებს, იქნებიან ისეთებიც, რომლებიც ჯერ არაა, მაგრამ შემდეგ მაინც შეიტანენ და იქნება ისეთი კატეგორია, რომელიც გამოცდებში საერთოდ არ მიიღებს მონაწილეობას. გულდასაწყვეტია, რომ ისინი იქნებიან უფრო ხანში შესული ადვოკატები, რომლებიც, მიუხედავად თავიანთი ასაკისა, ბრწყინვალე ადვოკატები არიან. მათ ხნოვანება მაინც ისეთ დისკომფორტს უქმნის, რომ ფიქრობენ, ვაითუ ტესტირება ვერ გავი-

აროთო. ეს კი მათთვის დიდი ტკივილის მომგვრელი იქნება.

საერთოდ, რამ წამოჭრა ადვოკატებისათვის საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების აუცილებლობა?

ეს მოდის ამერიკის იურისტთა ასოციაციიდან. ისინი ამბობენ, აი, ჩვენს ქვეყანაში ასეაო. მე ვუთხარი მათ, ეს მაშინ, როდესაც ადამიანი პროფესიაში შედის, აქ ხომ იმ ადამიანებზეა საუბარი, რომლებიც საადვოკატო საქმიანობას დიდი ხანია ეწევიან-მეთქი? მაგრამ კონსესუსს ვერაფრით ვერ მივალნიეთ, საპარლამენტო განხილვისას, „გელბახიანის ვარიანტის“ მიხედვით, საუბარი იყო იმაზე, რომ ის ადვოკატი მაინც გათავისუფლდეს ტესტირებისაგან, ვისაც საადვოკატო მოღვაწეობის ათი წლის სტაჟი ჰქონდა. როგორც გითხარით, პარლამენტი ამაზე არ წავიდა.

სხვათა შორის, მონათესავე პროფესიათა შორის ეს კანონი ერთადერთია, რომლის თანახმად ტესტირებისაგან არავინ თავისუფლდება. მინდა, გავამახვილო ყურადღება იმაზე, რომ ეს ტესტირება არ არის ისეთი რთული, ადვოკატებმა ვერ შეძლონ მისი გავლა. დარწმუნებული ვარ, რომ უმრავლესობა ამას შესძლებს, მაგრამ აქ არის მეორე საკითხი, როგორ უდგება სახელმწიფო ადვოკატებს, ავიღოთ პროკურატურის შესახებ კანონი. იგი გამოცდებისაგან ათავისუფლებს გენერალურ პროკურორს, საერთო სასამართლოების შესახებ კანონი კი - უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს. თუ ვინმეს აქვს დამსახურება, იმასაც ათავისუფლებს და ა.შ.

წინა პარლამენტში ასეთი პრეცედენტიც იყო, 1999 წელს პარლამენტმა მიიღო კანონი, რომლის თანახმად პარლამენტის ერთ-ერთი წევრი მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდებისაგან უნდა გათავისუფლებულიყო. მეორე დღეს იგი მოსამართლედ დაინიშნა, მესამე დღეს კი ეს კანონი გააუქმეს. პარლამენტმა ისე იმუშავა, რომ ეს კანონი მთავრად-მთავრად მას, ვისაც უნდოდა, აი, ასეთი მიდგომა იყო, გნებავთ, მოსამართლეების მიმართ, გნებავთ, პროკურორების მიმართ.

გასულ წელს ლაპარაკი იყო იმაზე, რომ ადვოკატებისათვის უნდა გამოქვეყნებულიყო ხუთი ათასი ტესტი, ეს ტესტები კი დამალული იყო და არავის აჩვენებდნენ. 2002 წლის პირველ ოქტომბერს პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა ბრძანებულებას პროკურატურის მუშაკთათვის საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების შესახებ და მე-7 პუნქტში ჩაიწერა, რომ ტესტირება ტარდება პასუხებთან ერთად წი-

ნასწარ გამოქვეყნებული ათასი ტესტიდან, ე.ი. პროკურატურის მუშაკებს, რომლებიც ჩვენი პროცესუალური მონინაალმდეგეები არიან და, რომელიც სახელისუფლებო განშტოებაა, სახელმწიფო ეუბნება, რომ შენ 1000 ტესტი გაიარე, ამ 1000 ტესტს კი ვაქვეყნებ თავისი სწორი პასუხით და მარტო ეს მოამზადეო.

ადვოკატებს კი 5 ათასი ტესტი ყოველგვარი პასუხის გარეშე და ისიც გადამალული... არის ეს სახელმწიფოს მხრიდან თანაბარი დამოკიდებულება?! მით უმეტეს, რომ, კიდეც ვიმეორებ, პროკურატურა სახელისუფლებო განშტოებაა და მასზე სახელმწიფო ზრუნავს, ხელფასს უხდის, კაბინეტს აძლევს და ა.შ. ადვოკატს რას აძლევს?! - არაფერს. გულდასაწყვეტი ის არის, რომ აქ მე ვხედავ ხელისუფლების მხრიდან უყურადღებო დამოკიდებულებას, ხელისუფლებას არ ენალვლება ადვოკატი, რომ ხელისუფლებას არ აინტერესებს ადვოკატი. ხელისუფლების აზრით, ადვოკატი არაფერს არ წარმოადგენს. აი, ეს არის გულსატკენი, თორემ ჩვენ ყველაზე მეტად ვართ დაინტერესებული იმით, რომ ჩვენს რიგებში იყოს ღირსეული და კვალიფიციური ადვოკატები.

თუ ამას მიღწევით ჩავთვლით, მივალნიეთ ის, რომ ტესტების ერთი ნაწილი გამოქვეყნდა თავისი პასუხებით, მაგრამ აქ კიდეც ერთ წინააღმდეგობაში ვართ. ჩვენ ვეუბნებით პროკურატურას, რომ 1000 ტესტი ჰქონდა სისხლის სამართლის სპეციალობით, ამდენივე იყოს ადვოკატებისთვისაც. ჯერ ამ შეთანხმებას ვერ მივალნიეთ. გვეუბნებიან, ამერიკის იურისტთა ასოციაციის აზრი ასეთია, რადგან პროკურატურამ იოლად გაიარა ტესტირება. ადვოკატებისთვის ბევრი ტესტი უნდა იყოსო. რატომ ასეთი არაერთგვაროვანი მიდგომა?!

ჩვენს უცხოელ კოლეგებს უნდათ წარმოაჩინონ, რომ თითქოს საქართველოში საადვოკატო სისტემა არ არსებობს და ახალ ველოსიპედს იგონებენ. ეს ასე არ არის. საქართველოში საადვოკატო საქმიანობა დიდი ხანია არსებობს. რაც შეეხება სისტემას, იგი 1922 წლიდან მოდის. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას 81 წლის ისტორია აქვს. იმ კოლეგიას, სადაც ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, თინათინ წერეთელი, ოსიკო ბარათაშვილი მოღვაწეობდნენ. ასე ყველაფრის იგნორირება არ შეიძლება. ეს, საერთო ჯამში, დარტყმას აყენებს ჩვენს ისტორიას, კულტურას, საადვოკატო საქმიანობის ტრადიციებს, რაც შეეხება გარდაქმნასა და რეფორმას, ეს აუცილებლად უნდა მოხდეს, მით უფრო, რომ ერთი საზოგადოებრივი ფორმირებიდან მეორეში

გადავდივართ. ამის წინააღმდეგი არავეინაა, მაგრამ ასე ხელალებით ყველაფერი წავშალოთ, როცა ადამიანებზეა საუბარი, არასწორად მიმაჩნია.

რაც შეეხება საადვოკატო საქმიანობას, ის, რაც იყო ფუნქციონალურად არ შეცვლილა, რაც ევალეზობდათ ადვოკატებს 20 წლის წინათ, იგივე ევალეზობთ დღესაც, დაიცვან ადამიანის უფლებები. მათი დაცვა კი 20-30 წლის წინ უფრო ძნელი იყო იმ სოციალისტური რეჟიმის პერიოდში, ვიდრე დღეს არის. იმ პირობებში ხომ ადვოკატები იბრძოდნენ და ადამიანის უფლებებს ისე იცავდნენ. რომელი უფრო მძიმე შრომას სწევდა, ის ადვოკატი თუ დღევანდელი?!

ორგანიზაციული ცვლილებების მოწინააღმდეგე კი არ ვარ, რაც შეიძლება დროულად უნდა მოხდეს ეს ცვლილება, რადგანაც დღეს ქაოსია ამ სისტემაში. რამდენადაც ადვოკატთა კოლეგიის პარალელურად მოქმედებს უამრავი ე. წ. შპს, რომლებსაც სახელად ადვოკატები დაარქვეს და ახორციელებენ საადვოკატო საქმიანობას. შეიძლება მათში მართლაც არის ბევრი ნიჭიერი და კარგი ადვოკატი, მაგრამ ამან ისეთი სახე მიიღო, რომ რაიონში ბევრი საადვოკატო გაერთიანება და ფირმაა, მაგრამ რას აკეთებენ, კაცმა არ იცის. ადვოკატი, რა თქმა უნდა, თავისუფალი პროფესიის პირია, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მას ქუჩაში ქვების სროლის უფლება აქვს.

გვირეკავენ და გვეკითხებიან, ესა და ეს ადვოკატი თქვენი წევრია თუ არაო, რადგანაც ვილაც, ვთქვათ პეტრიაშვილმა, მიატოვა პროცესი და წავიდა. ვეძებთ, ვეძებთ და მივაგენით, რომ რომელიღაც შპს-ში პრეზიდენტიც თვითონ არის, დირექტორიც და ყველაფერი. რა ღონისძიებები უნდა გავატაროთ მის მიმართ?! გავუგზავნით წერილს, ამოვდებთ იმ წერილს მაუდის ქვეშ და მორჩა.

მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდებმა მაინცდამაინც ვერ აჩვენა დადებითი შედეგები, ღირსეული მოსამართლეები ნაკლებად მივიღეთ. თქვენი აზრით, როგორი იქნება ადვოკატების შემთხვევაში?

როცა ამ საკითხზე გვეკონდა დავა, ამერიკის იურისტთა ასოციაციის ერთ-ერთ წარმომადგენელს უბრძანებია, რომ ადვოკატების რეფორმას ხელს უშლის ის ხალხი, ვინც ხელს უშლიდა სასამართლო რეფორმასო. როდესაც სასამართლო რეფორმა ტარდებოდა, მაშინ მე გლდანის სასამართლოს თავმჯდომარე და საქართველოს მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო და დისციპლინარული კოლეგიის თავმჯდომარე გახლდით. იმ გამოცდებს, რაც მოსამართლეებს უნდა

გაეწეოთ, მე და ჩემი კოლეგები ვატარებდით. მაშინ, შემდეგი საკითხი იდგა, 1997 წლის 13 ივნისს მიღებული კანონით მოსამართლეებს უფლებამოსილება უნდა შესწყვეტოდეთ თუ არა, მაშინ მე ვუთხარი იურიდიული კომიტეტის წევრებსაც და სხვებსაც, რომ ეს იყო კონსტიტუციის დარღვევა, რადგან 1995 წლის 24 აგვისტოს მიღებული კონსტიტუციით, მოსამართლე ათი წლის ვადით ინიშნებოდა, ჩვენ თუ ვიყავით სასამართლო ხელისუფლება და ათი წლის ვადით დანიშნული, როგორ შეიძლებოდა უფლებამოსილება რვა წლის თავზე შეგწყვეტოდა?

იმ გამოცდებთან დაკავშირებითაც ვამბობდით, რომ ის არ მოგვცემდა იმ შედეგს, რომ საუკეთესო მოსამართლეები მიგველო. ის იქნებოდა კორუფციის ბუდე და გახდა კიდეც. ეს რომ ასეა, შემდეგ აღიარეს მათაც, რომლებიც მხარს უჭერდნენ გამოცდებს. შეიძლება იგივე მოხდეს ამ შემთხვევაშიც, მაგრამ ყველაფერი ეს მოდის იქიდან, რომ ეს ფინანსდება ამერიკის იურისტთა ასოციაციის მიერ, ამ რეფორმას მოჰყვება გარკვეული ფინანსები და მთელი ინტერესები. როგორც ჩანს ფინანსებშია, რომ იგი გადანაწილდეს, იქ რაღაც რემონტი გაკეთდეს, რაღაც აშენდეს. ეს ყველაფერი კარგია, მაგრამ არ უნდა ხდებოდეს კანონის დარღვევის ხარჯზე.

„ჩანყოფნებს“ ადგილი არ ექნება?

რა ვიცი აბა, ამ ქვეყანაში ალბათ ყველაფერია მოსალოდნელი, წინასწარ ვერაფერს გეტყვით, თქვენ თვითონ განსაჯეთ იმის მიხედვით, როგორ ჩატარდა გამოცდები, გნებავთ, საგადასახადოში და გნებავთ, სხვაგან.

1

ზაირა მიქატაძე, გაზეთი „ბასტა“, 14-20.IX. 2003 წ.

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,

2003 წ. ოქტომბერი, №8

მიმართვა

საქართველოს იურისტთა მოძრაობა „სამართლებრივი სახელმწიფოსათვის“ და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მიმართვა საქართველოს ხელისუფლებისა და რადიკალურად განწყობილი ოპოზიციისადმი

ეს მიმართვა გაკეთდა ჟურნალისტთა სახლში გამართულ პრეს-კონფერენციაზე 2003 წლის 13 ნოემბერს, მისი ტექსტი ოფიალურად გაეგზავნა, როგორც საქართველოს მაშინდელ პრეზიდენტს ედუარდ შევარდნაძეს, ისე პარლამენტის თავმჯდომარეს ნინო ბურჯანაძეს, მაგრამ იგი უპასუხოდ დარჩა.

იურისტთა მოძრაობა „სამართლებრივი სახელმწიფოსათვის“ და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია შემფოთებულია საქართველოს პარლამენტის 2003 წლის 2 ნოემბრის არჩევნებთან დაკავშირებით ბოლო დღეებში შექმნილი პოლიტიკური კრიზისით.

არსებული დაპირისპირება და ემოციებით დამუხტული საზოგადოება ქართულ სახელმწიფოებრიობას რეალურ საფრთხეს უქადის. არსებობს ხატოვანი გამონათქვამი: „იმ ქვეყანაში, სადაც ყველა დამნაშავეა, დამნაშავე არავინაა“. ბიბლიის ენაზე იგივე აზრი შემდეგნაირად ჟღერს: „იმან დაუტეოს ქვა მასსა ზედა, ვინც უტოდველ არს“.

ჩვენ ძალიან კარგად გვესმის ქვეყანაში შექმნილი ვითარების მთელი სიმძიმე და ვაცხადებთ, რომ არსებული მდგომარეობისათვის პასუხი ყველას გვეკისრება, უპირველეს ყოვლისა, ქვეყნის პრეზიდენტს, როგორც სახელმწიფოს მეთაურს, საქართველოს პარლამენტს, ოპოზიციას და საქართველოს ყველა მოქალაქეს, მათ შორის ჩვენც.

ვაცხადებთ, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიასა და საქართველოს იურისტთა კორპუსს გააჩნია საკმაოდ მძლავრი ინტელექტუალური პოტენციალი იმისათვის, რომ ქმედითი სამართლებრივი დახმარება გაუწიოს ხელისუფლებას და ოპოზიციას სამართლიანი, სამართლებრივი თანხმობის მისაღწევად.

უპირველეს ყოვლისა, ჩვენ მოუწოდებთ ხელისუფლებასა და ოპოზიციას, რომ ყოველგვარი პოლიტიკური კამათი გადაიტანონ სამართლებრივ სფეროში, მხოლოდ პოლიტიკური დიალოგით და კანონის უზენაესობის პრინციპზე დაყრდნობით დაარეგულირონ დაპირისპირება.

ჩვენ ვგმობთ ყოველგვარი ძალადობის გამოვლინებას როგორც ხელისუფლების, ისე ოპოზიციის მხრიდან, რამეთუ უახლოესი ისტორიის გამოცდილებიდან ვიცით, რომ ეს შეაფერხებს ქართული სახელმწიფოებრიობის განვითარებას, ამიტომ ამის დაშვების უფლება არავის აქვს.

ხელისუფლებამ დაუყოვნებლივ უნდა აღმოფხვრას 2 ნოემბრის არჩევნებთან დაკავშირებული კანონდარღვევები და მართლმსაჯულებას გადასცეს ყველა გამყალბებული.

გამოვთქვამთ იმედს, რომ გაიმარჯვებს გონიერება და ქვეყანაში დამყარდება სამოქალაქო თანხმობა.

იურისტთა მოძრაობა „სამართლებრივი სახელმწიფოსათვის“ და
საქართველოს ადვოკატთა ჯიკეგია,

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2003 წ. № 9

მთავარი ფაქტი

საქართველოს დედაქალაქში, გიორგობის თვეში, განვითარებულ მოვლენებს ჯერჯერობით მყარი სახელი მოაქვს – ვარდების რევოლუცია.

პრეზიდენტ შევარდნაძის ხელისუფლება უსისხლოდ შეიცვალა. მართალია, ეს არ ჯდება კონსტიტუციის ფარგლებში, მაგრამ რევოლუცია კანონის სრული დაცვით არსად, არც ერთ ქვეყანაში არასოდეს მომხდარა.

მსოფლიო საზოგადოება დადებითად გამოეხმაურა ნოემბრის ხავერდოვან სახელისუფლებო ცვლილებებს, საქართველოში შევარდნაძის ეპოქა დამთავრდა, საკითხავია, ვისი დაიწყო?! რა ელის ქვეყანას?! შეძლებს კი დროებითი ხელისუფლება ლეგიტიმურობის მიღწევას ექსცესების გარეშე?! რა იქნება შემდეგ?! ეშველება კი უშუქობას, უპენსიობას, უხელფასობას, უმუშევრობას?! როდის აღდგება საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა?! როდიდან დაიწყება სახელმწიფოს აღმშენებლობა?! ასრულდება თუ არა ხალხის იმედი უკეთესი მომავლისა?! აი, კითხვათა წყება, რომელიც თითოეულ ჩვენგანს გულ-გონებას უღრღნის.

თბილისს რევოლუცია თუ გადატრიალება ნამდვილად არ უკვირს. ზუსტად 12 წლის წინ ჩვენთან ამგვარი რამ უკვე მოხდა, თუმცა ჯვარი გვწერია, მაშინ დიდი სისხლიც დაიღვარა და ნგრევა-პარტახის „გემოც“ ვინწინეთ. ამჯერად ყველაფერმა ამ მხრივ მშვიდობით ჩაიარა.

რევოლუციის შემდეგ ზოგიერთი პოლიტოლოგი შენიშნავდა, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ქართველ ხალხს ასე ალბათ, არაფერი გახარებიაო, ნუ ვიდავებთ. მთავარი ისაა, ეს მოლოდინი გამართლდეს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ფაქტია, რომ ქართველები უკვე გაინაფნენ ხელისუფლების დამხობა-ჩამოგდებაში და...

ალარ დავასრულებ, ღმერთმა დაგვიფაროს ამისაგან, ეუნამლოთ ქვეყანას, ერთმანეთს და ვიაროთ წინ.

ქურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“,
2004 წ. № 9

ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაციის
ვიზიტის შესახებ

ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში ვიზიტი ორგანიზებული და დაფინანსებული იყო ევროსაბჭოს მიერ, რისთვისაც განსაკუთრებით დიდი მადლობა გვინდა გადავუხადოთ ევროსაბჭოს იურიდიული თანამშრომლობის დირექტორს ბატონ რობერტო ლამპონს, ქალბატონ ლუცი ანხელს და ბატონ დავით დოლიძეს,

რომლის უშუალო რეკომენდაციით შედგა ეს ვიზიტი.

ჩვენი ვიზიტი ბრწყინვალედ იყო ორგანიზებული, პროგრამით გათვალისწინებული ყველა შეხვედრა შედგა. აღსანიშნავია, მასპინძლების ლონდონის ადვოკატთა საბჭოს თავმჯდომარის მეტეელის, საბჭოს წევრის ქრისტიან ვისკირჩენის და საბჭოს ადმინისტრაციის სეიმონ ლეიკოკის მიერ გამოხატული დიდი ყურადღება ჩვენი დელეგაციის მიმართ.

იურიდიული პროფესიები ინგლისში დაყოფილია ბარისტერებად და სოლისიტორებად, რაც აბსოლუტურად განსხვავებულია საქართველოში არსებული იურიდიული პროფესიებისაგან.

ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში, ანუ ბარისტერთა საბჭოში გაერთიანებულია 13 500 ბარისტერი. ისინი სამწელიწადში ერთხელ ირჩევენ ლონდონის ადვოკატთა საბჭოს 110 წევრის შემადგენლობით. თავის მხრით საბჭო ყოველწლიურად თავისი წევრებიდან ერთი წლის ვადით ირჩევს თავმჯდომარეს. ისინი თვლიან, რომ ერთი პიროვნება არ უნდა იკავებდეს დიდი ხნით ასეთ დიდ პოსტს, შეიძლება ითქვას, რომ არსებული ტრადიციით მეორედ თავის კანდიდატურას არავენ აყენებს, მით უმეტეს, რომ ერთი წლით ჩამოშორება საადვოკატო საქმიანობიდან საკმაოდ დიდ შემოსავალს აკარგვინებს ბარისტერს, რადგან მისი წლიური

გამომუშავება 1 მლნ ფუნტ სტერლინგს შეადგენს, ხოლო თავმჯდომარის თანამდებობა, რომელიც ასევე ანაზღაურებადია წლიური ხელფასი 147 000 ფუნტი სტერლინგია. საბჭო ორგანიზაციას უნევს ბარისტერთა მუშაობას.

საბჭოში ფუნქციონირებს 15 კომიტეტი. ამათგან პირველია მენეჯმენტის კომიტეტი, რომელიც ყოველდღიურ საქმიანობას უძღვება. ასევე მოქმედებს საფინანსო, საგანმანათლებლო, საგარეო, პროფესიული და სხვა კომიტეტები. თითოეული მუშაობს თავისი პროფილით. საბჭოს თავმჯდომარე ორ თვეში ერთხელ ანგარიშს წარუდგენს საბჭოს. ლონდონის ადვოკატთა საბჭოს ბრიუსელში აქვს თავისი წარმომადგენლობა, ოფისი იმისათვის, რომ საქმის კურსში იყვნენ, თუ რა ხდება ბრიუსელსა და ევროგაერთიანებაში.

გამოირკვა, რომ სოლისიტორები და ბარისტერები ერთ შემთხვევაში შესაძლებელია ამა თუ იმ პირის დაცვას ახორციელებდნენ გამოძიებიდან სასამართლო ინსტანციაში და ამის პარალელურად სხვა პირის მიმართ საბრალდებო საქმე მიჰყავდეთ გამოძიებიდან სასამართლოში მაშინ, როდესაც ასეთ დავალებას მიიღებენ სამეფო პროკურატურიდან. თავად პროკურორი სასამართლოში საქმის განხილვის დროს მონაწილეობას არ იღებს. იგი წყვეტს საქმეზე გამოძიების ჩატარებისა და სასამართლოში წარმართვის საკითხს. მოგეხსენებათ, ასეთი სისტემა საქართველოს სინამდვილეში არ არსებობს, რადგან ჩვენი კანონმდებლობით ერთმანეთისაგან გამიჯნულია ადვოკატის ინსტიტუტის, როგორც მხოლოდ დაცვის განმხორციელების და პროკურატურის, როგორც ბრალდების მხარდამჭერის ფუნქცია.

სოლისიტორები აწარმოებენ წინა მოსამზადებელ სამუშაოს, რომლებიც მომზადებულ საქმეს გადასცემენ ბარისტერებს, ინგლისში 100 000 სოლისიტორია, რომელთაგან 90 000-ია მოქმედი.

ბარისტერები არიან ის ადვოკატები, რომლებიც გამოდიან სასამართლოში და კვალიფიციურ მომსახურებას უწევენ კლიენტებს. მათი უპირველესი მოვალეობაა საქმის სასამართლოში წარმოება.

ბარისტერს არა აქვს უფლება, სასამართლო შეცდომაში შეიყვანოს, თუნდაც ამაში კლიენტის ინტერესი იდოს.

უფროსი ბარისტერები სამეფო კარის ადვოკატ-კონსულტანტები არიან, რაც სახელმწიფოს მიერ დადგენილი წესია.

სოლისიტორის (მომრიგებელი შუამავალი) სტატუსს ანიჭებს

იურისტთა საზოგადოება.

ბარისტერს სტატუსს ანიჭებს იურისტთა საბჭო.

მკაცრადაა განსაზღვრული, ვინაა სოლისიტორი და ბარისტერი, „თვითმარქვია“ მკაცრად ისჯება.

უპირველეს ყოვლისა, თვალშისაცემია იურისტთა საქმიანობის მონესრიგებულობა. ამასთან, მეტად მნიშვნელოვანია იურისტის საქმიანობის მაღალანაზღაურებადობა. კარგ პროფესიონალ სოლისიტორს წელიწადში 600 000 ფუნტი სტერლინგი აქვს შემოსავალი, ხოლო ბარისტერს 1000 000 ფუნტი. ჩვენი პირობებისათვის ეს ფანტასტიკის სფეროა, ცხადია, ანაზღაურების საკითხი უამრავი ფაქტორითაა განპირობებული.

ვფიქრობთ, მეტად საინტერესოა ადვოკატთა დისციპლინარული საქმეების განხილვის სტრუქტურა, კერძოდ, ის გარემოება, რომ მას ხელმძღვანელობს არა იურისტი, არამედ სრულიად დამოუკიდებელი პირი ადვოკატთა საბჭოდან, რომელიც დისციპლინარული დევნის შესახებ ინდივიდუალურად იღებს გადაწყვეტილებას.

რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვანია კლიენტისათვის იმის ცოდნა, რომ მისი საჩივარი არ განიხილება სხვა ადვოკატების მიერ, არამედ განიხილება ნეიტრალური, დამოუკიდებელი პირის მიერ, რომელიც შესაბამისი უფლებამოსილებითაა აღჭურვილი. მათი საქმიანობის დაფინანსებისათვის ადვოკატთა საბჭოდან გამოყოფილია სოლიდური თანხა.

დისციპლინარული ტრიბუნალი წელიწადში იხილავს დაახლოებით 700 საჩივარს, რომელთა ნახევარი ადვოკატთა საბჭოს მიერაა აღძრული, ტრიბუნალის მიერ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სასჯელის შემდეგი ღონისძიება: გაფრთხილება, შენიშვნა, ფულადი ჯარიმა, პრაქტიკის შეჩერება, საერთოდ განთავისუფლება. 5 წლის შემდეგ შეიძლება აღდგენის საკითხი დადგეს, რაც პრაქტიკულად არ მომხდარა. გადაწყვეტილება სასჯელის დადების შესახებ ეგზავნებათ მოსამართლეებს.

ვთვლით, რომ ადვოკატთა დისციპლინარული სისტემა კარგადაა ორგანიზებული ლონდონის ადვოკატთა საბჭოსთან და იქიდან საქართველოს სინამდვილეში ბევრი რამის გადმოტანა შეიძლება. თუნდაც ის, რომ ნეიტრალურმა პირმა აწარმოოს დისციპლინარული დევნის საკითხები, ვფიქრობთ, ეს შესაძლებელია მით უფრო, რომ საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“

28-ე მუხლის მე-8 პუნქტში მითითებულია, რომ „ადვოკატთა დისციპლინარული პასუხისმგებლობისა და დისციპლინარული წარმოების წესი განისაზღვრება საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის საერთო კრების მიერ დამტკიცებული დებულებით“ ადვოკატთა ახალი ასოციაცია ჯერ ჩამოყალიბებული არაა და, ამდენად, ყველა სიახლე შესაძლებელია, გათვალისწინებულ იქნეს.

ადვოკატის პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევის საკითხი სრულიად ახალია საქართველოს ადვოკატებისათვის და, ამდენად, ჩვენთვის მეტად საჭირო და მნიშვნელოვანი იყო ადვოკატის დაზღვევის არსის გარკვევა, საინტერესოა, რომ ბატონმა ჰიუ უოდენჰაუზმა ადვოკატთა სადაზღვევო ფონდის საქმიანობასთან დაკავშირებით მოხსენება დაიწყო შემდეგი სიტყვებით: „ბატონებო, დაზღვევა იმას ნიშნავს, რომ ღამე კარგად გეძინოთ“. სადაზღვევო კამპანია შექმნილია იურისტების მიერ მათსავე დასაცავად 1985-1986 წლებში ადვოკატი ეზღვევა გასული წლის შემოსავლის მიხედვით. ამასთან, მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ რა სახის საქმეებს აწარმოებდა ადვოკატი, კერძოდ, თუ ადვოკატს წელიწადში შემოსავალი ჰქონდა 100 000 ფუნტი და იგი მუშაობდა მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეებზე. მაშინ მან წელიწადში უნდა გადაიხადოს 115 ფუნტი სადაზღვეველ თანხის სახით. თუკი მეორე ადვოკატი მუშაობდა საგადასახადო საქმეებზე და შემოსავალი ჰქონდა 100 000 ფუნტი, მან უნდა გადაიხადოს სადაზღვევო თანხა 2 100 ფუნტის ოდენობით წელიწადში, დაზღვევა სავალდებულოა, წინააღმდეგ შემთხვევაში ბარისტერი საადვოკატო საქმიანობას ვერ განახორციელებს.

სადაზღვევო კომპანიებმა შეიმუშავეს მოქმედების გარკვეული წესები, ისინი ითვალისწინებენ იმას, რომ საქმის სასამართლოში განხილვის შემთხვევაში, თუ როგორ გადანყვეტილებას მიიღებდა სასამართლო. ყოველივე კეთდება იმისათვის, რომ საქმე არ წავიდეს სასამართლოში და იქვე დამთავრდეს. თუ ჩათვლიან, რომ ადვოკატის ბრალითაა მიყენებული ზიანი, თავად წყვეტენ საკითხს, ანუ უხდიან შესაბამის თანხას კლიენტს ისე, რომ ადვოკატს არ ეკისრება ამ თანხის ანაზღაურება სადაზღვევო კომპანიისათვის, იმ შემთხვევაში, თუ სადაზღვევო კომპანია არ დააკმაყოფილებს კლიენტის საჩივარს, კლიენტს რჩება უფლება, მიმართოს სასამართლოს.

კლიენტმა ყველა შემთხვევაში ჯერ უნდა მიმართოს ადვოკატს და სადაზღვევო კომპანიას თავისი პრეტენზიების შესახებ, სადაზღვევო კომპანია სამი თვის განმავლობაში იძიებს საკითხს და შესაბამისად, საჩივარს დააკმაყოფილებს ან არა.

საქმის სასამართლოში განხილვის შემთხვევაში სადაზღვევო კომპანია დაუქირავებს ადვოკატს სოლისიტორსა და ბარისტერს, მაგრამ როგორც მხარე, სადაზღვევო კომპანია პროცესში არ ჩნდება.

ადვოკატთა სადაზღვევო კომპანიის დირექტორია ადვოკატი, რომელსაც ადვოკატთა საბჭო ნიშნავს.

ჩვენ ლონდონში გავეცანით ადვოკატთა დაბეგვრისა და ლეგალური მომსახურების სისტემას, ადვოკატთა შრომის ანაზღაურების საკითხს, რაც, როგორც აღვნიშნეთ, მაღალია ინგლისში. საინტერესოა, რომ ადვოკატთა ეთიკის კოდექსი ცალკეა ბარისტერებისა და სოლისიტორებისათვის. ინგლისში ადვოკატთა ეთიკის კოდექსი მიღებულ იქნა 1980 წელს.

ინგლისში მაღალ დონეზეა ნაკლებშემოსავლიანი მოქალაქეებისათვის სახელმწიფოს ხარჯზე ადვოკატის მომსახურების უზრუნველყოფა. ამ მიზნით ბარისტერთა საბჭოსთან შექმნილია ლეგალური მომსახურების სამსახური, რომელსაც სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ყოველწლიურად გამოყოფთ ერთი მილიარდი ფუნტი სტერლინგი (სახელმწიფო ბიუჯეტის 1%-მდე თანხა). ამ წესით ადვოკატები საათში 60-80 ფუნტს იღებენ სისხლის სამართლის საქმეებზე, ხოლო სამოქალაქო საქმეებზე ნაკლებს. მიუხედავად იმისა, რომ ლეგალური მომსახურების სამსახურისათვის სახელმწიფო გამოყოფს ზემოაღნიშნულ მნიშვნელოვან თანხებს, ეს სამსახური მაინც უკმაყოფილებას გამოთქვამს თანხის ოდენობასთან დაკავშირებით და მის გაზრდას ითხოვს.

ჩვენ გვექონდა შეხვედრა იურისტთა საზოგადოებაში, სადაც დეტალურად გავეცანით სოლისიტორთა მოღვაწეობას ინგლისში, რომელიც დაარსდა 1845 წელს. საინტერესო იყო ის გარემოება, რომ ჩვენ პირდაპირი სატელევიზიო ჩართვა გვექონდა სხვა ქალაქში მყოფ იმ ადამიანებთან, რომლებიც გვესაუბრებოდნენ სოლისიტორთა პროფესიული საქმიანობის შესახებ.

იმისათვის, რომ ბარისტერის თუ სოლისიტორის სტატუსი მიენიჭოს პირს, აუცილებელია საკმაოდ ხანგრძლივი სწავლა, კერ-

ძოდ, საუნივერსიტეტო განათლება, ცხრათვიანი ლექციების კურსის გავლა იურიდიულ კოლეჯში, შემდეგ ორწლიანი სასწავლო პრაქტიკა, სამი წელი სოლისიტორის ან ბარისტერის თანაშემწედ მუშაობა და, შესაბამისად, გამოცდის ჩაბარება. დაახლოებით ცხრა წლის განმავლობაში ამგვარი სწავლებისა და პრაქტიკის გავლის შემდეგ ეძლევა უფლება ადვოკატს აწარმოოს დამოუკიდებელი საადვოკატო საქმიანობა.

მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ სოლისიტორმა ყოველწლიურად უნდა მოიპოვოს სერტიფიკატი.

ჩვენ დავესწარიტ პროცესებს სამეფო და სააპელაციო სასამართლოებში, მეტად შთამბეჭდავი იყო სასამართლო პროცესის მიმდინარეობის კულტურა, მუშაობის პირობები, პატივისცემა მართლმსაჯულებისადმი. ნიშანდობლივია, რომ აკრძალულია ვიდუო და ფოტოგადაღება. როგორც მოსამართლენი განმარტავენ, „არ უნდათ საზოგადოებას აჩვენონ პროცესის მოსაბეზრებელი სახე“, უფრო სერიოზულად კი თვლიან, რომ მსგავსი ხასიათის გადაღებები ზენოლას ახდენს მართლმსაჯულების განხორციელებაზე.

ლონდონში სისხლის სამართლის საქმეებს განიხილავენ: მაგისტრატურის სასამართლოები, რომლებიც იხილავენ საქმეთა 90 პროცენტს, სამეფო-კრიმინალური სასამართლოები – ლონდონში არის 10 სააპელაციო სასამართლო.

სამოქალაქო საქმეებს განიხილავს:

რეგიონალური, კომერციული, ადმინისტრაციული, საოჯახო, ტექნოლოგიური და სააპელაციო სასამართლოები.

ყველა ზემოჩამოთვლილი სასამართლოსთვის უმაღლესი ინსტანციაა ლორდთა სახლი – 17 ლორდის შემადგენლობით.

ინგლისში იურისტის პროფესია პრესტიჟულია: მოსამართლეთა უმრავლესობა ყოფილი ბარისტერია. უნდა აღინიშნოს, რომ ინგლისის პარლამენტის 650 წევრიდან ერთი მესამედი ადვოკატია: ინგლისის პრემიერ-მინისტრი ბატონი ტომი ბლერი ბარისტერია, ხოლო მის მეუღლეს, რომელიც ბარისტერია, წარმატებული საადვოკატო პრაქტიკა აქვს. ბარისტერია ასევე ქალბატონი მარგარეტ ტეტჩერი და სხვა ცნობილი ადამიანები.

აღსანიშნავია, რომ ჩვენმა ლონდონელმა კოლეგებმა გადმოგვცეს ჩვენთვის მეტად საინტერესო ლიტერატურა ლონდონის ადვოკატთა საბჭოს ორგანიზაციული მუშაობის, ადვოკატურის

დისციპლინარული სისტემის, ეთიკის, პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევის, სოლისიტორთა საქმიანობის საკითხებზე, ასევე მათ მიერ გამოცემული ჟურნალები.

ვადარებთ რა ლონდონისა და ჩვენი ადვოკატების საქმიანობას, მათ შორის ბევრი საერთოა, მაგრამ ამ მცირე მონათხრობიდან, კარგად ჩანს, თუ რაოდენ გრძელი გზა გვაქვს გასავლელი იმისათვის, რომ მივუახლოვდეთ ლონდონელი კოლეგების სამუშაო პირობებს, შრომის ანაზღაურებას და სხვა იმ სიკეთეს, რაც მაღალგანვითარებული ქვეყნებისთვისაა დამახასიათებელი. ამის დაჩქარება შეიძლება, თუ ამალდება საერთო-სამართლებრივი კულტურა, დაცული იქნება კანონის უზენაესობა და კანონი იკანონებს თანაბრად ყველასთვის, განხორციელდება ახალი სამართლებრივი და ეკონომიკური რეფორმები.

ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004 წ. № 9

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს კონსტიტუციური სარჩელი

საქართველოს კანონი

„ადვოკატთა შესახებ“ 2001 წლის 20 ივნისი

აღნიშნული კანონი არღვევს საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტისა და 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მოთხოვნებს და არ შეესაბამება 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტს.

1976 წლის მაისში გაწვევრიანდი საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიაში და დღეს ვარ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი. საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ დებ-

ულების მე-3 მუხლის პირველი წინადადების თანახმად, „ადვოკატთა კოლეგიები წარმოადგენენ იმ პირთა ნებაყოფლობით გაერთიანებებს, რომლებიც საადვოკატო საქმიანობას ეწევიან“.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე, ამ კანონით დადგენილი წესით, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“, ე.ი. უქმდება პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, რომის 4 ნოემბრის „ადამიანთა უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის“ კონვენციის მე-2 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტის თანახმად, ყველას აქვს უფლება სხვებთან გაერთიანების თავისუფლებაზე და დაუშვებელია რაიმე შეზღუდვის დანერგვა ამ უფლებათა განხორციელებაზე. გარდა ამისა, რაც გათვალისწინებულია კანონით და აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში, ეროვნული უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესებისათვის, უნესრიგობის ან დანაშაულის თავიდან აცილებისათვის, ჯანმრთელობის ან ზნეობის, ან

სხვა უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვისათვის.

საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება ან აკრძალვა შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ორგანული კანონით და დადგენილი წესით.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე ადვოკატი შეიძლება იყოს „ფიზიკური პირი, რომელსაც გავლილი აქვს ადვოკატთა ტესტირება“. როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, 1976 წლის მაისიდან ვარ ადვოკატთა კოლეგიის წევრი, ე. ი. ადვოკატი, ვარ თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირი, რომელსაც აქვს თავისუფალი არჩევანის უფლება, საადვოკატო საქმიანობისათვის აირჩიოს იურისპრუდენციის ნებისმიერი სფერო. მაშინ, როდესაც ზემოაღნიშნული კანონის ნორმამ განსაზღვრა საადვოკატო სტატუსის მეორედ მოპოვებისათვის პირობა, გავიარო ტესტირება სამართლის უმრავლეს დარგში. ის, რაც სავალდებულოა მოსამართლისა და პროკურორისათვის, არ არის სავალდებულო ადვოკატისათვის.

საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, კანონით განისაზღვრება სახელმწიფო სამსახურის პირობები და არა თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირების საქმიანი პირობები.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“. აღნიშნული დებულება მოქმედებს დღესაც, რადგან იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას.

საქართველოს კონსტიტუციის 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, კონსტიტუციის ძალაში შესვლიდან ორი წლის განმავლობაში, საქართველოს პრეზიდენტი და საქართველოს პარლამენტი ვალდებული არიან უზრუნველყონ კონსტიტუციის ძალაში შესვლამდე მიღებული ნორმატიული აქტების სახელმწიფო რეგისტრაცია, კონსტიტუციასა და კანონებთან მათი შესაბამისობა.

ის გარემოება, რომ საქართველოს პრეზიდენტმა და საქართველოს პარლამენტმა არ შეასრულა კონსტიტუციით განსაზღვრულ ვადაში თავისი მოვალეობა, მათ არ აძლევდა საქართველოს სსრ 1980

ნლის 12 ნოემბრის კანონის ძალადაკარგულად გამოცხადების უფლებას და ისინი ვალდებული იყვნენ სამართლებრივი აქტი მოეყვანათ კონსტიტუციასთან და კანონთან შესაბამისობაში.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, გააუქმოთ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი, მე-11 მუხლი, მე-12 მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტები და მე-40 მუხლი.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად ამ კანონით დადგენილი წესით, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ცხადდება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება: „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“, რაც ფაქტობრივად უმუშევრად ტოვებს უამრავ პროფესიონალ ადვოკატს, ხოლო მათ ოჯახებს კი მოუტანს სოციალური მდგომარეობის გაუარესებას, რაც სრული საფუძველია „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ ორგანული კანონის 25-ე მუხლის მე-5 პუნქტით სადავო კანონის შესაჩერებლად, რის საფუძველზეც, გთხოვთ, შეაჩეროთ საქართველოს პრეზიდენტის 2003 წლის 7 აგვისტოს განკარგულება ადვოკატთა ტესტირების დანიშვნის შესახებ.

საქართველოს კონსტიტუციის 89-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის, „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ ორგანული კანონის მე-19 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის, 39-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტისა და „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ კანონის პირველი მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, გთხოვთ, განიხილოთ ჩემი საკონსტიტუციო სარჩელი.

დანართი: 1. საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“.

პრეზიდენტის 2003 წლის 7 აგვისტოს განკარგულება.

სახ. ბაჟი.

მოსარჩელე: იასონ რეხვიაშვილი

„მე კიდე ავცოცდები“

თორმეტი წლის შემდეგ ჩვენ კვლავ ახალი პოლიტიკური ავანტიურის მოწმენი გავხდით. მოვლენები ელვის სისწრაფით განვითარდა. 2003 წლის 2 ნოემბრის საპარლამენტო არჩევნებთან დაკავშირებულმა პოლიტიკურმა დაძაბულობამ თავის ზენიტს 22 ნოემბერს მიაღწია. გამძვინვარებული ხალხის მასა, პრეზიდენტის სავარძლის მაძიებლის მეთაურობით, პარლამენტის სხდომათა დარბაზში შეიჭრა და ახლად-არჩეული პარლამენტი გარეკა. ქვეყნის პრეზიდენტი ბენვზე გადაურჩა ჩაქოლვას. 23 ნოემბერს შევარდნაძე აიძულეს გადამდგარიყო. საქართველოში მორიგი სახელმწიფო გადატრიალება განხორციელდა.

„გული არ გაიტეხო, ყვარყვარე... მე ისევ ავცოცდები“. ჩვენ-და სამწუხაროდ და სავალალოდ, დიდი მწერლის ეს გენიალური წინასწარმეტყველება ახდა. თორმეტი წლის შემდეგ ქვეყანაში ახალი ყვარყვარე „ამოცოცდა“. ყვარყვარე ჩნდება იქ, სადაც ხალხის მატერიალურ სიდუხჭირესთან ერთად, საზოგადოების სიფხიზლე მოდუნებულია და სამართლებრივი ცხოვრებაც საკმაოდ დაბალია. სწორედ ამ დროს არის ადვილი ხალხის მოტყუება ყალბი დაპირებებით და ამ ხალხის გამოყენება პირადი ამბიციების დასაკმაყოფილებლად.

ნოემბრის ავანტიურა კარგა ხნის განმავლობაში მიზანმიმართულად მზადდებოდა საქართველოში კანონიერი ხელისუფლების დასამხობად. ისტორიული გამოცდილების საფუძველზე შეიქმნა პარტია, რომელმაც თავის დროშას დაანერა: „ნაციონალიზმი და ხალხის სილატაკესთან ბრძოლა“. ეს არის ორი ყველაზე მტკივნეული ადგილი ხალხის დაბალი ფენების გასალიზიანებლად და ხელისუფლების წინააღმდეგ ასამხედრებლად. ძნელი დასაჯერებელია, რომ ეს გეგმა ჩვენს ავანტიურისტებს მოეფიქრებინათ. ისინი ამას ვერ შეძლებდნენ. აშკარაა, მათ ზურგს უკან უფრო გონიერი ძალა დგას.

ახლა გვარწმუნებენ, რომ საქართველოში რალაც „ხავერდოვანი“ თუ „ყვავილოვანი“ რევოლუცია მოხდა. ამ ვაჟბატონებს იმის ჭკუაც არ ჰყოფნით, რომ თავიანთ საქციელს რევოლუცია არ უწოდონ. ამით ხომ საჯაროდ აღიარებენ, რომ მათ სახელმწიფო გადატრიალება მოახდინეს, რადგან რევოლუცია სხვა არაფერია, თუ არა გადატრიალება. იმით თავის მართლება, რომ ეს რევოლუცია „ხავერდოვანი“ და უსისხლო იყო, ვერაფერი თავის მართლებაა, რადგან ამით რევო-

ლუციის ბუნება არ იცვლება.

მინდა, ვუპასუხო მათ: დანაშაული ყოველთვის სისხლის ღვრით როდი ხდება. მაგალითად, ქურდობა არასოდეს არ არის დაკავშირებული სისხლის ღვრასთან, მაგრამ ის სისხლის სამართლის დანაშაულია და მკაცრად ისჯება.

არც ყაჩაღობა გულისხმობს ყოველთვის სისხლის ღვრას. ყაჩაღი ყოველთვის ცდილობს, სხვის ნივთს ისე დაეუფლოს, რომ წვეთი სისხლი არ დაღვაროს. თავდაპირველად ის მიმართავს მუქარას, ესე იგი, ფსიქოლოგიურ ძალადობას.

რევოლუცია არ არსებობს ძალადობის გარეშე. ის ყოველთვის გულისხმობს ძალის გამოყენებას, ძალა კი ორგანოა: ფიზიკური და ფსიქიკური. დამნაშავე ხშირად ერიდება ფიზიკურ ძალადობას და სისხლის ღვრას. ის, უპირველეს ყოვლისა, ფსიქიკურ ძალას მიმართავს.

მთელი თვის განმავლობაში ჩვენ გვესმოდა მოწოდება: „მშვიდობიანად გადავაცენოთ შევარდნაძე“. საკითხავია, როგორ უნდოდათ ამ მოწოდების ავტორებს პრეზიდენტის მშვიდობიანად გადაყენება?! ვის გაუგია ასეთი რამ. სინამდვილეში ეს იყო მუქარა სახელმწიფო ხელისუფლების მიმართ. თუ არ გადადგები, ძალით გადაგაყენებთო.

მოვლენებიც სწორედ ამ გზით განვითარდა. როგორც კი ჩვენმა რევოლუციონერებმა დაინახეს, რომ ახლად არჩეული პარლამენტი შეიკრიბა და პრეზიდენტმა სიტყვა აიღო, მათ სხვა არა დარჩენოდათ, შეიჭრნენ სხდომათა დარბაზში და რაც უნდოდათ, ის მოიმოქმედეს.

რაც მთავარია, თანამედროვე რევოლუციონერები ხალხის სახელით მოქმედებდნენ. ეს საკმაოდ ნაცადი და გაცვეთილი ხერხია. თავის დროზე ბოლშევიკებმა ხალხის სახელით დიდი უბედურება დაატყვეს ჩვენს ქვეყანას, მაგრამ დღეს, როცა ქვეყანაში მოქმედებს კონსტიტუცია, არავის აქვს უფლება, ხალხის სახელით თავისი პირადი ამბიციები დაიკმაყოფილოს.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-5 მუხლის თანახმად, „საქართველოში სახელმწიფო ხელისუფლების წყაროა ხალხი“. იმავე მუხლის მე-2 ნაწილით კი, „ხალხი თავის ძალაუფლებას ახორციელებს რეფერენდუმის, უშუალო დემოკრატიის სხვა ფორმებისა და თავისი წარმომადგენლების მეშვეობით“.

სად არის ნათქვამი აქ, რომ რომელიმე ავანტიურისტის ნაქეზებითა და მოწოდებით ხალხმა რევოლუცია მოახდინოს და პრეზიდენტი

ვადამდე გადააყენოს?! პრეზიდენტის გადადგომისა და პასუხისმგებლობის საკითხი განსაზღვრულია საქართველოს კონსტიტუციის 63-ე და 75-ე მუხლებით.

კონსტიტუციის 75-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, „საქართველოს პრეზიდენტი ხელშეუვალია, თანამდებობაზე ყოფნის დროს არ შეიძლება მისი დაპატიმრება ან სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა“, მართალია, 22 ნოემბერს ე. შევარდნაძე სისხლის სამართლის პასუხისგებაში არ მიუციათ და არ დაუპატიმრებიათ, მაგრამ ხომ დაირღვა მისი „ხელშეუვალობა“. ესე იგი ხელუხლებლობის პრინციპი. ხომ ჩამოაცილეს იგი თანამდებობას. საკითხავია, რომელი კანონის საფუძველზე მოხდა ეს?! მაშასადამე, ეს იყო ანტიკონსტიტუციური მოქმედება.

კონსტიტუციის 75-ე მუხლის ძალით, პრეზიდენტის გადაყენება შეუძლია პარლამენტს ორ შემთხვევაში: 1. თუ კონსტიტუციის დარღვევა დადასტურებულია საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით; 2. სახელმწიფოს ღალატისა და სისხლის სამართლის სხვა დანაშაულის შემადგენლობის ნიშნები დადასტურებულია უზენაესი სასამართლოს დასკვნით. ასე რომ, პრეზიდენტის გადაყენება ანტიკონსტიტუციური ქმედება იყო.

გარდა ამისა, დარღვეულია საქართველოს კონსტიტუციის 50-ე მუხლიც. ამ მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, „პარლამენტის უფლებამოსილება წყდება ახლად არჩეული პარლამენტის პირველი შეკრებისთანავე“. ახლად არჩეული პარლამენტი შეიკრიბა 22 ნოემბერს. ეს მთელმა საქართველომ ნახა. სხდომა, მართალია, დაგვიანებით, მაგრამ ჩვეულებრივ გახსნა საქართველოს პრეზიდენტმა, საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტში ვკითხულობთ: „1. ახლად არჩეული პარლამენტის პირველი სხდომა იმართება არჩევნებიდან 20 დღის განმავლობაში, თუ ცნობილია პარლამენტის წევრთა არანაკლებ ორი მესამედის უფლებამოსილება. პირველ სხდომას ესწრება ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე“ (მუხ. 10).

ეს ნებისმიერად ცუდი იყო, მაგრამ რადიკალურად განწყობილი ოპოზიციის წარმომადგენლები შეიჭრნენ დარბაზში და ყველაფერი თავდაყირა დააყენეს, ახლად არჩეული პარლამენტი გარეკეს და წინა პარლამენტის უფლებამოსილება აღადგინეს. ამის უფლება მათ არ ჰქონდათ, რადგან 22 ნოემბერს ახლად არჩეული პარლამენტის მოწვევისთანავე წინა მოწვევის პარლამენტის უფლებამოსილება შეწყდა.

23 ნოემბრის სახელმწიფო გადატრიალებაში დიდი როლი ითამაშა მასმედიაში. ამ შემთხვევაში მხედველობაში მაქვს სატელევიზიო არხი „რუსთავი 2“, რომელიც წლების განმავლობაში მიზანმიმართულად წამლავდა მსმენელის გუნება-განწყობილებას და, რომ იტყვიან, ცეცხლზე ნავთს ასხამდა.

რა არის ამის მიზეზი? ამის მიზეზია ის, რომ ქვეყანაში არ მოქმედებს სამართალი. საბჭოური სისტემიდან გამოსვლის შემდეგ, ჩვენ მეორე უკიდურესობაში გადავვარდით, ჩვენებური დემოკრატია სრულ თვითნებობაში გადაიზარდა, თუ ასე გაგრძელდა, ეს დემოკრატია ყველაფერს წალეკავს. ამის ნიშნად გამოდგება არა მარტო ის, რაც ნოემბრის თვეში თბილისში მოხდა, არამედ 2001 წლის ნოემბრის დასაწყისის მოვლენებიც. ყველას გვახსოვს, რა მოხდა მაშინ „რუსთავი 2“-ში, საიდანაც შემონმებაზე მისული უშიშროების წარმომადგენლები კინნისკერით გამოყარეს. აქ გამოჩნდა სახელმწიფო ხელისუფლების სისუსტე და ჩვენი სამართლებრივი ცხოვრების დაბალი დონე. ეს ფაქტი დღემდე გამოსაძიებელია. ეს იყო შესავალი 2003 წლის ნოემბრის სახელმწიფო გადატრიალებისა.

2003 წლის ნოემბრის სახელმწიფო გადატრიალებაში ჩვენ ყველას გვეკისრება ჩვენი ნილი პასუხისმგებლობა მომავალი თაობების წინაშე. ამ გადატრიალებამ ლახვარი ჩასცა ახლად ფეხადგმულ ქართულ სახელმწიფოებრიობას და კარგა ხნით შეაფერხა მისი განვითარება. ჩვენ არ უნდა დავრჩეთ გულგრილი ამ მოვლენის მიმართ და ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ მსგავსი მოვლენა არ განმეორდეს. თუ ჩვენ აქედან სერიოზულ დასკვნებს არ გამოვიტანთ, მაშინ ყვარყვარე ისევ „ამოცოცდება“ და კვლავ ახალი გადატრიალების მოწმენი გავხდებით.¹⁹³

ოთარ გამყრელიძე

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი,
იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

¹⁹³ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №9.

მიმართვა

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს,
ბატონ ლადო ჭანტურიას
საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრს,
ბატონ გიორგი ბარამიძეს
საქართველოს გენერალურ პროკურორს,
ბატონ ირაკლი ოქრუაშვილს
ღრმად პატივცემულო ბატონებო!

საქართველოს სამართლებრივ სახელმწიფოდ გარდაქმნა, უპირველეს ყოვლისა, იმას ნიშნავს, რომ XXI საუკუნის საქართველოში ადვოკატი, რომლის პროფესია კლიენტთან ნდობის ფაქტორზეა დამყარებული, აღარ იქნება გამოძიებისა და სასამართლო დეკორაციის როლის შემსრულებელი, არამედ იგი ღირსეული პროცესუალური ფიგურა გახდება.

სამწუხაროდ, რეალობა სულ სხვა გარემოებებზე მიუთითებს. კერძოდ, საკითხი ეხება საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული დაცვის გარანტირებული უფლებების უგულებელყოფას, რა დროსაც ხდება ადვოკატის დაშვება წინასწარი გამოძიების სტადიაში ისე, რომ მას არა აქვს გაფორმებული დაცვის ორდერი, ანუ არა აქვს მიცემული იურიდიული უფლებამოსილება კლიენტისაგან და არც სახაზინო წესით მიუციათ უფლება განახორციელოს ამა თუ იმ პირის ინტერესების დაცვა, ან კიდევ სახაზინო წესით მოსაწვევი ადვოკატის ვინაობას თავად უთითებს გამომძიებელი, რაც ასევე დაუშვებელია.

ბატონებო, ვფიქრობთ, დამერწმუნებით, რომ კანონის მსგავსი უხეში დარღვევა, ფაქტობრივად, რეალური დაცვის გარეშე ტოვებს ბრალდებულსა და განსასჯელს.

ასეთი შემთხვევები არაერთხელ იყო მხილებული ჩვენ მიერ, რის შესახებაც გაცნობეთ და განვაცხადეთ კიდევ პრესის საშუალებით, მაგრამ, როგორც ჩანს, ჩვენმა მცდელობამ სასურველი შედეგი ვერ გამოიღო და მსგავსი დარღვევები კვლავ გრძელდება, განსაკუთრებით წინასწარი გამოძიების სტადიაში.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, მიიღოთ ყველა ზომა იმისათვის, რომ ადგილი არ ექნეს საქართველოს კონსტიტუცი-

ით გარანტირებული ადამიანის უფლებათა დაცვის განხორციელების იგნორირებას და გამოსატოთ თქვენი პოზიცია აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით.

პატივისცემით,

ნუგზარ ბირკაია,
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდენტის თავმჯდომარე

ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004 წ. №10

დადგენილება

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის სხდომისა, 30 იანვარი, 2004 წელი, ოქმი № 2

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების წევრი გახდა.

ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანება ჩამოყალიბდა 1927 წელს ფრანგულენოვანი ეროვნული ადვოკატების ძალისხმევით, რადგანაც ხედავდნენ ადვოკატებს შორის საერთაშორისო კავშირების გაბმის აუცილებლობას. დღეისათვის ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანება, ასოციაცია, ეს არის UIA, რომელიც ღიაა მსოფლიოს ყველა ადვოკატისათვის, იგი დაკომპლექტებულია როგორც საერთო, ასევე ცალკე განხრის სპეციალისტებით, ითვლის 200-ზე მეტ წევრ ადვოკატთა ასოციაციას, ორგანიზაციასა და ფედერაციას, რომლებიც წარმოადგენენ 2 მილიონ ადვოკატს, ასევე ათასობით ინდივიდუალურ წევრს 110-ზე მეტი ქვეყნიდან მისი ოფიციალური ენებია: ინგლისური, ფრანგული, ესპანური, გერმანული, იტალიური და არაბული, ხოლო სამუშაო ენებია ინგლისური, ფრანგული და ესპანური.

ასოციაციის საქმიანობის მიზნებია: გააფართოონ იურიდიული პროფესიის საბაზისო პრინციპები, მონაწილეობა მიიღონ იურიდიული ცოდნის გაზრდაში საერთაშორისო დონეზე, საერთაშორისო სამართლებრივი წესრიგის დამყარებაში კანონის მეშვეობით და მშვიდობის დასამყარებლად, რომელიც დაეფუძნება ადამიანის უფლებებისა და ერებს შორის სამართლიანობის პრინციპს ითანამშრომლოს, როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციამ, ნაციონალურ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, დაამყაროს ურთიერთობები და ურთიერთგაცვლა ადვოკატებს შორის, ადვოკატთა ასოციაციებსა და იურისტთა საზოგადოებებთან, საერთაშორისო დონეზე დაიცვას პროფესია.

ასოციაციის ხელმძღვანელი ორგანოებია გენერალური ასამბლეა, ხელმძღვანელი კოლეგია და აღმასრულებელი კომიტეტი.

ასოციაციის იურიდიული სტრუქტურა ასე გამოიყურება: 1971 წელს ასოციაციას მიენიჭა სტატუსი, როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციას გაერთიანებული ერებისა და ევროსაბჭოსადმი. UIA წარმოდგენილია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ყველა

ძირითად ოფისში ნიუ-იორკში, ჟენევისა და ვენაში, მას ჰყავს წარმომადგენლები, ასევე საერთაშორისო კრიმინალურ სასამართლოში. ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების ოფიციალური მისამართი დარეგისტრირებულია ბრიუსელში (ბელგია), ხოლო ადმინისტრაცია განთავსებულია პარიზში (საფრანგეთი).

UIA არეგულირებს იმ სფეროს, რომელიც შეეხება ადვოკატების დაცვას, რომლებიც შეიძლება დაკავებულ და გასამართლებულ იქნენ თავიანთი პროფესიული საქმიანობის შედეგად.

UIA-ს აქვს 40-ზე მეტი კომისია და სამუშაო ჯგუფი, რომელიც გაყოფილია ორ დეპარტამენტად: პირველია საერთო პრაქტიკა და ადამიანის უფლებები და მეორე – ბიზნეს სამართალი. თითოეული კომისია და სამუშაო ჯგუფი მუშაობს სამართლის რომელიმე კონკრეტულ სფეროში და შეისწავლის სხვადასხვა სამართლებრივ სისტემებს მსოფლიო მასშტაბით.

ყოველწლიურად UIA აწყობს კონგრესს, ასევე სემინარებს სხვადასხვა ქვეყანაში. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში თვლის, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის განევრიანება ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანებაში კიდევ ერთი წინგადადგმული ნაბიჯი იქნება ქართული საადვოკატო სკოლის განვითარების საქმეში.

ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში მხარს უჭერს ბატონ ნ. ბირკაიას წინადადებას, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანებაში განევრიანების შესახებ.

პრეზიდიუმმა დაადგინა:

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია განევრიანდეს ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანებაში.

დაევალოს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს მოამზადოს სათანადო დოკუმენტაცია ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანებაში განევრიანებისათვის და გაეგზავნოს გაერთიანების ოფისს პარიზში.

სხდომის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში ახალსახლობა!..

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ ადგილსამყოფელი შეიცვალა. ამიერიდან იგი თბილისში, ახვლედიანის ქუჩის (ყოფილი პეროვსკაიას) 19 ნომერში გააგრძელებს საქმიანობას და უმასპინძლებს ადვოკატებს, საზოგადოების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებს, დაინტერესებულ პირებს.

ადვოკატთა კოლეგია თავიდან განთავსებული იყო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს შენობაში, ძმები ზუბალაშვილების (ყოფილი ათაბეგოვის) ქუჩის 32-ე ნომერში, იქიდან, 1975 წელს ადვოკატთა კოლეგია გადავიდა იუსტიციის სამინისტროს შენობაში, აღმაშენებლის პროსპექტზე. ოცი წლის შემდეგ ისევ შეიცვალა მისამართი და რუსთაველის 30 ნომერში განთავსდა, იუსტიციის სამინისტროს შენობაში.

სიმართლე, რომ ითქვას, ამას ჰქონდა თავისი, როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი მხარეები. წლების მანძილზე საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს შორის იყო ნორმალური, კოლეგიალური დამოკიდებულება.

1997 წელს იუსტიციის სამინისტროს იმ ფლიგელში, სადაც ადვოკატთა კოლეგია იყო განთავსებული, ხანძარი გაჩნდა. მისი შედეგების ლიკვიდაციასა და ფლიგელის გარემონტებაზე ადვოკატთა კოლეგიამ ოფიციალურად 18 007 ლარი გადაიხადა, მოგესხენებათ, ეს არცთუ მცირე თანხა იყო იმ დროისათვის.

2003 წლის „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ იუსტიციის სამინისტროს ახალმა ხელმძღვანელობამ 2004 წლის 2 თებერვალს ოფიციალური წერილით მიმართა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს, წერილში მინისტრმა პირდაპირ მიუთითა, რომ საჭირო იყო კოლეგიას სხვა თავშესაფარი მოეძებნა, „ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით, ამჯერად ყოველგვარი ახსნა-განმარტების გარეშე საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით, მოვითხოვ ხვალ დღის ბოლოსთვის განთავისუფლდეს დაკავებული ფართი“.

(ამ ულტიმატუმის გამო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე ბატონი ზურაბ ტაბიძე და საფინანსო განყოფილების უფროსი ქალბატონი ლიდია კორძაია, მოსალაპარაკებლად შეხვდნენ იუსტიციის მინისტრის მოადგილეს, ბა-

ტონ გიგი უგულავას, რათა სამინისტროს განესაზღვრა გონივრული ვადა იმისათვის, რომ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს შესძლებოდა გადასვლის მომზადება, კერძოდ რაც მთავარი იყო ათასობით ადვოკატთა კოლეგიის წევრის, ადვოკატის პირადი საქმეები იყო მოსანესრიგებელი გადასატანად და ა. შ; რაზეც მაშინდელმა იუსტიციის მინისტრის მოადგილემ გ. უგულავამ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის წარმომადგენლებს ასე უპასუხა: „ვის სჭირდება თქვენი ადვოკატების პირადი საქმეები?! გაატანეთ მტკვარს!“-ო. ვფიქრობთ ასეთი შემოტევის მიზეზი ის გარემოება იყო, რომ 2004 წლის 30 იანვარს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრად მიიღო, „ვარდების“ ხელისუფლების მიერ შერისხული, ბატონი სულხან მოლაშვილი.)

აი, ასე პირდაპირ და უცერემონიოდ მოსთხოვეს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს შენობის დატოვება. თავის საპასუხო წერილში ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ნუგზარ ბირკაიამ სათანადო არგუმენტებით განუმარტა იუსტიციის სამინისტროს ახალ ხელმძღვანელობას საქმის რეალური სიტუაცია. სხვათა შორის, იუსტიციის სამინისტროს წინა ხელმძღვანელობა გაგებით მოეკიდა ადვოკატთა კოლეგიის პრობლემას, გაითვალისწინა ისიც, რომ კოლეგია სულაც არ იყო ვალდებული, ხანძრის შემდეგ მიყენებული ზარალი თვითონ აენაზღაურებინა და 2002 წლის 1 თებერვლის ხელშეკრულებით, დროებით უსასყიდლო საკუთრებაში გადასცა სამი ოთახი.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარემ მიიღო გადაწყვეტილება: სხვა ფართობი მალე გამოიძებნა, ასე რომ, დღეიდან ადვოკატთა კოლეგია ახალ მისამართზე დაფუძნდა, ამერიიდან ადვოკატებსა და მოქალაქეებს საშვის აღების პროცედურა აღარ შეაწუხებთ და არც მათ შეაწუხებთ უსაფუძვლო ეჭვი, ვინც იუსტიციის სამინისტროს შენობაში განთავსებულ ადვოკატთა კოლეგიას სახელმწიფო უწყებად მიიჩნევდა.

მაშ ასე, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში ახალსახლობაა, დაიმახსოვრეთ ეს მისამართი: თბილისი, ახვლედიანის ქ. №19.

წერილი მეორე

**საქართველოს პრეზიდენტს ბატონ მიხეილ სააკაშვილს
ბატონო პრეზიდენტო!**

მიმდინარე წლის 13 თებერვალს გამოგიგზავნეთ წერილი, რომელიც შემდეგ დაიბეჭდა კიდეც ჟურნალში „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“.

მოგახსენებთ, დღეს 2004 წლის 8 აპრილს, აღნიშნულ წერილზე პასუხი ჯერაც არ მიგვიღია. ვიცით მხოლოდ ის, რომ იგი მთავრობის კანცელარიიდან გადაეგზავნა ფინანსთა სამინისტროს, არადა, საკითხი, ადვოკატთა კორპუსისათვის მეტად მნიშვნელოვანია, რამეთუ იგი ეხება განეული შრომის ანაზღაურებას.

ვეჭვობთ, ჩვენმა წერილმა თქვენამდე ვერ მოაღწია, ამიტომ ნება მომეცით, კიდეც ერთხელ გაგიმეორო ამა წლის 13 თებერვალს თქვენთვის გამოგზავნილი მომართვა:

„ბატონო პრეზიდენტო, თქვენთვის ცნობილია, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომელიც დაარსდა 1922 წლის 2 ნოემბერს, ფაქტობრივად ქმნის საადვოკატო სისტემას საქართველოში და იურიდიულ დახმარებას უწევს ქვეყნის 73 ქალაქისა და რაიონის მოსახლეობას.

საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის მე-3 პუნქტით საქართველოში დაცვის უფლება გარანტირებულია. კონსტიტუციის მე-18 მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, დაკავებულ და დაპატიმრებულ პირს შეუძლია მოითხოვოს დამცველის დახმარება, რაც უნდა დაკმაყოფილდეს.

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-80 მუხლის თანახმად, დაცვა დანიშნით ითვალისწინებს სახელმწიფოს ვალდებულებას ეჭვმიტანილს, ბრალდებულსა და განსასჯელს, მათი თხოვნით, სახელმწიფოს ხარჯზე დაენიშნოს დამცველი-ადვოკატი.

დაცვა დანიშნით უნდა ანაზღაურდეს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ბატონო პრეზიდენტო, დაცვას დანიშნით, ანუ სახაზინო დაცვას, ძირითადად საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ახორციელებენ.

1996 წლიდან სახაზინო წესით მონვეულ ადვოკატებზე პონორარის დარიცხვა ხდება საბიუჯეტო სახსრებიდან და ადვოკატის

ერთი დღის მუშაობა შეფასებულია ორ ლარად.

მიუხედავად ამ მიზერული თანხისა, 1997 წლიდან 2004 წლის 1 იანვრამდე სახელმწიფოს არ აუნაზღაურებია სახაზინო ადვოკატების მომსახურების ხარჯები 250 000 ლარის ოდენობით, ანუ სახელმწიფოს დავალიანება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ცალკეული ადვოკატებისადმი შეადგენს 250 000 ლარს.

„საქართველოს 2003 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონში სახაზინო ადვოკატებისათვის მომსახურების ანაზღაურების ხარჯები გათვალისწინებული იყო 70 000 ლარი, საიდანაც 20 000 ლარი მარტო სოციალური ანარიცხების სახით ჩაირიცხა ბიუჯეტში, ხსენებული საერთო თანხიდან კი არ მიგვიღია 6 000 ლარი.

უნდა ითქვას, რომ ადვოკატები უმეტესად უარს აცხადებენ ასე მინიმალურ, 2 ლარი დღეში, ანაზღაურებით მუშაობაზე. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტს დიდი ძალისხმევა უხდება იმისათვის, რომ ადვოკატი ჩააბას ამა თუ იმ სისხლის სამართლის საქმეში დაცვის ფუნქციის განსახორციელებლად და შემდეგ ერთი დღის მუშაობისათვის დაპირებულ 2 ლარსაც ვერ ვუხდით.

ალბათ, ინტერესმოკლებული არ იქნება გამცნოთ, რომ დღეისათვის მარტო ქ. თბილისის საგამოძიებო ორგანოებში სახაზინო დაცვას ახორციელებს ადვოკატთა კოლეგიის 331 ადვოკატი, ხოლო ქ. თბილისის რაიონულ, საოლქო და უზენაეს სასამართლოებში 485 ადვოკატი.

ამ საკითხში დახმარების აღმოჩენის მიზნით ჩვენ არაერთხელ მივმართეთ საქართველოს პრეზიდენტს, პარლამენტის იურიდიული საკითხების, კანონიერებისა და ადმინისტრაციული რეფორმების კომიტეტს და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, რომ ბიუჯეტში გათვალისწინებული ყოფილიყო ადვოკატთა კოლეგიისათვის ვალის დაფარვა, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამას დღემდე არანირი შედეგი არ მოჰყოლია.

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენთვის ცნობილია საადვოკატო საქმიანობის სიმძიმე და ის ანაზღაურება, რაც დასავლეთის ცივილიზებულ ქვეყნებშია გათვალისწინებული სახაზინო წესით ადამიანთა უფლებების დასაცავად.

მართალია, ადვოკატთა კოლეგიის წევრები დღემდე შეუფერხებლად ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას, მაგრამ, ვფიქრობთ,

დაგვეთანხმებით, რომ მეტად ძნელია ყოველგვარი ანაზღაურების გარეშე აწარმოოს ადვოკატმა ამა თუ იმ პირის ინტერესების დაცვა და ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, საკითხავია, რაოდენ ხარისხიანი იქნება დაცვის ასეთი ფორმით წარმართვა?

აღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, დაავალოთ შესაბამის სამსახურებს 2004 წლის ბიუჯეტში გათვალისწინებულ იქნეს სახაზინო წესით სახელმწიფო დავალიანებების დასაფარავად საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტისათვის 250 000 ლარის, ხოლო მიმდინარე წლის წლიური სახაზინო დაცვისათვის 100 000 ლარის გამოყოფა“.

ბატონო პრეზიდენტო,

უდავოა, რომ სახელმწიფომ იკისრა ვალდებულება აენაზღაურებინა სახაზინო დაცვა ბიუჯეტის სახსრებით, მაგრამ ვერ შეასრულა, ვფიქრობთ, ეს განხილულ უნდა იქნეს როგორც წლების მანძილზე დაურიგებელი ხელფასები, რის წინააღმდეგაც თქვენ იბრძვით.

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, სახელმწიფოს დამოკიდებულება დაცვის ინსტიტუტისადმი ბევრად განსაზღვრავს მის დემოკრატიულობას.

ამიტომ კიდევ ერთხელ გთხოვთ, გულთან მიიტანოთ ჩვენი თხოვნა, რომლის უკან არა მარტო სახელმწიფოს ვალდებულება და ასობით ადვოკატთა მიერ გაწეული შრომის ანაზღაურების საკითხი დგას, არამედ უბრალო ადამიანთა ინტერესებიც, რომ არასრულფასოვანი დაცვის გამო არ გახდნენ სასამართლოს შეცდომების მსხვერპლნი.¹⁹⁴

ვიმედოვნებთ, რომ გულისყურით მოეკიდებით ჩვენს თხოვნას.

ნუგზარ ბირკაია,
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდენტის თავმჯდომარე

¹⁹⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №10.

**საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდუმისათვის სახაზინო დაცვის ფუნქციის
ჩამორთმევა**

როგორც მოსალოდნელი იყო, მაშინდელმა ხელისუფლებამ არ დააკმაყოფილა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდუმის სამართლიანი მოთხოვნა სახაზინო დავალიანების – ადვოკატთა კოლეგიის წევრების მიერ განეული მომსახურების ანაზღაურების შესახებ, რაც საფინანსო დოკუმენტებით უდავოდ დადგენილი ფაქტი იყო. ხელისუფლებას სულ სხვა მიზანი ჰქონდა, რაც ჩვენი 2004 წლის 8 აპრილის წერილის შემდეგ მალევე გამჟღავნდა, კერძოდ, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდუმის ოფისში გამოცხადდა არასამთავრობო ორგანიზაცია, ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის (მაშინდელი თავმჯდომარე თინა ხიდაშელი) მუშაკი-გოგონა, რომელმაც მოითხოვა გასცნობოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრების მიერ სახაზინო დაცვის საქმიანობას და განეული სამუშაოს ანაზღაურების დოკუმენტაციას. ჩვენ მას მივეცით ამის შესაძლებლობა. მალე ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციამ ჩაატარა კონფერენცია, სადაც იმსჯელეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრების მიერ სახაზინო დაცვის მხრივ განეული მუშაობის შესახებ და დაადგინეს, რომ იგი „არადამაკმაყოფილებელი“ იყო, რის შედეგადაც ხელისუფლებამ საერთოდ ჩამოართვა ეს სამსახური საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდუმს. ამ ფაქტით კარგად გამოჩნდა სააკაშვილის ხელისუფლებისა და ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის ხელჩაკიდებული საქმიანობა. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებისათვის ვალის გასტუმრებისათვის ხელისუფლებას თავი არ შეუწუხებია. ამრიგად, შევარდნაძისა და სააკაშვილის დროინდელმა საქართველოს ხელისუფლებამ არ შეასრულა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მერვე კონგრესის მიერ 1990 წლის 27 აგვისტოს – 7 სექტემბერს მიღებული რეზოლუცია: „ძირითადი პრინციპები ადვოკატთა როლის შესახებ“, რათა უზრუნველყო ადვოკატთა კოლეგიის წევრების დაფინანსება განეული სამუშაოსთვის და საუკუნოდ ვალშია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებთან.

ნუგზარ ბირკაია

თავი მერვე

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-16 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის შემდეგი პერიოდი, 2004-2006 წლები

2004 წლის 17 აპრილს, თბილისში, მაშინდელი ცეკავშირის სააქტო დარბაზში გაიმართა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-16 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, რომელზეც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის მიერ 2001-2004 წლებში გაწეული მუშაობის შესახებ მოხსენება გააკეთა თავმჯდომარემ ნუგზარ ბირკაიამ. მომხსენებელმა ვრცლად ისაუბრა გასული სამი წლის მანძილზე ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის მიერ ჩატარებული მუშაობის შესახებ, კერძოდ, განმარტა, რომ მათი საქმიანობის პრიორიტეტი გარდამავალ პერიოდში იყო მაქსიმალურად დაცული ყოფილიყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის თითოეული წევრის უფლებები და ინტერესები, ამიტომაც მიდიოდა მუშაობა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცვლილებების შეტანასთან დაკავშირებით, ტარდებოდა შესაბამისი კონფერენციები, გაღრმავდა საერთაშორისო კავშირები და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია განეწინააღმდეგებოდა მსოფლიო ადვოკატთა ასოციაციაში... ნუგზარ ბირკაიამ ასევე განაცხადა: „ზოგჯერ გვეკითხებიან რა შეგვიძლია ვთქვათ ადვოკატურის როლის შესახებ? ჩვენს რეალობაში ეს ინსტიტუტი ჩამოყალიბდა თუ არა ანგარიშგასანევ ძალად? ცხადია, ასეთი კითხვა იბადება იმიტომ, რომ დღეს საზოგადოება ხედავს მასობრივ დაჭერებს, ხელისუფლების მიერ უზურპირებულ სასამართლოს, რომელიც პროკურატურის ყოველწლიურ მოთხოვნას აკმაყოფილებს, მაგრამ მიგვაჩნია, რომ ასე დიდხანს არ შეიძლება გაგრძელდეს. ამასთან, ისე, როგორც არასოდეს დღეს შეუძლია აქტიურ ადვოკატს გამოამჟღავნოს თავისი შესაძლებლობები, შექმნას საზოგადოებრივი აზრი, როგორც ლეონარდო და ვინჩი ბრძანებდა: „დიდება მის ხელთაა, ვინც შრომობს“. მეორე მხრივ, ხელისუფლების მხრიდან ზეწოლა, რა თქმა უნდა, სასამართლოს დამოუკიდებლობას ართმევს, ხოლო, თუ სასამართლო დამოუკიდებლობას დაკარგავს, მაშინ, ცხადია, ადვოკატისათვის საასპარეზო სივრცე აღარ იქნება. ადვოკატურა დემოკრატიული საზოგადოების ნაყოფია და დემოკრატიულ ფასეულობათა დაქვეითებით ადვოკატის როლიც უფერულდება. იქ,

სადაც ცოდნას, ინტელექტს არა აქვს გასავალი, ადვოკატს არაფერი ესაქმება, რადგან ადვოკატის უმთავრესი ფუნქციაა მოითხოვოს კანონის შესრულება“.

ადვოკატთა მე-16 კონფერენციამ დადებითად შეაფასა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მიერ განეული მუშაობა. მისი შეფასება ასეთი იყო: „ემცნო საზოგადოებას, რომ ადვოკატთა კოლეგია არის სახე საქართველოს ადვოკატებისა“.

აღნიშნული კონფერენციის მიერ არჩეულ იქნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ახალი შემადგენლობა, რომელმაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ აირჩია ნუგზარ ბირკაია, ხოლო მოადგილედ ზურაბ ტაბიძე. პრეზიდიუმის წევრებად არჩეული იქნენ: გოგმარ გაბუნია, ბორის ბარამია, ნანა ლიპარტია, მამუკა ნინუა, გულნარა ჯიმშელაძე, ვაჟა მოსიაშვილი, ლალი ჩოდრიშვილი, დავით დეკანოიძე და დავით გუნიავა (ყურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004 წ. № 11).

პროგრამა „მედას“ ფარგლებში

სასტუმრო „მარიოტში“ 2004 წლის 22 აპრილს გაიხსნა და 28 აპრილამდე მიმდინარეობდა საბერძნეთის „ახალგაზრდა იურისტთა“ ასოციაციის, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციისა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის კონფერენცია თემაზე „ევროპული კანონმდებლობა და ინსტიტუტები, როგორც საქართველოში ადამიანის უფლებათა და სისხლის სამართლის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობის რეფორმის მოდელი“.

პროგრამა განხორციელდა საქართველოს „ახალგაზრდა იურისტთა“ ასოციაციის მხარდაჭერითა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მონაწილეობით და მოიცავდა ვიზიტებსა და სემინარების ციკლს როგორც თბილისში, ისე ათენში.

პირველი შეხვედრა გაიმართა თბილისში, 22-29 აპრილს. მისი თემა იყო „ევროპული კანონმდებლობა და ინსტიტუტები, როგორც საქართველოში ადამიანის უფლებათა და სისხლის სამართლის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობის მოდელი“. სემინარის მსვლელობისას განხილულ იქნა შემდეგი საკითხები: კორუფცია და მის წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტური მექანიზმები, ტრეფიკინგი, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკის დანერგვა ქართულ კანონმდებლობაში, სისხლის სამართლის ახალი საპროცესო კოდექსი – ძირითადი პრინციპები და სპეციალური დებულებები, საადვოკატო საქმიანობის რეფორმა – ადვოკატთა ეთიკის კოდექსის შექმნა.

პირველ ეტაპზე პროგრამის განსახორციელებლად საქართველოს ეწვია 20 ბერძენი იურისტისგან შემდგარი დელეგაცია. სტუმრებმა მოინახულეს ის დანესებულებები და ინსტიტუტები, რომლებიც უკავშირდება ზემოთაღნიშნულ საკითხებს და გაეცნენ შესაბამისი პრობლემატიკის გადაჭრისათვის შემუშავებულ გეგმებს.¹⁹⁵

¹⁹⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №11.

ლია წერილის მაგიერ ჟურნალ „თბილისელების“ მთავარ რედაქტორს,

ბატონ ზაზა ახოზაძეს

ბატონო ზაზა,

თქვენი ჟურნალის 2004 წლის 19-25 ივლისის № 29(186)-ში რუბრიკით „საქმიანი ქალი“ გამოქვეყნებულია ინტერვიუ საადვოკატო ფირმა „სანდო კონსულტანტის“ გენერალურ დირექტორთან ქალბატონ მაიკო მუმლაძესთან. ჟურნალისტი, ქალბატონი დალი მიქელაძე, რომელმაც ჩამოართვა აღნიშნული ინტერვიუ, თავშივე აკეთებს დასკვნას, რომ „ადვოკატის ინსტიტუტი“ საქართველოში ახლა ყალიბდება და მოსახლეობასაც ჯერჯერობით ვერ გაურკვევია მისი ფუნქციები“. შემდეგ ჟურნალისტი თავის კითხვაში კიდევ უფრო აკონკრეტებს თავისივე შეხედულებას და აცხადებს, რომ „ადვოკატის ინსტიტუტი“ საქართველოში „ახალი ხილია“ და მოსახლეობას კარგად არ ესმის მისი მნიშვნელობა“.

ჟურნალისტის ასეთ მოსაზრებას ვერ დავეთანხმებით, რადგან მიგვაჩნია, რომ „ადვოკატის ინსტიტუტისადმი“ ასეთი თვალსაზრისის გავრცელება გამოწვეულია ელემენტარულ გარემოებათა უცოდინრობით, ვინაიდან „ადვოკატის ინსტიტუტი“ საქართველოში დიდი ხანია ჩამოყალიბებულია და „ახალი ხილი“ არ არის, სხვა საქმეა, რომ ქვეყანაში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმების ფონზე, შესაბამისი ინსტიტუციონალური გარდაქმნა უნდა განხორციელდეს ადვოკატურის არსებულ ინსტიტუტებში, ხოლო რაც შეეხება ადვოკატის ფუნქციას, იგი უცვლელია, რადგან ადრეც, დღესაც და მომავალშიც ადამიანის უფლებების დაცვის განმხორციელებელი იყო და დარჩება.

რაც შეეხება ადვოკატურის ისტორიასა და ტრადიციებს ჩვენი ქვეყნის სინამდვილეში, თავს უფლებას მივცემ, რამდენადმე ნათელი მოვფინო ამ საკითხს, ადვოკატის შესატყვისი ქართულში გვაქვს სიტყვა „ვექილი“. შოთა რუსთაველი „ვეფხისტყაოსანში“ ხმარობს ამ სიტყვას: „სიტყვანი ვავაქილენით“, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ საქართველოში XII საუკუნეში, ვექილის ინსტიტუტი ცნობილი იყო. XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისში საქართველოში მოქმედებდა ნაფიც ვექილთა ინსტიტუტი. ცნობილია, რომ ქართველ ადვოკატთა უფროსი თაობის წარმომადგენლები იყვნენ ბატონები

მოსე ქიქოძე, ვასილ მაჩაბელი, ლუარსაბ ლოლუა, დავით ლორთქიფანიძე და სხვები.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ გაუქმებულ იქნა რა ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი, საქართველოს ცაკის 1922 წლის 1 ნოემბრის დადგენილებით სახალხო მოსამართლეთა საბჭოსთან დაარსდა სისხლის სამართლისა და სამოქალაქო სამართლის საქმეების დამცველთა კოლეგია, როგორც თვითმმართველი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია.

ქართულმა საზოგადოებამ, დიხაბც, უნდა იცოდეს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ განვლო მძიმე ოთხმოცწლიანი ბრძოლის გზა. ადვოკატის უპირველესი დანიშნულება, დაიცვას ადამიანის უფლებები, მოითხოვოს კანონის შესრულება, ცხადია, უპირისპირდებოდა ტოტალიტარული სახელმწიფოს მანქანას, ანუ იმ დიქტატურას, რომლის ქვეშ თითქმის 70 წლის მანძილზე ფუნქციონირებდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია.

მიუხედავად სახელმწიფო სტრუქტურებიდან უდიდესი ზეწოლისა, ადვოკატები მაინც რჩებოდნენ თავისუფალ ტრიბუნებად და ფაქტობრივად ყველაზე დიდ დისიდენტებად. აღსანიშნავია, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ადრეც ქმნიდა და დღესაც ქმნის საქართველოში საადვოკატო სისტემას და დაცვის ინსტიტუტს, სწორედ ადვოკატთა კოლეგიაში იყვნენ ის საქვეყნოდ ცნობილი ადვოკატები, რომლებიც სიცოცხლეშივე XX საუკუნის საადვოკატო მოღვაწეობის კორიფეებად იქნენ მიჩნეულნი. ისინი ან მარადისობაში გადასულნი, ქართველ ადვოკატთა ყველა თაობისათვის სათაყვანებელნი და მისაბაძნი იქნებიან.

საზოგადოებამ უნდა იცოდეს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2002 წლის 11 ოქტომბრის დადგენილებით, XX საუკუნის საუკეთესოთა შორის საუკეთესო ადვოკატებად დასახელდნენ ადვოკატთა კოლეგიის ყოფილი წევრები, ან გარდაცვლილნი ბატონები: ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი, შალვა ალექსი-მესხიშვილი, ანდრო გელოვანი, სანდრო საგინაშვილი, დიმიტრი (მიტო) დიდებულიძე, გურამ უგრეხელიძე, ბიძინა ბარათაშვილი, ალექსანდრე ხოჭოლავა, ბენო ხომერიკი, მიხეილ ალხაზიშვილი, ნიკოლოზ გიგინეიშვილი, ჯამბაკურ ბაქრაძე, შალვა რჩეულიშვილი და ვახტანგ კერესელიძე.

ცხადია, აქ ჩამოთვლილ ყველა ადვოკატობის დიდოსტატის

გვერდით მოღვაწეობდა ათასობით ადვოკატი, რომლებმაც არანაკლები წვლილი შეიტანეს „ძლიერთა სამართლის“ წინააღმდეგ ადამიანის უფლებათა ინტერესების დაცვის საქმეში. განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია ის ფაქტი, რომ 1963 წელს გამოვიდა ქართველ ადვოკატთა დაცვითი სამოსამართლო სიტყვების კრებული.

ბატონო რედაქტორო, მე შემიძლია დაუსრულებლად მოვუთხრო საზოგადოებას ადვოკატთა კოლეგიის წევრების თავდაუზოგავი შრომის თაობაზე, რამეთუ სწორედ ისინი ახორციელებდნენ და ახორციელებენ დღესაც ადამიანის უფლებების დაცვას.

დღეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში ირიცხება 1485 ადვოკატი, ქვეყნის 73 ქალაქსა და რაიონში ფუნქციონირებს ჩვენი ადვოკატურები, რომლებიც იურიდიულ დახმარებას უწევენ მოსახლეობას.

დღეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რიგებს ამშვენებენ საყოველთაოდ ცნობილი ადვოკატები ლეილა ზედგენიძე, გულიკო გაბაიძე, ლადო ბარათაშვილი, ვლადიმერ მოსეშვილი, შალვა შავგულიძე, გოგმარ გაბუნია, ვაჟა მოსიაშვილი, ლალი ჩოდრიშვილი, ნანა ლიპარტია, დავით გუნიავა, სოსო ბარათაშვილი, გულიკო ჯიმშელაძე, ზურაბ ტაბიძე, ოთარ გამყრელიძე, რუსუდან პიტავა, როინ აფხაიძე, ოთარ ბერიშვილი, ბორის ბარამია, ეკა ბესელია, სევდია უგრეხელიძე და სხვები და სხვები, რომლებიც ქართული ინტელიგენციის საუკეთესო ნაწილს ქმნიან.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ეგიდით მესამე წელია გამოდის ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“.

ამასთან, გვინდა გაცნობოთ, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია 1994 წლიდან არის შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრი, ხოლო 2004 წლის იანვრიდან ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების წევრია.

2003 წლის სექტემბერში დავდეთ ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულება მოსკოვის ადვოკატთა კოლეგიასთან, ასევე 2003 წლის ივლისში, თბილისში ევროსაბჭოსა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ინიციატივით გაიმართა პირველი საერთაშორისო ერთობლივი სემინარი ამიერკავკასიაში ქართველი, სომეხი და აზერბაიჯანელი ადვოკატებისათვის.

2003 წლის ოქტომბერში ევროსაბჭოს ეგიდით შედგა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაციის ვიზიტი ქ. ლონდონში, ინგლისისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში.

გარდა ამისა, მარტო 2001-2003 წლებში მონაწილეობა მივიღეთ ირლანდიის დედაქალაქ დუბლინში მსოფლიო იურისტთა ასოციაციის კონგრესის მუშაობაში, ბულგარეთში, რუმინეთსა და თურქეთში ადვოკატთა გენერალური ასამბლეის მუშაობაში და სხვა საერთაშორისო კონფერენციებში ქ. თბილისში.

ბატონო რედაქტორო, ამა წლის 14-18 ივლისს მიწვეული ვიყავი თურქეთის დედაქალაქ ანკარაში, სადაც ჩემმა კოლეგებმა იზეიმეს ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის მე-80 წლისთავი. უნდა გენახათ თუ როგორი ამაყები იყვნენ თავიანთი საიუბილეო წლისთავით. მე მათ მივმართე, რომ 80 წელი სოლიდური თარიღი იყო, მაგრამ საადვოკატო მოღვაწეობისათვის გარიჟრაჟი და ამას მე ვეუბნებოდი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით, რომელიც 82 წლის არის.

ნუთუ ასეთი ისტორიის, ტრადიციების და, თუ გნებავთ, საერთაშორისო ურთიერთობების არსებობის დროს ჩვენ უნდა ვსაუბრობდეთ იმაზე, რომ „ადვოკატის ინსტიტუტი“ საქართველოში ახლა ყალბდება და იგი თურმე ჩვენთვის „ახალი ხილია“?!

ბატონო რედაქტორო,

ყოველწლიურად ათიათასობით ადამიანი იღებს იურიდიულ დახმარებას ადვოკატებისაგან და იმის განცხადება, რომ ჩვენს მოსახლეობას კარგად არ ესმის მათი მნიშვნელობა, ადვოკატების მიმართ მაღლიერების გამოხატვას თავი რომ დაევანებოთ, ასეთი მოსაზრება უბრალოდ შეურაცხმყოფელია ჩვენი ხალხისადმი.

ბატონო რედაქტორო, ძალიან ძნელია ამ მცირეოდენ წერილში გადმოგცეთ ჩვენი ადვოკატების ყველა ღირსების შესახებ, მაგრამ მინდა დაგარწმუნოთ, რომ ქართველ ადვოკატთა კორპუსს საამაყოდ განვლილი გზა ამშვენებს, რაც თავისთავად ჩვენი ქვეყნის ღრმა სამართლებრივ კულტურაზე მეტყველებს.

პატივისცემით, ნუგზარ ბირკაია, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე,¹⁹⁶

30.07. 04 წ.

¹⁹⁶ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №12.

2005 წლის 9 თებერვალს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“

გამოქვეყნებული ნუგზარ ბირკაიას პასუხი -

„ადვოკატი არ უნდა განიროს არც

სახელმწიფომ და არც საზოგადოებამ“

პატივცემულო რედაქცია!

თქვენი გაზეთის 2005 წლის 26 იანვრის ნომერში - სათაურით „სახელმწიფომ ადამიანი არ უნდა განიროს“ - გამოქვეყნდა ინტერვიუ ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის თავმჯდომარე ქალბატონ ანა დოლიძესთან. ავტორი ინტერვიუს თავშივე აკეთებს, მე ვიტყვდი, მცდარ დასკვნებს, კერძოდ, წერს: „კარგი საქმის მცოდნე ადვოკატები რამდენიმე კერძო კომპანიასა თუ ასოციაციაში ნამდვილად მოიძებნებიან, რასაც ვერ ვიტყვით თითოეულ რაიონში არსებულ სახელმწიფო ადვოკატურებზე. რამდენიმე მათგანის პროფესიონალიზმში ეჭვი არ გვეპარება, მაგრამ უმრავლესობა სასამართლოს პროცესზე წერილობითი შუამდგომლობის დაყენებასაც კი ვერ ახერხებს“... ამ სფეროში მოღვაწე ახალგაზრდებს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის შექმნა გადაუწყვეტიათ და ა. შ.

ასეთ მოსაზრებას ვერ დავეთანხმებით, მიგვაჩნია, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისადმი ამგვარი თვალსაზრისის გავრცელება გამოწვეულია ელემენტარულ გარემოებათა უცოდინარობით.

პირველი - დღეს არსებულ ე. წ. კერძო კომპანიებსა თუ ასოციაციებს საერთოდ არ გააჩნიათ საადვოკატო მოღვაწეობის სტატუსი, რასაც ნამდვილად ვერ ვიტყვით ადვოკატთა კოლეგიის წევრებზე.

მეორე - თუ მუშაობის ხარისხზეა საუბარი, მაშინ უპრიანი იქნება, მოვიყვანოთ რეალური სტატისტიკური მონაცემები, სადაც აღნიშნულია ადვოკატთა კოლეგიის წევრების თავდადებული მუშაობის საფუძველზე 1999-2004 წლებში საქართველოს პირველი ინსტანციის სასამართლოებმა გამოიტანეს 271 გამამართლებელი განაჩენი. თუნდაც მხოლოდ ეს (სხვა უამრავი განეული მუშაობის შესახებ ციფრებით რომ არ გადავტვიროთ მკითხველი) ნათელი დადასტურე-

ბაა ადვოკატთა წარმატებული საქმიანობისა, რადგან ყოველთვის ითვლებოდა და დღესაც ითვლება, რომ გამამართლებელი განაჩენი გვირგვინია საადვოკატო მოღვაწეობისა.

რაც შეეხება დისციპლინარულ პრაქტიკას, მარტო უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რიგებიდან სხვადასხვა მოტივით გაყვანილია 200-მდე წევრი.

მესამე - საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში დაახლოებით 1500 წევრი ირიცხება და ისინი ემსახურებიან ქვეყნის 72 ქალაქსა და რაიონს. ადვოკატთა კოლეგია წარმოადგენს იმ პირთა ნებაყოფლობით გაერთიანებას, რომელიც საადვოკატო საქმიანობას ეწევა, ანუ ჩვენ საზოგადოებრივი ორგანიზაცია ვართ. რაც შეეხება სახელმწიფო ადვოკატურას, ასეთი საქართველოში არ არსებობს.

მეოთხე - „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 42-ე მუხლის თანახმად, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო პირველი ორი ტესტირების ჩატარების შემდეგ, მაგრამ არა უგვიანეს 2005 წლის 1 მარტისა, მოიწვევს ადვოკატთა ასოციაციის დამფუძნებელ კრებას, ანუ ეს საკითხი კანონითაა დარეგულირებული და არა ახალგაზრდა თუ ხნიერ ადვოკატთა სურვილით.

თუმცა იმასაც დავძენთ, რომ ალბათ ასეთი რეკლამა განპირობებულია ცალკეულ ახალგაზრდა იურისტ-ადვოკატთა მიერ ამას წინათ სასტუმრო მარიოტში გამართული პრესკონფერენციით.

ინტერვიუში გაჟღერდა, რომ „პრინციპში, ადვოკატებს, ვინც ამ ასოციაციას აფუძნებენ, ადვოკატთა კოლეგიასთან რაიმე კავშირი არ სურთ“.

ეს მეტად საინტერესო მოსაზრებაა. დაისმის კითხვა, - მაინც ასეთი რა დანაშაული მიუძღვის საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, რომელიც 83 წელია ემსახურება ადამიანთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას საქართველოში?! ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს ხომ ათასობით ადამიანი გადაურჩენიათ და დაუბრუნებიათ საზოგადოებისათვის?

2004 წლის 4-8 ნოემბერს ევროკავშირის ეგიდით და ქ. ათენის ადვოკატთა კოლეგიის მიწვევით გახლდით საბერძნეთში (ჩვენი დელეგაციის შემადგენლობის უმეტეს ნაწილს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის წევრები წარმოადგენდნენ). გამოირკვა, რომ ქ. ათენის ადვოკატთა კოლეგია დაარსებულია 1909 წელს. ამ ხნის მანძილზე არაერთი პოლიტიკური ძალა შეიცვალა ქვეყნის ხელისუფლებაში, მა-

გრამ ადვოკატთა ასოციაციას არავინ შეხებია, არც გაუუქმებიათ და არც ახალი დაუარსებიათ. ჩვენმა ბერძენმა კოლეგებმა განმარტეს, რომ ისინი დამოუკიდებელნი არიან. მე მივესალმები ისეთ ჭეშმარიტ დამოუკიდებლობას, რომელიც რა თქმა უნდა, ხელისუფლების პოლიტიკური ნებითაა განპირობებული და გული მტკივა, რომ მიუხედავად ჩვენი კონტაქტებისა სხვადასხვა ცივილიზებულ ქვეყნებთან, ჩვენი საადვოკატო ისტორიის განვითარებაში მოსალოდნელია წყვეტა.

თუ ვინმეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია თვალში არ მოსდის, ეს, - რომ იტყვიან, მისი პრობლემაა, მაგრამ ის ისტორია, ტრადიციები და სამართლებრივი კულტურა, რომელიც თითქმის საუკუნოვანი მოღვაწეობის მანძილზე შექმნეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებმა - ჩვენი ქვეყნისა და ერის კუთვნილებაა და არავის არა აქვს უფლება, ზურგი შეაქციოს ამ სიკეთეს.

და კიდევ ერთი გარემოება: ე. წ. „კერძო ადვოკატურის“ წარმომადგენლები ხშირად აცხადებენ იმის შესახებ, რომ უნდა მივიღოთ ადვოკატთა ეთიკის წესები. რასაკვირველია, ცალკეული ორ-თუ ხუთ-კაციანი ფირმები ეთიკის წესების რაიმე დებულებას ვერ მიიღებდნენ. რაც შეეხება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას, მას ყოველთვის ჰქონდა ადვოკატის ეთიკის (ქცევის) წესები, რითაც ხელმძღვანელობდა პრაქტიკულ საქმიანობაში და ამჯერადაც აქვს (რომლის გადამუშავებული ვარიანტი 2003 წლის მაისში მივიღეთ). იგი ევროპულ დონეს არ ჩამოუვარდება.

სახელმწიფომ და საზოგადოებამ არც ადვოკატი უნდა განიროს, შესაბამისად, უნდა დააფასოს მისი ღვაწლი და გაუფრთხილდეს ღვთით ნაბოძებ ადვოკატის ნიჭს. აქედან გამომდინარე, ნუთუ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია არ იმსახურებს სახელმწიფოსა და საზოგადოებისაგან მაღლიერებას 83 წლის მანძილზე განეული საქმიანობისათვის, რაც ადამიანთა უფლებების დაცვაში გამოიხატებოდა?!

ნუგზარ ბირკაია,

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს

დაზუსტებული კონსტიტუციური სარჩელი

საქართველოს კანონი

„ადვოკატთა შესახებ“ 2001 წლის 20 ივნისი

აღნიშნული კანონი არღვევს საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტს, 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტისა და 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის მოთხოვნებს და არ შეესაბამება 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტს,.

1976 წლის მაისში გავწევრიანდი საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიაში და დღეს ვარ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი. საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ დებულების მე-3 მუხლის პირველი წინადადების თანახმად, „ადვოკატთა კოლეგიები წარმოადგენენ იმ პირთა ნებაყოფლობით გაერთიანებებს, რომლებიც საადვოკატო საქმიანობას ეწევიან“.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე, ამ კანონით დადგენილი წესით, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ ე. ი. უქმდება პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, რომის 1950 წლის 4 ნოემბრის „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის“ კონვენციის მე-11 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტის თანახმად, ყველას აქვს უფლება სხვებთან გაერთიანების თავისუფლებაზე და დაუშვებელია რაიმე შეზღუდვის დანესება ამ უფლებათა განხორციელებაზე. გარდა იმისა, რაც გათვალისწინებულია კანონით და აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში, ეროვნული უშიშროების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესებისათვის, უწესრიგობის ან დანაშაულის თავიდან აცილებისათვის, ჯანმრთელობის ან ზნეობის, ან სხვა უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვისათვის.

ამდენად, „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის I პუნქტი არ შეესაბამება საქართველოს კონსტიტუციის

მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტს, რომლის მიხედვით საქართველოს კანონმდებლობა შეესაბამება საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებსა და ნორმებს, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, კონსტიტუციურ შეთანხმებას აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ.

საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება ან აკრძალვა შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ორგანული კანონით და დადგენილი წესით, რასაც არ წარმოადგენს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე ადვოკატი შეიძლება იყოს „ფიზიკური პირი“, რომელსაც გავლილი აქვს ადვოკატთა ტესტირება“. როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, 1976 წლის მაისიდან ვარ ადვოკატთა კოლეგიის წევრი, ე. ი. ადვოკატი, ვარ თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირი, რომელსაც აქვს თავისუფალი არჩევანის უფლება საადვოკატო საქმიანობისათვის აირჩიოს იურისპრუდენციის ნებისმიერი დარგი და ნებისმიერი დარგიდან ნებისმიერი სფერო, მაშინ როდესაც ზემოაღნიშნულმა კანონის ნორმამ განსაზღვრა საადვოკატო სტატუსის მეორედ მოპოვებისათვის პირობა, გავიარო ტესტირება სამართლის უმრავლეს დარგში. ის, რაც სავალდებულოა მოსამართლისა და პროკურორისათვის, არ არის სავალდებულო ადვოკატისათვის.

საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, კანონით განისაზღვრება სახელმწიფო სამსახურის პირობები და არა თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირების საქმიანობის პირობები, რადგან ჩემი საქმიანობის პირობები განსაზღვრულია საზოგადოებრივი ორგანიზაციის, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დებულებით.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“. აღნიშნული დებულება მოქმედებს დღესაც,

რადგან იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას.

საქართველოს კონსტიტუციის 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, კონსტიტუციის ძალაში შესვლიდან ორი წლის განმავლობაში, საქართველოს პრეზიდენტი და საქართველოს პარლამენტი ვალდებული იყვნენ უზრუნველყოთ კონსტიტუციის ძალაში შესვლამდე მიღებული ნორმატიული აქტების სახელმწიფო რეგისტრაცია, კონსტიტუციასა და კანონებთან მათი შესაბამისობა.

ის გარემოება, რომ საქართველოს პრეზიდენტმა და საქართველოს პარლამენტმა არ შეასრულა კონსტიტუციით განსაზღვრულ ვადაში თავისი მოვალეობა, მათ არ აძლევდა საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონის ძალადაკარგულად გამოცხადების უფლებას და ისინი ვალდებული იყვნენ სამართლებრივი აქტი მოეყვანათ კონსტიტუციასთან და კანონთან შესაბამისობაში.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, გთხოვთ, ცნოთ არაკონსტიტუციურად „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის II პუნქტის წინადადება: „შეყვანილია საქართველოს ადვოკატთა ერთიან სიაში“, მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი, მე-11 მუხლი, მე-12 მუხლის პირველი, მეორე და მესამე ქვეპუნქტები, მეოთხე პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტი და მეხუთე პუნქტი, მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მიმართ და გააუქმოთ 45-ე მუხლის 1 პუნქტი.

მოსარჩელე იასონ რეხვიაშვილი

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია არ შეიძლება გაუქმდეს, თუნდაც ადვოკატურის რეფორმის აუცილებლობის მოშველიებით...

გთავაზობთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარის ნუგზარ ბირკაიას გამოსვლის ტექსტს საკონსტიტუციო სასამართლოში 2004 წლის 18 ნოემბერს

ღრმად პატივცემულო მოსამართლე-ნო!

„ადვოკატებმა ნებისმიერ დროს უნდა დაიცვან თავიანთი პროფესიული პატივი და ღირსება“. ეს გაეროს მოთხოვნაა.

15 ნოემბრის სხდომაზე მოპასუხე საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენელმა, ბატონმა იოსებ თათარაშვილმა თითქოს ეჭვქვეშ დააყენა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის არსებობის იურიდიული საფუძველი.

მართალი გითხრათ, არც გაგვეკვირვებია, რადგან თითქმის სახელმწიფო პოლიტიკადაა ქცეული არსებული ადვოკატთა კოლეგიის ყოველმხრივი დისკრედიტაცია სამართლებრივი რეფორმის ეგიდით.

აქვე დავადასტურებ, რომ ჩვენ მხარს ვუჭერთ ქვეყანაში მიმდინარე სამართლებრივ რეფორმებს, რაც ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცვლილებებითაა გამოწვეული, მაგრამ, ამასთან, მიგვაჩნია, რომ ისეთი საზოგადოებრივი ნებაყოფლობითი გაერთიანება, როგორიცაა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, არ შეიძლება გაუქმებულ იქნეს, თუნდაც ადვოკატურის რეფორმების აუცილებლობით და აი, სწორედ აქ ვხედავთ შეუსაბამობას სახელმწიფოს მიერ მიღებულ კანონსა „ადვოკატთა შესახებ“ და ქვეყანაში მოქმედ კონსტიტუციას შორის.

ბატონო მოსამართლენო, ნება მომეცით, რამდენიმე სიტყვით წარმოგიდგინოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, მისი არსებობის იურიდიული საფუძველი, მოგახსენოთ მის მიერ განვლილ გზაზე და მისი შენარჩუნების საჭიროებაზე, თუნდაც ქვეყნის სამართლებრივი კულტურისათვის.

მოსამართლენო, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ნებაყო-

ფლობითი საზოგადოებრივი გაერთიანებაა და იგი დაარსდა 1922 წლის 2 ნოემბერს.

დიახ, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ განვლო მძიმე ოთხ-მოცნლიანი სამართლისათვის ბრძოლის გზა. მიუხედავად სახელმწიფო სტრუქტურებიდან უდიდესი ზენოლისა, ადვოკატები მაინც რჩებოდნენ თავისუფალ ტრიბუნებად და ფაქტობრივ დისიდენტებად.

ადვოკატთა კოლეგიაში მოღვაწეობდნენ ჩვენი ქვეყნის ისეთი გამოჩენილი იურისტები, როგორებიც იყვნენ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ოსიკო ბარათაშვილი, შალვა ალექსი-მესხიშვილი, ანდრო გელოვანი, თინათინ წერეთელი, გურამ უგრეხელიძე, ბიძინა ბარათაშვილი, ალექსანდრე ხოჭოლავა, ბენო ხომერიკი, ჯამბაკურ ბაქრაძე და სხვები.

ამჯერად წარმოგიდგენთ ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის პირადი საქმის ქსეროასლს, საიდანაც ირკვევა, რომ იგი 1922 წლის 23 ნოემბრიდან ირიცხებოდა ადვოკატთა კოლეგიის წევრად.

ბატონ შალვა ალექსი-მესხიშვილის პირადი საქმის ქსეროასლებს, რომელიც 1923 წლის ოქტომბრიდან 1956 წლის ოქტომბრამდე მოღვაწეობდა ადვოკატთა კოლეგიაში.

ქალბატონ თინათინ წერეთლის პირადი საქმის ქსეროასლებს, რომელიც 1929 წლის 16 მაისიდან ადვოკატთა კოლეგიის წევრი იყო.

მინდა გითხრათ, რომ ადვოკატთა კოლეგიის უმდიდრეს არქივში დღესაც ინახება ყველა ცნობილი თუ ნაკლებად ცნობილი ადვოკატის პირადი საქმე და იმედი გვაქვს, რომ მისი სათანადო შესწავლის დროც დადგება.

დღესაც საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რიგებს არაერთი ღირსეული ადვოკატი ამშვენებს. ადვოკატთა კოლეგიაში ირიცხება 1500 ადვოკატი, კოლეგიის სისტემის ადვოკატურებში სტაჟირებას გადის 53 ახლად კურსდამთავრებული. ქვეყნის 73 ქალაქსა და რაიონში ფუნქციონირებს ჩვენი ადვოკატურები, რომლებიც ფასიან თუ უფასო სამართლებრივ მომსახურებას უწევენ მოსახლეობას, ახორციელებენ სახაზინო დაცვას მთელი ქვეყნის ტერიტორიაზე.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმთან არსებობს ადვოკატთა საკვალიფიკაციო კომისია, რომელიც შედგება შვიდი წევრისაგან და მას ხელმძღვანელობს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი, პროფესორი ბატონი ოთარ გამყრელიძე.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებისათვის მოქმედებს

„საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ეთიკის წესები“ და ამავდროულად შექმნილია ეთიკის კომისია 5 წევრის შემადგენლობით, რომელსაც ხელმძღვანელობს ადვოკატთა კოლეგიის წევრი ბატონი რამაზ ხუნწარია.

მარტო 2004 წლის ათ თვეში ადვოკატთა კოლეგიის რიგებიდან სხვადასხვა მიზეზით გაყვანილია 81 წევრი, სტაჟირების გავლის შემდეგ კოლეგიის წევრად ჩაირიცხა 47 წევრი, ხოლო ადვოკატთა კოლეგიის წევრად მიღებულ იქნა 115 იურისტი.

ადვოკატთა კოლეგიაში მიღების დროს ტარდება ტესტირება სამართლის სხვადასხვა დარგში სპეციალიზაციის გათვალისწინებით.

1994 წლიდან საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის დამფუძნებელი და წევრია, ხოლო 2004 წლის იანვრიდან საერთაშორისო ადვოკატთა გაერთიანების წევრი, ადვოკატთა კოლეგიას მჭიდრო კონტაქტები აქვს რუმინეთის, უკრაინის, მოლდოვას, რუსეთის, ბულგარეთის, თურქეთის, მაკედონიის, აზერბაიჯანის, სომხეთის, საბერძნეთის, ინგლისისა და უელსის ქვეყნების ადვოკატთა საბჭოებთან, ასოციაციებთან თუ კოლეგიებთან.

2001 წლიდან გამოდის ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“.

ბატონო მოსამართლენო,

2003 წლის სექტემბერში დავდეთ ურთიერთთანამშრომლობის ხელშეკრულება მოსკოვის ადვოკატთა კოლეგიასთან, ასევე 2002 წლის ივლისში, თბილისში ევროსაბჭოსა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ინიციატივით გაიმართა პირველი საერთაშორისო ერთობლივი სემინარი ამიერკავკასიაში ქართველი, სომეხი და აზერბაიჯანელი ადვოკატებისათვის.

2003 წლის ოქტომბერში ევროსაბჭოს ეგიდით შედგა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაციის ვიზიტი ლონდონში, ინგლისისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში.

მოპასუხე მხარის წარმომადგენელმა 15 ნოემბრის სხდომაზე ნაიკითხა მთანმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლის მ. სონლულაშვილის 2001 წლის 13 ივნისის განჩინების დადგენილებითი ნაწილი.

როგორც იტყვიან, თუ თავი არ ითქვა, ბოლოს ვერ გავიგებთ.

1999 წლის 25 სექტემბერს ჩატარდა საქართველოს ადვოკატ-

თა კოლეგიის წევრთა XIV საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, რა დროსაც არჩეულ იქნა ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის ახალი შემადგენლობა.

ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2000 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა XIV საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია, მისგან გამომდინარე შედეგებით ცნობილ იქნა ბათილად.

ამავდროულად სასამართლო გადაწყვეტილებით აღდგენილ იქნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი 1999 წლის 25 სექტემბრამდე არსებულ მდგომარეობაში.

სასამართლოს აღნიშნული გადაწყვეტილება დატოვებულ იქნა უცვლელად თბილისის საოლქო სასამართლოს სააპელაციო პალატის 2001 წლის 16 იანვრისა და 26 მარტის განჩინებით, ხოლო საბოლოოდ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო, სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა პალატამ 2001 წლის 11 მაისს განიხილა რა დაინტერესებულ პირთა კერძო საჩივრები, ძალაში დატოვა თბილისის მთაწმინდა-რკწანისის რაიონული სასამართლოს 2000 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილება.

შეიძლება ითქვას, რომ სწორედ მაშინ შეიქმნა ქვეყანაში პრეცედენტი უკანონო არჩევნების გაუქმებისა.

მაგრამ, ვიდრე უკანონო არჩევნები ბათილად გამოცხადდებოდა, მანამდის ადვოკატთა კოლეგიის სათავეში მოსულმა პირებმა დაარეგისტრირეს „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ კავშირის სახით ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონულ სასამართლოში 1999 წლის 20 ოქტომბერს.

ვინაიდან 1999 წლის 25 სექტემბერს ჩატარებული საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-14 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენცია მისგან გამომდინარე შედეგებით სასამართლოს გადაწყვეტილებით ცნობილი იყო ბათილად, ამდენად, ცხადია, უნდა გაუქმებულიყო „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ რეგისტრაცია კავშირის სახით, რაც გაუქმებულ იქნა კიდევ ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 13 ივნისის განჩინებით.

ისე, ჩვენმა ოპონენტმა ბატონმა ი. თათარაშვილმა უნდა იცოდეს, რომ იგი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რიგებიდან გაყვანილ იქნა პრეზიდიუმის 2001 წლის 31 იანვრის დადგენილებით,

ანუ ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის იმ შემადგენლობის მიერ, რომლის უფლებამოსილება ბათილად იქნა ცნობილი მისგან გამომდინარე შედეგებით და ამდენად, ბატონი ი. თათარაშვილი იურიდიულად დღესაც ადვოკატთა კოლეგიის წევრია, რადგან მის მიმართ კოლეგიის რიგებიდან გაყვანის დადგენილება არალეგიტიმურმა ადვოკატმა კოლეგიის პრეზიდიუმმა მიიღო.

რადგან სიტყვამ მოიტანა, განემარტავ, რომ, ვინაიდან „ადვოკატურის შესახებ“ დებულება ძალაშია და იგი არ ეწინააღმდეგება რა ქვეყნის ძირითად კანონს, კონსტიტუციას, საკანონმდებლო ხელისუფლების მიერ არაერთგზის მოხდა ადვოკატთა კოლეგიის აღიარება სხვადასხვა ფუნდამენტურ ნორმატიულ აქტში. მათ შორის სისხლის სამართლის პროცესში 71-ე, 78-ე, მე-80, 82-ე, 83-ე მუხლები და სამოქალაქო-საპროცესო კოდექსით 94-ე, 96-ე, 97-ე მუხლები.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სასამართლოში რეგისტრაცია კავშირის სახით დაუშვებელი იყო, რადგან საადვოკატო საქმიანობა არ არის რამდენიმე ფიზიკური პირის მიერ საერთო მიზნისათვის შექმნილი ორგანიზაცია, არამედ იგი არის სპეციფიკურად განსხვავებული სფერო, რომელიც საჭიროებს განსაკუთრებულ, სპეციალურად მიღებული კანონით რეგულირებას და მას ვერ მოაწესრიგებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1509-ე მუხლის მიხედვით, სადაც მოცემულია საჯარო და კერძო სამართლის იურიდიული პირების განმარტება, ასევე „საჯარო სამართლის იურიდიული პირების შესახებ“ 1999 წლის 28 მაისის კანონის მე-2 მუხლის შესაბამისად, ადვოკატთა კოლეგია არ არის კერძო სამართლის იურიდიული პირი, რომელსაც სასამართლოში რეგისტრაცია სჭირდება, ანუ ადვოკატთა კოლეგია შექმნილია კანონის საფუძველზე და მის საქმიანობას არეგულირებს თავად კანონი.

ამასთან, უნდა შევნიშნოთ, რომ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული ადვოკატურის შესახებ ზემოთ მითითებული დებულების ძალადაკარგულად მიჩნევა სურთ იმ მოტივით, რომ საქართველოს 1995 წლის კონსტიტუციითა და 1996 წლის 29 ოქტომბრის „ნორმატიული აქტების შესახებ“ კანონის მოთხოვნების მიხედვით, იგი არ არის რეგისტრირებული საქართველოს ნორმატიული აქტების სახელმწიფო რეესტრში. ასეთი მტკიცებაც აშკარად მცდარია, რადგან კონსტიტუციის 106-ე მუხლი და შემდგომ ნორმატიული აქტების შესახებ კანონი არ ანებს ნორმატიული აქტების ძალაში შესვლისათვის

რეგისტრაციის გავლის აუცილებლობას. პირიქით, ამ კანონის 53-ე მუხლის მიხედვით, სახელმწიფო რეესტრში უნდა შევიდეს საქართველოში მოქმედი ყველა ნორმატიული აქტი, ე. ი. აქტის რეესტრში შეტანის შესაძლებლობას განაპირობებს სწორედ მისი მოქმედად აღიარება. მაშასადამე, 1980 წლის 12 ნოემბრის დებულების შესაბამისად შექმნილი ადვოკატთა კოლეგია იურიდიული პირია, რომელიც საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-80 მუხლის მე-4 ნაწილში და სხვა მუხლებში პირდაპირაა მოხსენიებული, რაც სახელმწიფოს მხრიდან ოფიციალურად აღიარებას ნიშნავს.

გარდა ამისა, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია არ შექმნილა 1994 წლის „საზოგადოებრივი ორგანიზაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და ბუნებრივია, მასზე ვერ გავრცელდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1511-ე მუხლის მოთხოვნები, ხოლო 2001 წლის 20 ივნისის კანონმა „ადვოკატთა შესახებ“ კიდევ ერთხელ მოახდინა 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონის ლეგიტიმაცია.

დაბოლოს, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ახორციელებს რა სახაზინო დაცვას ქვეყნის ბიუჯეტიდან, 1996-2004 წლებში გამოეყოფოდა შესაბამისი თანხა.

ამრიგად, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია იყო და არის იურიდიული პირი და სასამართლოში რეგისტრაციას არ ექვემდებარება, ხოლო ადვოკატთა კოლეგიის შედარება-გაიგივება ახლად აღმოცენებულ შპს, (თვითმარქვია), ე. წ. ადვოკატურებთან, რომელთათვის ადვოკატის სტატუსი არავის მიუნიჭებია, უბრალოდ არ შეიძლება.

ჩვენ აქ მოვისმინეთ მოპასუხის წარმომადგენლის სიტყვა გაჯერებული ტესტირების ჩატარების აუცილებლობისა და ცალკეული ქვეყნების მაგალითების მოტანით.

ბატონებო, ჩვენ საერთოდ საადვოკატო პროფესიაში შემომსვლელთათვის ცოდნის შეფასების კრიტერიუმების არსებობას არ ვენინააღმდეგებით და ვფიქრობთ, ეს საკითხი არცაა განხილვის საგანი, რაც შეეხება სხვადასხვა სამართლებრივ სახელმწიფოში იურიდიული პროფესიის მოპოვებას, უნდა განვაცხადო, რომ პირადად შეიძლება ითქვას, ადგილზე ჩასვლით გაცნობილი ვარ ინგლისში, ბულგარეთში, რუმინეთში, რუსეთში, თურქეთსა და საბერძნეთში ადვოკატად გახდომის საკმაოდ გრძელ და რთულ გზას.

მაგრამ, ამასთან, უნდა გითხრათ, რომ დასახელებული ქვეყნები ყოველგვარ პირობებს უქმნიან ადვოკატურებს განვითარებისათვის. ადვოკატურის განვითარება მარტო ახალი კანონის მიღებით, ახალი წესების შემოტანით არ განისაზღვრება, უპირველეს ყოვლისა, აუცილებელია სახელმწიფოს მიერ ადვოკატის, ადვოკატურის დამოუკიდებლობის აღიარება.

სახელმწიფოს ინტერესები და ადვოკატის საქმიანობის მიზნები და ამოცანები დიამეტრალურად განსხვავებულია ერთმანეთისაგან. ადვოკატი მოქმედებს თავისი მარნშუნებლის – კლიენტის მოთხოვნებიდან გამომდინარე და ამ გზაზე იგი შესაძლოა სახელმწიფოს დაუპირისპირდეს კიდეც, რაც ფაქტობრივად ყოველდღიურად ხდება, ამიტომაცაა რომ ადვოკატი აღიარებულია თავისუფალი პროფესიის პირად. რაც შეეხება ადვოკატისა და სახელმწიფოს სამართლებრივ ურთიერთდამოკიდებულებას, იგი გამოიხატება მხოლოდ სახელმწიფოსათვის საგადასახადო შემოსავლის გადახდით, სხვა მხრივ სახელმწიფო, თუ გნებავთ, საქართველოს ან სხვა ქვეყნების სინამდვილეში არ ზრუნავს ადვოკატზე, არ აძლევს სამუშაო ოფისს, არ უყოფს სამსახურებრივ ავტომანქანას, არ აძლევს არანაირ სოციალური დაცვის გარანტიებს და ა. შ. ადვოკატის საქმიანობა ფინანსდება კლიენტის მიერ და მიღებული გასამრჯელო იბეგრება სახელმწიფოსაგან.

ცხადია, არც ადვოკატები ითხოვენ სახელმწიფოსაგან რაიმე სიკეთეს, რადგან კარგად ესმით, რომ სახელმწიფო მოხელენი არ არიან, ასეთ პირობებში, ცხადია, სახელმწიფოს მხრიდან ისეთი რადიკალური ნაბიჯების გადადგმა, როგორიცაა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონით მოქმედი ადვოკატთა კოლეგიის გაუქმება, ადვოკატურის ინსტიტუტის ნგრევის პრეცედენტს შექმნის საქართველოში და ადვოკატურის იდეას დაასამარებს.

ქვეყანაში მიმდინარე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცვლილებები არ უნდა შეეხოს ადვოკატის პროფესიულ საქმიანობას, არ უნდა შეუწყვიტოს მას უფლებამოსილება რაიმე პირობების დანესებით, რადგან იგი თავისუფალი პროფესიის პირია და გარდა იმისა, რაც ზემოთ მოგახსენეთ, ფუნქციონალურად ადვოკატის პროფესიაში არაფერი იცვლება, რადგან ადვოკატის საქმიანობა ადრეც და დღესაც ადამიანის უფლებების დაცვის განხორციელებაში გამოიხატებოდა და მომავალშიც ასე დარჩება.

ვფიქრობთ, სასამართლო კოლეგიისათვის საინტერესოა სხვა

ქვეყნების პრაქტიკა. ასე მაგალითად, რუსეთის ფედერაციამ 2002 წლის მაისში მიიღო კანონი „ადვოკატურის შესახებ“ და ამ კანონის მე-40 მუხლის პირველ პუნქტში ჩაინერა, რომ ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ინარჩუნებენ ადვოკატის სტატუსს საკვალიფიკაციო გამოცდების ჩატარების გარეშე.

მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ ამ გზით წავიდა ყველა პოსტ-საბჭოური სახელმწიფო და არა მარტო ისინი.

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის გენერალურმა ასამბლეამ 2002 წლის 13 სექტემბერს ბუქარესტში ჩემი მოხსენების საფუძველზე მიიღო რეზოლუცია, სადაც ჩანერილია: „ადვოკატთა ასოციაციები, დამოუკიდებელი და ავტონომიური პროფესიული ერთეულებია. ასოციაციაში გასაწევრიანებლად მხოლოდ იმ კანდიდატებს უნდა არჩევდნენ, რომლებიც დაამტკიცებენ, რომ აქვთ იურიდიული პრაქტიკისათვის საჭირო სპეციალური მომზადება და უნარი, რომ შერჩევა უნდა განხორციელდეს თავისუფალი და დამოუკიდებელი გზით.

ამასთან, უკვე დამკვიდრებული უფლებები უნდა შენარჩუნებულ იქნეს და ახალი ცვლილებები გამოყენებულ უნდა იქნეს პროფესიაში მომსახლელი მხოლოდ ახალი კანდიდატების მიმართ.

რაც შეეხება საქართველოს იურიდიულ პრაქტიკას, ჩვენი საქმიანობის წარმოებისას არ უნდა წავანყდეთ ამდენ წინააღმდეგობას... მოპოვებული უფლება დაცული უნდა იყოს“... კიდევ რა არგუმენტია საჭირო?

რა მდგომარეობა გვაქვს ამ მიმართებით საქართველოში?

მოქმედ ადვოკატებს, რომლებსაც თავის დროზე არსებული კანონის თანახმად მიენიჭა ადვოკატის სტატუსი 2001 წლის 20 ივნისის კანონში, 2003 წლის 2 ივნისის შეტანილი ცვლილებებით უუარესდებათ მდგომარეობა. უფრო მეტიც, მათ ერთმევათ საადვოკატო პროფესიაში ყოფნის უფლება, თუ არ შეასრულა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონით დათქმული პირობები, არ გაიარა ტესტირება, კიდევ მეტი, ამ კანონით ადვოკატთა ახალი გაერთიანების ასოციაციის ამოქმედების შემდეგ უქმდება პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომელსაც თითქმის საუკუნოვანი ისტორია აქვს, მაშინ, როდესაც რომის 1950 წლის 4 ნოემბრის „ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის“ კონვენციის მე-11 მუხლის

პირველი და მეორე პუნქტის თანახმად, ყველას აქვს უფლება სხვებთან გაერთიანების თავისუფლებაზე და დაუშვებელია რაიმე შეზღუდვის დანესება ამ უფლებათა განხორციელებაზე.

ბატონებო, ადვოკატთა კორპუსის მიმართ მსგავსი მოქცევის ანალოგი სხვა ქვეყნების ისტორიაში არ მოიძებნება, რომ სახელმწიფო პროფესიონალ ადვოკატებს ართმევდეს პროფესიის, შრომის უფლებას.

ძირითად პრინციპებში ადვოკატთა როლის შესახებ, რომელიც მიღებულია გაეროს მე-8 კონგრესის მიერ 1990 წლის აგვისტო-სექტემბერში, გარკვევითაა მითითებული, რომ სახელმწიფოებმა, მთავრობებმა ხელი უნდა შეუწყონ ადვოკატთა როლის ამაღლებას, რომ ადვოკატებმა, როგორც მართლმსაჯულების აღსრულების სისტემის მნიშვნელოვანმა ფიგურებმა, ნებისმიერ დროს უნდა დაიცვან თავიანთი პროფესიული პატივი და ღირსება.

სწორედ ადვოკატის პროფესიული პატივისა და ღირსებისათვის იბრძოდა 2001-2003 წლებში საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, როცა საკანონმდებლო ცვლილებებს ითხოვდა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში და რა დროსაც 2003 წლის 2 ივნისს პარლამენტმა არ მიიღო დეპუტატ ვალერი გელბახიანის მიერ წარდგენილი კანონპროექტი, რომელიც სრულყოფილ სახეს აძლევდა ამ კანონს და მიიღო ამერიკის იურისტთა ასოციაციის წარმომადგენლის მიერ საქართველოში მომზადებული და ფრაქცია „მოქალაქეთა კავშირის“ მიერ საკანონმდებლო ინიციატივის წესით წარდგენილი კანონპროექტი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე, რომელიც პარლამენტის იურიდიული კომიტეტის სხდომაზე არც განხილულა.

ნიშანდობლივია ის გარემოება, რომ 2003 წლის 2 ივნისს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში შეტანილ იქნა რა ცვლილებები, მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი ჩამოყალიბდა შემდეგი რედაქციით: „პირს, რომელსაც გავლილი არა აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2006 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელება ტესტირების გავლამდე“.

ამრიგად, აღნიშნული ნორმა ცალსახად აცხადებს, რომ ყველა პირს, ვინც დაცვითი საქმიანობით არის დაკავებული, 2006 წლის 1 ივნისამდე შეუძლია ენოდეს საადვოკატო მოღვაწეობას ტესტირების გაუვლელად, მაგრამ ამ ნორმას ეწინააღმდეგება „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნა ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან „ადვოკატთა შესახებ 1980 წლის 12 ნო-

ემბრის დებულების", ძალადაკარგულად ცნობის თაობაზე, რადგან უკეთეს 2004 წლის დეკემბერში ამოქმედდება, ადვოკატთა ასოციაცია გაუქმდება „ადვოკატთა შესახებ დებულება“ და შესაბამისად ადვოკატთა კოლეგია, რის შედეგადაც ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს უწყდებათ საადვოკატო საქმიანობის უფლება, ხოლო სხვა ე. წ. საადვოკატო წარმონაქმნებს რაიმე საშიშროება ამ მხრივ არ ემუქრებათ და ისინი აგრძელებენ საადვოკატო საქმიანობას.

მიგვაჩნდა, რომ კანონის ეს ხარვეზი დაუყოვნებლივ უნდა გასწორებულიყო, რადგან როგორც ადვოკატთა კოლეგიის, ასევე სხვა ე. წ. საადვოკატო გაერთიანებათა წევრები თანაბარ პირობებში ყოფილიყვნენ ჩაყენებული.

ამ მიზნით 2004 წლის 12 აგვისტოს წერილი გაეგზავნა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს, რომელზეც პასუხიც კი არ მიგვიღია.

ჩვენი წინადადებით პარლამენტარმა ვ. გელბახიანმა 2004 წლის ივნისში დააყენა ეს საკითხი განსახილველად პარლამენტის პლენარულ სხდომაზე, მაგრამ იგი არ იქნა განხილული და გადაიდო.

პატივცემულო მოსამართლენო, ადვოკატთა კოლეგიაში დღეისათვის გაერთიანებული 1500 წევრის ასაკი სხვადასხვაა, კერძოდ, ყველაზე ახალგაზრდა კოლეგიის წევრი 24 წლის არის, ხოლო ასაკოვანი 92 წლის. მათი განწევრიანება ადვოკატთა კოლეგიის რიგებში მოხდა სხვადასხვა დროს, 1940 წლიდან 2004 წლის ოქტომბრის ჩათვლით. ადვოკატურის შესახებ დებულების თანახმად, ჩაბარებული აქვთ საკვალიფიკაციო გამოცდები, წლების მანძილზე ეწევიან საადვოკატო საქმიანობას. ისინი აკმაყოფილებდნენ როგორც მაშინდელი კანონმდებლობით დადგენილ, ასევე ამჟამად მოქმედი ადვოკატთა კოლეგიის დებულების მოთხოვნებს.

მიგვაჩნია, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ ახალი კანონით დაწესებული მოთხოვნები არ უნდა შეეხოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრებს (რუსეთის მაგალითი) და მასში დაყენებული პირობა – ტესტირების ჩატარებლობა არ უნდა გახდეს უკვე პროფესიაში შესული პროფესიონალი ადვოკატისათვის საადვოკატო საქმიანობის შეწყვეტის საფუძველი, ანუ ადვოკატს თავისი სტატუსი არ უნდა ჰქონდეს ხელახლა მოსაპოვებელი რაიმე პირობების დათქმით.

მოსამართლენო, მოგვხსენებათ, რომ კანონს უკუძალა არა აქვს, ე. ი. მისი მოქმედება არ ვრცელდება იმ ურთიერთობებსა და გარე-

მოებებზე, რომელსაც ადგილი ჰქონდა ამ აქტების გამოცემამდე, მაშასადამე ნორმა (კანონი) შესაძლებელია შეეფარდოს მხოლოდ იმ ურთიერთობებს, რომლებიც წარმოიშობიან მისი გამოცემის, მისი ძალაში შესვლის შემდეგ. ცალკეულ შემთხვევაში კანონს შეიძლება მიეცეს უკუძალა და იგი შეეფარდოს იმ ურთიერთობებს, რომელსაც ადგილი ჰქონდა მის გამოცემამდე.

უკუძალა ენიჭება იმ ნორმატიულ აქტს, რომლის ტექსტში პირდაპირაა მითითებული მისი მოქმედების გავრცელების შესახებ, ნორმის გამოცემამდე წარმოშობილ ურთიერთობებზე ასეთი მითითება 2001 წლის 20 ივნისის „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში არ გვაქვს.

აქედან გამომდინარე, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მოთხოვნა ტესტირების გავლის თაობაზე უნდა გავრცელდეს იმ პირებზე, რომლებიც ახლა შემოდიან ადვოკატის პროფესიაში, რის გამოც ადვოკატთა კოლეგიის წევრებზე არ უნდა გავრცელდეს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის მოთხოვნა.

დაბოლოს, საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება ან აკრძალვა შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ორგანული კანონითა და დადგენილი წესით, რასაც არ წარმოადგენს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე გთხოვთ, არაკონსტიტუციურად ცნოთ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა და მის წევრთა მიმართ საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ პირველი მუხლის მეორე პუნქტის წინადადება „შეყვანილია საქართველოს ადვოკატთა ერთიან სიაში“, მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი, მე-11 მუხლი, მე-12 მუხლის პირველი, მეორე, მესამე ქვეპუნქტები, მეოთხე პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტი და მეხუთე პუნქტი, მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მიმართ და გააუქმოთ 45-ე მუხლის 1 პუნქტი.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ნ. ბირკაია¹⁹⁷

18. 11. 04 წ.

¹⁹⁷ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2004, №12.

საქართველოს სახელით

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო

მეორე კოლეგია

გადაწყვეტილება

კოლეგიის შემადგენლობა:

ნიკოლოზ ჩერქეზიშვილი (სხდომის თავმჯდომარე);

ოთარ ბენიძე;

ზაურ ჯინჯოლავა (მომხსენებელი მოსამართლე)

სხდომის მდივანი: ელენე ლალიძე

№ 2/5256

თბილისი, 2004 წლის 2 დეკემბერი

საქმის დასახელება: მოქალაქე იასონ რეხვიაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ

დავის საგანი:

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის, მე-11 მუხლის, მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის, 45-ე მუხლის კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტთან, 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით, აგრეთვე ამავე კანონის მე-40 და 45-ე მუხლების კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან მიმართებით.

საქმის განხილვის მონაწილენი:

მოსარჩელე იასონ რეხვიაშვილი და მისი წარმომადგენელი ნუგზარ ბირკაია. მოპასუხე მხარის წარმომადგენლები – ბათარ ჩანქსელიანი და იოსებ თათარაშვილი.

2003 წლის 27 ოქტომბერს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს კონსტიტუციური სარჩელით (რეგისტრაციის ნომერი № 256) მიმართა მოქალაქე იასონ რეხვიაშვილმა.

კონსტიტუციური სარჩელის შემოტანის საფუძველია საქართველოს კონსტიტუციის 89-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტი. „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ საქა-

რთველოს ორგანული კანონის მე-19 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტი, 39-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტი, „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-2 პუნქტი.

კონსტიტუციური სარჩელის თანახმად, 1976 წლის მაისში მოსარჩელე იასონ რეხვიაშვილი განეწიანდა საქართველოს სსრ ადვოკატთა კოლეგიაში და დღემდე ითვლება ადვოკატთა კოლეგიის წევრად. „ადვოკატთა შესახებ“ 2001 წლის 20 ივნისის საქართველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ითვლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“, ე. ი. უქმდება პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, რაც, მოსარჩელის აზრით, ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტს, რომლის თანახმად, „საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება ან აკრძალვა შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ორგანული კანონით და დადგენილი წესით“.

კონსტიტუციურ სარჩელში მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე ადვოკატი შეიძლება იყოს „ფიზიკური პირი, რომელსაც გავლილი აქვს ადვოკატთა ტესტირება“, რაც, მოსარჩელის აზრით, საადვოკატო სტატუსის მეორედ მოპოვების პირობაა და ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტს, რომლის თანახმად კანონით განისაზღვრება სახელმწიფო სამსახურის პირობები და არა თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირების საქმიანობის პირობები.

სარჩელის ავტორი აღნიშნავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტის საფუძველზე, კონსტიტუციის ძალაში შესვლიდან ორი წლის განმავლობაში, საქართველოს პრეზიდენტი და საქართველოს პარლამენტი ვალდებული იყვნენ უზრუნველყოთ კონსტიტუციის ძალაში შესვლამდე მიღებული ნორმატიული აქტების სახელმწიფო რეგისტრაცია, კონსტიტუციასა და კანონებთან მათი შესაბამისობა.

მოსარჩელის აზრით, საქართველოს პარლამენტმა და საქართველოს პრეზიდენტმა არ შეასრულეს კონსტიტუციით განსაზღვრულ

ვადამი თავიანთი მოვალეობა და მათ არ ჰქონდათ უფლება საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონის ძალადაკარგულად გამოცხადებისა, ისინი ვალდებულნი იყვნენ სამართლებრივი აქტი მოეყვანათ კონსტიტუციასთან და კანონთან შესაბამისობაში.

განმწესრიგებულ სხდომაზე მოსარჩელემ გააფართოვა თავის სასარჩელო მოთხოვნა და მოითხოვა საქართველოს პრეზიდენტის 2003 წლის 7 აგვისტოს განკარგულების „ადვოკატთა ტესტირების დანიშვნის შესახებ“ კონსტიტუციურობის დადგენა საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით.

მოსარჩელემ საქმის არსებითი განხილვისას უარი თქვა თავისი სასარჩელო მოთხოვნის იმ ნაწილზე, რომელშიც სადავოდ იყო გამხდარი საქართველოს პრეზიდენტის 2003 წლის 7 აგვისტოს განკარგულების „ადვოკატთა ტესტირების დანიშვნის შესახებ“ კონსტიტუციურობა საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით. მოსარჩელე მხარემ ასევე აღნიშნა, რომ ისინი სადავოდ ხდიან ადვოკატთა ტესტირების სუბიექტთა წრეს და მოითხოვა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრების ტესტირების გარეშე შეყვანა კანონით გათვალისწინებულ საქართველოს ადვოკატთა ერთიან სიაში, ამასთანავე, მოსარჩელემ საქმის არსებითად განხილვისას დააზუსტა თავისი სასარჩელო მოთხოვნა და მოითხოვა „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის, მე-11 მუხლის, მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტისა და 45-ე მუხლის კონსტიტუციურობის დადგენა საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტთან და 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით. ასევე „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლისა და ამავე კანონის 45-ე მუხლს შორის წინააღმდეგობის დადგენა საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან მიმართებით.

მოპასუხე მხარე – საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენელმა თავის დასკვნით სიტყვაში მხარი არ დაუჭირა კონსტიტუციურ სარჩელს შემდეგ გარემოებათა გამო.

მოპასუხემ აღნიშნა, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 1999 წლის 20 ოქტომბრის დადგენილებით, წარმოადგენდა დაფუძნებულ რეგისტრირებულ კავშირს, რომელიც იყო დამოუკიდებელი იურიდიული პირი და აკმაყოფილებდა 1997 წელს მიღებული საქართველოს

სამოქალაქო კოდექსით დადგენილ სარეგისტრაციო პირობებს. შესაბამისად, მათი წესდება რეგისტრირებული იყო სასამართლოში სათანადო პროცედურების გათვალისწინებით, მაგრამ ამავე სასამართლოს 2001 წლის 13 ივლისის განჩინებით, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას გაუუქმდა რეგისტრაცია. მოპასუხე მხარის განცხადებით საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“ აუქმებს საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებულ დებულებას „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ და არა „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიას“.

მოპასუხემ განმარტა, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის თანახმად, საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით და ამის დამადასტურებელია მთანშინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 13 ივნისის განჩინება საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რეგისტრაციის გაუქმების შესახებ.

მოპასუხემ მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ საქართველოს კონსტიტუციით ასევე განსაზღვრულია საზოგადოებრივი გაერთიანების საქმიანობის შეჩერება ორგანული კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში და დადგენილი წესით. სწორედ საქართველოს ორგანული კანონი საზოგადოებრივი გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერებისა და მათი აკრძალვის შესახებ ითვალისწინებს იმ საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერებას ან აკრძალვას, რომელიც არღვევს ორგანული კანონით დადგენილ ნორმებს (საქართველოს კონსტიტუციური წყობის დამხობა ან ძალადობით შეცვლა, ქვეყნის დამოუკიდებლობის ხელყოფა, ძალადობის პროპაგანდა და ა.შ.).

მოპასუხე მიიჩნევს, რომ საქართველოს ორგანულმა კანონმა საზოგადოებრივ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერებისა და მათი აკრძალვის შესახებ დაუშვა საზოგადოებრივი გაერთიანების საქმიანობის შეჩერების დამატებითი მექანიზმიც, რაც გამოიხატება ამავე კანონის მე-2 მუხლის ნორმაში – საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით“. აღნიშნული ორგანული კანონის ნორმაში – საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით“, მოპასუხის აზრით, იგულისხმება საზოგადოებრივი გაერთიანების საქმიანობის რეგულირება საქართველოს სამოქალაქო და სამოქალაქო-საპროცესო კოდექსებით, რაც თავის მხრივ ითვალისწინებს საზოგადოებრივი გაერთიანების შექმნის, რეგისტრაციისა და საქმიანობის შეჩერების წესსა

და პროცედურებს.

მოპასუხემ განმარტა, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი ითვალისწინებს პირობას – ადვოკატის სტატუსის მოსაპოვებლად ტესტირების გავლას, აღნიშნული ნორმის მიღება განპირობებული იყო საზღვარგარეთის ქვეყნების გამოცდილებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციებზე დაყრდნობით (ისევე, როგორც სამართლო სისტემის რეფორმისას მოსამართლეებთან მიმართებაში). ამასთანავე, აღნიშნა, რომ არსებობს ზოგიერთი ქვეყანა, რომლებშიც საქართველოს მოდელისგან განსხვავებით, გართულებულია ადვოკატის სტატუსის მოპოვება.

ამდენად, მოპასუხე მიიჩნევს, რომ კანონმდებლის ნება, გაატაროს ადვოკატთა ტესტირება არათუ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, არამედ მასთან სრულ თანხვედრაშია.

მოპასუხე მხარე ასევე არ ეთანხმება მოსარჩელეთა მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ სადავო მუხლებით ირლვევა საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტი, რომლის თანახმად, კანონით განისაზღვრება სახელმწიფო სამსახურის პირობები და არა თავისუფალი პროფესიის ფიზიკური პირების საქმიანობის პირობები.

მოპასუხის აზრით, მართალია, საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტი კანონით განსაზღვრავს სახელმწიფო სამსახურის პირობებს, მაგრამ არ ადგენს, რომ არასახელმწიფო სამსახურის პირობები არ შეიძლება განისაზღვროს კანონით.

მოპასუხე მხარე ასევე არ ეთანხმება მოსარჩელეთა მოსაზრებას, რომ საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ დებულება დღემდე მოქმედებს, მისი აზრით, მოქმედებს არ ნიშნავს, რომ აღნიშნული დებულება არ მოითხოვს კანონმდებლობასთან შესაბამისობას, რაც გამოიხატება მისი ძალადაკარგულად გამოცხადებაში ან ახლებურად ჩამოყალიბებაში, საზოგადოებრივი ინტერესებიდან გამომდინარე.

მოპასუხე მხარე უსაფუძვლოდ მიიჩნევს მოსარჩელის არგუმენტს, რომ საქართველოს პრეზიდენტმა და საქართველოს პარლამენტმა არ შეასრულა კონსტიტუციის 106-ე მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში თავისი მოვალეობა, ვინაიდან საქართველოს კონსტიტუცია და მოსარჩელის მიერ ჩამოთვლილი სადავო საკანონმდებლო აქტის მუხლები არ განსაზღვრავენ ზემოაღნიშნული თანამ-

დებობის პირების მიერ მათზე დაკისრებული მოვალეობების შეუსრულებლობის სამართლებრივ შედეგებს. ამრიგად, მოპასუხე მხარე არ ეთანხმება კონსტიტუციურ სარჩელს და მიაჩნია, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონი შესაბამისობაშია საქართველოს კონსტიტუციასთან.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგიამ გამოარკვია კონსტიტუციური სარჩელის არსებით განხილვასთან დაკავშირებული შემდეგი გარემოებანი:

1. მოსარჩელე მოითხოვს „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის, მე-11 მუხლისა და მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის დადგენას საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით. სასამართლო კოლეგია აღნიშნავს, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის დასახელებული სადავო დებულებები მოიცავენ საადვოკატო საქმიანობისათვის დადგენილ, და ასევე ადვოკატთა ტესტირების ჩატარების ძირითად მოთხოვნებს, აგრეთვე ადვოკატთა ერთიანი სიის ფორმირების წესს.

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის შესაბამისად, საქართველოში საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებს ადვოკატი. იგი არის თავისუფალი პროფესიის პირი, რომელიც ემორჩილება მხოლოდ კანონსა და პროფესიული ეთიკის ნორმებს. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო ერთმანეთისაგან განსხვავებს, ერთი მხრივ, საადვოკატო საქმიანობას, რომელსაც ახორციელებს ე. წ. „თავისუფალი პროფესიის პირი“, ხოლო, მეორე მხრივ, საჯარო სამსახურში და სახელმწიფო თანამდებობაზე მოღვაწეობას, რომლის პირობების კანონით განსაზღვრის ვალდებულება-საც ადგენს საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტი. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო კოლეგია აღნიშნავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლი ეხება მხოლოდ სახელმწიფო სამსახურს და არ ანესრიგებს საადვოკატო საქმიანობას. ამრიგად, საკონსტიტუციო სასამართლოს მეორე კოლეგია თვლის, რომ შეუძლებელია ვიმსჯელოთ საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტის დარღვევაზე დასახელებული სადავო აქტების მიერ, ვინაიდან ისინი ერთმანეთისაგან განსხვავებულ საკითხებს ანესრიგებენ.

რაც შეეხება სახელმწიფოს მხრიდან ადვოკატთა ტესტირების დაწესებას, სასამართლო კოლეგია თვლის, რომ იგი არის მინიმალური სტანდარტი იმისათვის, რათა ადვოკატების მიერ კვალიფიციურად იქნეს განხორციელებული ადამიანის ინტერესების დაცვა, ამასთან, კონსტიტუციის აღნიშნული ნორმა არ უნდა იქნეს გაგებული ისე, თითქოს სახელმწიფოს არა აქვს უფლება კანონით განსაზღვროს კერძო სამსახურის ძირითადი პირობები, მით უმეტეს, როდესაც საუბარია საადვოკატო საქმიანობაზე, რომლის დროსაც ე. წ. „თავისუფალი პროფესიების“ სხვა სახეებისაგან განსხვავებით, ადვოკატებს უფრო სახელშეკრულებო ვალდებულებების პირობებში უხდებათ საქმიანობის განხორციელება.

2. კონსტიტუციური სარჩელის ავტორის განცხადებით, „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს 2001 წლის 20 ივნისის კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტი ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტს. აღნიშნული კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად უნდა გამოცხადდეს საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“, რის გამოც, მოსარჩელის აზრით, უქმდება პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი გაერთიანება „ადვოკატთა კოლეგია“, ხოლო საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტით კი, „საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ გაერთიანებათა საქმიანობის შეჩერება ან მათი აკრძალვა შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით“.

სასამართლო კოლეგია მიიჩნევს, რომ მოსარჩელე მხარემ ვერ დაასაბუთა ის გარემოება, თუ საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ დებულების ძალადაკარგულად გამოცხადებით, როგორ დაირღვევა მისი საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული უფლება, კერძოდ, როგორ უქმდება „პირთა ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე მოქმედი საზოგადოებრივი ორგანიზაცია“, „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“. საკონსტიტუციო სასამართლო მიუთითებს ქ. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 1999 წლის 20 ოქტომბრის № 06/9-59 დადგენილებაზე, რის საფუძველზეც განხორციელდა კავშირის „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ რეგისტრაცია და იგი

გამოცხადდა 1980 წლის 12 ნოემბრის დადგენილებით რეგისტრირებულ „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ სამართალმემკვიდრედ. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სასამართლო თვლის, რომ მთან-მინდა-კრწანისის სასამართლოს 1999 წლის 20 ოქტომბრის აღნიშ-ნული დადგენილებით განხორციელდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1511-ე მუხლით გათვალისწინებული არაკომერციული იურიდიული პირის „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ ხელახა-ლი რეგისტრაცია, ვინაიდან სასამართლოს დადგენილებაში კავშირის რეგისტრაციის ერთ-ერთ საფუძველად მითითებულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1511-ე მუხლი. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, „ხელახალი რეგ-ისტრაციისათვის აუცილებელია: ბ) ნესდების ახალი რედაქცია, რო-მელიც უნდა შეესაბამებოდეს სამოქალაქო კოდექსის მოთხოვნებს“. ხოლო მე-3 პუნქტის თანახმად კი, ხელახალი რეგისტრაციის შედე-გად რეგისტრირებული არაკომერციული იურიდიული პირი ადრე რეგისტრირებული იურიდიული პირის უფლებამონაცვლეა. ამრიგად, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ზუსტად საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1511-ე მუხლისა და მის საფუძველზე მიღებული მთან-მინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს დადგენილებით მოხდა „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ ხელახალი რეგისტრაცია და არა საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცე-ბული „საქართველოს სსრ ადვოკატთა შესახებ“ დებულებით.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, „ადვოკატთა შესახებ“ საქარ-თ-ველოს კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ დებულების გაუქმებით შეუძლებელია გაუქმებულიყო კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“. შესაბამისად, „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კან-ონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტი ამ შემთხვევაში ვერ დაარღვევს მოსარჩელე იასონ რეხვიაშვილის საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლით აღიარებულ უფლებას, ვინაიდან იგი არ ახდენს საზოგადოე-ბრივი გაერთიანებების, კონკრეტულ შემთხვევაში კი, „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ გაუქმებას სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე.

3. მოსარჩელის განცხადებით, „ადვოკატთა შესახებ“ საქარ-თ-ველოს კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი, რომლის თანახმად „პირს,

რომელსაც გავლილი არ აქვს ადვოკატთა ტესტირება, 2006 წლის 1 ივნისიდან ეკრძალება საადვოკატო საქმიანობის განხორციელება“ და ამავე კანონის 45-ე მუხლის პირველი პუნქტი, რითაც უნდა გაუქმდეს საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატურის შესახებ“ ენინააღმდეგება ერთმანეთს და ამით ირღვევა საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლი. საკონსტიტუციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-40 მუხლის მე-4 პუნქტი და 45-ე მუხლის პირველი პუნქტი ერთმანეთისაგან არსებითად განსხვავებულ საკითხებს აწესრიგებენ და შეუძლებელია ვისაუბროთ, როგორც თვით მათ შორის წინააღმდეგობაზე, ისე მათ მიმართებაზე საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ კანონის მუხლებს შორის წინააღმდეგობის დადგენა არ შედის საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს უფლებამოსილებაში.

იხელმძღვანელა რა საქართველოს კონსტიტუციის 89-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტითა და მეორე პუნქტით, „საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს შესახებ“ ორგანული კანონის მე-19 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით, 21-ე მუხლის მეორე პუნქტით, 39-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტითა და მეორე პუნქტით, 43-ე მუხლის მე-2, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტებით, „საკონსტიტუციო სამართალწარმოების შესახებ“ კანონის 32-ე და 33-ე მუხლებით.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო ადგენს:

1. უარყოფილ იქნეს საქართველოს მოქალაქე იასონ რეხვიაშვილის კონსტიტუციური სარჩელი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის, მე-11 მუხლის, მე-12 მუხლის, მე-4 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის, 45-ე მუხლის არაკონსტიტუციურად ცნობის მოთხოვნით საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-6 პუნქტთან და 29-ე მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით, აგრეთვე ამავე კანონის მე-40 და 45-ე მუხლების არაკონსტიტუციურად ცნობის მოთხოვნით საქართველოს კონსტიტუციის მე-14 მუხლთან მიმართებით;

2. ეს გადაწყვეტილება ძალაშია საკონსტიტუციო სასამართლოს სხდომაზე მისი საჯაროდ გამოცხადების მომენტიდან;

3. გადაწყვეტილება საბოლოოა და გასაჩივრებას ან გადასინჯ-

ვას არ ექვემდებარება;

4. გადანაცვეტილება გაეგზავნოს პრეზიდენტს, პარლამენტსა და საქართველოს უზენაეს სასამართლოს;

5. გადანაცვეტილება გამოქვეყნდეს „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში“ 7 დღის ვადაში.

ნიკოლოზ ჩერქეზიშვილი

ოთარ ბენიძე

ზაურ ჯინჯოლავა¹⁹⁸

¹⁹⁸ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2004, №12.

მიმართვა

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2004

წლის 2 დეკემბრის გადაწყვეტილების გამო

საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ მიხეილ სააკაშვილს
საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარეს,
ბატონ ჯონი ხეცურიანს
ბატონო პრეზიდენტო,
ბატონო თავმჯდომარე,

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრის, ბატონ იასონ რეხვიაშვილის კონსტიტუციური სარჩელი „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის ცალკეული მუხლების გაუქმების თაობაზე ჯერ კიდევ 2003 წლის 19 ნოემბერს წარმოებაში მიიღო საკონსტიტუციო სასამართლომ.

ადვოკატ ი. რეხვიაშვილის კონსტიტუციური სარჩელი გამოქვეყნდა ჟურნალ „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ 2003 წლის დეკემბრის ნომერში, რამაც საშუალება მისცა ჩვენი ქვეყნის ადვოკატებსა და ამ საკითხით დაინტერესებულ პირებს გასცნობოდნენ და გამოექვეყნებინათ თავიანთი მოსაზრებანი.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები და მთლიანად ადვოკატთა კორპუსი ღრმადაა დარწმუნებული აღნიშნული კონსტიტუციური სარჩელის კანონიერებაში.

ეჭვი არ შეგვაქვს რა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს დამოუკიდებლობასა და მიუკერძოებლობაში, ვიმედოვნებთ, რომ ზემოხსენებულ კონსტიტუციურ სარჩელთან დაკავშირებით მიღებული იქნება მხოლოდ სამართლებრივი გადაწყვეტილება.

აღნიშნული წერილი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 392 წევრის ხელმოწერით გაეგზავნა ადრესატებს.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ნუგზარ ბირკაია

შეიძლება ვინმემ გულუბრყვილობაში ჩამოგვართვას, რომ

ასეთი სახის წერილი გავუგზავნეთ საქართველოს პრეზიდენტსა და საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარეს, მაგრამ რას იზამთ, ჩვენ ხომ კანონის ხალხი ვართ და ბოლომდე გვეჯერა, რომ დამოუკიდებელი მართლმსაჯულება გაბრწყინდება, თუმცაღა უნდა მივმხედარიყავით, რაც იქნებოდა, მართლაც რომ ამაზრზენია, როცა წინასწარ იცი, თუ რას გადაწყვეტს სასამართლო. საკონსტიტუციო სასამართლოს 2004 წლის 2 დეკემბრის გადაწყვეტილების შემდეგ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები აცხადებენ: საერთო სასამართლოები რომ არ არსებობდა, ვიცოდით, მაგრამ, თუ საკონსტიტუციო სასამართლოც არ გვექონდა, არ გვეგონაო.

„ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ რედაქცია¹⁹⁹

აღნიშნულ მიმართვას პასუხი არცერთი ადრესატიდან არ მოჰყოლია.

ნ. ბირკაია

¹⁹⁹ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2004 წლის №12

ადვოკატურის ცნება, მისი როლი და ადგილი თანამედროვე სამოქალაქო საზოგადოებაში

ადვოკატურაზე საუბრისას დავესესხოთ რომელი იურიისტების კლასიკურ გამონათქვამს: „სამართლის შემსწავლელმა, უპირველეს ყოვლისა, უნდა გაარკვიოს, საიდან წარმოიშვა სიტყვა „სამართალი“ (იუს). „სამართალი“ წარმოშობილია სიტყვიდან „მართლმსაჯულება“ (იუსტიცია), ცელსის განმარტების თანახმად, „სამართალი არის მეცნიერება სიკეთისა და სამართლიანობის შესახებ“ (D.1.1.1.). „სამართლის დანიშნულებაა: იცხოვრო პატიოსნად, სხვას არ მიაყენო ზიანი, თითოეულს დამსახურებისამებრ მიაგო“ (D.1.10.). აღნიშნული მსჯელობა საინტერესოა არა მარტო პრობლემისადმი მიდგომის ხერხისა და მეთოდის თვალსაზრისით, არამედ მისი არსისა და იდეური საფუძვლის კუთხითაც.

როგორც იურიდიულ ტერმინთა უმრავლესობა, სიტყვა „ადვოკატურაც“ წარმოშობილია ლათინური ფუძიდან „ადვოკარე, ადვოკატუს“ (მოხმობა, მოხმობილი). თავდაპირველად „ადვოკატებს“ რომაელები უწოდებდნენ მოდავის ნათესავებს და მეგობრებს, რომელთა თანხლებასაც ისინი სასამართლოში თხოულობდნენ. იმპერიის პერიოდში ეს ტერმინი გამოიყენებოდა სასამართლო დამცველების მიმართ.

თანამედროვე ეტაპზე ადვოკატურა წარმოადგენს დემოკრატიის უმნიშვნელოვანეს ინსტიტუტს. როცა ლაპარაკია ძალაუფლების განაწილების, შეკავებისა და დაპირისპირების მექანიზმზე, აგრეთვე ცენტრსა და რეგიონული სუბიექტების ორგანოებსა და ადგილობრივ თვითმმართველობას შორის უფლებამოსილების განაწილებაზე, ჩვეულებრივ ავინყდებით, რომ მოქალაქესაც ან ადამიანთა ჯგუფსაც აქვს თავისი სუვერენული მიკროძალაუფლება, პირადი ინტერესების ხელშეუხებლობის სფერო, მიუწვდომელი სხვა ძალაუფლების, სამართლისა და თავისუფლებისთვის. ამ უკანასკნელთა აღსრულებისა და დაცვის გარანტიები არამარტო ჩანერილია საქართველოს კონსტიტუციაში, პროცესუალურ და მატერიალურ კანონებში, არამედ გარანტირებულია რიგი უფლებების დამცველი ორგანიზაციების საქმიანობით, რომელთა შორის უპირველესია ადვოკატურა.

თანამედროვე საზოგადოება ეყრდნობა სამართლიანობისა და კანონის წინაშე ყველას თანასწორობას, ჰუმანიზმს, მაგრამ საზოგა-

დოებისა და სახელმწიფოს ცხოველქმედების რეგულირებისთვის არსებობს კანონები და მათი მოქმედებაში მომყვანი მექანიზმები. თავისი ბუნებიდან გამომდინარე, სახელმწიფო ყოველთვის არ დგას ცალკე აღებული კონკრეტული პირის ინტერესების სადარაჯოზე, რაც იწვევს ამ უკანასკნელის უფლებების შელახვას, თუკი იგი არ არის საკმარისად გათვითცნობიერებული საკუთარ უფლებრივ შესაძლებლობებში. საზოგადოება და სახელმწიფო — სხვადასხვა სუბსტანციებია. ხალხის ნებით წარმოქმნილი სახელმწიფო დროთა განმავლობაში იწყებს დამოუკიდებელ ცხოვრებას, ხდება მისი ჩამოშორება საზოგადოებისგან. სამოქალაქო საზოგადოება კი თავისუფალი სამართლებრივი საზოგადოებაა, ორიენტირებული კონკრეტულ პიროვნებაზე, რომელიც ქმნის სამართლებრივი ტრადიციებისა და კანონების, ზოგადჰუმანური იდეალების მიმართ პატივისცემის ატმოსფეროს, უზრუნველყოფს შემოქმედებითი და სამენარმეო საქმიანობის თავისუფლებას, ქმნის კეთილდღეობისა და ადამიანისა და მოქალაქის უფლებების რეალიზაციის შესაძლებლობას, ორგანულად გამოიშუშავებს სახელმწიფოს საქმიანობის კონტროლისა და შეზღუდვის მექანიზმებს.

იმ სახელმწიფოებში, სადაც სამართლებრივი კულტურის დონე მაღალია და კანონმდებლობას აქვს მდგრადი სტრუქტურა, კანონმორჩილი მოქალაქე პრაქტიკულად თვით სისტემის მიერაა დაცული. სამართლებრივი კულტურის ქვეშ იგულისხმება სოციალური, სულიერი, პოლიტიკური და ეკონომიკური წყობით განპირობებული საზოგადოების სამართლებრივი ცხოვრების ხარისხობრივი მდგომარეობა, რომელიც გამოიხატება სამართლებრივი საქმიანობის განვითარების, იურიდიული აქტების, მთლიანობაში სამართლის სუბიექტების (ადამიანის, სხვადასხვა ჯგუფის, მთელი მოსახლეობის) სამართლებრივი განვითარების დონით, აგრეთვე სახელმწიფოს და სამოქალაქო საზოგადოების მიერ ადამიანის თავისუფლების და უფლებების გარანტირების ხარისხით.

სახელმწიფოს, როგორც ზოგადმნიშვნელოვანი პრობლემების დემოკრატიული გზით გადაწყვეტი სტრუქტურის შექმნის პრინციპები აღიარებულია ცივილიზებული ქვეყნების უმრავლესობის მიერ. ამას ვიზიარებთ ჩვენც, თუმცა ჩვენს ქვეყანაში ჯერჯერობით არ შეინიშნება სტაბილურობა და კანონმდებლობაც, საყოველთაო აღიარებით, წინააღმდეგობრივი ხასიათისაა, რაც ქმნის ხელსაყრელ

ნიადაგს პიროვნების უფლებების დარღვევისათვის როგორც ფიზიკური პირების, ასევე სახელმწიფოს მხრიდან, რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში აკეთებდა ამას დამსჯელი ორგანოების გამოყენებით. ადვოკატურა — ადამიანთა დამოუკიდებელი პროფესიული ორგანიზაციაა, რომელთაც, უპირველეს ყოვლისა, თავის რწმენაზე, მიღებულ ცოდნასა და ჩვევებზე დაყრდნობით ვალდებულია აიღეს დაიცვან ინდივიდის უფლებები და თავისუფლებები. სახელმწიფო ორგანოებისაგან დამოუკიდებლობას განაპირობებს ადვოკატურის ლოიალობა და კონფიდენციალურობა.

საქართველოს კონსტიტუციაში ჩანერილია, რომ “ადამიანი, მისი უფლებები და თავისუფლებები წარმოადგენენ უმაღლეს ფასეულობებს”, ხოლო “ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები ხელშეუხლებელია და მას ეკუთვნის დაბადებიდან”. ამ დებულებებიდან გამომდინარეობს, რომ საქართველოს მთელი სამართლებრივი სისტემის საფუძველს და ცენტრს წარმოადგენს ადამიანი, ხოლო ყველა დანარჩენი სუბიექტი მხოლოდ ადამიანის საქმიანობით მიღებული წარმონაქმნია.

ყველა სახელმწიფო ორგანოს და თანამდებობის პირის საქმიანობა უპირველესად მიმართულია ადამიანის და მოქალაქის უფლებების და თავისუფლებების რეალიზაციისაკენ, რომლებიც განსაზღვრავენ კანონების და სახელმწიფოს განვითარების აზრს და მიმართულებას კანონთა გამოყენების, აღმასრულებელი და საკანონმდებლო ხელისუფლების საქმიანობის და მართლმსაჯულების უზრუნველყოფის გზით. ყოველივე ეს განსაზღვრავს ადვოკატურის როლს და ადგილს თანამედროვე საზოგადოებაში.

ცნებასთან “ადვოკატურა” მჭიდროდაა დაკავშირებული ცნებები “სამართლებრივი სახელმწიფო”, “კანონიერება”, “სამართლიანობა”, “მართლმსაჯულება”, სახელმწიფოებრიობის ფუძემდებლური მახასიათებლები, რომელთა ფარგლებში არსებობს დემოკრატიის, სასამართლოს, პიროვნების, პოლიტიკურ სისტემაში მისი უფლებებისა და ადგილის თანამედროვე გაგება. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ცნებები ურთიერთკავშირშია და მათ ბევრი აქვთ საერთო, არსებობს საკმაოდ ფაქიზი, მობილური ზღვარიც, რომელიც მათ გამიჯნავს ერთმანეთისგან.

ბერლინის კედლის დანგრევისა და გერმანიის გაერთიანების შემდეგ, ერთ-ერთმა აღმოსავლეთევროპელმა პოლიტიკოსმა თქვა:

“ჩვენ გვინდოდა სამართლიანობა, მაგრამ მივიღეთ სამართლებრივი სახელმწიფო”.200

შევეცადოთ გავერკვეთ ამგვარი იმედგაცრუების მიზეზებში და, რაც მთავარია, არსში. როგორც ჩანს, საქმე ეხება იმას, რომ ეს ხარისხობრივად არაადექვატური ცნებები სხვადასხვაგვარად ახასიათებენ სამართლებრივ მხარეებს, თანამედროვე პოლიტიკურ-სამართლებრივი ცხოვრების პარამეტრებს.

ჯ. ფლეტჩერი ამტკიცებს, რომ სამართლიანობის შინაარსი, ცხადია, ყველასათვის და თითოეულისათვის. კანონიერების დადგენას და სამართლებრივი სახელმწიფოს აშენებას კი სჭირდება დრო, მოთმინება და რთული პროცედურები. სამართლიანობა, ამ სამართალმცოდნის სხარტი ნათქვამით, ისევე განსხვავდება კანონიერებისგან, როგორც “ბისტროში კვება რვა თავი კერძისგან შემდგარ სუფრაზე ნადიმისაგან.”

მართლაც, წარმოდგენა სამართლიანობის შესახებ საზოგადოებას და ცალკეულ ადამიანს ეცვლება. ყოველი ახალი ეტაპი იძლევა სამართლიანობის ახალ გაგებას, დამყარებულს შესაბამის საზოგადოებრივ იდეალებზე. დღეს ჩვენთვის ეს გაგება ეფუძნება ჰუმანურ ზოგადადამიანურ ფასეულობებს, ადამიანის და მოქალაქის ბუნებრივ ხელუხლებელ უფლებებს ავტორიტარული საბჭოთა სახელმწიფოებრიობის საკმაოდ ხანგრძლივი პერიოდის შემდეგ, ჩვენი საზოგადოება და სამართლის მეცნიერება გადის ლიბერალური ფასეულობების, პიროვნების უფლებებისა და თავისუფლებების, სამართლის პრიორიტეტის აღიარების ეიფორიით სავსე, მაგრამ მაინც მადლიან პერიოდს. მართლმსაჯულების, კანონიერების, სამართლიანობისა და სამართლებრივი სახელმწიფოს თანაფარდობის შესახებ ლაპარაკის დროს თანამედროვე თეორეტიკოსებს მოჰყავთ ხატოვანი შედარება: “სამართლიანობისათვის დამახასიათებელია ყველაფრის დაპირება და მშფოთვარე სასიყვარულო რომანის რისკი, კანონიერება იძლევა საიმედო ქორწინების სტაბილურობას კანონიერება უზრუნველყოფს სამართლიანობის დონის სტაბილურობას. სამართლებრივი სახელმწიფო თავის მიზნებს ემსახურება საგულდაგულო პროცედურების შესრულების, დავაში მონაწილე მხარეების მოსმენის, არასაიმედო მტკიცებულებების უგულებელყოფის და მოსამართლეებს, ადვო-

კატებს, მსაჯულებს შორის" უფლებამოსილების განაწილების საშუალებით!"

ალბათ, ეს აიხსნება სახელმწიფოს და სამართლის ბუნებით. მათი თვისებაა კონფლიქტების გადაჭრის მცდელობა მთელი საზოგადოების ინტერესების გათვალისწინებით. ამ თვისებას მარქსისტები უწოდებენ სახელმწიფოს და სამართლის ფარდობით დამოუკიდებლობას, ხოლო თანამედროვე თეორეტიკოსები მათ ზოგადსოციალურ არსს. სამართლიანობის იდეა უძველესი დროიდან იხვეწებოდა მსოფლიო ფილოსოფიური აზროვნების მიერ, დანაშაულები ძველი აღმოსავლეთიდან და ანტიკური ხანიდან.

სამართლის საკითხის მიმართ მიდგომისას, თავიანთ სამართლებრივ კონსტრუქციებში რომელი იურისტები სამართლიანობას ანიჭებდნენ განსაკუთრებულ მნიშვნელობას. რომაული იურისპრუდენცია მრავალმხრივ ყურადსაღებია სამართლიანობის, როგორც სამართლის ძირითადი იდეის, გაგების საქმეში. ამას ადასტურებს ისტორიაში პირველი სამართლის სახელმძღვანელო — გაის "ინსტიტუციები", რომელიც რთული სამართლებრივი კონფლიქტების გადაჭრისას შეიცავს მოქნილობის, ლოგიკის, დიალექტიკის გამოყენების უთვალავ მაგალითს, რაც დღეისთვისაც იურისპრუდენციის ანბანს წარმოადგენს, სამართლიანობა, სიკეთე, რომელიც იურისტების გაგებით, ესაა კანონის სული. მათ საკმაოდ ადრე შენიშნეს კანონის ფორმის (სიტყვის) შეუსაბამობა მის შინაარსთან და მსოფლიოს არუქეს თავისი სიღრმით საუკეთესო აფორიზმი - კანონების ნებისმიერი ყველაზე უფრო ზუსტი გამოყენება ბადებს უდიდეს უსამართლობას. შემდგომი მსოფლიო იურიდიული პრაქტიკა ადასტურებს ამ თეზისს, მაგალითად, გამოჩენილი რუსი ადვოკატის ფ.ნ. პლევაკოს ცნობილი რიტორიკული ნათქვამი „ჩაიდან და რუსეთი“ ძველ რუსულ ადვოკატურას აბსურდამდე არ მიუყვანია სამართლის უმაღლესი ინტერესების უზომო აბსოლუტიზაცია და საკითხი გასაოცარი ზომიერების დაცვით განიხილა. 201 საქმის არსი იყო შემდეგში: ერთმა მოხუცმა ქალმა, შთამომავლობით აზნაურმა, მოიპარა 30 კოპეიკის ღირებულების ჩაიდან და გასამართლდა მსაჯულთა სასამართლოს მიერ. პროკურორმა ნათლად აღწერა დამნაშავეს გაჭირვება და სიღარიბე, მაგრამ, უმნიშვნელო ქურდობის მიუხედავად, მაინც მოითხოვა დამნაშავეს დასჯა, რადგან სამართლის ლოგიკით, საზოგადოება დაიღუ-

პება, თუ უფლებას მისცემს ადამიანებს ხელყონ საკუთრება - სამოქალაქო კეთილდღეობის საფუძველი და წმინდა პრინციპი.

ადვოკატმა პლევაკომ განაცხადა შემდეგი: „ბევრი უბედურება და განსაცდელი გადაიტანა რუსეთმა თავისი ათას წელზე მეტი ხნის არსებობის მანძილზე... პაჭანიგები, ყივჩაღები, თათრები, პოლონელები; ნაპოლეონის არმია მოადგა მას, აილეს მოსკოვი. ყველაფერს გაუძლო, ყველაფერს, გაუმკლავდა რუსეთი, მხოლოდ ინართობოდა და იზრდებოდა განსაცდელის გადალახვით. ეხლა კი, ეხლა მოხუცმა ქალმა მოიპარა ოცდაათი კოპეიკის ღირებულების ძველი ჩაიდანი, ამას კი რუსეთი, რა თქმა უნდა, ვერ გადაიტანს, იგი დაილუპება სამუდამოდ“. სასამართლომ გაამართლა მოხუცი. დღევანდელი კანონის პოზიციიდან ჩვენ ვიტყვით, რომ ეს ქმედება, მიუხედავად იმისა, რომ ფორმალურად შედის სისხლის სამართლის კანონის ნორმის ფარგლებში, მისი უმნიშვნელობის გამო არ წარმოადგენს საფრთხეს საზოგადოებისათვის. გონებამახვილური დაპირისპირებით “მოხუცი - ჩაიდანი — რუსეთი” პლევაკომ გაანელა იურიდიული პრინციპების აბსოლუტიზატორების ბუქიაობა.

სხვა საქმის განხილვისას ფ. ნ. პლევაკომ თავის გამოსვლაში თქვა: “ასე, ბატონებო, მგზნებარება ბევრი იყო ამ საქმეში, მაგრამ იქ, სადაც არის ვნება, გატაცება, დაფარულია ჭეშმარიტება. შორს ეს ფრაზები! ნუ ენდობით ბრბოს მიერ გამოტანილ დაუფიქრებელ განაჩენს.

საზოგადოებას სჭირდება არა მაღალი იდეების მსხვერპლი, არამედ მართლმსაჯულება. საზოგადოებას არ ესაჭიროება, რომ ერთ-თა დასამშვიდებლად და მეორეთა დასაშინებლად დროდადრო წარმოითქმებოდეს საბრალდებო განაჩენი ამ ქვეყნის ძლიერთა მიმართ, თუნდაც მათ არ ჩაედინოთ არავითარი დანაშაული...

ნუ დანებდებით იმ თეორიას, რომელიც ქადაგებს, რომ დედამიწაზე სრული სიმშვიდის მოსაპოვებლად საჭიროა ხანდახან ისმოდეს გასამართლებულთა ჯაჭვების ხმა, საჭიროა ციხეები აივსოს მართლმსაჯულების იდეისთვის შეწირული მსხვერპლით...

იყავით გონების და სინდისის მოსამართლეები!”²⁰²

ვასილ (ბესო) კვირიკაშვილი

სამართლის დოქტორი, პროფესორი

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი, ადვოკატი 1977 წლიდან

ღია წერილი ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების პრეზიდენტს ბატონ ჟაკ ლეროის

ბატონო პრეზიდენტო,

უპირველეს ყოვლისა, დიდ მადლობას მოგახსენებთ მიმდინარე წლის 1-5 სექტემბერს ჟენევაში მოწვევისათვის ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად.

ბატონო პრეზიდენტო,

დღეს, როგორც არასოდეს, სჭირდება საქართველოს ცივილური მსოფლიოს თანადგომა და დაცვა, რათა სწორად იქნეს გაგებული იმ მოვლენათა არსის შესახებ, რასაც ადგილი აქვს საქართველოს ძირძველ მინაზე ცხინვალის რეგიონში ე.წ. „სამხრეთ ოსეთში“.

ბატონო პრეზიდენტო, საქართველო დამოუკიდებელი და დემოკრატიული სახელმწიფოა, რომელსაც 3500 წლის ისტორია აქვს. 1921 წელს საქართველო დაპყრობილ იქნა ბოლშევიკური რუსეთის მიერ და საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში დაყო 70 წელი. ბოლშევიკურმა რუსეთმა 1922 წლის აპრილში ქალაქ ცხინვალის რეგიონში შექმნა ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქი, რაც ადრე ბუნებაში არ არსებობდა. მის შექმნას ეწინააღმდეგებოდა ამ ტერიტორიაზე მცხოვრები 20 000 ქართველი და 1 100 ოსი ეროვნების მოქალაქეების უმრავლესობა. ასევე ნიშანდობლივია ის ფაქტი, რომ იმ პერიოდისათვის ქ. ცხინვალში სულ ორი ოსური ოჯახი ცხოვრობდა.

ეს გარემოება კი ნათლად მეტყველებს იმაზე, თუ იმთავითვე რისთვის სჭირდებოდა საბჭოთა რუსეთს გამოგონილი ავტონომიების შექმნა საქართველოში.

1990 წლის ოქტომბერში საქართველომ ფაქტობრივად მოიპოვა დამოუკიდებლობა და 1990 წლის 11 დეკემბერს საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესმა საბჭომ მიიღო კანონი „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქის გაუქმების შესახებ“.

საქართველოს ხელისუფლების ასეთი ნაბიჯი სასურველი არ აღმოჩნდა გარეშე ძალებისათვის და მათი აქტიური მოქმედებით წარმოიშვა კონფლიქტები ცხინვალის რეგიონში, ე. წ. „სამხრეთ ოსეთში“. ცხადია, გარეშე ძალები კარგად იყენებდნენ ერთ მუჭა სეპარატისტებს, რომლებიც ამ რეგიონში თავიანთ დამკვეთთა მარიონეტებად

რჩებოდნენ და რჩებიან დღესაც.

ნიშანდობლივია ისიც, რომ ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქი საქართველოს ხელისუფლებას არ აღუდგენია, მაგრამ სეპარატისტები სარგებლობენ რა რუსი „მშვიდობისმყოფელთა“ თანადგომით, თვითნებობენ საქართველოს მოქალაქეთა მიმართ, უამრავი მაგალითის მოტანა შეიძლება, მაგრამ ამჯერად ყურადღებას გავამახვილებთ მხოლოდ ერთ ფაქტზე, რაც კარგად განსაზღვრავს არსებულ ვითარებას, კერძოდ, თვითგამოცხადებული ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ რესპუბლიკის ხელისუფლება საქართველოს მოქალაქეებს ასამართლებს რუსეთის ფედერაციული რესპუბლიკის სისხლის სამართლის კანონმდებლობით, რაც ანტიკონსტიტუციურ მოვლენად, უკანონო მართლმსაჯულების კლასიკურ ნიმუშად და იურიდიულ ნონსენსად უნდა იქნეს მიჩნეული.

ჩვენთვის, იურისტებისთვის, ცხადია, რომ ამგვარი განაჩენი და გადაწყვეტილება იმთავითვე უკანონო და ბათილად საცნობია მისგან გამომდინარე შედეგებით.

მსოფლიოს წამყვანმა სახელმწიფოებმა და საერთაშორისო ორგანიზაციებმა არაერთხელ დაადასტურეს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა და მის შემადგენლობაში ე. წ. „სამხრეთ ოსეთისა“ და აფხაზეთის არსებობა.

ბატონო პრეზიდენტო, საქართველოს ხელისუფლება დღეს აქტიურ ნაბიჯებს დგამს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისთვის, მაგრამ ასეთი ქმედება ალიზიანებს ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ სეპარატისტულ მთავრობას და მის მხარდამჭერთ ქვეყნის გარეთ, რომლებიც ყოველგვარ პროვოკაციაზე მიდიან და ცდილობენ ფართომასშტაბიანი საომარი მოქმედებები წამოიწყონ საქართველოს წინააღმდეგ. უკვე დაფიქსირდა ე. წ. „ბოვეიკებისა“ და „კაზაკების“ შემოსვლა ჩრდილოეთიდან ცხინვალის რეგიონში. მიუხედავად სამშვიდობო მოლაპარაკებისა, ყოველ ღამით მიმდინარეობდა ქართველებით დასახლებული სოფლების დაბომბვა, იყო მსხვერპლი.

ბატონო პრეზიდენტო, ყოველმხრივ იკვეთება, რომ სახეზეა არა შიდა კონფლიქტი, არამედ რუსეთ-საქართველოს დაპირისპირება, რაც, სამწუხაროდ, დადასტურდა რუსეთის პრეზიდენტის მიერ 2004 წლის 18 აგვისტოს გაკეთებულ განცხადებაში, სადაც მან თქვა, რომ „1990 წლის დეკემბერში საქართველოს უზენაესმა საბჭომ მიიღო სულელური გადაწყვეტილება და გააუქმა სამხრეთ ოსეთის და აფხა-

ზეთის ავტონომიური ოლქები“.

გარდა იმისა, რომ ეს განცხადება არაკორექტულია, იგი ფაქტობრივადაც არასწორია, რადგან აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა არავის არ გაუუქმებია.

ის გარემოება, რომ რუსეთი აშკარად ერევა საქართველოს საშინაო საქმეებში, კარგად ჩანს რუსეთის დუმის არაერთი უკანასკნელი დადგენილებით. ამასთან, ცხადი ხდება, რომ რუსეთის სამშვიდობო ძალების ყოფნა საქართველოს ტერიტორიაზე საქართველოსთვის ამ ტერიტორიების ანექსიასა და ქართველთა გენოციდს ემსახურება (მართო აფხაზეთში ამ პერიოდში ათას შვიდასი ქართველი დაიღუპა) და ამასთან ხელს უშლის ქართველთა, აფხაზთა და ოსთა დაახლოებას.

ბატონო პრეზიდენტო, საქართველოში 100-ზე მეტი ეროვნების ადამიანი ცხოვრობს, ქართველებს არასოდეს გაუდევნიათ სხვა ერის შვილები, მაგრამ, რაოდენ პარადოქსულიც არ უნდა იყოს, თავად ქართველები იღვენებიან საქართველოში. ქართული ტოლერანტობის უდავო ფაქტია თუნდაც ის, რომ ქ. თბილისში მართლმადიდებელი ეკლესიის თითქმის გვერდიგვერდ საუკუნეების მანძილზე ფუნქციონირებდა და დღესაც მოქმედებს ებრაული სინაგოგა, სომხური გრიგორიანული ეკლესია და ისლამური მეჩეთი.

რაც შეეხება ქართველ და ოს ხალხს, ისინი ასწლეულების მანძილზე ერთად ცხოვრობდნენ ქართულ მიწაზე როგორც ცხინვალის რეგიონში, ასევე საქართველოს სხვა მხარეებში, მათ ერთმანეთის მიმართ სადავო არაფერი აქვთ, მხოლოდ მესამე ძალას აძლევს ხელს ასეთი კონფლიქტი, რათა არ მოხდეს ქართული სახელმწიფოს გაერთიანება და გაძლიერება.

საქართველო ისჯება პროდასავლური ორიენტაციისათვის.

დღეს საქართველოს ხელისუფლება და მთელი ქართული სახელმწიფოს მოსახლეობა იბრძვის საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის, რისი კონსტიტუციური და მორალური უფლებაც ჩვენ გვაქვს.

საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა ჩვენ გვესახება, უპირველეს ყოვლისა, პოლიტიკური ბერკეტების გამოყენებით, მხარეთა შორის დიალოგით და არსებული პრობლემების მშვიდობიანი გზით გადაწყვეტით.

ბატონო ჟაკ ლეროი, მოგმართავთ რა თქვენ, როგორც ადვოკა-

ტა საერთაშორისო გაერთიანების პრეზიდენტს, იმ საერთაშორისო გაერთიანებისა, რომელიც არის გაეროსა და ევროსაბჭოს ასოცირებული წევრი და რომელიც აერთიანებს 200-ზე მეტ ადვოკატთა ასოციაციას და ორ მილიონ ადვოკატს მსოფლიოს 110 ქვეყნიდან, გთხოვთ, ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების კონფერენციის მონაწილეებს ჩემი წერილის მეშვეობით ამცნოთ იმ ობიექტური რეალობის შესახებ, რასაც ადგილი აქვს საქართველოში.

გთხოვთ ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების ყველა წევრს, მხარი დაუჭიროს დემოკრატიული და სუვერენული საქართველოს განვითარებას.

ღრმა პატივისცემით,²⁰³

ნუგზარ ბირკაია

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის
პრეზიდენტის თავმჯდომარე
24. 08. 2004 წ.

²⁰³ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2004, №12.

დადგენილება

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის სხდომისა

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელის დაწესების შესახებ

13 აგვისტო, 2004 წელი, ოქმი № 09

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს აუცილებლად მიაჩნია, რომ დაწესდეს დიდი ქართველი ადვოკატის, მეცნიერის, მოაზროვნისა და საზოგადო მოღვაწის ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელი.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელი იქნება ამა თუ იმ ადვოკატის ღვაწლისა და წარჩინების ნიშანი. ამ სიგელის გაცემით ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმში გამოხატავს ადვოკატის დამსახურებას საადვოკატო საქმიანობისადმი.

ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სიგელთან ერთად ადვოკატს გადაეცემა ფულადი ჯილდო 200 (ორასი) ლარის ოდენობით.

ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სიგელზე გამოსახული იქნება ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სურათი და ჩაიბეჭდება მისივე უკვედავი სიტყვები: „ძალიან ბევრი შემხვედრია კარგი იურისტი, მართლა კარგი იურისტი, – საგნის მცოდნე და საქმის მცოდნე, მაგრამ მათ შორისაც კი ძალიან ცოტა თუ იქნებოდა ისეთი, კარგი ადვოკატი რომ დამდგარიყო, ეტყობა, განგების ძალა და ნებაა, კაცი სხვა კაცის დაცვისა და სიცოცხლის გადარჩენის უბადლო ნიჭით რომ დააჯილდოოს და ძალიან დიდი გაფრთხილება უნდა ღვთით ნაბოძებ ამ ნიჭს“.

სიგელში მითითებული იქნება იმ ადვოკატის სახელი და გვარი, რომელსაც გადაეცემა ბატონ ლ. ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელი.

სიგელს ხელს აწერს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე.

სიგელის გაცემა დათარიღებული იქნება და შესაბამისად ექნება ადვოკატთა კოლეგიის რეგისტრაციის ნომერი.

პრეზიდიუმმა ერთხმად დაადგინა: დაწესდეს დიდი ქართველი ადვოკატის, მეცნიერის, მოაზროვნისა და საზოგადო მოღვაწის ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელი.

ბატონ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის სიგელთან ერთად ადვოკატს გადაეცეს ფულადი ჯილდო 200 (ორასი) ლარის ოდენობით.

დადგენილება ცნობისათვის გაეგზავნოს ქალაქებისა და რაიონების ადვოკატურებს.

სხდომის თავმჯდომარე ნ. ბირკაია

რათა მსოფლიოს საზოგადოებას ემცნოს...

ქ. ანკარაში, 2004 წლის 16 ივლისს, შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მე-9 გენერალურ ასამბლეაზე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარის ნუგზარ ბირკაიას გამოსვლის ტექსტი

ბატონებო,

საქართველო არის დამოუკიდებელი და დემოკრატიული სახელმწიფო, რომელსაც 3500 წლის ისტორია აქვს, 1921 წელს საქართველო დაპყრობილ იქნა რუსეთის მიერ და საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში დაყო 70 წელი. 1990 წელს საქართველომ მოიპოვა დამოუკიდებლობა, რაც, როგორც შემდგომ გამოიჩინა, სასურველი არ იყო გარეშე ძალებისთვის და მათი აქტიური მოქმედებით წარმოიშვა კონფლიქტები ცხინვალის რეგიონში, ე. წ. „სამხრეთ ოსეთში“ და აფხაზეთში.

მსოფლიოს წამყვანმა სახელმწიფოებმა და საერთაშორისო ორგანიზაციებმა არაერთხელ დაადასტურეს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა და მის შემადგენლობაში ე. წ. „სამხრეთ ოსეთისა“ და აფხაზეთის არსებობა.

დღეს კონფლიქტის ზონებში რუსეთის სამშვიდობო ძალებია განლაგებული.

საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლება აქტიურ ნაბიჯებს დგამს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის, ამ მიზნით ცხინვალის რეგიონის (ე. წ. „სამხრეთ ოსეთი“) მოსახლე-

ობისთვის არაერთხელ გაიგზავნა სხვადასხვა დასახელების ჰუმანიტარული დახმარება. ამ დახმარებას ადგილობრივი მცხოვრები ქართველები და ოსები დიდი კმაყოფილებით იღებენ, მაგრამ ასეთი ქმედება ალიზიანებს ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ სეპარატისტულ მთავრობას, რომელიც ყველანაირ პროვოკაციაზე მიდის და ცდილობს საომარი მოქმედებები წამოიწყოს საქართველოს წინააღმდეგ, რითაც სურს გადაირჩინოს თავისი არსებობა. დასაბამია, რომ ამ ერთ მუჭა სეპარატისტებს ზურგს უმაგრებს რუსეთის დუმა, თავისი 2004 წლის 10 ივლისის განცხადებით უკვე დაფიქსირდა ე. წ. „ბოევიკების“ შემოსვლა ჩრდილოეთიდან ცხინვალის რეგიონში.

ამრიგად, ნათელი ხდება, რომ სახეზეა არა შიდა კონფლიქტი, არამედ რუსეთ-საქართველოს დაპირისპირება.

რაც შეეხება ქართველ და ოს ხალხს, ისინი საუკუნეების მანძილზე ცხოვრობდნენ ერთად ქართულ მიწაზე. მათ ერთმანეთის მიმართ სადავო არაფერი აქვთ, მხოლოდ მესამე ძალას აძლევს ხელს ასეთი კონფლიქტი, რათა არ მოხდეს ქართული სახელმწიფოს გაერთიანება და გაძლიერება.

მოგმართავთ რა თქვენ, გთხოვთ, მე-9 გენერალური ასამბლეის რეზოლუციაში აისახოს ამ გარემოებათა შესახებ, რაზეც მოგახსენეთ, რათა მსოფლიო საზოგადოებას ემცნოს იმ ობიექტური რეალობის შესახებ, რასაც აქვს ადგილი საქართველოში, რომ გამომჟღავნდეს და აღკვეთილ იქნეს ყველა აგრესია, საიდანაც არ უნდა მოდიოდეს იგი საქართველოს წინააღმდეგ და არ მიეცეს შესაძლებლობა კავკასიაში ომის გაჩაღებისა.

გმადლობთ ყურადღებისთვის.

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მეცხრე გენერალური ასამბლეის რეზოლუცია

შავი ზღვისპირა ქვეყნების მეცხრე გენერალური ასამბლეა გაიმართა ანკარაში 2004 წლის 16 ივლისს, რომელზეც მიღებულ იქნა შემდეგი სახის გადაწყვეტილებები:

მოწონებულ იქნეს თავმჯდომარისა და გენერალური მდივნის მოღვაწეობა და საფინანსო ოქმები.

ბსბა ის ნევრად მიღებულ იქნეს ტრაპიზონის ასოციაცია.

მხედველობაში იღებს რა სტამბოლის გაერთიანების მზადყოფნას, მოუწოდებს მას დაიწყოს გაერთიანებაში შესვლისთვის ბსბა-ს წესდებით გათვალისწინებული მოქმედებების განხორციელება.

სოფიის ადვოკატთა გაერთიანების თავმჯდომარის ქალბატონ ნატალია ტზენოვას წინადადების მიხედვით შემდეგი ყრილობა გაიმართება სოფიაში (ბულგარეთი) 2005 წლის ოქტომბერში.

ბსბა-ს გენერალურმა ასამბლეამ მოისმინა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარის ბატონ ნუგზარ ბირკაიას ინფორმაცია საქართველოში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით და ყოველივე ამის გათვალისწინებით, ბსბა-ს გენერალური ასამბლეა კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის, როგორც საერთაშორისო გაერთიანების წევრის, ქვეყანაში დამოუკიდებლობის, სუვერენობისა და ხელშეუხებლობის პრინციპები, რომლებიც თავის მხრივ ასახვას პოულობს კანონში, უნდა იყოს დაცული და დაფასებული.

ეს დოკუმენტი ხელმოწერა იქნა ანკარაში 2004 წლის 16 ივლისს.

ბატონი ქრისტიან იორდანესკუ, ბატონი სემიჰ გიუნერი.

ბუქარესტის ადვოკატი ასოციაციის თავმჯდომარე, ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარე

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის გენერალური მდივანი, ქალბატონი ნატალია ტზენოვა

სოფიის ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარე

აზერბაიჯანის იურისტთა ასოციაციის თავმჯდომარე ბატონი ანაგი ჰაჯიბეილი

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ბატონი ნუგზარ ბირკაია

მაკედონიის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი ბატონი ნენად ჯენევიჩი.

ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტს

BCBA-ს გენერალურ მდივანს ბატონ სემი გიუნერს

მოგესალმებით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით და გილოცავთ ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის 80 წლის იუბილეს.

დიდ მადლობას მოგახსენებთ მონევეისათვის.

იყო ადვოკატი, ეს იმას ნიშნავს, რომ ჭეშმარიტი რაინდი ხარ, რადგან ადვოკატი, რომელიც მხოლოდ კანონის მოთხოვნის შესრულებითაა შეიარაღებული, ფაქტობრივად უპირისპირდება სახელმწიფოს მთელ მანქანას. ეს უთანასწორო ბრძოლაა და სწორედ მაღალი პროფესიონალიზმი და ადამიანის უფლებების დასაცავად თავდადებული შრომა არის დასტური თქვენი მრავალი გამარჯვებისა.

მართალია, 80 წლის იუბილე სოლიდური თარიღია, მაგრამ დამერწმუნეთ, რომ თქვენი ადვოკატის პროფესიისათვის ეს მხოლოდ გარიჟრაჟია და წინ კიდევ ბევრი გამარჯვება გელოდებათ. ამას მე გეუბნებით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სახელით, რომელსაც 82 წლის ისტორია აქვს.

ბატონო გიუნერ!

როგორც უწყვეტია სიცოცხლე, ასევე უწყვეტია დაცვის ფუნქცია.

კიდევ ერთხელ გილოცავთ ღირსეულ იუბილეს, გისურვებთ ჯანმრთელობას, ბედნიერებას, ახალ-ახალ წარმატებებს.

ღრმა პატივისცემით,²⁰⁴

ნუგზარ ბირკაია,

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის

პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

14. 07. 2004 წ.

²⁰⁴ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №12.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ეთიკის ნესები

I. ზოგადი დებულებები

1.1. ადვოკატთა პროფესიული საქმიანობა მონოდებულია იმ-ისათვის, რათა უზრუნველყოს როგორც მოქალაქეთა, ასევე ორგანიზაციების კონსტიტუციური უფლება, მიიღონ კვალიფიციური იურიდიული დახმარება.

1.2. პროფესიულ საქმიანობაში ადვოკატი დამოუკიდებელია და არავის წინაშე არ არის ანგარიშვალდებული. ადვოკატი თავის პროფესიული მოვალეობის შესრულების საშუალებებსა და ხერხებს კანონზე დაყრდნობით ირჩევს დამოუკიდებლად. არ დაიშვება მესამე პირისა და ნებისმიერი რანგისა და სტატუსის ორგანიზაციის ჩარევა მის საქმიანობაში. აქვე იგულისხმება აგრეთვე ადვოკატთა თვით-მმართველობის ორგანოებიც.

ადვოკატის ქმედებები და გადაწყვეტილებები აუცილებლად შეთანხმებულ უნდა იქნეს თავის მარწმუნებელთან და დაცვის ქვეშ მყოფებთან. კლიენტის კანონსაწინააღმდეგო მოთხოვნები არ შეიძლება მიღებულ იქნეს ადვოკატის მიერ. ასეთ შემთხვევაში ეს გარემოებანი ხდება შეთანხმების დარღვევის საფუძველი ადვოკატსა და კლიენტს შორის.

1.3. ადვოკატი ვალდებულია შეინახოს პროფესიული საიდუმლო, მისი კლიენტთან საუბრის შინაარსი და სხვა ინფორმაციები, რომლებიც ეხება კლიენტის დაცვას.

ადვოკატს, როგორც კანონით არის გათვალისწინებული, არა აქვს უფლება მისცეს ჩვენება მოწმის სახით იმ გარემოებების შესახებ, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა პროფესიული მოვალეობის განხორციელების პროცესში. იგი ვალდებულია შეინახოს საიდუმლო მას შემდეგ, რაც იგი დაამთავრებს ურთიერთობას თავის კლიენტთან.

1.4. ადვოკატს არა აქვს უფლება კლიენტისაგან მიღებული ინფორმაცია გამოიყენოს პირადი ინტერესებისათვის. კლიენტის ნებართვის გარეშე დაუშვებელია ადვოკატის მიერ ამა თუ იმ ფორმით იმ ქონების შეძენა, რომელიც დავის საგანს წარმოადგენს.

1.5. ადვოკატი ვალდებულია გაუფრთხილდეს და აამაღლოს პროფესიის პრესტიჟი. ქმედება, რომელიც ჩირქს მოსცხებს ადვოკატის

სახელს, ამცირებს საზოგადოებრივი ნდობის ფაქტორს ადვოკატის ინსტიტუტის მიმართ, რაც თავის მხრივ შეუთავსებელია ადვოკატის სტატუსთან.

1.6. თვითრეკლამა და კლიენტისათვის თავის სამსახურის თავს-
მოხვევა არ შეესაბამება ადვოკატის პროფესიის ეთიკურ წესებს
(მოთხოვნებს).

II. ადვოკატისა და კლიენტის ურთიერთდამოკიდებულება

2.1. ადვოკატისა და იმ პირს შორის ურთიერთდამოკიდებულება,
რომელსაც იგი იურიდიულ დახმარებას უწევს, უნდა ეყრდნობოდეს
ურთიერთნდობის საფუძველს. ნდობა მიიღწევა მხოლოდ ადვოკა-
ტის პატიოსნებისა და სამართლიანობის საფუძველზე. ადვოკატს არა
აქვს უფლება დაჰპირდეს კლიენტს, რომ საქმე მის სასარგებლოდ
გადაწყდება და ამის გარანტიად მოიყვანოს თავისი გამოცდილება
და სახელისუფლებო სტრუქტურებთან თავისი განსაკუთრებული
დამოკიდებულება.

2.2. პროფესიული მოვალეობის სათანადო შესრულება მხოლოდ
ადვოკატის მხრიდან საქმისადმი კეთილსინდისიერი დამოკიდებულე-
ბითაა შესაძლებელი. ეს მოთხოვნა მოიცავს შემდეგს: შრომის საჭირო
ორგანიზაცია, სასამართლო პროცესში აქტიურობა, პოზიციის პრინ-
ციპულად დაცვა, პროცესუალური შესაძლებლობების სრულად გამო-
ყენება, არასასურველი გადაწყვეტილებების კანონის ფარგლებში გა-
საჩივრების უფლების გამოყენება, რა დროსაც გამორიცხული იქნება
სიჩქარე და ზედაპირულობა. ადვოკატი ვალდებულია თავის მარწ-
მუნებელს ან დაცვის ქვეშ მყოფს გაუწიოს აგრეთვე სხვა იურიდი-
ული დახმარებაც: წარმოშობილი პრობლემების სამართლებრივი
მნიშვნელობის განმარტება, დოკუმენტებთან გაცნობა და სხვა.

2.3. იღებს რა დავალებას, ადვოკატი დარწმუნებული უნდა იყოს
თავის კომპეტენტურობაში საქმეში აღძრულ საკითხებთან დაკავ-
შირებით. დავალების შესრულების პროცესში, რათა, რაც შეიძლება
სრულად იქნეს განმარტებული საქმეში არსებული საკითხები, ადვო-
კატი ვალდებულია გამოიყენოს მის ხელთ არსებული ყველა საშუალე-
ბა, გაეცნოს სასამართლო პრაქტიკასა და შესაბამის ლიტერატურას,
გამოიყენოს საჭიროების შემთხვევაში სპეციალისტების დასკვნები და
აგრეთვე აუცილებლობის შემთხვევაში მიმართოს კონსულტაციები-
სთვის თავის კოლეგებს სრული კონფიდენციალობის დაცვით.

2.4. ადვოკატს სრული უფლება აქვს თანხმობა განუცხადოს ან

უარი უთხრას კლიენტს მის წარმომადგენლობაზე შინაგანი რწმენის შესაბამისად.

2.5. ადვოკატს უფლება არა აქვს მიიღოს საქმე წარმოებაში, თუ ადვოკატი მონაწილეობას იღებდა ამ საქმეში როგორც მოსამართლე, გამომძიებელი, მომკვლელი, პროკურორი, საზოგადოებრივი მოსარჩელე ან მოპასუხე, ასევე სასამართლო სხდომის მდივანი.

თუ ადრე იგი იურიდიულ დახმარებას უწევდა პირს, რომლის ინტერესები ეწინააღმდეგებოდა კლიენტის ინტერესებს.

თუ ადვოკატისათვის ცნობილია წინასწარ, რომ იგი მონაწილეობას ვერ ღებულობს საქმის მოსმენაში სასამართლოზე, სხვა საქმეზე დაკავების გამო.

2.6. ადვოკატს უფლება არა აქვს მიიღოს დავალება სამოქალაქო საქმეზე, თუ კლიენტის მოთხოვნა არ არის დაცული კანონით. ადვოკატმა კარგად უნდა შეისწავლოს საქმის შინაარსი და უნდა გამოარკვიოს რა სამართლებრივი საფუძველი არსებობს იმისა, რომ მან შეასრულოს ეს დავალება. იგი ასევე ვალდებულია აცნობოს კლიენტს იმის შესახებ, თუ რა აუცილებელი მტკიცებულებებია საჭირო ამ საქმეზე და გამოთქვას თავისი აზრი იმის შესახებ, თუ რა პერსპექტივა ელის კლიენტს სასამართლო განხილვის დროს.

ადვოკატმა არ უნდა მიიღოს დავალება სამოქალაქო საქმეზე იმ შემთხვევაში, როცა:

არ არსებობს ფაქტები, რომელიც აუცილებელია მარწმუნებლის მოთხოვნების ან საწინააღმდეგოს დასაბუთებისათვის.

ადვოკატის სამართლებრივი პოზიცია ეწინააღმდეგება კლიენტის პოზიციას.

ადვოკატი არის საქმეში მონაწილე მეორე მხარის ნათესავი.

2.7. როდესაც ადვოკატი უარს ამბობს კლიენტის დავალების შესრულებაზე, იგი ვალდებულია ამის შესახებ აცნობოს კლიენტს მაშინვე, რათა ამ უკანასკნელმა შეძლოს და მოასწროს მიმართოს სხვა ადვოკატს დახმარებისათვის.

2.8. დავალების მიღება სისხლის სამართლის საქმეზე ხდება ნებისმიერი პირის მოთხოვნით. თუ დაცვის ქვეშ მყოფი პირი არ არის თანახმა, რომ ამ პირმა დადოს ხელშეკრულება მის საქმეზე, ასეთი ხელშეკრულება უნდა გაუქმდეს.

2.9. ადვოკატს არა აქვს უფლება სისხლის სამართლის ჯგუფური დანაშაულის დროს თავის თავზე აიღოს რამდენიმე პირის

დაცვა, რომელთა ინტერესებს შეიძლება არც ჰქონდეთ ერთმანეთთან შეხება, მაგრამ ბრალდებულებს გააჩნიათ სხვადასხვა პოზიცია, უმჯობესია, თავის შეკავება დაცვის გაერთიანებისაგან ზრდასრული და არასრულწლოვანი ბრალდებულების მიმართ.

2.10. ადვოკატი, რომელიც დავალებას ასრულებს სავალდებულო დანიშვნით, ვალდებულია აცნობოს თავის დაცვის ქვეშ მყოფს იმის შესახებ, რომ მას აქვს აგრეთვე უფლება მოინვიოს ადვოკატი ხელშეკრულების საფუძველზე.

2.11. ადვოკატი ვალდებულია მხარი დაუჭიროს და დაასაბუთოს ბრალდებულის პოზიცია, რომელიც არ აღიარებს თავის ბრალეულობას. მას არა აქვს უფლება დაიკავოს სხვა პოზიცია. ასეთ ვითარებაში დაცვის ქვეშ მყოფის ბრალეულობის აღიარება წარმოადგენს დაცვის უფლების უხეშ დარღვევას.

2.12. იმ შემთხვევაში, თუ აღიარება მოპოვებული იქნება ბრალდებულზე არაკანონიერი ზემოქმედების შედეგად, ადვოკატი ვალდებულია მიიღოს ყველა ზომები, რათა დაადგინოს ეს გარემოებები და შეიტანოს ოქმში.

2.13. ბრალდებულებს შორის კოლიზიის შემთხვევაში ადვოკატმა უნდა გამოარკვიოს ის გარემოებები, რომლებიც ამხელს თანაბრადებულებს მხოლოდ იმ საზღვრებში, რომელიც აუცილებელია თავის დაცვის ქვეშ მყოფის დაცვისათვის და როგორც წესი, არ უნდა გადაიქცეს ბრალმდებლადაც.

2.14. ადვოკატს უფლება არა აქვს კლიენტს უარი უთხრას თხოვნაზე განაჩენის გასაჩივრების შესახებ.

თუ ადვოკატი ხედავს გასაჩივრების საფუძველს, მაგრამ გასამართლებული პირი უარს ამბობს გასაჩივრებაზე, სასურველია მის მიერ ეს დაფიქსირებულ იქნეს წერილობით, ეს წესი არ ვრცელდება არასრულწლოვნებზე და იმ პირებზე, რომლებიც ფიზიკურად და ფსიქიკურად არასრულფასოვნები არიან.

2.15. ხელშეკრულება დაცვის ჰონორარზე უნდა იყოს მისაღებ საზღვრებში. ამ დროს გათვალისწინებულ უნდა იქნეს საქმის მოცულობა და სირთულე.

პროცესის ხანგრძლივობა ან კლიენტის კონსულტაციებზე დახარჯული დრო, კლიენტის მატერიალური მდგომარეობა, მოცემული რეგიონის ტრადიციები, ადვოკატის რეპუტაცია.

2.16. ადვოკატი ვალდებულია გაუნიოს უსახსრო პირებს

იურიდიული მომსახურება. ადვოკატი ვალდებულია მოითხოვოს სახელმწიფოსაგან დაცვისათვის საჭირო თანხები, ვინაიდან არარსებობის შემთხვევაში დაცვის უფლების არასათანადო განხორციელება განიხილება, როგორც ადამიანის ძირითადი უფლებების დარღვევა.

2.17. ადვოკატს უფლება აქვს დაიცვას პირთა ინტერესები მისი ქვეყნის გარეთ, ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო კონვენციის და ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების მიერ მიღებული პიროვნების უფლებების დაცვის კოდექსის შესაბამისად.

III სასამართლოსთან და პროცესის მონაწილეებთან დამოკიდებულება

3.1. სასამართლო განხილვაში მონაწილეობისას ადვოკატი ვალდებულია დაიცვას პროცესუალური კანონით დადგენილი წესები. აუცილებელ მოთხოვნას ადვოკატის მიმართ წარმოადგენს პატივისცემის სასამართლოს იმ შემთხვევაში, თუკი ადვოკატი ეწინააღმდეგება თავმჯდომარეს თავის ქმედებებში, რომლებიც ზღუდავენ დაცვის უფლებას ან მხარის უფლებას სამოქალაქო პროცესში, ადვოკატი ვალდებულია გამოიჩინოს თავშეკავება და ტაქტი.

3.2. წინასწარი გამოძიების სტადიაში ადვოკატმა უნდა შეათანხმოს დაცვის ქვეშ მყოფთან თავისი მონაწილეობა ამა თუ იმ საგამოძიებო მოქმედებებსა და აგრეთვე სხვა პროცესუალური ხასიათის ქმედებებში.

წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე ადვოკატმა უნდა გამოიჩინოს მომთხოვნელობა მათი სანდოობის უტყუარობაზე. ეს არანაირად არ ზღუდავს ადვოკატის უფლებას მოიპოვოს ფაქტობრივი მონაცემები, რომლებსაც შეიძლება დიდი მნიშვნელობა ჰქონდეს საქმესთან დაკავშირებით.

3.3. დაკითხვის პროცესში მონაწილეობისას ადვოკატმა არ უნდა დასვას მისახვედრი ან ისეთი კითხვები, რომლებსაც არავითარი კავშირი არა აქვთ მოცემულ საქმესთან. არ უნდა დასვას აგრეთვე ისეთი შეკითხვები, რომლებიც შელახავენ დაზარალებულის, გამომძიებლის ან პროცესში მონაწილე რომელიმე პირის ღირსებასა და პატივს.

3.4. პატიმრობაში მყოფ პირებთან შეხვედრისას ადვოკატი ვალდებულია დაიცვას საპატიმროში არსებული წესები.

3.5. როგორც სასამართლო განხილვაში მონაწილე პირი, ადვოკატი პატივისცემით უნდა ექცეოდეს თავის ოპონენტებს, მისი მოსაზრებები უნდა ემყარებოდეს სასამართლოს მიერ გამოძიებული

საქმის მასალების ანალიზს.

IV დამოკიდებულება კოლეგებთან

4.1. ადვოკატი ვალდებულია პატივისცემით მოეპყრას კოლეგებს, შექმნას ზნეობრივ-ფსიქოლოგიური კლიმატი ადვოკატთა საზოგადოებაში, გაუწიოს საჭიროების შემთხვევაში კონსულტაცია კოლეგებს, ყურადღებით მოეკიდოს დამწყები ადვოკატების მუშაობას, დაეხმაროს მათ ცოდნითა და გამოცდილებით.

4.2. კლიენტთან საუბრის დროს და აგრეთვე სამართლებრივ დოკუმენტებში ადვოკატმა არ უნდა დაუშვას უტაქტო გამონათქვამები სხვა ადვოკატების მიმართ.

4.3. თუ მონინალმდეგე მხარეს სამოქალაქო საქმეში ჰყავს ადვოკატი, ადვოკატს არა აქვს უფლება შეხვდეს იმ მხარეს ადვოკატის გარეშე.

4.4. თუ კლიენტი თხოვნით მიმართავს ადვოკატს ანარმოს საქმე მისი ინტერესების დაცვით სხვა ადვოკატთან ერთად, ადვოკატი უნდა დარწმუნდეს მეორე ადვოკატის თანხმობის არსებობაში.

V დასკვნითი დებულება

5.1. ზემოაღნიშნული ადვოკატის ეთიკის ძირითად პრინციპებში შესაძლებელია დამატებების შეტანა, თუკი ეს უკანასკნელნი უზრუნველყოფენ იურიდიული საქმიანობის უკეთეს მდგომარეობაში ჩაყენებასა და ამ დამატებებით უფრო მეტად მოხდება იურიდიული საქმიანობისა და პროფესიის დაფასება.

ეთიკის წესები დამტკიცებულია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის 2003 წლის 8 მაისის დადგენილებით (ოქმი № 09).

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ადვოკატის სტატუსის გარეშე რომ არ დარჩენილიყვნენ

მოსალოდნელი იყო რა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედება, რის შემდეგაც უქმდებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, იმისათვის, რომ ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ადვოკატის სტატუსის გარეშე არ დარჩენილიყვნენ, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმმა მიიღო გადაწყვეტილება სასამართლოში მოეხდინა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დარეგისტრირება კავშირის სახით.

დადგენილება

15 დეკემბერი, 2004 წელი

თბილისი

1. თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მ. სონლულაშვილმა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 31-ე, 33-ე და სამოქალაქო-საპროცესო კოდექსის 342-ე და 343-ე მუხლების შესაბამისად, განვახორციელე კავშირის (ასოციაციის) რეგისტრაცია კავშირის (ასოციაციის) რეესტრში შემდეგი ჩანაწერებით.

2. სახელწოდება: რეგისტრირებული კავშირი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია.

ბ) იურიდიული მისამართი: თბილისი, ახვლედიანის ქუჩა № 19.

გ) კავშირის მიზანია ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა კონსტიტუციური უფლების, პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური და პროფესიული ინტერესების დაცვა, საადვოკატო საქმიანობაში პრიორიტეტულ მიმართულებათა განსაზღვრა, მათი განხორციელებებისათვის გამიზნულ სამუშაოთა შესრულების კოორდინაცია.

3.ა) წესდების მიღების თარიღი: 10.09. 2004 წწ.

ბ) კავშირის დამფუძნებლები არიან:

- 1) ნუგზარ ბირკაია, იურისტი.
2. ზურაბ ტაბიძე, იურისტი.
3. ვაჟა მოსიაშვილი, იურისტი.
4. ლალი ჩოდრიშვილი, იურისტი.
5. ნანა ლიპარტია, იურისტი.
6. გულნარა ჯიმშელიძე, იურისტი.
7. დავით დეკანოიძე, იურისტი.
8. მამუკა ნინუა, იურისტი.
9. გოგმარ გაბუნია, იურისტი.
10. ბორის ბარამია, იურისტი.
11. დავით გუნიავა, იურისტი.

გ) წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება ენიჭება კავშირის პრეზიდენტის (გამგეობის) თავმჯდომარეს ნუგზარ ბირკაიას.

4. ა) რეგისტრაციის თარიღი 2004 წლის 15 დეკემბერი.
 რეგისტრაციის № 06/19-763.
 მოსამართლე მ. სონულაშვილი

საბერძნეთში სასამართლო დამოუკიდებელია

შეხვედრა ათენის
ადვოკატთა კოლეგიის
თავმჯდომარესთან

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაციამ ნუგზარ ბირკაიას ხელმძღვანელობით 2004 წლის 4-8 ნოემბერს საბერძნეთში, ქ. ათენში, მონაწილეობა მიიღო „მედეა პირველის“ პროგრამის მეორე დასკვნით ნაწილში. აღნიშნული პროგრამა დაფინანსებული იყო ევროკავშირისა და საბერძნეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ, რომელშიც ასევე საქართველოს „ახალგაზრდა იურისტთა“ ასოციაციის თავმჯდომარე ანა დოლიძე და სხვა წარმომადგენლები მონაწილეობდნენ.

არსებული დღის წესრიგის თანახმად შეხვედრები გაიმართა საბერძნეთის ომ-

ბუდსმენტან, ტრეფიკინგის წინააღმდეგ მებრძოლ არასამთავრობო ორგანიზაციაში, ათენის პირველი ინსტანციის სასამართლოში, იუსტიციის სამინისტროში, ათენის ადვოკატთა კოლეგიის სათავო ოფისში, სადაც შედგა ოფიციალური გახსნა. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს შეხვდა ათენის ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე.

ათენის ადვოკატთა კოლეგიის ოფისში ოფიციალურ გახსნაზე სიტყვით გამოვიდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარე ბატონი ნუგზარ ბირკაია, დამსწრე საზოგადოებამ მქუხარე ტაშით დააჯილდოვა მისი გამოსვლა.

დელეგაციის წევრები დარწმუნდნენ, რომ საბერძნეთში დამოუკიდებელი სასამართლო ხელისუფლება მოქმედებს, მოსამართლეები ინიშნებიან სამუდამოდ და ისინი ხელშეუხებელნი არიან 67 წლის ასაკამდე, რაც დამოუკიდებელი სასამართლო ხელისუფლების არსებობისთვის ერთ-ერთ ძირითად გარანტიად არის აღიარებული მსოფლიოში.

დამოუკიდებელი სასამართლო ხელისუფლების არსებობის პირობებში, ცხადია, ადვოკატებს მოღვაწეობის რეალური ასპარეზი აქვთ.

საბერძნეთის ადვოკატთა კოლეგია დაარსდა 1909 წელს, რის

შემდეგაც არაერთი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური წყობილება შეიცვალა, მაგრამ ადვოკატის ინსტიტუტის გაუქმება არავის მოსვლია აზრად.

ბერძენი ადვოკატები აცხადებენ, რომ ისინი დამოუკიდებელნი იყვნენ და არიან. ამასთან, ისინი ამაყობენ თავიანთი ისტორიით, რომ მალე მათ კოლეგიას დაარსებიდან 100 წელი შეუსრულდება.

ქ. ათენის ადვოკატთა კოლეგიაში ირიცხება 18 ათასი ადვოკატი. ადვოკატურის სათავო ოფისს ქალაქის ცენტრში უკავია ხუთ-სართულიანი კუთხის შენობა, რაც მათ საკუთრებას წარმოადგენს. როგორც ბერძენმა კოლეგებმა განმარტეს, 18 ათასი ადვოკატიდან ძირითადად საადვოკატო საქმიანობით დაკავებულია 10 ათასი ადვოკატი, მათი გამომუშავება ერთგვაროვანი არ არის, ასე მაგალითად, არიან ადვოკატები, რომლებთანაც ერთსაათიანი კონსულტაცია შეფასებულია 300-დან 400 ევრომდე. ადვოკატები იხდიან სანწევრო გადასახადს, ხოლო საგადასახადოსთან თავიანთი შემოსავლების გათვალისწინებით ახდენენ ანგარიშსწორებას.

საერთო ჯამში, ქალაქ ათენში ვიზიტი სასარგებლო იყო ქართველი ადვოკატებისათვის.²⁰⁵

²⁰⁵ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, 2004, №12.

თავგანწირვა მარადიული ტრიადის დასაცავად

ცნობილი მეცნიერისა და მოღვაწის გურამ შარაძის დაპატიმრების ფაქტმა საზოგადოების პროგრესული ნაწილის აღშფოთება გამოიწვია.

პროფესორმა შარაძემ ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ამერიკელი მხატვარ-პლაკატისტის რაფაელ ოლბინსკის უხამსი ნამუშევრები ჩამოფხრინა და დახია, რისთვისაც იგი ადგილზევე დააკავეს და სასწრაფო წესით მიუსაჯეს 15-დღიანი პატიმრობა და 2400 დოლარის გადახდა.

გურამ შარაძეს, თავად პროფესორის სურვილით, ნუგზარ ბირკაია იცავდა. მან მოიპოვა ერთი საინტერესო დოკუმენტი, რომელიც თავდაყირა აყენებდა პლაკატების ღირებულების საკითხს. ადვოკატმა ბირკაიამ დამატებითი საჩივრით მიმართა საოლქო სასამართლოს, რასაც მოჰყვა სასამართლოს ახალი დადგენილება, რომლის მიხედვითაც, მართალია, საპატიმრო ვადა შეუცვლელი დარჩა, მაგრამ გადასახდელი თანხის ოდენობა 2400 დოლარიდან 300 დოლარის ეკვივალენტურ თანხამდე შემცირდა.

გთავაზობთ ბატონ ნუგზარ ბირკაიას დამატებითი საჩივრისა და საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარის დადგენილების სრულ ტექსტებს.

თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარეს,

გურამ შარაძის ინტერესების დამცველი ადვოკატ ნუგზარ ბირკაიას დამატებითი საჩივარი

ბატონო თავმჯდომარე!

თქვენ იხილავთ ბატონ გ. შარაძის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეს.

ქართულ მედიაში არაერთხელ გაჟღერდა აზრი იმის თაობაზე, რომ ბატონ გ. შარაძის დაკავება პოლიტიკური ხასიათისაა.

ამ აზრის არსებობას საფუძველს აძლევს ის გარემოება, რომ სასამართლო სხდომაზე რაიონული პოლიციის ვიცე-პოლკოვნიკმა მოითხოვა გ. შარაძის მიმართ 15 დღის ვადით ადმინისტრაციული პატიმრობის შეფარდება, ხოლო იმის არგუმენტად, თუ რატომ

უნდა ყოფილიყო გამოყენებული ადმინისტრაციული სახდელის ზომად პატიმრობა, პოლიციის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ ეს „საკითხი გადაწყვიტა ხელისუფლებამ“ (იხ. სხდომის ოქმი ს. ფ. 17).

მოსამართლე ზ. მეზონიამ თავის დადგენილებაში არ იმსჯელა გ. შარაძის პიროვნების ირგვლივ, არ იმსჯელა იმის შესახებ, რომ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 166-ე მუხლით გათვალისწინებული სასჯელთა ალტერნატიული ღონისძიებიდან, რატომ უფარდებდა უფრო მკაცრ სასჯელს და სრულიად დააკმაყოფილა რაიონული პოლიციის წარმომადგენლის მოთხოვნა, გ. შარაძეს შეუფარდა 15 დღით ადმინისტრაციული პატიმრობა, ანუ „როგორც გადაწყვიტა ხელმძღვანელობამ“.

მთანმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლემ თავის ერთპიროვნულ დადგენილებაში გ. შარაძის მიმართ არასწორად განმარტა საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 35-ე მუხლი, რადგან დამამძიმებელ გარემოებად მიაჩნია: „მოქ. შარაძის მიერ საქართველოს სამხატვრო აკადემიაზე დიდი ოდენობის ზიანის მიყენება, რაც გამოიხატა პლაკატების განადგურებით ჩადენილი დიდი ცინიზმით“.

ასეთი სახის პასუხისმგებლობის დამამძიმებელ გარემოებას საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 35-ე მუხლი არ ითვალისწინებს, მისი გავრცობა კი დაუშვებელია და ამდენად, მხოლოდ მოსამართლის მოსაზრება არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს პასუხისმგებლობის დამამძიმებელ გარემოებად გ. შარაძის მიმართ, რის გამოც ასეთი ამორიცხებულ უნდა იქნეს 2004 წლის 25 ნოემბრის დადგენილებიდან, რამაც შესაბამისად უნდა იმოქმედოს დანიშნულ სასჯელზე.

ამასთან, მოსამართლემ დადგენილებაში არ იმსჯელა გ. შარაძის მიმართ პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ გარემოებაზე, არ გაითვალისწინა მისი პიროვნება, რომ იგი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნეერ-კორესპონდენტია, ცნობილი საზოგადო მოღვაწეა, მის სახელთანაა დაკავშირებული ილია ჭავჭავაძის, ექვთიმე თაყაიშვილის, აკაკი წერეთლის და სხვა ქართველ მოაზროვნეთა დაბრუნება, მისი ღვაწლი ქართული კულტურის აღმავლობისათვის და სხვა, რაც შეეხება გ. შარაძისათვის 2400 აშშ დოლარის დაკისრებას, ასეთი დადგენილება მოსამართლემ მიიღო პლაკატ-ექსპონატების ღირებულების სათანადო შეფასების გარეშე (რადგან ხსენებული პლაკატები

გამოფენა-გაყიდვაზე იყიდებოდა 50 აშშ დოლარად), რაც ასევე უნდა ამოირიცხოს და სამხატვრო აკადემიას უნდა დარჩეს შესაძლებლობა საერთო სასარჩელო წესით იდაოს მიყენებული მატერიალური ზიანის ანაზღაურებისათვის.

ყოველივე ზემოაღნიშნული გვაფიქრებინებს იმაზე, რომ მოსამართლე არ იყო დამოუკიდებელი გ. შარაძის საქმეზე დადგენილების გამოტანის დროს.

ბატონო თავმჯდომარე, გ. შარაძე ადმინისტრაციულ პატიმრობას იხდის 2004 წლის 25 ნოემბრის 14.30 საათიდან, მან უკვე მოიხადა 8 დღე, პირდაპირ გეტყვით, ზემოხსენებული დადგენილების დაუსაბუთებლობის პირობებში თუ იგი უცვლელად დარჩება, საზოგადოებას, მართლაც განუმტკიცდება აზრი იმის შესახებ, რომ მოსამართლეებმა დამოუკიდებლობა დაკარგეს.

აღნიშნულ გარემოებათა გათვალისწინებით, გთხოვთ, აკმაროთ გ. შარაძეს ადმინისტრაციულ პატიმრობაში გატარებული დრო და გაათავისუფლოთ პატიმრობიდან, ხოლო ზარალის ანაზღაურების ნაწილში სამხატვრო აკადემიას დარჩეს უფლება იდაოს საერთო სასარჩელო წესით.

ადვოკატი ნ. ბირკაია

თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარის დადგენილება

თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 25 ნოემბრის დადგენილების შესახებ

08 დეკემბერი 2004 წ. თბილისი

თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარემ განვიხილე გურამ შარაძის დამცველი ადვოკატის საჩივარი თბილისის მთაწმინდა-კრწანისის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 25 ნოემბრის დადგენილებაზე:

გამოვარკვით:

2004 წლის 25 ნოემბერს მთაწმინდა-კრწანისის რაიონულმა სასამართლომ განიხილა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმე გურამ შარაძის მიმართ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვე-

ვათა კოდექსის 166-ე მუხლით გათვალისწინებული სამართალდარღვევისათვის და გურამ შარაძეს დაედო ადმინისტრაციული სახდელი ადმინისტრაციული პატიმრობის სახით 15 (თხუთმეტი) დღის ვადით, ასევე მას დაეკისრა საქართველოს სამხატვრო აკადემიაზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურება 2400 აშშ დოლარის ეკვივალენტით ეროვნულ ვალუტაში.

შევისწავლე რა საქმის მასალები, მიმაჩნია, რომ მთანმინდაკრწანისის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 25 ნოემბრის დადგენილება უნდა შეიცვალოს ნაწილობრივ.

როგორც საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ექსპერტიზისა და სპეციალურ გამოკვლევათა ცენტრის ცნობით ირკვევა, მხატვარ-პლაკატისტ რაფაელ ოლბინსკის თითოეული პლაკატის მინიმალური ღირებულება განისაზღვრება 50 დოლარით, შესაბამისად, გურამ შარაძეს უნდა დაეკისროს სამხატვრო აკადემიისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება ექვსი დაზიანებული პლაკატისათვის სულ 300 (სამასი) დოლარის ეკვივალენტის ოდენობით საქართველოს ეროვნულ ვალუტაში.

გურამ შარაძის მიმართ გამოყენებული ადმინისტრაციული სახდელი, ადმინისტრაციული პატიმრობის სახით 15 დღის ვადით უნდა დარჩეს უცვლელი.

ვიხელმძღვანელებ რა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის მე-40, 278-ე და 279-ე მუხლებით,

დავადგინე,

გურამ შარაძეს დაეკისროს სამხატვრო აკადემიაზე მიყენებული ზიანის ანაზღაურება 300 (სამასი) დოლარის ეკვივალენტის ოდენობით საქართველოს ეროვნულ ვალუტაში.

გურამ შარაძის მიმართ გამოყენებული ადმინისტრაციული სახდელი ადმინისტრაციული პატიმრობის სახით 15 დღის ვადით დარჩეს უცვლელი.

დადგენილება არ საჩივრდება.

თბილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარე

P.S.

საუბედუროდ, ბოლომდე ვერ დავიცავით ბატონი გურამ შარაძე, ვერც ადვოკატებმა და ვერც საქართველომ: 2007 წლის 20 მაისს იგი ქალაქ თბილისში - მელიქიშვილის ქუჩაზე, დღისით, ცეცხლსასროლი იარაღით მოკლეს. ამ ფაქტმა მთელი საქართველო შეძრა. მე და ქალბატონი ნინო ნიშნიანიძე ვახორციელებდით დაზარალებულის უფლებამონაცვლის ინტერესების დაცვას საგამოძიებო და სასამართლო ინსტანციებში.

ბატონ გურამ შარაძის მკვლელობით გამოწვეული ტკივილი დღესაც არ განელებულა. მისი სახით საქართველოს დიდი ჭირისუფალი მოუკლეს. როგორც ჩანს, ის ვილაცას ძალიან ანუხებდა და მისი ეროვნული იდეების ეშინოდათ კიდეც.

2007 წლის 24 მაისს გაზეთში „ახალი თაობა“ გამოვაქვეყნე ნეკროლოგი ამ შემზარავი ფაქტის გამო, რასაც ვთავაზობთ მკითხველს: „გურამ შარაძე - ნამდვილად არ მინდა ნეკროლოგი დავწერო... და მერე ვისზე? გურამ შარაძეზე?

ეს როგორ მოხდა, რომ გურამ შარაძე, ჭეშმარიტად გულანთებული ქართველი, თავისი სათაყვანებელი ქვეყნის, დედაქალაქის ცენტრში, ქუჩაში მოკლეს!

რისთვის?!

იმისთვის ხომ არა, რომ ძალიან უყვარდა საქართველო?!

იმისთვის ხომ არა, რომ ყველა ჭეშმარიტი ქართველის სათქმელს ამბობდა და დღენიადაგ სიმართლეს ქადაგებდა?!

იმისთვის ხომ არა, რომ მამული ენა და სარწმუნოება გულზე ხატად ჰქონდა გამოსხატული?!

იმისთვის ხომ არა, რომ მართლმადიდებელი სარწმუნოების დაცვისათვის იბრძოდა?!

იმისთვის ხომ არა, რომ უაღრესად განსწავლული იყო?! ან იქნებ იმისთვის, რომ უკვე მერამდენედ თავისი შემოქმედებით საქართველოს უკვდავებას ჭედავდა და ჭედავდა?!

ილიას მკვლელობიდან 100 წლის თავზე კლავენ გურამ შარაძეს, გამორჩეულ მამულიშვილს, რომელიც პატიოსნების, სიკეთის, ნიჭიერების, განათლების, სინათლის, გულწრფელობის, სინამდის, ზნე-

ობის, უანგარო მეგობრობის განსახიერება იყო და ეს ხდება 21-ე საუკუნეში. ნუთუ საქართველოში დღესაც ისეთივე წყვდიადია, როგორიც მე-20 საუკუნის დამდეგს?!

გვაჯობა მტერმა: დაადუმეს ცინცხალი გონება, უშრეტი ენერგია, ხალასი აზროვნება, თავისუფლებისათვის მებრძოლი გმირი!

როდემდე, ხალხო?! კიდევ რამდენი ტყვიაა გამზადებული იმისათვის, რომ თვალსაჩინო ერის კაცები გააციონ?!

ჩვენ, ყველანი, დამნაშავე ვართ მის წინაშე: სათანადოდ ვერ დავიცავით, ვერ გავუფრთხილდით...

რაც აქ დავაკელით, იმ პატივს ზეციურ საქართველოში მიაგებენ - და რაც აქ ბოლომდე ვერ შეძლო თავისი სამშობლოსათვის, იქნებ იქიდან უფრო შეძლოს გურამ შარაძის ნათელმა სულმა“.

2007 წლის 24 მაისს, ხუთშაბათს, ბატონ გურამ შარაძის ნეშტი დასვენებული იყო ქალაქ თბილისში, ქაშუეთის ეკლესიაში, სადაც გაიმართა სამოქალაქო პანაშვიდი და შემდეგ იგი დაკრძალეს ვერის სასაფლაოზე თავისი ვაჟიშვილის, ლაშა შარაძის გვერდით.

ნუგზარ ბირკაია

კიდევ ერთი მცდელობა საქართველოს ადვოკატურის ისტორიის გადასარჩენად

წინამდებარე წერილი, 2005 წლის სექტემბერს საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ქ-ნ ნინო ბურჯანაძის გარდა, გაეგზავნა საქართველოს პარლამენტის ათეულობით დეპუტატს, რაც კიდევ ერთი მცდელობა იყო ქართული ადვოკატურის ისტორიის გადასარჩენად. მას გამომხაურება მხოლოდ საქართველოს პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა კომიტეტიდან მოჰყვა, რომ კომიტეტი იმსჯელებდა „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში შესაბამისი ცვლილებების შეტანის შესაძლებლობებზე.

საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს

ქალბატონ ნინო ბურჯანაძეს!

ქალბატონო თავმჯდომარე,

თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, რომ საქართველოში ადვოკატურას არაერთი საუკუნის ისტორია აქვს.

XIX საუკუნის 70-იან წლებში საქართველოში ფუნქციონირებდა ნაფიც ვეჟილთა ინსტიტუტი, რომელიც გაუქმებულ იქნა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ, რაც უდიდესი შეცდომა იყო, ხოლო მის ნაცვლად 1922 წლის 2 ნოემბერს დააარსეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, როგორც თვითმმართველობის პრინციპზე დაფუძნებული საზოგადოებრივი ორგანიზაცია.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიამ ბრძოლით განვლო 83-წლიანი უმძიმესი გზა ადამიანის უფლებების დასაცავად. შექმნა საქართველოს საადვოკატო სისტემა და დაცვის ინსტიტუტი, რომელსაც უდიდესი ტრადიციები აქვს. მართო ის რად ღირს, რომ ადვოკატთა კოლეგიაში მოღვაწეობდნენ ისეთი გრანდები, როგორებიც იყვნენ ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ოსიკო ბარათაშვილი, შალვა ალექსიმესხიშვილი, თინათინ წერეთელი და სხვები.

იმისათვის, რომ ადვოკატი გახდეს, განსაკუთრებული ტალანტია საჭირო, მაგრამ, გარდა ამისა, ამა თუ იმ სახელმწიფომ თავად უნდა

შეუქმნას პირობები ადვოკატურებს განვითარებისთვის და ამასთან, ალიაროს ადვოკატურის დამოუკიდებლობა. ასეთია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ძირითადი პრინციპები ადვოკატთა როლის შესახებ, მოთხოვნა, რომელიც მიღებულ იქნა 1990 წლის 27 აგვისტოს-7 სექტემბერს ჰავანაში.

„ადვოკატებმა ნებისმიერ დროს უნდა დაიცვან თავიანთი პროფესიული პატივი და ღირსება“, ესეც გაეროს მოთხოვნაა და სწორედ 1922 წელს შექმნილი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ნევრთა პროფესიული პატივისა და ღირსების დაცვას ემსახურებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის უკანასკნელი წლების საქმიანობა.

2001 წლის 20 ივნისს საქართველოში მიღებულ იქნა კანონი „ადვოკატთა შესახებ“, რომლის 45-ე მუხლი მიუთითებს, რომ „ამ კანონით დადგენილი წესით ადვოკატთა ასოციაციის ამოქმედებიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალოს საქართველოს 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს ადვოკატურის შესახებ“, ანუ ახალმა კანონმა ფაქტობრივად შეუწყვიტა უფლებამოსილება ძველი კანონის საფუძველზე ადვოკატის სტატუსის მქონე პროფესიონალ ადვოკატებს, ე. ი. გაიმეორა ის შეცდომა, რაც დაუშვეს ბოლშევიკებმა 1922 წელს, როცა ნაფიც ვეჩილთა ინსტიტუტი გააუქმეს.

ვფიქრობთ, ქვეყანაში მიმდინარე საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცვლილებები არ უნდა შეეხოს ადვოკატის პროფესიულ საქმიანობას, არ უნდა შეუწყვიტოს მას უფლებამოსილება რაიმე პირობების დაწესებით, რადგან იგი თავისუფალი პროფესიის პირია და არა სახელმწიფო მოხელე და ფუნქციონალურად ადრეც და დღესაც მისი საქმიანობა ადამიანის უფლებების დაცვის განხორციელებაში გამოიხატება.

ასე მოხდა რუსეთში, უკრაინაში, აზერბაიჯანში, სომხეთსა და სხვა პოსტსაბჭოურ ქვეყანაში, სადაც კანონში ჩაინერა, რომ ადვოკატთა კოლეგიის ნევრები უპირობოდ ინარჩუნებდნენ ადვოკატის სტატუსს.

შავი ზღვის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის გენერალურმა ასამბლეამ 2002 წლის 13 სექტემბერს ბუქარესტში, ჩემი მოხსენების საფუძველზე მიიღო რეზოლუცია, სადაც ჩაინერა, რომ უკვე დამკვიდრებული უფლებები შენარჩუნებულ უნდა იქნეს და ახალი ცვლი-

ლებები გამოყენებულ უნდა იქნეს პროფესიაში მომსვლელი მხოლოდ ახალი კანდიდატების მიმართ, რაც შეეხება საქართველოს იურიდიულ პრაქტიკას, ჩვენ საქმიანობის წარმოებისას არ უნდა წავანყდეთ ამდენ წინააღმდეგობას. მოპოვებული უფლება დაცული უნდა იყოს.

სამწუხაროდ, საქართველოს პარლამენტი ამ გზით არ წავიდა და საქართველოში არ იქნა გათვალისწინებული და დაცული იმ პროფესიონალ ადვოკატთა ინტერესები, რომელთაც ხუთი, ათი, ოცდაათი და მეტი წლის პროფესიული გამოცდილება ჰქონდათ, რაც მიმდინარე რეფორმის ხარვეზად მიგვაჩნია თუნდაც იმ მოსაზრებით, რომ კანონი მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდაჩაბარებულ პირებს ათავისუფლებს ადვოკატობის მსურველთა სავალდებულო ტესტირებისაგან, ხოლო 10, 20, 30 წლის სტაჟის მქონე ადვოკატებს, რომელთაც ჩამოყალიბებული აქვთ საადვოკატო საქმიანობის აუცილებელი უნარ-ჩვევები, თავის პროფესიაში დარჩენისათვის ტესტირების გავლას ავალდებულებს? მაშინ, როდესაც საყოველთაოდ ცნობილია, რომ მხოლოდ ტესტირებით ვერ მივიღებთ ადვოკატს.

კიდევ ერთი ხარვეზი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონისა გახლავთ ის, რომ იქ არაფერია ნათქვამი იმაზე, თუ ვინაა სამართალმემკვიდრე 83 წლის ისტორიის მქონე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა!!!

ქალბატონო თავმჯდომარე, ევროპისა და აზიის არაერთ ქვეყანაში მიმიღია მონაწილეობა ადვოკატთა ორგანიზაციების საიუბილეო დღესასწაულზე, სადაც ადვოკატები ამაყობდნენ მათი ორგანიზაციების მიერ განვლილი გზით, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი სათავეს იღებდნენ სულ სხვადასხვა საზოგადოებრივ სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროცესში და არ ხდებოდა მათი უფლებამოსილების შეწყვეტა და ახალი ათვლის დანყება.

ერთი ნუთითაც თუ დავუშვებთ, რომ ადვოკატურა მხოლოდ დღეს, 2005 წელს იქმნება საქართველოში, დამერწმუნეთ, რომ ეს უდიდესი დარტყმა იქნებოდა არა მარტო ადვოკატურის ინსტიტუტისადმი, არამედ მთლიანად ქართული სამართლებრივი კულტურისადმი.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონმა არ გაითვალისწინა სამართალმემკვიდრეობის საკითხი, მაგრამ, ვფიქრობთ, რომ ამის გამოსწორება საკანონმდებლო წესით ჯერ კიდევ შესაძლებელია.

როგორც ჩვენთვის ცნობილია, საშემოდგომო სესიაზე პარლა-

მენტმა უნდა განიხილოს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში ცალკეული ცვლილებებისა და დამატებების შეტანა.

გთხოვთ, საკანონმდებლო ინიციატივის გამოყენების უფლებით დასვათ საკითხი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში შეტანილ იქნეს შემდეგი ხასიათის ცვლილება, კერძოდ,

45-ე მუხლის პირველი პუნქტის მეორე აბზაცი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით: „საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სამართალმემკვიდრეა“.

პატივისცემით, რ/კ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თაემჯდომარე ნუგზარ ბირკაია

„ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონში მართლაც იქნა შეტანილი ცვლილებები 2005 წლის ნოემბერში, მაგრამ ჩვენი მოთხოვნა არ ყოფილა გათვალისწინებული.

2005 წლის 1 მარტიდან ძალადაკარგულად ჩაითვალა საქართველოს სსრ 1980 წლის 12 ნოემბრის კანონით დამტკიცებული დებულება „საქართველოს სსრ ადვოკატირუს შესახებ“, ანუ გაუქმდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია.

Українел адевокатებთან დაწყებული კავშირის შესახებ

2005 წლის დასაწყისში, ქალაქ კიევში, უკრაინელ ადვოკატებთან, საქმიანი ურთიერთობის დასამყარებლად, გავაგზავნეთ წერილი საქართველოს ადვოკატურის ისტორიის საკითხების შესახებ და ფოტოსურათები, რაც მათ მიერ გამოქვეყნდა ჟურნალ „ადვოკატის“ 2005 წლის მაისის ნომერში, რაზეც მივიღეთ ჟურნალ „ადვოკატის“ რედაქტორის ქალბატონ ეკატერინა გუტარინას წერილი 2005 წლის 21 ივნისის თარიღით და აღნიშნული ჟურნალის ერთ ეგზემპლარი ვაქვეყნებთ რედაქტორის წერილს და ჟურნალ „ადვოკატში“ უკრაინულ ენაზე გამოქვეყნებულ სუგზარ ბირკაიას წერილის ამონაჩივს.

РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛУ “АДВОКАТ”

Журнал «Адвокат» издается в г. Киев, 4800 211701, тел. 042-41-46
по 2400 (042-1231) и Управления уголовного розыска в Киеве, 4800 211701, тел. 042-41-46
4800211

№ 06. 1999.

Председатель РАС Президиума
Коллегия Адвокатов Грузии
Г. Нуттари

Уважаемый господин Нуттари!

Высшими Вам наш журнал, где на стр. 47-48 опубликовано
притяну историю адвокатуры Грузии. Мы рады будем продолжать
наше сотрудничество и рассказывать Вашим читателям о деятельности
адвокатов Украины, о проблемах, с которыми они сталкиваются в
процессе работы, и с удовольствием расскажем на страницах
журнала «Адвокат» об адвокатах Грузии.

Если Вы сможете прислать на наш адрес адвокатов в Киев 15-16 или
22-23 июля, сообщите об этом ректору Ассоциации Адвокатов
Татьяне Викторовне Барфольмской для решения всех
организационных вопросов.

С уважением,
главный редактор
журнала «Адвокат»

Екатерина Гутарина

История адвокатуры Грузии сягає понад 800 лт,
остільки, як свідчать пам'ятки, ще в 12 сто-
літті існував інститут захисту.
В 70-х роках 19 століття у Грузії був інститут

Незважаючи на опір державних структур, адво-
кати залишалися незалежними і фактично найбільш-
шими дисидентами, хоч себе вони такими не ава-
жали. Тільки Колегія адвокатів у Грузії створювала

наш журнал «Адвокат», серія — з'явився, а туди — що
почесть, те з ним і робити!»

Іосифу Баратшвілі не вдалося притримувати іде-
репресії в 1937 році. Він був заслужений член
Високої колегії СРСР 13 вересня 1937 року до
вищої міри поновлений — репресія, що був при-
-

ють юридичну допомогу громадянам 61 району і
міст республіки в цілому.

Ректор КРР,
Голова Республіканської
Синду прокуратури Колегії
адвокатів Грузії

რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრია

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მეათე გენერალურმა ასამბლეამ ქ. სოფიაში 2005 წლის 10 ოქტომბერს მოისმინა რეგისტრირებული კავშირის „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ პრეზიდენტის თავმჯდომარის ბატონ ნუგზარ ბირკაიას მოხსენება.

გთავაზობთ ამ მოხსენების მოკლე ჩანაწერს:

„ბატონო პრეზიდენტო, პატივცემულო კოლეგებო!

როგორც თქვენთვის ცნობილია, შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაცია დაარსდა 1994 წელს და მისი ერთ-ერთი დამფუძნებელი და აქტიური წევრი იყო საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია.

საქართველოში მიმდინარე ადვოკატურის რეფორმიდან გამომდინარე, საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ბაზაზე 2004 წლის 15 დეკემბერს ჩვენ სასამართლო წესით დავარეგისტრირეთ კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“, რომელიც ფაქტობრივად ყოფილი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის სამართალმემკვიდრე. იგი სრულად ამოქმედდა 2005 წლის 1 მარტიდან და დღეისათვის მის რიგებში გაერთიანებულია 557 ადვოკატი, რომლებიც სამართლებრივ დახმარებას უწევენ ქვეყნის 59 ქალაქისა და რაიონის მოსახლეობას.

აღნიშნულის გამო, ცხადია, შესწორება უნდა იქნეს შეტანილი ჩვენს წესდებაში იმ მიმართებით, რომ შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრად და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის უფლებამონაცვლედ დაფიქსირდეს რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“, რათა რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ ცნობილ იქნეს შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის სრულუფლებიან წევრად“.

შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის გენერალურმა ასამბლეამ განიხილა ბატონ ნუგზარ ბირკაიას მოხსენება და ერთხმად დაუჭირა მას მხარი, კერძოდ, რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ დარეგისტრირებულ იქნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის ნაცვლად.

საქართველოში მიმდინარე სასამართლო რეფორმის თავისებურებათა მიზეზები

ბატონო ნუგზარ:

რა თავისებურებებით ხასიათდება სასამართლო რეფორმა საქართველოში და რას ექცეოდა უმთავრესი ყურადღება?

საქართველოში სასამართლო რეფორმა დაიწყო ხელისუფლების სათავეში ეროვნული ხელისუფლების მოსვლის შემდეგ, ანუ 1990 წლის დეკემბრიდან, როცა მიღებულ იქნა კანონი საერთო სასამართლოების შესახებ და საქართველოს პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ბრძანებით დაინიშნენ ქალაქისა და რაიონის მოსამართლეები. იმ დროისათვის სასამართლო მესამე ხელისუფლებად არ იყო აღიარებული.

არც 1992 წლის იანვრის გადატრიალების დროს და არც მის შემდეგ მოსამართლეთა კორპუსს რაიმე პოლიტიკური განცხადებები არ გაუქეთებია და პირუთენელად ახორციელებდა მართლმსაჯულებას ქვეყანაში. ვფიქრობ, მოსამართლეთა მხრიდან ასეთმა ქცევამ გარკვეულწილად განაპირობა ქვეყანაში სტაბილურობის მიღწევა, რადგან 1992-1994 წლებში სრული ქაოქისა და განუკითხაობის დროს ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, თუ რა მოხდებოდა მოსამართლეთა გარეშე დარჩენილ ქვეყანაში. მაშინდელ მოსამართლეთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ არც ერთი სასამართლოს კარი არ გამოკეტილა იმ უმძიმეს დროს და თუ მოსახლეობას კიდევ ჰქონდა ვინმეს და რაიმეს იმედი, ადგილებზე ეს, პირველ რიგში, სასამართლო იყო.

საქართველოს 1995 წლის 24 აგვისტოს კონსტიტუციით სასამართლო ხელისუფლებად იქნა აღიარებული;

1997 წლის 13 ივნისს მიღებულ იქნა ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“, რომლის 86-ე მუხლის პირველ პუნქტში ჩაინერა, რომ მოქმედ მოსამართლეებს შეუწყდებოდა უფლებამოსილება 1998 წლის 1 აგვისტოდან.

ამ ანტიკონსტიტუციურ ნორმასთან დაკავშირებით არაერთხელ მივმართეთ ხელისუფლებას, რათა შეეტანათ ცვლილება, რაც არ იქნა გაზიარებული.

1998 წლის 3 ნოემბერს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ დააკმაყოფილა მოსამართლე ა. ჭაჭუას კონსტიტუციური სარჩელი

და მიიღო აბსოლუტურად სამართლებრივი გადაწყვეტილება, რომლითაც „საერთო სასამართლოების შესახებ“ ორგანული კანონის 86-ე მუხლის პირველი პუნქტი ცნობილ იქნა არაკონსტიტუციურად.

უნდა ითქვას, რომ პირველი დარტყმა მაშინ მიაყენეს სასამართლო ხელისუფლებას, როდესაც საკონსტიტუციო სასამართლოს ზემოხსენებული გადაწყვეტილების გამო შუასაუკუნეობრივი ინკვიზიციის განაჩენისმიერი აუტოდაფე მოუწყო ხელისუფლებამ ე. წ. „თავისუფლების ინსტიტუტის“ აქტივისტების მეშვეობით, კერძოდ, როცა 1998 წლის 10 და 14 ნოემბერს შეასრულეს „შავი მაგიის“ პროცესუალური რიტუალი, დანვეს საკონსტიტუციო სასამართლოს სამი მოსამართლის ფიქტული საკონსტიტუციო სასამართლოს წინ.

მოუხედავად იმისა, რომ საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოო იყო და მოსამართლეებს არანაირი პირობების დანესებით არ უნდა შეწყვეტოდათ უფლებამოსილება, საქართველოს პარლამენტმა 1998 წლის 24 დეკემბრის საერთო სასამართლოების შესახებ ორგანულ კანონში, ამკარა პოლიტიკური ზეწოლით, კვლავ შეიტანა მორიგი ცვლილება და მოქმედ მოსამართლეთათვის უფლებამოსილების შეწყვეტის ვადად განსაზღვრა 1999 წლის 15 მაისი.

ასეთი იყო ქვეყნის ხელისუფლების პოლიტიკური ნება – მას საკონსტიტუციო სასამართლოს სამართლებრივი გადაწყვეტილება არაფრად არ მიაჩნდა და შეიქმნა კიდევ მეტად არასასურველი პრეცედენტი, რაც იმთავითვე საშიშროებას უქმნიდა ახლად დანიშნულ მოსამართლეთა უფლებამოსილების საკითხსაც მომავალში და საერთოდ მთლიანად სასამართლო ხელისუფლებას, რამეთუ ასეთი „პრაქტიკის“ დამკვიდრების შემთხვევები საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებათა ცვლა გამოიწვევდა სასამართლო ხელისუფლების ცვლას.

ისე ყველაფერი აგისხდათ!

ყოველივე ამის შესახებ ვაფრთხილებდით ხელისუფლებას, მაგრამ მათ ჩვენი აზრი ყურად არ იღეს, უფრო მეტიც, ყოფილმა პრეზიდენტმა ედუარდ შევარდნაძემ 1999 წლის აპრილში განაცხადა, რომ „სასამართლო რეფორმის ერთ-ერთი მთავარი მიზანი ადამიანების ბოლომდე შეცვლა იყო“, რადგან ისინი (ანუ ყოფილი მოსამართლეები) თურმე ძველებურად აზროვნებდნენ.

როგორც ხედავთ, ისტორია მეორდება აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ხელისუფლების ცვლას სასამართლო ხელისუ-

ფლების ცვლაც მოსდევს, ანუ მიზანი ადამიანების შეცვლაა.

ასეთ ფონზე, ცხადია, დამოუკიდებელ სასამართლო ხელისუფლებაზე ლაპარაკი ზედმეტია. ე. ნ. „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარე გადადგა, ასევე სხვა ბევრი სხვადასხვა რანგის მოსამართლეც გათავისუფლდა პირადი განცხადებით თუ წავიდა ნაადრევ პენსიაზე, მაგრამ მთლიანად მოსამართლეთა კორპუსს რაიმე პრეტენზია ან პროტესტი არ გამოუთქვამს სასამართლო ხელისუფლების შიგნით არსებულ მოვლენებზე.

ადრეც და დღესაც საქართველოში სასამართლო რეფორმა ხორციელდება არსებული კონსტიტუციის უბეში დარღვევით, რადგან მოსამართლეები ინიშნებიან ათი წლის ვადით, მაგრამ ამ ვადას ვერ ამთავრებენ სხვადასხვა მიზეზის გამო, რომელთა შორის უმთავრესია ზენოლა ხელისუფლების მხრიდან.

კიდევ ერთი ნიშანდობლივი ფაქტი: მიმდინარე წლის 17 აპრილს ჩავატარე პრესკონფერენცია, სადაც აღვნიშნე იმის შესახებ, თუ როგორი ხასიათის ზენოლას ჰქონდა ადგილი მოსამართლეებზე იუსტიციის საბჭოს მხრიდან, როცა მათ აიძულებდნენ დაენერათ განცხადებები გათავისუფლებაზე და ა. შ. ოფიციალურად სასამართლო ხელისუფლებიდან აღნიშნულ პრესკონფერენციას არავინ გამოხმაურებია, პირად საუბრებში კი მოქმედი მოსამართლეები მადლობას მიხდიდნენ და მიდასტურებდნენ მათ უუფლებო მდგომარეობას.

როგორ შეძლებს ხალხის ინტერესების დაცვას მოსამართლე, რომელიც თავის დამოუკიდებლობას ვერ იცავს?!

ხელისუფლებამ შეძლო მოსამართლეთა დაშინება, შეშინებული მოსამართლე კი მართლმსაჯულებას ვერ განახორციელებს.

რაც შეეხება უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა სამეულის, მე პატივს ვცემ მათ ბრძოლას, მაგრამ ზოგიერთი მათგანის „დამსახურება“ კარგად მახსოვს 1999 წელს სასამართლოს ხელისუფლების დამხობის საქმეში, რაზეც ზემოთ მოგახსენეთ, მათ და სხვებს მაშინ რომ სამართლიანი პოზიცია დაეჭირათ, შეიძლება დღეს ასეთ მდგომარეობაში არც ყოფილიყო სასამართლო ხელისუფლება.

ხოლო საქართველოში, თუ როდის იქცევა სასამართლო ხელისუფლება ჭეშმარიტ, მესამე ხელისუფლებად, ძნელი სათქმელია.²⁰⁶
ესაუბრა ჟურნალისტი შორენა კობიაშვილი

²⁰⁶ ჟურნალი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“ 2005, №14.

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელ საბჭოს

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის გაუქმების შემდეგ ფუნქციონირებდა ჩვენ მიერ დარეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ და ის ადვოკატები, რომლებმაც ვერ მოასწრეს ტესტირების გავლა, თანახმად ახალი კანონისა, საადვოკატო საქმიანობას ენეოდნენ რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ ეგიდით და მის მიერ შემუშავებული ორდერით. ადვოკატთა კოლეგიაში გაერთიანებულ ადვოკატთა პირადი საქმეები ინახებოდა ჩვენთან. დღეისათვის, რ. კ. „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ არ ეწევა საადვოკატო საქმიანობას, რის გამოც მიზანშეუწონელი ხდება ადვოკატთა პირადი საქმეების ჩვენთან დატოვება, მით უფრო, რომ ყოფილი ადვოკატთა კოლეგიის თითქმის ყველა ადვოკატი საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრია და მათ ესაჭიროებათ და მომავალშიც დასჭირდებათ სხვადასხვა ცნობის მიღება სამუშაო სტაჟისა თუ სხვა საკითხებთან დაკავშირებით. ამიტომ აუცილებლად მიგვაჩნია, რომ ყოფილი საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიისა და რ. კ. „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ ყოფილი წევრების პირადი საქმეები ინახებოდეს სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ჭერქვეშ. გარდა ამისა, მართალია, „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში კანონმდებელმა არ გაითვალისწინა სამართალმემკვიდრეობა, რასაც ჩვენ მთელი განვლილი წლების განმავლობაში ვითხოვდით, მაგრამ, ვფიქრობთ, რომ ჩვენ, ადვოკატებს არ გვაქვს უფლება ჩვენს ქვეყანას დაუუკარგოთ საქართველოს ადვოკატურის ის ისტორია და ტრადიციები, რასაც თითქმის 90 წლის მანძილზე შედდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია, რომელიც ქმნიდა დაცვის ინსტიტუტს და სამართლებრივ კულტურას საქართველოში. დიახ, სწორედ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ახორციელებდნენ ადამიანის უფლებების დაცვას საბჭოთა იმპერიის პირობებში და ეს ჭეშმარიტად გმირობის ტოლფასი იყო. მათ რიცხვს ეკუთვნოდნენ საადვოკატო მოღვაწეობის ისეთი კორიფეები, როგორებიც იყვნენ ან გარდაცვლილი ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი, ოსიკო

ბარათაშვილი, შალვა ალექსი-მესხიშვილი, თინათინ წერეთელი, ბიძინა ბარათაშვილი, ბენო ხომერიკი, ჯამბაკურ ბაქრაძე, ვახტანგ კერესელიძე და სხვები, რომელთა პირადი საქმეები ასევე ინახება ჩვენთან, შეულამაზებლად შეიძლება ითქვას, რომ ეს საქართველოს ადვოკატურის მატრიანა, რაც ასევე უნდა გადაეცეს სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას.

ვთვლით, რომ დასახელებული და ასევე სხვა ადვოკატთა სახელები ქართული ადვოკატურის ისტორიაში ოქროს ასოებითაა ჩანერილი, მაგრამ მათი საქმიანობა არაა ჯეროვნად შესწავლილი და გამომზეურებული, მაშინ, როდესაც ამ საქმეს ადვოკატთა ახალ და მომავალ თაობას ფასდაუდებელი სამსახური შეუძლია გაუწიოს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას გადავცემთ, ჩვენი აზრით, 1647 მოქმედი ადვოკატის პირად საქმეს, ასევე ან გარდაცვლილი 76 ადვოკატის პირად საქმეს თანდართული სიის მიხედვით.

დანართი: თანდართული სია 67 ფურცელზე.

პატივისცემით, ნუგზარ ბირკაია

ამხანაგობა „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის“ თავმჯდომარე
2011 წლის 30 ნოემბერი

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელ საბჭოს

2001 წლის დეკემბერში საქართველოს ადვოკატურის ისტორიაში პირველად დავაარსეთ გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომლის პირველი ნომერი გამოვიდა იმავე წლის 28 დეკემბერს. გაზეთის დაარსებას გულწრფელად მიესალმნენ ჩვენი ქვეყნის იურისტთა საზოგადოების თვალსაჩინო ადამიანები. გაზეთის მე-6 ნომერი გამოვიდა 2002 წლის მაისში, ხოლო შემდეგ იგი გარდავექმენით იმავე სახელწოდების ჟურნალად „ადვოკატი და მართლმსაჯულება“, რომლის პირველი ნომერი გამოვიდა 2002 წლის ივლისში, ხოლო მე-14 ნომერი 2005 წლის დეკემბერში.

აღნიშნული ჟურნალ-გაზეთები ეგზავნებოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის რაიონულ საადვოკატო ბიუროებს, საქართველოს პარლამენტს, მთავრობას, საქართველოს უზენაეს და საკონსტიტუციო სასამართლოებს და სამართალდამცავ ორგანოებს. აღნიშნული ჟურნალ-გაზეთების ნახვა შესაძლებელია საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

ვფიქრობ, ინტერესმოკლებული არ იქნება ახალი და მომავალი თაობის ადვოკატებისათვის გაეცნონ საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მიერ დაარსებულ პირველი ბეჭდვითი ორგანოს მცდელობას, ხელი შეეწყოს ადვოკატურის ინსტიტუტის განვითარებისა და ადვოკატის უფლებების დაცვისათვის.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, გიდგენთ გაზეთ „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ 6 ეგზემპლარს შეკრულს ერთ წიგნად და ჟურნალ „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ 14 ეგზემპლარს შეკრულს 4 წიგნად. ასევე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის მიერ 2004 წელს გამოცემულ კალენდარს ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის გამოსახულებით და მისეული ადვოკატის პიროვნული შეფასებით.

პატივისცემით, ნუგზარ ბირკაია
2011 წლის 1 დეკემბერი

ბოლოთქმა

როგორც ამბობენ, ადამიანის ხელიდან გამოსული საქმე არასოდეს არ არის სრულყოფილი, რა თქმა უნდა, არც ამ წიგნს არა აქვს პრეტენზია იმისა, რომ იგი ყველა ისტორიულ ცნობას მოიცავს საქართველოში ადვოკატურის შესახებ, მაგრამ, ამასთან, მიგვაჩენია, რომ, რადგან მას ანალოგი არა აქვს, მაინც ფასეული იქნება საქართველოში დაცვის ინსტიტუტის განვითარებით დაინტერესებული ადამიანებისათვის, ფასეული იქნება ქართული სამართლებრივი კულტურის შემეცნებისა და ადვოკატის როლის შეფასებისათვის მისი განვითარების გზაზე.

ვფიქრობთ, ასევე მნიშვნელოვანია ის ფაქტობრივი მასალა ადვოკატურის ისტორიისა საქართველოში, რაც შევაგროვეთ და გამოვეცით ამ გამოცემაში.

რა თქმა უნდა, ძირითადი შემფასებელი მკითხველია. დრო გვიჩვენებს, რაოდენ სასარგებლო და მნიშვნელოვანია ჩვენი გარჯა.

ნუგზარ ბირკაია

2017 წლის 15 მაისი

2019 წელს ქალაქ მოსკოვში ალექსეი კუზნეცოვის

მიერ გამოცემული ბროშურის გამო

2019 წელს ქ. მოსკოვში ალექსეი ვალერის ძე კუზნეცოვმა, რომელიც არის რუსეთის ფედერაციის განათლების სისტემის საპატიო მუშაკი, საადვოკატო მოღვაწეობის და ადვოკატურის 2019 წლის ნაციონალური პრემიის ლაურეატი, გამოსცა ბროშურა რუსულ ენაზე „Адвокатура Грузии“.

აღნიშნული ბროშურის პირველივე თავის პირველ აბზაცში (გვ. 11) ავტორი აცხადებს, რომ „საქართველოს ადვოკატურის ისტორიაზე საუბრის დანწყებამდე, უპირველეს ყოვლისა, აუცილებელია, გავერკვეთ ტერმინებში, რამდენადაც მე-19 საუკუნის 60-იან წლებში არსებობდა უძველესი ქართული ეთნოსი, მაგრამ ჯერ კიდევ არ იყო ფორმირებული ქართული პოლიტიკური ნაცია, ხოლო დღევანდელი საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორია შედიოდა რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში რამდენიმე ადმინისტრაციული ერთეულის სახით. ორი გუბერნია - თბილისისა და ქუთაისის და აგრეთვე ბათუმის ოლქი“.

ავტორი ა. კუზნეცოვი ამ განცხადებით პირდაპირ, ყოველგვარი მტკიცებულებების გარეშე აცხადებს, რომ ქართველები მე-19 საუკუნის 60-იან წლებში ერი კი არ იყავით, არამედ - ძველი ეთნოსიო, ანუ ეთნიკური ჯგუფი. რისთვის დასჭირდა ა. კუზნეცოვს ამაზე ხაზგასმა? რა ან ვინ არის მისი სამიზნე? ცხადია ის, რომ გვეუბნება ქართველებს: თქვენ ერი იმ მნიშვნელობით, როგორი მნიშვნელობაც აქვს საერთოდ ერს მე-19 საუკუნის 60-იან წლებში, არ ყოფილხართო, ანუ საქართველო განვითარების რა ეტაპზე ყოფილა სულ რაღაც 150 წლის წინათ!

ა. კუზნეცოვის ასეთი შეფასება ყოვლად მიუღებელია, ალბათ ძნელი მისახვედრი არ უნდა იყოს მისი განზრახვა, რომ დააკნინოს ქართველი ერის მნიშვნელობა, ამიტომ თავს ვალდებულად ვთვლით, რჩევა მივცეთ ა. კუზნეცოვს - ქართველი ერის ისტორიის შესასწავლად გაეცნოს საყოველთაოდ აღიარებულ ისტორიულ დოკუმენტებს. ქართველი ერის მრავალსაუკუნოვან ისტორიაზე, კერძოდ, გარდა ქართული საისტორიო წყაროებისა, რასაც ცხადია ა. კუზნეცოვი არ იცნობს, ასევე ბერძნულ, ლათინურ, სომხურ, არაბულ, სპარსულ და

სხვა ქვეყნების ისტორიულ წყაროებს.

ისტორია გასართობი არ არის, იგი შესწავლას მოითხოვს. საბედნიეროდ, საქართველოს შემთხვევაში ამომწურავი ისტორიული ფაქტებია დადგენილი და არავის დაუყენებია კითხვის ნიშნის ქვეშ ქართული სახელმწიფოებრობისა და ქართველი ერის არსებობა, რომელიც ჯერ კიდევ ძველი წელთაღრიცხვის მეოთხე საუკუნეში არსებობდა და იყო ფორმულირებული პოლიტიკურ ერად და ნაციად.

ბატონ ა. კუზნეცოვს შევახსენებ 1909-1912 წლების რუსეთის სახელმწიფოს სათათბიროს დეპუტატის (თბილისიდან) კარლო ჩხეიძის პასუხს, - ცნობილი შოვინისტის ვლ. პურიშკევიჩის რეპლიკისადმი: „Когда ваши предки по лесам Бродили, наши – Евангелие Переводили“.

ბატონი ა. კუზნეცოვი რომ მწყრალადაა ისტორიის საკითხებში, ამას ბროშურის მე-12 გვერდზეც აფიქსირებს, როცა წერს, რომ „ჯერ კიდევ მე-18 საუკუნის ბოლოს რუსეთის სახელმწიფოს შემადგენლობაში აღმოსავლეთ საქართველოს შესვლისას“... ანუ ავტორს სურს დაარწმუნოს მკითხველი, რომ თითქოს აღმოსავლეთი საქართველო მე-18 საუკუნის ბოლოს თავისი ნებით შესულა რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში, რაც სრული უფიცობაა.

აღნიშნული ბროშურა მოიცავს 94 გვერდს. ავტორი ცდილობს, მიღებული ინფორმაციით მოგვანოდოს 1868-1917 წლებში საქართველოში მოღვაწე ნაფიც ვექილთა ვინაობის შესახებ ინფორმაცია და აქაც უზუსტობას ვაწყდებით 72-ე გვერდზე ილია ჭავჭავაძესთან დაკავშირებით, კერძოდ, ა. კუზნეცოვის აზრით ი. ჭავჭავაძე მხოლოდ 1881 წელს ფიქსირდება ნაფიც ვექილად, მაშინ როდესაც დადგენილი ფაქტია, რომ ილია ჭავჭავაძე 1875 წლის 16 ივლისიდან მიღებული იყო ნაფიც ვექილად და განთავისუფლდა 1881 წლის 2 მაისს.

ეს და ბევრი სხვა საკითხი ქართული ადვოკატურის შესახებ დეტალურადაა გადმოცემული ჩვენს მიერ 2017 წელს გამოქვეყნებულ წიგნში „ადვოკატურა საქართველოში“.

ამრიგად, ჩვენი აზრი ამ ბროშურის შესახებ მოგახსენეთ, რომ მასში მოცემული დებულებები მიუღებლად მიგვაჩნია ჩვენი ერის ისტორიისა და საზოგადოებისათვის.

ნუგზარ ბირკაია

2020 წლის 27 ოქტომბერი

რეზიუმე

ქართული ადვოკატურა ერთ-ერთი უძველესია მსოფლიოში და მისი ინსტიტუციური განვითარების ეტაპები შეიძლება შემდეგნაირად დავეყოთ:

პირველი -- IV საუკუნის საქართველოში და შემდგომ XVIII საუკუნის ჩათვლით ქართული ფეოდალური სახელმწიფო იცნობდა სასამართლოში წარმომადგენლობის ცნებას: „მეოხს“, „ქომაგს“, „მოსარჩელეს“, „მონაცვლე კაცს“, „ვექილს“, ანუ ადვოკატს, ე.ი. ფეოდალურ საქართველოში არსებობდა ადამიანთა გარკვეული ფენა, რომლებიც ეწოდნენ დაცვით პროფესიულ საქმიანობას.

მეორე -- დადგენილია, რომ 1868 წლის 10 იანვარს საქართველოში ჩამოყალიბდა ნაფიც ვექილთა დასი. მეფისნაცვლის განკარგულებით თბილისისა და ქუთაისის საოლქო სასამართლოებთან შეიქმნა საგანგებო კომიტეტები, რომლებიც განიხილავდნენ ნაფიც ვექილთა დასში შესვლის მსურველთა თხოვნას და ასე ადგენდნენ დასს.

მესამე -- დადგენილია, რომ საქართველოს დამფუძნებელი კრების მიერ 1919 წლის 11 ნოემბერს მიღებული დეკრეტით შეიქმნა საქართველოს ნაფიც ვექილთა საბჭო.

მეოთხე -- საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის 1922 წლის 2 ნოემბრის N15 დადგენილებით დაარსებულ იქნა საქართველოს დამცველთა კოლეგია, ასევე აფხაზეთისა და აჭარის დამცველთა კოლეგიები. ამრიგად, 1922 წლიდან საქართველოში ფუნქციონირებდა საქართველოს, აფხაზეთისა და აჭარის ადვოკატთა კოლეგიები, რომლებმაც 1991 წლიდან მოიპოვეს აბსოლუტური დამოუკიდებლობა.

მეხუთე -- 2001 წლის მაისიდან 2005 წლის მარტამდე საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი გამუდმებულ რეჟიმში იბრძოდა ადვოკატთა მოპოვებული უფლებების დასაცავად და ამავედროულად შეძლო მეგობრული და საქმიანი ურთიერთობა დაემყარებინა თურქეთის, ბულგარეთის, რუმინეთის, მაკედონიის, ბეირუთის, ირანის, ისრაელის, ქ. მოსკოვის, უკრაინის, აზერბაიჯანის, სომხეთის, საბერძნეთის ადვოკატთა ასოციაციებსა და კოლეგიებთან, ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოსთან. საქართველოს ადვოკატთა

კოლეგია განეწიანდა ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანებაში, რომელიც არის გაეროსა და ევროსაბჭოს ასოცირებული წევრი.

მეექვსე -- 2001 წლის 20 ივნისის საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ საფუძველზე 2005 წლის მარტიდან საქართველოში ამოქმედდა საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია.

საქართველოს კანონის „ადვოკატთა შესახებ“ მე-20 და 21-ე მუხლი აღიარებდა როგორც საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციას, ასევე აფხაზეთის და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების ადვოკატთა ასოციაციებს, ანუ საქართველოში სამი ადვოკატთა ასოციაციის არსებობა ფიქსირდებოდა.

„ვარდების ხელისუფლებამ“ 2004 წლის 29 დეკემბერს ცვლილება შეიტანა „ადვოკატთა შესახებ“ კანონში, რის შემდეგაც დარჩა მხოლოდ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია, ხოლო აფხაზეთისა და აჭარის ადვოკატთა ასოციაციების არსებობა ამოირიცხა ისე, რომ არც ამოქმედებულა. თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ თანამედროვე მსოფლიოში (თუნდაც ჩვენს მეზობელ ქვეყნებში: თურქეთში, ბულგარეთში, რუმინეთში და ა.შ.) არსებობს საკუთრივ ამ ქვეყნების, რეგიონებისა და მსხვილი ქალაქების ადვოკატთა ასოციაციები, ასეთი სახის ცვლილება (მხედველობაში გვაქვს 2004 წლის 29 დეკემბრის) უკან გადადგმულ ნაბიჯად უნდა შეფასდეს, რადგან ქვეყანაში რამდენიმე ადვოკატთა ასოციაციის არსებობა ხელს შეუწყობდა ადვოკატურის ინსტიტუციურ განვითარებას: ადვოკატთა ასოციაციებს შორის კონკურენციის გაზრდის პირობებში ამაღლდება ადვოკატის მომსახურების ხარისხი, რაც ადამიანის უფლებების დაცვისათვის არის აუცილებელი.

ძვირფასო მკითხველო, ყოველივე ზემოაღნიშნული უდავო არ-გუმენტია ქართული ადვოკატურის სამართლებრივი კულტურის უდიდესი ისტორიისა, რაც არ უნდა იქნეს დავიწყებული.

ნუგზარ ბირკაია
2022 წლის 20 მაისი

ნუგზარ ბირკაია

ნუგზარ ბირკაია დაიბადა 1950 წლის 27 იანვარს, ქ. სამტრედიაში.

დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი 1973 წელს.

1973-1976წწ. მუშაობდა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უფროს კონსულტანტად სისხლის სამართლის საქმეებზე; 1976 წლის აპრილში არჩეული იქნა ხონის (მაშინდელი წულუკიძის) რაიონის მოსამართლედ; 1979-1983წწ. აირჩიეს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილედ; 1984-1990წწ. ქ. თბილისის, საბურთალოს რაიონის მოსამართლეა; 1989 წლის 9 აპრილის მოვლენებთან დაკავშირებით პირადი განცხადებით გავიდა სკკპ წევრობიდან; 1991-1999წწ. თბილისის, გლდანის რაიონის სასამართლოს თავმჯდომარეა; 1997 წლის 22 დეკემბერს დააფუძნა გაზეთი "სასამართლო", რაც ემსახურებოდა მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის დაცვას საქართველოში მიმდინარე სასამართლო რეფორმის პირობებში; 1997 წლის 25 დეკემბერს დააფუძნა საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაცია და არჩეულ იქნა მის პირველ პრეზიდენტად; 1997-1999წწ. როგორც საერთაშორისო ისე ქვეყნის ხელსუფლების დონეზე აქტიურად იცავდა ქართველ მოსამართლეთა დამოუკიდებლობას და მათთვის ვადაზე ადრე უფლებამოსილების შეწყვეტის დაუშვებლობას; 2001 წლის 28 აპრილს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-15 საარჩევნო კონფერენციის მიერ ნ. ბირკაია არჩეული იქნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ; 2001 წლის დეკემბერში ნ. ბირკაიამ დააფუძნა გაზეთი "ადვოკატი და მართლმსაჯულება", რომელიც 2002 წლის ივლისიდან გადაკეთდა ამავე

დასახელების ჟურნალად; 2001-2005წწ. როგორც შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრი სახელმწიფოს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე მონაწილეობას იღებდა ადვოკატთა ასოციაციის კონფერენციებში ბულგარეთში ქ. სოფიაში, რუმინეთში ქ. ბუქარესტში, თურქეთში ქ. ანკარასა და ქ. სტამბულში; მისი თაოსნობით 2003 წლის 5 სექტემბერს ქ. მოსკოვში ხელი მოეწერა მოსკოვის ადვოკატთა საქალაქო კოლეგიასა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმს შორის დადებულ ხელშეკრულებას ურთიერთთანამშრომლობის შესახებ, ხოლო 2004 წლის 25 თებერვალს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების წევრი გახდა; 2003 წლის ოქტომბერში ევროსაბჭოს ეგიდით საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაცია ნ. ბირკაიას ხელმძღვანელობით ეწვია ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოს; 2004 წლის 17 აპრილს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-16 საარჩევნო კონფერენციის მიერ ნ. ბირკაია კვლავ არჩეული იქნა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის თავმჯდომარედ; დააფუძნა და ხელმძღვანელობს ამხანაგობა "საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია" (2006). მისი წერილები, მოხსენებები და სამეცნიერო ნაშრომები იბეჭდება სხვადასხვა ჟურნალში: "მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის გარანტიები" (ჟურნალი "სამართალი" 1997 № 7-8), "ქართული ადვოკატურის ისტორიის შესახებ" (უკრაინული ჟურნალი "ადვოკატი", 2005), "საქართველოში 1997-1999 წლებში განხორციელებული სასამართლო რეფორმის სამართლებრივი პრობლემების შესახებ" (გრ. რობაქიძის სახ. უნ-ტის აკადემიური "მაცნე", 2015). მინიჭებული აქვს პირველი კლასის კვალიფიკაციის მოსამართლის ნოდება (1994). ადვოკატი.

ორგანიზაციის, ასოციაციის ან ჯგუფის წევრი

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაცია, წევრი (2006)

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი, თავმჯდომარე (2001-2005)

საქართველოს მოსამართლეთა ასოციაცია, პრეზიდენტი (1997-1999)

საქართველოს რაიონისა და ქალაქის მოსამართლეთა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო და დისციპლინარული კოლეგია, თავმჯდომარე (1991-1999)

საქართველოს ჩოხოსანთა კავშირი, წევრი (2004-)

ბიბლიოგრაფია

ადვოკატურა საქართველოში (ავტორი). - თბილისი, მერიდიანი, 2017. - 396გვ. - ISBN: 9789941253768

ფოტომატიანე

2001 წლის 28 აპრილს საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა მე-15 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის მიერ არჩეული საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის შემადგენლობა.
 მარცხნიდან მარჯვნივ, ვ. მოსიაშვილი, მ. სამუშია, ლ. ჩოდრიშვილი, დ. გუნიია, ნ. ბირკაია, ლ. ზაჩიკი, გ. ტაბიძე, ი. პატარავა და ა. დადიანი.

საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქი ილია მეორე და ნ. ბირკაია მიემართებიან საქართველოს ადგილობრივ კოლეგიის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილ იუბილეზე მონაწილეობის მისაღებად, ქ. თბილისი 2002 წლის 2 ნოემბერი.

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორისა და ადვოკატ ლეილა ზედგენიძის შეხვედრა
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის იუბილეზე 2002 წლის 2 ნოემბერს, ქ. თბილისში.

გურამ შარაძე და ნუგზარ
ბირკაია, 2002 წლის 30
დეკემბერი.

ადვოკატი სემი აკლი
ბეირუთიდან და ნუგზარ
ბირკაია,
2004 წელი.

2003 წლის 24-25 ივლისს ქალაქ თბილისში ევროსაბჭოსა და საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის ინიციატივით ქართველი, სომეხი და აზერბაიჯანელი ადვოკატებისთვის გამართლი საერთაშორისო ერთობლივი სემინარი.

რუმინეთში, ქალაქ ბუქარესტში 2002 წლის 13 სექტემბერს BCBA გენერალურ ასამბლეაზე.
მარცხნიდან მარჯვნივ, BCBA-ს პრეზიდენტი ტომა დრაგომირი, ნ. ბირკაია და ბუხარესის ადვოკატთა
ასოციაციის გენერალური მდივანი მ. თანასესკუ.

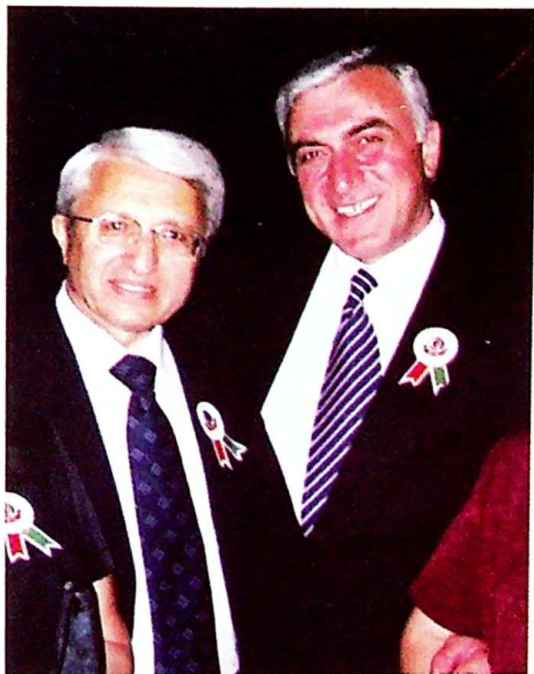
საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაცია ლონდონისა და უელსის
 ადვოკატთა საბჭოში, 2003 წლის 27-31 ოქტომბერს.
 სურათებზე თავმჯდომარე მეთ კელი და ნ. ბირკაია.

2003 წლის 15 თებერვალს თბილისში გამართულ ადვოკატთა კონფერენციაზე ნ. ბირკაია და გ. ჯიმშელაძე ბაქოელ კოლეგებთან
 2003 წლის ოქტომბერში ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში
 ვიზიტის დროს ნ. ბირკაია, ზ. ტაბიძე და რ. პიტავა ლონდონელ
 კოლეგებთან ერთად.

2004 წელი ადვოკატთა
საერთაშორისო
გაერთიანების პრეზიდენტი,
ჟაკ ლერი და ნუგზარ
ბირკაია.

2004 წლის 25 ივლისი,
ანკარის ადვოკატთა
ასოციაციის 80 წლის
იუბილეზე. მარცხნიდან
მარჯვნივ, ანკარის
ადვოკატთა ასოციაციის
პრეზიდენტი სემიჰ გიუნერი
და ნუგზარ ბირკაია.

ქ. სოფიის ადვოკატთა ასოციაციის 80 წლისთავისადმი მიძღვნილ კონფერენციაზე, 2005 წელი, ნუგზარ ბირკაია და სოფიის ადვოკატთა კოლეგიის თავმჯდომარე ნატალია ტბენოვა.

2006 წლის ოქტომბერი ქალაქ სოფიაში გამართულ კონფერენციაზე, მარცხნიდან მარჯვნივ ნ. ბირკაია (ეროვნულ სამოსში), ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი ველატ აშენ კოზარი, კ. ასლანიშვილი და გ. კვირიკაშვილი.

2006 წლის ოქტომბერში ქ. სოფიაში გამართულ კონფერენციაზე

ქ. სლოვაში კონფერენციაზე, 2006 წელი.

2005 წლის 15 ივლისს ქ. ანკარაში გამართულ კონფერენციაზე მარცხნიდან მარჯვნივ, ირანის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი ჯანდაპი ქერმანიფური, ანკარის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი ველატ აშენ კოზარი, ნუგზარ ბირკაია და მაკედონიის ადვოკატთა ასოციაციის პრეზიდენტი ნენად ჯანიკევიჩი. ნ. ბირკაია და ზ. ტაბიძე, 2009 წლის მაისი, სიღნაღში ადვოკატთა კონფერენციაზე.

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 80 წლისადმი მიძღვნილი იუბილეა შესდგა

2002 წლის 7 დეკემბერი

ადვოკატი

და პარტლესაჯულება №4

საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები გულითადად
ულოცავენ სრულიად საქართველოს კათოლიკოს
პატრიარქს, უწმიდესსა და უნებარეს ილია II-ს
**აღსაყდრებიდან 25-ე და
დაბადებიდან 70-ე წლისთავს!**

ქ. ბუქარესტში აღდგოკათა კონფერენციაზე, ნ. ბირკაია უცხოელ კოლეგებთან ერთად, 2006 წელი.

6. ბირკუაი 2011 წლის 15 იელისი BCBA-ს კონფერენციაზე, ქ. ანკარაში.

I. წინათქმა	3
II. წიგნის – „ადვოკატურა საქართველოში“ - შესახებ	4-14
III. შესავალი	15-20
როგორც უწყვეტია სიცოცხლე, ასევე უწყვეტია დაცვის ფუნქცია.	
IV. თავი პირველი	
მეოხის-ადვოკატის არსებობის ნიშნების ისტორიული საფუძვლები ფეოდალურ საქართველოში.	21-31
V. თავი მეორე	
1. ადვოკატურის ინსტიტუტი საქართველოში 1868-1918 წლებში...	32-36
2. ილია ჭავჭავაძე.	37-40
3. ნაფიც ვეჟილთა პირველი თაობა.	41-46
4. აკაკი წერეთელი.	47-49
5. ნიკო ნიკოლაძე.	50-54
6. ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი.	55-60
7. იოსებ (ოსიკო) ბარათაშვილი.	61-66
8. შალვა ალექსი-მესხიშვილი.	67-74
VI. თავი მესამე	
ადვოკატურა საქართველოში 1919-1921 წლებში.....	76-80
VII. თავი მეოთხე	
ადვოკატურა საქართველოში საბჭოთა წყობილების პერიოდში 1921-1990 წლებში.....	81-103
VIII. თავი მეხუთე	
1. საქართველოში 1997-1999 წლებში განხორციელებული სასამართლო რეფორმა.	104
2. რეფორმატორთა და მოსამართლეთა პოზიცია სასამართლო რეფორმის განხორციელების დროს.	104-112
3. სამართლებრივი პრობლემა, რაც დაკავშირებული იყო საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 1998 წლის 3 ნოემბრის გადაწყვეტილებასთან.	112-120

IX. თავი მეექვსე

1. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში მიმდენარე მოვლენების შესახებ 1999-2001 წლებში. 121-122
2. სასამართლოს 2000 წლის 12 დეკემბრის გადაწყვეტილება.... 122-125
3. არჩევნების ბათილად ცნობის პრეცედენტი არსებობს..... 125-127
4. საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის 2013 წლის 8 დეკემბრის საარჩევნო კრების შესახებ. 128-130

X. თავი მეშვიდე

1. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-15 საარჩევნო კონფერენციის შემდეგი პერიოდი 2001-2004 წლები, გაზეთი „ადვოკატი და მართლმსაჯულების“ დაარსება, ცნობილ იურისტა მოლოცვები..... 131-140
2. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საპატიო თავმჯდომარეები. 141
3. შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასამბლეა, საინფორმაციო დეკლარაცია. 142
4. 2000 წლის საუკეთესო ადვოკატი - გულიკო გაბაიძე. 143
5. მადლობა კვალიფიციური მუშაობისათვის. 143-145
6. საკითხი ისტორიისათვის. 145-147
7. უნიკალური ინიციატივა კავკასიაში. 148-149
8. „ძლიერთა სამართლის“ მიმართ დაუმორჩილებლობით..... 150-152
9. ნუგზარ ბირკაია: ილია ჭავჭავაძე: ანდერძი და მოწოდება. „მტერს ასე ადვილად არ დავეჩაგვრინებთ...“ 153-155
10. წლის ადვოკატები. 156-161
11. ფასიანი სტაჟირების შემოღების შესახებ. 162
12. შეხვედრები სტაჟირებთან. 164
13. აჩქარება ცუდი მრჩეველია. 166-168
14. ქართველი ადვოკატები მოპოვებულ უფლებებს იცავდნენ. 169-183
15. წერილი საქართველოს პრეზიდენტს. 184-187
16. წერილი საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს. 188-189
17. ნუგზარ ბირკაია: ადვოკატები იძულებულნი ხდებიან ქუჩაში გავიდნენ თავიანთი უფლებების დასაცავად. 190-196
18. მალხაზ ჯანგირაშვილი: ადვოკატობა პუმანური და თავისუფალი

პროფესიაა.	197-200
19. ვინ ახდენს ზეწოლას პარლამენტის თავმჯდომარეზე?.....	200-203
20. გ. შარაძე: აღმოჩენილია უნიკალური ისტორიული დოკუმენტები.	204-209
21. წიგნის „ისტორიული რელიკვიების დაბრუნება“ - ბოლოთქმა.....	210
22. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის განცხადება.....	211
23. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდენტის თავმჯდომარეს ბუქარესტში ინვესტი.	212-214
24. ვინ არის ქეროლინ ქემბელი?	215-220
25. საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულება, ღირსების ორდენით დაჯილდოების შესახებ.	222
26. მე-20 საუკუნის საუკეთესო ადვოკატებად ცნობის შესახებ.....	223-225
27. შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა გენერალური ასამბლეის 2002 წლის 13 სექტემბრის რეზოლუცია.	226
28. მილოცვები საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-80 საუბილეო წლისთავთან დაკავშირებით.	227-229
29. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის 2002 წლის 2 ნოემბრის საუბილეო სხდომის ჩანაწერი - გამოსვლები.	230-257
30. ოთარ გამყრელიძე: „ბოხოქარი ლუარსაბი“.	256-261
31. გოგმარ გაბუნია: „ადამიანები დამნაშავეებად არ იბადებიან“.....	262-267
32. ნ. ბირკაიას წერილი იურიდიული ფაკულტეტის დეკანისადმი.	268
33. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის საპატიო წევრის წოდების მინიჭების შესახებ.	269
34. უნდა ყავდეს თუ არა საქართველოს ადვოკატთა კორპუსს ლობი პარლამენტში?	270-271
35. ადვოკატთა შესახებ კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე გამოთქმული მოსაზრებები.	272-275
36. საერთაშორისო კონფერენციაზე.	276-284
37. რა იმალება წმინდა სამების ტაძრის ფუნდამენტში?.....	285-287
38. ანკარაში „ადვოკატთა დღის“ აღსანიშნავი დღესასწაული ჩატარდა..	288

39. ამიერკავკასიის ადვოკატთა კონფერენცია თბილისში.....	289-292
40. როგორ იბრძოდა საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმი „ადვოკატთა შესახებ“ კანონის სრულყოფისათვის.....	293-296
41. ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმის საგანგებო სხდომა ...	
ვ. გელბახიანის კანონპროექტი.....	297-307
42. ადვოკატთა კოლეგიაში ბარათი მოვიდა.	308
43. შეთანხმება - მოსკოველ კოლეგებთან.	309-311
44. ინტერვიუ ნუგზარ ბირკაიასთან.	312-316
45. საქართველოს იურისტთა მოძრაობის მიმართვა.	317-318
46. მთავარი ფაქტი.	319
47. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის დელეგაციის ვიზიტი ლონდონისა და უელსის ადვოკატთა საბჭოში.	320-326
48. ადვოკატ იასომ რეხვიაშვილის კონსტიტუციური სარჩელი....	327-329
49. ოთარ გამყრელიძე: „მე კიდევ ავცოცდები“.	330-333
50. ნუგზარ ბირკაიას მიმართვა.	334-335
51. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების წევრი გახდა.	336-337
52. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიაში ახალსახლობაა.	338-339
53. მეორე წერილი საქართველოს პრეზიდენტს.	340-342
54. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის პრეზიდიუმისათვის სახაზინო დაცვის ფუნქციის ჩამორთმევის თაობაზე.	343

XI. თავი მერვე

1. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის მე-16 საანგარიშო-საარჩევნო კონფერენციის შემდეგი პერიოდი 2004-2006 წლები.....	344-345
2. პროგრამა „მედეას“ ფარგლებში.	346
3. ნუგზარ ბირკაია: ღია წერილის მაგიერ ჟურნალ „თბილისელების მთავარ რედაქტორს“.	347-350
4. ნუგზარ ბირკაია: ადვოკატი არ უნდა განიროს არც სახელწიფომ და არც საზოგადოებამ.	351-353
5. ი. რეხვიაშვილის დაზუსტებული კონსტიტუციური სარჩელი	354-356
6. ნუგზარ ბირკაია: საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია არ შეიძლება გაუქმდეს, თუნდაც ადვოკატურის რეფორმის აუცილებლობის მოშველიებით.	356-367

7. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მე-2 კოლეგიის გადანყვეტილება.	368-377
8. მიმართვა ხელისუფლებას საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილების გამო.	378
9. ადვოკატურის ცნება, მისი როლი და ადგილი თანამედროვე სამოქალაქო საზოგადოებაში - ვ. კვირიკაშვილი.	380-385
10. ნუგზარ ბირკაია: ღია წერილი ადვოკატთა საერთაშორისო გაერთიანების პრეზიდენტს.	386-389
11. ლ. ანდრონიკაშვილის სახელობის სიგელის დაწესების შესახებ.	390
12. რათა მსოფლიო საზოგადოებას ემცნოს.	391-392
13. შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის მე-9 გენერალური ასამბლეის რეზოლუცია.	393-394
14. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრთა ეთიკის წესები.	395-400
15. საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრები ადვოკატის სტატუსის გარეშე რომ არ დარჩენილიყვნენ.	401-402
16. საბერძნეთში სასამართლო დამოუკიდებელია.	403-404
17. თავგანწირვა მარადიული ტრიადის დასაცავად - გ. შარაძის შესახებ.	405
18. წერილი საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს.	411-414
19. უკრაინელ ადვოკატებთან დაწყებული კავშირის შესახებ.	415
20. რეგისტრირებული კავშირი „საქართველოს ადვოკატთა კოლეგია“ შავი ზღვის აუზის ქვეყნების ადვოკატთა ასოციაციის წევრია.	416
21. საქართველოში მიმდინარე სასამართლო რეფორმის თავისებურებათა მიზეზები, ინტერვიუ ნ. ბირკაიასთან.	417-419
22. „შეეცადე, დასასრულიც დასაწყისის საკადრისი ჰქმნა“. წერილი საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელ საბჭოს.	420-422
XII. ბოლოთქმა	423
XIII. ნუგზარ ბირკაია: ა. კუზნეცოვის მიერ გამოცემული ბროშურის შესახებ	424-425
XIV. რეზიუმე	426-427
XV. ნუგზარ ბირკაიას ბიოგრაფია	428
XVI. ფოტომატიანე	

კომპ. უზრუნველყოფა თამარ სტიჟნაძე

გამომცემლობა „მერიდიანი“,

აღ. ყაზბეგის გამზ. №47

E – mail: meridiani777@gmail.com ტ. 239-15-22